WILHELM DORF

PHILOSOPH

IN PLATONS SYMPOSIUM

BEGRÜNDUNG

WILHELM DORF

LEIPZIG IN VERLAG VON F. A. BROHM'S VERLAG

OLYMPIODORI
PHILOSOPHI
IN PLATONIS GORGIAM
COMMENTARIA

EDIDIT

WILLIAM NORVIN

LIPSIAE IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI MCMXXXVI

Olympiodorus

1/2

*

37. 8299

HOC VOLUMEN TYPIS DESCRIPTUM EST
ADIUVANTE INSTITUTO RASK-OERSTEDIANO

2.190

1936 IA 3166

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI

PRINTED IN GERMANY

19.9

PRAEFATIO

Olympiodori Alexandrini philosophi in Platonis Gorgiam commentaria anno 1848 primum edidit vir doctissimus Adalbertus Jahn (Arch. f. Philol. u. Paed. XIV) sed deteriores libros secutus, qui una cum ceteris novellis ex codice Marciano Graeco 196 fluxerunt. Via igitur in verbis constituendis sequenda satis simplex erat; codicem enim illum vetustissimum, de quo inspicienda est praefatio editionis commentariorum in Platonis Phaedonem, huic editioni solum subieci, ut ab eo tantum discederem, ubi manifesta habeat vitia, quae paucissima sunt.

De quaestionibus ad argumentum pertinentibus in libello lingua vernacula complures annos abhinc elaborato disserui, quas autem in prolegomenis Olympiodoricis, quae editioni ceterorum commentariorum addam, spero me brevi fusius pertractare posse; quo loco etiam de apographorum inter se cognatione vel affinitate, quaestiuncula sane quae in verbis recensendis nullius momenti est, si contigerit tamen disputabo, quandoquidem ea ratione studia temporibus litterarum renascentium in philosophia neoplatonica collocata non obiter adumbrentur.

Scribebam Hauniae a. d. VII Id. Iun. MCMXXXVI.

William Norvin.

CONSPECTVS SIGLORVM

M = Marcianus Graecus 196, librarius vel corrector

M^c = Marciani corrector

ς = apographa, vel omnia vel nonnulla

Loci Olympiodori et aliorum scriptorum ad has editiones citantur:

Olymp. in Plat. Phaed. ed. Norvin. 1913

„ „ „ Alcib. ed. Creuzer (Init. phil. II)

Procli „ „ remp. com. ed. Kroll

„ „ „ Alcib. com. ed. Creuzer (Init. phil. I)

Hermiae in Plat. Phaedr. com. ed. Couvreur

Damascii dub. et solut. ed. Ruelle

Commentaria Graeca in Aristotelem ed. Acad. Litt. Reg. Boruss.

Schol. in Plat. ed. Hermann

Σχόλια σὺν Θεῷ εἰς τὸν Γοργίαν ἀπὸ φωνῆς
Ὀλυμπιοδώρου τοῦ μεγάλου φιλοσόφου.
〈Προοίμιον.〉

p. 447a. Πολέμου καὶ μάχης φασὶ χρῆναι, ὦ Σώκρατες.

5 Ἰστέον ὅτι ὁ διάλογος περιέχει διαλεγόμενα πρόσωπα, καὶ 1
διὰ τοῦτο καὶ οἱ λόγοι Πλάτωνος διάλογοι προσαγορεύονται
ὥς ἔχοντες πρόσωπα· καὶ ἄξιον ζητῆσαι διὰ ποίαν αἰτίαν,
μεμφόμενος ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοὺς κωμωδίαν ἐπαγγελλομένους
καὶ τραγωδίαν καὶ ἐκβάλλων αὐτοὺς διὰ τὸ τοὺς μὲν τραγικούς
10 αὖξιν τὸ ἐν ἡμῖν λυπηρόν, τοὺς δὲ κωμωδιοποιούς τὸ ἐν
ἡμῖν φιλήδονον, αὐτὸς μιμεῖται αὐτοὺς καὶ εἰσφέρει πρόσωπα.
φαιμέν ὅτι εἰ τὴν Πολιτείαν Πλάτωνος ἐδιώκομεν, εἶχον ἂν
καὶ πληγαῖς ὁμιλεῖν οἱ κακοὺς εἰσηγούμενοι λόγους· ἐπειδὴ
δὲ οὐχ οὕτως ζῶμεν, εἰσφέρονται μὲν πρόσωπα, οὐκ ἀνέλεγκτα
15 δὲ ὥς παρ' ἐκείνοις, ἀλλ' ἐλεγχόμενα καὶ ἐπιρραπιζόμενα.
μέμφεται γὰρ τῷ Γοργίᾳ καὶ τῷ Πώλῳ καὶ τῷ Καλλικλεῖ καὶ
τῷ Θρασυμάχῳ ὥς ἀναιδεῖ καὶ μηδέποτε ἐρυθριῶντι, ἐπαινεῖ δὲ
τοὺς χρηστοὺς καὶ ἐμφιλοσόφως ζῶντας. ταῦτα μὲν οὖν περὶ
τούτου.

20 δεῖ δὲ ζητῆσαι πρὸ τοῦ διαλόγου πρῶτον μὲν τὴν δραμα- 2
τικήν διασκευὴν τοῦ διαλόγου, δεύτερον δὲ τὸν σκοπόν, τρίτον
τὴν διαίρεσιν αὐτοῦ, τέταρτον καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὴν ἀνα-
λογίαν τῶν προσώπων, πέμπτον τὸ ὑπὸ τῶν πολλῶν ζητού-
μενον καὶ οὐκ ἄξιον λόγου οὐδὲ ἡπορημένον παρὰ τοῖς πα-
25 λαιοτέροις, διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ Πλάτων περὶ Γοργίου γράφει
μὴ ὄντος ἐν τοῖς αὐτοῖς αὐτῷ χρόνοις ἀλλὰ πολλῷ διαφέροντος.

8 Plat. reip. II 380 a

17 Plat. reip. I 343 d

2 mg Ὀλύμπιον δώρημα πεμφθεὶς τῷ βίῳ χρυσὴν Ἀλεξαν-
δρείαν ἔσχε πάτριαν. mg. m. rec. Γοργίας ἢ περὶ ῥητορικῆς
7 mg. ἀπορία 12 mg. λύσις 20 mg. τὰ πρὸ τοῦ διαλόγου
ζητούμενα mg. α' 21 mg. β'. γ' 22 mg. δ' 23 mg. ε'

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

1

- 3 ἡ μὲν οὖν διασκευὴ αὕτη· Γοργίας ὁ Λεοντῖνος ἀπὸ Λεον-
 τίνων τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ ἦλθε πρεσβευσόμενος πρὸς Ἀθη-
 ναίους περὶ συμμαχίας καὶ τοῦ πρὸς Συρρακουσίους πολέμου,
 εἶχε δὲ μετ' αὐτοῦ Πῶλον ῥητορικῇ χαίροντα, ἔμειναν δὲ ἐν
 τῷ οἴκῳ τοῦ Καλλικλέους, δημαγωγοῦ τῶν Ἀθηναίων. οὗτος 5
 δὲ ὁ Καλλικλῆς ἔχαιρε μὲν τοῖς δεινοῖς ῥήτορσιν, ἡδονὴν δὲ
 ἐποιεῖτο τοῦ βίου καὶ ἡπάτα τοὺς Ἀθηναίους τὸ δημοσθε-
 νικὸν ἐκείνο προάγων αἰεὶ· τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν
 χαρίσωμαι; ὁ τοίνυν Γοργίας ἐπεδείξατο, καὶ οὕτως εἶλεν τὸν
 Ἀθηναίων δῆμον, ὥς τὰς μὲν ἡμέρας ἐν αἷς ἐπεδείκνυτο ἑορ- 10
 τὰς ἀποκαλεῖν, τὰ δὲ κῶλα λαμπάδας· ὅθεν ὁ Σωκράτης ὁρῶν
 οὕτως ἀπατῶμενον τὸν δῆμον ὥς ἔχων ἐφηπλώμενον τὸ ἀγα-
 θὸν ἐπὶ πάντας τοὺς νέους προαιρεῖται σῶζειν αὐτῶν τῶν
 Ἀθηναίων τὰς ψυχὰς καὶ αὐτοῦ τοῦ Γοργίου· οὐκ ἀπαξιοῖ
 οὖν ἀλλὰ παραλαβὼν Χαιρεφῶντα, οὗ καὶ ἡ κωμωδία μέμνη- 15
 ται, τὸν φιλόσοφον ἄπεισιν εἰς τὸν οἶκον Καλλικλέους· κα-
 κεῖσε γίνονται ἐντεύξεις καὶ θεωρημάτων κινήσεις. παρέλαβεν
 δὲ τὸν Χαιρεφῶντα καὶ οὐ μόνος αὐτὸς ἀπῆλθεν ἵνα δειχθῇ,
 πῶς ἐπιστήμονος γίνονται καὶ διαλέγονται. οὐκοῦν ἐν τού-
 τοις ἡ διασκευὴ πληροῦται. 20
- 4 ὁ δὲ σκοπὸς ἄλλος ἄλλοις ἔδοξεν εἶναι. οἱ μὲν γὰρ φασιν,
 ὅτι σκοπὸς αὐτῷ περὶ ῥητορικῆς διαλεχθῆναι καὶ ἐπιγράφουσι
 Γοργίας ἢ περὶ ῥητορικῆς, κακῶς δέ. οὗτοι γὰρ ἀπὸ μέρους
 τὸ ὅλον χαρακτηρίζουσιν· ἐπειδὴ γὰρ Γοργίᾳ διελέχθη περὶ
 ῥητορικῆς ἐκ τούτου τὸν σκοπὸν ἐπορίσαντο· καίτοι οὐδὲ 25
 πολλοὶ εἰσιν οἱ τοιοῦτοι λόγοι. ἄλλοι δέ φασιν, ὅτι περὶ δι-
 καιοσύνης καὶ ἀδικίας διαλέγεται, ὥς ἂν τῶν μὲν δικαίων
 εὐδαιμόνων ὄντων, τῶν δὲ ἀδίκων ἀτυχῶν καὶ ἀθλίων, καὶ
 ὅσῳ ἂν ἀδικὸς τις εἴη, τοσοῦτῳ ἀθλιώτερος, καὶ πολυχρόνιον
 ἔχῃ τὴν ἀδικίαν, μᾶλλον ἀθλιώτερος, καὶ ἀθάνατος δὲ ἦ, ἔτι 30

7 Demosth. orat. III 22

1 mg. α'. διασκευή
 21 mg. β'

7 mg. ση. τὸν Δημοσθενικὸν λόγον

3 Συρρακουσίους scripsi Συρρακωσίους M
 scripsi χαρήσομαι M
 διηλέχθη M
 29 ὅσῳ ε ὅσο M

8 χαρίσωμαι
 24 διελέχθη ε

πολλῷ μᾶλλον ἀθλιώτατος· καὶ οὗτοι δὲ ἀπὸ μέρους τὸν σκο-
πὸν ἐκλαμβάνουσιν, ἐκ τῶν πρὸς τὸν Πῶλον λόγων. ἄλλοι
δὲ λέγουσιν, ὅτι σκοπὸν ἔχει περὶ τοῦ δημιουργοῦ διαλεχθῆ-
ναι, καὶ οὗτοι δὲ ἀπὸ μέρους λαμβάνουσιν, ἐπειδὴ ἐν τῷ
5 μύθῳ ὥς ἔχομεν μαθεῖν μέμνηται τοῦ δημιουργοῦ· ἀτόπως
δὲ καὶ οὗτοι καὶ ἐξηρημένως. φαμέν τοίνυν, ὅτι σκοπὸς
αὐτῷ περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ἡθικῶν διαλεχθῆναι τῶν φερου-
σῶν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν πολιτικὴν εὐδαιμονίαν.

ἐπεὶ τοίνυν ἀρχῶν τε καὶ πολιτείας ἐμνημονεύσαμεν, φέρε 5
10 εἰπώμεν περὶ τῶν ἀρχῶν καθόλου καὶ περὶ τῆς πολιτικῆς
εὐδαιμονίας καὶ ποῖαι τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης ἀρχαί. ἀρχαί
μὲν οὖν παντὸς πράγματος ἔξ· ὕλη, εἶδος, ποιητικὸν αἷτιον,
παράδειγμα, ὄργανον, τέλος. ὕλη μὲν οὖν ὥς ἐπὶ τέκτονος τὰ
ξύλα· εἶδος δὲ τὸ ἀβάκιον ἢ τι τοιοῦτον· ποιητικὸν δὲ αὐτὸς
15 ὁ τέκτων· παράδειγμα δὲ πρὸς ὃ τὴν φαντασίαν ἀπαγαγὼν
ἐποίησεν· ὄργανον δὲ πρίων τυχῶν ἢ σκέπαρον· τέλος δὲ
δι' ὃ γέγονεν. φασὶ τοίνυν οἱ πολλοὶ καὶ μὴ πρὸς ἀλήθειαν
ὁρῶντες ῥήτορες, ὅτι τῆς πολιτικῆς ὕλη μὲν τὸ ἐξωσμένον
σῶμα, εἶδος δὲ ἡ τρυφή, ποιητικὸν δὲ αἷτιον ἡ ῥητορική,
20 παράδειγμα δὲ ἡ τυραννίς. ὥσπερ γὰρ φασιν οἱ τύραννοι
πάντων κρατοῦσιν, οὕτως δὲ κἀνταῦθα κατακρατεῖν. ὄργανον
δὲ ἡ πειθῶ, τέλος δὲ ἡ ἡδονή. ταῦτα μὲν ἐκεῖνοι. ἡμεῖς δέ
φαμεν· ὕλην μὲν τὴν ψυχὴν καὶ ταύτην οὐ τὴν λογικὴν
ἀλλὰ καὶ τὴν τριμερῆ, πολιτείαν γὰρ μιμεῖται. καὶ ὥσπερ
25 ἐν ταῖς πόλεσιν ἐστὶν ἀρχῶν, εἰσὶ καὶ στρατιῶται, ἔτι δὲ καὶ
θῆτες, οὕτως καὶ ἐν ἡμῖν ἀναλογεῖ τῷ μὲν ἄρχοντι ὁ λόγος,
τῷ δὲ στρατιώτῃ ὁ θυμὸς μέσος ὢν καὶ ὑπακούων μὲν τῷ
λόγῳ κελεύων δὲ καὶ τάττων τοὺς θῆτας, ὃ ἐστὶ τὴν ἐπιθυ-

6 mg. ὁ ἀληθῆς σκοπός

12 mg.	ὕλη	ξύλα	24 mg.	ἀρχῶν	λόγος
	εἶδος	ἀβάκιον		στρατιώτης	θυμός
	ποιητικόν	τέκτων		θῆτες	ἐπιθυμία
	παράδειγμα	ἐννόημα			
	ὄργανον	πρίων			
	τέλος	δι' ὃ γέγονεν			

16 τυχῶν ες τυχόν M

18 τῆς supra add. M^c

1*

μίαν. ὕλη οὖν αὕτη ἡ τριμέρεια, θέλει γὰρ ὁ πολιτικός καὶ
 θυμοῦσθαι καὶ ἐπιθυμεῖν, ὅσων τε δεῖ καὶ ὅτε χρή. ὥσπερ
 γὰρ ἡ νήτη συμφθέγγεται τῇ ὑπάτῃ καὶ τὸν αὐτὸν ἀφίησιν
 αὐτῇ φθόγγον εἰ καὶ ὀξύτερον, οὕτως καὶ ἡ ἐπιθυμία πρὸς
 τὸν λόγον συνάπτεται· εἶδος δὲ ἡ δικαιοσύνη καὶ σωφρο- 5
 σύνη· ποιητικὸν δὲ αἷτιον ἡ ἐμφιλόσοφος ζωή· παράδειγμα
 δὲ ὁ κόσμος. πρὸς γὰρ τὸ πᾶν τὸ εὐταξίας γέμον τάττει
 πάντα ὁ πολιτικός, κόσμος γὰρ τὸ πᾶν τοῦτο κατὰ Πλάτωνα,
 οὐκ ἀκοσμία· ὄργανον δὲ τὰ ἥθη καὶ ἡ παιδεία· τέλος δὲ τὸ
 ἀγαθόν. ἰστέον δέ, ὅτι τὸ ἀγαθὸν διττόν ἐστι, τὸ μὲν γινο- 10
 μένοις ἡμῖν, τὸ δὲ ἀπογινομένοις ἐρχόμενον. τὸ μὲν οὖν γι-
 νομένοις ἐστὶ τὸ πολιτικόν, τὸ δὲ ἀπογινομένοις τὸ θεωρη-
 τικόν.

- 6 πρὸς μὲν οὖν τὸν Γοργίαν περὶ τοῦ ποιητικοῦ διαλέγεται,
 πρὸς δὲ τὸν Πῶλον περὶ τοῦ εἰδικοῦ, πρὸς δὲ τὸν Καλλικλέα 15
 περὶ τοῦ τελικοῦ· πλην εἰ καὶ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐ δεῖ θαυ-
 μάζειν, εἰ πάντα ἐν πᾶσιν φαίνεται. ἐν γὰρ τῷ ποιητικῷ
 καὶ τὰ ἄλλα εὐρίσκεται καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις πάντα· κοινωνία
 γὰρ τις ἐστὶ καὶ πεφοιτήκασι δι' ἀλλήλων. ἀπὸ δὲ τοῦ πλεο-
 νάζοντος τὴν τάξιν εἰλήφασιν. ἐντεῦθεν τοίνυν καὶ ἡ διαί- 20
 ρεσις ἀναφαίνεται τοῦ διαλόγου· εἰς τρία γὰρ διήρηται, εἰς
 τοὺς πρὸς Γοργίαν λόγους καὶ εἰς τὸ μέρος τὸ ἔχον τοὺς
 πρὸς τὸν Πῶλον καὶ εἰς τὸ πρὸς τὸν Καλλικλέα. συναναφαί-
 νεται δὲ καὶ ἡ τάξις τῶν διαλόγων. μαθόντος γὰρ ἐν τῷ

1 mg.

πολιτικῆς αἷτια	κατὰ ῥήτορας	κατὰ φιλοσόφους
ὕλη	ἐξωμένον σῶμα	ψυχὴ τριμερής
εἶδος	τρυφή	δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη
ποιητικόν	ῥητορικὴ	ἐμφιλόσοφος ζωή
παραδειγματικόν	τυραννίς	κόσμος
ὀργανικόν	πειθώ	ἥθη καὶ παιδεία
τελικόν	ἡδονή	ἀγαθόν

10

τὸ ἀγαθὸν διττόν

20 mg. διαίρεσις γ

γινόμενοις

πολιτικόν

ἡμῖν

ἀπογινομένοις

θεωρητικόν

24 mg. διάλογοι Πλάτωνος

α' Ἀλκιβιάδης

β' Γοργίας

γ' Φαίδων

τὰ ἐν αὐτοῖς διδασκόμενα

περὶ φύσεως ἀνθρώπου

περὶ πολιτικῆς ἀρετῆς

περὶ καθαρτικῆς

Ἀλκιβιάδῃ, ὅτι ψυχὴ ἔσμεν καὶ ψυχὴ ἢ λογικὴ· ὀφείλομεν κατορθῶσαι τὰς τε πολιτικὰς αὐτῆς ἀρετὰς καὶ τὰς καθαρ-
 τικὰς· οὐκοῦν ἐπειδὴ δεῖ τὰ πολιτικὰ πρότερον εἰδέναι, ἀναγ-
 καίως οὗτος ὁ διάλογος μετ' ἐκεῖνον ἀναγινώσκεται καὶ μετὰ
 5 τοῦτον ὁ Φαίδων, ὡς ἔχων τὰς καθαρτικὰς.

ἰστέον δὲ ὅτι ἰδίως εἴρηται τῆς πολιτικῆς εἶδος ἢ δικαιο- 7
 σύνη καὶ ἢ σωφροσύνη· δεῖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι πᾶσαι μὲν αἱ
 ἀρεταὶ συμβάλλονται, μάλιστα δὲ αὗται· διὰ γὰρ τοῦτο τού-
 των αἰετῶν δύο μέμνηται ὡς ἀμελουμένων παρὰ τοῖς ἀν-
 10 θρώποις. τὰς γὰρ ἄλλας δύο, εἰ καὶ μὴ ὁλοσχερῶς, ὁμῶς εἰ-
 δωλικῶς καὶ ψευδωνύμως θέλουσιν εἰδέναι φρονίμους ἐαυ-
 τοὺς λέγοντες, ὅθεν φασί· φρόνιμός ἐστιν, οἶδε κερδάναι,
 ὡσαύτως καὶ ἐπὶ ἀνδρίας. αἱ δὲ δύο αὗται ἀμελοῦνται. χρεῖα
 δὲ αὐτῶν, ἐπειδὴ διὰ πάντων τῶν μορίων τῆς ψυχῆς χω-
 15 ροῦσιν. ὥσπερ γὰρ ὁ τὸ οἰκεῖον πράττων ἔργον ἐν τῇ πόλει
 καὶ τὰ πρὸς ἀξίαν ἐκάστῳ ἀπονέμων λέγεται δίκαιος, οὕτως
 καὶ ἐν τῇ ψυχῇ δικαιοσύνη κρατεῖ τοῦ λόγου τὸ οἰκεῖον
 πράττοντος καὶ τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ἐπιθυμίας. εἰ δὲ τοῦτο
 καὶ σωφροσύνη ἐστὶν ἐκάστου μέρους τοῦ ἄλλοτρίου μὴ
 20 ἐρῶντος.

ἄξιον λοιπὸν ζητῆσαι τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἀναλογίαν τῶν 8
 προσώπων· πέντε τοίνυν παραλαμβάνεται πρόσωπα Σωκράτης
 Χαιρεφῶν Γοργίας Πῶλος Καλλικλῆς. ἀναλογεῖ τοίνυν ὁ μὲν
 Σωκράτης τῷ νοερῷ καὶ ἐπιστημονικῷ, ὁ δὲ Χαιρεφῶν τῷ
 25 ὀρθοδοξαστικῷ, ὁ δὲ Γοργίας τῷ διεστραμμένῳ, οὗτος γὰρ
 οὐ πᾶν ἦν κατακρατηθεὶς τῇ ἀδικίᾳ ἀλλ' ἀμφιβόλως εἶχεν,
 εἰ πεισθείη ἢ μή, ὁ δὲ Πῶλος τῇ ἀδικίᾳ καὶ τῷ μόνως φι-
 λοτίμῳ, ὁ δὲ Καλλικλῆς τῷ ὑώδει καὶ φιληδόνῳ. ἀποροῦσι
 δέ τινες διὰ ποίαν αἰτίαν οἱ μὲν ῥήτορες εἰσι τρεῖς, οἱ δὲ

21 mg.

δ' προσώπων ἀναλογία	ἀναλογοῦντα	ἀναλογούμενα
	Σωκράτης	νοερὸν καὶ ἐπιστημονικόν
	Χαιρεφῶν	ὀρθοδοξαστικόν
	Γοργίας	διεστραμμένον καὶ δόξαν
	Πῶλος	ἀδικον καὶ φιλότιμον
	Καλλικλῆς	ὑῶδες καὶ φιλήδονον

28 mg. ἀπορία

φιλόσοφοι δύο, διὰ τί ὁ μὲν τῶν ῥητόρων ἀριθμὸς ἀδιαίρετος, ὁ δὲ τῶν φιλοσόφων διαιρετός. φαμέν ὅτι οὐκ ἄληθές τοῦτο· ὁ γὰρ Σωκράτης μονάδα μιμεῖται πρὸς τὸ ἐν ὁρῶν· ἀπλοῦς γὰρ ὁ θεὸς ἐξ οὐδενὸς παραγόμενος· ὅθεν καὶ ὕμνος λέγεται εἰς αὐτὸν φάσκων

5

ἐξ οὗ πάντα πέφηνε, σὺ δὲ οὐδενὸς οὔνεκα μούνος.

καὶ ὁ Χαιρεφῶν δὲ μονάδα μιμεῖται ἀλλ' οὗτος μὲν ἔνυλον καὶ ἀχώριστον ὕλης, ἐκεῖνος δὲ χωριστόν. καὶ ἐπειδὴ ἀμέσως τὰ χείρονα πρὸς τὰ κρείττονα οὐ χωρεῖ ἢ τὰ κρείττονα πρὸς τὰ χείρονα, διὰ τοῦτό ἐστιν ὁ Χαιρεφῶν μέσῃν τάξιν ἔχων 10 καὶ ὀφείλων διαπορθμεύειν τὰ παρ' αὐτῶν.

- 9 ὑπόλοιπον ζητῆσαι πῶς μέμνηται Γοργίου· λέγομεν τοίνυν ὅτι πρῶτον μὲν οὐδὲν ἄτοπον τὸν γράφοντα ἱστορεῖν καὶ ἀγνώστους ἀνθρώπους καὶ ποιεῖν αὐτοὺς διαλεγομένους· δευτερον δὲ ἐροῦμεν, ὅτι ἐπὶ τῶν αὐτῶν χρόνων ἦσαν, ὁ μὲν 15 γὰρ Σωκράτης ἐπὶ τῆς ος Ὀλυμπιάδος τῷ γ' ἔτει, ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς ὁ Πυθαγόριος, ὁ διδάσκαλος Γοργίου, ἐφοίτησεν παρ' αὐτῷ· ἀμέλει καὶ γράφει ὁ Γοργίας περὶ φύσεως σύγγραμμα οὐκ ἄκομψον τῇ πρὸ Ὀλυμπιάδι, ὥστε κῆ ἔτεσιν ἢ ὀλίγῳ πλείοσιν εἶναι πρῶτον τὸν Σωκράτην. ἄλλως τε φησὶν 20 ἐν τῷ Θεαιτήτῳ ὁ Πλάτων, ὅτι νέος ὢν κομιδῇ ἐνέτυχον Παρμενίδῃ ὄντι πάνυ πρεσβύτῃ καὶ εὖρον βαθύτατον ἄνδρα· οὗτος δὲ ὁ Παρμενίδης διδάσκαλος ἐγένετο Ἐμπεδοκλέους τοῦ διδασκάλου Γοργίου καὶ ὁ Γοργίας δὲ πρεσβύτης ἦν, ὥς γὰρ ἱστόρηται τέθνηκεν ὢν ρθ' ἔτων· ὥστε περὶ τοὺς αὐ- 25 τοὺς χρόνους ἦσαν. ταῦτα ἔχει ἡ θεωρία.

6 Orphica ed. Kern fr. 315 10 cf. Plat. Conv. 202e 15 Jacoby: Apollodors Chronik p. 262. Diels: Fr. d. V. p. 552 20 Plat. Theaet. 183 e

3 mg. λύσις	mg. κρείττονα	Σωκράτης	μονὰς αὖλος
	μέσον	Χαιρεφῶν	μονὰς ἔνυλος
	χείρονα	οἱ λοιποὶ τρεῖς	πλήθος ὕλικόν
12 mg. ε'	15 mg. ὅτι οἱ ἐν τῷ διαλόγῳ ὁμόχρονοι		23 mg.
Παρμενίδης, Ἐμπεδοκλῆς, Γοργίας, Σωκράτης			

I.

Πρᾶξις σὺν θεῷ α'.

p. 447 a. Πολέμου καὶ μάχης φασὶ χρῆναι, ὃ
Σώκρατες.

περὶ ἀνθρώπων διαλέγονται μὲν ποιηταί, διαλέγονται δὲ 1
καὶ φιλόσοφοι. ἀλλ' ἐπειδὴ διττὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁ μὲν κατὰ
τὴν ψυχὴν ὁρώμενος, ὁ δὲ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀντὶ τοῦ
κατὰ τὸ συναμφοτέρον· οἱ μὲν ποιηταὶ περὶ τοῦ συναμφοτέ-
ρου διαλέγονται, οὕτω γοῦν καὶ ὁ ποιητὴς εἰσάγει τὸν Νέ-
στορα λέγοντα, ὅτι

10 συνεγενόμην τριῶν γενεῶν ἀνθρώποις,
καὶ φησιν ὅτι

τοῦ καὶ ἀπὸ στόματος μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδὴ.

πανταχοῦ τὸ συναμφοτέρον ἐμφαίνων. οὕτω δὲ καὶ τὴν
Ἑλένην ποιεῖ ἐρωτωμένην, τίς ἐστὶν ἐκεῖνος, καὶ λέγουσαν,
15 ὅτι ὁ Αἴας ἢ ὁ Μενέλαος. οἱ δὲ φιλόσοφοι τὴν ψυχὴν τὸν
ἄνθρωπον λέγουσιν· ἰστέον οὖν, ὅτι εἰσάγουσι πρόσωπα δια-
λεγόμενα καί, ἐξ ὧν φθέγγονται, τὰς ζωὰς αὐτῶν χαρα-
κτηρίζουσιν· οἷον ὁ Καλλικλῆς φιληδονικοὺς λόγους κατα-
βάλλεται, οὐκοῦν ζωὴν ἔχει, τὸ φιλήδονον πάθος ἀγωνίζεται
20 τοίνυν καὶ ἐκκόπτει τοὺς τοιούτους λόγους. δεῖ γὰρ εἰδέναι,
ὅτι τὰ ἠθικὰ παραγγέλματα ὀρθοδοξαστικά εἰσι· τὸ λέγειν
ἔθιζε στυγεῖν κρατεῖν θυμοῦ καὶ γονεῖς τίμα. οὐ τούτοις οὖν
ἐπαναπαύονται οἱ φιλόσοφοι, ἀλλὰ ταῖς ἀποδείξεσιν. ὁ οὖν
Σωκράτης τὰ ῥήματα κρατύνει τά τε τοῦ Καλλικλέους ὑπὲρ
25 τοῦ φιληδόνου καὶ τὰ τοῦ Θρασυμάχου ὑπὲρ τῆς ἀναιδείας
καὶ τὰ τῶν ἄλλων· καὶ οὕτως λοιπὸν ἐλέγχει ταῦτα, ἵνα μὴ
ἐρήμη ἢ νίκη γένηται.

καὶ ταῦτα μὲν οὕτως εἰρήσθω, μετὰ δὲ τὸ ἐπιδείξασθαι 2

8 A 249 sq. 13 Γ 167; 225 sq. 21 Carm. aur. 9 25 Plat.
reip. I 343 b

2 mg. παροιμία ἐπὶ τῶν ἐν τινι ὑστεριζόντων λεγομένη πολέ-
μου μεταλαγχάνεις

τὸν Γοργίαν παραγίνεται ὁ Σωκράτης· ἐνταῦθα οὖν κατὰ τὸ
 προοίμιον τὰ πρόσωπά ἐστιν ταῦτα· Σωκράτης, Χαιρεφῶν,
 Καλλικλῆς. προλογίζει δὲ ὁ Καλλικλῆς καὶ λέγει τῷ Σωκρά-
 τει, ὅτι ὄντος πολέμου καὶ μάχης ἐπικειμένης ἔδει σε ὑστε-
 ρῆσαι, ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις ἀπολιμπάνεσθαι καλόν, ἵνα μὴ 5
 ὥς εἰκὸς κατὰ τὸν πόλεμον προλαμβάνων εὐρεθείη πάσχων,
 νῦν δὲ ἐπιδείξεως οὔσης πῶς ὑστέρησας; ἐπιπλήττει οὖν καὶ
 ἐγκαλεῖ τῷ Σωκράτει μὴ εἰδὼς μήτε τὰ ἑαυτοῦ μέτρα μήτε
 τὰ τοῦ φιλοσόφου ἐπαναβεβηκότα· ὅρα τοίνυν πῶς ἐκ τῶν
 λόγων αὐτοῦ ἀναφαίνεται ἡ ζωὴ ἡ φιλήδονος· φησὶ γὰρ ὅτι 10
 εἰ ἦν πόλεμος, ἔδει σε ὑστερῆσαι, ἵνα μὴ φονευθῇς. τοῦτο
 δὲ φιλοσωμάτου ψυχῆς ἴδιον καὶ οὐδὲν ἐχούσης ἀνδρεῖον,
 μηδὲ πρὸς ἀρετὴν ὁρώσης. μάλιστα γὰρ οὐκ ἔδει ἐν πολέμῳ
 ὑστερῆσαι· τοῦτο γὰρ φυγοπτολέμου κατὰ τὴν ποίησιν καὶ
 ἀνάγκιδος ἔργον, ὥς οὖν φιλοσώματος προφέρει τὸν λόγον. 15
 ἐπεὶ οὖν μετὰ τὸ ἐπιδείξασθαι τὸν Γοργίαν, εἴτε ἐν τῷ οἴκῳ
 τοῦ Καλλικλέους εἴτε καὶ δημοσίᾳ, ἦλθεν ὁ Σωκράτης μετὰ
 τοῦ Χαιρεφῶντος καὶ εὔρεν τὸν Καλλικλέα πρὸ τῶν θυρῶν
 τῶν ἰδίων· ἐρωτᾷ αὐτὸν κατὰ τὴν οἰκείαν ζωὴν ὁ Καλλικλῆς
 καὶ λέγει· ὥς ἐν πολέμῳ ἦλθες, ὥς ἐν μάχῃ ἦλθες, ὥς ἂν 20
 τῶν ἐπὶ πόλεμον τολμώντων μεταλαμβάνοντων τὸ ὑστερί-
 ζειν· φιλοσωμάτων δὲ τοῦτο. οὕτω γὰρ ἂν οὐδὲ ὑπὲρ πα-
 τρίδος οὐδὲ ὑπὲρ φίλων ἀγωνισαίμεθα.

3 ἄξιον δὲ ζητῆσαι, διὰ ποίαν αἰτίαν μετὰ τὴν ἐπίδειξιν
 ἦλθεν καὶ οὐκ ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιδείξει· φανερὸν ὅτι εἰ ἦλθεν 25
 ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιδείξει, δυοῖν θάτερον ἐγίνετο· ἢ γὰρ ἀνάγκην
 εἶχεν σιωπᾶν καὶ συγκατατίθεσθαι τοῖς ψιλῶς λεγομένοις
 παρὰ Γοργίου· ἀλλότριον δὲ τοῦτο ἐπιστήμονος· ἢ εἰ μὴ
 ἐσιώπα, ἐμποδίου καὶ συγχύσεως αἴτιος ἐγίνετο αἰὲ ἀνα-
 κόπτων καὶ θέλων διαλέγεσθαι. ἄλλως τε καὶ ὥς αὐτός φησιν 30
 ἐν ἀγορᾷ διέτριβεν διὰ μειζόνων πραγμάτων ὠφέλειαν ὥς
 μαθησόμεθα. ἄμεινον δὲ τῶν κρειττόνων ἀντιλαμβάνεσθαι ἢ
 πρὸς τὰ χείρονα τρέχειν· ἰστέον δὲ ὅτι ἀπαίδευτον βίον ἔχων

24 mg. ζήτημα

25 mg. λύσις

15 προφέρει e προσφέρει corr. M^c

ὁ Καλλικλῆς ἐκ παροιμίας εὐθέως ἄρχεται· λέγει γάρ, ὅτι
 φασὶν ἐν πολέμῳ χρῆναι ὑστερίζειν μᾶλλον. εἶτα ὁ Σωκράτης
 παροιμία τὴν παροιμίαν ἰᾶται, καὶ λέγει καὶ αὐτὸς παροι-
 μίαν· ἐρεῖ γάρ· ἀλλ' ἢ τὸ λεγόμενον κατόπιν ἐορτῆς ἤκομεν·
 5 καὶ βλέπε, πῶς οὐχ ἢ αὐτὴ παροιμία. ἐκεῖνος μὲν γὰρ πο-
 λεμώδῃ καὶ φιλοσώματον καὶ ταραχώδῃ παροιμίαν φέρει, οὗτος
 δὲ ἐπὶ ἐορτῆς, πρῶτον μὲν ὅτι ἢ ἐορτὴ ἐγγίζει τῷ θεῷ, ἔπειτα
 καὶ αἰνιττόμενος καὶ σκώπτων τὴν ἄγνοιαν αὐτῶν, ὅτι τὰς
 ἡμέρας, ἐν αἷς ἐπεδείκνυτο ὁ Γοργίας, ἐορτὰς ἐκάλουν.

10 p. 447a. καὶ μάλα γε ἀστείας ἐορτῆς.

ὁ Καλλικλῆς λέγει τοῦτο ἐπαινῶν τὴν ἐορτὴν καὶ τὴν ἐπί- 4
 δειξιν· φαίνεται δὲ καὶ ἐντεῦθεν τὸ ἀπαίδευτον αὐτοῦ· πάννυ
 γὰρ ἐπαινεῖ· λέγει γὰρ καὶ μάλα· καὶ ἐπιφέρει τὸ ἀστείας.
 οὐ δεῖ δὲ οὐδὲ εἰς ἄκρον ἐπαινεῖν, οὐδὲ εἰς ἄκρον σκώπτειν·
 15 δείξει τοίνυν αὐτὸν μετ' ὀλίγον σκώπτοντα τὴν ῥητορικὴν
 καὶ λέγοντα μηδενὸς αὐτὴν ἀξίαν.

p. 447a. πολλὰ γὰρ καὶ καλὰ.

ἰδοὺ καὶ τοῦτο ἄχρηστον· οὐ γὰρ τὸ πλῆθος δεῖ ἐπαινεῖν, 5
 ἀλλὰ τὰ λεγόμενα· ἐπήγαγεν δὲ τὸ καλὰ ὡς κριτὴν ἑαυτὸν
 20 καθιστάς· ποία δὲ κρίσις Καλλικλέους; ὥστε πάντα ἀπαι-
 δεύτως φθέγγεται.

p. 447a. τούτων μέντοι, ὦ Καλλικλεῖς.

τοῦ μὴ εὐρεθῆναί με, φησὶν, ὦ Καλλικλεῖς, αἵτιος γέ- 6
 γονεν ὁ Χαιρεφῶν ἀναγκάσας με ἐπὶ πολὺ διατρίψαι ἐν ἀγορᾷ.
 25 καὶ ἄξιον ζητῆσαι, πῶς φιλόσοφος ἀγοράζει· δεῖ γὰρ ἡσύ-
 χιον βίον ἄγειν. φαμέν ὅτι καὶ ὁ φιλήδονος ἀγοράζει καὶ ὁ
 φιλοχρήματος καὶ ὁ φιλότιμος καὶ ὁ φιλόσοφος· ἀλλ' οὐχ
 ὁμοίως πάντες· ὁ μὲν γὰρ φιλήδονος ἀγοράζει ὀπιπεύσων
 κόρας καλὰς, ἵνα ἀπατήσῃ, ὁ δὲ φιλοχρήματος περιβλεπό-
 30 μενος, εἰ δυνηθείη πωλούμενόν τι ὠνήσασθαι καλῶς καὶ

5 mg. παροιμία καὶ αὕτη ἐφ' ὧν καὶ ἢ πρὸ αὐτῆς κατόπιν
 ἐορτῆς ἦκει 24 mg. ἀπορία 26 mg. λύσις

κερδάναι, ὁ δὲ φιλότιμος διὰ τὸ πάντας αὐτῷ προσέχειν ὡς
 κάλλος ἔχοντι καὶ σῶμα μέγα, ὁ δὲ φιλόσοφος ἵνα νέους
 πλανωμένους ἐπιστρέφοι καὶ πρὸς τὸ κάλλιον φέροι. οὕτω
 καὶ Θεαίτητον σωφρονίζει καὶ Χαρμίδην καὶ Ἀλκιβιάδην.
 ἀμέλει φιλόσοφος τις διψήσας εἰσῆλθεν εἰς καπηλεῖον καὶ 5
 ἔπιεν ὕδωρ· εἶτα ἐξιόντι αὐτῷ ἀπήντησέ τις ἀπὸ ἱεροῦ ἐξερ-
 χόμενος καὶ λέγει αὐτῷ, ὅτι φιλόσοφος ὢν ἀπὸ καπηλείου
 ἐξέρχῃ· ὁ δὲ φησιν, ὅτι ἐγὼ μὲν ἀπὸ τοῦ καπηλείου ἐξέρ-
 χομαι, ὡς ἀπὸ ἱεροῦ, σὺ δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, ὡς ἀπὸ καπη-
 λείου. ἡ πολιτεία οὖν κρίνεται, οὐχ ἡ διατριβή. 10

πάλιν δὲ κἀκεῖνο δεῖ ζητῆσαι, διὰ τί τὸ ἀναγκάσας εἶπεν·
 τί οὖν ἀναγκάζεται φιλόσοφος. φαμέν οὖν, ὅτι ἡ ἀνάγκη
 διττή ἐστίν. ἡ μὲν ὕλική ὡς ὅταν εἴπωσιν οἱ ἰατροί· ἀνάγκην
 ἔχεις φλεβοτομηθῆναι, ἐπεὶ νοσήσεις. θεία δέ, ὡς ὅταν λέ-
 γωμεν· ἀνάγκην ἔχει ὁ θεὸς εὐεργετεῖν τὸν κόσμον ἀντὶ τοῦ 15
 ἀναγκαίως. ταύτην τὴν ἀνάγκην ἠναγκάζετο καὶ ὁ Σωκρά-
 τής. διὰ δὲ τοῦ Χαιρεφῶντος θηρᾷ τοὺς νέους. ἐπειδὴ καὶ
 οὗτος ὡς νέος καὶ συνήθης τοῖς νέοις ὠμίλει αὐτοῖς καὶ
 ἔφερεν αὐτοὺς πρὸς τὸν Σωκράτην.

p. 447 b. οὐδὲν πρᾶγμα, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ γὰρ καὶ 20
 ἰάσομαι.

- 7 ὁ Χαιρεφῶν φησιν, ὅτι οὐδὲν γέγονεν· ἐγὼ γὰρ ὁ αἴτιος
 γενόμενος ἰάσομαι, φίλος γάρ μοι ἐστὶ Γοργίας καὶ πείσω
 αὐτὸν πάλιν ἐπιδείξασθαι. βλέπε δὲ πάλιν, πῶς καὶ ὁ Χαιρε-
 φῶν παροιμίαν λέγει ἀρμόττουσαν αὐτῷ· τὸ γὰρ ἐγὼ καὶ 25
 ἰάσομαι παροιμία ἐστίν, ἀπὸ τοῦ Τηλέφου καὶ τοῦ τρώσαν-
 τος αὐτὸν Ἀχιλλέως τοῦ καὶ ἰασαμένου λεχθεῖσα, ὅτι ὁ τρώσας
 καὶ ἰάσεται. φέρει οὖν ὁ Χαιρεφῶν παροιμίαν πράγματος
 θεραπευομένου, ἐπειδὴ μέσσην τάξιν ὡς εἴρηται ἔχει· ὅθεν
 οὐδὲ τραύματος ἐμνήσθη· οὕτω γὰρ ταραχῶδές τι ἔλεγεν καὶ 30

26 cf. Luciani Nigr. 38; Anth. Pal. V 224

8 ση 10 mg. ἀπορία 12 mg. λύσις 20 mg. παροιμία
 ἐφ' ὧν πράξας τις ὁ αὐτὸς διορθώσεται ὡς μὴ πεπραγμένων εὔ.

μιμούμενον τὰ τοῦ Καλλικλέους ῥήματα· ἀλλὰ τὸ ἰάσασθαι μόνον· Σωκράτους γὰρ μόνου καὶ τῶν αὐτοῦ μαθητῶν ἀκριβῶς θεραπεύειν τὰ τῆς ψυχῆς πάθη.

p. 447b. φίλος γάρ μοι Γοργίας.

5 φησὶν ὁ Χαιρεφῶν· ὅτι φίλος μοι ἐστὶν ὁ Γοργίας καὶ 8
 πείσω αὐτὸν πάλιν ἐπιδείξασθαι, ὥς Σώκρατες· εἰ μὲν βούλει
 νῦν, εἰ δὲ μὴ νῦν, ἐσαῦθις. τὸ δὲ ἐσαῦθις ἔμφρασιν ἔχει τοῦ
 ἄλλοις, ὅταν βούλωνται· οὐ γὰρ ἐπιδείξεως αὐτοῦ ἔχρηξεν.
 10 ἐκ δὲ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι φίλος μοι ἐστὶν καὶ πείθω αὐτόν, ση-
 μαίνει τὸ ἑτεροκίνητον τοῦ Γοργίου καὶ εἰκῇ παντὶ ἀκολου-
 θοῦντος καὶ πειθομένου.

p. 447b. τί δ' ὥς Χαιρεφῶν ἐπιθυμεῖ Σωκράτης;

ἐπειδὴ οἶδεν ὁ Καλλικλῆς, ὅτι πάντες αὐτοῦ ἠκροάσαντο, 9
 μόνος δὲ ὁ Σωκράτης οὐ, ἐπίσταται δὲ αὐτὸν κῦρος μέγα
 15 πολιτείας εἶναι, καὶ ὥς δεῖ καὶ αὐτὸν ἀκοῦσαι, φησὶν ὅτι· ἄρα
 γάρ, ὥς Χαιρεφῶν, ἐπιθυμεῖ ἀκοῦσαι, καὶ πάλιν βλέπε, ὅτι
 οὐκ εἶπεν· τί γὰρ βούλεται ἀκοῦσαι, ἀλλ' ἐπεθύμει, ὥς ἂν
 περὶ ἡδονᾶς ἡσυχολημένος καὶ ἐπιθυμίαις αἰσχυραῖς χαίρων.

p. 447b. ἐπ' αὐτὸ γέ τοι τοῦτο πάρεσμεν.

20 ὁ Χαιρεφῶν μέσσην τάξιν ἔχων οὐδὲ εἶπεν, ὅτι ναί, ἐρᾷ 10
 Σωκράτης τοῦ ἀκοῦσαι, ἐψεύδετο γάρ· οὐ γὰρ ἔχρηξεν ὁ
 Σωκράτης ἀκροάσασθαι· οὔτε δὲ πάλιν, ὅτι οὐ· ἄντικρυς
 γὰρ ὕβριζε Γοργίαν, καὶ μάτην ἐδόκει παραγεγονέναι, ὅθεν
 μέσσην ὁδὸν ἐβάδισεν καὶ εἶπεν, ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἦλθομεν· ση-
 25 μαίνει δὲ τοῦτο μέσσην τινὰ ἀπόκρισιν.

p. 447b. οὐκοῦν ὅταν βούλησθε

ὁ Καλλικλῆς φησιν, ὅτι, ὅταν θέλητε, ἔλθετε εἰς τὸν οἶκον 11
 καὶ ποιῶ αὐτὸν ἐπιδείξασθαι. πάλιν δὲ καὶ ἐκ τούτου τὸ
 ἑτεροκίνητον τοῦ Γοργίου δείκνυται· οὕτω γὰρ περὶ αὐτοῦ
 30 τὸν λόγον προφέρει ὁ Καλλικλῆς, ὥς διὰ τοῦτο τρέφων αὐτὸν
 εἰς τὸν οἶκον, ἵνα, ὅταν βούληται, ποιῇ αὐτὸν ἐπιδείκνυσθαι.

p. 447b. ἀλλὰ ἄρα ἐθελήσει.

- 12 ἄρα γὰρ θελήσει διαλεχθῆναι ἡμῖν· οὐ γὰρ ἀνάγκης χρεία, ἀλλ' εἰ προήρηται ἐντυγχανέτω. καλῶς δὲ τὸ διαλεχθῆναι· οὐ γὰρ ἐθέλειν αὐτὸν ἐπιδείξασθαι, ἀλλ' εἰς διάλεκτον ἐλθεῖν ἀντὶ τοῦ κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν προαγαγεῖν τοὺς λόγους. 5 ὁ γὰρ κατὰ ἀποτάδην λόγος ὅχλον τε τῷ μήκει τίκτει καὶ εἰκὸς τὸν ῥάθυμον, εἰ εἴη καὶ ἡγρυπνηκώς, πρὸς ὕπνον ἔλκει.

- 13 p. 447c. βούλομαι γὰρ πυνθέσθαι παρ' αὐτοῦ.

ἰδοὺ οὐκ εἶπεν ἐπιθυμῶ ἀλλὰ βούλομαι ἐρωτῆσαι αὐτόν, τίς ἡ δύναμις τοῦ ἀνδρὸς καὶ τί ἐστὶν ὃ ἐπαγγέλλεται. ἰστέον τοί- 10 νυν, ὅτι ἡ ῥητορική διττή ἐστίν· ἡ μὲν ἀληθοῦς καὶ τεχνική, ἡ δὲ ψευδώνυμος καὶ ἐμπειρία, καὶ τεχνική μὲν ἐστὶν ἡ τῷ πολιτικῷ ἐπομένη, ψευδώνυμος δὲ ἡ πρὸς ἡδονὴν ὁρῶσα. διαρθρώσωμεν τοίνυν τὸ λεγόμενον· δεῖ εἰδέναι, ὅτι πολλὰ εἶδη πολιτειῶν· ἐπεὶ γὰρ τριμερὴς ἡ ψυχὴ λόγον τε ἔχουσα 15 καὶ θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν, ὅταν μὲν ὁ λόγος κρατῇ, ποιεῖ τὴν ἀριστοκρατίαν, ὅταν δὲ ὁ θυμὸς τὴν τιμοκρατίαν, ἡ δὲ ἐπιθυμία διττή ἐστὶν ἡ μὲν φιλήδονος, ἡ δὲ φιλοχρήματος· ἡ μὲν οὖν φιλοχρομοσύνη ποιεῖ τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐν γὰρ τῇ ὀλιγαρχίᾳ οἱ πλούσιοι καὶ ὀλίγοι, εἰ δὲ φιλήδονον, ἐπειδὴ 20 τοῦτο ἢ ἔννομόν ἐστιν ἢ παράνομον, εἰ μὲν τὸ ἔννομον κρατεῖ, γίνεται δημοκρατία, νόμους γὰρ ἕκαστος τῶν δημοτῶν οὓς βούλεται τίθεται· οἷον ὅτι δεῖ τοὺς ἀριστεὰς τιμᾶσθαι ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον· εἰ δὲ τὸ παράνομον γίνεται ἡ τυραννίς. ταῦτα τὰ πέντε εἶδη τῶν πολιτειῶν. μᾶλλον δὲ τὸ μὲν εἶδος τὸ πρῶ- 25

15 mg. ὅτι πέντε εἶδη τῆς πολιτείας

15 mg.	μέρη ψυχῆς	πολιτεῖαι
	λογικόν	ἀριστοκρατία
	θυμικόν	τιμοκρατία
ἐπιθυμητικόν	φιλοχρήματος	ὀλιγαρχία
	φιλήδονον ἔννομον	δημοκρατία
	φιλήδονον παράνομον	τυραννίς
16 mg. α'	17 mg. β'	19 mg. γ'
		21 mg. δ'
		23 mg. ε'

1 ἐθελήσει M ἐθελήσειεν Plat.

τον ὄντως ἐστὶ πολιτικὸν τὸ τῆς ἀριστοκρατίας, τὰ δὲ λοιπὰ
 ψευδώνυμα, καὶ οὐ κυρίως εἶδη τῆς πολιτικῆς. ἰστέον δέ,
 ὅτι ἕκαστον εἶδος τούτων οἰκείαν ἔχει ῥητορικὴν, ὥστε πέντε
 εἰσὶ ῥητορικαί, καὶ ἀληθῆς τοίνυν ἐστὶν ῥητορικὴ ἢ τῆς ἀρι-
 5 στοκρατικῆς, ἐφ' ἧς ὁ πολιτικὸς ἄρχει· τότε γὰρ ὑπηρετεῖ ὁ
 ῥήτωρ τῷ πολιτικῷ πρὸς τὸ πείθειν, ὃν ἂν κελεύσῃ, οἷον ὅτι
 πείσον ἰατρὸν εἶναι ἐν τῇ πόλει, πείσον μὴ εἶναι κωμωδίαν·
 καὶ ὥσπερ ἰατρὸς πρὸς ἐν μὲν τέλος ὁρᾷ τὸ πάντα κάμνοντα
 θεραπεῦσαι· ποικίλοις δὲ καὶ οὐ τοῖς αὐτοῖς κέχρηται βοη-
 10 θήμασιν· οὕτως καὶ ὁ ῥήτωρ πείσαι μὲν ὀφείλει πάντως, δια-
 φόροις δὲ λόγοις κέχρηται, ἄλλοις γὰρ πρὸς ἰατρὸν ἄλλοις πρὸς
 στρατιώτην ἄλλοις πρὸς θῆτα. αὕτη οὖν ἐστὶν ἡ ἀληθῆς ῥη-
 τορικὴ· αἱ δὲ ἄλλαι ψευδώνυμοι· πλήν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 πολιτειῶν οὐ τὰ αὐτὰ εἰσὶν τὰ πάθη, ἀλλὰ τὰ μὲν μᾶλλον
 15 τὰ δὲ ἥττον. οἷον τὸ φιλήδονον κάκιστον οὐκοῦν καὶ ἡ περὶ
 τούτου ῥητορικὴ κακίστη· διὰ τοῦτο καὶ Δημοσθένης ἐκβάλλει
 αὐτὴν καὶ σκώπτει τὸν λέγοντα· τί βούλεσθε; τί γράψω; τί
 ὑμῖν χαρίσωμαι; ὅσαι δὲ ῥητορικαὶ περὶ τὸ φιλότιμον μᾶλλον,
 καὶ τὸ σῶζειν ὅπως οὐδὲν ποτε τὴν πόλιν καταγίνονται, αὗται
 20 ὥς ἐνδέχεται κρείττους εἰσὶ τούτων τῶν ῥητορικῶν· ἦσαν
 αἷς ἐκέχρηντο οἱ περὶ Δημοσθένη καὶ Περικλέα καὶ Θεμιστο-
 κλέα· ὅτι μὲν γὰρ ὅλως ἔσωζον τὴν πόλιν, καλῶς ἐποιοῦν·
 ὅτι δὲ ἠνείχοντο δημοκρατουμένης αὐτῆς καὶ οὐκ ἐλάμβανον
 ἑαυτούς, κακῶς. ἰστέον δέ, ὅτι οὐ διὰ τοῦτο κόλακας αὐτούς
 25 ὁ Πλάτων λέγει, ὥς φησὶν ὁ Ἀριστείδης. πῶς γὰρ κόλακες
 οἱ ἐξοστρακισθέντες; διακόνους δὲ αὐτούς καλεῖ· δεῖ γὰρ
 εἰδέναι, ὅτι ὁ διακονῶν τοῦ κελεύοντος διακονεῖν χείρων
 ἐστίν· ὥσπερ οὖν ὁ μὲν ἰατρὸς ἐπιτάττει, ὁ δὲ πημεντάριος
 διακονεῖ τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν εὐτρεπίζων, οὕτως καὶ οἱ περὶ
 30 τὸν Θεμιστοκλέα ἔσωζον μὲν τὴν πόλιν, διακόνων δὲ διὰ
 τοῦτο χρεῖαν παρεῖχον· πολιτικοῦ γὰρ τὸ κελεύειν σῶζειν·

17 Demosth. orat. III 22
 120 b Aristid. orat. XLVI

25 Plat. Gorg. 522 d; Alcib. I
 26 Plat. Gorg. 517 c

6 οἷον supr. add. M^c

18 χαρίσωμαι scripsi χαρήσομαι M

28 πημεντάριος s πημεντάριος M

οὐκέτι δὲ καὶ πολιτικοὶ ᾔσαν, ψυχὰς γὰρ οὐκ ἔσωζον, ὥστε Πύθωνος, τοῦ ῥήτορος Φιλίππου, τοῦ ἀκροασαμένου Ἰσοκράτους, τοῦ θαυμαζομένου ὑπὸ Δημοσθένους, καὶ τῶν ἄλλων φιληδόνων, κρείττους ᾔσαν. οἱ μὲν γὰρ μηδὲν σώζοντες ἀλλὰ καὶ κολακεύοντες καὶ πάντα πρὸς ἡδονὴν ποιοῦντες εἰκόασιν 5 ἰατροῖς τοῖς ἔχουσι καμνόντας ἀτάκτους περὶ τὴν δίαιταν αὐτῶν καὶ μὴ ἀναχαιτίζουσιν αὐτούς, ἀλλὰ τοῦναντίον καὶ προτρέπουσιν ἐπὶ πολλῶν ὄψων βρωσιν, ἵνα καὶ αὐτοὶ μετ' αὐτῶν φάγωσιν· οἱ δὲ περὶ Θεμιστοκλέα ἐμιμοῦντο ἰατροὺς ἔχοντας μὲν ἀβροδιαίτους κάμνοντας μὴ καταλιμπάνοντας δὲ 10 αὐτοὺς πλημμελοῦντας· μὴ μέντοι μηδὲ ἀμελοῦντας, ἀλλὰ πρὸς ἓν ἕκαστον γινόμενον ἐκ τῆς διαίτης ἀμάρτημα ἐνισταμένους. ταῦτα τοίνυν εἴρηται, ἐπειδὴ ἡλέχθη, ὅτι χρεῖα πυθέσθαι τοῦ Γοργίου, ποίαν ῥητορικὴν ἐπαγγέλλεται καὶ τίς ἡ δύναμις τῆς τέχνης αὐτοῦ καὶ εἰ ἄρα τῷ ὄντι τέχνην ἔχει ἢ 15 δύναμιν μόνην· οὐ ταῦτόν γὰρ δύναμις καὶ τέχνη. ἀμέλει ταύτην τὴν δημώδη ῥητορικὴν δύναμιν ὀρίζονται τοῦ περὶ ἕκαστον ἐνδεχομένου πιθανοῦ λόγου.

p. 447c. ἐπαγγέλλεται τε καὶ διδάσκει.

- 14 τὸ μὲν ἐπαγγέλλεται τῶν ἐντός ἐστι, τὸ δὲ διδάσκειν τῶν 20 ἐκτός· ὁ μὲν γὰρ διδάσκων προφέρει ἔξω τοὺς λόγους, ὁ δὲ ἐπαγγελλόμενος εἰ κοσμεῖν οἶδεν, ὃ ἐπαγγέλλεται, οὐ πάντως δὲ διδάσκει.

II.

Πρῶξις σὺν Θεῷ β'.

p. 447c. οὐδὲν οἶον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν, ὥ Σώκρατες. 25

- 1 ἤδη εἰρήκαμεν, ὅτι διττὴ ἐστὶν ἡ ῥητορικὴ, ἡ μὲν τέχνη, ἡ δὲ ἐμπειρία. ἄξιον οὖν ζητῆσαι, πῶς οὐκ ἐστὶν ἡ ἐμπειρία τέχνη. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων εἰπεῖν ἔχει, ὅτι τέχνην

2 Demosth. or. XVIII 136; Vita Isocr. 11

1 mg. ση

16 ὀρισμὸς ῥητορικῆς

27 mg. ἀπορία

7 ἀναχαιτίζουσιν 5 ἀναχετίζουσιν M

αὐτὴν οὐ καλῶ· ἵνα οὖν τοῦτο εὕρωμεν, διακρίνομεν τὰς τέχνας· εἴρηται καλῶς ἐν τῷ Φαίδρῳ, ὅτι δεῖ τὸν περὶ τινος διαλεγόμενον πρότερον διορίζειν εἶθ' οὕτως διδάσκειν, ἐπεὶ τὸν μὴ τοῦτο ποιοῦντα ἀνάγκη τοῦ παντὸς ἀμαρτάνειν. οἷον ζητοῦμεν, εἰ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, οὐκ ὀφείλομεν ἀποφήνασθαι, ἀλλὰ πρότερον διακρίναι καὶ εἰπεῖν, ὅτι ἡ ψυχὴ οὐχ ἓν τι ἐστὶν ἀλλὰ πολλά· ἔστι γὰρ ψυχὴ καὶ λογικὴ καὶ ἄλογος· ἔτι δὲ καὶ φυτική, ὅθεν καὶ τὰ φυτὰ ζῆν λέγομεν. φραμὲν οὖν, ὅτι ἡ μὲν λογικὴ ἀθάνατος, αἱ δὲ λοιπαὶ δύο θνηταί, καὶ πάλιν λέγομεν, ὅτι ἡ λογικὴ ἀθάνατος καὶ οὐκ ἀθάνατος. οὐκ ἀθάνατος μὲν, εἰ τὸ ἀθάνατον λάβοιμεν κατὰ τὸ αἰεὶ καὶ ὡσαύτως ἔχον, ἀθάνατος δὲ κατὰ τὸ αἰδίου καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν.

δεῖ οὖν καὶ ἐπὶ τῶν τεχνῶν τοῦτο ζητῆσαι· ἰστέον ὅτι διττὸς ὁ ὅρος τῆς τέχνης· τέχνη γὰρ ἐστὶ μέθοδος ὁδῶ καὶ τάξει μετὰ φαντασίας προιοῦσα· τὸ δὲ μετὰ φαντασίας προσέθηκεν ὁ φιλόσοφος πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς φύσεως. καὶ ἡ φύσις γὰρ ὁδῶ καὶ τάξει πρόεισιν, ἀλλ' οὐ μετὰ φαντασίας· ἔστιν δὲ πάλιν τέχνη σύστημα ἐγκαταλήψεων συγγεγυμνασμένον πρὸς τι τέλος εὐχρηστον τῶν ἐν τῷ βίῳ. κατὰ μὲν οὖν τὸν πρῶτον ὅρον καὶ ἡ ψευδώνυμος ῥητορικὴ τέχνη ἂν κληθεῖη· ὁδῶ γὰρ κέχρηται καὶ τάξει προοίμια πρότερον τάττουσα εἶτα κατάστασιν καὶ τὰ ἐφεξῆς. κατὰ δὲ τὸν δεύτερον οὐκ ἔστιν τέχνη αὕτη ἀλλὰ μόνη ἡ ἀληθοῦς ῥητορικὴ ἢ τὰς αἰτίας ἀποδιδούσα.

τί δὲ λέγω, ὅτι ἡ ῥητορικὴ ἢ ψευδώνυμος κατὰ τὸν πρῶτον ὅρον τέχνη ἐστὶν, ὅπου γε καὶ ἡ ὀψοποιητικὴ καὶ ἡ κομμωτικὴ· καὶ γὰρ οὐ τυχόντος ἐστὶν ὀψοποιῆσαι ἀλλὰ τοῦ ἐμπείρου καὶ ὁδῶ τινὲ προιόντος καὶ ἀρμοζομένου πρὸς τὸν δεσπότην ἢ γλυκέσιν ἢ τοιοῖς χαίροντα· ὡσαύτως ἢ κομ-

2 Plat. Phaedr. 237b; cf. Herm. in Plat. Phaedr. 4, 22

1 mg. λύσις   15 mg. τί ἐστὶ τέχνη   30 mg. ad verb. κομμωτρία: κόμμι λέγεται τὸ ἐκ τῶν δένδρων ἄτε ἂν δάκρυον ἀπορρέον ὑγρόν, ᾧ χρῶνται πρὸς τὰς τρίχας τῶν γυναικῶν ὥστε μὴ διαχειῖσθαι αὐτάς ἀλλὰ μένειν ὡς συμπεπηγνύας, ἐφ' οὗπερ ἐθέλουσι σχήματος αἱ κομμωτρίαι· παρ' ὃ καὶ ἀπὸ τοῦδε κομμωτρία τοῦ κόμμεος λέγονται καὶ ἡ τέχνη κομμωτικὴ

7 Sextus
Empir.

μώτρια οἶδε τὰ ἀλείμματα καὶ γινώσκει πῶς δεῖ κοσμήσαι τὰς τρίχας. ἢ οὖν μὴ δυναμένη ἀποδοῦναι αἰτίαν ῥητορικὴ ἀλλ' ἐφ' ἑκάτερα χωροῦσα ἐπὶ τε τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος οὐκ ἔστιν τέχνη. τέχνης γὰρ τὸ δι' ἐν τέλος ἀγαθὸν ἔχειν, ἢ δὲ ἀληθὲς ῥητορικὴ ἢ ὑπὸ τὸν πολιτικὸν τέχνη ἔστιν. ὥσπερ 5 γὰρ ὁ λογικὸς ἰατρὸς οἶδεν, ὅτι τοῖς πυρέττουσιν αἱ ὑγραὶ διαίται συμβάλλονται, οὕτως καὶ οἱ ἐμπειρικοί, καὶ ὥσπερ ὁ λογικὸς οἶδεν, ὅτι ὁ ὀφθαλμίων χρήζει ἀκρατοποσίας ἢ λουτροῦ ἢ πυρίας, οὕτω καὶ ὁ ἐμπειρικός. ἀλλ' ὁ μὲν λογικὸς καὶ τεχνίτης καὶ τὰς αἰτίας ἀποδίδωσιν, ὁ δὲ ἐμπειρικός οὐκ 10 οἶδεν· οὕτως οὖν καὶ ὁ μὲν ἀληθὲς ῥήτωρ τὰς αἰτίας οἶδεν, ὁ δὲ ψευδὴς οὐ.

- 4 εἰ οὖν καὶ ὁ ῥήτωρ ὁ ἀληθὲς τὰς αἰτίας οἶδεν καὶ ὁ πολιτικός, τί διαφέρουσιν ἀλλήλων; φαμὲν ὅτι διαφέρουσι, καθὼ ὁ ῥήτωρ ὠφελεῖται ἐκ τοῦ πολιτικοῦ οὐκ οἴκοθεν ἔχων τὴν 15 γνῶσιν, ὁ γὰρ πολιτικὸς ἀκριβῶς οἶδεν καὶ κελεύει αὐτῷ· πάλιν εἴ τις εἴποι· τί οὖν διαφέρει τέχνη ἐπιστήμης, εἴ γε καὶ ἡ τέχνη τὰς αἰτίας ἀποδίδωσι, εἶπέ, ὅτι ἡ ἐπιστήμη αἰεὶ καὶ ὡσαύτως ἐχόντων πραγμάτων ποιεῖται τὰς γνώσεις, ἡ δὲ τέχνη καὶ ῥευστῶν. ἄρα οὖν ὁ φυσιόλογος οὐκ ἔστιν ἐπιστή- 20 μων ῥευστῶν ποιούμενος καὶ ἐνύλων πραγμάτων ζήτησιν; φαμὲν ὅτι καὶ ἐπιστήμων ἔστιν οὐχ ἡ ἐνύλων πραγμάτων ἔστι ζήτητης, ἀλλ' ἡ ἐπὶ τὰ καθόλου αὐτὰ ἀναφέρει καὶ ζητεῖ τῶν καθόλου φυσικῶν πραγμάτων τὴν ὑπόστασιν· ὥστε ἰστέον ὅτι τὴν ψευδῇ διαβάλλει ῥητορικὴν, οὐ τὴν ἀληθεῖ. ἀμέλει 25 αὐτὸς λέξει, ὅτι ταῦτα δὲ λέγω οὐ περὶ τῆς ἀληθινῆς ῥητορικῆς· εἰ οὖν καὶ ἔσωζον οἱ περὶ Θεμιστοκλέα οὐκ ἦσαν ῥήτορες ἀληθεῖς ὥς μὴ ἄγοντες τὴν δημοκρατίαν ἐπὶ τὴν ἀριστοκρατίαν. εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι οὐκ ἠδύναντο, αὐτὸ τοῦτο λέγει, ὅτι οὐκ ἦσαν ἀληθεῖς καὶ συνηγορεῖ ἡμῖν· ὥστε δια- 30 κονικοὶ ἦσαν ἀναλογοῦντες φαρμακοπώλαις πρὸς ἰατρούς.

p. 447 c. τὸ αὐτὸν ἐρωτᾷν.

- 5 ἐπεικῶς ὁ Καλλικλῆς ἀποκρίνεται· ἵνα γὰρ μὴ δόξη ἀποφαίνεσθαι ὑπὲρ ἄλλου, λέγει, ὅτι καλὸν ἔστιν αὐτὸν τὸν Γορ-

13 mg. ἀπορία 14 mg. λύσις 20 mg. ἀπορία 22 mg. λύσις

γίαν ἐρωτῆσαι· εἰ ἡδέως ἔχει διαλεχθῆναι καὶ γὰρ τοῦτο ἐν
 ἐστὶ τῆς ἐπιδείξεως αὐτοῦ· τὸ λέγειν ὅτι ὁ θέλων ἐρωτάτω
 καὶ πρὸς πάντα ἀποκρίνομαι ἐτοίμως· ταῦτα δὲ διελέγοντο
 εἰσιόντες ἔσω ἐς τὸν οἶκον τοῦ Καλλικλέους.

p. 447c. ὦ Χαιρεφῶν ἐροῦ αὐτόν.

ὥς εἰρήκαμεν μέσην ἔχει τάξιν ὁ Χαιρεφῶν καὶ διὰ τοῦτο 6
 κελεύει τῷ Χαιρεφῶντι ἐρωτῆσαι τὸν Γοργίαν.

p. 447d. τί ἔρωμαι.

δείκνυσιν ὁ Χαιρεφῶν τὴν πρὸς τὸν διδάσκαλον αἰδῶ· οὐκ 7
 ἐρωτᾷ γὰρ τὸν Γοργίαν προπετῶς, ἀλλὰ πρότερον μανθάνει
 παρὰ τοῦ Σωκράτους, τί ὀφείλει ἐρωτῆσαι.

p. 447d. ὅστις ἐστίν.

ἰστέον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ πολυμερὴς καὶ ἀμερὴς ἐστίν· 8
 ἀμερὴς μὲν κατὰ τὸ ὄνομα, ἄνθρωπος γὰρ καλεῖται ἐνὶ τινὶ
 ὀνόματι· πολυμερὴς δὲ κατὰ τὸν ὁρισμόν, ζῶον λογικὸν θνη-
 τόν. λέγει οὖν αὐτῷ, ὅτι ἐρώτησον, ὅστις ἐστίν, ἀντὶ τοῦ
 τίς τε καλεῖται καὶ τίνα ῥητορικὴν ἐπαγγέλλεται. ἰστέον δέ,
 ὅτι κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην δεῖ πρότερον ζητεῖν, εἰ ὄν τί ἐστίν,
 εἴτα τί ἐστὶ καὶ ὁποῖον τί ἐστὶ καὶ διὰ τί ἐστὶ. τὸ οὖν εἰ
 ἐστὶν ἐγνωσμένον ἦν· λοιπὸν μάθε ὅστις ἐστίν· εἴτα λέγει ὁ
 Χαιρεφῶν, ὅτι πῶς λέγεις ἀντὶ τοῦ πῶς ἐρωτήσω τίς ἐστίν·
 ὁ Σωκράτης οὖν ὥς ἔθος ἔχων παραδείγμασι κεχρησθαι εἰω-
 θόσι φῶς ἀνάπτειν, λέγει, ὅτι ὥσπερ εἰ δημιουργὸν ὑποδη-
 μάτων ἠρωτήσας, τίς ἐστίν, ἀπεκρίθη ἄν, ὅτι σκυτοτόμος,
 οὕτως καὶ τοῦτον ἐρώτησον, τίς ἐστίν. λέγει τοίνυν ὁ Χαι-
 ρεφῶν, ὅτι νῦν μανθάνω καὶ ἐρήσομαι· ἐντεῦθεν δὲ ἡθι-
 κὸν ἡμῖν θεώρημα παραδίδοται συμβαλλόμενον πρὸς εὐδαι-
 μονίαν. ποῖον τοῦτο· ὅτι οὐ δεῖ φήμας πιστεύειν ἀλλ' αὐτὸν
 ἐκεῖνον, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἐρωτᾷν, οἷον εἰ λέγοιεν μύριοι
 ἄνθρωποι, ὅτι ὅδε τις δισχυρίζεται, ὥς δις δύο γίνεται ρ,
 μὴ πιστεύσωμεν τῷ πλήθει, ἀλλ' ἐκεῖνον ἐρωτήσωμεν· εἰκὸς
 γὰρ ψεῦδός ἐστιν· οὕτως οὖν καὶ νῦν μὴ πεισθῶμεν, φησί,
 Καλλικλεῖ, ἀλλ' αὐτὸν ἐκεῖνον ἐρωτήσωμεν.

5 ἐροῦ codd. Plat. ἐρου M 8 ἔρωμαι codd. Plat. ἔρομαι M

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

2

p. 447d. εἰπέ μοι, ὦ Γοργία, ἀληθῆ λέγει.

- 9 εἶπεν, ὅτι ἀληθῆ λέγει, θέλων καταιδῆσαι τὸν Γοργίαν, ὅτι τοσαῦτα ὑπέρογκα περὶ αὐτοῦ λέγουσιν· ὁ δὲ Γοργίας οὐκ ἠδέσθη, ἀλλὰ ἀνάπτει τὸ πάθος· λέγει γὰρ ὅτι ναὶ ἀληθῆ λέγει· πρὸς ἅπαντα γὰρ ἀποκρίνομαι καὶ οὐκ ἔστι τι νέον, ὃ ὀφείλω ἐρωτηθῆναι. τοῦτο δὲ φθέγγεται ὥς ἀποδυσπετῶν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ οἶονεῖ λέγων, ὅτι πάντα ἠρωτήθη καὶ πάντα ἐπελυσάμην καὶ οὐκ ἔστιν τι, ὃ λοιπὸν ὀφείλω ἐρωτηθῆναι.

p. 448a. ἦ πού ἄρα ῥαδίως ἀποκρίνη, ὦ Γοργία. 10

- 10 ἄρα οὖν φησιν ῥᾶστα ἀποκρίνη ἡμῖν, ὦ Γοργία· ὁ δὲ φησιν, ὅτι πάρεστι τούτου πείραν λαβεῖν· ὁ δὲ Πῶλος ὥς φιλότιμος προπηδᾷ τοῦ ἰδίου διδασκάλου καὶ φησιν, ὅτι μὰ τὸν Δία ἐὰν βούλῃ, ἐγὼ σοι διαλέγομαι. ἰστέον δέ, ὅτι εἰκὸς μὴ ὥς φιλότιμον καὶ καταφρονοῦντα τοῦ ἰδίου διδασκάλου 15 τοῦτο λέγειν, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ μὲν φιλοσόφου διδασκαλεῖον ἠγεῖτο μὲν ὁ Σωκράτης, εἶπετο δὲ ὁ Χαιρεφῶν, τοῦ δὲ ῥητορικοῦ ἠγεῖτο μὲν ὁ Γοργίας, εἶπετο δὲ ὁ Πῶλος. φησὶν, ὅτι σὺ ἐπόμενος ὦν μὴ διαλέγου τῷ ἡγουμένῳ ἀλλ' ἐμοὶ τῷ ἐπομένῳ. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσι παρόντων 20 διδασκάλων τότε ἀποκρίνεσθαι, ὅταν κελεύσωσιν οἱ διδάσκαλοι, καὶ ὅταν οἱ μὲν διδάσκαλοι μὴ πρόχειρα ἔχωσι τὰ μαθήματα, οἱ δὲ μαθηταὶ ναί. πρὸς τούτοις δὲ καὶ τοῦτο ἰστέον, ὅτι ὁ Σωκράτης τὸν Χαιρεφῶντα ἐποίησεν ἐρωτῆσαι, οὐχ ὥς μὴ ἀξιῶν αὐτὸς ἐρωτῆσαι, μωρὸν γάρ, ἀλλ' ὥς θέλων λαμ- 25 πρύναι τὸ διδασκαλεῖον αὐτοῦ ἅπαν καὶ κοσμεῖν καὶ ζητῶν μανθάνειν, εἰ οἱοί τε εἰσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εὐρίσκειν, τί χρηστόν.

p. 448a. Γοργίας μὲν γάρ.

- 11 ὁ γὰρ Γοργίας καὶ ἀπειρηκέναι μοι δοκεῖ πρὸς ὑμᾶς δια- 30 λέγεσθαι.

14 mg. ση. διδασκαλικὸν παράγγελμα

11 ἀποκρίνη] M ἀποκρινη Plat. cod. F ἀποκρινεῖ Plat. cod. B

p. 448a. τί δὲ, ὦ Πῶλε.

12

τί οὖν, ὦ Πῶλε, φησὶν ὁ Χαιρεφῶν, κάλλιον τοῦ διδασκάλου ἀποκρίνῃ. ὁ δὲ Πῶλος οὔτε ναί φησιν, ὕβριζεν γὰρ αὐτόν, οὔτε δὲ οὐ, τὸ φιλότιμον μὴ θέλων καθελεῖν, ἀλλὰ μέσῃν ἀποκρίσιν δίδωσιν· λέγει γάρ, ὅτι εἴτε κρεῖττον εἴτε χειρόν ἀποκρίνομαι, τί ζητεῖς, εἰ μὴ ἵνα ἀρκέσω σοὶ καὶ πρὸς πάντα τὰ λεγόμενα ἀπαντήσω.

p. 448b. εἰ ἐτύγχανε Γοργίας ἐπιστήμων ὢν τῆς τέχνης, ἥσπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἡρόδικος.

ἄρχεται ἐρωτᾶν· ἰστέον δέ, ὅτι δύο Ἡροδίλους οἶδεν ὁ Πλάτων, ἓνα τὸν ἀδελφὸν Γοργίου τὸν Λεοντῖνον καὶ ἄλλον Ἡρόδικον τὸν Σηλυμβριανόν· μὴ οὖν εὐρίσκοντες ἐν τοῖς διαλόγοις νομίσητε ἓνα εἶναι καὶ ταραχθῆτε. ἐνταῦθα τοίνυν περὶ τοῦ Λεοντίνου φησὶν· λέγει οὖν, ὅτι εἰ ἐπιστήμων ἦν ὁ Γοργίας τῆς τέχνης τοῦ Ἡροδίκου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅ ἐστι τῆς ἱατρικῆς, ἱατρὸς γὰρ ἦν, τί ἂν αὐτὸν ὠνομάζομεν; ἄρα οὐχ ὅπερ ἦν ἐκεῖνος, ἀντὶ τοῦ ἱατροῦ, φησὶν ὁ Πῶλος, ὅτι πάννυ γε· ἱατρὸν οὖν αὐτὸν φάσκοντες, φησὶν ὁ Χαιρεφῶν, καλῶς ἂν ἐλέγομεν· φησὶν ὁ Πῶλος· ναί· πάλιν φησὶν ὁ Χαιρεφῶν, ὅτι εἰ δὲ ἥς τέχνης ὁ παῖς Ἀγλαοφῶντος Ἀριστοφῶν λέγω ἢ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ Πολύγνωτος, φημὶ ἔμπειρος ἦν· ὁ Πολύγνωτος γὰρ ἦν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὥς τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ· ὅπου οὖν εὗρης τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀριστοφῶντος, τὸν Πολύγνωτον νόει· οὐκ ἂν ζωγράφον αὐτὸν ἐκαλέσαμεν; φησὶν ὁ Πῶλος, ὅτι δῆλον, ὅτι ζωγράφον· νῦν οὖν ἐπειδὴ τέχνης τινὸς ὁ Γοργίας ἐπιστήμων ἐστί, τίνα ἂν καλοῦντες αὐτὸν ὀρθῶς καλέσοιμεν. ἰστέον δέ, ὅτι ἁρμοδίως παρέλαβεν τὰ δύο ταῦτα παραδείγματα, τὸ τῆς ἱατρικῆς καὶ τὸ τῆς γραφικῆς, ἐπειδὴ διττὴ ἡ ῥητορική, ἵνα τὴν μὲν ἀληθῆ ῥητορικὴν ἀπεικάζῃ τῇ ἱατρικῇ, τὴν δὲ ψευδῇ καὶ συώδῃ τῇ γραφικῇ.

10 cf. schol. in Plat. p. 298

23 mg. τὸ ἐπίγραμμα·

γράφει Πολύγνωτος, Θάσιος γένος, Ἀγλαοφῶντος
υἱὸς περθομένην Ἰλίου ἀκρόπολιν (Simon. fr. 218 Anth. Pal. IX 700)

2*

III.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ γ'.

p. 448c. ὦ Χαιρεφῶν, πολλαὶ τέχναι

- 1 νεωτεροπρεπῶς ἀποκρίνεται ὁ Πῶλος, τοῦ γὰρ Χαιρεφῶντος προτρεψαμένου αὐτὸν διαλεκτικώτερον ἀποκρίνασθαι αὐτὸς 5
 θεατρικῶς προφέρει τὸν λόγον καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ
 παρὰ θύρας ἀπαντᾷ, ὅπερ μάλιστα σκώπτει αὐτοῦ ὁ Σω-
 κράτης· ἐρωτήσαντος γὰρ αὐτὸν τοῦ Χαιρεφῶντος, τίς ἐστὶν
 ἡ τέχνη, ἣν ἐπαγέλλεται αὐτός, τὸ ὅποιον, τί ἐστὶν ἡ τέχνη,
 λέγει μὴ εἰδὼς τὴν τῶν προβλημάτων τάξιν τῶν τεσσάρων
 μηδὲ τὴν τούτων μέθοδον· ἰστέον γάρ, ὅτι ὡς πολλάκις εἴ- 10
 ρηται, τέσσαρες μέθοδοί εἰσι· πρῶτον μὲν ἡ διαιρετική· δεῖ
 γὰρ πρότερον διαιρεῖν τὰ γένη εἰς τὰ εἶδη καὶ ἄχρῃ τῶν
 ἀτόμων ἔρχεσθαι. οὕτως τὴν οὐσίαν διαιροῦμεν εὐτάκτως.
 δευτέρα ἐστὶν ἡ ὀριστική, ἣτις λαβοῦσα τὰ ἀρμόζοντα ἐκάστω
 πράγματα ὅρον οἰκεῖον ἐπιτίθησι καὶ διὰ τοῦτο ὀρισμὸς λέ- 15
 γεται ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ὅρων τούτων τῶν περιοριζόντων
 τὰς πόλεις καὶ τὰ χώρια· ἡ δὲ ἀποδεικτική λοιπὸν τὸν ὀρισμὸν
 λαβοῦσα πρόεισιν ἐκ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν καὶ ἀποδείκνυσιν·
 ἡ δὲ ἀναλυτική ἀπὸ τῶν συνθέτων ἐπὶ τὰ ἀπλᾶ χωρεῖ, οἷον
 φαμέν, ὅτι ὁ λέγων λόγος ὁ Σωκράτης περιπατεῖ, τὸ περιπα- 20
 τοῦν κινεῖται· ὁ Σωκράτης ἄρα κινεῖται· σύνθετός ἐστιν ἡ
 ἀπλοῦς· λέγομεν ὅτι σύνθετος· ἐκ προτάσεων γὰρ σύγκειται,
 αἱ δὲ προτάσεις ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, τὰ δὲ ὀνόματα
 καὶ τὰ ῥήματα καὶ αὐτὰ σύνθετα· ἐκ συλλάβων γὰρ καὶ αὗται
 σύνθετοι· ἐκ στοιχείων γὰρ, τὰ δὲ στοιχεῖα ἀπλᾶ. 25
- 2 ταῦτα τοίνυν εἴρηται, ἵνα δείξωμεν, ὅτι ὁ Πῶλος ἀντὶ τῆς
 ὀριστικῆς τῇ ἀποδεικτικῇ ἐχρήσατο· ἐρωτηθεὶς γὰρ, τίς ἐστὶν
 ἡ τέχνη τοῦ Γοργίου, ὃ ὀριστικῆς ἐστὶν ἴδιον τὸ ὅποιον τί

10 mg. περὶ τῶν τεσσάρων διαλεκτικῶν μεθόδων 11 mg. α'
 14 mg. β' 17 mg. γ' 19 mg. δ' mg. man. rec.: διαιρετική
 ὀριστική
 ἀποδεικτική
 ἀναλυτική

ἔστι λέγει, ὃ ἀποδεικτικῆς ὄν τυγχάνει· μέμφεται οὖν αὐτῷ
 διὰ τοῦτο· ἄλλως τε καὶ διὰ τὰ πάρισα καὶ ὁμοιοκατάληκτα,
 κατακορῇ γὰρ ταῦτα γινόμενα ἀηδῇ εἰσιν, εἰ καὶ τῆς εὐπρε-
 ποῦς ἰδέας οἴονται ταῦτα εἶναι, οἷον Πανσανίου δὲ πανσα-
 μένου καὶ τὰ τοιαῦτα· οὕτω γοῦν καὶ αὐτὸς νῦν κέχρηται·
 φησὶν γὰρ ἐμπειρία καὶ ἀπειρία καὶ κατὰ τέχνην καὶ κατὰ
 τύχην καὶ πάλιν ἄλλοι ἄλλων ἄλλως· ταῦτα δὲ ὁμοιοκατά-
 ληκτα. ἰστέον δὲ ὅτι ὡς φησὶν ὁ Σωκράτης ταῦτα τὰ ῥήματα
 ὡς ἐξ αὐτοσχεδίου λέγει· κατὰ ἀλήθειαν δὲ προσκεψάμενος
 ἦν καὶ ἀπογραψάμενος ἐν χάρτῃ καὶ ἐμμελετήσας· δεῖ δὲ κα-
 κεῖνο εἰδέναι, ὅτι οὐδὲ τὸ ὁποῖον τί ἐστὶν ἔσωσεν ὁ Πῶλος·
 ἔδει γὰρ τὸ κατ' οὐσίαν εἰπεῖν, αὐτὸς δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς
 ἔλαβεν, ἐπήνεσεν γὰρ τὴν ῥητορικὴν· ἐγκώμιον οὖν εἶπεν αὐ-
 τῆς καὶ οὐ τὴν οὐσίαν ἐζήτησεν, κακεῖνο δὲ ἡμαρτεν εἰρη-
 κῶς, ὅτι ἡ ἐμπειρία ποιεῖ τὸν αἰῶνα ἡμῶν ἀντὶ τοῦ τὸν χρόνον
 ἡμῶν πορεύεσθαι κατὰ τέχνην, ἀπειρία δὲ κατὰ τύχην· κα-
 κῶς οὖν εἶπεν· δεῖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι πέντε ταῦτά ἐστιν· αἴ-
 σθησις, μνήμη, πεῖρα, ἐμπειρία, τέχνη· καὶ ἡ μὲν αἴσθησις
 ὑποφαίνει ἡμῖν πάντα, λοιπὸν δὲ ἡ μνήμη κρατεῖ, εἴτα πεῖρα
 παραδίδωσιν, ἐντεῦθεν ἐμπειροὶ γινόμεθα, εἴτα τεχνίται· δια-
 φέρει τοίνυν ἐμπειρία πεῖρας, ὅτι ἡ μὲν ἐμπειρία καὶ ἐπὶ
 πράξεων λέγεται, ἡ δὲ πεῖρα ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος τεχνιτῶν,
 καὶ πάλιν ἡ πεῖρα μὲν ἐστὶν ἡ περὶ τὰ κατὰ μέρος κατα-
 γινομένη, ἐμπειρία δὲ ἡ περὶ τὰ καθολικώτερα, πάλιν δὲ
 ἐμπειρία μὲν ἐστὶν ἡ τὸ ὅτι εἰδυῖα, τέχνη δὲ ἡ καὶ τὸ διότι·
 κακῶς τοίνυν εἶπεν, ὅτι ἡ ἐμπειρία τὴν τέχνην ποιεῖ, εἴ γε
 χείρων ἡ ἐμπειρία, εἰ γὰρ τοῦτο τὰ κρείττονα ἐκ τῶν χειρό-
 νων γίνεται· καὶ ἄνω ποταμῶν ἱερῶν χωροῦσι παγὰ· ὥσαύ-

4 Plat. Conv. 185 c

- 18 mg. α' αἴσθησις ὑποφαίνει ἡμῖν πάντα
 β' μνήμη διαφυλάττει τὰ ἐξ αἰσθήσεως
 γ' πεῖρα περὶ τὰ μερικὰ καταγίνεται
 δ' ἐμπειρία καὶ ἐπὶ πράξεων λέγεται καὶ περὶ
 τὰ καθολικὰ καταγίνεται καὶ τὸ ὅτι μόνον
 ε' τέχνη περὶ τῶν εἰρημένων τριῶν καταγίνεται
 καὶ τὸ διότι οἶδεν

28 mg. παροιμία ἐπὶ τῶν ἀνάπαλιν γινομένων

τως οὐδὲ ἡ πεῖρα τὴν ἐμπειρίαν· τί οὖν οὐκ ἀπὸ πείρας ἐπὶ ἐμπειρίαν ἐρχόμεθα καὶ ἀπὸ ἐμπειρίας ἐπὶ τέχνην· φαμέν ὅτι ναί· ὥστε συμβάλλεται μὲν ἡ πεῖρα πρὸς τὴν ἐμπειρίαν καὶ ἡ ἐμπειρία πρὸς τὴν τέχνην· οὐ μὲν ποιητικά εἰσιν αἴτια· τοῦτο δὲ γίνεται, ἐπειδὴ ἔχομεν τοὺς λόγους τοὺς γνω-
 στικούς καὶ ἀνακινουμένους· ὥσπερ οὖν τοὺς σπινθῆρας τοὺς
 πάλαι ὑπὸ τέφρας κρυπτομένους, εἴ τις διαδήλους ποιήσῃ
 λαβὼν τὴν τέφραν, οὐ λέγεται πεποιηκέναι τὸ φῶς ἀλλὰ δε-
 δειχέναι· καὶ ὁ λήμην ὀφθαλμοῦ καθάρας συνεβάλετο, ἐπεὶ
 οὐκ ἐποίησεν αὐτὸς τὸ φῶς, οὕτως καὶ οἱ ἐν ἡμῖν λόγοι
 χρεῖαν ἔχουσι τοῦ ἀναμιμνήσκοντος· ἀναλογοῦμεν γὰρ γεω-
 μέτρῃ καθεύδοντι, ὥστε οὐκ ἔστι ποιητικὸν ἡ ἐμπειρία. πλὴν
 εἰ καὶ ὁ Πῶλος μὴ εἰδότως λέγει δυνατόν τὴν ἐμπειρίαν
 ποιεῖν τέχνην ὡς ἐπὶ τῆς γεωργίας· τῶν γὰρ γεωργομένων
 τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ παντός μόνου γίνεται, τὰ δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ
 παντός καὶ ὑπὸ τέχνης, οἷον αἱ βοτάναι αἱ αὐτομάτως φυό-
 μεναι ὑπὸ μόνου τοῦ παντός, τὰ δὲ σπέρματα καὶ ὑπὸ τοῦ
 παντός καὶ ὑπὸ τῆς ἐπιμελείας. πάλιν δὲ κἀνταῦθα ἡ ἐμ-
 πειρία καὶ ἡ ἐπιμέλεια συμβάλλεται τῇ τέχνῃ.

p. 448c. ἄλλοι ἄλλων ἄλλως.

20

- 3 ἰδοὺ τὰ παρισάζοντα· ἐκάστων δὲ τούτων φησὶν ἄλλοι ἄλλων ἄλλως μεταλαμβάνουσι· διὰ μὲν τοῦ ἄλλοι ἐσήμανε τὰ μετα-
 λαμβάνοντα προσώπα, διὰ δὲ τοῦ ἄλλων τὰ πράγματα, διὰ
 δὲ τοῦ ἄλλως τὸν τρόπον τῆς μεταλήψεως· τῶν δὲ ἀρίστων
 φησὶ πραγμάτων, οἱ ἄριστοι ἄνδρες μεταλαμβάνουσι· τούτων
 τοίνυν τῶν ἀρίστων καὶ ὁ Γοργίας ἐστὶν καὶ μετέχει τῆς
 καλλίστης τῶν τέχνων καὶ ἀρίστης.

p. 448d. καλῶς γε, ὦ Γοργία, φαίνεται Πῶλος.

- 4 ἐρωτήσαντος τοῦ Χαιρεφῶντος τὸν Πῶλον· τίς ἐστὶν ἡ
 τέχνη, ἣν ἐπαγγέλλεται ὁ Γοργίας, ὁ Πῶλος παρὰ θύρας
 ἀπαντᾷ λέγων, ὅτι θαυμαστή ἐστὶν ἡ ῥητορικὴ καὶ θεατρι-
 κώτερον μᾶλλον ἢ διαλεκτικώτερον· ἐπεὶ οὖν ὁ Πῶλος ἀτάκ-
 τως ἀπεκρίθη, ὁ Σωκράτης τὴν πρόνοιαν μιμούμενος, τὴν
 τάττουσαν τὰ ἄτακτα καὶ μηδὲν ἐῷσαν ἄτακτον ἢ ἀόριστον,
 τάττει καὶ ἐπιπλήττει, καὶ ἐπειδὴ οἶδεν ἡ ἐπίπληξις σφόδρα

35

μῖσος ἀποτίκτειν καὶ ἀποστροφὴν, διὰ τοῦτο οὐκ ἄρχεται
 ἀπὸ ἐπιπλήξεως, ἵνα μὴ ἀποσκιρτήσῃ ὁ Γοργίας· οὕτως δὲ
 ἐποίησεν καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου· ἀλλὰ ἐπαινεῖ πρότερον καὶ
 λέγει, ὅτι καλῶς ὁ Πῶλος παρεσκεύασται πρὸς λόγους· καὶ
 5 γὰρ κατὰ τὸ ἀληθὲς ῥητορικῶς προήνεγκεν τὸν λόγον χρη-
 σάμενος παρίσοις τε καὶ ὁμοιοκαταλήκτοις· καὶ ἐν αὐτῷ δὲ
 τῷ ἐλέγχῳ μίγνυσιν ἐπιεικῇ ῥήματα ὁ Σωκράτης· οὐκ εἶπεν
 γάρ, ὅτι παρὰ θύρας ἀπήντησε τῷ Χαιρεφῶντι, ἀλλὰ φησιν,
 ὅτι ὃ ὑπέσχετο αὐτῷ, οὐκ ἐποίησεν. ἐνταῦθα δὲ παραδίδοται
 10 ἡμῖν θεωρήματα ἠθικὰ μὲν δύο, διαλεκτικὸν δὲ ἓν· δια-
 λεκτικὸν μὲν, ὅτι δεῖ ἀεὶ πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ποιεῖσθαι τὰς
 ἀποκρίσεις, ἠθικὰ δὲ πρῶτον μὲν, ὅτι δεῖ ὃ ὑπισχνεῖται τις
 ἐκπληροῦν καὶ μὴ ψεύδεσθαι, δεύτερον δὲ ὅτι τοῖς αἰδημο-
 νεστέροις δεῖ σπεύδειν ὁμιλεῖν καὶ μὴ τοῖς ἀναιδესτέροις·
 15 οὕτω γοῦν καὶ ὁ Σωκράτης πρὸς τὸν Γοργίαν ποιεῖται τὸν
 λόγον ἐάσας τὸ ἀναιδὲς τοῦ Πῶλου.

p. 448d. τὴν καλουμένην ῥητορικὴν.

τὴν ψευδώνυμόν φησι καὶ ἐμπειρίαν.

5

p. 448e. τί δὴ, ὦ Σώκρατες.

ὁ Πῶλος τοῦτο λέγει.

6

p. 448e. ὅτι δὴ, ὦ Πῶλε.

τοῦτό φημι, ὦ Πῶλε, ὅτι ἐρομένου σε Χαιρεφώντος, τίς 7
 ἡ τέχνη ἣν ἐπαγγέλλεται Γοργίας, σὺ τὸ ὁποῖα τις ἐστὶν
 εἰπας ἐγκωμιάζων αὐτήν, ὥς δὴ τινος σκώψαντος αὐτήν·
 25 ὅρα τοίνυν πῶς καὶ ὁ Πλάτων διακρίνει καὶ πρὸ Ἀριστο-
 τέλους τὰ προβλήματα.

p. 448e. οὐ γὰρ ἀπεκρινάμην.

τί οὖν οὐκ εἶπον, ὅτι καλή· φησὶν ὁ Σωκράτης, ὅτι καὶ 8
 μάλα, ἀλλ' οὐκ ἔδει οὕτως τὸ ὁποῖον τί ἐστὶν ἀποκρίνασθαι

9 mg. διαλεκτικὸν παράγγελμα. ἠθικὰ παραγγέλματα

21 ὅτι δὴ M ὅτι Plat. codd.

ἀλλὰ τίς καὶ οἶον τίνα δεῖ τὸν Γοργίαν καλεῖν· ὥσπερ οὖν ἔμπροσθεν συντόμως ἀπεκρίνου τῷ Χαιρεφῶντι, ὅτι ἀπὸ τῆς ἱατρικῆς ἱατρὸς καλεῖται ὁ Ἡρόδικος καὶ ἀπὸ τῆς ζωγραφικῆς ὁ ζωγράφος, οὕτως καὶ νῦν εἰπέ, τίς ἡ τέχνη Γοργίου.

9 p. 449a. τῆς ῥητορικῆς, ὧ Σώκρατες.

ὁ Γοργίας καλῶς ἀπεκρίθη· εἶπεν γάρ, ὅτι τῆς ῥητορικῆς ἐπιστήμων εἰμί· ῥήτορα τοίνυν, ἔφη ὁ Σωκράτης, χρὴ σε καλεῖν· ὁ Γοργίας λέγει, ὅτι ναί· καὶ ἀγαθὸν ῥήτορα· ἀγαθὸς γὰρ εὖχομαι εἶναι, ὥς Ὅμηρος λέγει· ἰστέον τοίνυν, ὅτι δύο εἰσὶν ῥητορικαί· τούτων δὲ καὶ τὰ γένη καὶ τὰ τέλη καὶ αἱ 10 ὁδοὶ διάφοροι· τῆς μὲν γὰρ ἀληθοῦς γένος ἡ τέχνη, τῆς δὲ ψευδοῦς ἡ ἐμπειρία· πάλιν τῆς μὲν ἀληθοῦς τέλος τὸ ἀγαθόν· τῆς δὲ ἄλλης τὸ πείσαι εἴτε κακόν ἐστὶν εἴτε οὐ· καὶ πάλιν τῆς μὲν ἀληθοῦς ὁδὸς τὸ εἰδέναι τὰς δυνάμεις τῆς 15 ψυχῆς, τῆς δὲ ἄλλης οὐ· καὶ τῆς μὲν ἀληθοῦς ὁδὸς ἡ διδασκαλικὴ πίστις, τῆς δὲ ἄλλης ἡ πιστευτικὴ· θέλει γὰρ καὶ ὁ γεωμέτρης πείσαι ἀλλὰ ἀποδεικτικῶς καὶ οὐ πιστευτικῶς ὥς ὁ ῥήτωρ· ὥσπερ οὖν ἡ ἱατρικὴ ὑγίειαν ἐπαγγέλλεται δι' ἄλλων μέντοι καὶ ἄλλων βοηθημάτων, οὕτως καὶ αἱ ῥητορικαὶ δι' ἄλλων καὶ ἄλλων ὁδῶν βαδίζουσι. δεῖ τοίνυν εἰ- 20 δέναι, ὅτι ὥσπερ ξίφος αὐτὸ καθ' αὐτὸ οὐκ ἐστὶν οὔτε καλὸν οὔτε κακόν, πρὸς δὲ τὸν χρώμενον ἢ καλόν ἐστὶν ἢ κακόν, οὕτως καὶ ἡ ῥητορικὴ αὐτὴ μὲν καθ' αὐτὴν οὐκ ἔστιν καλή, πρὸς δὲ τὸν χρώμενον γίνεται ἀγαθή. εἰδὼς οὖν τοῦτο ὁ Γοργίας λέγει ὅτι ἀγαθὸς εἰμι ῥήτωρ ἀντὶ τοῦ ἐγὼ ὥς δεῖ 25 κέχρημαι αὐτῇ.

10 p. 449b. οὐκοῦν καὶ ἄλλους σε φῶμεν.

οὐκοῦν φησὶν ὁ Σωκράτης καὶ ἄλλους τοιούτους δύνασθαι ποιῆσαι, τοῦτο δὲ προκατασκευάζει ὥς μέλλων χρῆζειν αὐτοῦ

10 mg.

ῥητορικαί	γένος	τέλος	ὁδός	
ἀληθείας	τέχνη	ἀγαθόν	γνώσις τῶν ψυ- χικῶν δυνάμεων	διδασκαλικὴ πίστις
ψευδῆς	ἐμπειρία	τὰναντία	ἄγνοια τούτων	πιστευτικὴ
		πείσαι		

1 τοίνυν M ἄρα Plat. codd.

εἰς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ, ὅτι κακὸν μὲν τὸ ἄδικον, καλὸν δὲ
τὸ δίκαιον, καὶ ὅτι τὸ μὲν ἄδικον θέσει, τὸ δὲ δίκαιον φύσει·
εἰ γὰρ τὸ δίκαιον ἦν θέσει, ὁ αὐτὸς ἂν ἦν καὶ δίκαιος καὶ
ἄδικος καὶ θεοφιλὴς καὶ θεομισῆς· ὁ γὰρ παρὰ Πέρσαις
5 δίκαιος ὁ κελεύων μίγνυσθαι ταῖς μητράσιν παρ' ἡμῖν ἄδικός
ἐστι, καὶ ὁ παρ' ἡμῖν ἄδικος παρ' ἐκείνοις δίκαιος· οὐκ ἄρα
οὖν θέσει ἀλλὰ φύσει ὡς τελειότερον εἴρηται ἐν τῷ Ἀλκι-
βιάδῃ· καὶ ὁ λέγων τὸ ἄδικον καλὸν τὸ δὲ δίκαιον κακὸν
ἔοικεν, ὥς φησιν ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ, τῷ λέγοντι, ὅτι
10 ὁ ἵππος φαίνεται ἵππος, ἐπεὶ ὄνου ἔργα ἔχει, καὶ ὁ ὄνος
ἵππου ἔργα ἔχει· ὁ τοιοῦτος γὰρ τῷ μὲν ἵππῳ ἀντὶ ὄνου
χρήσεται, τῷ δὲ ὄνῳ ἀντὶ ἵππου καὶ ἐκβαλὼν ἐν πολέμῳ τὸν
ὄνον ὡς ἵππον πειραθήσεται πολλῶν κακῶν· καλῶς δὲ ἐπή-
γαγεν οὐκοῦν καὶ ἄλλους δύνασαι ποιῆσαι, διότι ἐν ἐστὶ
15 τῶν χαρακτηριζόντων τὸν ἐπιστήμονα τὸ καὶ ἄλλους δύνασθαι
ποιεῖν ἐπιστήμονας, ὡς καὶ ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ εἴρηται.

p. 449b. τὸ μὲν ἐρωτῶν, τὸ δὲ ἀποκρινόμενος.

τῶν ἐρωτήσεων αἱ μὲν εἰσι διαλεκτικαί, αἱ τὸ ναὶ ἢ οὐ 11
ἔχουσι μόνον πρὸς ἀπόκρισιν, αἱ δὲ πνευματικαί, αἱ διὰ
20 μακρῶν λόγων ἔχουσαι τὰς ἀποκρίσεις· φησὶν οὖν ὅτι δια-
τέλεσον οὕτως ὥς Γοργίας κατὰ ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν δια-
λεγόμενος· θαυμαστὸν γὰρ τοῦτο· ἑαυτοῦ γὰρ κατήγορος γί-
νεται ὁ νικώμενος· ἐν γὰρ τοῖς κατὰ ἀποτάδην λόγοις φησὶν,
ὅτι οὐκ ἐγὼ τοῦτο εἶπον ἀλλὰ σὺ συνεπέρανas.

p. 449b. εἰσὶ μὲν, ὥς Σώκρατες.

λέγει ὁ Γοργίας, ὅτι ὑπάρχουσι μὲν τινες τῶν ἐρωτήσεων 12
καὶ μακροῦ λόγου χρήζουσαι, ὅμως δὲ καὶ ἐν ταύταις διὰ
βραχυτάτου προαγάγω τὸν λόγον, οὕτως κεκόσμημαι κατὰ
ἀλήθειαν γὰρ θαυμαστὸν τὸ πολλὰ δι' ὀλίγων περιλαμ-
30 βάνειν.

7 Plat. Alcib. 109 c cf. Olympiod. in Plat. Alcib. p. 86 9 Plat.
Phaedr. 260 b 16 Plat. Alcib. 110 e

8 δὲ supr. lin. add. M^c

11 ἀντὶ] sqq. ÷ ÷ in ras.

p. 449e. τούτου μέντοι δεῖ, ὦ Γοργία.

- 13 ἔστιν ὅτε καὶ τοῖς πάθεσιν εἰς ἀγαθὸν κεχρήμεθα, οἷον λέγει τις ὅτι καλὸν ἢ ἡδονή· φαμέν ὅτι ναὶ καλόν, ἀλλὰ σκοπήσωμεν ποία ἡδονή· οὐ γὰρ ἢ αἰσχροῦ ἀλλ' ἢ πρὸς θεὸν ὁρῶσα· καὶ πάλιν ἔστι τις φιλότιμος· φαμέν ὅτι καλὸν τὸ εἶναι 5 φιλότιμον, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ σῶμα ἀλλὰ κατὰ τὴν ψυχὴν ὥστε δεῖ σπεύδειν ὑπὸ ὀλίγων μὲν φιλεῖσθαι, σπουδαίων δὲ ἥπερ ὑπὸ πολλῶν καὶ ἀτάκτων· οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθα πάθους ὄντος τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν τὸν Γοργίαν καὶ λέγειν, ὅτι δι' ὀλίγων ἀποκρίνομαι, ὁ Σωκράτης ἀποδέχεται καὶ λέγει, ὅτι 10 ἔμοι τοῦτο ἐπίδειξον, χαρίζη γὰρ δι' ὀλίγων ἀποκρινόμενος.

p. 449e. ἀλλὰ ποιήσω.

- 14 ἀλλὰ βραχύλογος γενήσομαι καὶ οὕτω βραχύλογος ὥς φῆσαι σε, ὅτι οὐδενὸς τοιούτου ποτὲ ἤκουσας.

IV.

Πρᾶξις σὺν θεῷ δ'.

15

p. 449e. φέρε δὴ· ῥητορικῆς γὰρ φῆς ἐπιστήμων τέχνης εἶναι.

- 1 σαφῶς εἰρηκότος τοῦ Γοργίου ὅτι ῥητορικὴν ἐπαγγέλλομαι, ὁ Σωκράτης λοιπὸν τὴν ἐνέργειαν ἐρωτᾷ· ὥσπερ γὰρ τῆς ἰατρικῆς ἐνέργειά ἐστὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τῆς μουσικῆς τὸ με- 20 λίζειν καὶ τῆς τεκτονικῆς τὸ τεκταίνεσθαι, οὕτως καὶ τῆς ῥητορικῆς τὸ πείθειν· θέλει οὖν ὁ Σωκράτης τοῦτο ἀκοῦσαι παρὰ τοῦ Γοργίου, ἵνα εὗρεθῇ λοιπὸν ἢ ἀρχὴ τῆς πολιτικῆς εὐδαιμονίας· ὥς γὰρ εἴρηται σκοπὸς τοῦ διαλόγου τὸ περὶ τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν τῆς πολιτικῆς εὐδαιμονίας διδάξαι· ὁ 25 τοίνυν Γοργίας παρὰ θύρας ἀπαντᾷ καὶ λέγει, ὅτι ἐνέργεια τῆς ῥητορικῆς οἱ λόγοι· ἵνα δὲ γνῶμεν, τί ἐστὶ τὸ λεγόμενον,

3 ἢ in ras.

5 ἢ ante ἡδονή eras.

προλάβωμεν ταῦτα. τῶν τεχνῶν αἱ μὲν τῷ ὑποκειμένῳ δια-
 φέρουσιν ὡς τεκτονικὴ καὶ χαλκευτικὴ, αἱ δὲ τῷ τέλει μόνον,
 οἷον ναυπηγικὴ καὶ κλινοποιικὴ· ἀμφοτέραις γὰρ ξύλα ὑπό-
 κεινται, τὸ δὲ τέλος διάφορον. αἱ δὲ τῷ τρόπῳ ὡς ἀμφι-
 5 βλιστρικὴ καὶ ἀγκιστρευτικὴ· ἀμφότεραι γὰρ θηρῶσιν ἰχθύας,
 ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς ἄγρας διάφορος· ἡ μὲν γὰρ δι' ἀμφι-
 βλίστρου, ἡ δὲ δι' ἀγκίστρου. ζητεῖ τοίνυν καὶ ἐνταῦθα ὁ 2
 Σωκράτης, τί δὴ ὑπόκειται τῇ ῥητορικῇ, οἷον ὅτι τὸ δίκαιον
 καὶ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ ποιητικὸν αὐτῆς καὶ τὸ τελικόν,
 10 οἷον τὸ πείσαι· καὶ πείσαι ἄρα ἐπὶ ἀγαθῷ ἢ ἐπὶ φεύλῳ·
 καὶ τρόπον καὶ εἰ οἶδεν, τί ἐστὶ δίκαιον καὶ τί ἄδικον. ὁ
 γὰρ μὴ εἰδὼς ἑαυτὸν βλάπτει· αἵρεῖται γὰρ τὸ ἄδικον ὡς δί-
 καιον· ἐρωτηθεὶς τοίνυν τὴν ἐνέργειαν ὁ Γοργίας οὐκ ἀπο-
 δίδωσι ταύτην· λέγει γὰρ λόγους ἔχειν τὴν ῥητορικὴν· διττῶς
 15 οὖν ἐστὶν ἐπιλαβέσθαι τοῦ Γοργίου· πρῶτον μὲν, ὅτι ἀντὶ
 τῆς ἐνεργείας τὸ ὄργανον ἀποδέδωκεν· ὄργανα γὰρ τῆς ῥη-
 τορικῆς οἱ λόγοι· δεύτερον δέ, ὅτι τὰ ἰδίως ὑπάρχοντα τῇ
 ῥητορικῇ οὐκ εἶπεν, ὅπερ ἴδιον ὀρισμοῦ· ὥσπερ γὰρ τῆς
 ὑφαντικῆς ἴδιον ἢ τῶν ἱματίων ἐργασία καὶ τῆς μουσικῆς
 20 ἴδιον τὸ περὶ τὰ μέλη καταγίνεσθαι, οὕτως καὶ τῆς ῥητορικῆς
 ἔδει ἴδιόν τι εἰπεῖν· τὸ γὰρ περὶ λόγους καταγίνεσθαι καὶ
 γραμματικῆς ἐστὶ καὶ ἰατρικῆς. δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι τὰ
 δύο αὐτῷ οὐκ ἐγκαλεῖ, ἀλλὰ μόνον, ὅτι ἰδίως οὐκ ἀποδέ-
 δωκεν· παρέλειπεν γὰρ τὸ εἰπεῖν, ὅτι ἀντὶ ἐνεργείας ὄργανον

4 cf. Plat. Sophist. 220 e; 235 a

1 mg. παροιμία ἐπὶ τῶν διαμαρτανόντων τινὸς οἰομένων δὲ ἐπιτυγχάνειν αὐτοῦ λεγομένη.

1 mg. αἱ τέχναι διαφέρουσιν

4. 5 ἀμφιβλιστρική M ἀμφιβληστρική s 6. 7 ἀμφιβλίστρου M
 ἀμφιβλήστρου s 24 παρέλειπεν M παρέλιπε s

εἶπεν, ἢ ὅτι ἀσαφὲς ἦν τοῦτο καὶ παρῆκεν διὰ τοῦτο, ἢ ὅτι αὐτὸς ὁ Γοργίας εἰς τοῦτο ἐπελάβετο ἑαυτοῦ, ἢ τὸ ἀληθέστερον, ἵνα μὴ πολλαῖς ἐπιπλήξουσιν αὐτὸν πλήξη. ἄξιον δὲ ζητῆσαι, πόθεν ἦλθεν ὁ Γοργίας εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ εἰπεῖν λόγους ὑποκειῖσθαι τῇ ῥητορικῇ· φαμὲν ὅτι ἐπειδὴ 5 μάλιστα αὕτη φροντίζει λόγων καὶ ζητεῖ προοιμίων τάξιν, καταστάσεως ἀγώνων καὶ τῶν τοιούτων· ἔδει οὖν αὐτὸν μὴ ἀπλῶς εἰπεῖν λόγους ἀλλὰ τοιοῦσδε λόγους· ἰστέον γὰρ ὅτι οὐ μόνον διὰ λόγων πείθει ἀλλὰ καὶ διὰ σιγῆς, ὥστε καὶ σιγὴ ὑπόκειται αὐτῇ· λέγει γοῦν· τάδε δὲ σιωπῶ· τί γὰρ 10 χρὴ καὶ λέγειν; ὑπόκειται δὲ αὐτῇ καὶ ὑπόκρισις ἔλκουσα πρὸς πειθῶ, οἷον Ἀνδροτίων· ὦ γῆ καὶ θεοί· ὥστε οὐχ ἀπλῶς λόγοι ὑπόκεινται.

p. 449 d. νή τὴν Ἥραν.

- 3 ἐπειδὴ τῷ ὄντι κατὰ τὰς ὑποσχέσεις βραχυλογία ἐχρήσατο· 15
ναὶ γὰρ μόνον εἶπεν· ἐπαινεῖ καὶ μετὰ ὅρκων, ἐπειδὴ εἰώ-
θασιν οἱ ὅρκοι πείθειν καὶ ποιεῖν μένειν ἐπὶ τῶν αὐτῶν.
ἰστέον δέ, ὅτι Ἥρα ἐστὶν ὁ ἀῆρ ὁ καθαρὸς καὶ ἀπλῶς ἡ λο-
γικὴ ψυχὴ, ἥτις τὸ περιπέξιον καὶ γεῶδες τῆς ἀλόγου ψυχῆς
ἐάσασα κάτω φέρεται ἄνω καθαρά. ὁμνυσιν οὖν κατ' αὐτῆς, 20
ὥς ἂν ἐκκόπτων τὰ ἄλογα πάθη καὶ θέλων ψυχὴν λογικὴν
καὶ νοερὰν χαρίζεσθαι, καὶ ἄλλως ἐπειδὴ περὶ λόγων ἐστὶν
ἡ ὁμιλία. οὐ δεῖ οὖν τὰ ἐν μύθων σχήματι λεγόμενα οὕτως
ἐπιπολαίως ἐκλαμβάνειν. καὶ γὰρ ἴσμεν καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ
πρῶτον αἴτιον τὸν θεόν, οὐδὲ γὰρ πολλὰ πρῶτα καὶ τοῦτο 25
τὸ πρῶτον οὐδὲ ὀνόματος ἔτυχεν· τὰ γὰρ ὀνόματα ἰδιοτήτων
τινῶν εἰσι σημαντικά. εἰ δὲ ἐπὶ θεοῦ οὐκ ἔστιν ιδιότης,
ὑπὲρ ιδιότητα γὰρ ἐστὶν, οὐδὲ ὄνομα, ᾧ προσαγορεύεται·
ἀμέλει λέγων τις ὕμνον εἰς τὸν θεὸν φησὶν

ὦ πάντων ἐπέκεινα τί γὰρ πλεον ἄλλο σε μέλπω;
πῶς σε τὸν ἐν πάντεσιν ὑπείροχον ὕμνοπολεύσω,
πῶς σε λόγῳ μέλψαιμι τὸν οὐδὲ νόῳ περιληπτόν. 30

3 mg. ἀπορία	5 mg. λύσις	14 mg. ναί	18 mg. περὶ
Ἥρας ἀλληγορίας	29 mg. ση τὸν θαυμάσιον τοῦτον ὕμνον		

8 τοιοῦσδε] -οι- supr. lin. add. M^c 19 περιπέξιον] -πέ- supr. lin. add. M^c

ἀλλ' οὐδὲ δυνατόν ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ λέ-
 γεσθαι, ταῦτα γὰρ σύστοιχά εἰσι· τὸ γὰρ ἄρρεν ὥσπερ τὸ
 θῆλυ λέγομεν καὶ τὸ θῆλυ ὥσπερ τὸ ἄρρεν· ἐκεῖ δὲ οὐδὲν
 σύστοιχον αὐτῷ· ἐπεὶ οὖν εὐθέως μεθ' ἡμᾶς ἄτοπόν ἐστιν
 εἰπεῖν τὸ θεῖον, διὰ τοῦτο ἄλλας δυνάμεις λέγομεν εἶναι,
 τὰς μὲν προσεχεῖς ἡμῖν, τὰ δὲ πόρρω. τὸ οὖν κάτω δεδέσθαι
 ὡς ἐν ἄκμονι κατὰ τὸν ποιητὴν τοὺς πόδας τῆς Ἥρας ση-
 μαίνει τὰ βαρύντατα δύο στοιχεῖα, τὸ δὲ τὸν ἑκατόγχειρον
 ἐξῆφθαι τοῦ αἰθέρος σημαίνει τὸ ἀεικίνητον, εἴ γε αἱ χεῖρες
 κινῆσεώς εἰσιν αἵτιαι, ὥστε τοὺς μύθους λαμβάνομεν διὰ
 τὰ ἐπιμύθια. μὴ οὖν νόμιζε ἐκ παιδοποιίας εἶναι, εἰ γὰρ
 ἐστὶ παρ' αὐτοῖς παίδων σπορά, πῶς αἰὲν ἐόντες εἰσὶν; ἡ
 γὰρ σπορά τῶν ἀκμαζόντων ἐστίν, ὅπου δὲ ἀκμή, ἐκεῖ καὶ
 παρακμή, ὅπου δὲ παρακμή, ἐκεῖ καὶ φθορά· οὐδὲν οὖν ἐκεῖ
 σωματικόν, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Ἐμπεδοκλῆς λέγει πρὸ Πλάτωνος·
 φησὶ γὰρ

οὐδὲ γὰρ ἀνδρομέη κεφαλὴ κατὰ γυνῖα κέκασται
 καὶ τὰ ἐξῆς·

λέγει τοίνυν ὁ Σωκράτης τῷ Γοργίᾳ· εἰπέ ποίαν ῥητορικὴν 4
 ἐπαγγέλλῃ καὶ τί ὑπόκειται τῇ ῥητορικῇ, ἵνα γινῶμεν, εἰ τὴν
 ἀληθῆ ῥητορικὴν πρεσβεύῃς· ὑπόκειται δὲ κατὰ μὲν τὸ δι-
 κανικὸν τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον, κατὰ δὲ τὸ πανηγυ-
 ρικὸν τὸ καλὸν καὶ τὸ αἰσχρόν, κατὰ δὲ τὸ συμβουλευτικὸν
 τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· προτροπὴν γὰρ καὶ ἀποτροπὴν
 ἔχει τὸ συμβουλευτικόν· ἐστὶ δὲ τῆς μὲν προτροπῆς τὸ ἀγα-
 θόν, τῆς δὲ ἀποτροπῆς τὸ κακόν. εἰρηκότος τοίνυν τοῦ Σω-
 κράτους περὶ τί τῶν ὄντων ἐστὶν ἐπιστήμη ἡ ῥητορικὴ λέγει

17 cf. Empedocl. fr. 134 (Diels) Ammonius de interpr. p. 249, 1

6 mg. ση

17 mg. οὔτε γὰρ ἀνδρομέη κεφαλὴ κατὰ γυνῖα κέκασται
 οὐ χεῖρες, οὐ θοὰ γούνα, οὐ μήδεα λαχνηέντα,
 ἀλλὰ φρενὴν ἱερὴν καὶ ἀθέσφατος ἔπλετο μῶνον,
 φροντίσι κόσμον ἅπαντα καταίσσουσα θοῇσιν.

21 mg. ῥητο   δικανικόν   δίκαιον   ἄδικον   ὑπο
           ῥικῆς   πανηγυρικόν   καλόν   αἰσχρόν   κεί
           εἶδη   συμβουλευτικόν   ἀγαθόν   κακόν   μενα

ὁ Γοργίας, ὅτι περὶ λόγους καὶ ὥς ἤδη εἴρηται διττὴν ἔχει ἔγκλησιν ἢ ἀπόκρισις· ὁ τοίνυν Σωκράτης, ἐπειδὴ οὐκ ἐβούλετο ἀδοξῆσαι τὸν Γοργίαν ἀλλὰ ὠφελῆσθαι, φησὶν, ὅτι, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἰατρικὴ περὶ λόγους τῶν καμνόντων καταγίνεται καὶ ἄλλαι πολλαί, διόρισαι, περὶ ποίους λόγους καταγίνη. 5

p. 449 e. ἀλλὰ μὴν λέγειν γε ποιεῖ δυνατός·
5 φησὶν ὅτι· ἄρα καὶ διδάσκειν δύναται ἄλλους λέγειν;

p. 449 e. οὗ καὶ περὶ ὧν.

6 οὐκοῦν φησὶν, ὦ Γοργία, περὶ ἐκείνων τῶν λόγων ποιῇ τὴν ἐπιστήμην, περὶ ὧν καὶ λέγειν καὶ φρονεῖν ἐπαγγέλλη· 10 εἰ δὲ τοῦτο, ὁρῶμεν δὲ καὶ τὴν ἰατρικὴν καὶ λέγειν καὶ φρονεῖν ἐπαγγελλομένην περὶ τῶν καμνόντων, κακείνη περὶ λόγους καταγίνεται καὶ οὐκέτι μόνη ἡ ῥητορική.

p. 450 a. οὐκοῦν καὶ ἡ γυμναστική.

7 οὐ περὶ τῶν παιδοτρίβων τούτων λέγει, ἀλλὰ περὶ τῶν 15 πάλαι· ἡ μὲν γὰρ ἰατρικὴ ἀποῦσαν ὑγίειαν ἀνεκαλεῖτο, ἡ δὲ γυμναστικὴ τὴν παροῦσαν ἐφύλαττε· νῦν δὲ συγκέχυνται ταῦτα.

p. 450 b. ὅτι, ὦ Σώκρατες.

8 ὁ Γοργίας φησὶν, ὅτι διὰ τοῦτο τὰς ἄλλας ῥητορικάς οὐ 20 καλῶ, ἐπειδὴ ἐκεῖναι καὶ περὶ χειρουργίας ἀντὶ τοῦ καὶ περὶ πράξεις καταγίνονται, αὕτη δὲ μόνη περὶ λόγους μόνους· ψεύδεται δέ· ὥς γὰρ εἴρηκαμεν, οὐ περὶ λόγους μόνους καταγίνεται, ἀλλὰ καὶ περὶ σιωπὴν καὶ περὶ ὑπόκρισιν· εἴτα λοιπὸν ὁ Σωκράτης ἐπιεικῶς διαρῥοῖ τὸν λόγον καὶ παρα- 25 δίδωσι πάσας τὰς τέχνας ἐκ διαιρέσεως οὕτως· περὶ ἔργα μὲν οὖν μόνον καταγίνεται ζωγραφικὴ, ἀνδριαντοποιικὴ καὶ αἰ τοιαῦται· περὶ λόγους δὲ μόνους ἡ διαλεκτικὴ· περὶ λόγους δὲ καὶ ἔργα ἰατρικὴ τε καὶ γεωμετρία καὶ ἀριθμητικὴ καὶ ἡ λογιστικὴ. ἀλλ' ἡ μὲν ἰατρικὴ πλεῖον μὲν περὶ τὰ ἔργα, ἥττον 30 δὲ περὶ τοὺς λόγους, ἡ δὲ γεωμετρία καὶ ἡ ἀριθμητικὴ καὶ ἡ λογιστικὴ πλεον μὲν περὶ τοὺς λόγους, ἥττον δὲ περὶ τὰ ἔργα· πεττευτικὴ δέ, ἥτις διαφέρει τῆς κυβικῆς κατὰ τὸ

σχῆμα· ὁ γὰρ πεσσὸς διεστηκὼς κύβος ἐστὶν ἐκ τριῶν τρι-
 γώνων περιεχόμενος· ἐξ ἴσου ἔχει τό τε ἔργον καὶ τὸν λόγον·
 ἅμα γὰρ τῷ ῥίπτειν τὰς ψήφους καὶ ἐπιλέγουσι τίνα, οἷον
 5 εἰ δὲ ἢ τρίεκα ἢ τι τοιοῦτον. ἐπειδὴ δὲ ἐμνημονεύσαμεν
 ἀριθμητικῆς τε καὶ λογιστικῆς, δεῖ εἰδέναι, ὅτι διαφέρουσι
 τῷ τὴν μὲν ἀριθμητικὴν περὶ τὰ εἶδη τῶν ἀριθμῶν κατα-
 γίνεσθαι, τὴν δὲ λογιστικὴν περὶ τὴν ὕλην· εἶδη δὲ ἀριθμοῦ
 δύο, τὸ τε ἄρτιον καὶ τὸ περιττόν, καὶ πάλιν τοῦ μὲν ἄρτίου
 εἶδη τρία, τό τε ἀρτιάκις ἄρτιον τὸ ἄχρι μονάδος διαιρού-
 10 μενον, καὶ τό περισσάρτιον τὸ ἐπιδεχόμενον μὲν πλείους διαι-
 ρέσεις οὐ μὴν ἄχρι μονάδος, ἀρτιοπέριττον δὲ τὸ μίαν μόνον
 διαίρεσιν δεχόμενον· τὸ δὲ περιττόν καὶ αὐτὸ εἰς τρία, εἷς
 τε τὸ πρῶτον καὶ ἀσύνθετον καὶ εἰς ἄλλα δύο, περὶ ὧν

p. 30, 26 schema ut alibi sed hoc loco in columnam post οὕτως insertum:

1 mg. ση. τί ἐστὶ πεσσός
λογιστικῆς   9 mg. α'   5 ση. τί διαφέρει ἀριθμητικῆς
10 mg. β'   12 mg. γ'

ἀκριβῶς ὁ Νικόμαχος παραδίδωσιν. ὅλη δέ ἐστι τὸ πλῆθος τῶν μονάδων, οἷον ὁ πολλαπλασιασμός, ὅς ἐστι τετράκι δ' καὶ πεντάκι ε' καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ οὐ μόνον τοῦτο. οὕτως γὰρ ἂν εὐεπίβατος ἦν πᾶσιν, εἴ γε καὶ οἱ μικροὶ παῖδες ἴσασι τοὺς πολλαπλασιασμούς, ἀλλὰ καὶ γλαφυρά τινα διδάσκει, ὥς ἐπὶ τῶν ἀνδριάντων, ἐν οἷς ἐπεγέγραπτο· ἔχω τὸν ἑξῆς καὶ τὸ τοῦ τρίτου τρίτον, καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου, καὶ τὸν ἑξῆς καὶ τὸ τοῦ πρώτου τρίτον, καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου, ὅκτω δ' ἐγὼ μνᾶς καὶ τὸ τοῦ μέσου τρίτον· καὶ ἐπὶ τῶν κρουνῶν τοῦ λέοντος τῶν εἰς τὴν δεξαμένην ἐμβαλλόντων καὶ περὶ ἄλλων μεθόδων. ὁ τοίνυν Σωκράτης φησὶν οὐ πρὸς ἀδοξίαν τοῦ ῥήτορος ὁρῶν εἰς ἑαυτὸν ἀναφέρει τὸν λόγον, ὃν εἶπεν ὁ Γοργίας, καὶ φησὶν, ὅτι εἰ ἠρώτησέ με τις, περὶ τί κατα- γίνεται ἢ διαλεκτική, εἶχον εἰπεῖν περὶ λόγους· εἰ δὲ εἶπεν περὶ ποίους, ἔλεγον ἂν ὡσαύτως καὶ ἐπὶ ἰατρικῆς καὶ τῶν ἄλλων, ὡσαύτως οὖν καὶ σὺ εἰπὲ περὶ ποίους λόγους κατα- γίνεται ἢ ῥητορική.

p. 450d. χειροῦργημα.

- 9 οἱ περὶ τὰς λέξεις δεινοὶ λαμβάνονται τῶν δύο λέξεων τοῦ τε χειρουργήματος καὶ τῆς κυρώσεως ὥς μὴ λεγομένων· κατὰ ἀλήθειαν γὰρ οὐδὲ λέγονται. φημὲν οὖν· ὅτι ἐπειδὴ Γοργίας ὁ λέγων, ὥς ἀπ' ἐκείνου προφέρει τὰς λέξεις ἐγχω- ρίους οὕσας· Λεοντῖνος γὰρ ἦν. οὕτω καὶ ἐν τῷ Φαίδωνι τὸν Κέβητα ἐγχωρίῳ γλώττῃ κεχρημένον εἰσφέρει· λέγει γοῦν ἔττω Ζεὺς.

1 Nicomachi intr. arith. I 8 sqq. cf. Eucl. Elem. VII defin. 8 Theon. Smyrn. p. 25, 5 (Hiller) Iambl. in Nicom. p. 20. 7 (Pistelli) Philop. in Nicom. p. 14 sqq. (Hoche) 5 cf. Anth. Pal. XIV 51 Diophant. II 53 (Tannery) 23 Plat. Phaed. 62a cf. Olympiod. in Plat. Phaed. A I 20

6 mg. ἀνδριάντες	σταθμοί	20 mg. ση. ὅτι τὸ χειροῦργημα
πρῶτος	λς'	καὶ ἡ κύρωσις οὐκ εἴρηται
δεύτερος	λ'	23 mg. ση. τὴν ἔττω λέξιν βοιω- τίαν οὕσαν
τρίτος	ιη'	

p. 450d. καὶ γεωμετρικῇ.

τελείαν ἀνάγνωσιν ποιήσον ἕως ἐνταῦθα καὶ οὕτως ἄρξαι 10
ἐπὶ τῆς πεπτευτικῆς, ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον· οὕτως καὶ πεπτευ-
τική γε καὶ ἄλλαι τέχναι ἐξ ἴσου ἔχουσιν.

p. 450d. καὶ τὸ κῦρος αὐταῖς διὰ λόγων.

ἰδὸν ἐπειδὴ Σωκράτης ὁ λέγων οὐκ εἶπεν κύρωσις ἀλλὰ κῦρος. 11

p. 450e. καὶ ὑπολάβοι ἂν τις εἰ βούλοιτο
δυσχεραίνειν.

εἴ τις θέλει δυσχεραίνειν καὶ φιλονεικεῖν, ὑπολάβοι ἂν σε 12
τὴν ἀριθμητικὴν ῥητορικὴν λέγειν, ἐπειδὴ κακείνη περὶ
λόγους· ἐγὼ δὲ οὐκ οἶμαί σε τοῦτο λέγειν. δυνατόν δὲ ἐκ
τούτων ἐν πρώτῳ σχήματι συλλογίσασθαι οὕτως· ἡ ἀριθμη-
τικὴ τὸ κῦρος περὶ λόγους ἔχει· ἡ περὶ τοὺς λόγους τὸ κῦρος
ἔχουσα ῥητορικὴ ἐστίν· ἡ ἀριθμητικὴ ἄρα ῥητορικὴ ἐστίν.

p. 451a. ὥσπερ ἂν εἴ τις με ἔροιτο.

ὁρᾷς πῶς εἰς ἑαυτὸν ἀναφέρει τὸ ἀμάρτημα· διαφαίνεται 13
οὖν ἐντεῦθεν τὸ ἦθος τοῦ Σωκράτους.

p. 451b. ὥσπερ οἱ ἐν τῷ δήμῳ συγγραφόμενοι.

πάλαι εἰ εἶχε τις ψήφισμα ἢ νόμον ἢ ἄλλο τι εἰπεῖν, ὁ 14
κῆρυξ ἔλεγε τό τε ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸν δῆμον καὶ τὸν πα-
τέρα οἶον Δημοσθένους Παιανιεύς· εἰ τοίνυν
πλείονα εἶχεν ἀναγνῶναι ψηφίσματα, ἐν τῷ α ψηφίσματι ὁ
κῆρυξ ἔλεγεν τὸ ὄνομα τοῦ γράψαντος καὶ τοῦ πατρὸς τούτου
καὶ τοῦ δήμου· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ψηφίσμασιν, ἵνα μὴ πε-
ριτολογῇ, ἔλεγεν τὰ μὲν ἄλλα ὁμοίως, ἀναγινώσκέτω δὲ
ἕτερον ψήφισμα. οὕτως οὖν καὶ ὁ Σωκράτης φησὶν· εἰ δὲ
πάλιν ἔροιτο μέ τις, ὅτι περὶ τί καταγίνεται ἡ λογιστική,
εἴποιμι τὴν τῶν κηρύκων φωνήν, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα τὰ αὐτά.
ἰστέον γάρ, ὅτι περὶ ἧς ἀριθμητικὴ καταγίνεται, περὶ ταῦτα καὶ

4 cf. schol. in Plat. p. 300 19 cf. IG II² 1 lin. 56; 64. 44; 96
Ammon de interpr. 46, 29; 65, 12; 270, 6

19 mg. ση. τὸ ἀρχαῖον ἐν τοῖς ψηφίσμασιν ἢ τοῖς ὁμοίοις τῶν
κηρύκων ἔθος

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

ἡ λογιστική, περὶ τὸ ἄρτιον καὶ περὶ τὸ περιττόν, ἀλλ' ἡ μὲν ἀριθμητικὴ περὶ τὸ εἶδος αὐτῶν, ἡ δὲ λογιστικὴ περὶ τὴν ὕλην.

p. 451 c. τῷ μὴ μόνον καθ' αὐτὰ ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλληλα πῶς ἔχει πλήθους ἐπισκοπεῖν.

- 15 ὁ γὰρ πολλαπλασιασμός ἢ πρὸς ἑαυτὸν γίνεται ἢ πρὸς 5
ἀλλὰ· πρὸς ἑαυτὸν μὲν ὅταν πολλαπλασιάσω τὸν ἄρτιον ἐπὶ
ἄρτιον ἢ περιττόν ἐπὶ περιττόν, πρὸς ἀλλὰ δέ, ὅταν περιττόν
ἐπὶ ἄρτιον ἢ ἄρτιον ἐπὶ περιττόν.

p. 451 c. καὶ εἰ περὶ ἀστρονομίας.

- 16 τὴν μὲν ἀριθμητικὴν παρέλαβεν διὰ τὸ ἀκριβές, τὴν δὲ 10
ἀστρονομίαν διὰ τὸ τίμιον.

p. 451 c. καὶ ἡλίου καὶ σελήνης.

- 17 τούτων ἐμνημόνευσεν, ὅτι τε φωστῆρες εἰσὶ καὶ ὅτι διὰ 15
τῆς τούτων γνώσεως καὶ τοὺς ἄλλους γινώσκωμεν, καὶ ὅτι αἱ
ἐκλείψεις αὐτῶν δυσχερεῖς εἰσὶ πρὸς γνῶσιν, καὶ ὅτι τῇ τού-
των τροπῇ ἀλλοιοῦνται αἰσθητῶς πάντα τὰ τῇδε.

p. 451 d. τῶν περὶ τί ἐστίν.

- 18 εἰπὲ φησὶν καὶ σὺ, ὦ Γοργία, τί ἐστὶ τοῦτο τῶν ὄντων περὶ
οὗ εἰσὶν οἱ λόγοι οὗτοι, οἷς ἡ ῥητορικὴ χρῆσθαι ἐπαγγέλλεται.

V.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ ε'.

20

p. 451 d. τὰ μέγιστα τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων,
ὦ Σώκρατες.

- 1 παιδαγωγηθεὶς ὁ Γοργίας ὑπὸ τῶν Σωκρατικῶν παρα-
δειγμάτων ἐγγίζει πρὸς τὴν ἀλήθειαν· ὅμως καὶ αὐτὸς τὸ
χαῦνον τοῦ Πώλου μιμεῖται, καὶ ὥσπερ ἐκεῖνος ἐνεκωμίασε 25
τὴν ῥητορικὴν, καὶ οὐκ ἀποδέδωκε τίς ἐστίν, οὕτως καὶ
οὗτος οὐ λέγει περὶ ποίους λόγους καταγίνεται ἡ ῥητορικὴ
ἢ περὶ ποίων πραγμάτων ποιεῖται τοὺς λόγους, ἀλλ' ἐγκω-

3 τῷ μὴ μόνον καθ' αὐτὰ ἀλλὰ M ὅτι καὶ πρὸς αὐτὰ codd. Plat. ἐπισκοπεῖν M ἐπισκοπεῖ codd. Plat. 9 καὶ εἰ περὶ ἀστρο-
νομίας M καὶ εἴ τις τὴν ἀστρονομίαν codd. Plat.

μιάζει τὰ πράγματα. ἰστέον δέ, ὅτι οὐκ εἰδότης προφέρεται
τὸν λόγον, ἐπεὶ κατὰ ἀλήθειαν καλῶς λέγει μέγιστα εἶναι
πράγματα ταῦτα καὶ ἄριστα· τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ καλοῦ
καὶ τοῦ δικαίου οὐδὲν μεῖζον. τὸ μὲν γὰρ ἀγαθὸν ἀπὸ θεοῦ
ἐπὶ πάντα ἐκτέταται, ὥς καὶ ἐπὶ τὴν ὕλην αὐτὴν φέρεσθαι,
εἴ γε πρὸς δημιουργίαν συμβάλλεται· καὶ φαμὲν αὐτὴν ἀγα-
θὴν εἶναι. τὸ δὲ καλὸν οὐκ ἐπὶ πάντα· ἡ γὰρ ὕλη ἀγαθὴ
μὲν, οὐ καλὴ δέ, αἰσχροὶ γάρ. τὸ γὰρ καλὸν ἐπὶ τῶν εἰδῶν
μόνων λέγεται· ἀμέλει εἶδος πρέπον αἰσχροὺς καλοῦμεν. οὕτω
γοῦν περὶ τοῦ Θερσίτου ὁ ποιητής φησιν

αἰσχιστος δὲ ἀνὴρ ὑπὸ Ἰλιον ἦλθε·

τὸ δὲ δίκαιον ἐπὶ τῶν ἐμψύχων, καὶ τούτων οὐ πάντων,
ἀλλὰ τῶν δυναμένων ἐκάστῳ τὰ πρὸς ἀξίαν νέμειν, οὐδὲ
ὅλως δὲ ἐπὶ τῶν ἀψύχων. οὐδεὶς γοῦν λειμῶνα δίκαιον λέγει,
καὶ ἀπλῶς εἴρηται ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ.

εἰ μὲν ἐπὶ τὰ ὁρατὰ πάντα ἐκτείνωμεν ἑαυτούς, οὐκ ἀντι- 2
στρέφει τὰ τρία ταῦτα, εἰ δὲ ἐπὶ τὰς πράξεις ναί· πᾶσα
γὰρ ἀγαθὴ πρᾶξις καὶ δικαία ἐστὶν καὶ καλὴ, καὶ πᾶσα
καλὴ καὶ ἀγαθὴ καὶ δικαία, καὶ πᾶσα δικαία καὶ ἀγαθὴ καὶ
καλὴ. μέμφεται οὖν τῇ ἀποκρίσει διττῶς, ὅτι τε ἀμφίβολός
ἐστι, καὶ ὅτι ἀσαφής· δεῖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι ὁ ὁρισμὸν ἀπο-
διδούς τινος καὶ ἀναμφίβολον θέλει λέγειν καὶ σαφῆ. ὥς
γὰρ ἐν ἑτέροις φησὶν ὁ Πλάτων, δεῖ τὸν περὶ τινος σκο-
ποῦντα εἰδέναι τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ἐπεὶ τὸν ἀγνοοῦντα τὴν
οὐσίαν τοῦ ζητουμένου ἀνάγκη τοῦ παντὸς ἀμαρτεῖν, οἷον
ὁ ζητῶν τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς ὀφείλει πρότερον τὴν
οὐσίαν αὐτῆς ζητῆσαι. τὴν δὲ οὐσίαν οἱ ὁρισμοὶ διδάσκουσιν·
θέλουσιν τοίνυν οἱ ὁρισμοὶ ὁμολογούμενοι εἶναι, ὥς ἂν ἀπο-
δείξεως ἀρχαὶ γινόμενοι. ἀμφίβολος μὲν οὖν ἐστὶν ὁ λόγος
τοῦ Γοργίου, ὅτι οὐ μόνον οἱ λόγοι αὐτοῦ μέγιστοί εἰσι καὶ
ἄριστοι· καὶ γὰρ καὶ ὁ ἰατρὸς τὸ αὐτὸ λέγει, ὅτι ἐγὼ περὶ

10 cf. B 216. Olympiod. in Plat. Phaed. A VII 3
Alcib. 112a. 23 Plat. Phaedr. 237c

15 Plat.

3 mg. ἀγαθόν ἐπὶ πάντων
καλόν ἐπὶ εἰδῶν
δίκαιον ἐπὶ ἐμψύχων

15 mg. ση

μέγιστα πράγματα ἔχω, τί γὰρ μεῖζον ὑγείας, καὶ ὁ παιδο-
 τρίβης δὲ φησὶν, ὅτι ἐγὼ περὶ μέγιστα ἔχω, τί γὰρ κρεῖττον
 κάλλους, καὶ ὁ χρηματιστὴς δὲ ὡσαύτως τὰ χρήματα ἐπαινεῖ·
 καὶ ὁ μὲν ἰατρὸς καὶ ὁ γυμναστὴς πρὸς τὸν Γοργίαν μά-
 χονται, οὐ γὰρ πρὸς ἑαυτούς· ἡ ὑγεία γὰρ μετὰ κάλλους 5
 τινὸς καὶ ἁρμονίας, εἰ καὶ μὴ σωματικοῦ κάλλους. ὁ δὲ
 χρηματιστὴς καὶ πρὸς Γοργίαν μάχεται καὶ πρὸς πάντας.
 οὕτως μὲν οὖν ἀμφίβολος, ἀσαφὴς δέ, ὅτι οὐ διήρθρωσε τὰ
 πράγματα ἀλλ' εἰς ἔπαινον ἐχώρησεν.

3 ἰστέον δέ, ὅτι οὐκ αὐτὸς σκώπτει αὐτόν, ἀλλ' ὥς ἀπὸ κα- 10
 πήλων τινῶν καὶ ἀνδρῶν ἐν συμποσίῳ εὗρισκομένων γράφει
 τὸν λόγον. εἶτα ἐπειδὴ μέμνηται σχολιοῦ, δεῖ μνησθῆναι
 ἱστορίας καὶ οὕτως ἀποδοῦναι τὴν ἐξήγησιν. δεῖ εἰδέναι, ὅτι
 πάλαι ἡ μουσικὴ περισπούδαστος ἦν· τὰ γὰρ πάθη ἐκλήλει·
 μουσικὴ δὲ ἡ θεία καὶ οὐχ ἡ ἑκπτώσις· ὅτι γὰρ θεία ἦν 15
 δηλοῦσι τὰ ἔχνη τὰ ἔτι σωζόμενα. οὕτω γοῦν σάλπιγγος
 ἀκούοντες πρὸς πόλεμον ἐγειρόμεθα καὶ αὐλῶν ἢ κιθάρας
 πρὸς ἡδονήν. πάλαι οὖν ἦσαν μέλη ἰατρικὰ τῶν παθῶν, οὕτω
 γοῦν κάμνοντες ἄδοντες ἀνακωχὴν τοῦ κόπου ἐλάμβανον,
 καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς δὲ πρέποντα μέλη ἐλέγοντο, καὶ ἔρωτες δὲ 20
 ἐπαύοντο ἐκ τοιῶνδε μελῶν. οὕτω γοῦν ὁ Πυθαγόρας ἀπαν-
 τήσας νέῳ ὄντι μετὰ κιθαριζούσης κόρης καὶ γνοῦς, ὥς φυ-
 σιογνωμονικός, ὅτι φύσεώς ἐστι δεξιὰς ὁ νέος καὶ δύναται
 ὠφελῆσθαι, ἠλέησεν αὐτόν, καὶ ἐπέτρεψεν τῇ κόρῃ μετα-
 στρέψαι τὸν αὐλὸν ἥτοι τὴν κιθάραν καὶ τοιῶσδε χρήσασθαι 25
 καὶ μέλος κατεσκεύασεν εὐθέως ἀποπαῦσαν τὸν νέον τοῦ ἔρωτος.

4 διὰ τοῦτο τοίνυν καὶ ὁ Πλάτων μουσικὴν ἐκέλευεν ζηλοῦν τοὺς
 ἐν τῇ Πολιτείᾳ, ἀλλὰ μουσικὴν οὐ τὴν δημώδη ἀλλὰ τὴν κοσμοῦ-
 σαν τὴν ψυχὴν· ἔλεγεν οὖν φροντίζειν νοημάτων ἐπαγγελίας,
 ἁρμονίας, ῥυθμοῦ, σχήματος καὶ τῶν τοιούτων· νοημάτων μὲν 30
 ὥς μὴ τὰ ποιητικὰ ἄδειν, ὅτι Ἀχιλλεὺς θρηνητὴν καὶ λυπούμενον
 ἦν παρὰ τὰς ναῦς, ἀλλὰ τὰ κατακρατοῦντα τῶν παθῶν οἶον·

τέτλαθι δὴ κραδίη καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης·

27 Plat. reip. III 394 c

31 A 364

33 v 18

14 mg. ση. περὶ μουσικῆς

21 mg. ση. τὰ περὶ Πυθαγόρου

καὶ οἶον ἐργάσατο διὰ τῆς μουσικῆς ἐπιστήμης

καὶ ἀπαγγελίαν δὲ ἐκέλευεν θείαν εἶναι καὶ μὴ αἰσχροάν, ὡσαύ-
τως καὶ ἁρμονίαν καὶ ὀυθυμὸν πρέποντα καὶ σχῆμα σεμνόν.

μάλιστα τοίνυν ἐν τοῖς συμποσίοις μουσικῇ ἐκέχρητο, 5
ἐπειδὴ τὰ συμπόσια οἷά τε ἦν εἰς πάθη κινῆσαι, χορὸς οὖν
ἐγίνετο, καὶ εἰ μὲν ἀπὸ ἀριστερῶν ἐπὶ τὸ δεξιὸν μέρος ἐφέ-
ροντο, ἐκαλεῖτο πρόοδος τὸ τοιοῦτον, εἰ δὲ ἐπὶ ἀριστερὸν ἔπο-
δος, εἰ δὲ ἐπὶ τὸ μέσον μέσος, καὶ πάλιν εἰ ἐπὶ τὸ ὀπι-
σθεν στραφέντες ἐπὶ τὸ δεξιὸν μέρος ἦσαν, στροφή ἐκαλεῖτο,
εἰ δὲ ἐπὶ τὸ μέσον μέσος, εἰ δὲ ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν ἀντι-
στρόφη· τούτων μὲν οὖν καὶ Στησίχορος μέμνηται· συμβο-
λικὰ δὲ ταῦτα ἦσαν, ἐμιμοῦντο γὰρ τὰς οὐρανίας κινήσεις·
ἢ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν εἰς τὰ δεξιὰ δυτικὴ ἐστίν, ἢ
δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἀνατολική, ὡσαύτως καὶ
οἱ ἀρχόμενοι ἄδειν καὶ μεσοῦντες καὶ λήγοντες τὴν γῆν ἡνί-
κωντο, ἢ τις ἀρχὴ μὲν ἐστίν ὡς κέντρον, μέση δὲ διὰ τὴν
θέσιν, τελευταία δὲ ὡς ὑποσταθμὴ τοῦ παντός. ἐπεὶ τοίνυν
ἐξελίμπανε κατὰ μέρος ἡ μουσικὴ μυρρίναις ἐκέχρητο καὶ
ἐλάμβανέ τις αὐτὴν καὶ ἄδων οὐ παρεῖχε τῷ μετ' αὐτὸν ἀλλὰ
τῷ κατὰ ἀντικρυ αὐτοῦ, εἴτα ἐκεῖνος τῷ πρώτῳ καὶ πάλιν
ἐκεῖνος τῷ δευτέρῳ, καὶ σκολιὰ ἢ μετὰδοσις ἐγίνετο καὶ ἐν-
ταῦθα τὸ σκολιὸν μέλος εἴρηται. ἰστέον τοίνυν ὅτι μέλη ἔλεγον.

καὶ ὁ μὲν ἰατρὸς ἔλεγεν, ὅτι μέγιστον τὸ ἐμὸν ἔργον· τίς 6
γὰρ οὐκ ἀγαπᾷ ἔχειν ὑγίειαν; ὁ δὲ γυμναστὴς περὶ κάλλους
ἔφασκεν, ὁ δὲ χρηματιστὴς περὶ χρημάτων. ἄλλος δέ, ὅτι
καλὸν τὸ ἡβᾶν μετὰ φίλων. τοῦτο τοίνυν παραλιμπάνει ὡς
μὴ χρησιμεῦον αὐτῷ, τοῖς δὲ τρισὶ κέχρηται. ὁ οὖν λέγει,
τοιοῦτόν ἐστιν· ὅτι εἰρηκότος σοῦ, ὦ Γοργία, ὅτι περὶ τὰ
μέγιστα τῶν πραγμάτων καταγίνομαι, εἴποι μοι ὁ ἰατρός, ὅτι
ἀνέχῃ αὐτοῦ ταῦτα λέγοντος, ψεύδεται· ἐγὼ γὰρ περὶ τὰ
μέγιστα καταγίνομαι· καὶ γὰρ καὶ σὺ καὶ Γοργίας μεῖζον

5 cf. schol. in Plat. p. 301 Athen XV 694. Scol. 8

5 mg. ση. περὶ τῶν κατὰ μουσικὴν ἐν τοῖς χοροῖς κινήσεων
ὅπως τε ἐγίνοντο καὶ ὡς ἐκαλοῦντο 20 mg. ση. αἰτία δι' ἣν
τὸ σκολιὸν μέλος οὕτως ἐκλήθη 22 mg. ἰατρός ὑγίεια
γυμναστὴς κάλλος
χρηματιστὴς χρήματα

ὑγείας οὐκ ἔχετε· ὥσάντως δὲ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἔργον καὶ ὁ
 γυμναστὴς ἐπαινέσει καὶ ὁ χρηματιστὴς τὸ οἰκεῖον· ἐπεὶ οὖν
 ταῦτα λέγουσι, πειρῶ ἐκείνοις τε καὶ ἐμοὶ λέγειν σαφῶς τὸ
 ὑποκείμενον τῇ ῥητορικῇ· ὁ δὲ ἀποκρίνεται ἐγγὺς μὲν τῆς
 ἀληθείας, οὐ μὴν σαφῶς καὶ διηρθρωμένως· λέγει γάρ, ὅτι 5
 τὸ πείθειν ἐστὶν ἐν τε δικαστηρίῳ δικαστὰς καὶ ἐν βουλευ-
 τηρίῳ βουλευτὰς καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ ἐκκλησιαστάς· ἰδοῦ οὖν,
 ὅτι ἀσαφῶς λέγει. πλὴν διὰ μὲν τοῦ δικαστηρίου τὸ δίκαιον,
 αἰνίττεται διὰ δὲ τοῦ βουλευτηρίου τὸ συμφέρον, διὰ δὲ τοῦ
 ἐκκλησιαστοῦ τὸ καλόν. εἶπεν δὲ καὶ τὸ πείθειν, ὃ ἐστὶ τὴν 10
 ἐνέργειαν, καλῶς καὶ τοῦτο· ἐνέργειαν μὲν γὰρ θέλει ἔχειν,
 οὐ πάντως δὲ τὸ τέλος· οὕτω γοῦν καὶ ὁ ἰατρὸς ὑγιάζει μὲν
 ἀντὶ τοῦ ἐνέργειαν ἔχει ὑγείας περιποιητικὴν, οὐ πάντως δὲ
 πάντα ἄνθρωπον ὑγιάζει· οὕτω καὶ ὁ ῥήτωρ πείθειν μὲν
 ἐπαγγέλλεται, οὐ πάντως δὲ τέλος ἔχει τὸ πείσαι. 15

p. 451e. τὸ πλουτεῖν ἀδόλως.

- 7 ὁ μὲν χρηματιστὴς οὐ θέλει πλουτεῖν ἀδόλως ἀλλὰ μετὰ
 πολλῆς τυραννίδος· ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς ἀπὸ τοῦ ποιητοῦ τοῦτο
 μέλος λέγοντος προφέρει τὸν λόγον, τὸ ἀδόλως προσέθηκεν.

p. 452b. εἰ δὲ αὖ μετὰ τοῦτο ὁ παιδοτρίβης.

- 8 τὸν παιδοτρίβην μετὰ τὸν ἰατρὸν εἶπεν· ἐπειδὴ ὁ μὲν ἰατρὸς
 περὶ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ καθ' αὐτὰ καταγίνεται, ὁ δὲ παιδο-
 τρίβης περὶ τὴν σύνθεσιν αὐτῶν καὶ τὴν τοιάνδε τῶν μο-
 ρίων συνθήκην καὶ τὸ κάλλος αὐτῶν. 20

p. 452b. καταφρονῶν ἁπάντων.

- 9 ἰδοὺ οὐκέτι τὸ ἀδόλως προσέθηκεν, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ χρη-
 ματιστὴς λέγει, ὅς πάντων καταφρονεῖ. 25

p. 452d. ὅπερ ἐστὶν ὦ Σώκρατες.

- 10 ὁ Γοργίας ἀποκρίνεται καὶ φησὶν, ὅτι ἐκεῖνό μου ἐστὶ
 τὸ ἔργον, ὅπερ τῇ ἀληθείᾳ μέγιστόν ἐστιν ἀγαθὸν καὶ 30

21 mg. ση. περὶ τίνων ὁ ἰατρὸς καὶ περὶ τίνων ὁ παιδοτρίβης
 καταγίνονται

3—5 τὸ ὑποκείμενον — σαφῶς om. sed mg. add. M 20 τοῦτο M
 τοῦτον codd. Plat.

αἴτιον ἅμα μὲν τῆς ἐλευθερίας τοῖς ἀνθρώποις, ἅμα
 δὲ τοῦ ἄλλων ἄρχειν ἕκαστον ῥήτορα ἐν τῇ αὐτοῦ πό-
 λει. ἰστέον δέ, ὅτι κακῶς λέγει· πῶς γὰρ ἐλευθερίας
 ἐστὶν αἴτιος ὁ τὴν ἐαυτοῦ δουλείαν μὴ ἀποβάλλων; λέγω
 5 δὴ τὴν τῶν παθῶν. ὥς γὰρ εἴρηται ἐν ταῖς Πολιτείαις
 ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους· λυττῶντι κυνὶ καὶ ἀγρίῳ δεσπότῃ τὰ
 πάθη εἰκόασιν. ἡ οὖν ῥητορικὴ αὕτη καὶ πρὸς τὸ κακὸν
 ὁρῶσα οὐ δύναται ἐλευθερίαν τίκτειν, ἄλλως τε οὐδὲ κρατεῖ
 πάντων, ἀλλὰ καὶ κρατεῖται. αἱ γὰρ τέχναι ἀλλήλων χρή-
 10 ζουσιν, ὥστε εἰ καὶ ὁ ἰατρὸς πρᾶγμα ἔχων χρήσῃ τοῦ ῥή-
 τορος, ἀλλὰ καὶ ὁ ῥήτωρ νοσῶν χρήσῃ τοῦ ἱατροῦ καὶ παρα-
 καλεῖ αὐτόν.

p. 452 e. καίτοι ἐν ταύτῃ τῇ δυνάμει.

ἰδοὺ ὁ Σωκράτης νῦν δύναμιν αὐτὴν καλεῖ, προιὼν δὲ 11
 15 δείξει αὐτὴν μὴ οὔσαν δύναμιν· ἡ γὰρ δύναμις αἰεὶ πρὸς
 τὸ ἀγαθὸν ὁρᾷ. λέγει οὖν αὐτῷ, ὅτι εἰ οὕτως ἐπαγγέλλῃ,
 ἔξεις πάντας δούλους καὶ τὸν ἰατρὸν καὶ τὸν παιδοτρίβην
 καὶ τὸν χρηματιστήν· εἴρηται δὲ ὅπως ἀλλήλων αἱ τέχναι
 δέονται.

p. 453 a. ἐγὼ γὰρ εὔ ἴσθι ὅτι, ὥς ἐμαυτὸν περίθω.

ἔχει δεῖξαι τὸν τρόπον τῆς κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν 12
 προφορᾶς διττόν, τὸν μὲν πρὸς νίκην ὁρῶντα, τὸν δὲ πρὸς
 εὐρεσιν ἀληθείας. διαφέρουσι τοίνυν ἀλλήλων οὗτοι οἱ τρόποι
 κατὰ τε τὴν γνῶσιν καὶ τὴν ζωὴν· κατὰ μὲν ζωὴν, ὅτι ὁ
 25 μὲν διὰ τὴν εὐρεσιν τῆς ἀληθείας θέλει καὶ ἐλέγχεσθαι καὶ
 μετὰ φιλίας ἀναχωρεῖν, ὁ δὲ πρὸς νίκην ὁρῶν οὐ θέλει
 ἐλέγχεσθαι ἀλλ' εἰκὸς καὶ τύπτειν τὸν προσδιαλεγόμενον καὶ
 τοὺς ἀκροατὰς ἄχθεσθαι. κατὰ δὲ τὴν γνῶσιν, ὅτι θέλει μετὰ
 ἀγνοίας νικᾶν ὁ πρὸς νίκην ὁρῶν, ὁ δὲ πρὸς εὐρεσιν πει-
 30 ρᾶται μανθάνειν. παρακαλεῖ οὖν ὁ Σωκράτης ἐλέγχεσθαι
 μᾶλλον ἢ ἐλέγχειν· ὁ γὰρ ἐλεγχόμενος ὠφελεῖται· λέγει οὖν,

5 Plat. reip. I 329 e

6 mg. ση.

ὅτι ἐγὼ ταύτης εἰμὶ τῆς προαιρέσεως· εἰπέ οὖν καὶ σὺ πρῶτος, εἰ προήρησαι οὕτως διαλεχθῆναι, ἵνα εἰ μὲν πείσης, ἀκολουθήσω τοῖς σοῖς δόγμασιν, εἰ δὲ ἐλέγξω καὶ πείσω, σὺ ἀκολουθήσεις τοῖς ἐμοῖς. ὁ Γοργίας τοίνυν θέλων φυγεῖν τὴν συνουσίαν λέγει, ὅτι πολλοὶ εἰσιν οἱ θέλοντες ἐρωτῆσαί με καὶ δεῖ ἐκείνοις ἀποκριθῆναι ὥς ἐρῶσιν, ἵνα μὴ ἀναχωρήσωσιν· εἶτα ἐκείνων εἰπόντων, ὅτι οὐκ ὀκνοῦμεν, ἀλλὰ καὶ χαίρομεν ἐπὶ τῇ συνουσίᾳ καὶ τῷ ὄντι προσφόρως λεγόντων τὸ οὐδεὶς κάμνει σου ἀκροώμενος αἰδεσθεὶς συντίθεται ποιεῖσθαι τὴν ἐρώτησιν καὶ τὴν ἀπόκρισιν. ἐπεὶ οὖν, ὥς εἴρηται, ἔχει ταῦτα εἰπεῖν, πρόλεγει αὐτῷ ὁ Σωκράτης, ὅτι διὰ σαυτοῦ λέγε τὰ ἀρέσκοντά σοι, καὶ ἐγὼ δι' ἐμαντοῦ διδάσκων ἐνταῦθα, ὅτι οὐ δεῖ προπηδᾶν τὸν διαλεγόμενον καὶ λέγειν, ὅτι οἶδα τί θέλεις εἰπεῖν καὶ οὐκ ἔστιν οὕτως· ἐὰν γὰρ εἴπῃ τοῦτο καὶ ἄρξηται ἀνατρέπειν, ἑαυτὸν ἀνατρέπει καὶ οὐ τὸν προσδιαλεγόμενον· λέγει γάρ, ὅτι οὐκ ἐγὼ τοῦτο εἶπον ἀλλὰ σύ. 5 10 15

p. 453 e. ὁ τὰ ποῖα τῶν ζώων γράφων.

- 13 εἰ μὲν γὰρ μόνος ἦν ὁ Ζεῦξις, δῆλον ὅτι αὐτὸς πάντα τὰ ζῶα ἔγραψεν, καὶ οὐκ ἦν πρόσφορον ἐρωτῆσαι, ὅποια ζῶα. νῦν δὲ ἐπειδὴ καὶ ἄλλοι ἦσαν, ἐρωτῶν τὸ ὅποια οὐχ ἅμα τάνει· εἰπέ μοι οὖν καὶ σὺ περὶ ποῖα τὴν πειθὴ ποιῇ, ἐπειδὴ ἔστιν καὶ ἡ ἀριθμητικὴ περὶ πειθὴ καταγινομένη· πείθει γὰρ περὶ τῶν θεωρημάτων τοῦ τε ἀρτίου καὶ τοῦ περιττοῦ. δεῖ οὖν εἰδέναι, ὅτι ἡ μὲν τῆς ῥητορικῆς πειθὴ πιστευτικὴ ἔστιν, ἡ δὲ τῆς ἀριθμητικῆς καὶ τῶν ἐπιστημῶν τούτων δι- 20 25 δασκαλική.

p. 454 b. ἀποκρίναι δὴ, ὦ Γοργία.

- 14 ἐπειδὴ καὶ σοι, ὦ Γοργία, δοκεῖ, ὅτι καὶ ἄλλων τεχνῶν ἔστιν ἡ πειθὴ, θέλησον εἰπεῖν, ποίας πειθοὺς ἡ ῥητορικὴ τυγχάνει οὕσα δημιουργός. 30

2 προήρησαι scripsi προήρησαι M

VI.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ 5'.

p. 454b. ταύτης τοίνυν τῆς πειθοῦς.

παιδαγωγηθέντος τοῦ Γοργίου καὶ εἰρηκότος τήν τε ἐνέρ- 1
 γειαν τῆς ῥητορικῆς, ὅτι τὸ πείθειν καὶ τὸ τέλος, ὅτι ἡ
 πειθὼ καὶ τὸ ὑποκείμενον τῇ ῥητορικῇ, νῦν ὁ Σωκράτης
 ζητεῖ, πόσοι τρόποι εἰσὶ τῆς πειθοῦς· ὥς γὰρ λέξοι αὐτὸς ὁ
 Σωκράτης τῆς πειθοῦς, ἡ μὲν ἐστὶ διδασκαλική, ἡ δὲ πι-
 στευτική, καὶ ἡ μὲν διδασκαλικὴ αὐτοκίνητος τέ ἐστι καὶ τῶν
 βλεπόντων, ἡ δὲ πιστευτικὴ ἑτεροκίνητος τε καὶ τυφλώττου-
 σιν ἔοικυῖα, οἷον τὸν ἐπιστήμονα ἐάν τις ἐρωτήσῃ, εἰ ἡ ψυχὴ
 ἀθάνατος, οὐχ ἑτεροκινήτως φέρεται καὶ λέγει, ὅτι ναὶ ἀθά-
 νατος. Πλάτων γὰρ καὶ Ἀριστοτέλης οὕτως δοξάζει· ἀλλὰ πει-
 ρᾶται αὐτοκινήτως οἰκοθεν τὰς ἀποδείξεις προβάλλεσθαι· ἡ
 δὲ πιστευτικὴ ἑτεροκίνητος ἐστὶν ἄλλοις πιστεύουσα, καὶ εἰ
 μὲν ἀγαθὸν εἴη τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ ἑτέρω πιστεύει, ἔοικε
 τυφλῷ ὁδηγουμένῳ ὑπὸ βλέποντος, εἰ δὲ φαῦλον ἢ τὸ δόγμα
 καὶ ἑτεροδόξως φέροιτο πρὸς αὐτό, ὁμοιοῦται τυφλῷ ὑπὸ
 τυφλοῦ ἄγομένῳ· ὥστε τοίνυν δεῖ εἰδέναι, ὅτι ἡ μὲν πι-
 στευτικὴ καὶ περὶ τὰ ἀληθῆ καὶ περὶ τὰ ψευδῆ καταγίνεται,
 ἡ δὲ μάθησις, ὅ ἐστιν ἡ διδασκαλική, περὶ μόνον τὰ ἀληθῆ.
 ἔστιν οὖν ἐν δευτέρῳ σχήματι συλλογίσασθαι οὕτως· ἡ πι-
 στευτικὴ ἀληθῆ καὶ ψευδῆ δοξάζει, ἡ ἐπιστημονικὴ ἀληθῆ
 καὶ ψευδῆ οὐ δοξάζει, ἡ πιστευτικὴ ἄρα ἐπιστημονικὴ οὐκ
 ἔστιν.

λέγει τοίνυν ὁ Γοργίας, ὅτι περὶ πειθῶ καταγίνομαι ὁρῶσαν 2
 πρὸς πλῆθος, ὥστε ἐκ τριῶν δείκνυται, ὅτι τῇ πιστευτικῇ
 ἐχρῆτο ὁ Γοργίας· πρῶτον μὲν ἐκ τῆς ποιότητος τῶν προσ-
 ῶπων, ὅτι πρὸς ἰδιώτας καὶ δημοκρατίαν ἔλεγεν καὶ οὐ πρὸς
 ἀριστοκρατίαν· δεύτερον ἐκ τῶν μεγίστων πραγμάτων, ὅτι

27 mg. α' 29 mg. β'

16 ἢ M εἴη 5 22 ἐπιστημονικὴ 5 ἐπιστομονικὴ M

πράγματα μέγιστα ἰδιῶται ἤκουον· τρίτον ἐκ τοῦ χρόνου, ὅτι ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἔλεγον· πρὸς κλεψύδραν γὰρ ἔλεγον· εἰ τοίνυν καὶ πρὸς ἰδιώτας περὶ μεγίστων πραγμάτων ἔλεγον καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐπειρῶντο πείθειν, οὐκ ἐπιστημονική· εἰκὸς μὲν γὰρ ἐστὶν καὶ ἰδιώτας πεισθῆναι, ἀλλ' οὐκ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δυνατόν αὐτοὺς ἐπιστήμονας γενέσθαι, ἀλλὰ πλείονος χρεία, ὥστε οὐκ ἔσκει διδασκαλικήν πειθῶ· ἄξιον δὲ ἀπορῆσαι, διὰ τί μεμφόμεθα τῇ ῥητορικῇ ὥς μὴ οὔση διδασκαλικῇ· εἰ γὰρ αἱ ἀποδείξεις καὶ αἱ ἐπιστῆμαι τῶν καθόλου εἰσὶν, αὕτη δὲ περὶ τὰ καθέκαστα καταγίνεται, εἰκότως οὐκ ἔστι διδασκαλική ἀλλὰ πιστευτική· φαμέν ὅτι καὶ αἱ περὶ τὰ καθέκαστα καταγινόμενοι οὐ δύνανται κεχρησθαι συλλογισμοῖς, οἱ δὲ συλλογισμοὶ οὐ δύνανται ἐκ δύο μερικῶν προτάσεων εἶναι, ἀλλὰ πάντως ἢ μία καθολικὴ θέλει εἶναι, οἷον· ὁ δεῖνα κλέπτης, πᾶς κλέπτης ἄδικος· ἰδοὺ ἢ καθόλου· ὁ δεῖνα ἄρα ἄδικος. ἔδει οὖν καὶ αὐτοὺς καθολικῇ προτάσει κεχρησθαι· οὐκ ἠδύναντο δέ, ἐπειδὴ πρὸς ἰδιώτας ἔχοντες οὕτω ποιοῦνται τοὺς λόγους.

3 p. 454 b. καὶ περὶ τούτων ἃ ἐστὶ δίκαιά τε καὶ ἄδिका.

δικαίων καὶ ἀδίκων μόνον ἐμνημόνευσεν ἑάσας τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον, ἐπειδὴ μάλιστα ἡ ῥητορικὴ περὶ τὸ δίκαιον καὶ ἄδικον καταγίνεται.

p. 454 b. καὶ ἐγὼ τοι ὑπώπτειν.

4 ἤδη εἰρήκαμεν, ὅτι οὐ δεῖ τὸν προσδιαλεγόμενον προαρπάξαι καὶ λέγειν τῷ ἄλλῳ, ὅτι οἶδα, τί θέλεις εἰπεῖν, ἐπεὶ εἰ θελήσοι ἐλέγξει, ἑαυτὸν ἐλέγχει καὶ οὐκ ἄλλον· ὁ οὖν λέγει ὁ Σωκράτης, τοῦτό ἐστιν· ὑπώπτειν καὶ ἡδεῖν, ὅτι τοῦτο ἔχεις εἰπεῖν, ἀλλ' οὐ προεῖπον, ἵνα καὶ σὺ φυλάξης μοι τοῦτο καὶ μὴ προαρπάξης τὰ ἐμά· οὐ γὰρ διὰ σὲ ταῦτα λέγω, ἀλλὰ βούλομαι τὸ μέλλον καλῶς περανθῆναι.

1 mg. γ'   7 mg. ἀπορία   11 mg. λύσις

5 εἰκὸς μὲν 5 εἰ κοσμεῖν M   12 οὐ supr. lin. add. M^c
24 τὸν] -ν supr. lin. add. M^c

p. 454 c. καλεῖς τι μεμαθηκέναι.

ἄρχεται ἐντεῦθεν διαιρεῖν τὴν πειθὸν εἰς τε τὴν πιστευ- 5
 τικὴν καὶ εἰς τὴν διδασκαλικήν. πρότερον γὰρ διαιρεῖ, εἴτα
 ἀποδείκνυσιν, ἐπειδὴ ἐκ τῆς διαιρέσεως αἱ ἀποδείξεις. ἰστέον
 δέ, ὅτι δύναται καὶ διττὴ εἶναι ἡ πειθὴ, ὥς ἤδη εἴρηται·
 δύναται καὶ τριττὴ, ἐὰν λάβωμεν καὶ τὴν ὑπὲρ ἀπόδειξιν
 πίστιν, τὴν ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ὁρμωμένην, τὴν λέ-
 γουσαν τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἴσα, καὶ ἐὰν ἴσοις ἴσα
 προστεθῇ, τὰ ὅλα ἐστὶν ἴσα.

p. 454 d. καλῶς γὰρ οἶει.

ὁ μὲν Γοργίας ἔλαβεν αὐτὸ οὕτως ἔχον, ὁ δὲ Σωκράτης 6
 ἀποδείκνυσιν αὐτό.

p. 454 d. πίστις ψευδῆς καὶ ἀληθῆς.

ἰδοὺ μία πρότασις τοῦ συλλογισμοῦ.

7

p. 454 d. τί δὲ ἐπιστήμη ἐστίν.

ἐνταῦθα ἡ ἑτέρα πρότασις ἡ λέγουσα, ὅτι ἡ ἐπιστήμη 8
 οὐκ ἐστὶ καὶ ἀληθῆς καὶ ψευδῆς.

p. 454 d. δῆλον ἄρα, ὅτι οὐ ταῦτά εἰσιν.

τὸ συμπέρασμα ὅτι οὐκ ἐστὶν ἡ πιστευτικὴ καὶ ἐπιστη- 9
 μονική.

p. 454 e. ἄνευ τοῦ εἰδέναι.

τὸ εἰδέναι ἀντὶ τῆς ἐπιστήμης παραλαμβάνει ὥς καὶ ὁ 10
 Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἀποδεικτικοῖς φησιν, ἐπειδὴ τὸ εἰδέναι
 καὶ τὸ ἐπίστασθαι ταυτόν ἐστι. μέμνησο οὖν τοῦτο, ἐπειδὴ
 μέλλομεν χρεῖαν τούτου ἔχειν.

p. 455 a. οὐκ ἄρα διδασκαλικὸς ὁ ῥήτωρ.

οὐκ ἐστὶν οὗτος διδασκαλικὸς φησιν, ἀλλὰ πιστευτικὸς· 11
 τοῦτο δὲ γίνεται, ἐπειδὴ σύγχυσις ἐστὶ· δεῖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι

22 Aristot. phys. I 184 a 10; metaph. I 982 a 30

10 οἶει ex ποιεῖ correxit M^c 18 ἄρα M γὰρ αὖ codd. Plat.
 ὅτι supr. lin. add. M^c

περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος δυνατόν φροντίσαι καὶ τὸν πολι-
τικὸν καὶ τὸν ῥήτορα καὶ τὸν καθέκαστα τεχνίτην κατ' ἄλλο
καὶ ἄλλο. ἀλλ' ὁ μὲν πολιτικὸς κελεύει, ὅτι δεῖ ἰατρὸν εἶναι
ἐν τῇ πόλει καὶ ἰατρὸν χειρουργὸν ἵνα

ιοῦς τ' ἐκτάμνη ἔπειτ' ἥπια φάρμακα πάσῃ.

λοιπὸν ὁ ῥήτωρ πείθει μόνον· καὶ ὥσπερ ὁ ἰατρὸς δια-
φόροις βοηθήμασι κέχρηται πρὸς τὰ διάφορα πάθη, οὕτως
καὶ ὁ ῥήτωρ πρὸς τὰ καθέκαστα ἄλλως καὶ ἄλλως πείθει·
ἐτέροις μὲν γὰρ λόγοις πείθει ἰατρὸν, ἄλλοις δὲ ἀρχιτέκτονα.
λοιπὸν πεισθέντος τοῦ ἰατροῦ οὐκέτι ὀφείλει τι λέγειν ὁ 10
ῥήτωρ ἕνεκεν ἱατρικῶν λόγων, ἀλλ' ὁ ἰατρός, ἐπεὶ οὕτω σύγ-
χυσις ἔσται. ἀμέλει αὐτὸς ὁ Γοργίας λέγει, ὅτι καὶ ἰατρῶν
ἱατρικώτερός εἰμι, τοῦ γὰρ ἀδελφοῦ μου Ἡροδίκου μὴ δυ-
νηθέντος πείσαι τὸν κάμνοντα δέξασθαι φάρμακον, ἐγὼ ἔπεισα.
ιστέον δέ, ὅτι οὐ δεῖ οὕτως, οὐδὲ γὰρ ἐπιστήμη ἱατρικῇ 15
ἔπεισεν· εἰ οὖν ἰατρὸς ἐπαγγέλλεται εἶναι, ἔσται καὶ ἀρχι-
τέκτων καὶ οἰκοδόμος καὶ σύγχυσις ἔσται. δεῖ οὖν τάξιν εἶναι.
οὕτω γοῦν καὶ ὁ Δημοσθένης ῥήτωρ ὢν σύγχυσιν ἐποίησεν
εἰπὼν, ὅτι δεῖ ἐν Μακεδονίᾳ πολεμῆσαι· οὐ ῥήτορος γὰρ
τοῦτο ἀλλὰ στρατηγοῦ· οὗτος γὰρ λέγει ποῦ τε δεῖ πολε- 20
μῆσαι καὶ πῶς, ὥσπερ ὁ ἀρχιτέκτων ποῦ τε δεῖ λιμένα εἶναι
ἢ τεῖχος καὶ ποῦ οὐ χρή. δεῖ οὖν ἕκαστον ἐπὶ τῶν οἰκείων
βαθμῶν μένειν· τὸν ἰατρὸν ἐπὶ τῶν ἱατρικῶν ἔργων, τὸν
ἀρχιτέκτονα ἐπὶ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν, τὸν μουσικὸν ἐπὶ τῶν
ἔργων τῶν ἰδίων, ἵνα μὴ μόνον ἀρμονίας, ὃ ἔστι κιθάρας, 25
φροντίζη ἀλλὰ καὶ νοημάτων καλλίστων, ἐπειδὴ πρὸς ἄν-
θρώπους ἢ μουσικὴ καὶ οὐ πρὸς ἄλογα· καὶ γὰρ καὶ τὰ ἄλογα
ἡδονταί μέλει. ἀμέλει οἱ ποιμένες μέλει κέχρηται ἐγείροντι
πρὸς νομὴν τὰ πρόβατα καὶ πάλιν ἄλλω προσκαλουμένῳ αὐτὰ
καὶ φέροντι εἰς ἓνα τόπον. δεῖ οὖν μὴ οὕτως ἀπλῶς ἀσκεῖν 30
μουσικὴν ἀλλὰ καὶ τὰ νοήματα ἀστεῖα εἶναι καὶ μήτε μυ-
θώδη, ἃ περὶ θεῶν λέγονται, μήτε μὴν οἷα περὶ ἡρώων δα-
κρυόντων, ὅπου γε οὐδὲ περὶ αὐτῶν ἀνθρώπων χρὴ λέγειν
ἄσματα, ὅτι τε κρέα ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν οἶνον· ταῦτα γὰρ
ἀρμόζει τοῖς δίκην βοσκημάτων ζῶσιν. πανταχοῦ οὖν ἕκαστος 35

τοῦ οἰκείου ἔργου φροντιζέτω καὶ μὴ ἄρπαζέτω τὰ ἄλλου,
ἐπεὶ σύγχυσιν ἀνάγκη γίνεσθαι.

p. 455 b. ἐγὼ γάρ τοι οὐδὲ αὐτός πω δύναμαι.

ποιεῖ ἑαυτὸν συμφυρόμενον ὁ Σωκράτης, ἵνα προσκα- 12
λέσῃται εἰς διαλεκτικὴν συνουσίαν τὸν Γοργίαν.

p. 455 c. καὶ ἐμὲ νῦν νόμισον.

ἐν τοῖς προλαβοῦσιν εἴρηται, ὅτι τοῖς πάθεσιν ἔστιν ὅτε 13
κεχρήμεθα ἐν καιρῷ πρὸς τὸ συμφέρον· οὕτω γοῦν ἀνωτέρω
τὸ βραχυλογῆσαι ἤτησεν αὐτὸν ὁ Σωκράτης, καὶ νῦν οὖν
τῷ φιλοτίμῳ αὐτοῦ ἐν συμφέροντι κέχρηται· φησὶ γοῦν, ὅτι
εἰδὲν ἐνταῦθα οἱ βουλόμενοί σου ἀκροάσασθαι, ἐγὼ οὖν τῶν
μαθητῶν ἡγεμῶν γίνομαι καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐρωτῶ σε· εἰκὸς
γὰρ αὐτοὶ αἰσχύνονται ἐρωτῆσαί σε· ὑπ' ἐμοῦ οὖν ἐρωτώ-
μενος νόμισον καὶ ὑπ' ἐκείνων ἐρωτᾶσθαι καὶ τοιαῦτα τινά.

p. 455 d. τί ἡμῖν γενήσεται, ὦ Γοργία, ἐάν σοι
συνῶμεν.

ἄρα περὶ τίνων ἔχομεν δυνατοὶ γενέσθαι τῇ πόλει συμ- 14
βουλεῦσαι· ἄρα περὶ δικαίου μόνου καὶ ἀδίκου ἢ καὶ περὶ
ᾧ ὁ Σωκράτης ἔλεγεν· πειρῶ οὖν, ὦ Γοργία, ἀποκρίνεσθαι
ἐμοί τε καὶ αὐτοῖς· ὅρα τοίνυν ἦθος Σωκρατικόν, ὅτι καὶ
μαθητὴν ἑαυτὸν ἀποκαλεῖ τὴν ὠφέλειαν ἀσπαζόμενος.

VII.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ ζ'.

p. 455 d. ἀλλ' ἐγὼ σοι πειράσομαι, ὦ Σώκρατες.

ἐπαρθεὶς ὁ Γοργίας ὑπὸ τῶν Σωκρατικῶν λόγων ἀποκα- 1
λύπτειν ὑπισχνεῖτο τῷ Σωκράτει πάντα τὰ μυστήρια τῆς ῥη-
τορικῆς. λέγει οὖν, ὅτι τὴν δύναμιν τῆς ῥητορικῆς σαφῶς
ἀποκαλύπτω σοι, καὶ ἰδοὺ δύναμιν αὐτὴν ἐκάλεσεν· ἡ δὲ

7 p. 449 c
Tim. 47 a

VII 1 cf. Olympiod. in Phaed. A III 15. Plat.

3 ἐγὼ M ἐγὼ μὲν Plat. 15 γενήσεται ὦ Γοργία] M ὦ Γορ-
γία ἔσται Plat.

δύναμις ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειρεῖ, ἐπὶ τε τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, τὸ δὲ ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειροῦν οὐκ ἔστιν ἀγαθόν· τί οὖν ἔχοντες ἐκ τοῦ θεοῦ τὸ αὐτοκίνητον, οὐκ ὀφείλομεν ἀεὶ ἀγαθὸν ἔχειν. φαμέν, ὅτι αὐτὸς μὲν τὸ αὐτοκίνητον δέδωκεν, καὶ οὐκ ἔστιν αἴτιος ἡμῶν ἀμαρτανόντων· δέδωκεν δὲ ἡμῖν καὶ κοινὰς ἐννοίας, καθ' ἃς ὀφείλομεν κρίνοντες παραβάλλειν τὰ πραττόμενα καὶ μὴ διαπράττεσθαι τὸ χεῖρον. οὕτως οὖν καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπ' ἀγαθῷ δέδωκεν ἡμῖν, ἀλλ' ἡμεῖς ἐπὶ κακῷ ἔστιν ὅτε χρώμεθα αὐτοῖς· οὕτω γοῦν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἀκολάστοις ὀφθαλμοῖς ἐθεάσατο τὴν Ἑλένην.

- 2 ἰστέον δέ, ὅτι καὶ ἀπολογεῖται ὑπὲρ τῆς ἰδίας τέχνης ὁ Γοργίας· δεῖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι εἰς τὸ Ἄργος ἀπῆλθεν ὁ Γοργίας, καὶ οὕτως ἀπεχθῶς εἶχον ἐκεῖνοι πρὸς αὐτόν, ὅτι καὶ ποινῇ ὑπέβαλον τοὺς φοιτῶντας παρ' αὐτῷ· λέγει οὖν, ὅτι οὐ δεῖ μισεῖν τοὺς διδασκάλους τῆς ῥητορικῆς· ὥσπερ γὰρ ὁ παιδοτρίβης καὶ ὁ παγκρατιαστής καὶ ὁ διδάσκων ὅπλοις μάχεσθαι οὐκ εἰσὶν μεμπταῖοι, ἀλλ' οἱ μαθόντες καὶ κακῶς αὐτοῖς κεχρημένοι, οὕτως καὶ ὁ διδάσκαλος τῆς ῥητορικῆς οὐκ ἔστιν αἴτιος, ἀλλ' οἱ μανθάνοντες καὶ κακῶς αὐτῇ χρώμενοι. φαμέν δέ, ὅτι καὶ οἱ διδάσκοντες αὐτὴν αἴτιοί εἰσιν· εἰ γὰρ ἔλεγον, ὅτι μὴ χρήσῃ τῷ κακῷ, ἄμεμπτοι ἦσαν, νῦν δὲ οὐ

12 cf. schol. in Plat. p. 304

2 mg. ἀπορία 4 mg. λύσις 12 mg. ση 16 mg. ad verb. παιδοτρίβης: ἀλείπτης γυμναστής ad verb. παγκρατιαστής: ὁ παγκράτιον ἀγωνιζόμενος· ἔστι δὲ τοῦτο ἀγών τις ἐξ ἀτελοῦς πάλης καὶ ἀτελοῦς πυγμῆς συγκείμενος· καὶ δήλη μὲν ἡ πάλη, πυγμὴ δὲ τὸ πρὶν ἐσκευάζετο οὕτως· εἰς στρόφιον, ὃ ἔστι στρογγύλον ζωνάριον, οἱ τέσσαρες τῶν δακτύλων ἐνιβιβάζοντο καὶ ὑπερέβαλλον τοῦ στροφίου τοσοῦτον, ὅσον, εἰ συνάγοιντο, πύξι εἶναι. ξυνείχοντο δὲ ὑπὸ σειρᾶς, ἣν καθάπερ ῥεῖσμα ἐβέβληντο ἐκ τοῦ πήχεος· νυνὶ δὲ αὐτὴ μεθέστηκε· ῥινοὺς γὰρ τῶν πιωτάτων βοῶν ἔψοντος ἱμάντα ἐργάζονται πυκτικὸν ὀξὺν καὶ προεμβάλλοντα· ὁ δὲ γε ἀντίχειρ οὐ συλλαμβάνει τοῖς δακτύλοις τὸ πλήτειν ὑπὲρ συμμετρίας τῶν τραυμάτων, ὥς μὴ πᾶσα ἡ χεὶρ μάχοιτο. ταῦτα Φιλόστρατος ἐν τῷ περὶ γυμναστικῆς (cf. schol. in Plat. p. 333; Philostratos: Über Gymnastik ed. Jul. Jüttner, p. 140, 17 sq.; 3 sqq.)

17 μεμπταῖοι] 5 μεμπτεῖοι M

παραγγέλλουσιν αὐτοῖς. οὐδ' εἰ παρήγγελον δέ, ἀγαθοὶ ἦσαν, ἐπειδὴ ἐπιστημονικῶς οὐκ ἴσασι τὰ πράγματα· ὅτι δὲ οὐ παραγγέλλουσιν ἀγαθῷ χρῆσθαι, δῆλον ἐκ τοῦ καὶ ἀσύστατα λέγειν τὰ ζητήματα τῶν ἴσων γερῶν ἀξιούμενοι, ὥστε μάτην μεγαλαυχεῖ ὑφαρπάζων τὰ τῶν κατὰ μέρος τεχνιτῶν· φησὶ γοῦν, ὅτι ἡμεῖς περὶ νεωρίων πείθομεν καὶ περὶ ἄλλων πραγμάτων καὶ κάμνοντας δέξασθαι φάρμακα· ἰστέον γάρ, ὅτι οὐκ ἴδιον τοῦτο ῥητόρων, ὁ μὲν γὰρ πολιτικὸς κελεύει εἶναι ἰατρόν, ὁ δὲ ῥήτωρ πείσαι ὀφείλει μόνον, ὁ δὲ κατὰ μέρος τεχνίτης λοιπὸν ὡς βούλεται κατασκευάζει.

p. 455 e. λέγεται ταῦτα, ὦ Γοργία, περὶ Θεμιστοκλέους.

παλαιότερος ὁ Θεμιστοκλῆς τοῦ Σωκράτους, ὅθεν καὶ τὸ 3 λέγεται εἶπεν· ὁ δὲ Περικλῆς τῶν αὐτοῦ χρόνων ἦν, ὡς ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ μέμνηται· διάμεσον δὲ τεῖχος λέγει, ὃ καὶ ἄχρι νῦν ἔστιν ἐν Ἑλλάδι· ἐν τῇ Μουνυχίᾳ γὰρ ἐποίησεν καὶ τὸ μέσον τεῖχος, τὸ μὲν βάλλον ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ, τὸ δὲ ἐπὶ Φάληρα, ἵνα εἰ τὸ ἐν καταβληθῇ, τὸ ἄλλο ὑπηρετοίῃ ἄχρι πολλοῦ.

p. 456 a. ταῦτα καὶ θαυμάζων, ὦ Γοργία, πάλιν ἐρωτῶ.

δαιμονίαν αὐτὴν καλεῖ οὐκ ἐπαινῶν ἀλλὰ σκώπτων· λαμ- 4 βάνεται γὰρ καὶ ἐπὶ ὕβρεως. ἰστέον γὰρ ὅτι τὰ αἰδία αἰεὶ ἀγαθὰ καὶ οἱ ἄγγελοι, ὅθεν οὐ λέγομεν ἄγγελον κακόν. ἡ δὲ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ διαίρεσις ἀπὸ τῶν δαιμόνων ἤρξατο γίνεσθαι· κακοὶ γὰρ οἱ δαίμονες· δαιμονίαν οὖν ἀντὶ τοῦ κακῆν. εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι καὶ εἰ σκώπτει, διὰ τί θαυμάζει αὐτήν, εἰπέ, ὅτι καὶ ἐπὶ κακοῦ τὸ θαυμάζειν παραλαμβάνεται.

p. 456 a. εἰ πάντα γε εἰδείης.

ᾠήθη ἐκεῖνος, ὅτι κατὰ ἀλήθειαν ἐπήνεσεν αὐτήν καὶ 5 φησιν, ὅτι εἰ πάντα εἶδης τῆς ῥητορικῆς, μάλιστα ἂν αὐτήν ἐπήνεσας.

15 mg. τόπος τοῦ Πειραιῶς ἀπὸ Μουνυχίας Ἀθηνᾶς, ἥτις οὕτως ὠνομάσθη ἀπὸ Μουνύχου τοῦ Παντακλέους 21 mg. ση. ὅτι καὶ ἐπὶ ὕβρεως τὸ τοῦ δαίμονος ὄνομα λαμβάνεται

1 παρηγγελον] 5 παρέγγελον M

p. 456 b. φημὶ δὴ καὶ εἰς πόλιν.

- 6 ἀπὸ τοῦ μερικοῦ παραδείγματος ἐπὶ τὸ καθόλου ἄνεισιν, καὶ ὑπισχνεῖται πάντα ἄνθρωπον πείθειν.

p. 456 b. εἰ δέοι λόγῳ διαγωνίζεσθαι.

- 7 καλῶς τῷ λόγῳ· ἐν γὰρ τοῖς ἔργοις οὐκέτι· οὐδὲ γὰρ ὁ ῥήτωρ οἶδεν, ποῖον δεῖ καθάριστον δοθῆναι.

p. 456 c. ἐν πλήθει.

- 8 καλῶς τὸ ἐν πλήθει, ὥς ἂν πρὸς ἀπαιδευτούς ἀνθρώπους καὶ συρφετὸν πολὺν ἔχων.

p. 457 a. ἐν τοῖς πλήθεσιν.

- 9 ἰδοὺ πάλιν πρὸς πλῆθος λέγειν ἐπαγγέλλεται, ἔμβραχυ δὲ ἀντὶ τοῦ σύντομον.

VIII.

Πρᾶξις σὺν θεῷ η'.

p. 457 c. οἶμαι, ὦ Γοργία.

- 1 ὁ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, τοῦτο ἐνταῦθα βούλεται εἰπεῖν· ἐπειδὴ γὰρ ἐλέγξαι αὐτὸν προήρηται, ἵνα μὴ λυπηθῇ ἐλεγχόμενος, πρότερον διορίζεται τὸν τρόπον τῆς συνουσίας καὶ φησιν, ὅτι διττός ἐστιν· ὁ μὲν πρὸς ἀληθείας εὗρεσιν ὁρῶν, ὁ δὲ πρὸς νίκην· δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι οἱ τρόποι οὗτοι καὶ τῇ ὁδῷ καὶ τῷ τέλει, κατὰ τε τὴν γνῶσιν καὶ τὴν ζωὴν διαφέρουσιν· ἐν μὲν τῇ ὁδῷ κατὰ τὴν ζωὴν, ὅτι ὁ μὲν πρὸς ἀλήθειαν ὁρῶν μετὰ εὐνοίας προβάλλεται τοὺς λόγους, ὁ δὲ ἕτερος πρὸς μάχην· κατὰ δὲ τὴν γνῶσιν, ὅτι ὁ μὲν ἀλήθειαν ἀσπαζόμενος πρὸς ὠφέλειαν οἰκείαν ὁρᾷ, ὁ δὲ ἄλλος

9 mg. ad συρφετόν· ἀγυρτώδης ὄχλος ἢ λόγος ἢ ἐξ ἀνέμου συλλεγομένη κόπρος καὶ φρυγανώδης

18 mg.

τρόποι συνου-	ὁδὸς κατὰ	ὁδὸς κατὰ	τέλος κατὰ	τέλος κατὰ
σίας	ζωὴν	γνῶσιν	ζωὴν	γνῶσιν
ἀληθείας	πρὸς εὐνοίαν	πρὸς ὠφέλειαν	φιλία	ἐπιστήμη
φιλόνηκος	πρὸς μάχην	πρὸς βλάβην	ὕβρις	πείθω

πρὸς μάχην καὶ κατάλυσιν· κατὰ δὲ τὸ τέλος ἐν ζωῇ μὲν διαφέρουσιν, ὅτι οἱ μὲν πρὸς ἀλήθειαν ὁρῶντες βεβαιωτάτην φιλίαν κτησάμενοι ἀπέρχονται, οἱ δὲ πρὸς νίκην μαχόμενοι καὶ τύπτοντες ἀλλήλους, ὥς καὶ τοὺς ἀκροατὰς δυσχεραίνειν καὶ μέμφεσθαι ἑαυτοῖς, διότι ὅλως ἠκροάσαντο· φησὶν οὖν, ὅτι ἐλεγχθῆναί τε καὶ ἐλέγξαι προήρημαι· ἐλεγχθῆναι μέντοι μάλιστα, εἴπερ κακῶς λέγω, ἐπειδὴ κρεῖττον τὸ ὠφελεῖσθαι· καὶ γὰρ ὁ ἰατρὸς ὑγιάζεσθαι μᾶλλον προήρηται ἢ ὑγιάζειν· ἐλέγξαι δὲ κακῶς αὐτὸν λέγοντα· ἀσεβὲς γὰρ περιδεῖν· εἰ γὰρ οἱ ἱατροὶ τὰς κακοχυμίας τῶν σωμάτων ἐκμοχλεύουσι, πολλῶ μᾶλλον οἱ φιλόσοφοι τὰς μοχθηρὰς τῆς ψυχῆς δόξας ἐκκαθαίρειν σπεύδουσιν. πρὸς ταῦτα τοίνυν ἀποφυγεῖν θέλων 2 ὁ Γοργίας φησὶν· ἀλλ' οἱ παρόντες εἰκὸς οὐ λόγων ἔρωσιν ἀλλὰ πραγμάτων, καὶ δεῖ φροντίσαι καὶ αὐτῶν καὶ ἀπολῦσαι αὐτούς· εἴτα ἐπειδὴ εἶπεν τοῦτο, θόρυβος ἐγένετο λεγόντων τῶν παρόντων, ὅτι χαίρομεν ἀκούοντες. ὁ τοίνυν Χαιρεφῶν λέγει, ὅτι θέλουσιν καὶ οἱ παρόντες πάντες καὶ γὰρ ἀκοῦσαι, εἴτα ὁ Καλλικλῆς φησὶν, ὅτι ἡδέως ἔχω πᾶσαν τὴν ἡμέραν ἀκροάσασθαι. ἐπεὶ οὖν εἶπον ταῦτα καὶ ἄκων διὰ τὴν αἰσχύνην ὁμολογεῖ χαίρειν τῷ ἐλέγχεσθαι, καὶ λοιπὸν προβάλλονται τοὺς λόγους καὶ ἔρχονται εἰς τὴν συνουσίαν, καὶ ἐλέγχει αὐτόν.

p. 457 d. ὁρθῶς λέγειν ἢ μὴ σαφῶς.

τὸ μὲν ὁρθῶς περὶ τὴν διάνοιαν θεωρεῖται, τὸ δὲ σαφῶς 3 περὶ τὴν φράσιν.

p. 457 e. οὐ πάνυ ἀκόλουθα λέγειν.

ὄρα ἦθος θεῖον τοῦ Σωκράτους· οὐκ εἶπεν γὰρ, ὅτι ἀνα- 4 κόλουθα καὶ ψευδῇ λέγεις, ἀλλὰ οὐ πάνυ ἀκόλουθα τῷ μετρίῳ καλάζων τὸ δριμὺ τῆς ἐγκλήσεως.

p. 458 a. ἢ ἄλλον ἀπαλλάξει.

ὁ γὰρ μὴ ἑαυτὸν πρότερον καθάρας ἄλλον οὐκ ἂν ποτε 5 καθάροι.

31 mg. ση.

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

4

p. 458 b. ὅσον δόξα ψευδής.

- 6 τοῦτο καὶ ἐν τῷ Θεαιτήτῳ λέγει· οὐδὲν γὰρ χειρόν ψευδοῦς δόξης καὶ εἰ μὲν περὶ ὀνόματα ἦν μόνον ἢ δόξα ἢ ψευδής, οὐδὲν μέγα λυμαίνεται, εἰ δὲ περὶ μέγιστα πράγματα, κακῶν παμπόλλων αἰτία γίνεται.

p. 458 b. ἴσως μέντοι χρή ἐννοεῖν καὶ τὸ τῶν παρόντων.

- 7 φιλαύτου γὰρ ἐστὶ τὸ ἑαυτοῦ μόνον φροντίζειν καὶ μὴ καὶ τῶν παρόντων· δεῖ γὰρ σπεύδειν πάντας ὠφελεῖσθαι.

p. 458 b. ἀποτενοῦμεν.

- 8 μὴ φησὶν ἐκτείνωμεν τὸν λόγον καὶ εὐρεθῶσιν οἱ παρόντες μηδὲν ὠφελούμενοι.

p. 458 c. τοῦ μὲν θορύβου.

- 9 φησὶν ὁ Χαιρεφῶν, ὃ Γοργίας τε καὶ Σώκρατες, ὥς οἶμαι ἀκούετε τοῦ θορύβου, πῶς θέλουσι πάντες ὑμῶν ἀκοῦσαι.

p. 458 c. ἐμοὶ γοῦν καὶ αὐτῷ μὴ γένοιτο τοιαύτη ἀσχολία.

- 10 ὥς φιλόσοφος ὁ Χαιρεφῶν ἦδει καὶ ἦθελεν ἀκροάσασθαι τῶν τοιούτων λόγων.

p. 458 d. οὐκ οἶδα εἰ πώποτε ἦσθην.

- 11 οὐκ εἶπεν ὁ Καλλικλῆς ὅτι ὠφελήσθην ἀλλ' ἦσθην σημαίνων αὐτοῦ τὸ φιλήδονον.

p. 458 d. αἰσχροὺν δὴ τὸ λοιπὸν ὃ Σώκρατες.

- 12 λοιπὸν ὁ Γοργίας φησὶν, ὅτι εἰ θέλουσι πάντες ἀκροάσασθαι, αἰσχροὺν τὸ μὴ διαλεχθῆναι· ὑπεσχόμεν γὰρ πρὸς πάντας ἀποκρίνεσθαι· θελόντων οὖν αὐτῶν ἀνάγκη, ὃ ὑπ-

2 Plat. Theaet. 187 b

2 οὐδέν] -ν supr. lin. add. M^c 6 χρή] M χρῆν Plat. 16 γοῦν] M δ' οὖν Plat. τοιαύτη] M τοσαύτη Plat. 20 πώποτε] Plat. πότε M

εσχόμην ποιῆσαι. παραδίδοται τοίνυν ἔνταῦθα ἠθικὸν θεώ-
ρημα, ὅτι δεῖ τὸν ὑποσχόμενόν τι ποιῆσαι αὐτὸ καὶ μὴ
ψεύσασθαι ἀλλὰ πάντως εἰς πέρας ἐνέγκαι.

IX.

Πρᾶξις σὺν θεῷ θ'.

p. 458 e. ἄκουε δὴ, ὦ Γοργία, ἃ θαυμάζω ἐν τοῖς
λεγομένοις.

ἀκούσας ὁ Σωκράτης τοῦ Γοργίου ἀνακόλουθα ῥήματα 1
ἐπιπλήττει αὐτῷ· προφέρεται δὲ οὐκ ἐπαχθῶς τὸν ἔλεγχον
ἀλλὰ πρᾶως καὶ ἐπεικῶς· οὐκ εἶπεν γάρ, ὅτι ὑβρίζω ἢ κατα-
γινώσκω ἢ ἄλλό τι τοιοῦτον, ἀλλὰ θαυμάζω ἐν τοῖς λεγο-
μένοις ὑπὸ σοῦ· ἴσως γάρ τοι σοῦ ὀρθῶς λέγοντος ἐγὼ
κακῶς ἐνόησα. ἄξιον οὖν ἐστὶν εἰπεῖν, πῶς μὲν ἡδύνατο
ὁ Γοργίας καλῶς λέγειν, ὁ δὲ Σωκράτης μὴ καλῶς νοεῖν.
πῶς δὲ ὁ μὲν Γοργίας ἡδύνατο μὴ καλῶς λέγειν, ὁ δὲ Σω-
κράτης καλῶς λαμβάνεσθαι. εἶπεν ὅτι ὁ ῥήτωρ περὶ τὰ δίκαια
τε καὶ τὰ ἄδिका καταγίνεται, πάλιν ἔφη ὑποκατιῶν, ὅτι δύ-
ναμιν ἔχει ἢ ῥητορικὴ ἐφ' ἑκάτερα ῥέπουσαν καὶ ἐπὶ τὸ
ἄδικον καὶ ἐπὶ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ τοῦ ἀδίκου καταφρονεῖ. εἰ
τοίνυν περὶ τὸ ἄδικον καὶ τὸ δίκαιον ἔχει ἢ ῥητορικὴ, οἶδεν
τὴν φύσιν αὐτῶν· ὁ δὲ εἰδὼς τὴν φύσιν αὐτῶν, οὗτος ἐπι-
στήμων ἐστίν, ὁ δὲ ἐπιστήμων ἀμεταθέτως ἔχει· αἱ γὰρ δόξαι
εἰσὶν αἱ δραπέτιδες, οὐχ αἱ ἐπιστήμαι· ὁ δὲ ἀμετάπιστος ἀεὶ
ἐκεῖνο διώκει, οὗ ἐστὶν ἐπιστήμων, ὥστε καὶ ἢ ῥητορικὴ ἀεὶ
προσαγκαλίζεται τὸ δίκαιον· πῶς οὖν καὶ ἐπὶ τὸ κακὸν ῥέπει;
οὕτως μὲν οὖν ἐλέγχεται κακῶς λέγων.

ἀλλ' ἴσως ἐκεῖνος μὲν καλῶς λέγει, ὁ δὲ Σωκράτης ἄλλως 2
νοῶν ἐλέγχει· δύναται γὰρ λέγειν, ὅτι τί οὖν, ἐπειδὴ καὶ
ὄρκος προτέτακται τῶν ἱατρικῶν, ὁ κελεύων φθόρια μὴ δί-

15 Plat. Gorg. 454 b

28 Hippocr. I 1, 4, 17

27 mg. ἀπορία

5 &] Plat. om. M

δοσθαι, καὶ παρέχουσὶ τινες καταφρονοῦντες, ἥδη ἀνατέ-
 τραπται ἢ ἰατρικῇ, ὥστε εἰ καὶ εἰσὶ τινες ἐπὶ κακῷ κεχρη-
 μένοι τῇ ῥητορικῇ, οὐκ ὀφείλει αὕτη εὐθύνεσθαι. φραμὲν πρὸς
 τοῦτο, ὅτι οὐχ ὥσπερ ἐκεῖ αὐτὸ τοῦτο προκεκήρυνται, ὅτι οὐ
 δεῖ φθόρια διδόναι, οὕτως καὶ σὺ προλέγεις, ὅτι μηδεὶς ἐπὶ κακῷ
 χρήσεται· καὶ γὰρ οὗτος αὐτός ἐστιν ὅρος τῆς ῥητορικῆς ὁ
 κελεύων δύναμιν αὐτὴν εἶναι τεχνικὴν τοῦ περὶ ἕκαστα πι-
 θανοῦ λόγου, ὥστε δέδεικται διὰ πάντων, ὅτι ἀνακολούθως
 ἐφθέγγετο. λοιπὸν τοίνυν διττὸν προσφέρει τὸν ἔλεγχον, τὸν
 μὲν ἐκ τῶν πραγμάτων, ὡς μαθησόμεθα προιόντος τοῦ λόγου, 10
 τὸν δὲ ἐξ αὐτοῦ τοῦ τρόπου τῆς ἀποκρίσεως· καὶ ὁ ἐκ τοῦ
 τρόπου διττός ἐστιν, ὁ μὲν ἐντρεπτικός, ὁ δὲ ἀποδεικτικός·
 καὶ ὁ ἐντρεπτικός μὲν ἐστιν ὁ τὸ ἀπαίδευτον μόνον καὶ οὐ
 καλὸν δεικνύς, οὐ μὴν τὸ ἐναντίον, ὁ δὲ ἀποδεικτικός αὐτὸ
 τὸ ἐναντίον ἐξ ἀντιφάσεως, ὅτι ὅλως οὐκ οἶδεν τὸ δίκαιον· 15
 τὸν δὲ ἐντρεπτικὸν ἐκτίθεται μεταλήψει χρησάμενος, οἷόν τι
 λέγω· εἶπεν ὁ Γοργίας, ὅτι ἐν πλήθει λέγω καὶ ὅτι καὶ τῶν
 καθέκαστα τεχνιτῶν μείζων εἰμί. οὕτω γοῦν τοῦ ἀδελφοῦ
 μου Ἡροδίκου μὴ πείσαντος τὸν κάμνοντα λαβεῖν φάρμακον,
 ἐγὼ ἔπεισα· ἐρωτῶμεν οὖν αὐτόν· ὅτι τί οὖν ἰατροῦ κρεῖττον 20
 εἶ· λέγει· ὅτι οὐ· οὐ γὰρ οἶδα ἰατρικὴν, ἀλλὰ ἔπεισα· ὁ δὲ
 ἰατρὸς ἐπιστήμων ἐστίν; ναὶ ἢ οὐ· ἐρεῖ, ὅτι ναὶ· ἔπεισας
 τοίνυν σὺ ἢ ὁ ἀδελφός σου ἐν πλήθει· τὸ δὲ πλῆθος ἀπαί-
 δευτον· πλῆθος δὲ λαμβάνεις καὶ αὐτόν τὸν κάμνοντα, εἰ
 γὰρ ἥδει ἰατρικὴν ἐπιστήμην, ἐπείσθη ἂν τῷ ἰατρῷ· εἰ οὖν 25
 σὺ οὐκ οἶσθα, ὦ Γοργία, ἐπιστήμην ἰατρικὴν, ὁ δὲ ἰατρὸς
 οἶδεν, ἔπεισας δὲ μᾶλλον αὐτὸ τὸ πλῆθος, ὃ ἐστὶ τοὺς οὐκ
 εἰδότας, δῆλον ὅτι συνάγεται τοῦτο, ὡς ὁ μὴ εἰδὼς τοῦ εἰ-
 δότος ἐν οὐκ εἰδόσι πολὺν πιθανώτερος. ἔδει οὖν οὕτως εἰπεῖν.

3 ὁ δὲ Σωκράτης οὐκ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ μὴ εἰδότος, ἵνα μὴ 30
 ἐνδῶ τῇ συνουσίᾳ ὁ Γοργίας ὡς ὑβριζόμενος, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ
 πλῆθους ἤρξατο· εἶτα ἦλθεν ἐπὶ τὸν ἰατρὸν εἰδότα καὶ οὕτως
 ἐπὶ τὸν μὴ εἰδότα μὲν, πείσαντα δέ· ἀμέλει ἐν μὲν ταῖς προ-
 τάσεσιν οὕτως προάγει τὸν λόγον ἀπὸ τοῦ πλῆθους ἀρξά-
 μενος, ἐν δὲ τῷ συμπεράσματι ἀπὸ τοῦ μὴ εἰδότος· οὕτως 35

3 mg. λύσις   17 mg. α'

μὲν οὖν ὁ ἐντρεπτικὸς προέρχεται λόγος, ὁ δὲ ἀποδεικτικὸς τοιοῦτός ἐστιν. οἱ ῥήτορες οἱ ἐρχόμενοι πρὸς σέ, εἰδότες τὰ δίκαια ἔρχονται πρὸς σε ἢ οὐκ εἰδότες· εἰ μὲν μὴ εἰδότες θέλουσιν ὠφελῆσθαι, εἰ δὲ εἰδότες, ἄρα τὰ μὲν δίκαια ἴσασιν αὐτοί, ὅτι φύσει εἰσὶν, τοὺς δὲ λόγους οἷς χρήσονται περὶ αὐτῶν θέλουσι μαθεῖν· ἢ τοὺς μὲν λόγους ἴσασι, τὰ δὲ δίκαια θέλουσι μαθεῖν· εἰ μὲν γὰρ μηδὲν ἴσασι, μαθεῖν δὲ θέλουσι παρὰ σοῦ, δίδαξον αὐτούς· εἰ δὲ τὰ δίκαια μὲν ἴσασι, τοὺς δὲ λόγους οὐ, δίδαξον τοὺς λόγους· εἰ δὲ τὰ δίκαια θέλουσιν, αὐτὰ δίδαξον· ταῦτα δεῖ γὰρ πρὸ πάντων τὰ ὑποβεβλημένα τῇ τέχνῃ εἰδέναι· νῦν δὲ ὁρῶμεν, ὅτι οὐδὲν τούτων διδάσκεται ὁ ἐρχόμενος, πανταχοῦ γὰρ οἷεσθε τὸ δίκαιον θέσει εἶναι, ὥστε οὐδὲ ὅλως περὶ δικαίων ποιῆσθε τοὺς λόγους· καὶ ὁ μὲν Γοργίας δίδωσιν, ὅτι περὶ δίκαια ἔχομεν, ὁ δὲ Πῶλος ἀγανακτεῖ καὶ λέγει, ὅτι κακῶς, ὦ Γοργία, εἶπας, ὅτι περὶ ταῦτα μόνον, καὶ γὰρ καὶ περὶ ἄδικοι. πῶς δὲ ἐλέγξει τὸν Πῶλον, ἐν ἐκείνοις τοῖς λόγοις μαθησόμεθα.

p. 458e. οὐ διδάσκοντα ἀλλὰ πείθοντα.

καὶ μὴν καὶ ὁ διδάσκων πείθει, ἀλλ' ὁ μὲν διδάσκων μετὰ 4 ἐπιστήμης, ὁ δὲ ῥήτωρ ὁ ψευδῆς αὐτὸ τοῦτο πείσαι θέλει, ψευδῆς δὲ εἰπὼν, ἐπειδὴ καὶ ἐν Φαίδρῳ ἐπαινεῖ τὴν ἀληθῆ ῥητορικὴν καὶ ἐν τούτῳ τῷ διαλόγῳ.

p. 459a. οὐκοῦν τὸ ἐν ὄχλῳ τοῦτό ἐστιν.

ἰδοὺ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἤρξατο καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ μὴ εἰδότος. 5

p. 459b. οὐκ εἰδὼς ἄρα.

ὄρα, ὅτι νῦν συμπεραίνων ἀπὸ τοῦ μὴ εἰδότος ἤρξατο. 6

p. 459e. οὐκοῦν πολλὴ ῥαστώνη.

μεγάλη οὖν ἡδονὴ τὸ μίαν τέχνην εἰδότα καὶ μὴ μαθόν- 7 τα τὰς ἄλλας μὴ εἶναι ἐλάττονα τῶν δημιουργῶν· ταῦτα μὲν ὁ Γοργίας. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι οὐδὲ ὁ νοῦς ἄνευ ἡδονῆς

2 mg. β' 30 mg. ση. ὅτι μὴ ἄνευ ἡδονῆς ἐστὶν ὁ νοῦς· τῆς ἀρίστης μέντοι

13 ὅλως] -λως supr. lin. add. M^c

ἐστίν, οὐδὲ καθ' αὐτήν ἢ ἡδονὴ καλὸν τι ἐστίν· ἢ μὲν γὰρ καθ' αὐτήν αἰσχροῦ τις ἐστὶ καὶ πρὸς κακίαν ὁρῶσα, ἢ δὲ μετὰ τῶν λόγων καλλίστη, καὶ πάλιν ὁ νοῦς ἄνευ ἡδονῆς ἀγλευκῆς ἐστὶ· δεῖ οὖν αὐτὸν ἔχειν ἡδονὴν θεῖαν· ὅτι δὲ ἔχει, δῆλον ἐκ τοῦ εὐρίσκοντας ἡμᾶς θεώρημά τι ἡδεσθαι ὡς καὶ χεῖσθαι καὶ δακρύειν καὶ χροῖαν ἀρίστην φέρειν.

p. 459c. ἐάν τι ἡμῖν πρὸ λόγου ἢ νῦν.

- 8 ἀντὶ τοῦ ἐὰν ἡμῖν χρήσιμον ἢ τὸ ὑπὲρ λόγου ζητεῖν.

p. 459b. ἄρα τυγχάνει καὶ περὶ τὸ δίκαιον.

- 9 τοῦ ἀποδεικτικοῦ ἐπιχειρήματος ἄρχεται λέγων, ὅτι ἄρα 10 περὶ τὸ ἄδικον καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχων τυγχάνει ὁ ῥήτωρ, ὥσπερ καὶ ὁ ἰατρὸς καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι· οὐκ εἰδὼς μὲν τί ἐστίν ἀγαθὸν ἢ τί κακὸν ἢ τί δίκαιον ἢ ἄδικον· πειθὼ δὲ ἔχων αὐτῶν ὥστε δοκεῖν εἰδέναι μὴ εἰδὼς ἢ ἀνάγκη εἰδέναι· καὶ δεῖ προεπιστάμενον αὐτὸν οὕτως ἐλθεῖν πρὸς σὲ 15 ὡς μέλλοντα μαθήσεσθαι ῥητορικὴν. εἰ δὲ μὴ οἶδας σὺ ὁ τῆς ῥητορικῆς διδάσκαλος, τούτων μὲν οὐδὲν διδάξεις αὐτόν· οὐ γὰρ σὸν ἔργον· ποιήσεις δὲ ἐν τοῖς πολλοῖς δοκεῖν εἰδέναι αὐτόν τὰ τοιαῦτα ἢ τὸ παράπαν οὐδὲν δυνήσῃ αὐτόν διδάξαι. ἐὰν μὴ προείδῃ περὶ τούτων τὸ ἀληθές· ἢ ἀπλῶς 20 εἰπέ μοι, πῶς ταῦτα ἔχει καὶ πρὸς τοῦ Διὸς ὡς εἶπας πρὸ ὀλίγου ἀποκάλυψόν μοι πάντα τὰ τῆς ῥητορικῆς.

p. 460a. ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι ὦ Σώκρατες.

- 10 ἀμφιβόλως τε καὶ μετὰ δειλίας προφέρει τοὺς λόγους καὶ ἀμαθῶς· ἰδὸν γὰρ εἶπεν ὡς οἶμαι· τοῦτο δὲ ἀμφιβάλλοντος 25 καὶ ἐὰν τύχῃ δειλιαστοῦ τῇ γὰρ τύχῃ ταῦτα ἀνατίθῃσιν κρίσιν ἐπιστήμης μὴ ἔχων.

p. 460a. καὶ ταῦτα παρ' ἐμοῦ μαθήσεται.

- 11 ἰδὸν πῶς ἀμαθῶς φησὶ γὰρ καὶ ταῦτα ὡς ἐν παρέργῳ ἔρῳ· καίτοι πρὸ πάντων δεῖ τὰ ὑποβεβλημένα τῇ τέχνῃ περὶ 30 ἧς ὁ λόγος εἰδέναι.

7 πρό] M πρὸς Plat.
οἶδες M

9 καί] M om. Plat.

16 οἶδας s

X.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ ι'.

p. 460a. ἔχε δὴ καλῶς γὰρ λέγεις.

ἐντεῦθεν ἄρχεται τοῦ δευτέρου ἐλέγχου τοῦ ἀποδεικτικού, ¹
λέγω τοῦ εἰς ἀντίφασιν φέροντος τὸν λόγον· ἰστέον δέ, ὅτι
⁵ ἔστι δίκαιον ἀγαθὸν καλόν, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐφήπλωται ἐπὶ
πάντα. ἐκάστῳ οὖν προσώπῳ πρεπόντως ἠφόρισεν ὁ Πλάτων
τὸν λόγον. ἐπειδὴ γὰρ εἰσὶ τινες τὸ δίκαιον καὶ ἀγαθὸν καὶ
καλὸν εἶναι λέγοντες, ἕτεροι δὲ καλὸν μὲν, οὐκ ἀγαθὸν δέ·
ἄλλοι δὲ οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν. ὁ μὲν Γοργίας ὡς ἐπι-
¹⁰ εικῆς τὸ δίκαιον καὶ ἀγαθὸν καὶ καλὸν λέγει, ὁ δὲ Πῶλος
καλὸν μὲν οὐ μὴν ἀγαθόν, ὁ δὲ Καλλικλῆς κατὰ τὸ φιλήδονον
τὸ ἑαυτοῦ ζῶν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλὸν αὐτὸ λέγει. ὁ μὲν
οὖν Γοργίας λέγει ἐπιστήμονα εἶναι τὸν ῥήτορα τῶν δικαίων,
ὁ δὲ Πῶλος οὐδὲν τοῦτο δίδωσιν· ἄρχεται τοίνυν συλλο-
¹⁵ γιστικῶς οὕτως· ὁ ῥητορικὸς ἐπιστήμων ἐστὶ τῶν δικαίων,
τοῦτο γὰρ ὁ Γοργίας ὡμολόγησε κατ' ἀρχάς· ὕστερον δὲ ἔφη,
ὅτι καὶ ἐφ' ἐκότερα ἐπιχειρεῖ. ὁ οὖν ῥητορικὸς ἐπιστήμων
τῶν δικαίων, ὁ ἐπιστήμων τῶν δικαίων βούλεται τὸ δίκαιον,
ὁ βουλόμενος τὰ δίκαια δίκαια πράττων ἄδικος οὐκ ἔστιν,
²⁰ ὁ ἄρα ῥητορικὸς ἄδικος οὐκ ἔστιν.

τούτων τῶν προτάσεων αἱ μὲν ἅκραι ὡμολόγηνται, αἱ δὲ ²
μεταξὺ δύο ἀμφιβάλλονται· ὅτι μὲν γὰρ ὁ ῥήτωρ ἐπιστήμων
ἐστὶ τῶν δικαίων, αὐτὸς ὁ Γοργίας δέδωκεν· ὅτι δὲ καὶ ὁ
δίκαια πράττων ἄδικος οὐκ ἔστι, πάντες ὁμολογοῦσιν. πόθεν
²⁵ λοιπὸν δῆλον, ὅτι ὁ ἐπιστήμων τῶν δικαίων τὰ δίκαια βού-
λεται; ἰστέον ὅτι τριττόν ἐστι τὸ δίκαιον· τὸ μὲν ἐν δόξῃ
θεωρούμενον, τὸ δὲ ἐν προαιρέσει, τὸ δὲ ἐν ἐπιστήμῃ· ἐν
δόξῃ μὲν, ὡς ὅταν δοξάζωμεν, ὅτι τὸ δίκαιον καλόν· ἐπι-
πλέον ἔχοντες τοῦ ὅτι μόνου γινώσκιν καὶ μεταπειθόμενοι
³⁰ πολλάκις· αἱ γὰρ δόξαι δραπετιδές εἰσιν. ἐν προαιρέσει δὲ
ὡς ὅταν ἐπιεικῆς μὲν τις ᾗ καὶ βουλόμενος δίκαιος εἶναι,

28 mg. α' 30 mg. β'

2 δὴ M δὴ· Plat. 6 πάντα] seqq. — — in ras. 26 ἐν
supr. lin. add. M^c

ἀναγκασθῇ δὲ πολλάκις ἀπελθεῖν πρὸς τὰς θύρας τῶν δικαζόντων καὶ παρακαλῆσαι αὐτὸν ἀδικῆσαι. ἐν ἐπιστήμῃ δὲ ἐστὶ τὸ εἰδέναι τὸ ὅτι καὶ τὸ διότι καὶ δυσεκνίπτως ἔχειν μηδέποτε μεταπεισθῆναι. ὁ οὖν ἐπιστήμην ἔχων τοῦ δικαίου οἶδεν τὴν φύσιν αὐτοῦ, ὁ δὲ εἰδὼς τὴν φύσιν αὐτοῦ οὐδέποτε ἀποστήσεται αὐτοῦ ἀλλ' αἰεὶ διώξει αὐτὸ καὶ προσαγκαλίσσεται

3 μηδέποτε ἀμάρτημα ποιῶν μήτε ἐκούσιον μήτε ἀκούσιον. καὶ ἐπειδὴ παρὰ τὸ ἀκούσιον γεγόναμεν, ἰστέον ὅτι ὁ Πλάτων πάντα τὰ ἀμαρτήματα ἀκούσια λέγει· τί οὖν; οὐκ εἰσὶν καὶ ἐκουσία; φαμὲν ὅτι ναί· ἀλλὰ ἀκούσια λέγει, ἐπειδὴ πάντως 10 χρεῖα ψευδοῦς προτάσεως, ἵνα γένηται τὸ ἀμάρτημα· τὸ δὲ ψεῦδος περὶ τὴν μείζονα πρότασιν γίνεται, οἷον Ὁρέστης λέγει, ὅτι ἡ μήτηρ ἐφόνευσεν τὸν πατέρα, πᾶσα φονεύσασα ἴδιον ἄνδρα φονεύεσθαι ὀφείλει, φονευθήσεται ἄρα ἡ μήτηρ. ἰδοὺ διὰ τὴν μείζονα πρότασιν ἥμαρτεν· εἰ γὰρ καὶ πᾶσα 15 φονεύεται φονεύουσα, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ ἰδίου υἱοῦ, ἐπεὶ οὖν ψεύδεται ἡ πρότασις. διὰ τοῦτο ἀκουσίως ἥμαρτηκέναι λέγεται, ἐπειδὴ ἐκουσίως περιπίπτομεν τῷ ψεύδει· οὐδεὶς γὰρ ἐκὼν θέλει τὸ ψεῦδος, εἴ γε πάντες ἀληθείας ἐρῶμεν· ὁ οὖν ἐπιστήμων τοῦ δικαίου δίκαια βούλεται, ἐπειδὴ οἶδεν τὴν 20 φύσιν τῶν δικαίων, εἰ δὲ δίκαια βούλεται ἐπιστήμων γενόμενος, δῆλον ὅτι καὶ πράξει αὐτά, ὥστε καλῶς προῆλθεν ὁ συλλογισμός· εἰ δὲ τοῦτο, δέδεικται ἡ ἀντίφασις. εἰ γὰρ τὰ δίκαια οἶδεν ὁ ῥήτωρ, οὐδέποτε ἀδικήσῃ· σὺ δὲ ἔλεγες, ὅτι δύναται καὶ ἀδικεῖν, ὅπερ ἄτοπον. δεῖ δὲ προσέχειν τῇ τάξει 25 τοῦ συλλογισμοῦ· εἶπεν γάρ· ὁ ῥήτωρ ἐπιστήμων ἐστὶ τῶν δικαίων· ἰδοὺ ἀπὸ ἐπιστήμης ἤρξατο· πάλιν ἔφη, ὅτι ὁ ἐπιστήμων τῶν δικαίων βούλεται τὰ δίκαια· ὅρα δευτέραν τὴν ἔξιν· τὸ γὰρ βούλεσθαι ἔξεώς ἐστίν· εἰτα λέγει, ὅτι ὁ βουλόμενος τὰ δίκαια πράττει τὴν ἐνέργειαν δεικνύς· ἐπαγαγὼν 30 δὲ τό· ὁ τὰ δίκαια πράττων οὐδέποτε ἀδικεῖ, τὴν στέρησιν εἶπεν· τάξις οὖν πολλή· ἐστὶν γὰρ πρώτη ἐπιστήμη, εἰτα

2 mg. γ' 9 mg. ἀπορία. λύσις. ση. αἰτία δι' ἣν ἀπατῶμενοι ἐκουσίως ἀμαρτάνειν λεγόμεθα 13 mg. φονεύεται ὑφ' ἑτέρων — τὸν ἄνδρα — ἢ τοῦ Ὁρέστου μήτηρ ἐφόνευσεν

ἔξις καὶ ἐνέργεια καὶ τελευταία στέρησις. ἄρα γὰρ διὰ ποίαν
 ἔννοιαν ὁ Γοργίας ἦλθεν εἰς τὸ εἰπεῖν, ὅτι καὶ ἐπιστήμων
 ἐστὶν ὁ ῥήτωρ τῶν δικαίων καὶ ὅτι δύναται καὶ ἀδικεῖν.
 φαμέν ὅτι τὸ μὲν, ὅτι ἐπιστήμων ἐστίν, ἐκ τῆς κοινῆς ἐννοίας
 ἔλαβεν, τὸ δέ, ὅτι δύναται καὶ ἀδικεῖν, ἐξ ἀγνοίας· ὥστε ἐντεῦ-
 θεν εἰς ταῦτα ἐξηγέχθη ὁ Γοργίας καὶ περιέπεσεν τῇ ἀντιφάσει.

ἄξιον δὲ ζητῆσαι, διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ μὲν ἱατρὸς παρα- 5
 βαίνων τὸν ὄρκον καὶ διδοὺς φθόρια οὐκ ἐγκαλεῖται ὥς μὴ
 ἱατρός, ἀλλ' οὐδὲ ἦττον ἱατρός ἐστίν, ὁ δὲ ῥήτωρ περὶ τὸ
 ἀδικὸν καταγινόμενος σκώπεται· φαμέν ὅτι ὁ ἱατρὸς περὶ
 σῶμα ἔχει, οὐ πάντως ὅτι φροντίζει καὶ τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ
 δίκαιον τῆς ψυχῆς ἐστίν· τί δὲ ψυχῆς τιμιώτερον; οὐ δεῖ
 οὖν τὸ τῆς ψυχῆς προδιδόναι· ἰστέον δὲ ὅτι δυνατόν καὶ
 ἐκ τοῦ ἐναντίου συμπεράναι καὶ εἰπεῖν· ὁ ῥήτωρ ἐπιστήμων
 τοῦ ἀδίκου, ὁ ἐπιστήμων τοῦ ἀδίκου ἀδίκῃ βούλεται, ὁ ἀδίκῃ
 βουλόμενος ἀδίκῃ διαπράττεται, ὁ διαπραττόμενος ἀδίκῃ οὐκ ἔστι
 ποτὲ δίκαιος· ὁ ἄρα ῥήτωρ οὐδέποτε δίκαιός ἐστιν· ἀλλὰ φα-
 μέν ὅτι δύναται ὁ ῥήτωρ εἰδέναι τὸ δίκαιον, οὐχ' ἵνα χρή-
 σῃται, ἀλλ' ἵνα φύγῃ αὐτὸ καὶ μὴ ἀγνοῶν περιπέσῃ.

p. 461a. οὕτω θαυμάσας καὶ ἡγησάμενος.

ὅρα μετὰ τὸν ἔλεγχον οὐδὲν ὑβριστικὸν ῥῆμα ἢ πληκτικὸν 6
 προφέρει ὁ Σωκράτης, ὅπερ εἰκὸς ἄλλον εἰπεῖν ἐπαιρόμενον·
 θαυμάσας γὰρ μόνον φησίν.

p. 461a. μὰ τὸν κύνα, ὦ Γοργία.

συμβολικῶς τοῦτο· ὁ γὰρ κύων σύμβολόν ἐστι τῆς логи- 7
 κῆς ζωῆς, ὡς εἴρηται ἐν ταῖς Πολιτείαις· ἔχει τι ὁ κύων φι-
 λόσοφον τὸ διακριτικόν· διακρίνει γὰρ τοὺς οἰκείους ἀπὸ
 τῶν ἀλλοτρίων· ἀμέλει ὑπὸ μὲν τῶν οἰκείων ἀνέχεται τύπ-

26 Plat. reip. II 375 e

32 (p. 56) mg.	ἐπιστήμη	ἐπιστήμων τῶν δικαίων
	ἔξις	βουλόμενος τὰ δίκαια
	ἐνέργεια	πράττων τὰ δίκαια
	στέρησις	οὐδέποτε ἀδικῶν

1 mg	ἀπορία	4 mg.	λύσις	7 mg.	ἀπορία	10 mg.
λύσις	26 mg.	ση.	τὸν τοῦ κυνὸς ἔπαινον	ὁποῖος		

τεσθαι, ὑπὸ δὲ τῶν ἀλλοτρίων οὐδαμῶς ἀλλὰ πρὸς θυμὸν
ἐγείρεται· ἐπεὶ οὖν ἡ λογικὴ ζωὴ διακρίνει τὰ καλὰ ἀπὸ τῶν
αἰσχυρῶν, διὰ τοῦτο συμβολικῶς τὴν ζωὴν ταύτην τῷ τοῦ
κυνὸς ὀνόματι προσηγόρευσεν· ἔτι δὲ καὶ ἐπειδὴ ὁ Σωκρά-
της ἀποδεικτικῇ μεθόδῳ τὰ παρὰ τοῦ Γοργίου συγκεχυμένως 5
εἰρημένα διέκρινεν καὶ τὸ ἀληθὲς συνεπέρανεν, διὰ τοῦτο τοῦ
κυνὸς ἐμνήσθη

p. 461 b. ὥστε ἱκανῶς διασκέψασθαι.

8 πεπλήρωται ἕως ἐνταῦθα τὰ περὶ τοῦ Γοργίου.

p. 461 a. ἡμῶν ἐπισκοπούμενων.

10

9 ἰδοὺ πῶς κοινὴν ποιεῖται τὴν εὐρεσιν.

XI.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ ια'.

p. 461 b. τί δὲ ὦ Σώκρατες.

1 ἐπιστήμονος ἀνδρὸς ἔργον ἐστὶ τό τε τὰ ψευδῶς ὑπο-
λαμβανόμενα ἐκκόπτειν δίκην μοχθηρῶν χυμῶν ἐνοχλοῦντα 15
τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὑφηγεῖσθαι τὸ ὄντως ποιητικὸν αἴτιον ὑπο-
βεβλημένων ἐκάστῳ πραγμάτων· οὕτω τοίνυν κἀνταῦθα τίς
μὲν οὐκ ἔστι τῆς πολιτικῆς εὐδαιμονίας ποιητικὴ αἰτία; ἔδειξεν,
ὅτι οὐχ ἡ ῥητορικὴ· λοιπὸν δὲ ἐντεῦθεν εἰσηγεῖται τίς ἐστίν·
ἔδει γὰρ πρότερον εἰπεῖν τίς οὐκ ἔστιν, εἴθ' οὕτως τίς ἐστίν. 20
ὅτι δὲ οὐκ ἔστιν ἡ ῥητορικὴ, ἔδειξε διὰ συλλογισμῶν τοιού-
των· ὁ ῥήτωρ κατὰ τὸν Γοργίαν ἐπιστήμων ἐστὶ τῶν δι-
καίων· ὁ ῥήτωρ πάλιν κατὰ τὸν Γοργίαν δύναται ἀδικεῖν,
τίς ἄρα ἐπιστήμων δύναται ἀδικεῖν. μερικὸν γὰρ συνάγεται,
ἐπειδὴ ἐν τρίτῳ σχήματί ἐστιν. εἴτα τὸ συμπέρασμα τούτου 25
τοῦ συλλογισμοῦ ἀρχὴ γίνεται ἑτέρου συλλογισμοῦ ἐν πρώτῳ
σχήματι ἔχοντος οὕτως· τίς ἐπιστήμων δύναται ἀδικεῖν, ὁ

12 mg. man. rec. δίκαιον τ ἀδικον

δυνάμενος ἀδικεῖν ἐπιστήμων οὐκ ἔστι, τίς ἄρα ἐπιστήμων ἐπιστήμων οὐκ ἔστιν, ὅπερ ἄτοπον.

ἐπεὶ τοίνυν ταῦτα εἴρηται, ὁ Πῶλος τῇ μὲν ἀπὸ τῆς κοι- 2
νῆς ἐννοίας ληφθείσῃ προτάσει ὑπὸ τοῦ Γοργίου οὐ συγχωρεῖ
τῇ λεγούσῃ, ὅτι ὁ ῥήτωρ ἐπιστήμων ἐστὶ τῶν δικαίων· κοινὴ
γὰρ ἐννοία, ὅτι θέλει τὰ ὑποβεβλημένα ἑαυτῇ εἰδέναι ἐκάστη
τέχνη· τῇ δὲ ἑτέρᾳ τῇ κακῶς δοθείσῃ ὑπὸ τοῦ Γοργίου, ὅτι
δύναται καὶ ἀδικεῖν τίθεται· καὶ ἐκ ταύτης βούλεται ἀνα-
σκευάζειν τὸν λόγον, καὶ ἀπλῶς ἰστέον, ὅτι παρὰ τῷ δη-
μιουργῷ ἐστὶ τρία ταῦτα· ἀγαθόν, ὥς καὶ οἱ ποιηταὶ μαρ-
τυροῦσι λέγοντες θεοὶ δωτήρες ἐάων, καὶ γνῶσις, ὅθεν εἴ-
ρηται θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασι, καὶ δύνανται, ἐπειδὴ θεοὶ δέ
τε πάντα δύνανται. ἐντεῦθεν οὖν ἔστι διελέγξαι καὶ τοὺς λέ-
γοντας, ὅτι ἡδύνατο μὲν ὁ θεὸς ποιῆσαι τὸ κακόν, οὐκ ἡβου-
λήθη δέ, ἢ φθαρτὸν τὸν κόσμον· ἰστέον γάρ, ὅτι οὐ δυνά-
μεώς ἐστὶ τὸ κακὸν ἀλλὰ ἀδυναμίας· εἰ οὖν ὁ θεὸς οὐκ ἔχει
ἀδυναμίαν, πῶς κακὸν ἡδύνατο ποιῆσαι· διὰ τί γὰρ φασὶ
φθαρτὸς οὐκ ἔστιν ὁ κόσμος. ἐπειδὴ ἀγαθὸς ὁ θεός. ἀγαθῷ
δὲ περὶ οὐδενὸς ἐγγίνεται φθόνος· ἄλλως τε καὶ ἐνέργειαι
εἰσιν ἐκεῖ χωρὶς δυνάμεων. ἰστέον οὖν, ὅτι ὁ μὲν Γοργίας
ὥς πρὸς τῷ τελείῳ ὦν τὰ τρία ἐπὶ τῆς ῥητορικῆς λαμβάνει.
λέγει γὰρ καὶ ἀγαθὸν τὸν ῥήτορα· οὕτω γ' οὖν εἶπεν περὶ
ἑαυτοῦ, ὅτι ἀγαθός εἰμι ῥήτωρ· καὶ τὴν δύναμιν, ἔφη γάρ,
ὅτι δύναται ἀδικῆσαι· καὶ τὴν γνῶσιν δέ, ἔφη γάρ, ὅτι ὁ
ῥήτωρ ἐπιστήμων ἐστὶ τῶν δικαίων.

ὁ δὲ Πῶλος ὥς ἀτελέστερος τῷ μὲν ἀγαθῷ καὶ τῇ δυνάμει 3
τίθεται, τῇ δὲ ἐπιστήμῃ οὐ· ὁ δὲ Καλλικλῆς τῷ ἀγαθῷ μόνῳ
τίθεται κατὰ τὸ φιλήδονον τὸ ἑαυτοῦ νομίζων πᾶν ἀγαθὸν
ἡδονὴν εἶναι καὶ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθόν· πῶς δὲ ἐλέγξει
αὐτόν, μαθησόμεθα· ἰστέον δέ, ὅτι νῦν πρὸς τὸν Πῶλον
ποιεῖται τὸν λόγον· ὁ γὰρ Πῶλος ἔφη, ὅτι σύ τε ὦ Σώ-

10 θ 325 κ 306

9 mg. ἐν τῷ δημιουργῷ
ἀγαθόν
γνωστικόν
δυνατόν

ἐν τοῖς ἐποποιόις
θεοὶ δωτήρες ἐάων
θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν
θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται

10 οἱ] supr. lin. add. M^c

21 τῷ] -ι supr. lin. add. M^c

κρατες κακοῦργως ἐχρήσω τῇ ἐρωτήσει, ὃ τε Γοργίας ἐρυ-
θριάσας κακῶς δέδωκεν, ὅτι ἐπιστήμων ἐστὶ τῶν δικαίων,
καὶ ἔβλαψεν αὐτὸν ἢ αἰσχύνῃ παρὰ τὸ ποιητικὸν
αἰδῶς ἢ τ' ἀνδρας μέγα σίνεται.

ἐπεὶ ἐγὼ λέγω, ὅτι δύναται ἀδικεῖν, πρὸς ταῦτα ὁ Σω- 5
κράτης οὐ τραχύνεται, ἀλλ' ἐπειδὴ οἶδεν, ὅτι ὥσπερ ἐν μίᾳ
ψυχῇ τὰ μὲν ἄνωθεν ἐστὶ τὰ ἀγαθὰ, τὰ δὲ κάτωθεν τὰ πᾶθη,
οὕτως καὶ ἐν τῷ Πῶλῳ τὰ πᾶθη σφριγᾷ· αὐτὸς τὰ ἄνωθεν
ἀγαθὰ μιμούμενος ἐπιστρέφει πρὸς ἑαυτὸν τὸν Πῶλον καὶ
καταψήχει αὐτοῦ τὰ πᾶθη. φησὶ γάρ, ὅτι, ὦ Πῶλε, διὰ 10
τοῦτο καὶ νιούς ποιοῦμεν καὶ ἐταίρους κτώμεθα, ἵνα ἡμᾶς
ὑστερον γηράσαντας ἀναμιμνήσκωσιν· καλῶς οὖν ποιεῖς καὶ σὺ
ἐπιστρέφων καὶ ἀναπαλαίων ταῖς προτάσεσιν· ἀναθέσθαι γάρ
ἐστὶ τὸ ταῖς προτάσεσιν ἀναπαλαῖσαι. θέσις γάρ ἐστίν ἡ
πρότασις, ὥς καὶ ὁ ὀρισμὸς τοῦ συλλογισμοῦ δηλοῖ λέγων, 15
ὅτι συλλογισμὸς ἐστίν ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτερόν τι ἐξ ἀν-
άγκης συμβαίνει. γυμνάσωμεν τοίνυν τὰς προτάσεις ἄνωθεν
καὶ ἔλεγχον ἅς βούλει, ἔν μόνον χαριζόμενος· τὸ παύσασθαι
μὲν τοῦ θεατρικοῦ καὶ μακροῦ λόγου, κατὰ πεῦσιν δὲ καὶ
ἀπόκρισιν, ὥς καὶ ὁ Γοργίας ποιήσασθαι τὴν συνουσίαν. 20
πρὸς ταῦτα ὁ Πῶλός φησιν, ὅτι τί οὖν οὐκ ἔξεστί μοι πλεί-
ονα λέγειν· πάλιν πρὸς τοῦτο χαριέντως ὁ Σωκράτης φησὶν,
ὅτι αἰσχρόν, εἰ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι παρὰ πάντας τοὺς Ἕλληνας
ἐπιτρέπουσι πολλὰ λέγειν, ἐγὼ δέ σε ἐν Ἀθήναις ὄντα κω-
λύσω λέγειν. πλὴν ἐξουσίαν μὲν ἔχεις πολλὰ λέγειν, ἐγὼ δέ 25
σου οὐκ ἀκούσω. αἰνίττεται δὲ καὶ ὑβρίζει τοὺς Ἀθηναίους
ὥς ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν δίκαις σχολάζοντας διὰ τῷ χαίρειν τῷ
φιλοδίκῳ· οὕτω γ' οὖν καὶ οἱ κωμωδιοποιοὶ σκώπτοντες τοὺς
Ἀθηναίους φασὶν, ὅτι οἱ μὲν τέττιγες δύο μόνους ἢ τρεῖς
μῆνας ἄδουσιν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν δίκας λέγουσιν. 30

4 λέγει τοίνυν τῷ Πῶλῳ, ὅτι εἰ βούλει διαλεχθῆναι ἢ ἐρώ-

4 Hes. opp. 318 Ω 44

13 mg. ση. τί τὸ ἀναθέσθαι σημαίνει
Ἀθηναῖοι ὥς φιλόδικοι διαβάλλονται

26 mg. ση. ὅτι οἱ

11 νιούς M νίεις Plat.

21 τί supr. lin. add. M^c

τησον καὶ ἀποκρίνομαι ἢ ἐρωτῶ, τοῦτο δὲ ποιεῖ θαρρῶν ταῖς ἀποδείξεσιν. ὁ δὲ οἰόμενος, ὅτι ὁ ἐρωτῶν κρείττων ἐστὶ τοῦ ἐρωτωμένου προτρέχει εἰς τὸ ἐρωτῆσαι, οὐκ εἰδώς, ὅτι ὁ μὲν ἐρωτώμενος εἰ καὶ ἀγνοήσῃ συγγνώμης τυγχάνει ὥς ἂν τοῦ ἐρωτῶντος μὴ διαστελλομένου εἰκὸς τὰς ὁμωνυμίας ἢ τί τοι οὗτον. ὁ δὲ ἐρωτῶν καὶ πταίων ἀσύγγνωστός ἐστιν· εἴ γε τὰ οἰκεῖα προενέγκειν οὐ δύναται. ἀμέλει καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ Πῶλος κακῶς ἐρωτᾷ· τὸν γὰρ Σωκράτην κελεύει ἀποκρίνασθαι, τίς ἢ ῥητορική· καίτοι ὁ Σωκράτης οὐ ῥητορικὴν ἐπαγγέλλεται· ὅμως ὁ Σωκράτης φιλοσόφως ἀποκρίνεται· ἐπειδὴ γὰρ τὸ τί καὶ ἐπὶ γένους λαμβάνεται, ὥς ὅταν εἴπωμεν, τί ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, τὸ ζῶον μόνον θέλοντες ἀκοῦσαι, καὶ ἐπὶ ὁρισμοῦ δέ, ὥς ὅταν μετὰ τοῦ γένους καὶ τὰς διαφορὰς θελήσωμεν ἀκοῦσαι οἷον ζῶον λογικὸν θνητόν· λέγει οὖν αὐτῷ, ὅτι ἐστὶν ὁ ἐρωτᾷς με, πότερον ἵνα ἀποκριθῶ σοι, ὅτι τέχνη ἐστὶν ἢ ὅτι τέχνη τοιάδε· ὅτι δὲ ἢ μὲν τις αὐτῆς ἐστὶ τέχνη, ἢ δὲ ἐμπειρία, καὶ ὅτι καὶ αὕτη ἢ ἐμπειρία δύναται καὶ τέχνη εἶναι καὶ οὐκ ἔστιν, ἐν ἄλλῃ θεωρίᾳ μαθησόμεθα.

p. 461c. ἴσως τῆς ὁμολογίας.

μὴ θέλων ἦταν ὁμολογήσαι τὸ ἴσως λέγει ὥς ἀμφιβάλλων καὶ λέγων, ὅτι ἴσως ἐκ ταύτης τῆς ὁμολογίας ἐναντίον τι συνέβη καὶ πάλιν ἐναντίον τι φησὶν σμικρύνων τοὺς λόγους καὶ μηδὲν αὐτοὺς οἰόμενος εἶναι· τοῦτο δὲ γέγονεν, ἐπειδὴ ἐκακούργησας ἀγαθὸν τοιαῦτα ῥήματα· τίς γὰρ οὐκ αἰσχύνεται λέγων, ὅτι δίκαια οὐκ ἐπίσταμαι; παθὼν τοῦτο Γοργίας συγκατέθετο· ἀγροικία οὖν ἐστὶν εἰς τοῦτο φέρειν τοὺς λόγους.

p. 461c. ὦ κάλλιστε Πῶλε.

κάλλιστον αὐτὸν εἶπεν, ἐπειδὴ τὸ κάλλει τῆς ιδέας χαίρει τὰ πάρισα καὶ ὁμοιοκατάληκτα ἀγαπῶν.

p. 461d. ἐὰν καθεύξῃς.

ὥσπερ θηρίον ἀποκλείων τὴν μακρολογίαν καὶ θεατρικὴν ἐπιδείξιν.

1 mg. ση. τί λέγει

7 οὗτος inser. M^c

12 ὁ supr. lin. add. M^c

p. 461 e. δεινὰ μεντὰν πάθοις.

- 8 αἰὲ ἀπιὼν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις λαμβάνεις παρρησίαν τοῦ λέγειν· πάννυ βιάζῃ ἐνταῦθα μόνος ὢν καὶ μὴ λέγων· ἐξουσίαν οὖν ἔχεις λέγειν, ἀλλ' οὐκ ἀκούσομαι· καὶ γὰρ καὶ ἐγὼ τούτου ἐξουσίαν ἔχω.

p. 462 a. ἐλεγχέ τε καὶ ἐλέγχου.

- 9 ὄρα πάλιν τὸ μέτριον ἦθος τοῦ φιλοσόφου καὶ ἐκ τῆς τάξεως τῶν λέξεων.

p. 462 a. φῆς γὰρ δήπου καὶ σύ.

- 10 οὐ δεῖ πρὸς τὸν τυχόντα ποιεῖσθαι τὰς συνουσίας· διὰ τοῦτο οὖν λέγει, ὅτι οὐκ εἴ τῶν τυχόντων, λέγεις γὰρ καὶ σὺ ἐπίστασθαι ἃ καὶ Γοργίας, ὥστε διαλέξομαι σοι.

p. 462 a. οὐκοῦν καὶ σὺ κελεύεις.

- 11 οὐκοῦν καὶ σὺ ἕκαστον ἐρωτᾷς σε κελεύεις, ἵνα ἀποκριθῇς πρὸς πάντα ἃ βούλεται τις.

p. 462 b. καί μοι ἀπόκριναι.

- 12 ἰδὸν προαρπάζει τὴν ἐρώτησιν.

p. 462 b. ἄρα ἐρωτᾷς.

- 13 ἰδὸν ὁ Σωκράτης ὁρίζει τὸ τί καὶ φησὶν· ἄρα ἐρωτᾷς με τί ἐστὶν ἡ ῥητορικὴ ἢ τίς τέχνη ἐστίν. ὁ δὲ Πῶλος φησὶν, ὅτι ναι ποία τέχνη ἐστίν, ὁ δὲ Σωκράτης φησὶν, ὅτι εἰ δεῖ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν πρὸς σε, οὐδεμίαν ἔμοιγε δοκεῖ.

XII.

Πρᾶξις σὺν Θεῶ ιβ'.

p. 462 b. πρᾶγμα ὃ φῆς σὺ ποιῆσαι.

- 1 εἰρηκότος τοῦ Πώλου, ὅτι εἶπέ μοι Σώκρατες, τί ἐστὶν ἡ ῥητορικὴ, αὐτὸς ἐρώτησιν ἐρωτήσῃ συνῆψε καὶ εἶπεν, ὅτι οὐκ ἔστι τέχνη· ἵνα τοίνυν γινῶμεν πῶς τε τέχνη ἐστὶ καὶ πῶς οὐ σκοπήσωμεν· εἰσὶ γὰρ λόγοι κατασκευάζοντες, ὅτι

28 mg. ὅτι ἡ ῥητορικὴ τέχνη ἐστὶν ἀπόδειξις

τέχνη ἐστὶν καὶ εἰσὶν οἱ ἀνασκευάζοντες· οἱ μὲν οὖν κατα-
 σκευάζοντες εἰσὶν οὗτοι· δεῖ τοὺς τῆς τέχνης ὅρους εἰπεῖν
 καὶ εἰ ἀρμόζουσιν ἐπὶ τῆς ῥητορικῆς, δῆλον ὅτι τέχνη ἐστίν.
 Κλεάνθης τοίνυν λέγει, ὅτι τέχνη ἐστὶν ἕξις ὁδῶ πάντα
 ἀνύουσα· ἀτελής δ' ἐστὶν οὗτος ὁ ὅρος· καὶ γὰρ ἡ φύσις ἕξις·
 τίς ἐστὶν ὁδῶ πάντα ποιοῦσα· ὅθεν ὁ Χρύσιππος προσθεὶς
 τὸ μετὰ φαντασιῶν εἶπεν, ὅτι τέχνη ἐστὶν ἕξις ὁδῶ προιοῦσα
 μετὰ φαντασιῶν· ἡ τοίνυν ῥητορικὴ ὑποπίπτει τῷ ὅρῳ τούτῳ·
 ἕξις γὰρ ἐστὶν ὁδῶ καὶ τάξει προιοῦσα· οὕτῳ γ' οὖν ὁ ῥήτωρ
 προοιμίῳις πρότερον κέχρηται· εἶτα προκαταστάσει καὶ κατα-
 στάσει καὶ τοῖς ἑξῆς τάξιν ἀσπαζόμενος· Ζήνων δὲ φησὶν, ὅτι
 τέχνη ἐστὶ σύστημα ἐκ καταλήψεων συγγεγυμνασμένον πρὸς
 τι τέλος εὐχρηστον τῶν ἐν τῷ βίῳ· πίπτει τοίνυν καὶ ὑπὸ
 τοῦτον τὸν ὅρισμόν ἡ ῥητορικὴ· ἔσχεν γὰρ καὶ σύστημα καὶ
 κατελήφθη καὶ συγγεγυμνάσθη καὶ πρὸς τέλος χρήσιμον ὁρᾷ·
 πρεσβεύονται γὰρ οἱ ῥήτορες ὑπὲρ πόλεων καὶ τῶν τοιούτων,
 ὥσπερ Δημοσθένης, ὥσπερ Πύθων, ὥσπερ Αἰσχίνης καὶ οἱ
 τοιοῦτοι, ὥστε τέχνη ἐστίν.

φαμέν τοίνυν, ὅτι εἰ μὲν κατὰ ταῦτα χαρακτηρίζονται αἱ
 τέχναι, τέχνη ἐστίν, εἰ δὲ προσθεῖημεν τὸ καὶ θέλειν εἰδέναι
 τὴν τέχνην τὰ ὑποβεβλημένα αὐτῇ καὶ τοὺς λογισμοὺς καὶ
 αἰτίας ἀποδιδόναι, ὧν ποιεῖ, οὐκ ἔστι τέχνη· οὐδὲ γὰρ τὰ
 δίκαια οἶδεν οὐδὲ αἰτίας ἀποδίδωσιν· ὥς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ
 Πλάτων ἔχει εἰπεῖν· τέχνη οὐ καλεῖται πᾶν, ὃ ἂν ἢ ἄλογον
 πρᾶγμα· οὕτω γ' οὖν καὶ ὁ μὲν ἰατρὸς ἔχει τέχνην ὥς εἰδῶς
 λόγον ἀποδοῦναι· ὁ δὲ ἐμπειρικός οἷον οἰκέτης αὐτοῦ ἢ τις
 ἄλλος τὰ κατὰ χεῖρα ἐπιστάμενος οὐκ ἔτι, ἐπειδὴ αἰτίαν οὐκ
 ἀποδίδωσιν· ἀλλ' οὐδὲ τοὺς λόγους ἐπίσταται ὁ ῥήτωρ, περὶ

4 Stoic. vet. fr. I 110, 8
 vet. fr. I 21, 3

6 Stoic. vet. fr. II 23, 19

11 Stoic.

11 mg. ση. τὸν τοῦ Ζήνωνος τῆς τέχνης ὅρισμόν
 ὅτι οὐκ ἐστὶν ἡ ῥητορικὴ τέχνη

19 mg.

12 συγγεγυμνάσμενον M συγγεγυμνασμένων Stoic. vet. fr. loci
 laud.

ᾧ σπεύδει πείσαι· εἰ δὲ καὶ οἶδεν αὐτοὺς, οὐκ εἰσὶ τελικοὶ ἀλλ' ὀργανικοί· καὶ πάλιν ἢ πειθὼ οὐκ ἔστιν δίκαια ἀλλὰ ἄδικος· ἄλλως τε ἢ τέχνη κανόνα θέλει ἔχειν ἀστραβῇ, δι' οὗ τὰ ὑποβεβλημένα αὐτῇ φυλάττει· ἢ δὲ ῥητορικὴ διαφθείρει τὸν ἴδιον κανόνα· κανὼν δὲ αὐτῆς ὁ δικαστής· σπεύδει οὖν ἀπατῆσαι αὐτὸν ἐλεεινολογουμένη· ὡσαύτως καὶ νόμους παραβαίνει κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν λέγουσα, ὅτι ἡ διάνοια ἄλλη ἐστὶ τοῦ νόμου· οὕτως μὲν οὖν ἐστὶ τέχνη καὶ οὐκ ἔστιν.

3 ἐπειδὴ δ' ὁ Σωκράτης σποραδικῶς ἀποδέδωκε τὸν ὁρισμὸν τῆς ῥητορικῆς, δεῖ ἡμᾶς συναγαγεῖν αὐτὸν καὶ εἰπεῖν οὕτως· 10 ὅτι ἔστι τρία ταῦτα· ἐπιστήμη, τέχνη, ἐμπειρία, καὶ ἐπιστήμη μὲν τέχνης διαφέρει τῷ ὑποκειμένῳ, ὅτι τῇ μὲν ἐπιστήμῃ αἰδία καὶ ἀπταιστα ὑπόκειται ὡς τῇ γεωμετρίᾳ, τῇ δὲ τέχνῃ ῥευστὰ καὶ ἄλλοτε ἄλλως ἔχοντα. καὶ διὰ τοῦτο τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἱ τέχναι. πάλιν τέχνη ἐμπειρίας διαφέρει, ὅτι ἡ 15 μὲν τέχνη ὥσπερ καὶ ἡ ἐπιστήμη ἀποδίδωσι τὰς αἰτίαι, ἡ δὲ ἐμπειρία οὐ. τούτων οὕτως ἔχόντων ἰστέον, ὅτι ἔστιν ἐπιτήδευσις ἐν τῇ ψυχῇ, ἐπιτήδευσις δὲ λέγεται παρὰ τὸ ἐπιτηδείως ἔχειν τόδε τι ποιῆσαι· δεῖ τοίνυν εἰδέναί, ὅτι τῆς ψυχῆς δυνάμεις δύο, αἱ μὲν γνωστικαί, αἱ δὲ ζωτικαὶ καὶ 20 ὀρεκτικαί· γνωστικαὶ μὲν οὖν εἰσὶ νοῦς, διάνοια, δόξα, φαντασία, αἴσθησις, ὀρεκτικαὶ δὲ θυμός, ἐπιθυμία, βοήλησις. ἐν μὲν οὖν τῇ γνώσει θεωρεῖται ἡ ἐμπειρία, ἐν δὲ τῇ ζωῇ ἡ κολακεία· εἰ μὲν οὖν ὑπ' ἄλληλα ἦσαν ταῦτα ἢ τε ἐμπειρία καὶ ἡ κολακεία, καλῶς ἂν ἀμφοτέρω ἅμα παρελαμβάνομεν, 25 ὥσπερ τὸν ἄνθρωπον ὑπὸ τὸ ζῶον καὶ τὴν οὐσίαν, ἐπειδὴ καὶ τὸ ζῶον οὐσία· ἐπειδὴ δὲ διάφορά εἰσι, πῶς ἅμα· ὅτι δὲ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος οὐκ εἰσὶ δῆλον· οὐδὲ γὰρ ἡ ἐμπειρία πάντως καὶ κολακεία, οὕτω γ' οὖν ὁ ἐμπειρικὸς ἰατρός καὶ καίει καὶ τέμνει μὴ πρὸς κολακείαν ὁρῶν, οὐδὲ ὁ κόλαξ ἐμπειρικός 30 ἔστιν· ἀμέλει ἀπείρως φερόμενος, ἔστιν ὅτε καὶ μισεῖται καὶ ἐκβάλλεται· καὶ γίνωσκε θαυμαστὸν θεώρημα, ὅτι τοσοῦτον

1 mg. γνώσεις

ὑποκείμενα

τρόποι

ἐπιστήμη

αἰδία ὡσαύτως ἔχοντα

μετ' αἰτίας

τέχνη

ῥευστὰ ἄλλοτε ἄλλως ἔχοντα

μετ' αἰτίας

ἐμπειρία

ῥευστὰ ἄλλοτε ἄλλως

ἄνευ αἰτίας

31 mg. ση. τὴν διαφορὰν φίλον καὶ κόλακος

φίλος κρείττων κόλακος ὅσον τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἡδέος. ὁ μὲν γὰρ φίλος διὰ τὸ ἀγαθὸν καὶ λυπῆσαι ἀνέχεται, ὁ δὲ κόλαξ πρὸς τὸ ἡδὺ βλέπων βλάπτει τὸν πλησιάζοντα· αὕτη τοίνυν ἡ κολακεία ἢ περὶ ψυχὴν θεωρεῖται ἢ περὶ σῶμα, καὶ εἰ μὲν περὶ σῶμα ποιεῖ τὴν ὀψοποιητικὴν καὶ τὴν κομμωτικὴν· κολακεύει γὰρ ὁ τὰ ὄψα ποιῶν τὸ ἡδὺ μνηστευόμενος τῷ ἐσθίουσι καὶ βλαβερόν ἢ, ὡσαύτως καὶ ἡ κομμωτικὴ τὸ κάλλος τῶν τριχῶν φυλάττουσα· εἰ δὲ περὶ ψυχὴν, ποιεῖ τὴν σοφιστικὴν τε καὶ τὴν ῥητορικὴν· εἰ τοίνυν τοῦ πολιτικοῦ, τὸ μὲν ἐστὶ περὶ νομοθετικόν, τὸ δὲ δικαστικόν· τὸ μὲν νομοθετικὸν ὅμοιον τῇ γυμναστικῇ· φυλάττει γὰρ τοὺς καλῶς κειμένους νόμους ὥσπερ ἐκείνη τὴν ὑγίειαν, τὸ δὲ δικαστικὸν τῇ ἰατρικῇ, ἐπανορθοῦται γὰρ τὰ πλημμεληθέντα, ὥσπερ ἐκείνη τὰ παρὰ φύσιν ἐπὶ τὰ κατὰ φύσιν ἄγει. ἰστέον οὖν ὅτι τὴν μὲν νομοθετικὴν ὑποδύεται ἡ σοφιστικὴ, τὴν δὲ δικαστικὴν ἡ ῥητορικὴ, ὥστε ἐστὶν συναγαγεῖν καὶ εἰπεῖν, ὅτι ῥητορικὴ ἐστὶν ἐμπειρία κολακικὴ περὶ τὴν ψυχὴν τῆς πολιτικῆς μορίου τοῦ δικαστικοῦ εἰδῶλον. ταῦτα τοίνυν περὶ τῆς δημώδους εἴρηται ῥητορικῆς· ἡ γὰρ ὄντως ῥητορικὴ, ἡ τῷ πολιτικῷ ἀκολουθοῦσα θεῖά ἐστιν, ἣν ἀδύνατον κατορθῶσαί τινα μὴ πρότερον φιλοσοφήσαντα.

p. 462 b. πρᾶγμα, ὃ φῆς σύ.

ἐρωτήσαντος τοῦ Πώλου, ὅτι μετὰ τὸ γένος τῆς ῥητορικῆς, 4 ὃ ἐστὶ τῆς τέχνης, εἶπε τὰς διαφοράς, ὁ Σωκράτης λέγει, ὅτι οὐ τίθημι τὸ γένος, οὐδὲ γὰρ τέχνην λέγω τὴν ῥητορικὴν

4 mg.

ἡ κολακεία θεωρεῖται

περὶ ψυχὴν

περὶ σῶμα

σοφιστικὴν

ῥητορικὴν

ὀψοποιητικὴν

κομμωτικὴν

9 mg.

περὶ ψυχὴν

περὶ σῶμα

18 mg.

ὁ κατὰ Πλάτωνα τῆς

σοφιστικῆς

κομμωτικῆς

δημώδους ῥητορικῆς ὁρισμός

ῥητορικῆς

ὀψοποιητικῆς

νομοθετικῆς

γυμναστικῆς

δικαστικῆς

ἰατρικῆς

13 πλημμεληθέντα] μ. (alt.) supr. lin. add. M^c 23 τὸ supr. lin. add. M^c

Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

5

ἀλλ' ἐμπειρίαν· εἴτα πρὸς ἀλήθειαν ὁρῶν ὁ Σωκράτης καὶ
 οὐ πρὸς μάχην οὐ λέγει ἄντικρυς, ὅτι ἐμπειρία ἐστίν, ἀλλὰ
 φησιν, ὅτι πρᾶγμα ἐστὶν ἡ ῥητορική, ὃ σὺ φῆς. ὁ γὰρ Πῶ-
 λος ὥς ἔγνωμεν ἄνω ἐμπειρίαν ὠνόμασε λέγων, ὅτι ἐμπειρία
 ποιεῖ τὸν αἰῶνα ἡμῶν πορεύεσθαι κατὰ τέχνην· εἰ τοίνυν ἡ 5
 ἐμπειρία τῆς τέχνης ἐστὶ ποιητικὸν αἷτιον, τὸ δὲ ποιητικὸν
 κρεῖττον τοῦ ἀποτελέσματος, ἐμπειρίαν ἄρα δεῖ καλεῖν τὴν
 ῥητορικὴν καὶ ἐμπειρίαν τινά· καὶ γὰρ ἡ ὀψοποιητικὴ καὶ ἡ
 κομμωτικὴ ἐμπειρίαι ἀλλ' οὐ τοιαῦται· ἐμπειρία τοίνυν ἐστὶ
 χάριτος καὶ ἡδονῆς· χαρίζεται γὰρ ἡ ῥητορική τὰ ἡδέα· οὐ- 10
 τως δὲ καὶ ἡ ὀψοποιητικὴ ἀναφαίνεται καὶ ἡ κομμωτικὴ καὶ
 γὰρ αὗται ἐμπειρίαι τὸ ἡδὺ χαρίζόμεναι· ἡδὺ δὲ παρέχει ἡ
 ῥητορική τὸ πρὸς κακίαν ὁρῶν· οὐ γὰρ τὸ ὄντως· ἐκεῖνο γὰρ
 μετὰ τοῦ νοῦ ἐστὶ· σύνθετος γὰρ ἡμῶν ὁ βίος ἐκ τε τοῦ νοῦ
 καὶ τῆς ἡδονῆς· οὔτε γὰρ ὁ νοῦς ὥς εἴρηται ἀγλευκῆς καθ' 15
 ἑαυτὸν θέλει εἶναι οὔτε ἡ ἡδονὴ ἄνευ νοῦ· ἐπεὶ οὖν
 ἔχοντες τὸ ἀνεμπόδιστον ἡδόμεθα ὅσω ἂν εἴη τὸ ἀνεμπό-
 διστον, τοσούτῳ πλεον ἡδόμεθα. ἐπεὶ οὖν ὁ νοῦς ἄυλος
 ὢν ἀνεμπόδιστος πάντῃ αἰεὶ ἡδονὴν ἀπλὴν ἔχει· πρὸς ἡδο- 20
 νὴν οὖν ὁρᾷ ἡ ῥητορική. εἰ δέ τις εἴποι καὶ μὴν ὁ Δημο-
 σθένης διαβάλλει τοὺς πρὸς ἡδονὴν ὁρῶντας καὶ λέγοντας·
 τί βούλεσθε; τί γράψω; τί δὲ ὑμῖν χαρίσωμαι; εἰπέ πρὸς
 αὐτόν, ὅτι τὰ πάθη πολλά ἐστίν. ἐστὶν γὰρ πάθος φιλότιμον,
 ἐστὶν πάθος κολακικόν, ἐστὶν πάθος ἀκόλαστον· εἰ οὖν καὶ
 τὸ κολακικὸν πάθος οὐκ εἶχεν ὁ Δημοσθένης, ἀλλ' οὖν ἡδο- 25
 νὴν φιλοτιμίας εἶχεν καὶ ἄλλως ἀναστρεφόμενος ἐν δημο-
 κρατίᾳ, πῶς οὐ κόλαξ ἦν ἀριστοκρατίας ἀμελῶν· ὁ μὲν οὖν
 Σωκράτης λέγει τὰ δύο, ὅτι χάριτος ἔχει ἡδονήν· ὁ δὲ Πῶλος
 κακούργως καὶ ἀπαιδεύτως τὸ μὲν ἡδονῆς παραλιμπάνει, τὸ
 δὲ χάριτος λαμβάνει καὶ συλλογίζεται· ὅτι ἡ ῥητορική χαρίζε- 30
 ται· πᾶν τὸ χαριζόμενον ἀγαθόν ἐστὶν· ἡ ῥητορική ἄρα ἀγα-
 θόν ἐστὶ· πρῶτον μὲν οὖν τὸ ἕτερον τῆς προτάσεως λαβὼν
 κακῶς ποιεῖ· ἔπειτα τὴν μείζονα πρότασιν τὴν λέγουσαν, ὅτι

20 Demosth. orat. III 22

14 mg. ση. ὅτι ὁ νοῦς οὐκ ὀφείλει ἄνευ ἡδονῆς ὑπάρχειν καὶ
 τὸ ἀνάπαλιν 20 mg. ἀπορία

πᾶν τὸ χαριζόμενον καλὸν ἐστίν, παραλαμβάνει, μήτε τοῦ Σωκράτους τοῦτο δεδοκός μήτε τοῦ Πῶλου αὐτὸ κατασκευάσαντος· καὶ πάλιν ἑαυτὸν παραλογίζεται· εἰρηκότος γὰρ τοῦ Σωκράτους, ὅτι ἡ ῥητορικὴ ἐμπειρία ἐστίν, ἡ ὁποιοη-
 5 τικὴ ἐμπειρία ἐστίν, ἐκεῖνος συνάγει, ὅτι ἡ ῥητορικὴ ὁποιοη-
 τικὴ ἐστίν, ἐν δευτέρῳ σχήματι ἐκ δύο καταφατικῶν ὄντος τοῦ συλλογισμοῦ· εἰδὼς ὅτι οὐ τὰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἀναγόμενα ἤδη καὶ αὐτὰ εἰσιν, οὐδὲ γὰρ ἐπειδὴ καὶ ἄνθρωπος καὶ ἵππος ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἀνάγονται τουτέστι τὸ ζῶον, ἤδη καὶ
 10 ταὐτόν ἐστιν ἄνθρωπος καὶ ἵππος· ὥστε οὐδὲ ὁποιοητικὴ καὶ ῥητορικὴ ταὐτόν, εἰ καὶ ἐμπειρίαι ἀμφοτέραι.

p. 462 b. ἐν τῷ συγγράμματι.

εἰ μέμνησθε, ἐλέγομεν, ὅτι οὐκ εἶπεν ὁ Πῶλος ἐξ αὐτοσχε- 5
 δίου τοὺς λόγους τοὺς ἀνωτέρω, ἀλλ' ἦν αὐτοὺς προγράψας
 15 καὶ μελετήσας· αἰνιττόμενος οὖν λέγει, ὅτι ἐνέτυχον τῷ συγ-
 γράμματι ἑναγχος.

p. 462 c. εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις.

ὁρᾷς ὅτι περὶ τῆς δημώδους ῥητορικῆς ἐστίν ὁ λόγος· 6
 φησὶ γὰρ ὅτι ναὶ ἐμπειρίαν αὐτὴν λέγω, εἰ μή τι σὺ ἄλλο
 20 λέγῃς· ἀντὶ τοῦ εἰ μὴ περὶ τῆς ἀληθινῆς διαλέγῃ.

p. 462 d. ἔρου νῦν με.

προτρέπεται αὐτὸν ἐρωτᾶν καὶ ὁ Σωκράτης λέγει αὐτῷ τὰς 7
 ἐρωτήσεις, ἃς ὀφείλει ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὸν Σωκράτην καὶ
 βλέπε, ὅτι ἀνωτέρω θέλων ἡγεῖσθαι καὶ μὴ ἀξιῶν ἐρωτᾶσθαι
 25 νῦν οὐδὲ δύναται ἐρωτῆσαι, ἀλλ' ἐκ τοῦ Σωκράτους τὰς
 ἐρωτήσεις λαμβάνει.

p. 462 d. ἀλλὰ τί; φάθι.

τοῦ Σωκράτους ἔστι τοῦτο λέγοντος, ὅτι εἰπέ μοι σύ, ᾧ 8
 Πῶλε, ἀλλὰ τί ἐστίν.

p. 462 e. ταὐτὸν ἄρα ἐστίν.

ἰδοὺ πῶς κακῶς συμπεραίνει· οὐκ ἔστι γὰρ ταὐτόν, εἰ καὶ 9
 τῆς αὐτῆς ἐπιτηδεύσεως μῶριόν ἐστι τῆς ἐμπειρίας.

30 ἄρα M ἄρ' cod. Plat. F, δ' codd. Plat. BT

p. 462e. μὴ ἀγροϊκότερον.

- 10 ὁ μὲν Καλλικλῆς ὡς ἀλογίαν πᾶσαν νοσῶν οὐκ ἐρυθριᾷ, ἀλλὰ παρόντος τοῦ Σωκράτους ὑβρίζει τὴν φιλοσοφίαν ὡς μαθησόμεθα· ὁ δὲ Σωκράτης ὡς θεῖος οὐχ οὕτως, ἀλλὰ διὰ τὸ φιλομαθὲς τοῦ Γοργίου φησὶν, ὅτι ἀγροϊκόν ἐστι Γοργίου 5 παρόντος διασύρειν τὴν ῥητορικὴν· οὐ γὰρ οἶδα ποίαν πρεσβεύει καὶ οἰηθήσεται με διακωμῶδεῖν τὸ ἑαυτοῦ ἐπιτήδευμα, ὥστε τί μὲν πρεσβεύει, οὐκ οἶδα· μορίου δέ ἐστιν ἡ ῥητορικὴ οὐδενὸς τῶν καλῶν. αἰσχροὶ γὰρ ἐστί· τὸ γὰρ καλὸν πρὸς τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ εἶδους· ἀμέλει καὶ τὰ ἀκαλλέστερα 10 τῶν εἰδῶν, αἰσχροὶ φαμεν.

αἰσχιστος δ' ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθεν·
ἐπειδὴ παρήκαμεν ῥῆσιν ἐκθώμεθα αὐτήν.

p. 462c. τί δὴ ὦ Πῶλε; ἤδη πέπυσαι.

- 11 μήπω δεδειγμένου τί ἐστιν ῥητορικὴ, ὁ Πῶλος ἐρωτᾷ τὸ 15 ὅποιον τί ἐστι· μέμφεται οὖν αὐτῷ, ὅτι ἄλλο ἐρωτᾷς τούτου μὴ δειχθέντος καὶ ἐντεῦθεν ἀναφαίνεται ἡ τάξις τῶν τεσσάρων προβλημάτων.

p. 462e. τί νος, ὦ Σώκρατες.

- 12 τί νος τῶν οὐ καλῶν ἐστιν· εἰπέ ὦ Σώκρατες.

20

XIII.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ ιγ'.

p. 463a. δοκεῖ τοίνυν μοι.

- 1 ἐνταῦθα τὸν καθολικὸν ὅρον τῆς ῥητορικῆς βούλεται ἀποδοῦναι ὁ Σωκράτης· εἶτα λαμβάνει δύο γένη τὸ μὲν προσεχές, τὸ δὲ πόρρω· ὥσπερ γὰρ τοῦ ἀνθρώπου δύο γένη εἰσὶν, 25 ἀλλὰ τὸ μὲν προσεχές ὡς τὸ ζῶον, τὸ δὲ πόρρω ὡς ἡ οὐσία, οὕτως καὶ ἐπὶ ῥητορικῆς· προσεχές μὲν λαμβάνει τὴν κολα-

12 B 216

5 mg. ad verb. ἀγροϊκόν: νῦν προπερισπωμένως, ἀπαίδευτον προπαροξυτόνως δὲ ἐν ἀγροῖς διαιτώμενον

14 δὴ M, cod. Plat. F δέ codd. Plat. BTP

κείαν, πόρρω δὲ τὴν ἐπιτήδευσιν. ἰστέον τοίνυν, ὅτι ὁ κολα-
 κικὸς τρία ταῦτα θέλει ἔχειν στοχαστικόν, δεινόν, ἀνδρεῖον·
 στοχαστικὸν μὲν ἵνα στοχάζεται τῆς φύσεως τοῦ κολακευο-
 μένου ποίοις χαίρει, ἵνα αὐτοῖς κέχρηται· δεινὸν δὲ ἵνα εἰδείῃ
 5 τὰς ὁδοὺς, δι' ὧν ὀφείλει ἐπὶ τὸ κολακεύειν ἵέναι· ἀνδρεῖον
 δὲ ἵνα ἐμμένῃ καὶ μὴ χάνῃ φρονήματι κεκρημένος ἀπ-
 αναχωρεῖ, ἐπεὶ οὕτως καὶ φωρᾶται. ἐπεὶ τοίνυν πλείους εἰσὶ
 κολακεῖαι, δεῖ εἰπεῖν ποία κολακεία ἐστὶν ἡ ῥητορική· θέ-
 λοντες τοίνυν τοῦτο εὑρεῖν ὀφείλομεν λαβεῖν τὰ τε ὑποκεί-
 10 μενα τοῖς κόλαξι καὶ τὰς ἔξεις, δι' ὧν ἐρχόμεθα ἐπὶ τοῦτο·
 ἰστέον τοίνυν, ὅτι ἡ ἐπιτήδευσις διττὴ ἐστίν, ἡ μὲν γνωστική,
 ἡ δὲ ζωτική· καὶ ἡ γνωστικὴ ἢ τὰς αἰτίας παραδίδωσιν ἢ
 οὐ, καὶ ἡ τὰς αἰτίας ἀποδιδούσα ἢ τῶν ἀεὶ καὶ ὡσαύτως
 15 ἔχόντων ἢ τῶν ῥευστῶν, ἀλλ' ἡ μὲν περὶ τὰ ἀεὶ καὶ ὡσαύ-
 τως ἔχοντα καλεῖται ἐπιστήμη, ἡ δὲ περὶ τὰ ῥευστὰ τέχνη· ἡ
 δὲ μὴ τὰς αἰτίας ἀποδιδούσα ἐστὶν ἐμπειρία· πάλιν ἡ ζωὴ ἢ
 περὶ τὸ σῶμα ἢ περὶ τὴν ψυχὴν ἐξετάζεται καὶ περὶ τὸ σῶμα
 ἢ τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ ἡδύ, καὶ περὶ τὴν ψυχὴν ὁμοίως· καὶ
 20 περὶ τὸ σῶμα ἢ τῷ φυλάττειν αὐτὸ ὑγιαῖνον ἢ τῷ νοσοῦν
 ἐπανορθοῦσθαι, καὶ τὸ μὲν ἐπανορθοῦν ἐστὶν ἰατρικῆς ἀγα-
 θόν, τὸ δὲ φυλάττειν γυμναστικῆς· ὅτι γὰρ οὐ φυλάττει ὁ
 ἰατρός, αὐτὸ τὸ ὄνομα δηλοῖ· ἰατρικὴ γὰρ λέγεται οἷον ἰατική

1 mg. ση. ἐξ ὧν ὁ κόλαξ ὑφέστηκεν 3 mg. α' 4 mg. β'
 5 mg. γ' 11 mg.

4 αὐτοῖς 5 τοῖς M

τις οὕσα, ὥστε μή, ἐπειδὴ νῦν συγκεχυμέναι εἰσὶν, οἴηθῃς
 ταῦτόν εἶναι γυμναστικὴν καὶ ἰατρικὴν. περὶ δὲ τὴν ψυχὴν
 τὸ μὲν φυλάττον αὐτὴν ἐστὶ τὸ νομοθετικόν, τὸ δὲ ἐπανορ-
 θοῦν τὸ δικαστικόν, τὰ δύο δὲ ταῦτα ὑπὸ τὸ πολιτικόν
 ἀνάγεται· γυμναστικῆς δὲ καὶ ἰατρικῆς οὐκ ἔστι κοινὸν γένος· 5
 ἐπειδὴ τὰ μὲν δύο ταῦτα ἢ τε γυμναστικὴ καὶ ἢ ἰατρικὴ τοῦ
 σώματος ἐστὶ, τοῦτο δὲ μεμερισμένον καὶ οὐκ ἔχον ἐνότητα,
 τὸ δὲ νομοθετικόν καὶ δικαστικόν τῆς ψυχῆς ἢ τις ἀμερῆς
 ἐστὶ καὶ ἐνωτικὴ καὶ κοινὸν γένος ποιοῦσα ἐπιδέχεσθαι τὰ
 αὐτῇ ἀρμόζοντα· ποῖαι τοίνυν εἰσὶν ἕξεις μιμούμεναι ταύτας 10
 καὶ πρὸς τὸ φαινόμενον ἀγαθὸν ὁρῶσαι, ὃ ἐστὶ τὸ ἡδύ· πᾶν
 γὰρ πάθος ἀπὸ ἐκπτώσεως γίνεται ὑποκρινόμενον τὸ ἀγαθόν·
 ὑποδύεται τοίνυν τὴν μὲν γυμναστικὴν ἢ κομμωτικὴν· καὶ
 γὰρ αὕτη τὸ παρὸν κάλλος τῶν τριχῶν διαφυλάττει διὰ τῶν
 ἄλλοτρίων χρωμάτων· τὴν δὲ ἰατρικὴν ἢ ὀψοποιητικὴν, καὶ 15
 γὰρ αὕτη τὴν ὀρεξιν ἀνακινεῖ, ἀλλ' αὕτη πρὸς τὸ ἡδὺ ὁρῶσα
 καὶ πολλάκις ἐν μόριον οἶον τὸ ἄκρον τῆς γλώττης εἰς ὀρεξιν
 φέρει· τὸ δὲ ὅλον σῶμα ἀντιτρέπει· πάλιν ἐπὶ τῆς ψυχῆς·
 τὴν μὲν νομοθετικὴν ὑποδύεται ἢ σοφιστικὴ, ἐπειδὴ καὶ αὕτη
 περὶ τὰ καθόλου καταγίνεται. οὕτω γ' οὖν καὶ Πρωταγόρας 20
 σοφίζεται, ὅτι οὐδέν ἐστι ψεῦδος ἀλλὰ πάντα ἀληθῆ ἐστίν·
 καὶ ὅτι ἡ αἴσθησις ἐπιστήμη ἐστίν. ἢ δὲ ῥητορικὴ ὑποδύεται
 τὴν δικαστικὴν, ἐπειδὴ περὶ τὰ μερικὰ καταγίνεται. ἔστι
 τοίνυν ἢ ῥητορικὴ ἐπιτήδευσις ἐμπειρικὴ κολακικὴ τῆς ψυχῆς
 τοῦ πολιτικοῦ μόριου εἰδῶλον τοῦ δικαστικοῦ· τοῦ μὲν οὖν 25
 δικαστικοῦ πρόσκειται, ἐπειδὴ ἐστὶ καὶ τὸ νομοθετικόν, τῆς
 δὲ ψυχῆς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ σώματος, κολακικῆς δὲ
 πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἀγαθοῦ.

p. 463b. ὃ δοκεῖ μὲν εἶναι τέχνη.

- 3 ἀμέλει καὶ μέχρι τοῦ παρόντος φαμέν· ὁ μάγειρος τεχνίτης 30
ἐστίν.

p. 463c. οὐ γὰρ δίκαιον, ὥ Πῶλε.

- 4 ὥσπερ ἐν τοῖς πράγμασι θεωρεῖται τὸ δίκαιον, οὕτω καὶ
ἐν τοῖς λόγοις· φησὶν ὅτι οὐ δίκαιόν ἐστι πρὶν μαθεῖν τὸ τί
ἐστίν, τὸ ὁποῖον τί ἐστίν ἐρευνᾶν. 35

24 mg. ὁ κατὰ Πλάτωνα τῆς δημώδους ῥητορικῆς ὁρισμός

p. 463 d. ἄρα οὖν μάθοις ἀποκρινάμενον. 5

ἐπίτηδες ἀσαφέστερον ὁ Σωκράτης ἀποκρίνεται θέλων γνῶναι, εἰ ὠφέληται τι ὁ Πῶλος· εὐρίσκεται δὲ μηδὲν πλέον κατορθώσας.

p. 463 d. αἰσχροὺν ἔγωγε.

ποικίλαι μὲν εἰσιν αἱ ἰάσεις τῶν παθῶν, μία δέ ἐστι καὶ 6 αὕτη τὸ ἐνδιδόναι τοῖς πάθεσι καὶ λοιπὸν ὁ κόρος παύει· οὕτω καὶ ἐπὶ γέλωτος ἀμέτρου ποιοῦμεν πολλάκις· ἐπεὶ οὖν ἐκρατεῖτο ὁ Πῶλος τῷ πάθει τῷ ἀντὶ τοῦ τί ἐστὶν ἐρωτᾶν τὸ ὁποῖον τί ἐστὶν, ἐνδίδωσιν αὐτῷ ὁ Σωκράτης καὶ λέγει, ὅτι αἰσχροὺν ἀποπληρῶν αὐτοῦ τὴν ἐρώτησιν. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι τρία ἐστὶ ταῦτα· ἀγαθὸν δίκαιον καλόν, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πράξεων ἀντιστρέφουσιν, ἐπὶ δὲ τῶν πραγμάτων οὐ· ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγαθὸν ἐπὶ πλέον ἀπάντων, τὸ δὲ καλὸν μετ' αὐτό· 15 εἶτα τὸ δίκαιον· ὥστε καὶ εἴ τι μὲν καλόν, τοῦτο καὶ ἀγαθόν, οὐκέτι δὲ εἴ τι ἀγαθόν, τοῦτο καὶ καλόν· ἰδοὺ γὰρ ἡ ὕλη ἀγαθὴ μὲν, ἐπειδὴ συνεισφέρει τῇ γενέσει τι καὶ συντελεῖ· οὐ καλὴ δέ, ἀλλὰ καὶ αἰσχροά· ἐπεὶ τοίνυν τῷ μὲν ἀγαθῷ ἀντίκειται τὸ κακόν, τῷ δὲ καλῷ τὸ αἰσχροὺν, ἐπιπλέον δὲ τὸ 20 ἀγαθὸν τοῦ καλοῦ, δηλονότι τὸ κακὸν ἀντικείμενον τῷ ἀγαθῷ ἐπιπλέον ὄντι, ἐπ' ἑλάττον ἐστὶ· τὸ δὲ αἰσχροὺν ἐπιπλέον· ὅθεν εἴ τι μὲν κακόν, πάντως καὶ αἰσχροὺν· οὐκ εἴ τι δὲ αἰσχροὺν, πάντως καὶ κακόν· οὕτως οὖν ἡ ὕλη αἰσχροά μὲν ἐστὶν, οὐ κακὴ δέ· ἐπεὶ οὖν τοῦτο οἶδεν ὁ Σωκράτης, διὰ 25 τοῦτο εἶπεν, ὅτι τὰ γὰρ κακὰ αἰσχροὰ καλῷ.

p. 463 d. μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες.

ὥς φιλομαθῆς ὁ Γοργίας φησὶν, ὅτι ἐγὼ οὐκ οἶδα, τί λέ- 7 γεις, ὦ Σώκρατες· θέλησον οὖν μετ' ἐμοῦ διαλεχθῆναι.

12 mg. ἀγαθόν	κακόν
καλόν	αἰσχροὺν
δίκαιον	ἄδικον

1 ἄρα οὖν M ἄρ' οὖν ἄν Plat. codd. 15 εἶτα s εἰ τὰ M

p. 463 e. ὅδε ἐλέγξει.

- 8 ἰδοὺ μέτριον ἦθος, ὅτι θέλει καὶ ὑπὸ Πώλου ἐλεγχθῆναι, εἰ κακῶς λέγη.

p. 464 b. μίαν μὲν οὕτως ὀνομάσαι οὐκ ἔχω.

- 9 εἴρηται γάρ, ὅτι γυμναστικῆς καὶ ἰατρικῆς κοινὸν γένος οὐκ ἔστιν· ἐπειδὴ παρελείπομεν τινὰ ἀνωτέρω, δεῖ αὐτὰ εἰπεῖν· ἰστέον ὥς, ὅτε ἐλέγομεν, ὅτι τρία ταῦτα ἔχει ὁ κόλαξ στοιχεῖα· στοχαστικόν, δεινόν, ἀνδρεῖον, ταῦτα οὖν ἐστὶ τοῦ κόλακος στοιχεῖα· ὥσπερ τοῦ πολιτικοῦ, ὥς εἴρηται ἐν ταῖς Πολιτείαις, τοῦ φιλοσόφου ἔχοντος ἦθος, τὸ εὐμαθές, τὸ μὲν 10 μνημονευτικόν, τὸ πρὸς τὰ καθολικὰ ὁρᾶν· ταῦτα γὰρ τὰ τρία θέλει ἔχειν ὁ φιλοσοφῶν.

XIV.

Πρᾶξις σὺν θεῷ ιδ'.

p. 464 c. τεττάρων δὲ τούτων οὐσῶν.

- 1 ἤδη εἰρήκαμεν τὸν ὀρισμὸν τῆς ῥητορικῆς καὶ τίς τίνα 15 ὑποδύεται· βούλεται οὖν ἐντεῦθεν περὶ τῆς κολακείας εἰπεῖν, ὅτι αὕτη εἰς τέσσαρα διαιρεθεῖσα ὑποδύεται ἄλλα· ἡ μὲν γὰρ ὀψοποιητικὴ τὴν ἰατρικὴν, ἡ δὲ κομμωτικὴ τὴν γυμναστικὴν· ὥσπερ γὰρ ὁ γυμναστὴς ῥιπίζων τὸ ἐν ἡμῖν ἔμφυτον θερμὸν ἀνθεῖν ποιεῖ τὴν εὐχροίαν ἐν τῷ παντὶ σώματι, οὕτως καὶ 20 ἡ κομμωτικὴ σπεύδει ἁλλοτρίῳ κόσμῳ καὶ χρώμασι κοσμεῖν τὰς τρίχας· καὶ ταῦτα μὲν τὰ εἰδῶλα περὶ τὸ σῶμα· τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν εἰσιν, ὥς εἴρηται, ἡ τε σοφιστικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ, ἡ μὲν σοφιστικὴ ὑποδυομένη τὴν νομοθετικὴν, ἡ δὲ ῥητορικὴ τὴν δικαστικὴν. λέγει τοίνυν τὴν κολακευτικὴν 25 αἰσθάνεσθαι καὶ στοχάζεσθαι, τίσιν χαίρει ὁ κολακευόμενος οὐ γινώσκειν· γινῶσιν γὰρ οὐκ ἔχει· εἴ γε αὕτη πρὸς τῷ νῷ ἐστίν· οὐ γνοῦσα οὖν ἁλλὰ στοχαζομένη καὶ αἰσθανομένη 2 ἐνεργεῖ. ἰστέον δέ, ὅτι τοσοῦτον διαφέρει, ὥς φησιν Ἀριστο-

10 Plat. reip. II 376 b

29 Aristot. eth. Nic. X 3, 1173 b 31

10 mg. ση. ἐξ ὧν συνέστηκεν ὁ πολιτικὸς φιλόσοφος

τέλης, φίλος κόλακος, ὅσον τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἡδέος· ὁ μὲν γὰρ φίλος καὶ λυπεῖ διὰ τὸ ἀγαθόν, ὁ δὲ κόλαξ καὶ βλάπτει διὰ τὸ ἡδύ, καὶ λέγει κριτήριον διακρίνον τὸν τε φίλον καὶ τὸν κόλακα· φησὶ γάρ, ὅτι προβαλοῦ ἑναντία καὶ εἰ μὲν τὸ ἐν ἀποδέξῃται, τὸ δὲ ἕτερον οὐ, φίλος ὁ τοιοῦτος· εἰ δὲ ἀμφοτέρω κόλαξ, οἷόν τι λέγω· εἰπέ ὅτι εἰς προάστειον ἀπελθεῖν καὶ ἴδε τί λέγει· εἰ μὲν εἴποι, ὅτι ναί· καὶ γὰρ ἐστὶν ἐνταῦθα πολλήν καὶ τῶν ἐπιτηδείων τὴν ἀφθονίαν εὐρεῖν καὶ τῶν ἀέρων εὐκρασίαν· εἰπέ σύ, ὅτι ἀληθῶς τάχα οὐκ ἄπειμι· πολλή γὰρ ἐστὶν ἐνταῦθα θερμασία καὶ τῶν ἐπιτηδείων οὐκ ἀπολαύομεν· εἰ μὲν οὖν ἐναντιωθῇ κατὰ κράτος καὶ εἴπῃ, ὅτι δεῖ πάντως ἀπελθεῖν, ὁ τοιοῦτος φίλος ἐστίν· εἰ δὲ πάλιν εἴποι, ὅτι ἀληθῶς καλῶς λέγεις, οὐ δεῖ ἀπελθεῖν καὶ γὰρ ἔχομεν ἀσχολίας καὶ τὰ τοιαῦτα, γίνωσκε κόλακα τὸν τοιοῦτον πρὸς τὸν λόγον τοῦ κολακευομένου βλέποντα.

p. 464d. ὥστ' εἰ δέοι ἐν παισίν.

ὥστε, φησίν, εἰ ἀνοήτων θέατρον συγκροτήσωμεν καὶ ἐπὶ 3 αὐτῶν κρινοῦμεν ἱατρὸν καὶ ὀψοποιοῦντα· ὁ μὲν ἱατρὸς ἐξ-οστρακισθήσεται ὑπὸ τῶν παίδων, τὰ γὰρ παιδία καὶ φρίττουσι τὸν ἱατρὸν ὡς πολλάκις καὶ ἀσιτίαν ἐπιτάττοντα· ὁ δὲ ὀψοποιὸς φληθήσεται ὡς πρὸς τὸ ἡδὺ ὁρῶν. εἶπεν δὲ ἢ ἐν παισίν ἢ ἐν ἀνδράσιν, ἐπειδὴ καὶ Ἀριστοτέλης φησίν, ὅτι ἡ ἄνοια γίνεται ἢ παρὰ τὴν ἡλικίαν ὡς ἐπὶ τῶν παίδων· ταῦτα γὰρ ἀνόητα διὰ τὴν ἡλικίαν· ἢ διὰ τὸν λογισμὸν ὡς ἐπὶ τῶν τελείων μὲν ἀνδρῶν, ἀπαιδευτῶν δέ, ἐφ' ὧν ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι δις παῖδα ἔδει γενέσθαι ἕκαστον, ἵνα ἐν τῷ δεδιέναι κατ-ετρίβετο.

p. 464e. καὶ αἰσχροὺν φημι εἶναι.

ἐκ συλλογισμοῦ δείκνυται ὁ κόλαξ αἰσχροὺς οὕτως. ὁ κό- 4 λαξ πρὸς τὸ ἡδὺ βλέπει· ὁ πρὸς τὸ ἡδὺ βλέπων ἐκκαλεῖται

22 Aristot. fr. 57

4 mg. ση. τὸ κριτήριον ὡς ἀκριβὲς φίλου τε καὶ κόλακος

23 mg. ἡ ἄνοια

παρὰ τὴν ἡλικίαν
παῖδες

παρὰ τὸν λογισμὸν
ἀπαιδευτοὶ

τὸ πάθος· ὁ ἐκκαλούμενος τὸ πάθος ἐπίπροσθεν ἑαυτοῦ ἄγει τὸ πάθος· ὁ ἐπίπροσθεν ἑαυτοῦ ἄγων τὸ πάθος ἐπίπροσθεν φέρει τὸ πάθος τοῦ λογισμοῦ· ὁ ἐπίπροσθαι φέρων τὸ πάθος τοῦ λογισμοῦ ἐπίπροσθεν φέρει τὴν ὕλην τοῦ εἶδους· ὁ ἐπίπροσθεν φέρων τὴν ὕλην τοῦ εἶδους αἰσχροῦς ἐστίν· ἡ γὰρ ὕλη αἰσχροῦς· ὁ κόλαξ ἄρα αἰσχροῦς. ἵνα δὲ μή τις ἡμᾶς εἴπῃ ἀσυλλόγιστόν τι ποιῆσαι διὰ τοσούτου συμπεράναντας τὸ ζητούμενον, φαμέν ὅτι δυνατόν διὰ προσυλλογισμῶν τὰς πάσας προτάσεις κατατεμόντας οὕτως ἐπιστημόνως τοῦτο συμπεράναι· ἰστέον δὲ ὅτι πρὸς τὸν Πῶλον προάγει τὸν λόγον τοῦτον καὶ φησιν, ὅτι αἰσχροὺς φημί, ὦ Πῶλε, ἐπειδὴ αὐτὸς ἄνω καὶ κάτω ζητῶ μαθεῖν, ὅποιον τί ἐστίν ἡ ῥητορική. ὅρα δὲ τὸ φιλόσοφον ἦθος τοῦ Σωκράτους· πρὸς μὲν τὸν Γοργίαν ὥς ἐπιεικῇ διδασκαλικῶς διαλέγεται, πρὸς δὲ τὸν Πῶλον ὥς προπετῇ ἀγωνιστικῶς.

p. 465 a. τέχνην δὲ αὐτήν.

- 5 ἰδοὺ βοᾷ μὴ εἶναι ταύτην τὴν δημώδη ῥητορικὴν τέχνην ὥς ἂν μὴ εἰδυῖαν τὰ ὑποβεβλημένα αὐτῇ πράγματα· μηδὲ λόγον παρέχουσιν· οὐκ ἐστίν γὰρ τέχνη ἐκεῖνο πᾶν, ὃ ἂν ἢ ἄλογον.

p. 465 a. τούτων δὲ πέρι εἰ ἀμφισβητεῖς.

- 6 ἐπειδὴ ἀποφαίνεται ὁ Σωκράτης, θέλει δεῖξαι, ὅτι διὰ τὰς ἀποδείξεις ἀποφαίνεται καὶ φησιν· ὅτι εἰ κακῶς λέγω, θέλω ὑποσχεῖν λόγον.

p. 465 b. κακοῦργός τε.

- 7 κακοῦργος μὲν ὥς κακοποιητική, ἀπατηλὴ δέ, ὥς πρὸς τὸ ἡδὺ βλέπουσα· ἀγεννῆς δὲ διὰ τὸ μαλθακὸν καὶ οὐ σταθερόν, ἀνελεύθερος δὲ διὰ τὸ ἀνδραποδῶδες.

p. 465 b. σχήμασι καὶ χρώμασιν.

- 8 ἡ γὰρ κομωτική κελεύει καὶ σχήματος καὶ χρώματος καὶ τοῦ λείου τοῦ προσώπου καὶ αὐτοῦ τοῦ βλέμματος φροντίζειν, οὕτω κακεῖνος ἔφη τῷ σχήματι, τῷ βλέμματι, τῇ φωνῇ· ταῦτα οὖν ἀσκεῖται ἡ κομωτική.

12 ζητῶ ζ, om. M
αὐτοῦ cod. Plat. F

16 αὐτήν M, codd. Plat. B T, Aristides,
26 ἀγεννῆς] -ν- supr. lin. add. M^c

p. 495 b. ἐθέλω σοι εἰπεῖν ὥσπερ οἱ γεωμέτραι.

γεωμετρικὴ ἀναλογία ἐστὶν ὥς τόδε πρὸς τόδε οὕτως τόδε ⁹
πρὸς τόδε· ἀντὶ τοῦ ὥς κ' πρὸς ι' οὕτως καὶ δ' πρὸς β'.
φησὶν οὖν, ὅτι γεωμετρικῇ ἀναλογίᾳ ἐπὶ τούτων θέλω χρή-
σασθαι διὰ τὸ σαφές· δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι ἢ τὰ εἰδῶλα
πρὸς τὰ εἰδῶλα παραβάλλει ἢ τὰ παραδείγματα πρὸς τὰ
παραδείγματα ἢ τὰ παραδείγματα πρὸς τὰ εἰδῶλα, καὶ ἢ τὰ
τοῦ σώματος εἰδῶλα πρὸς τὰ παραδείγματα αὐτοῦ τοῦ σώμα-
τος ἢ πρὸς τὰ παραδείγματα τῆς ψυχῆς ἢ τὰ εἰδῶλα τῆς
ψυχῆς πρὸς τὰ παραδείγματα αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἢ πρὸς τὰ
παραδείγματα τοῦ σώματος. οἷόν τι λέγω· εἰσὶ ψυχῆς παρα-
δείγματα τὸ νομοθετικόν καὶ τὸ δικαστικόν, σώματος δὲ ἡ
ιατρικὴ καὶ ἡ γυμναστικὴ· πάλιν ψυχῆς μὲν εἰδῶλα σοφιστικὴ
καὶ ῥητορικὴ, σώματος δὲ ὀψοποιητικὴ καὶ κομμωτικὴ· πῶς
οὖν εἰδῶλα πρὸς εἰδῶλα παραβάλλομεν; ἐὰν εἴπω, ὅτι ὥς
ἐστὶν ὀψοποιητικὴ πρὸς ῥητορικὴν, οὕτως κομμωτικὴ πρὸς
σοφιστικὴν. ἰδοὺ γὰρ εἰδῶλα πάντα, καὶ τὰ μὲν σώματος, τὰ
δὲ ψυχῆς· παραδείγματα δὲ πρὸς παραδείγματα, ὥς γυμνα-
στικὴ πρὸς νομοθετικὴν, οὕτως ἱατρικὴ πρὸς δικαστικὴν·
πάντα γὰρ παραδείγματα, καὶ τὰ μὲν σώματος τὰ δὲ ψυχῆς·
παραδείγματα δὲ πρὸς εἰδῶλα, ὥς γυμναστικὴ πρὸς κομμω-
τικὴν, οὕτως ἱατρικὴ πρὸς ὀψοποιητικὴν, γυμναστικὴ μὲν
γὰρ καὶ ἱατρικὴ παραδείγματα, ὀψοποιητικὴ δὲ καὶ κομμω-
τικὴ εἰδῶλα· πάντα δὲ τοῦ σώματος· ἐὰν δὲ εἴπω ὥς νομο-
θετικὴ πρὸς σοφιστικὴν, οὕτως δικαστικὴ πρὸς ῥητορι-
κὴν· ἔλαβον μὲν καὶ οὕτως τὰ μὲν παραδείγματα, τὰ δὲ
εἰδῶλα, ἀλλὰ πάντα ψυχῆς· ἐπεὶ τοίνυν μακρὸν διὰ τούτων
ἐποιήσατο τὸν λόγον, ἀπολογεῖται καὶ φησὶν· ἐπειδὴ, ὦ

² Plat. Pol. 257 b

11 mg.	παραδείγματα	εἰδῶλα
ψυ-	νομοθετικὴ	σοφιστικὴ ψυ-
χῆς	δικαστικὴ	ῥητορικὴ χῆς
σώ	γυμναστικὴ	κομμωτικὴ σώ-
ματος	ιατρικὴ	ὀψοποιικὴ ματος

⁹ ψυχῆς] seqq. ÷ ÷ ÷ in ras. ¹⁰ πρὸς—σώματος] om. mg.
add. M

Πῶλε, οὐκ ἐνόεις τὰ λεγόμενα, ἡναγκάσθην πλατῦναι τὸν λόγον, ὥς εἴ γε ἐνόεις, οὐκ ἂν ἐμήκυνα· ὥστε καὶ σύ, εἰ μὲν νοήσω, μὴ μηκύνῃς, εἰ δὲ μὴ δυνηθῶ παρακολουθῆσαι, ἔκτεινον τὸν λόγον.

p. 465 c. ἅ τε δὲ ἐγγύς ὄντων φύρονται.

- 10 σύγχυσις γὰρ γίνεται σοφιστικῆς καὶ ῥητορικῆς· οὕτω γοῦν καὶ ὁ Γοργίας σοφιστῆς ὢν ἑαυτὸν ῥήτορα ἐποίει· ἄξιον δὲ ζητῆται, διὰ τί σοφιστικὴ μὲν καὶ ῥητορικὴ συγγέονται, κομμωτικὴ δὲ καὶ ὀψοποιητικὴ οὐ· φασμέν, ὅτι ἡ ὀψοποιητικὴ καὶ ἡ κομμωτικὴ εἰδωλά ἐστι σώματος· εἰ οὖν 10 σῶμα αὐτὰς διεγίνωσκεν, σύγχυσις ἂν καὶ αὐτῶν ἐγίνετο. πῶς γὰρ τὸ σῶμα τὸ κρατούμενον τοῖς ἐξ αὐτῶν πάθεσιν εἶχεν διακρίναι, νυνὶ δὲ ἐπειδὴ σώματος μὲν εἰσιν εἰδωλά, ἡ ψυχὴ δὲ ἐστὶν ἡ διακρίνουσα, διὰ τοῦτο οὐ συγγέονται τῆς ψυχῆς διοριζούσης· ῥητορικὴ δὲ καὶ σοφιστικὴ τῆς ψυχῆς εἰδωλά· 12 εἰ οὖν ψυχὴ ἡ πάσχουσα πῶς ἔχει διακρίναι κατακρατηθεῖσα καὶ ἀνδραποδισθεῖσα· ὥστε διὰ τοῦτο ἡ σύγχυσις.

p. 465 c. πρὸς δικαιοσύνην.

- 11 ἀντὶ τοῦ πρὸς δικαστικὴν.

p. 465 d. πρὸς αὐτό, τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου.

- 12 ὁ Ἀναξαγόρας ὁμοιομερείας ἐπρέσβευεν καὶ ὁρῶν, ὅτι πάντα ἐκ πάντων γίνονται, μὴ δυνάμενος τῇ ἀναλύσει προσχεῖν ὥς τὸ πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι, καὶ ἔφασκεν· ἦν ἄρα ὁμοῦ πάντα χρήματα· φησὶν οὖν, ὅτι εἰ τὸ σῶμα ἔκρινε τὰ τοῦ σώματος, ἦν ἅπαντα ἐν πᾶσιν, ἀντὶ τοῦ σύγχυσις ἐγίνετο. 20 ταῦτα δὲ λέγω σοι, ὦ Πῶλε, ἐπειδὴ ἔμπειρος εἶ τῶν Ἀναξαγόρου λόγων· ἰστέον γάρ, ὅτι ὁ μὲν Γοργίας Εμπεδόκλειος ἦν, ὁ δὲ Πῶλος τοῖς δόγμασιν Ἀναξαγόρου ἔχαιρεν. 25

21 Anaxag. fr. 1

8 mg. ἀπορία   9 mg. λύσις   27 mg. ση.

18 δικαιοσύνην **M**, cod. Plat. **BTP** Aristides, δικαστικὴν cod. Plat. **F**   20 αὐτό **M** αὐτο codd. Plat.   22 γίνονται **M** γίνεται **S**

p. 465 d. ὁ μὲν οὖν ἐγὼ φημι.

νῦν ἄλλον ὁρισμὸν ἐκ τῶν εἰδώλων ἀπιδίδωσι λέγων, ὅτι 13
 ῥητορική ἐστιν ἀντίστροφος ὁμοποιία περὶ ψυχὴν· ὁ γὰρ
 ἐστιν ὁμοποιία ἐν σώματι, τοῦτο ῥητορική ἐν ψυχῇ. ἴστέον
 δέ, ὅτι περὶ τῆς δημώδους λέγει, ἐπεὶ ἐν τῇ Φαίδρῳ τὴν
 ἀληθῆ τῇ ἰατρικῇ ἀντίστροφον λέγει.

p. 465 e. ἴσως μὲν οὖν ἄτοπον.

ἰδοὺ ἀπολογεῖται διὰ τί μακρῷ λόγῳ ἐχρήσατο τὴν βραχυ- 14
 λογίαν φιλεῖν ἐπαγγειλάμενος.

p. 466 a. καὶ νῦν ταύτῃ τῇ ἀποκρίσει.

εἰ ἔχεις, φησὶν, τιποτὲ χρήσασθαι ταύτῃ τῇ ἀποκρίσει καὶ 15
 ἐναντιωθῆναι, χρῶ καὶ πειρῶ ἀντιλέγειν.

ὁ μὲν οὖν ἐγὼ φημι. ὁ Πλάτων ἐνταῦθα κατακόρως τῷ 16
 Ἀττικῷ σχήματι κέχρηται, τῷ καλουμένῳ ἀμερίστῳ· ἀμέριστον
 δέ ἐστιν, ὅταν πολλοὶ μὲν λέγονται MEN σύνδεσμοι, μηδαμοῦ
 δὲ ὁ ΔΕ. ὁ μὲν οὖν ἐγὼ φημι· ἰδοὺ εἰς MEN σύνδεσμος.
 ἴσως μὲν οὖν ἄτοπον· ἰδοὺ ἄλλος MEN καὶ οὐδαμοῦ
 ὁ ΔΕ. ἄξιον μὲν οὖν μοι συγγνώμην· ἰδοὺ ἄλλος MEN·
 τινὲς δὲ γράφουσιν ἄξιον μέντοι· κακῶς δέ· δεῖ γὰρ ἄξιον μὲν
 οὖν γράφειν. ἐὰν μὲν οὖν καὶ ἐγὼ σοῦ· ἰδοὺ καὶ ἄλλος
 MEN σύνδεσμος.

XV.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ ιε'.

p. 466 a. τί οὖν φήεις; κολακεία δοκεῖ σοι.

ὁ σκοπὸς ὡς εἴρηται τοῦ διαλόγου ἐστὶν ἐπισκέψασθαι 1
 τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τῆς πολιτικῆς εὐδαιμονίας· εἴρηται τοίνυν,
 ὅτι οὐχ ἡ ῥητορική ἀλλ' ὅτι ἡ πολιτικὴ ἐπιστήμη· ἴστέον
 τοίνυν, ὅτι διὰ μὲν τῶν προλαβόντων τὸ ποιητικὸν αἴτιον
 ἀποδέδοται, διὰ δὲ τούτων τὸ εἰδικὸν ζητοῦμεν· ἐπεὶ γὰρ
 εἴρηται, τί οὐκ ἐστὶν ἡ ῥητορική, ἔδει εἰπεῖν καὶ τί ἐστὶν·

5 Plat. Phaedr. 270 b. cf. Herm. in Phaedr. p. 244, 19

14 mg. ση. τὸ ἀμέριστον σχῆμα ὁποῖον

11 χρήσασθαι M, cod. Plat. F χρῆσθαι codd. Plat. BP 18 μοι
 M, cod. Plat. F ἐμοὶ codd. Plat. BT

ἐπεὶ τοίνυν κολακείαν αὐτὴν εἶπεν ὁ Σωκράτης, ὁ Πῶλος ἐναντιοῦται· ἀλλὰ δεῖ εἰδέναι, ὅτι ἡ ἐναντίωσις τῶν συλλογισμῶν τριττὴ ἐστίν· ἢ γὰρ ταῖς προτάσεσιν ἐναντιούμεθα, ἢ τῷ σχήματι, ἢ εἰ μὴδὲ ταῖς προτάσεσι μὴδὲ τῷ σχήματι δυνάμεθα ἐναντιωθῆναι, ἕτερον τρόπον ἀνασκευαστικὸν ζητοῦμεν. οἶον εἰ μὲν εἴποι τις, ὅτι ἄνθρωπος λίθος, ὁ λίθος ἵππος, ὁ ἄρα ἄνθρωπος ἵππος, ταῖς προτάσεσιν ἐναντιούμεθα ὡς ψευδέσιν· εἰ δὲ εἴποι τις, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῶον, ὁ ἵππος ζῶον, ὁ ἄνθρωπος ἄρα ἵππος, ἐνταῦθα αἱ μὲν προτάσεις ἔρρονται, ἀληθεῖς γάρ· καὶ γὰρ καὶ ἡ λέγουσα, ὅτι ὁ ἵππος ζῶον καὶ ἡ λέγουσα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῶον, τὸ δὲ σχῆμά ἐστι τὸ ψευδές· ἐν γὰρ δευτέρῳ σχήματι ἀμφοτέραι καταφατικάι. εἰ δὲ καὶ τὸ σχῆμα καλῶς ἔχοι καὶ αἱ προτάσεις μὴ ψευδεῖς ᾧσιν, ἔδει τότε ἑτέρως ἀνασκευάζειν, ὥσπερ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς φυσικαῖς ποιεῖ, δι' ὧν ἀποροῦσι διὰ τούτων ἐπιλύων ¹ καὶ ἐλέγχων τὰ σοφίσματα αὐτῶν. οὕτω τοίνυν καὶ ἐνταῦθα ὁ Πῶλος μήτε τῶν προτάσεων δυνηθεὶς ἐπιλαβέσθαι μήτε τοῦ σχήματος δι' ἄλλων ἀνασκευάζειν πειρᾶται. προέρχονται τοίνυν οἱ συλλογισμοὶ τοῦ Πῶλου οὕτως· εἰ ὁ κόλαξ φαῦλος νομίζεται ἐν ταῖς πόλεσιν, ὁ ῥήτωρ δὲ φαῦλος οὐ νομίζεται ² ἐν ταῖς πόλεσιν· ὁ ῥήτωρ ἄρα οὐ κόλαξ· λαμβάνεται τοίνυν ὁ Σωκράτης τῆς ἐλάττονος προτάσεως τῆς ἀποφατικῆς καὶ λέγει, ὅτι οὐ μόνον δείκνυμι, ὅτι φαῦλοι νομίζονται οἱ ῥήτορες ἐν τῇ πόλει, ἀλλ' ὅτι ὅλως οὐδὲ γινώσκονται αὐτὸ τοῦτο ὡς ῥήτορες ἐν πόλει. εἶτα ὁ Πῶλος τοῦτο κατασκευάζει ² δι' ἑτέρων προτάσεων οὕτως· ὁ ῥήτωρ μεγάλα δύναται, ὁ μέγала δυνάμενος φαῦλος οὐ νομίζεται, ὁ ἄρα ῥήτωρ φαῦλος οὐ νομίζεται· πάλιν κἀνταῦθα τῆς ἐλάττονος λαμβάνεται, ὡς δείξομεν, καὶ λέγει· ὅτι οἱ ῥήτορες μεγάλα οὐ δύνανται. πάλιν ὁ Πῶλος κατασκευάζει τοῦτο οὕτως· ὅτι οἱ ῥήτορες, ³ ἃ βούλονται, ποιοῦσιν, οἱ ποιοῦντες, ἃ βούλονται, μεγάλα δύνανται, οἱ ῥήτορες ἄρα μεγάλα δύνανται. πάλιν λαμβάνεται τῆς ἐλάττονος· ὅτι, ἃ βούλονται, οὐ ποιοῦσιν. εἶτα πάλιν

14 Aristot. metaph. B 995 a 27

2 mg. ση. ὅτι ἡ τῶν συλλογισμῶν ἐναντίωσις τριττὴ ἐστίν
6 mg. α' 8 mg. β' 13 mg. γ'

κατασκευάζει τοῦτο ὁ Πῶλος οὕτως· οἱ ῥήτορες τὰ ἑαυτοῖς
δοκοῦντα ποιοῦσιν, οἱ τὰ ἑαυτοῖς δοκοῦντα ποιοῦντες, ἃ βούλον-
ται, ποιοῦσιν, οἱ ῥήτορες ἄρα, ἃ βούλονται, ποιοῦσιν. ἐνταῦθα
τῆς μείζονος λαμβάνεται, ὅτι οὐχ ἃ δοκεῖ αὐτοῖς, ταῦτα καὶ
βούλονται· πρὸς τοῦτο οὐκέτι οὐδὲν ὁ Πῶλος λέγει. ἄξιον δὲ 3
ζητῆσαι, πῶς οὐκ εἰσὶν εὐδαίμονες οἱ ῥήτορες ἐν ταῖς πόλεσιν;
ὁρῶμεν γάρ, ὅτι οὐ φαύλως εἰσὶν. καὶ γὰρ νόμων κρατοῦσι
καὶ ἀρχόντων καὶ πάντων. φαμέν, ὅτι προσέχε τί εἶπεν ὁ
Σωκράτης, ὅτι φαῦλοί εἰσιν ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὄντως οὐκ
ἐν ταῖς ὀχλοπολιτείαις καὶ στασιοποιίαις ἀλλ' ἐν ταῖς εὐτάκτοις.
ἀμέλει καὶ αὐτὸς ἔφη, ὅτι αὕτη πόλις μὲν οὐκ ἔστι, πόλεις
δὲ εἰσιν ἀντὶ τοῦ πληθους ἄτακτον, οὐχ ἐνότης ἀλλὰ διαφω-
νία· ὥστε ἐν τῇ ὄντως πόλει οὐ νομίζονται οἱ ῥήτορες, εἴ γε
καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἀτάκτοις τὸ ἀκριβέστερον ἀκροατήριον τὸ
τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπήλλακτο τῆς τοιαύτης ῥητορικῆς· οὐδὲ
γὰρ προοίμια ἐκεῖ ἐλέγοντο οὐδὲ ἄλλο τι περιττόν, ὥστε καλῶς
εἶπεν, ὅτι φαῦλοι νομίζονται. πάλιν πῶς μεγάλα οὐ δύνανται;
δεῖ ὁμολογούμενον λαβεῖν τοῦτο, ὅτι ἡ δύναμις πρὸς τοῦ
ἀγαθοῦ ἔστιν, ὥς καὶ αὐτὸς ὁ Πῶλος οἶεται· ἡ δὲ ἀδυναμία
πρὸς τοῦ κακοῦ· ἀμέλει οὐδὲ δεῖ λέγειν, ὅτι ἡδύνατο μὲν ὁ
θεὸς κακοποιῆσαι, οὐκ ἐβουλήθη δέ. ὅλως γὰρ οὐδὲ δύναται
ἔχειν ταύτην τὴν κακοποιὸν δύναμιν, μᾶλλον δὲ ἀδυναμίαν·
ἡ γὰρ οὐσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγαθότητι ἔστιν, ὥστε καὶ ἡμεῖς
δύναμιν ἔχομεν, καθόσον ὅπως δήποτε ἀγαθοῦ μετέχομεν. ὁ
οὖν κακὸν τι ποιῶν οὐ λέγεται ἔχειν δύναμιν· εἰ οὖν εἴη τις
τύραννος νοσῶν καὶ μὴ βούλοιτο ἄψασθαι αὐτοῦ ἰατρόν, ἀλλὰ
φρονεῦοι, αὕτη ἀδυναμία μᾶλλον ἔστιν ἢ δύναμις· ὥσαύτως
καὶ εἰ ἀνιάτρῳ δῶς τέμνον φλεβότομον ἢ ἀμούσῳ χρυσῆν κι-

5 mg. ἀπορία   8 mg. λύσις   14 mg. πάγος ἔστιν ὁρῶν ἢ
πετρῶν ὑψηλὴ ἐξοχή· Ἀρειος Πάγος δικαστήριον Ἀθήνησιν· ἐδί-
καζεν δὲ φόνον καὶ τραύματος ἐκ προνοίας καὶ πυρκαϊᾶς καὶ
φαρμάκων, εἴαν τις ἀποκτείνῃ, δούς τετάρτη φθίνοντος καὶ τρίτη
καὶ δευτέρᾳ ἐκάστου μηνὸς ἐφεξῆς· καὶ ὑπαίθριοι ἐδικάζοντο·
ἐκλήθη δὲ οὕτως, ἐπειδὴ φόνικος ὁ Ἄρης, ἢ ὅτι ἐπηξεν ἐκεῖσε τὸ
δόρυ οὗτος ἐν τῇ πρὸς Ποσειδῶνα ὑπὲρ Ἀλιεροφοθίου δίκη, ὅτε ἀπέκτει-

28 εἰ — ἰανιάτρῳ in corr. M εἰ ἀνιάτρῳ 5; fortasse inser. ἄν
δῶς 5 δῶς M

θάραν ἢ μελαγχολῶντι ξίφος ὀξύ, οὗτοι οὐ λέγονται ἔχειν δύναμιν, ἀλλὰ ἀδυναμίαν, ἐπειδὴ οὐδὲν χρηστὸν ποιοῦσιν· οὕτως καὶ οἱ ῥήτορες καὶ ἐπὶ κακῷ τῇ δυνάμει κεχρημένοι οὐ
 4 λέγονται δύνασθαι ἀλλὰ μᾶλλον ἀδυναμίαν ἀσκοῦσιν. πῶς τοίνυν πάλιν, ἃ δοκοῦσιν, οὐ βούλονται· δεῖ εἰδέναι, ὅτι πάντες αὐτοφυῶς τοῦ ἀγαθοῦ ἐφίενται· ἀμέλει καὶ αὐτὰ τὰ ἄψυχα· οὕτω γ' οὖν καὶ ἡ βῶλος διὰ τὸ οἰκεῖον ἀγαθὸν τὸ ἐκ τοῦ τόπου ἐπείγεται κάτω καὶ ὁ σπινθήρ. ὁ οὖν τύραννος ἢ ὁ κλέπτῃς ἢ τις ἕτερος ὡς ἀγαθῷ τῷ κακῷ κέχρηται, καὶ δοκεῖ μὲν ἀγαθὸν ποιεῖν, οὐ βούλεται δὲ τοῦτο· τὸ γὰρ φαινόμενον
 10 ἀγαθὸν διώκει· ἀμέλει τοσοῦτον, ὅτι οὐ βούλεται τοῦτο, ὅτι εἰ χαλιναγωγηθεῖ ἐπιστρέφει ἐπὶ τὸ ὄντως ἀγαθόν. οὐκ ἄρα οὖν ἃ δοκοῦσι, ταῦτα καὶ βούλονται· καὶ οἱ ῥήτορες οὖν κακοῖς ἐπιχειροῦσιν καὶ οὐχ ἃ δοκοῦσι, ταῦτα καὶ βούλονται. πρὸς τοῦτο τοίνυν μηδὲν ἔχων εἰπεῖν ὁ Πῶλος πρῶτον μὲν
 15 σχετλιάζει καὶ λέγει, ὅτι ναὶ ταῦτα τολμᾶς λέγειν· τί οὖν οὐχ ὅ τις οἶεται, τοῦτο καὶ βούλεται. λοιπὸν δὲ ἀξιοῖ ἀποδεικνύειν τὸν Σωκράτην, καὶ ὁ πάλαι μὴ ἀξιῶν ἐρωτᾶσθαι νῦν ἐρωτᾶται ὑπὸ τοῦ Σωκράτους καὶ ἀποκρίνεται.

p. 466 a. τί οὖν φήεις; κολακεία δοκεῖ σοι εἶναι.

5 τὰ ἤδη τεθεωρημένα βούλεται εἰπεῖν καὶ ὅτι οὐ τροφή καὶ χρήματα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐστὶν εἰδικὸν αἴτιον τῆς πολιτικῆς εὐδαιμονίας, ἀλλ' ὅτι αἱ ἀρεταὶ καὶ ὅτι οὐχ ὃ οἶεται ἕκαστος, τοῦτο καὶ βούλεται· ὥσπερ γὰρ ὁ Αἴας ἠβούλετο μὲν φονεῦσαι τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν Ὀδυσσεά, μανεῖς δὲ καὶ ἐλθὼν
 20 κατὰ τῶν ποιμνίων ἐδόκει μὲν αὐτοὺς φονεύειν, κατὰ ἀλήθειαν δὲ οὐκ ἐποίει, ἃ ἐβούλετο· καὶ ὥσπερ ὁ θέλων μὲν ἰατρευθῆναι, μὴ ἔχων δὲ νοῦν ἰατρικόν, ἀλλ' ὕδωρ παρὰ καιρὸν λαμβάνων τὰ μὲν δοκοῦντα ἑαυτῷ ποιεῖ, οὐχ ἃ βούλεται δέ·
 30 βούλεται μὲν γὰρ ὑγίειαν, οὐ προσγίνεται δὲ αὐτῷ ὑγίεια, ἀλλὰ καὶ αὐξεται ὁ πυρετός, οὕτως καὶ ὁ ῥήτωρ τὰ μὲν δοκοῦντα ἑαυτῷ πράττει, οὐχ ἃ δὲ βούλεται· τὸ γὰρ δοκεῖν ἀδυναμίας ἐστίν. καθόλου οὖν δέδεικται, ὅτι οὐχ ὃ τὰ ἑαυτῷ δο-

νευ αὐτὸν βιασάμενον Ἀλκίππην τὴν αὐτοῦ καὶ Ἀγραύλου τῆς Κέρκροπος (cf. Hellenic. fr. 38; schol. in Plat. Phaedr. 229 d; Suid. s. v.)

κοῦντα πράττων, ἃ βούλεται πράττει· ἰστέον δὲ κακεῖνο, ὅτι καὶ ἡ τυραννὶς ὀχλοκρατία λέγεται καὶ οὐκ ὄντως πολιτεία, ἐπειδὴ ἔχει καὶ ὁ τύραννος πλῆθος παθῶν ἐνοχλοῦν αὐτῷ, ὁ δὲ πλῆθος παθῶν ἔχων πολλῶν ἀνθρώπων φάυλων χείρων ἐστίν· τί γὰρ δεινότερον πάθους ἐνοχλοῦντος ἡμῶν τῇ ψυχῇ· ἰστέον τοίνυν, ὅτι ὁ Πῶλος τῶν συλλογισμῶν τὰς προτάσεις λαμβάνει· ἔστιν γὰρ ὅτε δύο ἅμα λαμβάνει, καὶ μέμφεται αὐτῷ ὁ Σωκράτης· δεῖ γὰρ μίαν ἐκάστην ἰδίᾳ προφέρειν, ἵνα καὶ ὁ ἀποκρινόμενος οἶδεν, πρὸς ποίαν ὀφείλει τὸν λόγον προενεγκεῖν.

p. 466 a. κολακείας μὲν οὖν ἔγωγε.

λέγει οὖν, ὅτι μῶριόν ἐστι κολακείας· οὐ γὰρ ἀπλῶς κολα- 6
κεία, ἐπειδὴ ὡς ἐδείξαμεν πολλὰ αἱ κολακεῖαι.

p. 466 a. ἄρα οὖν δοκοῦσίν σοι.

ἰδὼν ὁ Πῶλος συγκεχυμένως ἐρωτᾷ· εἴτα ὁ Σωκράτης, 7
ἐπειδὴ οἶδεν, ὅτι ὁ ἌΡΑ συμπερασματικός ἐστι καὶ ἐρωτη-
ματικός ἀμφιβάλλει καὶ λέγει, ὅτι ἐρωτᾷς ἢ ἀρχὴν λόγου λέγεις.

p. 466 b. ἐλάχιστον τοίνυν μοι δοκοῦσιν.

καλῶς τὸ ἐλάχιστον, ἐπειδὴ ὅπως ἂν πέσῃ ψυχὴ, οὐ δύ- 8
ναται μὴ ἔννοιάν τινα καὶ ἵχνος ἀποσώζειν τοῦ ἀγαθοῦ.

p. 466 e. μὰ τὸν — οὐ σύ γε.

μέλλων ὁμνύειν οὐκ ἐτελείωσεν, ἀλλ' ἀνέκοψε διδάσκων 9
ἡμᾶς ὡς δεῖ ἐθίζεσθαι κρατεῖν τῶν ὀρκῶν.

p. 467 a. πῶς ἂν οὖν οἱ ῥήτορες.

δυνατὸν τὸν συλλογισμόν πλέξαι, ὅτι οἱ ῥήτορες οὐ ποιοῦ- 10
σιν, ἃ βούλονται, τοιοῦτον· οἱ ῥήτορες κόλακες· οἱ κόλακες
πρὸς τὸ ἡδὺ ὁρῶσιν· οἱ πρὸς τὸ ἡδὺ ὁρῶντες πρὸς τὸ ἀγαθὸν
οὐχ ὁρῶσιν· οἱ μὴ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ὁρῶντες οὐδὲ τέχνην

1 Aristot. pol. IV 1293 b 22

21 mg. ση. τὸν ἀτελείωτον ὅρκον ὡς κατὰ τὴν λέξιν ἐσχημα-
τίσθη

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

ἔχουσιν οὐδὲ ἐπιστήμην· οἱ δὲ μήτε τέχνην ἔχοντες μήτε ἐπιστήμην νοῦν οὐκ ἔχουσιν· οἱ μὴ ἔχοντες νοῦν τὰ μὲν δοκοῦντα ἑαυτοῖς πράττουσιν, ἃ δὲ βούλονται οὐ· οἱ ἄρα ῥήτορες τὰ μὲν δοκοῦντα ἑαυτοῖς πράττουσιν, ἃ δὲ βούλονται οὐ.

p. 467 b. σχετλιά γε λέγεις.

- 11 ἰδοὺ πῶς σχετλιάζει καὶ καταβοᾷ τοῦ Σωκράτους.

p. 467 b. μὴ κατηγόρει.

- 12 ἐπειδὴ τοῖς ὁμοιοκαταλήκτοις χαίρει, διὰ τοῦτο λέγει αὐτῷ· ὦ λῶστε Πῶλε· εἴτα ἐν αὐτῷ τῷ θέλῃν αὐτῷ ἐπιπλῆξαι καὶ εἰπεῖν, ὅτι σὺ τούτοις χαίρεις τοῖς ὁμοιοκαταλήκτοις, πάλιν 10 κέχρηται τῇ τοιαύτῃ ιδέᾳ λέγων· ἵνα προσείπω σε κατὰ σέ.

p. 467 c. ἀλλὰ ἐθέλω ἀποκρίνεσθαι.

- 13 ἰδοὺ ὁ πάλαι μὴ ἀξιῶν ἀποκρίνεσθαι νῦν ἀποκρίνεσθαι ἐπαγγέλλεται θέλων μαθεῖν, τί λέγει ὁ Σωκράτης.

XVI.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ ις'.

p. 467 c. πότερον οὖν σοι δοκοῦσιν.

- 1 τὸ προκείμενόν ἐστι δεῖξαι, ὅτι ἃ βούλεται τις πράττειν, ταῦτα ἀγαθὰ ἐστίν· ἵνα δὲ τοῦτο δείξῃ, κέχρηται τοιούτῳ συλλογισμῷ· ὁ πράττων, ἃ βούλεται, οὗ ἕνεκα πράττει, οὗ δὲ ἕνεκα ἀγαθόν ἐστίν· ὁ ἄρα πράττων, ἃ βούλεται, ἀγαθὸν 20 πράττει· πάλιν ἵνα δείξῃ, πῶς ὁ ἃ βούλεται πράττων οὗ ἕνεκα ποιεῖ, κατασκευάζει ἐκ διαιρέσεως καὶ φησιν· ὅτι τῶν πραγμάτων πάντων τὰ μὲν οὗ ἕνεκά ἐστιν μόνως, τὰ δὲ ἕνεκά του μόνως, τὰ δὲ ἐπαμφοτερίζει ὥς εἶναι καὶ οὗ ἕνεκα καὶ ἕνεκά του· οὗ μὲν οὖν ἕνεκά ἐστι μόνως τὸ πρῶτον αἷτιον, 25 δι' αὐτὸ γὰρ τέλος ὃν ἀγαθόν, πάντα ἡμῖν πονεῖται. ἕνεκα δέ του οὐκ ἐστίν οὐδέποτε· εἰ γὰρ τὸ ἕνεκά του παραλαμβανό-

21 mg.	ἐπὶ πραγμάτων	
οὗ ἕνεκα	πρῶτον αἷτιον	κρεῖττον
οὗ ἕνεκα καὶ ἕνεκά του	τὰ μέσα πάντα	ἐπαμφ(οτ)ερίζοντα
ἕνεκά του	ὅλη	χειρόν
25 mg. α'		

3 οἱ ἄρα — βούλονται οὐ] om. mg. add. M

μενον χειρόν ἐστιν ἐκείνου, οὗ ἔνεκα παραλαμβάνεται, ἔσται
 χειρόν τινος, ὅπερ οὐ θεμιτόν· ἀλλῶς τε εἰ ἔσται καὶ οὗ ἔνεκα
 καὶ ἔνεκά του δύο ἔσονται τινα· δυὰς δὲ οὐ θεωρεῖται ἐκεῖ·
 εἰ δὲ ἦνωνται, πάλιν ἔσται τι κρεῖττον τὸ ἐνῶσαν, ὅπερ ἄτο-
 πον· οὗ ἄρα ἔνεκά ἐστι μόνως· ἔνεκα δὲ του μόνως ἢ ὕλη.
 ἔνεκα γὰρ τῶν εἰδῶν ἢ ὕλη παραλαμβάνεται· οὗ δὲ ἔνεκα
 οὐκ ἔστιν· εἰ γὰρ κρεῖττον τὸ οὗ ἔνεκα τοῦ ἔνεκά του, χει-
 ρίστη δὲ ἢ ὕλη, πῶς δύναται οὗ ἔνεκα εἶναι. τὰ δὲ μέσα
 πάντα ἐπαμφοτερίζει· οὕτω γ' οὖν καὶ τὰ σώματα καὶ οὗ
 ἔνεκά εἰσιν καὶ ἔνεκά του· ὥς μὲν πρὸς τὴν ὕλην παραβαλλό-
 μενα οὗ ἔνεκα, ὥς δὲ πρὸς τὴν ψυχὴν ἔνεκά του. καὶ ἐπὶ
 τῶν πράξεων δὲ τὰ τρία θεωρεῖται, ἢ μὲν γὰρ εὐδαιμονία
 μόνως οὗ ἔνεκα· τὸ δὲ φλεβότομον καὶ τὸ φάρμακον μόνως
 ἔνεκά του· ἢ δὲ ὑγίεια ἐπαμφοτερίζει· ὥς μὲν γὰρ πρὸς τὸ
 φλεβότομον καὶ τὸ φάρμακον μόνως οὗ ἔνεκα, ὥς δὲ πρὸς
 τὴν εὐδαιμονίαν ἔνεκά του. δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι τὸ τέλος
 ἐστὶ τὸ οὗ ἔνεκα, τὸ δὲ τέλος ἀγαθὸν καὶ τοῦτο βουλόμεθα
 πράττειν· ὁ ἄρα πράττων, ὃ βούλεται, τὸ οὗ ἔνεκα πράττει·
 εἰ δέ τις εἴποι· ὅτι τί οὖν οὐ βουλόμεθα καὶ κακόν, εἰπέ·
 ὅτι οὐ κυρίως, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἀγαθὸν ἢ φαινόμενόν ἐστιν ἢ
 ὄντως, ἔστιν ὅτε τοῦ φαινομένου ἐπιθυμοῦντες νομίζομεν τὸ
 ὄντως ἀγαθὸν διώκειν· ὥστε τὸ οὗ ἔνεκα κυρίως τὸ ἀγαθόν
 ἐστίν· ὅτι δὲ ὥς εἴρηται μόνως οὗ ἔνεκα τὸ πρῶτον αἴτιον
 δηλοῖ καὶ ὁ ὕμνος ὁ λέγων·

ἐκ σοῦ πάντα πέφυκε σὺ δ' οὐδένα οὔνεκα μοῦνος.

δέδεικται τοίνυν, ὅτι ὁ ὃ βούλεται πράττων τὸ οὗ ἔνεκα 2
 πράττει. πάλιν τοίνυν ἵνα δείξῃ, ὅτι τὸ οὗ ἔνεκα ἀγαθόν
 ἐστι, λέγει, ὅτι τὸ οὗ ἔνεκα ἐφετόν ἐστι· τὸ ἐφετόν ἀγαθόν

25 Hymn. Orph. fr. inc.

6 mg. β'	8 mg. γ'	
12 mg.	ἐπὶ πράξεων	
οὗ ἔνεκα	εὐδαιμονία	
ἔνεκά του καὶ οὗ ἔνεκα	ὑγίεια	21 mg. ἀπορία
ἔνεκά του	φλεβότομον	22 mg. λύσις

4 πάλιν] supr. lin. add. M^c 9 καὶ (alt.) supr. lin. add. M^c
 15 οὗ] supr. lin. add. M^c ἔνεκα] seqq. ÷ ÷ in ras.

ἔστι· τὸ ἄρα οὗ ἔνεκα ἀγαθόν· ὅτι δὲ τὸ ἐφετόν ἀγαθόν ἔστι, δῆλον ἐκ τοῦ ἐφίεσθαι ἡμᾶς αὐτοφυνῶς τοῦ ἀγαθοῦ, ὅθεν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐπαινεῖ τοὺς λέγοντας ἀγαθόν εἶναι, οὗ πάντα ἐφίεται. πόθεν τοίνυν δῆλον, ὅτι τὸ οὗ ἔνεκα ἐφετόν ἔστι καὶ ἀγαθόν· πάλιν διαίρεσιν λαμβάνει τοιαύτην· τῶν πραγμάτων τὰ μὲν εἰσιν ἀγαθὰ ὥς εὐδαιμονία καὶ πλοῦτος δέ, ὥς ὁ Πῶλος οἶεται, τὰ δὲ κακὰ ὥς τὸ ληστεύειν καὶ τὰ τοιαῦτα, τὰ δὲ μέσα, καὶ τὰ μέσα ἢ ποτὲ μὲν καλὰ εἰσι, ποτὲ δὲ κακὰ. δύναται γὰρ καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τις πλεῦσαι θέλων εὐξασθαι ἢ τι ἕτερον εὐσεβῆσαι, δύναται καὶ ἐπὶ κακῷ ἵνα ληστεύσῃ καὶ ἀπατήσῃ· ἢ οὐδὲ κακὰ οὐδὲ ἀγαθὰ ὥς τὸ ξύλον καὶ ὁ λίθος καὶ τὰ τοιαῦτα· αὐτὰ γὰρ καθ' ἑαυτὰ οὔτε ἀγαθὰ εἰσιν οὔτε κακὰ, ἀλλὰ πρὸς τὸν κεχρημένον· ἰστέον τοίνυν, ὅτι τὸ κακὸν ἐπὶ τῶν πράξεων θεωρεῖται· τὸ γὰρ μὴ ἔχον πρᾶξιν οὔτε ἀγαθὸν ἂν κληθεῖν οὔτε κακόν· δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι τὸ μὲν ἀγαθόν οὗ ἔνεκά ἐστι, δι' αὐτὸ γὰρ καὶ ἀναγινώσκουμεν καὶ ἐκμανθάνουμεν καὶ ἀποδημοῦμεν καὶ πᾶν ὁτιοῦν ποιοῦμεν· τὸ δὲ κακὸν οὐδὲ ἔνεκά του οὐδὲ οὗ ἔνεκα· ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν οὗ ἔνεκα δῆλον· μόνως γὰρ τὸ ἀγαθὸν τοιοῦτον· ὅτι δὲ οὐδὲ ἔνεκά του ἐντεῦθεν ἔστιν ἐλεῖν· τὸ ἔνεκά του δι' ἄλλο παραλαμβάνεται, τὸ δὲ κακὸν οὐ μόνον οὐ φέρει ἐπὶ τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ καὶ πολὺ διίστησιν, ὥστε οὐδέ ἐστι τὸ κακόν· τὰ δὲ μέσα ἀμφοτέρωθεν δέχονται, οἷον τὸ πλεῖν καὶ τὰ τοιαῦτα, ὥστε τὸ οὗ ἔνεκα ἀγαθόν ἔστιν. εἰ δὲ τοῦτο, βουλόμεθα δὲ πάντα τὰ ὧν ἔνεκα, ὁ πράττων ἄρα ἂ βούλεται ἀγαθός ἐστιν. 25

3 τούτων οὕτως εἰρημένων δεῖ συμπεράναι, ὅτι οἱ ῥήτορες μεγάλα οὐ δύνανται· ἔστι τοίνυν πρῶτος μὲν συλλογισμὸς οὗτος· οἱ ῥήτορες ἀποκτειννύασί τε καὶ χρήματα ἀφαιροῦνται καὶ προπηλακίζουσιν· οἱ ταῦτα ποιοῦντες πρᾶγμα ποιοῦσιν, ὃ

3 Aristot. eth. Nic. I 1094 a 2

5 mg. ἀγαθόν	εὐδαιμονία	
ποτὲ ἀγαθὸν ποτὲ δ' οὐ	πλοῦς	
οὐδέτερον	ξύλον ἢ τι τοιοῦτο	
κακόν	ληστεία	28 mg. α'

8 καὶ τὰ μέσα] om. mg. add. M^c 25 ἀ] supr. lin. add. M^c
 28 ἀποκτειννύασι ex ἀποκτιννύασι corr. M

καὶ εὖ καὶ κακῶς πέφυκεν· οἱ ποιοῦντες εὖ καὶ κακῶς ἐπι-
στήμης καὶ νοῦ ἀμοιροῦσι. δεύτερος δὲ οὗτος ὑποθετικός· οἱ
ρήτορες εἰ ἀδικοῦσιν, ἐπιστήμη καὶ νῶ οὐ κέχρηται· ἀλλὰ
μὴν ἐπιστήμη καὶ νῶ οὐ κέχρηται· οἱ ρήτορες ἄρα ἀδικοῦσι.
τρίτος δὲ ἐστὶν ἐν δευτέρῳ σχήματι οὗτος· οἱ ρήτορες κακῶς
πράττουσιν· οἱ ἂ βούλονται ποιοῦντες κακῶς οὐ πράττουσιν·
οἱ ἄρα ρήτορες οὐ ποιοῦσιν, ἂ βούλονται. τέταρτος συλλο-
γισμὸς ἐν τρίτῳ σχήματι· οἱ ρήτορες τὰ δοκοῦντα ἑαυτοῖς ποι-
οῦσιν· οἱ ρήτορες ἂ βούλονται οὐ ποιοῦσιν, τινὲς ἄρα ποι-
οῦντες τὰ δοκοῦντα ἑαυτοῖς, ἂ βούλονται οὐ ποιοῦσιν· πέμ-
πτος συλλογισμὸς· οἱ ρήτορες, ἂ βούλονται, οὐ ποιοῦσιν· οἱ
μὴ ποιοῦντες, ἂ βούλονται, μεγάλα οὐ δύνανται. ταῦτά ἐστιν,
ἂ βούλεται διὰ τούτων εἰπεῖν.

p. 467d. πλούτου γὰρ ἔνεκα πλέουσιν.

τοῦτο διὰ τὸν Πῶλον οἰόμενον ἀγαθὸν αὐτὸν εἶναι, ὥστε 4
οὗ ἔνεκά ἐστι, διὰ τοῦτο γὰρ πλέουσι· τὸ δὲ πλεῖν ἔνεκά του
τυγχάνει ὄν.

p. 467e. ἄρα οὖν ἐστι τί τῶν ὄντων.

ἐντεῦθεν ἡ δευτέρα διαίρεσις ἄρχεται ἡ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ. 5

p. 468c. τὰ γὰρ ἀγαθὰ βουλόμεθα ὥς φῆς σύ.

τὸ ὥς φῆς σὺ εἶπεν, οὐχ ὥς αὐτὸς μὴ δεχόμενος ὅτι τὰ 6
ἀγαθὰ βουλόμεθα, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Πῶλος ὁμολόγησε
τοῦτο· διὰ τοῦτο οὖν τὸ ὥς σὺ φῆς ἀντὶ τοῦ ὥς καὶ σὺ ὁμο-
λογεῖς.

p. 468c. τί οὐκ ἀποκρίνη.

ὁρῶν ὁ Πῶλος, ὅτι τὸ συμπέρασμα λοιπὸν ἐγγίζει, ὁκνη- 7
ρότερον διελέγετο, ὥς τῷ ἡττάσθαι μέλλων ὁμιλεῖν· διὰ τοῦτο
οὖν λέγει αὐτῷ, ὅτι οὐκ ἀποκρίνη.

p. 468d. οὐκοῦν εἴπερ ταῦτα ὁμολογοῦμεν.

τὸ συμπέρασμα ἐξ οὗ λοιπὸν δείκνυται, ὅτι οἱ μὴ ποιοῦν- 8
τες, ἂ βούλονται, οὐδὲ μεγάλα δύνανται.

2 mg. β'   5 mg. γ'   7 mg. δ'   10 mg. ε'

18 ἄρα οὖν ἐστι τί M ἄρ' οὖν ἐστιν τι codd. Plat.

XVII.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ ιζ'.

p. 468 e. ὥς δὴ σύ, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν δέξαιο
ἐξεῖναι σοι.

- 1 ἰδιωτικόν ἐστι καὶ ἀνθρώπων ἐν τριόδοις ἀνατεθραμμένων
τὸ μὴ ἔχοντά τινα ἀντειπεῖν πρὸς τὰ λεγόμενα εἰς τὴν ζωὴν
ἀνατρέχειν καὶ φάσκειν, ὅτι τί οὖν σὺ τοιοῦτος εἶ, οἷον κε-
λεύεις λέγειν; δεῖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι καὶ αἰσχροὺς ἢ Σωκράτης
καὶ μοχθηροὺς, δεῖ τοῖς λόγοις προσέχειν τοῖς παρ' αὐτοῦ, εἰ
τὰς ἀποδείξεις ἔχουσι· χρὴ γὰρ αἰεὶ ἐπὶ τὰ καθόλου φέρεσθαι
καὶ τῶν μερικῶν καταφρονεῖν· ἀμέλει καὶ Ἐπίκτητος κελεύει 10
ἐν ταῖς ἐντεύξεσι μὴ πολλὰ ὁμιλεῖν ἀλλ' ὀλίγα καὶ ἀναγκαῖα,
καὶ μηδὲν περὶ βρωμάτων ἢ ποτῶν μηδὲ ἐπαινεῖν τινα ἢ
λοιδορεῖν· ταῦτα γὰρ πάντα οἶδεν ποιεῖν καταφρόνησιν μὲν
τῶν καθόλου, σπουδὴν δὲ τῶν καθέκαστα. μεμπτὸς οὖν ἐστι
καὶ Πῶλος λέγων Σωκράτει, ὅτι οὐ δοκεῖ σοι καλὸν εἶναι ἀπο- 15
κτειννύναι καὶ ἀρπάζειν· λέγει τοίνυν ὁ Σωκράτης· πῶς λέ-
γεις ἀποκτειννύναι δικαίως ἢ ἀδίκως; ὁ Πῶλος πρὸς τοῦτό
φησιν· ὅτι εἴτε δικαίως εἴτε ἀδίκως ζηλωτὸς ἐστὶν ὁ φο-
2 νεύων· πρὸς τοῦτο ὁ Σωκράτης φησὶν· εὐφήμει ὦ Πῶλε. δεῖ
γὰρ εἰδέναι, ὅτι τέσσαρά εἰσι ταῦτα· ὁ δικαίως φονεύων, ὁ 20
ἀδίκως φονεύων, ὁ δικαίως ἀποκτειννύμενος, ὁ ἀδίκως ἀπο-
κτειννύμενος· πρῶτος μὲν οὖν ἀθλιώτατός ἐστιν, ὁ ἀδίκως
φονεύων· διὰ τί; ἐπειδὴ ἑαυτὸν τε ἀδικεῖ καὶ ὃν φονεύει καὶ
πρότερον ἑαυτὸν ἀδικεῖ· ἰστέον γάρ, ὅτι τρία εἰσὶ ταῦτα ψυχὴ,
σῶμα, χρήματα· τὰ μὲν οὖν χρήματα οὐδὲ ἐν λόγῳ τίθεσθαι 25
δεῖ, ὥστε οὐκ ἐστὶν ἀθλιός ἢ ὁ πένης ἢ ὁ ἀπολέσας χρή-
ματα· οὐδὲ γὰρ συντικτόμεθα αὐτοῖς οὐδὲ συναπερχόμεθα·
μᾶλλον οὖν τοῦ σώματος φροντιστέον ἢ τῶν χρημάτων· πάλιν
ἐπεὶ τῆς ψυχῆς ὄργανον τὸ σῶμα, πολλῷ μᾶλλον ἐπιμελητέον

10 Epictet. dissert. I 28, 10 mg. ση. τὴν περὶ ἐντεύξεως Ἐπι-
κτήτου διάταξιν 22 mg. α'

15. 16 ἀποκτειννύναι] -ει- in corr. M 17 ἀποκτειννύειν] -ει-
in corr. M 21. 22 ἀποκτειννύμενος (bis)] -ει- in corr. M

ψυχῆς· ὁ τοίνυν ἀδίκως τι ποιῶν ὑποστρώννυσσι τὸν λογισμὸν τοῖς πάθεσι καὶ ταραττει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ὁ δὲ πάσχων τοῦτο ἑαυτὸν ἀδικεῖ, ἐπεὶ οὖν μέγιστον πάθος· διὰ τοῦτο καὶ ἀθλιώτατός ἐστι. δεύτερός ἐστιν μετὰ τοῦτον ἀθλιός ὁ δικαίως φονευόμενος· δεύτερος δέ ἐστιν, ἐπειδὴ ὁ μὲν πρῶτος εἰς τοῦτο ἦλθεν εἰς τὸ ἀδίκως ποιῆσαί τι καὶ ἀεὶ ἀπὸ τῆς ὑγείας ἐπὶ τὴν νόσον ὁδεύει τὸ παρὰ φύσιν ἀσπαζόμενος· ὁ δὲ δικαίως φονευόμενος, εἰ καὶ ἄξιός ἦν, ἀλλ' οὖν ἰατρεύεται καὶ ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν ἐπανέρχεται. τρίτος ἀθλιός ἐστιν ὁ ἀδίκως φονευόμενος· ἰστέον γάρ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ παντὶ ἀταξία, ἀλλὰ πρόνοια τὰ πάντα ὁρᾷ, ὥστε καὶ δοκῇ ἀδίκως φονεύεσθαι, ὁ δημιουργὸς οἶδεν τὴν τάξιν αὐτοῦ· ἐπεὶ οὖν ἐπεπλημμέλητο αὐτῷ ἐν τῇ προβιωτῇ, διὰ τοῦτο ἀπεκτάνθη, ὥστε ὁ μὲν φονεύσας αὐτὸν κακῶς ἐποίησεν ἀδίκως φονεύσας, οὗτος δὲ κατ' ἀξίαν τέθνηκεν. τρίτος δ' ἔστιν, ἐπειδὴ ἀδίκως δοκεῖ φονεύεσθαι· ἀμέλει φέρεται, ὅτι εἶπε τις τῷ Σωκράτει, ὅτι μὴ γὰρ λυποῦμαι, ὅτι ἀποθνήσκεις, ἀλλ' ὅτι ἀδίκως· ὁ δὲ Σωκράτης εἶπεν αὐτῷ· τί οὖν; ἤθελες ἵνα καὶ δικαίως; ὥσπερ οὖν ἀγροῖκος εἰσελθὼν εἰς δικαστήριον καὶ ὁρῶν τοὺς μὲν γερῶν, τοὺς δὲ κολάσεως ἀξιουμένους καταγνώσεται μὴ μαθὼν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν τοῦτο γίνεται, γνοὺς δὲ ἐκάστου τὰς πράξεις ἀποδέξεται, οὕτω καὶ ἡμεῖς, ἐπειδὴ μὴ ἴσμεν τὴν ἀξίαν, δι' ἣν τέθνηκεν, μεμφόμεθα. εἰ τοίνυν εἰδείημεν, ὅτι κατὰ ἀξίαν ἕκαστος ἀπολαμβάνει, οὐκ ἂν φθεγξαίμεθα ποτε τὸ τραγικὸν τὸ λέγον·

τολμῶ γὰρ εἰπεῖν μήποτ' οὐκ εἰσὶ θεοί
κακοὶ γὰρ εὐτυχοῦντες ἐκπλήττουσί με.

ὁ οὖν λέγει ὁ Ἐπίκτητος, ὅτι ὥσπερ ὁ μέλλων ὑποκρίνασθαι δρᾶμα ὀφείλει καλῶς ὑποκρίνασθαι, ἵνα εὐδοκιμήσῃ, οὕτως

16 cf. Diog. L. II 5, 35
17 cf. Epictet. man. p. 357
18 cf. Epictet. man. p. 206

26 Frag. trag. adesp. 465; cf. Simplic. in Epictet. man. XVII. cf. Simplic. in man. p. 206

4 mg. β' τοῦ ἀναιρουμένου ἀδίκως
9 mg. γ' τῷ τελευτᾷ γενναῖον λόγον
του περὶ σώματος διάταγμα

11 mg. ση. τὴν ψευδῇ αἰτιολογίαν
18 mg. ση. τὸν τοῦ Σωκράτους ἐν
26 mg. ση. 28 ση. τὸ Ἐπικτή-

τὸ πιστευθὲν σῶμα καλῶς δεῖ διοικεῖν· κατ' ἀξίαν μὲν γὰρ
 δέδοται τὸ σῶμα, χρὴ δὲ ἡμᾶς αὐτοκινήτους ὄντας τὴν προ-
 αἶρεσιν ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν ἔχειν, ἐπεὶ κολάσεως ἀξιοῦμεθα καὶ
 ἀντικαταλλαττόμεθα καὶ λαμβάνομεν τὰ χθόνια ἀντὶ τῶν οὐ-
 ρανίων, καὶ τὸ Ὀμηρικὸν πάσχομεν τὸ τοῦ Γλαύκου χροῦσα 5
 χαλκείων. τετάρτην τάξιν ἔχει ὁ δικαίως φονεύων, ὅς ἐστι
 καὶ ἀζήλωτος· τί γὰρ ἐστὶν ἀζήλωτος· ἀζήλωτός ἐστιν, ὃν οὐ
 δεῖ ζηλοῦν· οὔτε οὖν τὸν δικαίως φονεύονται δεῖ ζηλοῦν οὔτε
 τὸν ἄθλιον· ἀλλὰ τὸν μὲν ἀθλιώτατον ὡς πάθεισιν ἀνηκέστοις
 δουλεύοντα, τὸν δὲ δικαίως φονεύοντα ὡς ὅλος εἰς τοῦτο ἐρ- 10
 χόμενον· καὶ γὰρ αὐτὸς εὐχεται μὴ ἐλθεῖν εἰς τοῦτο· ὥσπερ
 οὖν καὶ ὁ ἰατρὸς εὐχεται μὲν μηδέποτε γυναικὰ δυσχερεῖ
 πάθει ἀλῶναι, ἀλοῦσαν δὲ αὐτὴν μητρὶ πάθει ἐμβρυοτο-
 μεῖ· ἀζήλωτον οὖν τοῦτο, εἴ γε οὐδὲ αὐτὸς ἠθέλεν εἰς τοῦτο
 3 ἐλθεῖν. δεῖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι δύο ταῦτά ἐστιν· ἕξις καὶ ἐνέρ- 15
 γεια, καὶ πάλιν ἢ ἕξις ἢ εὐσύστροφός ἐστι καὶ αἵρετή ἢ ἀσύ-
 στροφος καὶ φευκτή· ὁμοίως καὶ ἢ ἐνέργεια ἢ καὶ ἢ ἕξις καὶ
 ἢ ἐνέργειά εἰσιν αἵρεται ἢ ἀμφοτέραι εἰσι φευκαί, ἢ ἢ μὲν
 ἕξις ἐστὶν αἵρετή, ἢ δὲ ἐνέργεια φευκτή, ἢ ἢ μὲν ἐνέργεια
 αἵρετή, ἢ δὲ ἕξις φευκτή. ἀλλ' εἰ μὲν ἀμφοτέραι ὥσιν αἵρεται, 20
 ποιοῦσι τὸν πολιτικόν, ὅστις εὐνομεῖσθαι βούλεται τὴν πόλιν
 καὶ ὁμόνοιαν πάντας ἔχειν ὡς μηδένα φονεύειν· καὶ οὗτός
 ἐστὶν ὁ ζηλωτός. εἰ δὲ ἀμφοτέραι ὥσι φευκαί, ποιοῦσι τὸν
 ἀθλιώτατον τὸν ἀδίκως ἀποκτειννύντα· εἰ δὲ ἢ μὲν ἕξις εἴη
 φευκτή, ἢ δὲ ἐνέργεια αἵρετή, γίνεται ἢ κενοδοξία· ταύτης 25
 γὰρ ἢ μὲν ἕξις οὐχ αἵρετή, ὅτι διὰ τὸ ἀγαθὸν οὐ γέγονεν
 ἀλλὰ διὰ δόξαν ἀνθρωπίνην, ἢ δὲ ἐνέργεια καλὴ διότι ἀπλῶς

5 Z 236

6 mg. δ'	α'	ὁ ἀδίκως φονεύων	ἀθλιώτατος	ἀνιάτρευτος	
	β'	ὁ δικαίως φονευόμενος	ἀθλιώτερος	ἰατρευόμενος	
	γ'	ὁ ἀδίκως φονευόμενος	ἄθλιος	ἰαθεῖς	
	δ'	ὁ δικαίως φονεύων	ἀζήλωτος	ἰατρεύων	
20 mg. α'	ἕξις		ἐνέργεια	22 mg. β'	24 mg. γ'
	αἵρετή		φευκτή		

2 τὴν] supr. lin. add. M^c24 τὸν] supr. lin. add. M^c

ἐργάζεται. δεῖ οὖν φεύγειν τὴν κενοδοξίαν, ὥς καὶ ὁ Ἐπίκτη-
 τός φησιν· ὅτι κρατήσας τοὺς ἀνδριάντας καὶ διψήσας ἔκπιδε
 καὶ πτύσον, ἵνα κρατήσῃς τοῦ πάθους τῆς δίψης· μηδενὶ δὲ
 εἴπῃς, ἐπεὶ τοῦτο πρὸς δόξαν ὁρᾷ, ὥστε οὐ δεῖ λέγειν· ἐγὼ
 νηστεύω, ἐγὼ σωφρονῶ. εἰ δὲ ἡ μὲν ἕξις εἴη αἰρετή, ἡ δὲ
 ἐνέργεια φευκτὴ, γίνεται ὁ δικαίως φονεύων· ἡ μὲν γὰρ ἕξις
 αἰρετή, οὐδὲ γὰρ ἤθελεν ἐλθεῖν εἰς τοῦτο· ἡ δὲ ἐνέργεια
 φευκτὴ· τί γὰρ εἶχεν ποιῆσαι ὥσπερ καὶ ὁ ἰατρός ὁ τῇ ἐμ-
 βρυτομῖα χρώμενος· οὐ δεῖ οὖν τοῦτον ζηλοῦν ἀλλὰ τὸν πο-
 λιτικόν, τὸν δὲ ἄθλιον ἐλεεῖν. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τούτοις. ἔλ- 4
 θωμεν δὲ ἐπὶ τὸ προκείμενον καὶ εἵπωμεν, ὅτι μεμπτᾶϊος ὁ
 Πῶλος οἰόμενος τὰς ἀποδείξεις μὴ εἶναι ἀληθεῖς. εἰ ἡ ζωὴ
 μὴ ὑπάρχοι ἀξία· οὐ δεῖ γὰρ ἐπὶ τὰ καθέκαστα κατιέναι ἀλλὰ
 τούτων μὲν καταφρονεῖν, τῶν δὲ καθόλου ἀντιλαμβάνεσθαι,
 ὥς αὐτός τε κελεύει Πλάτων καὶ Ἐπίκτητος, ὅς φησιν, ὅτι
 ἐντεύξεις ποιούμενος μὴ συνεχῶς φθέγγου, καὶ φθεγγόμενος
 δὲ περὶ ἀναγκαίων, μὴ περὶ βρωμάτων ἢ πομάτων, ὅτι ἐγὼ
 σήμερον τόδε ἔφαγον ἢ ἔπιον, μηδὲ σκώψῃς ἢ ἐπαινέσῃς τινὰ
 συνεχῶς, ἐπειδὴ ταῦτα πάντα μερικὰ ὄντα κωλύει σε ἐπὶ τὰ
 καθόλου ἀναβαίνειν.

p. 469 a. ὅστις ἀποκτείνουσιν ὃν ἂν δόξη αὐτῷ.

ὅρα πῶς τεταραγμένως ἐρωτᾷ· τοῦ γὰρ Σωκράτους εἰπόν- 5
 τος περὶ τῶν ἀδίκως ἀποκτειννύντων αὐτὸς καθόλου ἔλαβεν
 τοῦτο καὶ ἐρωτᾷ αὐτόν· ὅτι τί οὖν, ὅς ἂν ἀποκτείνῃ δικαίως,
 ἄθλιός ἐστιν, ὁ δὲ Σωκράτης φησὶν ὅτι οὐ· πῶς γάρ;

1 Epictet. man. XLVII 15 Epictet. man. XXXII 2, cf. diss. III 16, 4

1 mg. ση. τὸ τοῦ Ἐπικτήτου λόγιον

5 mg. δ'	α' ἕξις καὶ ἐνέργεια αἰρετή	πολιτικός
	β' ἄμφω φευκταί	ἀθλιώτατος
	γ' ἕξις φευκτὴ ἐνέργεια αἰρετή	κενόδοξος
	δ' ἕξις αἰρετὴ ἐνέργεια φευκτὴ	ἀζήλωτος

15 mg. καὶ τὸ τοῦ Ἐπικτήτου

9 τοῦτον] -ν supr. lin. add. M^c 10 ταῦτα—τούτοις] om. mg.
 add. M^c 11 μεμπτᾶϊος ε, μεμπτεῖος M 21 ὅστις M ὅστις
 οὖν codd. Plat. ἀποκτείνουσιν] -ει- in corr. M 23 ἀποκτειν-
 νύντων] -ει- in corr. M

p. 469 b. ἢ που ὃ γε ἀποθνήσκων.

- 6 λέγει ὁ Σωκράτης, ὅτι ὁ ἀποθνήσκων ἥτιον ἄθλιός ἐστιν ἢ ὁ φονεύων ἀδίκως· ὁ δὲ Πῶλος τὸ ἐναντίον μᾶλλον ἄθλιον λέγει τὸν ἀποθνήσκοντα ἀδικῶς ἢ τὸν ἀποκτείνοντα· καὶ ἐντεῦθεν ἀναφαίνεται τὸ θεώρημα τὸ κελεῦον ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν. ὁ μὲν γὰρ ἀδικῶν ἕτερον πρότερον ἑαυτὸν ἀδικεῖ, ἐπειδὴ ὡς εἴρηται ταραττέται ἡ ψυχὴ καὶ ὑποστρών- νουσιν ἑαυτὴν τοῖς πάθεσιν· ὁ δὲ ἀδικούμενος καὶ γενναίως φέρων καὶ μὴ ταραττόμενος ἀλλὰ καταφρονῶν οὐδὲ ἀδικεῖσθαι λέγεται, εἴ γε οὐδὲ ἐταράχθη οὐδὲ ἠδίκησέ τινα.

p. 469 c. εἰ τὸ τυραννεῖν γε λέγεις ὅπερ ἐγὼ λέγω.

- 7 τὸ εἰπεῖν εἰ λέγῃς τὸ τυραννεῖν ὅπερ ἐγὼ, ἐδήλωσεν, ὅτι ἐστὶ τυραννὶς ἀγαθόν. φαμέν οὖν, ὅτι ὥσπερ ἡ βασιλεία ὁμώ- νυμον προᾶγμά ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ τυραννὶς· ὥσπερ γὰρ ἡ βασιλεία ἢ νόμους ἀρίστους τίθησιν καὶ λέγεται ὄντως βασι- λεία ἢ μοχθηρούς, οὕτως καὶ ἡ τυραννὶς ἀνατρέπει τοὺς νό- μους. ἀλλ' ἡ μὲν τοὺς κακῶς κειμένους ἀνατρέπουσα τυραννὶς, ἐστὶν ἀγαθή, περὶ ἧς εἶπεν ἐν τῇ Πολιτείᾳ, ὅτι χρεῖα εὖ- φροῦς καὶ εὐμαθοῦς καὶ μνήμονος καὶ νέου τυράννου, ἡ δὲ τοὺς καλῶς κειμένους ἀνατρέπουσα κακίστη ἐστίν.

p. 469 c. ὦ μακάριε.

- 8 φησὶν ὁ Σωκράτης, ὅτι ἐλάβου μου τοῦ λόγου· οὕτως ἔχων ὑπὸ μάλῃς ἐγχειρίδιον καὶ λύχνον· λέγω σοι, ὅτι δύναμὶς μοι ἐστὶν καὶ τυραννὶς θαυμασία· δύναμαι γὰρ πλήθους ὄντος ἐν ἀγορᾷ πάντας φονεῦσαι καὶ ἔτι ἐμπρῆσαι τὰ νεώρια καὶ τὰς τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα καὶ ἀπλῶς καὶ ἱμάτια κατασχίσειν καὶ κεφαλὰς ἀνδρῶν λαβεῖν δύναμαι. εἰ οὖν ἀπιστοῦντί σοι πρὸς τούτων δείξαιμι τό τε ἐγχειρίδιον καὶ τὸν λύχνον. εἴποις ἂν ὅτι οὐ τοῦτό ἐστι τὸ μέγα δύνασθαι· οὕτω γὰρ ῥαον πάντας φονεύειν καὶ ἀπάντας κάειν· εἰ δὲ εἴπω· διὰ τί οὐ μέγα δύνα-

18 Plat. reip. VIII 562 a

12 mg. ση. ὅτι λέγεται τις καὶ ἀγαθὴ τυραννὶς

4 ἀποκτείνοντα] -ει- in corr. M 11 λέγω om. codd. Plat.

μαι, εἴποις ἄν· ἐπειδὴ ὁ τοιαῦτα πράττων βλάπτεται καὶ φο-
νεύεται ὑπὸ δικαστικῆς κατακρινόμενος ψήφου· πῶς οὖν, εἰ
ταῦτα οὕτως ἔχει, καλὸν ἡγῆ τὸ ἀποκτείνυνται;

p. 470a. ὅτι ἀναγκαῖον τοῦτο πράττοντα ζημιοῦσθαι.

ζημιοῦσθαι ζημίαν οὐ χρημάτων ἀλλὰ ἀπωλείας· εἰ οὖν 9
αὕτη ἡ ζημία κακὴ, πολλῶ πλέον ἢ τῆς ψυχῆς· τὴν μὲν γὰρ
τοῦ ἄρχοντος ὀργὴν δυνατὸν διὰ χρημάτων δόσεως θωπεῦσαι·
πολλὰ γὰρ κλέψας, εἰ ὀλίγα δῶς, οὐδὲν ὑπομενεῖς, τὴν δὲ τῆς
ψυχῆς ζημίαν οὐδεὶς συγχωρήσει· καὶ οὐ λέγω, ὅτι δεῖ ἐνθυ-
μεῖσθαι τὰ μέλλοντα γίνεσθαι ὑπὸ γῆς δικαιοτήρια, ἀλλὰ καὶ
νῦν μεγίστη ἐστὶν σύμφορα τῆς ψυχῆς ταραττομένης. δεῖ οὖν
μὴ ἀδικεῖν ἀλλὰ τὴν ψυχὴν ἔχειν σώφρονα· οὐ γὰρ τὰ χρή-
ματα ὀρθὴν πολιτείαν χαρίζεται· οὕτω γ' οὖν δύναται καὶ πέ-
νης ἄριστα διάγειν· οὔτε κάλλος σώματος καὶ γὰρ λελωβημένοι
ἄνθρωποι καὶ αἰσχροὶ τὴν θέαν ἄριστα διάγουσιν εἰ κάλλος
ἔχοιεν ψυχῆς.

p. 470a. εἰ δὲ μὴ κακὸν καὶ σμικρόν.

εἰ δὲ μὴ ἔπεται ὠφέλιμον, οὐκ ἔστι μέγα καὶ ἀγαθόν, ἀλλὰ 10
κακὸν καὶ σμικρόν.

XVIII.

Πρᾶξις σὺν θεῷ ιη'.

p. 470b. σκεψώμεθα δέ.

δεῖ διαρθρῶσαι τὰ τε εἴδη προαποδεδειγμένα καὶ τὰ δει- 1
χθησόμενα· ἰστέον δ' οὖν, ὅτι εἴρηται, ὡς δεῖ ζητεῖν, τί τὸ εἶδος
τῆς πολιτικῆς εὐδαιμονίας· ἐδείξαμεν οὖν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ
ῥητορική· εἶτα ὁ Πῶλος ἔφη, ὅτι πᾶς ὁ τὰ δοκοῦντα πράτ-
των καί, ἃ βούλεται, πράττει· ἀπέδειξεν ὁ Σωκράτης, ὅτι οὐ·
οὐδὲ μεγάλα δύναται ὁ τὰ δοκοῦντα πράττων· καὶ τοῦ Πώλου
εἰπόντος, ὅτι· τί οὖν ἀπλῶς ὁ τὰ δοκοῦντα πράττων, ἃ βού-
λεται, οὐ πράττει; ἐνταῦθα τοίνυν δεδωκότος τοῦτο τοῦ Πώλου

4 τοῦτο M τὸν οὕτω codd. Plat. 14 λελωβημένοι] -λ- supr.
lin. add. M

ζητεῖται ποῖα ἐστὶ τὰ ὠφέλιμα· ὁ μὲν γὰρ Σωκράτης λέγει τὰ δίκαια, ὁ δὲ Πῶλος τὰ ἄδिका, καὶ γὰρ ἄλλος ἄλλο οἶεται τὸ ὠφέλιμον· ὁ μὲν γὰρ καθ' ἡδονὴν ζῶν ὡς ὁ Καλλικλῆς τὸ ἡδὺ λέγει ὠφέλιμον, ὁ δὲ κατὰ τὸ ἄδικον ὡς ὁ Πῶλος τὴν ἀδικίαν, ὁ δὲ κατὰ τὴν ἀναίδειαν ταύτην ὡς ὁ Θρασύμαχος. 5
 δείξει τοίνυν ὁ Σωκράτης γραμμικαῖς ἀνάγκαις, ὅτι ὁ δίκαιός ἐστιν εὐδαίμων καὶ ὁ μὴ ἔχων δικαιοσύνην οὐκ ἐστιν εὐδαίμων· ἰστέον τοίνυν, ὅτι διὰ παντὸς τοῦ λόγου τούτου δειχθήσεται, τί μὲν ἐστιν ὠφέλιμον, τί δὲ οὐκ ὠφέλιμον· λέγει 2
 2 τοίνυν ὁ Σωκράτης, ὅτι πᾶς δίκαιος εὐδαίμων. ἰστέον δέ, ὅτι 10
 ἡ καθολικὴ καταφατικὴ δύναται ἀνατραπῆναι καὶ ὑπὸ ἐνὸς μερικοῦ ἄλλως ἔχοντος· οἷον τί λέγω; φημί, ὅτι πᾶσα ψυχὴ ἀνθρωπίνη ἀθάνατος· εἰ τοίνυν ἐπὶ ἐνὸς ἀνθρώπου δειχθῇ θνητὴ, ἀνατρέπεται τὸ καθόλου· ἐπεὶ δὲ οὐ δύναται δειχθῆναι, ἔρρωται· ὥσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς καταφάσεως τῆς λε- 15
 γούσης, ὅτι παντὸς τριγώνου αἱ δύο πλευραὶ τῆς λοιπῆς μείζονες εἰσιν· ἀνατρέπεται δὲ πολλάκις ὡς ἐπὶ τῆς λεγούσης καταφάσεως, ὅτι πᾶν ζῶον τὴν κάτω γένυν κινεῖ· ὁ γὰρ κροκόδειλος τὴν ἄνω κινῶν ἀνατρέπει τοῦτο· οὕτω τοίνυν κἀν-
 ταῦθα εἰρηκότος τοῦ Σωκράτους, ὅτι πᾶς δίκαιος εὐδαίμων, ὁ 20
 Πῶλος ῥητορικῶς καὶ ψευδῶς ἐκ παραδείγματος πειρᾶται ἀνατρέψαι· ὥσπερ δὲ ὅταν εἴπω ἄνθρωπον νεκρόν, ψεῦδός ἐστιν· εἰ γὰρ νεκρός ἐστιν, οὐκ ἄνθρωπος· οὕτως καὶ ὅταν εἴπω ῥή-
 τωρ γινώσκει τὸ ψεῦδος· λέγει γοῦν, ὅτι ψευδῇ φάσκων πάντα δίκαιον εὐδαίμονα εἶναι καὶ κατασκευάζει τοῦτο διὰ συλλο- 25
 γισμοῦ ἐν τρίτῳ σχήματι οὕτως· ὁ Ἀρχέλαος ἄδικος, ὁ Ἀρχέλαος εὐδαίμων· τίς ἄρα ἄδικος εὐδαίμων· ἐνταῦθα τοίνυν τῇ μὲν μιᾷ ἐξ ὑποθέσεως συγχωρεῖ, τὴν δὲ ἑτέραν κατασκευάζει· φησὶ γάρ, ὅτι εἰ ἄδικός ἐστιν, ὡς σὺ φῆς, Ἀρχέλαος ἀδύνατον, οὐκ ἐστιν εὐδαίμων· φησὶν οὖν ὁ Πῶλος· τί οὖν 30
 εὐδαίμων σοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἄθλιος; ἀποκρίνεται ὁ Σωκράτης

1 mg. πρόσωπα	ὠφέλιμα	ζωαί
Σωκράτης	δίκαια	κατὰ δικαιοσύνην
Πῶλος	ἄδिका	κατὰ ἀδικίαν
Καλλικλῆς	ἡδύ	καθ' ἡδονήν
Θρασύμαχος	ἀναιδές	κατὰ ἀναίδειαν

18 γένυν 5, γενῦν M

καὶ λέγει, ὅτι οὐκ οἶδα, οὐ γάρ πω συγγέγονα τῷ ἀνδρί, διὰ τοῦτο διδάσκων ἡμᾶς, ὥς οὐ δεῖ τοῖς λεγομένοις πείθεσθαι· τί γάρ, εἰ οἱ λέγοντες ἢ διὰ τὴν περὶ ἡμᾶς εὐνοίαν ἢ διὰ τὴν περὶ ἡμᾶς ἀπέχθειαν ἢ ἐπαινοῖεν ἢ σκώπτοιεν; δεῖ οὖν ἀναμένειν καὶ πείραν λαμβάνειν καὶ οὕτως ἀποφαίνεσθαι· φησὶν δὲ πρὸς τοῦτο ὁ Πῶλος· τί οὖν οὐδὲ ὁ μέγας βασιλεὺς δοκεῖ σοι εὐδαίμων εἶναι κρατῶν ἀπάντων ὥς φησὶν ἐκεῖνος μέχρι χελιδόνων καὶ κυανέων; ὁ δὲ Σωκράτης λέγει ὅτι οὐδὲν περὶ τούτου ἀποφαίνομαι, οὐ γάρ οἶδα, ὅπως ἔχῃ παιδείας ἢ δικαιοσύνης· οὐ γάρ ὁ κρατῶν πάντων εὐδαίμων, ἀλλ' ὁ τὰ δύο ταῦτα ἔχων, καὶ ἢ πενέστερος Ἴρου, ἐπιστήμην τε καὶ δικαιοσύνην. ἰστέον γάρ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὥς δέδεικται οὐδὲ τὰ χρήματά ἐστιν οὐδὲ τὸ σῶμα οὐδὲ τὸ συναμφοτέρων ψυχὴ καὶ σῶμα, ἀλλὰ ψυχὴ μόνως καὶ ψυχὴ οὐ πᾶσα· οὐδὲ γάρ ἡ ἄλογος οὐδὲ ἡ ἐξ ἀλογίας καὶ λόγου, ἀλλὰ μόνη ἡ λογικὴ, ἡ οὖσα αὐτὸ τὸ αὐτό· οὐκοῦν ἐπειδὴ ψυχὴ ἐστὶ λογικὴ, τῆς δὲ ψυχῆς διτταὶ αἱ δυνάμεις, αἱ μὲν γνωστικαί, αἱ δὲ ὁρεκτικαί, καὶ δεῖ διὰ μὲν τῆς ἐπιστήμης τὰς γνωστικὰς ἀσκεῖν, διὰ δὲ τῆς δικαιοσύνης τὰς ὁρεκτικὰς· ἄλλως οὖν οὐκ ἂν εὐδαιμονήσωμεν εἰ μὴ διὰ τούτων τῶν δύο. ταῦτα μὲν οὖν περὶ τούτων. ὁ δὲ Πῶλος ῥητορικώτερον ἐκτίθεται τὰ κατὰ τὸν Ἀρχέ- 3 λαον καὶ φησιν· ὅτι οὐ παλαιὰ διηγήματα φέρων ἀνατρέπω σε, τὸ γὰρ παλαιὸν ἀνανταγωνίστῳ εὐνοίᾳ τετίμηται, ἀλλὰ νεωτέρῳ κέχρημαι τῷ τοῦ Ἀρχελάου. δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι γεγόνασι δύο ἀδελφοὶ Περδίκκας καὶ Ἀλκέτης· καὶ ὁ Περδίκκας

11 cf. σ 6. Dion. Chrysost. LXVI 20

23 Thuc. II 45

1 mg. ση. ὅτι οὐ δέον λόγοις εἰ μὴ πείρα πιστεύειν 6 mg. μέγαν βασιλέα τὸν τῶν Περσῶν λέγει 24 mg. ση. τὰ περὶ Ἀρχελάου Μακεδόνα ἱστορούμενα

ἀδελφοὶ ἄμφω

Ἀρχέλαος

παῖς ἄνωνυμος

Ἀλέξανδρος

ἔγημεν δούλην τοῦ οἰκείου ἀδελφοῦ καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῆς νόθον υἱὸν τὸν Ἀρχέλαον· ἐκ δὲ νομίμης ἄλλης γυναικὸς ἄλλο παιδίον, οὗ τὸ ὄνομα οὐ φέρεται· ὁ δὲ Ἀλκέτης ἐποίησεν υἱὸν Ἀλέξανδρον· ὁ τοίνυν Περδίκκας εἶχε τὴν τυραννίδα· τεθνηκότος δὲ ὁ Ἀρχέλαος, ὁ ἐκ δούλης ὢν τοῦ θείου αὐτοῦ, ἀντὶ τοῦ παραδοῦναι τὴν ἀρχὴν τῷ δεσπότῃ τε καὶ θεῷ καλέσας εἰς δεῖπνον καὶ μεθύσας ἐφόνευσε τὸν τε θεῖον αὐτοῦ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Ἀλέξανδρον, θεῶν ὅπιν οὐκ ἀλέγων, λαβὼν δὲ καὶ τὸν γνήσιον τοῦ πατρὸς παῖδα ἑπταέτη εἰς φρέαρ ἔρριψεν καὶ εἶπεν τῇ Κλεοπάτρᾳ, ὅτι χὴν αὐτὸν ἔβαλεν κάτω. 10 τοιαῦτα οὖν λέγων περὶ αὐτοῦ ὁ Πῶλος κατ' εἰρωνείαν φησὶν, ὅτι ἄθλιός ἐστιν οὗτος κατὰ σε καὶ μὴν εὐδαίμων τοσοῦτων ἀξιωθεὶς. ἰστέον δέ, ὅτι εἰ καὶ ἦν πάντα κατὰ τάξιν ποιήσας καὶ μηδένα φονεύσας ὁ Ἀρχέλαος ἦν δίκαιος, ἐπειδὴ ὠφείλετο αὐτῷ ταῦτα ποιῆσαι. 15

p. 470 b. τίνα ὄρον ὀρίζῃ.

- 4 οὐχ ὀρισμὸν λέγει ἀλλὰ περιγραφὴν καὶ διορισμὸν.

p. 470 b. σὺ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

- 5 μὴ δυνάμενος ἀποκριθῆναι ἀξιοῖ τὸν Σωκράτην ἀποκριθῆναι. 20

p. 470 c. χαλεπὸν τέ σε ἐλέγξει.

- 6 κατ' εἰρωνείαν· φησὶ γάρ, ὅτι ῥᾶστα καὶ παῖς σε ἐλέξει κακῶς λέγοντα· οὐ γὰρ τὸ δίκαιον ἀλλὰ τὸ ἄδικον εὐδαίμονα ποιεῖ. ὁ δὲ Σωκράτης οὐκ ὀργίζεται, ἀλλὰ ἦθος ἔχων φιλόσοφον λέγει, ὅτι καὶ παιδὶ ἐλέγχοντι χάριν ἔχω καὶ εὐεργέτην 25 ἀποκαλῶ τὸν ἐπιστρέφοντα.

p. 470 c. καὶ ἀπαλλάξεως φλυαρίας.

- 7 διὰ τί εἶπεν φλυαρίας; καὶ μὴν οὐκ εἶπεν πολλά· φαμέν, ὅτι φλυαρίαν καλεῖ πᾶν τὸ περιττόν, ὃ τί ποτε ἦ· οὕτω καὶ

8 cf. II 388

27 mg. ὅτι φλυαρία πᾶν τὸ περιττόν παρὰ Πλάτωνι

7 αὐτοῦ supr. lin. add. M^c 21 τε M γε codd. Plat.

ἐν τῷ Φαίδωνί φησιν οὖν, ὅτι περιττῆς καὶ μοχθηρᾶς δόξης ἀπαλλάττων με καλῶς ποιεῖς.

p. 470d. ὁρᾶς ἄρχοντα.

ἐπειδὴ τὸ ὁρᾶν ἀντὶ τοῦ ἀκούειν εἶπεν ὁ Πῶλος, λέγει ὁ Σωκράτης, ὅτι εἰ καὶ μὴ ὁρῶ ἀλλ' οὖν ἀκούω γε. καὶ ὁ Πῶλος δὲ κατεχρήσατο τῇ αἰσθήσει.

p. 470e. ἄνδρα καὶ γυναῖκα.

κατ' οὐδὲν γὰρ διαφέρει γυνὴ ἀνδρός, εἰ μὴ κατὰ τὰ παιδουργὰ μόρια· ὥστε πολλάκις καὶ κρεῖττον ἂν πολιτεύσοιτο γυνὴ ἀνδρός, καὶ οὕτως κρεῖττον, ὥστε καὶ ἀνδρίσασθαι καὶ ἀποθανεῖν· δεῖ γὰρ καταφρονεῖν θανάτου καὶ μὴ οἴεσθαι, ὅτι μόνος καλὸς θάνατος ὁ ὑπὲρ πυρετοῦ γινόμενος. οὕτω γοῦν καὶ ὁ φιλόσοφος Πλωτῖνος εἰρηκότος τινός, ὅτι ὁ δεῖνα ἐσφάγη καὶ οὐ φυσικῶ θανάτῳ τέθνηκεν, ἐφθέγγετο· ὥ τῆς μικρολογίας, ὅτι οἴονται οἱ ἄνθρωποι τὸν τοιοῦτον θάνατον κάκιστον εἶναι.

p. 471a. ἀλλὰ μὲν δὴ πῶς οὐκ ἄδικος.

λοιπὸν κατ' εἰρωνείαν προάγει τὸν λόγον.

10

p. 471b. δεσπότην καὶ θεῖον.

τὸν πατέρα ἡβουλήθησαν πάλαι θεὸν καλέσαι καὶ διὰ τὸ δύσφημον τὸν ἀδελφὸν ὠνόμασαν θεῖον ἐξ αὐτοῦ εἰς ἐννοιαν τοῦ πατρὸς ἐρχόμενοι.

p. 471b. ἡλικιώτην.

παρὰ τοῦ ἡλικίος τὸ ἡλικιώτης, ὅθεν καὶ λέγεται ἡλιξ ἡλικά τέρπει.

p. 471b. ἔλαθεν αὐτὸν ἀθλιώτατος γενόμενος.

κατ' εἰρωνείαν πανταχοῦ προφέρει τὸν λόγον.

13

2 Plat Phaed. 91a, cf. Olymp. in Phaed. A VI 7. Plat. Phaedr. 240c

13 mg. τὸν Πλωτῖνον οἷα περὶ τοῦ διὰ σφαγῆς θανάτου λέγει
19 mg. ση. τί περὶ πατρὸς καὶ θείου φησίν

17 μὲν M μὲν codd. Plat.

26 αὐτόν M ἑαυτὸν codd. Plat.

p. 471 c. παῖδα ὥς ἑπταέτη.

- 14 προσέθηκε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν, ἵνα δείξῃ, ὅτι οὐδὲν προαδικήσαντα τὸν παῖδα ἐφόνευσεν· τί γὰρ ἦδει ἢ ἡδύνατο ἑπταείτης ὢν.

p. 471 c. καὶ ἴσως ἔστιν ὅστις Ἀθηναίων.

- 15 κατ' εἰρωνείαν καὶ τοῦτο, ὅτι ἔστιν ὅστις ἀπὸ σοῦ ἀρξάμενος θέλει ἄλλος μᾶλλον γενέσθαι ἢ Ἀρχέλαος.

XIX.

Πρᾶξις σὺν θεῷ ιθ'.

p. 471 d. καὶ κατ' ἀρχάς, ὃ Πῶλε, τῶν λόγων.

- 1 ἀποφηνάμενον τοῦ Σωκράτους, ὅτι ὁ ἄδικος κακοδαίμων 10
 ἐστίν, ὁ Πῶλος λαμβάνεται καὶ ῥητορικῶς καὶ ψευδωνύμως
 συλλογιζόμενος φησίν, ὅτι οὐ πᾶς ἄδικος κακοδαίμων· εἰ
 ἄρα γάρ τις ἄδικος κακοδαίμων, καὶ οὐ πᾶς· ἰδοὺ γὰρ Ἀρχέ-
 λαος ἄδικος μὲν ἐστίν, οὐ κακοδαίμων δέ· καὶ λέγει, ὅτι
 μάρτυράς σοι φέρω λέγοντας, ὅτι οὐκ ἔστι κακοδαίμων· λοι- 15
 πὸν ὁ Σωκράτης φησίν, ὅτι συλλαβὼν τὴν ὑπόθεσιν ἀνάγ-
 κασὸν με ἀποδεικτικοῖς λόγοις ὁμολογῆσαι, ὅτι ἔστι τις ἄδικος
 εὐδαίμων, ἐπεὶ ψευδομάρτυσιν οὐ δεῖ πιστεύειν· οὐδὲν γὰρ
 ἐστίν ἢ τῶν πολλῶν μαρτυρία, εἰ μὴ ἀπόδειξις ἢ προισταμένη·
 ὥς γὰρ εἶπεν καὶ ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ· εἰ μὴ σὺ σαυτοῦ λέγον- 20
 τος ἀκούσης, ἄλλω λέγοντι μηδέποτε πιστεύσης. ἐπεὶ τοίνυν
 ἦν ὁ Πῶλος εἰρηκώς, ὅτι καὶ Ἀθηναῖοι θέλουσιν εἶναι τοι-
 οῦτοι οἷος Ἀρχέλαος, οὕτως μαρτυροῦσιν, ὅτι εὐδαίμων ἐστίν·
 φησὶν ὁ Σωκράτης, ὅτι εἰ Ἀθηναῖοι πάντες εἴτε ὅλος ὁ οἶκος
 Περικλέους καὶ οἱ ἄλλοι πάντες καὶ οὐ μόνον οἱ Ἀθηναῖοι 25

20 Plat. Alcib. 114 e. cf. Olympiod. in Plat. Alcib. p. 114, 4

20 mg. ση.

1 ἑπταέτη **M**, codd. Plat. **BT** ἑπτέτη cod. Plat. **F** 9 ὃ Πῶλε
 τῶν λόγων **M**, cod. Plat. **F** τῶν λόγων ὃ Πῶλε codd. Plat. **BT**
 18 οὐ] supr. lin. add. **M**^c

ἀλλὰ καὶ ξένοι εἰπώσιν μοι, οὐκ ἂν πιστεύσω ἄνευ ἀποδείξεως·
 διδασκόμεθα τοίνυν ἐντεῦθεν μὴ ἀπλῶς πείθεσθαι ἄνευ ἀπο-
 δείξεως, καὶ βασιλεύς, καὶ στρατηγός, καὶ ἄλλος τις τῶν ἐν
 μείζουσιν ἀξιωμαίων εἴη ὁ μαρτυρῶν. δεῖ τοίνυν μὴ τοῖς 2
 πολλοῖς πιστεύειν· οὕτω γὰρ εἰ πιστεύσοιμεν τοῖς πολλοῖς,
 ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς πρεσβεύοντες, ὅτι ὁ ἥλιος ποδιαῖός ἐστι
 καὶ μὴν πολλῶν μείζων ἐστὶ τῆς γῆς· ὥστε οὐ δεῖ ἐκείνοις
 πιστεύειν ἀλλὰ ταῖς τῶν ἀστρονόμων ἀποδείξεσιν· ὅτι γὰρ
 ἀληθεῖς εἰσιν αἱ αὐτῶν ἀποδείξεις, φανερόν ἐκ τοῦ προλέγειν
 τὰς ἐκλείψεις καὶ μὴ σφάλλεσθαι, ἀλλὰ πάντως ἐκβαίνειν. οὐ
 χρὴ οὖν ὀφθαλμοῖς ἀλόγοις πιστεύειν ἀλλ' ὁμματι ψυχῆς
 ἀκριβεῖ τε καὶ ἐπιστήμονι· οὐ μόνον δὲ δείκνυσιν ὁ Σωκρά-
 τής, ὅτι ὁ ἄδικος ἄθλιος καὶ κακοδαίμων ἐστίν, ἀλλ' ὅτι καὶ
 εἰ ὥσιν δύο τύραννοι, ὧν ὁ μὲν αἰεὶ ἀδικεῖ ἀρπάζων χρήματα
 ἀποκτειννύς, οὐδέποτε δὲ ἀδικεῖται, ὁ δὲ ἕτερος καὶ ἀδικήσας
 καὶ ἀδικηθῆναι καὶ ἴδοι φονευόμενα μὲν τὰ ἑαυτοῦ τέκνα, σφατ-
 τομένην δὲ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ ἀρπα-
 ζόμενα, ὁ τύραννος ὁ καὶ πάσχων ἥττον ἀθλιώτερός ἐστι τοῦ
 μόνως ἀδικοῦντος· καὶ ὥσπερ ὁ μαινόμενος μὲν συνδεδεμένος
 δὲ καὶ μὴ δυνάμενος ἄτοπόν τι διαπράξασθαι ἥττον ἀθλιός
 ἐστὶ τοῦ μαινομένου μὲν μὴ συνδεδεμένου δὲ ἀλλὰ πράττον-
 τος βλαβερά τινα. δεῖ οὖν προσέχειν τοῖς παρέχουσι δίκας
 καὶ τοῖς οὐ· ἐπεὶ πάσχουσιν ἐκεῖνοι, ὃ πάσχουσιν οἱ λελωβη-
 μένον τινὰ ἐπὶ κλίνης χρυσῆς ὁρῶντες καὶ ἡμφιεσμένον ἐσθῆ-
 τα σερικὴν ἢ γ' οὖν ἄλλην τινὰ πολυτελεῖ· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ-
 νον διὰ τὸ κεκρύφθαι τὸ πάθος ὑπὸ τῆς περιβολῆς τοῦ ἔξω-
 θεν κόσμου, οἴόμεθα μέγαν τινὰ καὶ ἀλώβητον εἶναι, οὕτως
 νομίζουσί τινες καὶ τὸν τυραννοῦντα εὐδαίμονα εἶναι μὴ δυ-
 νάμενοι θεωρῆσαι τὸ τῆς ψυχῆς πάθος, ὥστε καὶ τοῦ ἀδι-
 κοῦντος καὶ τοῦ πάσχοντος τυράννου ἀθλίων ὄντων μᾶλλον
 ἀθλιός ἐστὶν ὁ ἀδικῶν, ἥττον δὲ ὁ πάσχων. ἐπειδὴ ὁ μὲν αἰεὶ
 ποιῶν ἐν τῷ παρὰ φύσιν ἐστίν, ὁ δὲ πάσχων ἰατρεύεται· ἰα-
 τρευόμενος δὲ ἥττον ἀθλιος, καὶ εἰ ἰατρεύεται, πῶς ἀθλιος;

33 mg. ἀπορία.

15 ἀποκτειννύς] -ει- in corr. **M** 25 σερικὴν scripsi σειρικὴν **M**
 BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947] 7

φαμέν ὅτι ἄθλιός ἐστιν, ἐπειδὴ ὅλως εἰς τοιαύτην ἤλθεν
 ἀξίαν ὥστε παθεῖν, ἀθλιώτατος δὲ ἐκεῖνος ὁ ἀδικῶν καὶ κο-
 λάζων, ὃ ἀδίκως αὐτὸς ποιεῖ· ὁ μὲν γὰρ ἀδικούμενος ἀδίκως,
 εἰ καὶ δοκεῖ ἀδίκως κολάζεσθαι, οὐκ ἀδίκως πάσχει, ἐπειδὴ
 οὐδὲν ἀδικον ἐν τῷ παντὶ ἀλλὰ πάντως προήμαρτέν τι, ὃ οὐκ
 ἴσμεν· ἄθλιος δὲ ὁ ἀδικῶν, διότι ἀδίκως ὅσον τὸ ἐφ' ἑαυτῷ
 3 κολάζει αὐτόν. εἰ δέ τις εἴποι· καὶ διὰ τί ὁ θεὸς τόνδε τινὰ
 ποιῶν κολάζει αὐτόν ὥς προημαρτηκότα καὶ τῷ κολάσαντι
 ἐπιφέρει κολάσεις αὐτῷ ὥς ἀδίκως κολάζονται· αὐτὸς γὰρ ἐκέ-
 λευσεν αὐτόν κολάσαι ἐκεῖνον ὥς προημαρτηκότα· φαμέν πρὸς 10
 τοῦτο, ὅτι δέδοται ἡμῖν τὸ αὐτοπροαίρετόν τε καὶ αὐτεξού-
 σιον· ἥδει οὖν ὁ θεὸς μέλλοντος αὐτοῦ τοῖς ἐπ' ἀγαθῷ δο-
 θεῖσι πάθεσιν ἐπὶ κακῷ κεχρησθαι καὶ ὀργάνῳ αὐτῷ κακῷ
 κέχρηται δι' αὐτοῦ τὸν προημαρτηκότα ἰατρεύων· ἀθλιώτατος
 δὲ ἐστιν, ὅτι ὅλως κακῶς ἐχρήσατο τοῖς πάθεσιν· ὥσπερ οὖν 15
 ὁ πολιτικὸς ἄρχων ἔχει ὑπ' αὐτόν τὸν δῆμιον καὶ κέχρηται
 αὐτῷ ὀργάνῳ εἰς τὸ φονεύειν, εἰ δὲ γνῶ, ὅτι δημίου πικρό-
 τερόν τι ἐποίησεν, κολάζει αὐτόν, οὕτω καὶ ὁ δημιουργὸς δέ-
 δωκε μὲν τὰ πάθη αὐτῷ, ἵνα ἐπ' ἀγαθῷ χρήσῃται τῷ θυμῷ καὶ
 τῇ ἐπιθυμίᾳ· ἐπειδὴ δὲ ὑπὲρ τὸ δέον ἐχρήσατο, κολάζει αὐτόν· 20
 εἰ δέ τις εἴποι· πῶς οὖν ἀδικῶν οὐδὲν φορτικὸν ὑπομένει ἀλλὰ
 τὸ ἐναντίον καὶ παρρησιάζεται καὶ πλουτεῖ καὶ ἀρπάζει πάντα
 καὶ τιμᾶται, εἰπέ· ὅτι πρὸς τὸ σύμφερον ἀφορῶν ὁ θεὸς καιρὸν
 ζητεῖ· ὥσπερ γὰρ ὁ ἰατρὸς ἐπιχυθέντα τινὰ οὐκ εὐθέως ἰᾶται,
 ἀλλ' ἀναμένει ἄχρι ἂν ἴδῃ πεπηγὸς τὸ ὑγρὸν καὶ ὁ χρόνος τῆς 25
 ἀναβολῆς πρὸς ὠφέλειαν ὁρᾷ οὐ πρὸς βλάβην, οὕτω καὶ ὁ
 θεὸς ἐᾷ πρὸς πλείονα σωφρονισμόν· εἰ οὖν τις εἴποι· ὁ δεῖνα
 ἀδικῶν καλῶς πράττει, μὴ ταύτην εὐδαιμονίαν ἡγήσῃ ἀλλὰ
 λέγε· ἢ ὅτι ἐν τῇ προβιωτῇ ἦν εὖ πράξας καὶ διὰ τοῦτο γερῶν
 ἀξιοῦται ἢ ὅτι οὐκ ἔστιν αὕτη ὄντως εὐδαιμονία, ἀλλὰ πάν- 30
 τως συμβήσεται τι μοχθερόν αὐτῷ, ὃ τε οἶδεν συμφέρειν.

1 mg. λύσις   7 mg. ἀπορία   11 mg. λύσις   12 mg. ση.
 21 mg. ἀπορία   23 mg. λύσις   28 mg. ψευδῆς ἀπολογία
 30 mg. αὕτη ἀληθείης

8 καὶ τῷ κολάσαντι] om. mg. ad. M^e   14 αὐτοῦ] post αὐ
 ÷ in ras.

p. 471 d. ἔγωγέ σε ἐπήνεσα.

κατὰ ἀλήθειαν γὰρ ἐπήνεσεν αὐτοῦ τὴν συνθήκην τῶν 4
λόγων καὶ τὸ ὕψος τῶν διηγηματικῶν τοῦ Ἀρχελάου λόγων·
σκώπτει δὲ αὐτὸν ὥς μὴ εἰδότα διαλεχθῆναι καὶ ἀντὶ τοῦ
ὥς μὴ ἐπιστάμενον διαλεκτικὴν καὶ ἀποδεικτικὴν θεωρίαν.

p. 471 d. καὶ νῦν ἄλλο τι.

ἀντὶ τοῦ ὁ λόγος ὁ ὑπὸ σοῦ νῦν ῥηθεὶς πρὸς ἄλλο τί ἐστίν 5
καὶ οὐ πρὸς τὸ ὑπὸ σοῦ ἀνωτέρω εἰρημένον, ὅτι καὶ παῖς
δύναται με ἐλέγξαι ταῦτα λέγοντα.

p. 472 a. ὁ ὑπὸ πολλῶν.

καλῶς τὸ ὑπὸ πολλῶν καὶ οὐχ ὑπὸ πάντων· οὐ δυνατὸν 6
γὰρ τελείως πάντας ψευδομαρτυρεῖν, οὐ γὰρ ἐκλέλοιπεν τὸ
ἀγαθόν.

p. 472 a. ἐν τῷ Διονύσῳ.

οὕτως ἦσαν λαμπροί, ὅτι ἐν τῷ ἱερῷ ἴσταντο· θέλει οὖν 7
δεῖξαι, ὅτι ὅπως ἂν ᾧσί τινες λαμπροί, οὐ δεῖ ἀβασανίστως
αὐτοῖς πιστεύειν.

p. 472 b. ἡ Περικλέους ὅλη οἰκία.

οὐκ εἶπεν Περικλέα ἀλλ' ἡ Περικλέους ὅλη οἰκία, ἐπειδὴ 8
αὐτὸς ἐτεθνήκει.

p. 472 b. οὐ γὰρ με συναναγκάζεις.

ἰδοὺ ἀνάγκην καλεῖ τὴν ἀποδεικτικὴν πίστιν.

9

p. 472 b. ἐκβάλλειν με ἐκ τῆς οὐσίας.

ἐπειδὴ ἐν τοῖς δικαστηρίοις περὶ οὐσιῶν καὶ χρημάτων καὶ 10
τῶν τοιούτων ἐδικάζοντο, διὰ τοῦτο εἶπεν οὐσίαν· κυρίως
δὲ ὁ Σωκράτης οὐσίαν λέγει τὴν ἀλήθειαν.

p. 473 b. οὐ δῆτα, ὦ Πῶλε, ἀλλὰ ἀδύνατον.

ἐπειδὴ εἶπεν ὁ Πῶλος, ὅτι οὐ χαλεπὸν ἐστὶ τὸ ἐλέγξαι σε, 11
ὁ Σωκράτης φησὶν· ὅτι χαλεπὸν γὰρ ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ ἀδύνα-

10 ὁ M, om. codd. Plat.

14 Διονύσῳ M Διονυσίῳ codd. Plat.

21 συναναγκάζεις M σὺ ἀναγκάζεις codd. Plat.

τον· ὁ μὲν γὰρ Πῶλος κατ' εἰρωνείαν ἔλεγε χαλεπὸν ἀντὶ τοῦ εὐχερές, ὁ δὲ Σωκράτης εἰς τὸ ἐναντίον ἄγει τὸν λόγον καὶ λέγει ὅτι χαλεπὸν τὸ ἐλέγξει, ἐπειδὴ ἀδύνατον.

p. 473 a. φίλον γὰρ σε ἡγοῦμαι.

- 12 ὁ Σωκράτης φίλον ἡγεῖται τὸν Πῶλον, οὐχ ὥς τὰ αὐτὰ αὐτῷ πρεσβεύοντα ἀλλ' ὥς ἄνθρωπον αὐτὸν φιλεῖ διὰ τὴν εὐνοίαν.

p. 473 b. ἀλλ' ἔτι τοῦτο ἐκείνου χαλεπώτερον.

- 13 πάλιν κατ' εἰρωνείαν, ὅτι μᾶλλον τοῦτο δύναμαι ἐλέγξει.

p. 473 b. τὸ γὰρ ἀληθές οὐδέποτε ἐλέγχεται.

- 14 ἡ γὰρ ἀλήθεια οὐδέποτε ὑπὸ ἐλέγχου σαλεύεται, ἀλλ' αἰεὶ μένει ἐπὶ τῶν οἰκείων βάθρων σταθερά.

p. 472 d. σὺ ἡγῇ οἶόν τε εἶναι.

- 15 τὰ ἤδη εἰρημένα πλατυκώτερον ἀνακεφαλαιοῦται ὁ Σωκράτης, πρῶτον μὲν διὰ τὴν μνήμην· εἶωθεν γὰρ τὰ μὲν πλα-
τέως λεγόμενα σαφήνειαν γεννᾶν, τὰ δὲ συντόμως καὶ κεφα-
λαιωδῶς δεσμεῖν τὴν μνήμην· δεύτερον δὲ καὶ διὰ τὸν Πῶλον,
ἵνα ἐξῇ νοῆσαι τὰ παρὰ τοῦ Σωκράτους καὶ προσκορῇ αὐτῷ
γένηται καὶ μὴ μέλλῃ, ἐξ ὧν οὐκ εἶπεν ὁ Σωκράτης παρα-
λογίζεσθαι· καὶ γὰρ ἐν τοῖς προλαβοῦσι πολλάκις ἂ μὴ δέδω-
κεν ὁ Σωκράτης, ὁ Πῶλος ὥς δεδομένα ἔλαβεν· ἀναγκάζεται
οὖν τὰ αὐτὰ λέγειν, ἵνα γνῶ ὁ Πῶλος ἀκριβῶς τὰ παρ' αὐτοῦ
διδόμενα καὶ μὴ παραλογίζηται ἑαυτόν, οὐ γὰρ τὸν Σωκράτην
λαμβάνων προτάσεις, ὥς Σωκράτης οὐχ ὁμολογεῖ.

10 mg. ση.

14 πλατυκώτερον scripsi, πλατικώτερον M

XX.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ κ'.

p. 473 b. πῶς λέγεις.

τοῦ Σωκράτους εἰρηκότος, ὅτι ὁ ἀδικήσας καὶ παθὼν ἦττον 1
 ἄθλιός ἐστι τοῦ ἀδικήσαντος μὲν μὴ παθόντος δὲ ὁ Πῶλος
 εἶπεν κατ' εἰρωνείαν, ὅτι χαλεπὸν ἐστὶν ἐλέγξει σε, καὶ ὁ Σω-
 κράτης τῷ παρ' ὑπόνοιαν χρησάμενος ἔφη, ὅτι οὐ χαλεπὸν
 ἀλλὰ ἀδύνατον· λοιπὸν οὖν ὁ Πῶλος ἄρχεται τοῦ ἀλόντος μὲν
 τυράννου τὰς συμφορὰς διηγείσθαι ἐνθυμηματικῶς αὐξῶν
 αὐτὰς καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῇ διαφορᾷ· τοῦ δὲ ἀδικήσαντος
 μὲν μὴ ἀλόντος δὲ τὴν πρᾶξιν καὶ φησιν, ὅτι πῶς λέγεις,
 τοῦτον μὲν τὸν τοιαῦτα πάσχοντα εὐδαίμονα, τὸν δὲ φυγόντα
 κακοδαίμονα· καὶ ἰστέον, ὅτι ὁ μὴ εἶπεν ὁ Σωκράτης συν-
 επέρανεν· οὐκ εἶπεν γὰρ αὐτὸν εὐδαίμονα ἀλλ' ἦττον ἄθλιον,
 καὶ ἄξιον ζητῆσαι, διὰ τί μὴ ὥσπερ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ κακοῦ
 κρεῖττον κακὸν καὶ ἦττον ὥς καὶ ὁ πονητής φησιν·

κακὸν δέ κε φέρτερον εἴη·

οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ εὐδαίμονος λέγομεν καὶ ἦττον εὐδαίμων·
 λέγομεν τοίνυν, ὅτι ἡ εὐδαιμονία τὸ μέγιστον ἀγαθόν ἐστιν·
 ἐπὶ δὲ τοῦ μεγίστου τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον χώραν οὐκ ἔχει.
 εἶτα ὁ Πῶλος τοῦ Σωκράτους ἐλεγχθῆναι βουλομένου τοὺς 2
 πολλοὺς ἀνθρώπους εἰς μαρτυρίαν καλεῖ, κακῶς γε ποιῶν·
 δεῖ γὰρ ἀποδεικτικῶς συλλογίζεσθαι καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὅχλου·
 θεῖοι τοίνυν λόγοι παραδίδονται καὶ ἐπρωδαὶ μέγιστα δυνά-
 μεναι κατευνάσαι ἡμῶν τὰ πάθη καὶ εἰπεῖν αὐτοῖς·

μένετε ἀτρέμας ἐν δεμνίοις·

λέγει τοίνυν ὁ Σωκράτης, ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ τῶν πολιτικῶν
 ἀντὶ τοῦ τῶν πολλῶν· ἀμέλει καὶ πάλαι ἀριθμῶν τὰς ψήφους
 ἐγελώμην· ἰστέον γὰρ ὅτι δέκα φυλῶν οὐσῶν παρὰ τοῖς

16 P 105

25 Euripid. Orest. 258

14 mg. ἀπορία   18 mg. λύσις   28 mg. ση. ἰστέον ὅτι
 παρ' Ἀθηναίοις ὁ ἐνιαυτὸς τινδ' ἡμερῶν ἦν κατὰ σελήνην ἀγό-
 μενος· δωδεκάκι γὰρ τὰ καθ' ἑκάστην τινδ'· δέκα δὲ οὐσῶν φυλῶν αἱ

Ἀθηναίοις κατὰ φυλὰς ἐπρυτάνευον· οἱ οὖν τῆς φυλῆς καὶ τὰς ψήφους ἡρίθμουν, πόσαι μὲν αἱ λευκαί, πόσαι δὲ αἱ μέλαιναι· ὁ οὖν Σωκράτης φησὶν, ὅτι πάλαι ἐγὼ ὢν ἐπὶ τῶν ψήφων τοσοῦτον κατεφρόνουν τούτων, ὅτι οὐδὲ ἤδειν, πόσαι μὲν αἱ λευκαί, πόσαι δὲ αἱ μέλαιναι καὶ λοιπὸν κατεγέλων μου ὥς μὴ θέλοντος τῷ πλήθει διαλέγεσθαι· καὶ ἄξιον ζητῆσαι, τί δήποτε λέγει, ὅτι οὐ διαλέγομαι τῷ πλήθει· καὶ μὴν ἐν τῷ Κλειτοφῶντι διαλέγεται αὐτῷ λέγων, ὅτι ἄνθρωποι ποῦ φέρεσθε. λέγομεν οὖν, ὅτι ἔστιν καὶ παραινετικῶς διαλεχθῆναι· οὐ διαλέγεται οὖν ἀποδεικτικῶς ἀλλὰ παραινετικῶς· οὐ δύνανται δὲ οἱ πολλοὶ ἀκοῦσαι ἀποδείξεως, ἐπειδὴ περὶ ἓν τι οὐκ ἔχουσιν, ἀλλ' ἄλλος ἄλλην ἔχει δόξαν. πῶς οὖν δυνατὸν ἀποδείξει μὴ οὔση περὶ ἓν χρήσασθαι; λέγει τοίνυν ὁ Πῶλος, ὅτι ἄμεινόν ἐστιν ἀδικεῖν μόνον καὶ μὴ ἀδικεῖσθαι, πρὸς ὃ φησιν ὁ Σωκράτης, ὅτι καὶ σύ, ὦ Πῶλε, καὶ πάντες ἴστε, οὐκ ἐγὼ μόνος, ὅτι κρεῖττον τὸ ἀδικεῖσθαι τοῦ ἀδικεῖν· καὶ ἄξιον ζητῆσαι, διὰ τί εἶπεν τοῦτο· καὶ μὴν ὁ Πῶλος ἔφη ἀδικεῖν μᾶλλον ἢ ἀδικεῖσθαι· φαμέν, ὅτι πάντες κατὰ κοινὴν ἔννοιαν τὸ ἀγαθὸν διώκομεν· εἰ τοίνυν φησὶν· ὦ Πῶλε καὶ σύ καὶ πάντες οἱ κατὰ σέ ἀκολουθήσωσι ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις, τὸ ἀγαθὸν προσαγκαλίσονται καὶ βουληθείησαν ἀδικηθῆναι μᾶλλον ἢ ἀδικῆσαι.

p. 473 d. μορμολύττη αὔ.

- 3 ἔκλυτον αὐτὸν ποιεῖ διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι μορμολύττη ἀντὶ τοῦ ὥς παιδίον φοβῇ καὶ οὐ θέλεις ἐλέγχειν.

8 Clitoph. 407 b

μὲν πρῶται δ' ἀνὰ λς' ἡμέρας ἐλάμβανον, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐξ ἀνὰ λς' ὥς ὁμοῦ συνάγεσθαι τὰς τνδ'· ὁ ἀριθμὸς οὖν τῶν ἡμερῶν ἐκάστης φυλῆς πρυτανεία ἐλέγετο, καὶ οἱ κατ' αὐτὸν διοικοῦντες πρυτάνεις ν' τὸν ἀριθμὸν ὄντες τὸ δέκατον μέρος τῆς τῶν φ' βουλῆς

6 mg. ἀπορία 9 mg. λύσις 17 mg. ἀπορία 18 mg. λύσις

8. 9 ἄνθρωποι ποῦ φέρεσθε M ποῖ φέρεσθε ἄνθρωποι codd. Plat. 23. 24 μορμολύττη codd. Plat., μορμολυττῇ M

p. 473 d. ἄρτι δὲ ἐμαρτύρου.

ἀντὶ τοῦ μαρτυράς μοι Ἀθηναίους ἔφερεις.

4

p. 473 e. τί τοῦτο, ὦ Πῶλε, γελᾷς.

ἔγέλασεν ὁ Πῶλος ἐπὶ τούτῳ· λέγει οὖν ὁ Σωκράτης, ὅτι 5
 μὴ καὶ ὁ γέλως ἄλλος ἔλεγχός ἐστι καὶ διὰ τοῦ γέλωτος
 ἐλέγχεις· ἰστέον γάρ, ὅτι Γοργίου ἐστὶ παράγγελμα, ὅτι εἰ
 μὲν ὁ ἐναντίος σπουδαῖα λέγει, γέλα, καὶ ἐκκρούεις αὐτόν. εἰ
 δὲ ἐκεῖνος γελᾷ σοῦ σπουδαῖα λέγοντος, σύντεινον σαυτόν,
 ἵνα μὴ φανῇ αὐτοῦ ὁ γέλως· καὶ ὁ Πῶλος οὖν ὥς μαθητῆς
 τοῦ Γοργίου ἐγέλασεν.

p. 473 e. ἃ οὐδεὶς ἂν φήσειεν ἀνθρώπων.

ἰδοὺ ἐπὶ τὸν πολὺν ἄνθρωπον φέρει τὴν μαρτυρίαν.

6

p. 474 a. ἓνα μὲν παρέχεσθαι μάρτυρα ἐπίσταμαι.

ἰδοὺ τὸ ἐπίσταμαι, ἵνα δείξῃ, ὅτι ἐπὶ πολλῶν ἐπιστημονι- 7
 κῶς οὐ δύνατον διαλεχθῆναι· εἷς δὲ μάρτυς ἀκολουθῶν ταῖς
 κοιναῖς ἐννοίαις μέγας ἐστίν· οὕτω γοῦν καὶ ὁ Ἡράκλειτος
 ἔλεγεν· εἷς ἐμοὶ ἀντὶ πολλῶν, καὶ λέγω τοῦτο καὶ παρὰ Περ-
 σεφόνῃ ὦν.

p. 474 b. ἐγὼ δέ γε οὔτε ἐμέ.

ἐπὶ πολὺ λέγει αὐτῷ, ὅτι οὐδὲ σὺ οὐδὲ ἄλλος ἀδικεῖν 8
 θέλει, ἵνα συντονώτερος ὁ Πῶλος γενόμενος ἀγαπήσῃ τὸ
 τελείως προσδιαλεχθῆναι τῷ Σωκράτει.

16 Fr. d. Vorsokr. p. 56, 28

6 mg. ση. τὴν πανουργίαν Γοργίου τὴν ἐν ταῖς διαλέξεσιν
 16 mg. ση. τὸν Ἡρακλείτου λόγον τὸν εἰς ἀντὶ πολλῶν

13 παρέχεσθαι M παρασχέσθαι codd. Plat.

XXI.

Πρᾶξις σὺν θεῷ κα'.

p. 474 c. λέγε δή μοι ἵνα εἰδῇς.

- 1 τὸ προκείμενόν ἐστι διὰ τούτων τὰ δύο προβλήματα, ἃ εἶπεν ὁ Σωκράτης, κατασκευάσαι, τῶν δὲ προβλημάτων τὸ μὲν πρῶτόν ἐστιν, ὅτι κρεῖττον τὸ ἀδικεῖσθαι τοῦ ἀδικεῖν, 5 τὸ δὲ δεύτερον, ὅτι τῶν ἀδικούντων ὁ μὴ διδοὺς δίκην πολλῷ ἀθλιώτερός ἐστι τοῦ διδόντος. τὸ πρότερον οὖν τέως κατασκευάζει, τοῦτο δὲ δείκνυται, ὥς εἴρηται ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ, ἐκ τοῦ ἐπὶ τῶν πράξεων ἀντιστρέφειν τό τε δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθόν. ὁ μὲν οὖν Πῶλος ὅπως δήποτε ἀκο- 10 λουθῶν ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις τὸ μὲν δίκαιον καλὸν λέγει, οὐκ ἔτι δὲ συγχωρεῖ, ὅτι τὸ καλὸν ἀγαθόν, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο διαμάχεται· ὁ δὲ Καλλικλῆς οὐδεμιᾷ προτάσει συγχωρεῖ· λέγει τοίνυν ὁ Πῶλος, ὅτι τὸ δίκαιον καλόν ἐστιν· ἀμέλει καὶ ἐλεοῦμεν τοὺς ἀδικουμένους, οὕτως αἰσχρὸν τὸ ἀδικεῖν· οὐκ 15 ἔτι δὲ καὶ ἀγαθόν· δυνάμενος γὰρ ὁ δίκαιος χρήματα ἀφελῆσθαι καὶ πάμπολλα κερδάναι, ὥς δίκαια πράττων οὐδὲν κερδαίνει. ὁ δὲ Σωκράτης πανταχοῦ λέγει, ὅτι ἐπὶ τῶν πράξεων πᾶν δίκαιον καλόν, καὶ πᾶν δὲ καλὸν ἀγαθόν, καὶ πᾶν ἄρα δίκαιον ἀγαθόν, ὥστε καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων τὸ αὐτό ἐστιν· 20 καὶ πᾶν ἄδικον αἰσχρόν, καὶ πᾶν αἰσχρὸν κακόν, καὶ πᾶν ἄρα ἄδικον κακόν· ταῦτα μὲν οὖν οὗτοι. ὁ δὲ Καλλικλῆς μηδέ, εἰ εἰσὶν κοιναὶ ἐννοιαί, εἰδώς, οὐδὲ τὸ δίκαιον καλόν λέγει οὐδὲ τὸ καλὸν ἀγαθόν· καὶ ὥς ἀλογίαν νοσῶν ἐκ τῶν ἀλόγων φέρει τὰ παραδείγματα λέγων, ὅτι πανταχοῦ ὁ ἰσχυρότερος 25 ὀφείλει πλεονεκτεῖν τὸν ἀσθενέστερον καὶ κατακρατεῖν αὐτοῦ· οὕτω γ' οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ἀλόγων τὰ ἰσχυρότερα κρατεῖ τῶν ἀσθενεστέρων καὶ βοηθοῦσιν αὐτοῖς· ὁ γ' οὖν λέων οὐ δίκαιος μὴ ἐσθίων τὰ ἀσθενέστερα αὐτοῦ. φησὶν οὖν, ὅτι οἱ ἀσθενέστεροι καταγοητεύουσιν καὶ ἀπατῶσι τοὺς ἰσχυροτέρους καὶ 30 λέγουσιν αὐτοῖς, ὅτι τὸ δίκαιον καλόν, τὸ ἄδικον αἰσχρόν,

s Plat. Alcib. 116 b.

τὸ καλὸν ἀγαθόν, τὸ αἰσχροὺν κακόν· ἵνα ποιῶσι δεῖσθαι
αὐτῶν ἐκ τῆς τοιαύτης κολακείας τοὺς ἰσχυροτέρους· ταῦτα
μὲν οὖν ὁ Καλλικλῆς· πῶς δὲ ἐξελέγχεται, μαθησόμεθα ἐν
τοῖς πρὸς αὐτὸν λόγοις· ἰστέον δέ, ὅτι ὁ Σωκράτης ἐνὶ οὐ
δίδωσι πάντας τοὺς λόγους, ἐπεὶ οὕτως τὰ ἐναντία ἔμελλον
πρεσβεύειν· ἀλλὰ τὸν μὲν Γοργίαν ὑποτίθεται δεχόμενον τὰ
τρία, τὸν δὲ Πῶλον τὸ ἓν, ὅτι πᾶν δίκαιον καλόν, τὸν δὲ
Καλλικλέα λέγοντα, ὅτι οὐδὲν ἀληθές· ἐπεὶ τοίνυν συγκριτι-
καῖς φωναῖς κέχρηται λέγων κάκιον καὶ αἰσχίον, δεῖ ταῦτα
εἰς τὰ ἀπλᾶ μεταλαμβάνειν εἰς τὸ κακὸν καὶ τὸ αἰσχρόν, καὶ
ἐπὶ αὐτῶν ποιῆσαι τὸν λόγον, καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν συγκριτικῶν
πάλιν ἐξετάσαι. ἀλλ' ἐπειδὴ στερήσεις εἰσὶν αὗται τό τε κακὸν 3
καὶ τὸ αἰσχρόν, δεῖ ἐπὶ τῶν ἔξεων πᾶν γυμνάσαι, ἐπὶ τε τοῦ
καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, ἵνα ἀπὸ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ
ἔλθωμεν ἐπὶ τὸ κακὸν καὶ τὸ αἰσχρόν καὶ οὕτω ἐπὶ τὸ κάκιον
καὶ τὸ αἰσχίον· τὸ οὖν καλὸν διττόν ἐστιν ἢ τὸ πρὸς ἡδονὴν
ὄρων ἢ τὸ πρὸς τὴν χρεῖαν· οἷον λέγω καλὸν οἶκον τὸν ἔχον-
τα μὲν μάρμαρα θαυμαστά καὶ πολλὴν εὐπρέπειαν μὴ μέν-
τοι αὐρας ἔχοντα· οὗτος πρὸς ἡδονὴν μὲν λέγεται καλὸς οὐ
μὴν πρὸς τὴν χρεῖαν· εἰ δὲ τὸ ἐναντίον εἴη ἀπρεπὴς μὲν,
δεχόμενος δὲ πνεύματα, καλὸς μὲν καὶ οὗτος λέγεται, ἀλλ' οὐ
πρὸς ἡδονὴν ἀλλὰ πρὸς τὴν χρεῖαν· εἰ δὲ ἀμφοτέροις κεκό-
σμηται, τότε καλὸς καὶ πρὸς ἡδονὴν καὶ πρὸς χρεῖαν· ὡσαύ-
τως καὶ ἐπὶ παιδὸς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· εἰ μὲν γὰρ εὐπρεπὴς
μόνον εἴη ὁ οἰκέτης, οὐκ εὖνους δέ, πρὸς ἡδονὴν μόνον καλὸς
ἐστιν· εἰ δὲ εὖνους μὲν, ἄμορφος δέ, πρὸς χρεῖαν καλός· εἰ
δὲ ἀμφοτέρω ἔχοι καὶ πρὸς ἡδονὴν καὶ πρὸς χρεῖαν καλός·
καὶ ἀπλῶς ὥς φησιν ὁ Σωκράτης καὶ ἐπὶ σωμάτων ἐστιν
τοῦτο εὐρεῖν καὶ ἐπὶ χρωμάτων καὶ ἐπὶ φωνῆς καὶ ἐπὶ ἐπιτη-
δευμάτων καὶ ἐπὶ νόμων καὶ ἐπὶ μαθημάτων. καὶ ὅρα τὴν 4

12 mg. ἔξεις   στερήσεις
ἀγαθόν κακόν
καλόν αἰσχρόν
κάλλιον αἰσχίον

16 mg. ση. τὸ καλὸν διττόν

3 οὖν supr. lin. add. M   20 ἀπρεπὴς ε ἀπρεπὲς M   μὲν
scripsit Jahn μή M   23 καὶ supr. lin. add. M

τάξιν· πρότερον μὲν γὰρ τὰ σώματα εἶπεν, εἶτα τὰ χρώματα, ἃ ἐν σώματι μὲν ἐστὶν ἄσώματα δέ· τούτων δὲ τὰ μὲν ἀπλῶς ἡδέα, τὰ δὲ καὶ πρὸς χρεῖαν, ὥς ἐπὶ ὀφθαλμίας· καλὸν γὰρ τότε τὸ μέλαν χροῶμα. εἶτα καὶ μετὰ τὰ χρώματα αἶ φωναὶ καὶ ἡδεῖαί εἰσι καὶ ὠφέλιμοι· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ χρεῖῳδες· 5 ἡδεῖαι μὲν ὥς αἶ τῶν τραγωδῶν, ὠφέλιμοι δὲ ὥς αἶ παραινετικάι αἶ παύουσαι πάθῃ· τὰς φωνὰς δὲ μετὰ τὰ χρώματα, ἐπειδὴ αὗται καὶ ψυχῆς εἰσι· λοιπὸν τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ νόμοι· ἡ γὰρ ψυχὴ, εἰ μὲν πρὸς τὰ καταδεέστερα ἑαυτὴν δῶ καὶ φροντίσῃ αὐτῶν, ποιεῖ τοὺς νόμους, εἰ δὲ πρὸς ἑαυτὴν 10 τὰ μαθήματα. ταῦτα γὰρ τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὠφελεῖ, καὶ ὃ εἶπεν ὁ Πλάτων, ἵνα μηδὲν ἄλλο ὠφελοῦν ἡμᾶς μέγιστον ὠφελῆσαι ἢ ὃ τὴν ψυχὴν ὀξυτέραν ποιεῖ. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι καὶ πρὸς τὸν βίον ὠφελοῦσιν· ἡ γὰρ γεωμετρία καταξιώσασα εἰς ὕλην ἐλθεῖν ποιεῖ τὴν μηχανικὴν, ἥτις εὐδοκιμεῖ καὶ κέρδη 15 ἔχει ἐκ τῶν γινομένων ἔργων. τὸ οὖν καλὸν ἢ πρὸς ἡδονὴν 5 ἐστὶν ἢ πρὸς χρεῖαν. ἰστέον δέ, ὅτι τὸ ὄντως καλὸν αἰεὶ ὠφέλιμον καὶ πρὸς ἡδονὴν ἄριστον ὁρᾷ· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ καλὸν εἴρηται, ὥς φησιν ἐν τοῖς Νόμοις, ὥς ἐράσμιον καὶ καλοῦν πάντας πρὸς ἑαυτό· ἐν προθύροις γὰρ ἐστὶ τοῦ ἀγαθοῦ ὑπὲρ 20 πάντα ὄντος, ὥστε ὥς πλησιάζον τὸ καλὸν τῷ ἀγαθῷ, ἐράσμιόν ἐστὶ καὶ ἡδονὴν ἔχει ἀρίστην· περὶ ἧς ὁ Πλάτων φησὶν· περὶ τῆς μουσικῆς λέγει γὰρ, ὅτι μουσικὴ ὀφείλει ὀρθῶ λόγῳ κεχρησθαι· εἰ δὲ μὴ ἢ ὀρθὸς λόγος, ἔστω ἡδονὴ οὐκ ἄτακτος ἀλλὰ μιμουμένη ὀρθὸν λόγον· ἐπεὶ τοίνυν τὸ καλὸν ἢ 25 ἡδύ ἐστὶν ἢ ὠφέλιμον, δεῖ εἰδέναι, ὅτι τὸ ἐναντίον αὐτῷ τὸ αἰσχρὸν ἢ λυπηρὸν ἐστὶν ἢ βλαβερὸν ἢ τὸ συναμφοτέρου, ὥστε

19 Plat. legg. II 652a

10 mg. ση. ὅσῳ διεννηνόχαμεν οἱ περὶ τὰ μαθήματα ἐσχολακότες τῶν περὶ τοὺς νόμους καταγινομένων 22 mg. ση.

26 mg. ὅτι καὶ τὸ αἰσχρὸν διττόν

καλόν	αἰσχρὸν
ἡδύ	λυπηρὸν
ὠφέλιμον	βλαβερόν

14 καταξιώσασα] -σα supr. lin. add. M

ἐπειδὴ τὸ ἀδικεῖν, ὡς ὁμολογεῖς, ὦ Πῶλε, αἰσχρόν ἐστι, δῆλον ὅτι ἢ λυπηρόν ἐστίν ἢ βλαβερόν ἢ τὸ συναμφοότερον· ἀλλὰ μὴν λυπηρόν οὐκ ἔστιν· οὐ γὰρ διὰ τὸν ἀδικοῦντα λυπούμεθα, ἀλλὰ διὰ τὸν ἀδικούμενον· ἀλλ' οὐδὲ τὸ συναμφοότερον· ὅλως γὰρ εἰ οὐκ ἔστι λυπηρόν οὐδὲ τὸ συναμφοότερον, λείπεται οὖν βλαβερόν εἶναι· τὸ ἄρα ἀδικεῖν βλαβερόν, τὸ δὲ βλαβερόν κάκιον, καὶ κακὸν ἄρα τὸ ἀδικεῖν· ἄξιον δὲ ζητῆσαι, πῶς λέγει ὁ Σωκράτης, ὅτι ὁ μὲν ἀδικῶν λυπεῖ, ὁ δὲ ἀδικούμενος λυπεῖται καὶ λύπης ἐστὶν ἄξιος· τί οὖν; εἰ ἢ σπουδαῖος, λυπεῖται; φαμέν, ὅτι ἄλλο ἐστὶ ζητεῖν, τί αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ ἄλλο κατὰ συμβεβηκός. ἰδοὺ γὰρ τὴν γραμμὴν λέγω καὶ ἔχειν πέρατα τὰ σημεῖα καὶ μὴ ἔχειν· τὴν μὲν γὰρ γραμμὴν τὴν κατ' εὐθὺν λέγω ἔχειν, τὴν δὲ κυκλοφορικὴν οὐκ ἔχειν, εἴ γε οὐδὲ ἀρχὴν ἔχει ὁ κύκλος· ὥστε ὅταν λέγω μὴ ἔχειν αὐτήν, οὐχ ὡς γραμμὴν ἀπλῶς ἐξετάζω ἀλλ' ὡς ποιότητα ἔχουσιν, ὡς τοιάνδε γραμμὴν, ἐπεὶ ἡ γραμμὴ ἔχει· οὕτως οὖν καὶ νῦν ἢ μὲν ἀδικεῖται ὁ ἀδικούμενος λυπεῖται, ἢ δὲ σπουδαῖος κατακρατῶν τῶν παθῶν οὐ λυπεῖται· ὥστε ὁ ἀδικούμενος ὡς ἀδικούμενος λυπεῖται, οὕτω γ' οὖν οἱ μὴ σπουδαῖοι λυποῦνται, καὶ ἄλλως αὐτὸς ὁ Σωκράτης εἶπεν, ὅτι καλὸν μὲν μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι, εἰ δὲ ἄρα, κρεῖττον τὸ ἀδικεῖσθαι τοῦ ἀδικεῖν· ἀποδείξαντος τοίνυν τοῦ Σωκρά- 6 τούς τοῦτο ὁ Πῶλος ἄρχεται ὀκνεῖν καὶ καταπίπτειν· λέγει τοίνυν αὐτῷ ὁ Σωκράτης, ὅτι μὴ ὀκνήσης καὶ πάθῃς τὸ τῶν παιδίων τῶν εἰς ἰατροὺς μὲν φοιτῶντων διὰ τὸ ἰαθῆναι κλαόντων δέ· ἀλλὰ θάρρει· καλὸν γὰρ ἐστὶ τὸ ὠφεληθῆναι σε καὶ μὴ προσέχειν τοῖς πολλοῖς καὶ τῇ τούτων μαρτυρίᾳ· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἔλεγον σοι πρὸ μικροῦ, ὅτι κἀγὼ καὶ σὺ πάντες ἴσμεν, ὅτι κρεῖττον τὸ ἀδικεῖσθαι τοῦ ἀδικεῖν, ἐὰν προσέχωμεν ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις· ὁ τοίνυν Πῶλος μὴ θέλων ὁμολογῆσαι τὸ ἀληθές, ἀλλὰ μὴν μήτε δυνάμενος ἀνατρέψαι, φησὶν, ὅτι οὗτος μὲν ὁ λόγος, ὁ νῦν παρὰ σοῦ εἰρημένος, δείκνυσιν τοῦτο· εἰσὶ δὲ ἄλλοι λόγοι οἱ ὀφείλοντές σε ἀνατρέψαι· ἰστέον δέ, ὅτι ἀδύνατον εὐρεθῆναι, ἐπειδὴ τὸ ἀληθές οὐδέποτε ἐλέγχεται.

3 mg. ἀπορία

9 mg. λύσις

34 mg. ση.

p. 475 a. καὶ καλῶς γε νῦν ὁρίζη.

- 7 ἐπειδὴ ὁ Σωκράτης τὸ καλὸν ἡδονῇ ὠρίσατο, ὥρθη ὁ Πῶλος, ὅτι ἡδονῇ τῇ κατ' αὐτὸν ἀτάκτῳ καὶ ἀποδέχεται· ὁ δὲ Σωκράτης τῇ ἀρίστη λέγει.

p. 475 a. οὐκοῦν τὸ αἰσχροῦν.

5

- 8 εἰ τὸ καλὸν τῷ αἰσχροῦ ἐναντίον, τὸ δὲ καλὸν ἢ ἡδὺ ἢ ὠφέλιμον, καὶ τὸ αἰσχρὸν ἢ λυπηρὸν ἢ βλαβερόν· ἔστι γὰρ τόπος ὁ λέγων· εἰ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον καὶ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον· ἀλλ' ἴσως ἀνατρέψει τις λέγων· ὅτι ἰδοὺ τῷ ἀθλη-
τῇ ἡ νόσος ἥτιαν παρέχει· εἰ δὲ τῇ νόσῳ ἐναντία ἡ ὑγίεια, 10
τῇ δὲ ἥττη ἡ νίκη, ἡ ὑγίεια ἄρα νίκην αὐτῷ παρέξει· καὶ μὴν οὐ πάντως νικᾷ ὑγιαίνων. φαμέν πρὸς τοῦτο, ὅτι εἰ καθ' αὐτὸ λάβοις τὴν νόσον ποιοῦσαν τὴν ἥτταν, πάντως καὶ ἡ ὑγίεια νίκην ποιήσει· νῦν δὲ μετὰ τῆς νόσου καὶ τὸ ἰσχυ-
ρότερον εἶναι τὸν ἀντιπαλαίοντα συνεργεῖ εἰς τὴν ἥτταν, ὥστε 15
ἀληθῆς ὁ τόπος οὗτος.

p. 475 e. ἀλλ' οὐκ ἂν δεξαίμην.

- 9 ἀντὶ τοῦ πῶς ἔχω δέξασθαι· οὐδὲ γὰρ κἂν ὑπὸ τούτου τοῦ λόγου πεισθῇ τις ἄλλος ἀνθρώπων· εἰσὶ γὰρ λόγοι οἱ ἀνα-
τρέποντες καὶ ἐναντιούμενοι· ἰστέον δ' ὅτι οὐκ ἔστι λόγος 20
ἐναντιούμενος, ἐπειδὴ οὐδὲ τῷ ἀγαθῷ ἐστὶν ἀγαθὸν ἐναντίον·
κακὸν μὲν γὰρ κακῷ καὶ κακὸν ἀγαθῷ ἀντικεῖται, ἀγαθὸν δὲ
ἀγαθῷ οὐδέποτε.

p. 475 e. ὁρᾷς οὖν, ὦ Πῶλε.

- 10 ὁρᾷς οὖν, ὅτι πολλῶ κρείττων ἐστὶν ὁ ἔλεγχος ὁ ἐξ ἡμῶν 25
αὐτῶν καὶ οὐχ ὁ ἐκ τῶν πολλῶν· ἀρκεῖς γάρ μοι σὺ ὑπὲρ
πάντας ὁμολογῶν.

9 mg. ἀπορία

11 mg. λύσις

XXII.

Πρᾶξις σὺν θεῷ κβ'.

p. 476 a. καὶ τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτως ἐχέτω.

δύο προβλήματα προεβάλετο ὁ Σωκράτης, ἓν μὲν τὸ λέγον, 1
 ὅτι κρεῖττον τὸ ἀδικεῖσθαι τοῦ ἀδικεῖν, ἕτερον δὲ τὸ λέγον,
 5 ὅτι τῶν ἀδικοῦντων ὁ πάσχων καὶ παρέχων τιμωρίαν ἥττον
 ἄθλιώτερός ἐστι τοῦ ἀδικοῦντος μὲν μηδὲν δὲ ὑπομένοντος
 ἀλλ' αἰὲ ἀδικοῦντος· τούτων τοίνυν τὸ μὲν πρότερον δέδει-
 κται, νῦν δὲ τὸ δεύτερον κατασκευάζεται, ὅτι ὁ ἀδικήσας καὶ
 διὰ τοῦτο δικαίως κολαζόμενος ἥττον ἄθλιός ἐστιν, ὠφελεῖται
 10 γάρ· λαμβάνει τοίνυν τὸ ποιοῦν καὶ πάσχον καὶ λέγει, ὅτι ὡς
 ποιεῖ τὸ ποιοῦν, οὕτως πάσχει τὸ πάσχον· εἰ σφοδρῶς καίτοι
 τὸ κάον, σφοδρῶς καίεται τὸ καιόμενον, εἰ διὰ βάρους καίτοι,
 διὰ βάρους καίεται· εἰ ἐπιπολῆς, κακεῖνο ἐπιπολῆς· ἐπὶ
 15 τοῦ ποιοῦντος τοίνυν πρότερον γυμνάζει τὸν λόγον, καὶ οὕ-
 τως ἐπὶ τὸ πάσχον μεταβαίνει, ἐπειδὴ αἱ ἀποδείξεις ἐκ τῶν
 αἰτίων λαμβάνονται καὶ οὐκ ἐκ τῶν αἰτιατῶν· λέγει τοίνυν,
 ὅτι ὁ δικαίως κολάζων καλῶς ποιεῖ· τοῦτο γὰρ καὶ σὺ ὁμο-
 λογεῖς, ὦ Πῶλε, ὅτι τὸ δίκαιον καλόν· ὁ δικαίως οὖν κολά-
 ζων καλῶς ποιεῖ· οὐκοῦν καὶ ὁ δικαίως κολαζόμενος καλῶς
 20 κολάζεται· τὸ δὲ καλὸν ἢ πρὸς ἡδονὴν βλέπει ἢ πρὸς ὠφέ-
 λειαν ἢ πρὸς τὸ συναμφοότερον· ἀλλὰ μὴν ἡδὺ οὐκ ἔστι τῷ
 κολαζομένῳ τὸ κολάζεσθαι οὐδὲ μὴν τὸ συναμφοότερον, ὅπου
 γε ὅλως οὐδὲ ἡδύ· λείπεται ἄρα ὠφέλιμον εἶναι· ὁ ἄρα δι-
 καίως κολαζόμενος ὠφελεῖται· εἰ δὲ ὠφελεῖται, ἥττόν ἐστιν
 25 ἄθλιος, ἰάσεως γὰρ ἀξιοῦται· λοιπὸν ἔχει δεῖξαι, ὅτι ὠφελεῖ-
 ται· οὐκ ὠφέλειαν χρημάτων, οὐκ ὠφέλειαν σώματος ἀλλὰ
 ψυχῆς ὠφέλειαν· δείξει τοίνυν πάλιν δι' ἑτέρας θεωρίας, ὅτι
 ἡ μεγίστη ὠφέλεια περὶ ψυχὴν θεωρεῖται, ἐπειδὴ καὶ τὸ μέ-
 γιστον πάθος περὶ ψυχὴν· δεῖ τοίνυν δεῖξαι, ὅτι ὁ δικαίως
 30 κολαζόμενος λέγεται κολάζεσθαι· ὁ γὰρ ἀδίκως οὐδὲ κολά-

3 τό supr. lin. add. M 5 post πάσχων ÷ quinquies in ras. M
 19 καλῶς supr. lin. add. M 29 δεῖξαι] -ξαι supr. lin. add. M

ζεσθαι ἂν λεχθείη· κόλασις γὰρ λέγεται παρὰ τὸ κολοῦειν τῶν παθῶν· ὁ οὖν ἀδίκως κολαζόμενος διὰ τὰ πάθη, ἐπειδὴ κολούεται τῶν πάθων, λέγεται κολάζεσθαι, ὁ δὲ μὴ ἔχων πάθη ἀλλ' ἀδίκως ὑπομένων τι οὐ λέγεται κολάζεσθαι· ὅλως γὰρ οὐκ ἔσχεν πάθη καὶ τί ἔχει κολουθῆναι.

- 2 ἄξιον δὲ ἀπορῆσαι, πῶς φησιν ὁ Σωκράτης, ὅτι ὡς δρᾷ τὸ δρῶν, οὕτως καὶ τὸ πάσχον πάσχει· ὁρῶμεν· εἰ γὰρ ὑβρίσῃ τις σπουδαῖον, ἢ μὲν ὕβρις ἔδρασεν, οὐδὲν δὲ ἔπαθεν αὐτός· καταφρονεῖ γάρ· οὕτως γὰρ ὕβριζέ τις τὸν Διογένη καὶ φησιν αὐτῷ ἄλλος· ὦ Διόγενες, ὑβρίζει σε ὁ ἄνθρωπος· ὁ δὲ ἔφη· 10 ἐγὼ οὐχ ὑβρίζομαι οὐδὲ γελῶμαι· τί οὖν λέγομεν, ὅτι κατὰ ἀλήθειαν οὐκ ἔδρασεν ἢ ὕβρις; ἐπεχείρησε μὲν γὰρ ὑβρίσαι, ἐπειδὴ δὲ ψευδῇ ὕβριζεν, οὐκ ἠδυνήθη δρᾶσαι· εἰς γὰρ τὸν συνειδότα ἑαυτῷ τὰς ἐπαγομένας ὕβρεις. δρᾷ ἢ ὕβρις καὶ τότε πάντως πάσχει ὁ δικαίως ὑβριζόμενος, εἰ γε μὴ ἀναίσθη- 15 τος ἦ· εἰ γὰρ ἀναίσθητεῖ καὶ δικαίως ὑβρίζηται, οὐ πάσχει· εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι εἰ αἰσχροῦς μὲν ἐπολιπεύσατό τις, κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν χρόνον, κατ' ὃν ὑβρίζεται, ἢ σωφρόνως δια- κείμενος, πάσχει ἢ οὐ; ἀκουσάτω, ὅτι οὐ πάσχει· ὁ μὲν γὰρ ὑβρίζων τὰ πρότερον πραχθέντα ἐλέγχει, ὁ δὲ ὑβριζόμενος οὐ 20 πάσχει εἰδώς, ὅτι ἐν μεταμελείᾳ γενόμενος οὐκ ἔτι ὁμιλεῖ τοῖς κακοῖς.

p. 476 b. ἀνάγκη τί ἐστι καὶ πάσχον.

- 3 ἰστέον ὅτι Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς κατηγορίαις δύο τρόπους τοῦ πρὸς τι χαρακτηριστικούς λέγει· ἓνα μὲν ὅτι πρὸς τι ἐστὶ, 25 τὸ ἑτέρου τινὸς λεγόμενον, οἷον τὸ ἀριστερὸν πρὸς τι δεξιὸν ἀριστερὸν λέγεται, καὶ ὁ δοῦλος πρὸς δεσπότην δοῦλος λέγε- ται· δεύτερον δὲ ὅτι τὸ πρὸς τι πρὸς ἕτερόν ἐστιν· οὐ γὰρ

24 Aristot. cat. 6a 36. Olympiod. in Aristot. cat. 96, 35; 112, 19. Porphy. in cat. 111, 22 Ammon. in cat. 66, 5

1 mg. ση. παρὰ τί λέγεται κόλασις	6 mg. ἀπορία	10 ση.
τὸ Διογένους περὶ τοῦ ὑβρίσαντος λόγιον	13 mg. λύσις	17 mg.
ἀπορία	19 mg. λύσις	25 mg. α'
		27 mg. β'

23 ἐστι M εἶναι codd. Plat.

λέγεται· εἰ γὰρ εἴπωμεν λέγεται, συμπεριλαμβάνονται καὶ οὐ-
σίαι· καὶ γὰρ κεφαλή τινος λέγεται κεφαλή· τὸ δέ ἐστι πρὸς
ἕτερον κυρίως ἐπὶ τοῦ πρὸς τι· τινὲς τοίνυν τῶν ἐξηγητῶν
τὰ Πλάτωνος μὴ νοήσαντες λέγουσιν, ὅτι ἀπὸ Πλάτωνος τὸν
πρῶτον τρόπον ἔλαβεν· ὁ γὰρ Πλάτων κατὰ τὸ λέγεται χα-
ρακτηρίζει τὰ πρὸς τι καὶ οὐ κατὰ τὸ ἐστίν· σκοπήσατε οὖν,
ὅτι ἐστὶ μὲν καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν πιστώσασθαι, ὅτι οὐ τοῦτο
οἶεται, ἀλλὰ πρὸ Ἀριστοτέλους κατὰ τὸ ἐστίν αὐτὸς λαμβάνει·
μάλιστα δὲ καὶ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων· οὐκ εἶπεν γάρ, ὅτι
εἰ ἐστὶ τὸ ποιοῦν, ἀνάγκη καὶ τὸ πάσχον λέγεσθαι· ἀλλὰ ἀνάγκη
εἶναι καὶ τὸ πάσχον, ἵνα ἢ τὸ ποιοῦν πάσχοντος ποιοῦν, ὥστε
ἔχε ἐντεῦθεν τοῦτό σοι ποριζόμενον.

p. 477 a. κακίας ἄρα ψυχῆς ἀπαλλάττεται.

δέδεικται τοίνυν, ὅτι πρὸς ὠφέλειαν κολάζεται ὁ δικαίως 4
κολαζόμενος· τὴν γὰρ τῆς ψυχῆς κακίαν ἐκκόπτει ὁ κολάζων
τὸν τοιοῦτον· εἰ δὲ διδοῦσι τιμωρίαν δικαίως ἰᾶται· πῶς οὐκ
ἂν ἦττονα αὐτὸν ἄθλιον καλέσομεν τοῦ μηδὲν ὅλως πάσχον-
τος ἀλλ' αἰεὶ ἀδικοῦντος ἄλλους;

XXIII.

Πρᾶξις σὺν θεῷ κγ'.

p. 477 a. ἄρα οὖν τοῦ μεγίστου ἀπαλλάττεται.

ἔδειξε διὰ τῶν προλαβόντων, ὅτι μεῖζόν ἐστιν ἀδικοῦντά 1
τινα διδόναι δίκας ἢ μὴ διδόναι· ἐντεῦθεν τοίνυν βούλεται
δειῖξαι, ποῖόν ἐστι τὸ μέγιστον κακόν, οὗ ἀπαλλάττεται ὁ
παρέχων δίκας· λέγει τοίνυν, ὅτι ἐκεῖνα λάβωμεν, οἷς τὰ κακὰ
ὑπάρχει καὶ εὐρίσκομεν τὸ ζητούμενον. ἐστὶ τοίνυν τρία ταῦτα·
τὰ ἐκτός, τὸ σῶμα, ἢ ψυχὴ. περὶ μὲν οὖν τὰ χρήματα κακὸν
θεωρεῖται ἢ πενία, περὶ δὲ τὸ σῶμα νόσος, ἀσθένεια, αἰσχος·
νόσος μὲν τῶν τεσσάρων στοιχείων στασιαζόντων, ἀσθένεια δὲ
τῶν ὁμοιομερῶν οὐκ εὖ ἐχόντων, αἰσχος δὲ τῶν ὁργανικῶν
κακῶς συντεθέντων· περὶ δὲ τὴν ψυχὴν ἀδικία καὶ τὰ τοι-

5 mg. ση. ὅτι καὶ Πλάτων κατὰ τὸ εἶναι τὰ πρὸς τι χα-
κτηρίζει 25 mg. ση. ὅτι τρία περὶ ἃ τὰ κακὰ πέφυκεν ὑπάρχει

αὐτα· ἄρα τοίνυν τί μέγιστον κακόν ἐστι τούτων καὶ κακιζόμενον παρ' ἡμῶν καὶ ἀποστροφῆς ἀξιούμενον; ἄρα πενία; οὐδαμῶς· καὶ γὰρ παρέχομεν τοῖς δεομένοις καὶ ἐλεοῦμεν αὐτούς· ὥσαύτως καὶ τοὺς νοσοῦντας ἰάσεως ἀξιοῦμεν· μόνους δὲ τοὺς ἐν κακίᾳ ψυχῆς ζῶντας ἀποστρεφόμεθα καὶ κακοὺς νομίζομεν, ὥστε μέγιστον κακόν ἐστι τὸ περὶ τὴν ψυχὴν. ἐπεὶ οὖν περὶ τὴν ψυχὴν βλάπτεται ὁ ἀδικῶν μὲν, μὴ παρέχων δὲ δίκην, μέγιστον ἔχει κακόν, ὥστε βλαβερόν τὸ μὴ δίδόναι δίκην. εἴτα ἐπειδὴ τὸ μέγιστον πολὺ πλάτος ἔχει ἢ γὰρ ἥττον μέγιστον ἢ πολλῶ, ζητεῖ πῶς μέγιστον βλαβερόν καὶ λέγει, ὅτι ἄφατον βλαβερόν ἐστι. πιστοῦται δὲ οὕτως τοῦτο.

- 2 ἰστέον ὅτι ἐὰν λάβωμεν παραλληλόγραμμον ξδ' ἀριθμῶν ὡς τὴν μίαν πλευρὰν εἶναι ις', τὴν δὲ ἑτέραν δ', πάντως ὅσῳ μείζων ἐστὶν ἢ πλευρὰ ἢ τῶν ις' τῆς πλευρᾶς τῶν δ', τοσοῦτον καὶ ἢ ἐλάττων ἐλλείπει τῆς μείζονος καὶ τοῦτο καθόλου ἀληθές. ὥσπερ γὰρ τὰ ις' ὑπερέχει τῶν δ' ιβ', οὕτως καὶ τὰ δ' τῶν ις' ἐλλείπει ιβ'. ἐπεὶ τοίνυν τὸ ἀδικεῖν αἰσχρόν ἐστι, τὸ δὲ αἰσχρόν ἢ ἀνιαιρόν ἐστιν ἢ βλαβερόν, ἄρα οὖν τὸ ἀδικεῖν τοῦ πένεσθαι καὶ τοῦ τέμνεσθαι καὶ τῶν τοιούτων ἀνιαιρώτερόν ἐστιν; οὐδαμῶς· οὐδὲ ὅλως χαίρει γὰρ ὁ ἀδικῶν· εἰ τοίνυν οὐκ ἔστιν ἀνιαιρόν, βλαβερόν ἐστι· καὶ ἐπειδὴ ὅλως οὐκ ἔστιν ἀνιαιρόν, οὐ δυνάμεθα παραβαλεῖν τὸ βλαβερόν καὶ εἰπεῖν, ὅτι ἢ πολλῶ ἢ ὀλίγῳ, ὥστε εἰ μὴ ἔστιν ἀνιαιρόν, ἄφατόν ἐστι βλαβερόν τὸ ἀδικεῖν· τὸ δὲ ἄφατον βλαβερόν μέγιστον κακόν ἐστιν· ὁ ἄρα ἀδικῶν μέγιστον κακόν ποιεῖ· ὥσπερ τοίνυν ἀπο-

9 mg. ση. ὅτι τὸ μέγιστον ὑπερθετικὸν ὄν πολὺ πλάτος ἔχειν φησὶν.

11 mg.

κατὰ ψυχὴν.

τὸ ἀδικεῖν βλαβερώτατον

κατὰ τὰ ἐκτὸς τὸ
πέ
νε
σθαί

π
λ
ε
ν
ρά
μονάδων
τεσσαράκων

πλευρὰ παραλληλογράμμου ις'

22 οὐ supr. lin. add. M

φέρομεν τοὺς πενομένους παρὰ χρηματιστικὴν τέχνην, ἵνα
λάβωσί τι, καὶ τοὺς κάμνοντας παρὰ ἰατρικὴν, οὕτως καὶ τοὺς
ἀδικοῦντας ἀπάγομεν πρὸς τοὺς τιμωρουμένους πρὸς τὴν ἀξίαν
τῶν πεπραγμένων. εἰ δὲ τοῦτο, ἀπαλλαγῇσεται καὶ ἔσται ἥττων
ἄθλιος, ὥστε καὶ ἐντεῦθεν ἔστι δεῖξαι, ὅτι οὐ δεῖ δυσχεραί-
νειν ἐπὶ τοῖς ἀδικοῦσι μὲν πλουτοῦσι δέ· οὐ γὰρ ὁ βίος οὗ-
τος ζηλωτός ἐστιν. ἀμέλει καὶ Σωκράτης φησὶν, ὅτι καλὸν
μὲν ἔστι μηδένα μισεῖν ἀλλὰ πάντας ἔνωσιν ἔχειν· εἰ δὲ ἄρα
μισῆς τινα καὶ ὁρᾷ αὐτὸν ἀδικοῦντα καὶ χρηματίζοντα καὶ
πάντα τὰ πρὸς τρυφὴν ἔχοντα, εὖξαι μὴ δοῦναι αὐτὸν δίκην,
κατὰ ἀλήθειαν γὰρ ἀθλιώτερος γίνεται· εἰ δὲ φιλεῖς αὐτόν,
πειρῶ ἢ γὰρ φαινομένη τρυφὴ πολλῶν αὐτῷ κακῶν αἰτία
γίνεται, καὶ πρόσεχε, πῶς θειότατα κατασκευάζει τὸ μέγιστον
κακὸν εἶται τὴν κακίαν τῆς ψυχῆς. τινὲς γὰρ θέλοντες ἡμᾶς 3
ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν ἐλθεῖν, ἐπειδὴ ἴσασιν, ὅτι εὐκόλως ἐπὶ τὸ
κακὸν νεύομεν, ἀποτρέπουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς τῶν πολλῶν ἀδο-
ξίας· λέγουσι γάρ, ὅτι μὴ ἀδικήσης, μὴ φονεύσης, ἐπεὶ ἀδο-
ξεῖς. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀπὸ τῶν νόμων πιστοῦνται λέγοντες, ὅτι
εἰ ποιήσης κακόν, οἱ νόμοι καλοῦσίν σε πρὸς τιμωρίαν. ἀλλὰ
μὴν καὶ ἀπὸ τῶν ὑπὸ γῆν δικαιοτηρίων· λέγουσι γάρ, ὅτι
ἔστι Πυριφλεγέθων καὶ Ἀχέρων καὶ Κωκυτός, καὶ μέλλεις ἐν
τούτοις κολάζεσθαι· ἴστέον τοίνυν, ὅτι τινὲς τοιαῦτα ἀνατρέ-
πουσι λέγοντες, ὅτι ναὶ καὶ ἀδικεῖν, ὥστε καὶ γνωρίζεσθαι καὶ
ἀδοξεῖν κακόν· δεῖ οὖν οὕτως ἀδικῆσαι ὥς μὴ καταγνωσθῆ-
ναι, ἀλλ' ἐν τῷ πονηρῷ δοκεῖν χρηστόν τι διαπράττεσθαι,
ὥστε οὐδὲ νόμοις ὑποπίπτομεν μετὰ μηχανῆς ἀδικοῦντες· καὶ
πάλιν φασίν, ὅτι πόθεν δῆλον, ὅτι εἰσὶν ὑπὸ γῆν δικαιοτή-
ρια; τίς ἀπήγγειλεν; τίς ἦλθεν ἐκεῖθεν; εἰ δὲ ἄρα καὶ εἰσὶν
κατὰ ἀλήθειαν, ἀργυρίδιον μικρὸν παρέχομεν τοῖς δεομένοις
πρὸς ἀφοσίωσιν καὶ οὐκ ἔτι πάσχομεν παρὰ τοῦ θεοῦ. ὁ τοί-
νυν Πλάτων εἰδὼς τὰς τοιαύτας μωρὰς ἀντιθέσεις δι' ἄλλων
καὶ οὐ διὰ τούτων πιστοῦται θαυμαστῶς· λέγει γάρ, ὅτι δι'
αὐτὸ τὸ ἡμέτερον ἀγαθὸν σπεύσωμεν ἐκκόψαι τὴν κακίαν, καὶ

7 mg. ση. τὴν Σωκράτους περὶ τὸ μισεῖν διάταξιν

17 ἀδοξεῖς M ἀδοξήσεις coniecit Jahn

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

λαμβάνει τὴν νόσον καὶ φησιν, ὅτι τὴν ὑγίειαν διώκομεν καὶ ἐκκόπτομεν τὴν νόσον· διὰ τί; μὴ δι' ἄλλο τι ἢ δι' ἡμᾶς αὐτούς, ἵνα ὑγιαίνωμεν. ἀμέλει τοῖς παισὶ μόνον καὶ τοῖς παιδαριώδῃ νοῦν ἔχουσιν ἀνθρώποις· φαμέν· ὅτι ἐὰν μὴ θελήσης χειρουργηθῆναι, ἀποθανεῖν ἔχεις· ἐπεὶ οἱ εὖ φρονοῦντες ἀφ' ἑαυτῶν ἔρχονται εἰς τὸ πᾶν ὁτιοῦν ὑπομεῖναι ἕνεκεν τῆς ὑγείας, οὕτω τοίνυν κἀνταῦθα ὑποθώμεθα μήτε δικαιωτήρια εἶναι, εἰ καὶ ὅτι ἀποδέδεικται ἐν τῷ Φαίδωνι, μήτε νόμους μήτε ἀδοξίαν μήτε ἄλλο τι οὖν εἶναι, οὐκ ὀφείλομεν δι' αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν ἀρετὴν διώκειν; εἰ γὰρ καὶ μηδὲν ὑπομένει ὁ ἀδικῶν, ἀλλ' οὖν αὐτὸ τοῦτο ἡ ἀδικοῦσα ψυχὴ ἐν τῷ παρὰ φύσιν ἐστὶν αἰεὶ, καὶ ἀρκεῖ αὐτῇ τοῦτο πρὸς μέγιστον κακόν· ὥστε δι' αὐτὸ τὸ τῆς ψυχῆς ἀγαθόν, ὀφείλομεν αἰεὶ ἀρετὴν διώκειν· ἢ γὰρ κακία ἡμᾶς αὐτοὺς βλάπτει, ἐν τῷ παρὰ φύσιν γὰρ ἐσμεν.

p. 477 b. ἐν χρημάτων κατασκευῇ ἀνθρώπου κακίαν.

- 4 ἐπειδὴ κυρίως κακία ἐπὶ ψυχῆς λέγεται, νῦν δὲ ἐπὶ χρημάτων ἔλαβεν τὸ ὄνομα· οὐκ ἠρκέσθη τῷ εἰπεῖν χρημάτων, ἀλλ' ἐπήγαγεν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα δείξῃ, ὅτι οὐ τοσοῦτων χρημάτων, ὅσον ἀνθρώπου· ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ψυχῆς ἐστὶν ἡ κακία.

p. 477 e. δίκη δὲ ἀκολασίας καὶ ἀδικίας οὐκ ἀλγηδόνι γε ὥς φησιν ὁ σὸς λόγος.

- 5 ἀντὶ τοῦ ὥς καὶ σὺ ὁμολόγησας· οὐ γὰρ λέγει· ἐγὼ οὐ τίθημι, ἀλλὰ σὺ φῆς, δέχεται γὰρ καὶ αὐτὸς τοῦτο· οὐκ ἀντιλέγει δὲ ὁ Πῶλος, ἀλλ' ὁμολογεῖ οὕτως ἔχειν· ὥστε κάλλιστον τὸ διδόναι δίκην, ἐπειδὴ ἀπαλλάττεται τοῦ βλαβεροῦ καὶ ἰατρεύεται τὴν ψυχὴν· εἰ οὖν καλῶν ἀπολαύει ὁ πέννης χρηματισάμενος καὶ ὁ κάμνων ὑγιάνας πολλῷ πλέον ὁ ψυχὴν

8 Plat. Phaed. 107 d

1 ὑγίειαν S ὑγείαν in ras. M 22 δίκη δὲ ἀκολασίας καὶ ἀδικίας M om. codd. P lat. 23 φησὶν M cod. Plat. F om. codd. Plat. BT 29 ὁ supr. lin. add. M^c

ἐπὶ τὸ κρεῖττον φέρων γερῶν μεγίστων ἀξιοῦται· εἰ δέ τις εἴποι· διὰ τί οὖν τὸν νοσοῦντα ἰατρεύομεν· ἔδει γὰρ ἔαν αὐτόν, ἵνα τιμωρηθῇ ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησεν· λέγομεν, ὅτι καὶ γὰρ ὁ πολιτικὸς κελεύει τοὺς κακοὺς μὴ ἰᾶσθαι, ὁ μέντοι ἰατρὸς σωμάτων φροντίζων ἰᾶται αὐτὸν τὸ τοῦ σώματος ἀγαθὸν ὁρῶν· ἄλλως τε καὶ ἐν αὐτῷ τῷ νοσεῖν δίκας δίδωσιν καὶ δεῖ αὐτὸν καὶ ἐπιμελείας ἀξιοῦσθαι· δεῖ οὖν πανταχοῦ ἐπιστρέφειν πρὸς τὸ ἀγαθόν· καὶ εἰ ἀδικήσωμεν, ὀφείλομεν σπεύδειν ἐπὶ τὸ κρεῖττον φέρεσθαι· οὕτω γὰρ καὶ ἀθλητῆς καταπίπτων ἐλαίῳ κεχρημένος καὶ γυμναζόμενος πάλιν νικητῆς γίνεται· δεῖ οὖν καὶ ἡμᾶς διδόναι δίκας πλημμελοῦντας, ἵνα ἰατρευθέντες ἐπιγνῶμεν τὸ ἀληθές καὶ φεισώμεθα τοῦ μεγίστου πάθους.

p. 478 b. τί οὖν τούτων κάλλιστόν ἐστιν.

εἰρηκῶς ὅτι κρεῖττον ἀδικοῦντα δοῦναι δίκην ἢ μὴ δοῦναι 6
 νῦν ἐκ τοῦ ἀφερεπόνου κατασκευάζει καὶ φησιν, ὅτι ὥσπερ οἱ παῖδες ἢ οἱ παιδαριώδη νοῦν ἔχοντες οὐκ ἀνέχονται διὰ τὸ ἀφερέπονον πιεῖν φάρμακον ἢ τμηθῆναι καὶ μεγίσταις συμφοραῖς περιπίπτουσιν, οἱ δὲ θαρρήσαντες καὶ παθόντες ἰῶνται, οὕτως καὶ ἐνταῦθα. οἱ μὲν δόντες δίκην ἰατρεύονται, οἱ δὲ μὴ δόντες ἐν τῷ παρὰ φύσιν εἰσὶν. ἄξιον δὲ ἀπορῆσαι τοῦτο· εἴ τις ἐξ ἀρχῆς ἄχρι τέλους εὖ πολιτεύσῃται, ἕτερος δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἔτι νεάζων ἀσέμνως διαγάγοι, ὕστερον δὲ ἐπιστρέψοι καὶ θείαν ἀσκήσει πολιτείαν, ἄρα ἀμφοτέροι ὁμοίως εἰσὶν εὐδαίμονες ἢ οὐ; φαμέν, ὅτι ἡ αὐτὴ μὲν εὐδαιμονία ἐστίν, πλὴν τῷ μὲν ἐξ ἀρχῆς εὖ βιοῦντι πλέον, τῷ δὲ ὕστερον οὐχ οὕτως· δεῖ τοίνυν σπεύδειν μὴ ἀδικεῖν. εἰ δὲ ἄρα ἀδικήσωμεν, ὀφείλομεν σπουδάζειν δοῦναι δίκην. εἰ γὰρ ἀπαλλάττονται τοῦ σωματικοῦ πάθους οἱ τμηθέντες καὶ καέντες καὶ πιόντες φάρμακον, πολλῷ πλέον οἱ καθάραντες τὴν ψυχὴν. ὁ τοίνυν ὅλως μὴ ἀδικήσας, ἐκεῖνος εὐμοιρὸς ἐστὶ καὶ εὐδαίμων, ὁ δὲ ὅλως ἀδικήσας καὶ δοὺς δίκην εὐδαίμων μὲν ἢ εὐμοιρὸς οὐ λέγεται, ἦττον δὲ ἄθλιος· ἀντίστροφος τοίνυν

2 mg. ἀπορία
 λύσις

8 mg. λύσις

21 mg. ἀπορία

25 mg.

ἐστὶν ἡ δικαστικὴ τῇ ἰατρικῇ, ὥσπερ γὰρ ἐκείνη σώματα ἰᾶται, οὕτως αὕτη ψυχάς.

p. 478 d. καὶ ἰατρικὴ γίνεται πονηρίας ἡ δίκη.

7 ἰδοὺ τὴν δικαστικὴν ἰατρικὴν ψυχῆς ἐκάλεσεν.

p. 478 e. δεύτερος δέ που.

8 τὸ δεύτερος δεῖ μὴ πρὸς τὸ ἄνω εἰρημένον εὐδαιμονέστερος νοῆσαι, ἐπεὶ ἔσται καὶ ὁ διδοὺς δίκην εὐδαίμων, ἀλλὰ ἦττον· μὴ οὖν πρὸς τὸ ἄνω ἀλλὰ δεύτερος τῇ τάξει· ἀντὶ τοῦ οὐ τοιοῦτος, ἀλλὰ ἄθλιος μὲν, ἦττον δὲ ἄθλιος τοῦ μὴ δόντος δίκην.

p. 479 b. καὶ ἀρετὴ σώματος.

9 ἰδοὺ τὴν ὑγίειαν σώματος ἀρετὴν καλεῖ καὶ οὐ ψυχῆς.

p. 479 c. ἄρα αἰσθάνη τὰ συμβαίνοντα.

10 ἰδοὺ ἐντεῦθεν Ἀριστοτέλης ὠφελήθη καὶ εἶπεν, ὅτι συλλογισμός ἐστὶ λόγος, ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν τὸ ἕτερον ἐξ ἀνάγκης 15 συμβαίνει· ὅρα γάρ, πῶς εἶπεν ἄρα αἰσθάνη τὰ συμβαίνοντα, ἀντὶ τοῦ παρηκολούθησας τῷ συμπεράσματι.

p. 479 c. εἰ σοί γε ἄλλως δοκεῖ.

11 τοῦτο ὁ Πῶλος λέγει, ὅτι εἰ δοκεῖ σοι καὶ ἄλλως συλλογίσασθαι, λέγε· λοιπὸν οὖν ὁ Σωκράτης ἀνακεφαλαιοῦται τὰ 20 λεχθέντα, ἵνα μείνῃ τὰ δόγματα ἐν τῇ μνήμῃ· ὅρα δέ, ὅτι εἰς μαρτυρίαν οὐκ ἦλθον οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποδείξεως εὗρε τὸ ἀληθές.

p. 479 e. οὐκοῦν ἀποδέδεικται.

12 κατὰ κράτος οὖν τὸ ἀληθές ἀνεφάνη καὶ ἃ προεχειρισάμεθα 25 ἐξ ἀρχῆς, ὧ Πῶλε, ἀποδέδεικται· καὶ δῆλον, ὅτι εἴτε Ἀρχέ-

14 Aristot. an. pr. I 24 b 18 top. I 100 a 6

13 ἄρα M ἄρ' codd. Plat.

16 αἰσθάνη] αἰ ÷ in corr. M

18 ἄλλως M codd. Plat. BT om. cod. Plat. F

21 μείνῃ 5 μὴ

εἶη M

λαος εἴτε ἄλλος, ὅστις οὖν ἀδικήσῃ μὴ παρέχων δίκην, ἄθλιος
ἔσται· καὶ εἰ ἀθάνατον ὑποθῇ τὸν Ἀρχέλαον ἔτι μᾶλλον
ἄθλιος ἐμμένων, ἐπειδὴ αἰδίως βλάπτεται, ὥς εἴρηται ἐν τοῖς
Νόμοις.

XXIV.

Πρᾶξις σὺν θεῷ κδ'.

p. 480a. εἶεν.

ἐζητεῖ τὸ ἐξ ἀρχῆς, τί τὸ ποιητικὸν αἴτιον τῆς πολιτικῆς 1
εὐδαιμονίας· ὁ Σωκράτης τοίνυν ἔλεγεν, ὅτι οὐκ ἦν ἡ ῥητο-
ρική, ὁ Γοργίας ἔφασκεν ὅτι ναί· εἶτα λέγει ὁ Σωκράτης, ὅτι
ἐπιστήμων ἐστὶν ὁ ῥήτωρ τῶν δικαίων ἢ οὐ, καὶ ἀπεδείχθη,
ὅτι οὐκ ἔστι· δέδωκε τοίνυν ὁ Γοργίας, ὅτι οὐκ ἔστιν ὀφείλων
εἶναι· ὁ Πῶλος λοιπὸν λέγει, ὅτι κακῶς συνεχώρησεν ὁ Γοργίας,
ὅτι δεῖ πάντως ἐπιστήμονα εἶναι τὸν ῥήτορα τῶν δικαίων·
ἐντεῦθεν καὶ τὸ εἰδικὸν ἐζητήθη καὶ ἐδείχθη τὰ δίκαια εἰδικὰ
αἴτια ὄντα· πάντα τοίνυν ὁ Σωκράτης ἀπέδειξε καὶ ὅτι αἴρε-
τώτερον μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν καὶ ὅτι ὁ διδοὺς δίκην
τοῦ μὴ διδόντος πολλῷ ἀθλιώτερος· νῦν τοίνυν ὁ Σωκράτης
βούλεται δεῖξαι κακοποιόν τε καὶ ἀπεμφαίνουσιν καὶ ματαίαν·
κακοποιὸν μὲν, ὅτι συνηγορεῖ τοῖς ἀδικοῦσι καὶ ἀπολογεῖται
ὑπὲρ αὐτῶν κέρδους χάριν· τοὺς δὲ δικαίους μισεῖ καὶ κατ'
αὐτῶν λέγει· ἀπεμφαίνουσιν δέ, ὅτι εἰ εἶχε λογισμὸν προιστά-
μενον, ὥφελεν ὁ ῥήτωρ τοὺς μὲν φίλους καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς
γονέας ἀδικοῦντας κρίνειν καὶ κατηγορεῖν αὐτῶν, ἵνα ἰατρευ-
θῶσιν, τοὺς δὲ ἐχθρούς, εἰ ἄρα ἔχοι ἐχθρούς, οὐ γὰρ δεῖ, μὴ
κρίνειν μηδὲ κατηγορεῖν αὐτῶν ἀλλὰ καὶ ὑπεραπολογεῖσθαι
αὐτῶν, ἵνα μένοιεν ἐπὶ τῶν αὐτῶν καὶ μὴ ἰατρεύοιντο. ὥστε 2
καὶ ἐντεῦθεν ἔχεις, ὅτι οὐ δεῖ νομίζειν τοὺς ἀδικοῦντας καὶ

3 Plat. legg. VI 773 e

6 mg. τὸ εἶεν συγκατάθεσιν δηλοῖ τῶν εἰρημένων καὶ συναφὴν
πρὸς τὰ μέλλοντα· δηλοῖ καὶ τὸ ἄγε δή.24 ἐχθρούς οὐ γὰρ — 25 ἀλλὰ καὶ om. mg. add. M 27 οὐ
supr. lin. add. M

κερδαίνοντας δεξιῶς πράττειν, οὕτω γ' οὖν εἰσὶ τινες λέγοντες, ὅτι ὁ δεῖνα εὐτυχεῖ ἀδικῶν, καὶ οὕτως ἀδικῶν κακῶς οὐδέποτε ἔπταισεν οὐδὲ προσέκοψεν· μὴ οὖν ταῦτα λέγετε, ἀλλ' εἰ ἄρα μισεῖτε αὐτοὺς εὐχεσθε, ἵνα μείναιεν κερδαίνοντες καὶ μὴ δοῖεν δίκην· οὐ γὰρ ἰατρεύονται· οὕτω γ' οὖν φησιν ὁ φιλόσοφος Ἀμμώνιος, ὅτι τῷ διδασκάλῳ Πρόκλῳ ἔλεγέ τις λυπούμενος, ὅτι ὁ δεῖνα σκαιὸς ὢν καλῶς πράττει καὶ γὰρ δυστυχῶ, καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ φιλόσοφος Πρόκλος, ὅτι εἰ ἐχθρὸς σοι ἔστι, πανηγύριζε ἕως οὗ βλέπεις αὐτὸν μὴ διδόντα δίκην. ὥστε ἡ ῥητορικὴ παντὸς ἐστέρηται ἀγαθοῦ· εἴ γε μήτε ὑπὲρ τῶν δικαίων λέγει τι ὁ ῥήτωρ μήτε ἀμαρτάνοντα ἑαυτὸν δίδωσι πρὸς δίκην· μάταιος δὲ ἔστιν ὁ ῥήτωρ μηδὲν ὀρθὸν ἐργαζόμενος. ἄξιον δὲ ζητῆσαι, πῶς λέγει ἐνταῦθα, ὅτι δεῖ τῶν γονέων καὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμαρτανόντων κατηγορεῖν, ἵνα δοῖεν δίκας, καὶ μὴν ἐν τοῖς Νόμοις κελεύει τοὺς παῖδας ὑποτάττεσθαι καὶ ἀδικουμένους· λέγει γάρ, ὅτι ἡ φύσις οὐκ οἶδεν ἀγαθὸν ἢ κακὸν πατέρα ἀλλὰ ἀπλῶς πατέρα, ὥστε δεῖ τιμᾶν τὸν πατέρα καὶ ἀδικῆ, καὶ πάλιν φησὶν, ὅτι εἰ ἀδικεῖ σε ὁ ἀδελφός σου μὴ ἐνθυμοῦ, ὅτι ἀδικεῖ σε, ἀλλ' ὅτι ἀδελφός ἐστι· φαμέν· ὅτι ἐνταῦθα κατηγορίαν λέγει τὴν πρὸς τὸν λόγον. ὥσπερ γὰρ ἑαυτῶν κατηγοροῦμεν τῷ λόγῳ λέγοντες· πῇ παρέβην; τί δὲ ἔρεξα; καὶ τὰ τοιαῦτα, οὕτως καὶ πατρὸς καὶ ἀδελφοῦ κατηγορήσων· οὐκ ἐν δικασταῖς ἀλλὰ τῷ λόγῳ λέγων τῷ πατρὶ μετὰ ἐπιεικείας· ὦ πάτερ, μὴ πράξωμεν τόδε, ἀδικον γάρ ἐστι καὶ μὴ λυπηρὸν τι ἀπαντήσῃ ἡμῖν· πείθειν οὖν θέλε, εἰ δὲ μὴ δυνηθῆς, παραχώρει· δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν ἀμαρτάνουσιν, οἱ δὲ οὐχ ἀμαρτάνουσιν, καὶ τῶν ἀμαρτανόντων οἱ μὲν ἐφιστάνουσιν, οἱ δὲ οὐκ ἐφιστάνουσιν, καὶ τῶν ἐφιστανόντων οἱ μὲν εἰς ἑαυτοὺς

5 cf. Aristot. eth. Nicom. II 7, 1108 b 3. top. II 2, 110 a 1
15 Plat. legg. VI 772 e 18 Plat. IX legg. 868 e

5 mg. ση. τὴν πρὸς τὸν νεμεσητικὸν ἄνδρα τοῦ φιλοσόφου Πρόκλου ἀπολογίαν 13 mg. ἀπορία 20 mg. λύσις 21 ση. ὅπως χρή προσάγεσθαι πατράσιν ἢ ἀδελφοῖς ἀμαρτάνειν ἐπειγομένοις διὰ τῶν λόγων

4 μειναίεν corr. Jahn μεινοίεν M

19 σε supr. lin. add. M

ἀναφέρουσι τὴν αἰτίαν καὶ μέμφονται ἑαυτοῖς, οἱ δὲ εἰς ἄλλους. οἱ μὲν οὖν μὴ δόλως ἀμαρτάνοντες θεοὶ εἰσιν· οἱ δὲ ἀμαρτάνοντές τε καὶ μὴ ἐφιστάνοντες ἐκ διαμέτρου τούτοις ἀθλιώτατοι· ὅσοι δὲ ἐφιστάνουσιν καὶ ἐφιστάνοντες εἰς ἑαυτοὺς ἀναφέρουσι τὴν αἰτίαν, ἥττον ἀμαρτάνουσιν· οἱ δὲ εἰς ἄλλους μᾶλλον ἀμαρτάνουσιν θεία λέγοντες αἵτια εἶναι τῆς ἀμαρτίας, ὥς ἐκεῖνος ἔφη·

ἀλλὰ Ζεὺς καὶ μοῖρα καὶ ἱεροφοῖτις ἐρινύς.

ὥστε δεῖ ἑαυτῷ μέμφεσθαι καὶ πάλιν ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸ κρεῖττον· οὕτω γοῦν κακεῖνος εἶπεν·

ἀλλ' ἐπεὶ ἀσάμην φρεσὶ λευγαλέησι πιθήσας
ἄψ' ἐθέλω ἀρέσαι.

ἐκ πάντων τοίνυν δέδεικται ἄχρηστος οὓσα ἡ ῥητορική.

p. 480 a. ὅπου ὡς τάχιστα δώσει δίκην.

ἰδοὺ αἰνίττεται τὸν λόγον. μάλιστα γὰρ ὁ λόγος θᾶπτον 4 ἐπιρραπίζει καὶ ἀπάγει· ὁ γὰρ δικαστὴς ἐστὶν ὅτε καὶ ἐᾷ καὶ οὐκ ἐπιστρέφει.

p. 480 b. καὶ ἀνίατον.

διὰ τί ἀνίατον; τί οὖν αἰὲν κολάζεται μηδέποτε ἀπαλλαττό- 5 μενος, καὶ μὴν οὐκ αἰωνία ἡ κόλασις· εἴ γε βούλεται ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν ἡμᾶς φέρεσθαι, τὸ δὲ αἰὲν δίκας διδόναι ἐν τῷ παρὰ φύσιν ἐστίν, τὸ δὲ παρὰ φύσιν κακόν· ἄλλως τε εἰ ἐπιστρέφωμεν, ἵνα λοιπὸν νήψωμεν· εἰ τοίνυν αἰὲν κολαζόμεθα, μάτην ἡ κόλασις· πῶς τοίνυν λέγεται αἰωνία ἡ ὑπὸ γῆν κό-

8 T 87

11 I 119

2 mg.

α' ἀναμάρτητος

ὁ θεός

β' ἐφιστάνει καὶ ὅτι τῆς ἀμαρτίας αὐτὸς αἷτιος

ὁ ἥττον ἀμαρτάνων

γ' ἐφιστάνει ὅτι ἀμαρτάνει ἄλλον αἰτιώμενος

ὁ μᾶλλον ἀμαρτάνων

δ' ἀμαρτάνων καὶ μὴ ἐφιστάνων

ὁ ἀθλιώτατος

19 mg. ἀπορία

24 mg. λύσις. ση. τίνα τὴν αἰωνίαν κόλασιν λέγει

8 ἱεροφοῖτις M ἡεροφοῖτις codd. Hom.

λασις, ἐν τῷ μύθῳ μαθησόμεθα, ὅτι περίοδοί τινές εἰσιν, ἃς καλεῖ αἰῶνα καὶ ταύτας δεῖ ὑπομεῖναι καὶ οὕτως ἰατρευθῆναι.

p. 480 b. εἴπερ τὰ πρότερον.

- 6 ἀντὶ τοῦ εἰ αἱ προτάσεις ὁμολογήθησαν ἀληθεῖς εἶναι, 5
πάντως ἔπονται ἀληθῇ συμπεράσματα.

p. 480 c. μύσαντας.

- 7 ὥσπερ οἱ ἀφερέποντοι μὲν δόντες δὲ ἑαυτοὺς διὰ τὸ ἰαθῆναι 10
τοῖς ἰατροῖς μύουσι τοὺς ὀφθαλμούς, ἵνα μὴ ὁρῶσι, πῶς τέ-
μνονται, οὕτως δεῖ καὶ τοὺς μέλλοντας τῶν παθῶν ἀπαλλάττε-
σθαι μύειν καὶ ἀνέχεσθαι.

p. 480 e. ἄτοπα μὲν.

- 8 αἰσχύνεται τελείως ὁμολογήσαι καὶ φησιν, ὅτι ἄτοπα μὲν 15
λέγεις. ὅμως τοῖς προωμολογημένοις ἀκόλουθα ταῦτα· ὅρα
τοίνυν νεῦρα ἀποδείξεως.

p. 480 e. εἰ μόνον μὴ αὐτός.

- 9 φησὶν ὅτι εἰ δέ ἐστὶ τις ἐχθρὸς σου, μὴ ἀδικῇ δέ σε, ἀλλὰ
ἄλλον τινά, μὴ θελήσης αὐτὸν δοῦναι δίκην, ἀλλὰ καὶ βοήθη-
σον αὐτῷ, εἰ δύνασαι, ἵνα ἔτι πλέον τιμωρηθῇ· τί οὖν ἀδι-
κούμενος ἀδικεῖσθω, οὐ· πρῶτον μὲν γὰρ μᾶλλον ὁ ἐχθρὸς 20
ὥς δέδεικται ἀθλιοῦται ἢ ὁ ἀδικούμενος, ἔπειτα δὲ δεῖ τῷ
ἀδικουμένῳ λάθρα λέγειν, ὅτι μὴ πείθου αὐτῷ. ἰστέον δέ, ὅτι
θειότερόν τι αἰνίττεται· φησὶ γάρ, ὅτι εἴ σέ τις ἀδικεῖ ἀντὶ τοῦ
τὴν ψυχὴν σου εἰ λυπῇ πάθῃ, κατηγορήσον αὐτῶν καὶ ἔκκοψον
αὐτά, εἰ δὲ ἄλλους τινὰς ἀδικεῖ ὁ ἀδικῶν, ἀντὶ εἰ τῶν ἐκτὸς 25
χρημάτων ἢ τινος τοιούτου στερεῖ σέ τις, ῥᾶον φέρε, ὅπως μὴ
ἀποθανεῖται, ἀθάνατος γὰρ μένων μᾶλλον τῇ κακίᾳ δολοῦται.

25 mg. ση. τί συμβαίνει τῷ ἀδικοῦντί φησιν ἐκ τοῦ μὴ δίκην
διδόναι

7 μύσαντας M μύσαντα codd. Plat. 27 ἀποθανεῖται S, ἀπο-
θανῆται M

p. 481 b. οὐ μεγάλη τίς μοι.

τὸ οὐ μεγάλη εἶπεν, ἐπειδὴ οἶδεν, ὅτι καὶ ἡ ῥητορικὴ κατὰ 10
τὸ σπάνιον ὑπὲρ δικαίου ποιεῖ, εἰ καὶ μὴ πρώτως, ἀλλὰ διὰ
συμβεβηκὸς ἢ διὰ κέρδος ἢ δι' ἄλλο τι.

XXV.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ κέ'.

p. 481 b. εἰπέ μοι, ὦ Χαιρεφῶν.

ὥσπερ ἐν τοῖς πρὸς Γοργίαν λόγοις τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου 1
τῆς πολιτικῆς εὐδαιμονίας διδασκομένου ὁ λόγος ἐζήτησεν τὸ
εἰδικὸν καὶ ἐν τῷ πρὸς Πῶλον ἀπεδόθη, ὅτι τὸ δίκαιόν ἐστιν,
οὕτως ἐνταῦθα κατ' ἀρχὰς μὲν τὸ εἰδικὸν παραλαμβάνει,
δείκνυσι δὲ τὸ τέλικον. ἐπειδὴ ὁ Καλλικλῆς τὴν ἡδονὴν ἐτί-
θετο τὴν αἰσχροῦ, αὐτὸς δὲ ἡδονὴν τὴν νοερὰν καὶ πρὸς τὸ
θεῖον ἐκκαλοῦσαν. εἰκότως τοίνυν ταύτῃ τῇ τάξει ἐχρήσατο
τῶν προσώπων, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύνατο ἐν πρόσωπον πάντα ταῦτα
ἐναντία ὄντα πρεσβεύειν· ὅθεν τοῦ Γοργίου εἰρηκότος, ὅτι
θέλει ὁ ῥήτωρ ἐπιστήμων εἶναι τοῦ δικαίου, καὶ ἐλεγχθέντος
καὶ μηκέτι δυναμένου τὸ ἐναντίον εἰπεῖν, ὅτι οὐκοῦν οὐ θέλει
ἐπιστήμων εἶναι, ὁ Πῶλος τοῦτο λέγει. εἶτα πάλιν τοῦ Πῶλου
θέντος, ὅτι τὸ δίκαιον καλὸν ἐστιν, ὥς ἂν πλησιάζοντος
ὅπως οὖν δήποτε ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις, ὁ Καλλικλῆς πόρρω
πρὸς ὧν λέγει, ὅτι ψεῦδος. οὐκ ἔστι γὰρ τὸ δίκαιον καλὸν
ἀλλὰ τὸ ἄδικον· ἐπεὶ τοίνυν κατακεκράτῃται ταύτῃ τῇ νόσῳ,
πλειόνων χρεῖα ἐνταῦθα λόγων καὶ πλείονος μοχλίας· ὁ Καλ-
λικλῆς τοίνυν αἰὲ παιδιώδη βίον καὶ αἰσχροὺ ζῶν ἐρωτᾷ τὸν
Χαιρεφῶντα ὥς μέσον ὄντα, ὅτι· ἄρα παίζει ὁ Σωκράτης ἢ
σπουδάζων ταῦτα λέγει· ἐμφιλοσόφως τοίνυν ὁ Χαιρεφῶν
ἀποκρίνεται καὶ λέγει· ὅτι ἐγὼ νομίζω ὑπερφυῶς αὐτὸν
σπουδάζειν· ὑπὲρ φύσιν γὰρ εἰσιν οἱ λόγοι· ὅμως δὲ πάρεστιν
ὁ Σωκράτης καὶ ἐρώτα, εἰ σπουδάζει· ὁ Καλλικλῆς λέγει, ὅτι

15 Gorg. 454 b

17 Gorg. 471 a

27 481 b

23 μοχλίας M fort. scrib. μοχλείας

2 μὰ τοὺς θεοὺς ἐπιθυμῶ μαθεῖν. καὶ ὅρα πάλιν, πῶς εἶπεν
ἐπιθυμῶ κατὰ τὸ φιλήδονον ζῶν· λέγει τοίνυν ὁ Καλλικλῆς,
ὅτι εἰ ταῦτα καὶ σπεύδων λέγει, ἀνατέτραπται ἡμῶν ὁ βίος
μηκέτι ἀδικούντων καὶ κερδαινόντων, ὥστε οἴεται τοῦτο εἶναι
καλὸν τὸ ἀδικεῖν· καὶ οὐκ οἶδεν, ὅτι ὁ βίος ἐκείνου ἀνατέτρα- 5
πται, οὐ γὰρ ὁ σώφρων· ἐπεὶ τοίνυν εἶπεν ὁ Καλλικλῆς· ὅτι·
ὦ Σώκρατες, σπουδάζεις ἢ παίζεις; δείκνυσιν ὁ Σωκράτης,
ὅτι σπουδάζει· καὶ ἵνα τοῦτο πιστώσῃται φησὶν, ὅτι εἰ μὴ
εἴχομεν οἱ ἄνθρωποι κοινὰ πάθη, οὐκ ἂν ἄλλοι τὰ ἄλλων
ἐγνώριζον· οἷον εἰ μὴ ἐπύρεξέ τις, ἄλλον βλέπων πυρέσσοντα 10
οὐκ ἤδει, ὅτι κάμνει· εἰδὼς δὲ ἐκ τῆς πείρας μανθάνει, καὶ
ἔτι σαφέστερον τοῦτό ἐστιν ἐπὶ φωνῆς· εἰ γὰρ μὴ ἤδειμεν
τὰς ἀλλήλων φωνάς, οὐκ ἂν ἐγγνωρίζομεν· εἰ γὰρ ἕκαστος
ιδίαν φωνὴν εἶχεν, οὐδὲν ἐνοοῦμεν. οὕτως ὁ Ἑλλάδι φωνῇ
κεχρημένος καὶ ταύτην μόνην εἰδὼς οὐ νοεῖ τὴν τῶν Αἰγυ- 15
πτίων. λέγει τοίνυν ὁ Σωκράτης τῷ Καλλικλεῖ, ὅτι εἰ μὴ εἴχο-
μεν κοινὰ πάθη, οὐκ ἂν ἤδειμεν τὰ ἀλλήλων. τί οὖν ἐστι
3 κοινὸν πάθος Σωκράτους καὶ Καλλικλέους; ἰστέον δέ, ὅτι
καὶ ὁ Σωκράτης ἔρωτα εἶχε καὶ ὁ Καλλικλῆς· ἥρων τοίνυν
καὶ προσώπου καὶ πράγματος· πρᾶγμα μὲν οὖν ἦν Σωκρά- 20
τους ἡ φιλοσοφία, ταύτην γὰρ εἶχεν ἐρωμένην, πρόσωπον
δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ οἱ τοιοῦτοι· ὥσαύτως καὶ ὁ Καλλικλῆς
ἔρωτα εἶχε τοῦ τε δήμου τῶν Ἀθηναίων, ἐθώπευε γὰρ αὐτόν,
καὶ μεираκίου τινός, ᾧ ὄνομα κύριον Δῆμος· οὗτος δὲ ὁ Δῆ-
μος ἦν Πυριλάμπους· σὺ μὲν οὖν, ὦ Καλλικλεῖς, ἂ θέλουσιν 25
ἅπαντες οἱ ἐρώμενοι, ποιεῖς· ἀμέλει καὶ εἰ ἔλεγές τι παρὰ τῷ
δήμῳ τῶν Ἀθηναίων ἢ τῷ Δῆμῳ τῷ Πυριλάμπους καὶ ἡ-
σθου, ὅτι οὐκ ἀρέσκονται αὐτῷ καὶ ταῦτα δὴ νοσῶν καὶ μηδε-
νὸς φειδόμενος· ὅμως μετήεις καὶ τὰ ἀρέσκοντα αὐτοῖς ἔλεγες·
ἐγὼ δὲ τῷ μὲν ἐνὶ ἐρωμένῳ τίθημι καὶ τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ 30
ποιῶ καὶ οὐδέποτε ἀφίσταμαι· τίς δὲ ἐστιν οὗτος· ἡ φιλοσο-
φία, τὸν δὲ ἕτερον ὃ ἐστι τὸν Ἀλκιβιάδην, ἐστιν ὅτε καὶ ἀπο-

18. mg. ἐρῶντες	πρόσωπα	πράγματα
Σωκράτης	σπουδαῖοι ἄνδρες	φιλοσοφία
Καλλικλῆς	Δῆμος Πυριλάμπους	δῆμος Ἀθηναίων

32 τὸν, -ν supr. add. M

στρέφομαι μὴ θέλοντα ἐπιστρέψαι, ὥστε σὺ μὲν πᾶσι τὰ ἀρέ-
σκοντα ποιεῖς, ἐγὼ δὲ τὰ μόνη τῇ φιλοσοφίᾳ· οὐκ ἐγὼ οὖν
εἶπον, ἃ εἶπον, ἀλλὰ αὕτη· ταῦτόν δέ ἐστιν εἰπεῖν πάλιν ἢ
ἀλήθεια· ἢ δὲ ἀλήθεια ἀεὶ σπουδάζει καὶ οὐδέποτε παίζει·
5 ταύτην οὖν ἔλεγξον, εἰ δυνηθείης· ἰστέον δέ, ὅτι ὁ Σωκρά-
της ὡς εἴρηται καὶ ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ καὶ τελειότερον ἐν τῷ
Φαίδρῳ ἔνθεος ἦν ἐραστής· διαφέρει δὲ ὁ ἔνθεος τοῦ φορ-
τικοῦ, ὅτι ὁ μὲν ἔνθεος τὴν ψυχὴν ὁρᾷ καὶ πάντα ποιεῖ
πρὸς τὸ ἐπιστρέψαι τὸν ἐρώμενον πρὸς τὸ ἀγαθόν, ὁ δὲ
10 φορτικός, εἰ δεῖ τάλεθες εἰπεῖν, μισεῖ, οὐκ ἐρᾷ· θέλει γὰρ τὸν
ἐρώμενον ψυχῆς μὲν ἀμελεῖν, τοῦ δὲ σωματικοῦ κάλλους
φροντίζειν· τοῦ γὰρ σώματος ἐρᾷ· θέλει οὖν αὐτὸν καὶ πένητα
εἶναι, ἵνα ἐνδεὴς ὢν πᾶν ὁτιοῦν ποιήσῃ· θέλει δὲ αὐτὸν καὶ
ἀπολιν εἶναι καὶ ἄνευ πατρὸς καὶ μητρὸς, ἵνα σχῇ καιρόν,
15 ὅτε βούλεται, ἐντυγχάνειν αὐτῷ.

p. 481 c. πότερόν σε φῶμεν.

τινὰ τῶν βιβλίων ἔχει τὸ φῶμεν, τινὰ οὐ· εἰ μὲν οὖν μὴ 4
ἔχη, οὐ δεῖ αὐτὸ προσυπακούειν· ἴσταται γὰρ καὶ ἄνευ αὐτοῦ
ὁ λόγος, εἰ δὲ ἔχη, ἔτι πλέον σαφὲς τὸ λεγόμενον.

p. 481 c. τοῖς μὲν ἄλλο τι τοῖς δὲ ἄλλο.

προσυπάκουε τὸ κοινὸν ἄλλοις πρὸς ἄλλο.

5

p. 482 a. ἀεὶ ἃ νῦν ἐμοῦ ἀκούεις.

ἰδοὺ τὸ ἀεὶ καὶ πάλιν ἐν παντὶ τῷ βίῳ· οὕτως ἀμετάθετον 6
πρᾶγμα ἢ ἐπιστήμη· ἀμέλει ἐν τοῖς ὑποκάτω εἰπόντος τοῦ

6 Plat. Alcib. 103 a. Plat. Phaedr. 244 d. Plat. Conv. 179 a, 180 b.
cf. Procl. in Alcib. p. 35. Olympiod. in Alcib. p. 13 25 Gorg.
490 e

7 mg. ση. διαφορὰ τοῦ ἐνθέου καὶ φορτικοῦ ἐραστοῦ.

ἐρασταί	ἐρώμενα	ἔργα τούτων
ἐνθεος	ψυχὴ	ἐπιστροφή πρὸς τὸ ἀγαθόν
φορτικός	σῶμα	φροντὶς τῶν χειρόνων

16 φῶμεν M codd. Plat. θῶμεν. Madv.
Plat. T ἃ codd. Plat. BF

22 ἀεὶ ἃ M cod.

Καλλικλέους, ὅτι αἰεὶ τὰ αὐτὰ λέγεις, ὦ Σώκρατες· φησὶν ὁ Σωκράτης· καὶ γὰρ οὐ μόνον τὰ αὐτὰ λέξω, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν.

p. 482 a. πολὺ ἥτιον ἔκβλητος.

- 7 γράφεται καὶ ἔκβλητος καὶ ἔμπληκτος· ἀπλῶς δὲ λέγει, ὅτι 5
ὁ ἕτερος ἐρώμενος, ἀντὶ ὃ Ἀλκιβιάδης ἢ τίς τοιοῦτος πολλά-
κισ ἔμπληκτός ἐστι παρ' ἐμοὶ καὶ ἐκβαλλόμενος· ὁ δὲ ἕτερος
ἐρώμενος, ἀντὶ ἧ φιλοσοφία αἰεὶ τιμᾶται παρ' ἐμοί, καὶ ἃ
κελεύει, φθέγγομαι.

p. 482 a. ὁ μὲν γὰρ Κλεινῆιος.

10

- 8 ἀντὶ ὃ Ἀλκιβιάδης ἄλλοτε ἄλλοις χαίρει λόγοις· ἡ δὲ φιλο-
σοφία αἰεὶ τῶν αὐτῶν ἐφίεται λόγων ἀληθῶν γε ὄντων.

p. 482 b. παρῆσθα δὲ καὶ αὐτός.

- 9 καὶ σὺ αὐτὸς παρῆς κινουμένων τῶν λόγων τῶν πρὸς
Πῶλον· εἰ οὖν δύνασαι ἐλέγξει, ἔλεγξον.

15

p. 482 b. τὸν Αἰγύπτιον θεόν.

- 10 ἤδη εἰρήκαμεν, ὅτι τὸ διακριτικὸν τῆς λογικῆς ψυχῆς ἐν-
δείκνυται διὰ τοῦ κυνός· Αἰγύπτιον δὲ εἶπεν, ἐπειδὴ μάλιστα
πάντων οἱ Αἰγύπτιοι τοῖς συμβόλοις ἐκέχρητο.

p. 482 b. οὐ σοι ὁμολογήσει Καλλικλῆς, ὦ Καλλίκλεις.

20

- 11 φησὶν ὅτι εἰ ἀνέλεγκτον ἐάσης τὸν λόγον, ὦ Καλλίκλεις, καὶ
μὴ θελήσης ζητηθῆναι τοὺς λόγους, οὐδέποτε σοι συμφω-
νήσει ὁ Καλλικλῆς, ἀντὶ τοῦ οὐδέποτε σαυτῷ συμφωνήσεις,
ἄλλ' ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ διαφωνήσεις τυφλώτων· κάλλιον δέ
γε λύρας χορδᾶς διαφωνῆσαι καὶ μὴ ποιεῖν ἁρμονίαν ἢ γ' οὖν 25

17 mg. ση. τίνα λέγει Αἰγύπτιον θεὸν καὶ ὅτι τὸν κύνα

4 ἔκβλητος **M**, cod. Plat. **B**² ἔμπληκτος codd. Plat. 10 Κλει-
νῆιος **M** Κλεινίειος codd. Plat. 16 τὸν Αἰγύπτιον **M** cod. Plat. **F**
τὸν Αἰγυπτίων codd. Plat. **BT**

χορὸν διαφωνῆσαι καὶ μὴ ψυχὴν αὐτὴν ἑαυτῇ μάχεσθαι καὶ διαφωνεῖν. μέγιστον γὰρ τοῦτο κακόν.

p. 482 c. ἐμὲ ἑμαυτῷ.

ἄτοπον ἐμὲ ἑμαυτῷ μὴ συμφωνεῖν, ἀλλ' ἐναντία λέγειν. 12

XXVI.

Πρᾶξις σὺν θεῷ κς'.

p. 482 c. ὦ Σώκρατες, δοκεῖς μοι νεανιεύεσθαι.

ὅτι Καλλικλῆς δύο ταῦτα αἰτιᾶται τοῦ Σωκράτους· τὴν τε 1
προαίρεσιν καὶ τὴν γνῶσιν· τὴν μὲν προαίρεσιν, ὅτι κακούρ-
γως προφέρεται τοὺς λόγους καὶ ἐπίτηδες τοιαῦτα ἐρωτᾷ, εἰς
ὃ οὐ δύναται ὁ ἐρωτώμενος τὰ δοκοῦντα αὐτῷ ἀποκριθῆναι
διὰ τὸ αἰσχύνεσθαι τοὺς παρεστῶτας· οὕτω γ' οὖν ἐπὶ τοῦ
Γοργίου ἐποίησας, ὦ Σώκρατες, καὶ ἡρώτησις αὐτόν, εἰ δεῖ
ἐπιστήμονα εἶναι τῶν δικαίων τὸν ῥήτορα, ἵνα ἐρυθριάσας
τοὺς παρεστῶτας εἴπῃ· ὅτι ναὶ δεῖ· ἐδόκει γὰρ τοῖς πολλοῖς
ἄτοπον εἶναι τὸ μὴ εἰδέναι τὸν ῥήτορα τὰ δίκαια· ὁ τοίνυν
Πῶλος καλῶς ποιῶν εἶπεν· ὅτι κακῶς σοι συνεχώρησεν· εἴτα
πάλιν εἶπας τῷ Πῶλῳ ἔφη· ὅτι δοκεῖ σοι τὸ δίκαιον καλὸν
εἶναι, ὁ δὲ πάλιν ἐρυθριάσας δέδωκε τοῦτο καὶ εἶπεν· ὅτι τὸ
ἄδικον αἰσχρόν ἐστιν· οὕτως μὲν τῆς προαιρέσεως λαμβάνε-
ται, τῆς δὲ γνώσεως οὕτως.

ἰστέον, ὅτι ὁ συλλογισμὸς τὸ ἐλάχιστον ἐκ δύο προτάσεων 2
ἐστίν· αἱ δὲ προτάσεις θέλουσι μὴ πάντῃ διαφέρειν, ἐπεὶ
οὐδὲν γίνεται· οὐδεὶς γὰρ λέγει, ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ὁ
κόσμος αἰδῖος, ἡ ψυχὴ ἄρα αἰδῖος· ἐπειδὴ αἱ προτάσεις κατὰ
πάντα διαφέρουσιν, θέλουσιν οὖν κατὰ τι κοινωεῖν, οἷον
ἵνα εἴπῃς· ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος, τὸ αὐτοκίνητον αἰδῖον, ἡ
ψυχὴ ἄρα αἰδῖος· καὶ πάλιν δεῖ εἰδέναι, ὅτι ὁ μέσος ὅρος
θέλει μὴ ὁμώνυμος εἶναι, ἐπεὶ παραλογισμοῦ αἴτιος γίνεται,

12 Gorg. 460 a

16 Gorg. 461 b

17 Gorg. 474 d

6 δοκεῖς μοι M cod. Plat. F δοκεῖς codd. Plat. BT 14 γὰρ
om. mg. add. M^c

οἶον ἔαν εἴπω· ὁ κύκνος λευκός, τὸ λευκὸν χρῶμα, ὁ κύκνος ἄρα χρῶμα· τί οὖν; οὐκ ἔστιν οὐσία ἀλλὰ χρῶμα. λέγομεν οὖν, ὅτι αἱ μὲν προτάσεις ἀληθεῖς, τὸ δὲ συμπέρασμα οὐ συνάγεται ἀληθές, ἐπειδὴ ἢ μὲν ἐλάττων πρότασις τὸ μετέχον ἔχει· ὁ γὰρ κύκνος μετέχει τοῦ λευκοῦ, ἢ δὲ μείζων τὸ μετεχόμενον, 5 τὸ γὰρ εἰπεῖν τὸ λευκὸν χρῶμα τὸ μετεχόμενον λέγει ἀντὶ τοῦ λευκότης· εἰσὶ δὲ τοιαῦτα καὶ ἄλλα πολλά, οἶον ἔαν εἴπω· οὗτος Αἴας ἐστίν, ὁ Αἴας ἐμονομάχησεν Ἑκτορι, οὗτος ἄρα ἐμονομάχησεν Ἑκτορι· καὶ πάλιν ἔαν εἴπω· οὗτος ἀνδριάς ἐστίν, ὁ ἀνδριάς ἄνθρωπος, οὗτος ἄρα ἄνθρωπός ἐστιν. 10 ἰδοὺ τοίνυν ἢ ὁμωνυμία πλανᾷ· λέγει τοίνυν ὁ Καλλικλῆς· ὅτι, ὦ Σώκρατες, γινῶσιν οὐκ ἔχεις ἀλλὰ παραλογίζῃ· ὅτι μὲν γὰρ τὸ ἄδικον αἰσχρὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν κακὸν ἀληθές, τὸ δὲ συμπέρασμα ψεῦδος, ὅτι τὸ ἄδικον κακόν· δεῖ γὰρ εἰδέναι, φησὶν ὁ Καλλικλῆς, ὅτι τὸ μὲν ἄδικον αἰσχρὸν ἐστὶ κατὰ τὸν 15 νόμον, ἐπεὶ οὐ κατὰ τὴν φύσιν, τὸ δὲ αἰσχρὸν κακὸν τῇ φύσει ἐστίν· ὥστε παραλογίζῃ· τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ νόμου λαμβάνων, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς φύσεως· λέγει τοίνυν, ὅτι τὸ ἄδικον τοῖς τοῦς νόμους ἐκθεμένοις αἰσχρὸν ἐστίν, ἵνα μὴ οἱ ἰσχυρότεροι τῶν ἀσθενεστέρων κρατῶσι· διὰ τοῦτο γ' οὖν οἱ ἀσθενεῖς γοη- 20 τεύουσι καὶ παρακαλοῦσι τοὺς ἰσχυροὺς καὶ λέγουσιν, ὅτι οὐ δεῖ ἀδικεῖν, ἵνα ποιῶσιν ἐκείνους μὴ ἀδικεῖν, ἐπεὶ ἡ φύσις τοῦτο οἶδεν καλόν.

- 3 οὕτω γ' οὖν καὶ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις ὁρῶμεν, ὅτι τὸ ἰσχυρότερον τοῦ ἀσθενεστέρου πλεον ἔχει· κατεσθίει γ' οὖν τὰ 25 ἀσθενέστερα τὰ αὐτῶν ἰσχυρότερα καὶ ἐντεῦθεν ζῇ. ταῦτα μὲν ὁ Καλλικλῆς ἄλογα φέρων εἰς παράδειγμα ἀλογίᾳ συζῶν καὶ μὴ εἰδώς, ὅτι οἱ κατ' αὐτὸν καὶ ἀλόγων χείρους εἰσὶν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἀχρὶ κόρου ἐσθίει μόνον, οἱ δὲ θηριώδεις καὶ κατ' αὐτὸν ὄντες ἄνδρες οὐδέποτε κορέννυνται ἀδικοῦντες. λοιπὸν 30 δὲ καὶ τοῦτο ἄγνοεῖ, ὅτι τὰ μὲν ἄλογα τοῦ εἶναι μόνον ἐφίενται, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἀσθενεστέροις ἐπιτίθενται διὰ τὸ ζῆν, οἱ δὲ ἄνθρωποι ὑπερφυές τι ἔχουσι καὶ οὐκ ὀφείλουσι τὰ χείρονα μιμεῖσθαι ἀλλὰ τὰ κρείττονα καὶ ζῆν νοερώς· πρόκειται τοίνυν τῷ Σωκράτει δεῖξαι, ὅτι συντρέχει ὁ χρηστός 35

6 τὸ (sec.) supr. add. M

20 κρατῶσι 5 κρατοῦσι M

νόμος τῇ φύσει. ἰστέον γάρ, ὅτι θεόθεν ἄμφω παράγεται, καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ φύσις συννυπάρχουσιν ἀλλήλοις καὶ μείζων ἐστὶν ὁ νοῦς· νόμος δέ ἐστιν ὁ νοῦς· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ νόμος λέγεται ἀντὶ τοῦ ὁ διανέμων ἐκάστῳ τὰ πρὸς ἀξίαν· ὥστε οὐ δεῖ σκώπτειν τοὺς εὖ κειμένους νόμους, οὐ γὰρ δεῖ βιάζεσθαι τὸν ἀσθενέστερον. τί οὖν; οὐ δεῖ τὸν ἰσχυρότερον πλεον τι ἔχειν τοῦ ἀσθενεστέρου; φαμέν· ὅτι ναί· ἀλλὰ πλεον οὐ ποσότητι ἀλλὰ ποιότητι ὥς εἶναι ἀληθές τὸ τοῦ Ἑσιόδου·

νήπιοι οὐδὲν ἴσασιν, ὅσῳ πλεον ἤμισυ παντός.

τὸ γὰρ ἤμισυ δίκαιον ὃν τοῦ φαύλου καὶ ἀδίκου, τῷ μὲν ποσῷ ἔλαττον, τῷ δὲ ποίῳ πολλῷ μείζων. δεῖ οὖν πλεον ἔχειν 4 τὸν ἰσχυρότερον, αὐτὸ τοῦτο τὸ δύνασθαι μὲν ἀδικεῖν, μὴ ἀδικεῖν δέ· ἀρκεῖ γὰρ τοῦτο τὸ ἀγαθὸν αὐτῷ εἰς τὸ δύνασθαι πλεον αὐτοῦ· ὁ γὰρ ἀδικῶν οὐ δύναται δεσπόζειν. πῶς γὰρ δουλεύων μυρίοις δεσπόταις τοῖς πάθεσι· καὶ ἄλλως ὅρα, πηλίκον ἐστὶ τὸ δίκαιον, ὅτι αὐτῷ οἱ ἀδικοῦντες οὐ δύνανται ἀδικῆσαι ἄνευ τοῦ δικαίου· εἰ μὴ γὰρ οἱ ἀδικοῦντες πρὸς ἀλλήλους τὸ δίκαιον φυλάξωσιν, οὐδ' ἂν ποτε δυνηθεῖεν ἄλλους ἀδικῆσαι· ἔσονται γὰρ μαχόμενοι καὶ οὐδὲν ποιήσωσιν· λέγει τοίνυν ὁ Καλλικλῆς τῷ Σωκράτει· ἐμοὶ εἶπας, ὥς τὰ δοκοῦντα τῷ δήμῳ ποιῶ μὴ εἰδώς, ὅτι σὺ εἰ δημηγόρος, σὺ γὰρ τὰ ἀρέσκοντα τῷ δήμῳ ποιεῖς ἐκεῖνα ἐρωτῶν, ἃ τοῖς πολλοῖς καὶ ἀσθένεσιν ἀρέσκει, ὅθεν ἄγαμαι μὲν τὸν Πῶλον ἐφ' οἷς ἤλεγξέν σε εἰρηκότα, ὥς δεῖ ἐπιστήμονα εἶναι τὸν ῥήτορα τῶν δικαίων· πάλιν δὲ οὐκ ἄγαμαι, ὅτι καὶ αὐτὸς ἡρυθρίασεν καὶ συνέθετο ὥς τὸ δίκαιον καλόν ἐστι καὶ οὐκ εἶπεν τὰ δοκοῦντα αὐτῷ.

9 Hesiod. opp. 40

6 mg. ἀπορία   7 mg. λύσις   9 mg. ση.   11 mg. ση. ὅτι
δεῖ τὸν ἰσχυρότερον κατὰ τὸ ποῖον τοῦτ' ἐστὶ κατὰ δύναμιν τὸ
πλεον ἔχειν, τῷ δὲ ποσῷ ἔλαττον τοῦ ἀσθενεστέρου τοῦτ' ἐστὶ
κατὰ τὰ χρήματα

18 φυλάξωσιν M φυλάξουσιν 5   19 ποιήσωσιν M ποιήσου-
σιν 5

p. 482 e. συμποδισθείς.

- 5 ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀλόγων ζώων τῶν συμποδιζομένων ἐπὶ τὸ σφαγῆναι.

p. 483 a. ἐδιώκαθες.

- 6 ἀντὶ τοῦ ἐδίωκες.

p. 483 a. ὅπερ κάκιον τοῦ ἀδικεῖσθαι.

- 7 τὸ ἀδικεῖσθαι φύσει αἴσχιον καὶ κάκιον, ὦ Σώκρατες, τὸ δὲ ἀδικεῖν καλόν· ἴστέον τοίνυν, ὅτι ταῦτα μὲν ὁ Καλλικλῆς· εἰ δὲ ἀδικεῖται τις περὶ τὰ ἐκτὸς ἢ τὸ σῶμα οὐκ ἔστι κακόν, οὐδὲ γὰρ συνεγεννήθημεν τούτοις, ὥστε τὰ μὴ ἐφ' ἡμῖν 10 ἀπολλύντες οὐκ ὀφείλομεν ἄχθεσθαι· εἰ δὲ ἀδικοῖτο ἡ ψυχὴ, κάκιστον, καὶ δεῖ τότε σπεύδειν ταύτης ἀπαλλαγῆναι τῆς ἀδικίας· φροντίσωμεν οὖν τοῦ σωθῆναι τὴν ψυχὴν εἰδότες, ὥς τὰ χρήματα καὶ τὸ σῶμα οὐδὲν συμβάλλονται· ποιήσωμεν οὖν, ὃ εἶπεν ἐκεῖνος.

15

αὐτὸν μὲν μ' ἐσάωσα τί μοι μέλει ἀσπίς ἐκείνη·
ἐρρέτω·

μάτην οὖν ὁ Καλλικλῆς τοιαῦτα φθέγγεται. ὅρα δὲ δύναμιν τοῦ Σωκράτους· πάντας γὰρ τοὺς ὑπὲρ ἀδικίας λόγους ἐν μέσῳ φέρει καὶ πάντας ἐλέγχει, ἵνα μηδὲν ἀνέλεγκτον μείνῃ 20 ὀφείλον ταραῖσαι ἡμᾶς, ἀλλὰ πάντα κατὰ κράτος λυθήσεται.

p. 483 c. φανυλότεροι ὄντες.

- 8 οὐ κάκιστοι ἀλλὰ ἀσθενέστεροι.

p. 483 d. Ξέρξης περὶ τὴν Ἑλλάδα.

- 9 οἶεται ὁ Καλλικλῆς δίκαια πεπραχέναι τὸν Ξέρξην· ὅτι δὲ 25 ἀδικία καὶ πολλῇ ἐχρήσατο, δῆλον ἐκ τοῦ ἀμοιβὰς αὐτὸν ἀξί-
ας δεδωκέναι τῶν αὐτοῦ ἀθεμιτῶν πράξεων.

5 cf. schol. in Gorg. p. 314

16 cf. Archil. fr. 6

6 ὅπερ κάκιον τοῦ ἀδικεῖσθαι **M** ὅπερ καὶ κάκιον τὸ ἀδικεῖσθαι codd. Plat. 24 περὶ **M** ἐστὶ codd. Plat.

p. 483 e. καὶ γοητεύοντες.

οὗτος τὸ γοητεύειν ἐνύλως ἔλαβεν, ἐπεὶ ἔστιν καὶ ἐνθέως 10
γοητεῦσαι· οὕτω γ' οὖν δεῖ γοητεύειν λόγοις καὶ καταψήχειν
τὰ πάθη.

p. 484 a. ἀποσεισάμενος καὶ διαρρήξας.

ἀληθείας μὲν οὐ φροντίζει ὁ Καλλικλῆς, πάννυ δὲ ῥητορι- 11
κῶς διαγίνεται ἐπαίρων τὸν λόγον.

p. 484 a. ἀνεφάνη δεσπότης ἡμέτερος.

πῶς δεσπότης ὁ πάθει δουλεύων, ὥστε κάκιστος δοῦλος 12
μᾶλλον ἔστιν ἢ περ δεσπότης ὁ τοιοῦτος.

p. 484 b. δοκεῖ δέ μοι καὶ Πίνδαρος.

ἀπὸ ποιητῶν ὁ Καλλικλῆς πιστοῦται, ὅτι οἱ ἰσχυρότεροι 13
κρατοῦσι τῶν ἀσθενεστέρων· οὐκ εἰδότως δὲ φθέγγεται· δεῖ
γὰρ εἰδέναι κατὰ ποίαν ἔννοιαν ταῦτα λέγουσιν, ἐπεὶ καὶ οἱ
μῦθοι αὐτοὶ ἔχουσιν ἄλλο τι κεκρυμμένον· οὕτω γ' οὖν καὶ ὁ
Πίνδαρος νόμον λέγει τὸν ὄντως νόμον, καὶ γὰρ ὁ Ἡρακλῆς
οὐκ ἄδικος ἀλλὰ προσεκκόπτων τὰ πάθη· οὐ γὰρ ἐβιάσατο τὸν
Γηρυόνην καὶ ἄνευ τοῦ πρίασθαι τὰς βοῦς ἔλαβεν βία, ἀλλὰ
τῶν ἀδίκως ἐχόντων ἀφηρεῖτο· προφέρει δὲ καὶ ἀπὸ Ἀντιόπης
τοῦ δράματος Εὐριπίδου ἰάμβια διάφορα προτρεπόμενος τὸν
Σωκράτην μὴ φιλοσοφεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸν πολιτικὸν βίον
ζῆν· καὶ λέγει αὐτῷ, ὅτι τὰ μειράκια παιδείαν μεταχειρίζεσθαι
φιλοσοφίαν ἐπαινῶ, τὸ δὲ γέροντας μὴ καταφρονεῖν μωρόν.
ἰστέον, ὅτι δεῖ αἰεὶ μὲν μεταδιώκειν τὴν φιλοσοφίαν καὶ νέον
ὄντα διὰ τὸ κατευνάξεσθαι τὰ πάθη, μάλιστα δὲ καὶ γέροντας,
ἐπειδὴ τότε ἤρξαντο μὲν λωφᾶν τὰ πάθη, ἀνθεὶ δὲ ὁ λόγος·
δεῖ οὖν αἰεὶ ἔχειν τὴν φιλοσοφίαν προστάτιν, ἐπειδὴ αὕτη τὸ
τῆς Ὀμηρικῆς Ἀθηνᾶς ποιεῖ ἀγλὺν ἀποσκεδαννῦσαι· ἰστέον δὲ
ὅτι ἐπειδὴ αἱ χρήσεις ἔχουσι λέξεις ποιητικὰς διὰ τὸ τοῦ λό-
γου πεζὸν ἀμείβει λέξεις καὶ οὕτω προφέρει τὸν λόγον.

1 cf. Gorg. Hel. 10   6 cf. Z 506 sqq.; Herod. VII 88   15 Pind.
fr. 169 (Bgk.)   19 Eurip. fr. 183   28 E 127

23 mg. ὅτι κατὰ πᾶσαν ἡλικίαν δεῖ μεταδιώκειν φιλοσοφίαν
BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]   9

p. 484 c. ἐὰν γὰρ καὶ πάνυ εὐφυῆς ᾗ.

- 14 ταῦτα πάντα οὐκ εἰς τὸν Σωκράτη ἀποτεινόμενος λέγει
ἀλλ' εἰς τὸ κοινὸν αὐτὰ φέρει, ἵνα μὴ φησιν λυπήσῃ αὐτόν.

p. 484 d. καὶ τὴν ἡδονήν τε.

- 15 καὶ ἀληθεύει καὶ ψεύδεται· ἡδονὰς μὲν γὰρ τὰς κατ' αὐτόν
λέγων ἀληθεύει, τῶν γὰρ τοιούτων κατὰ τὸ ἀληθὲς ἀπειρος
ἢ φιλοσοφία, τῶν δὲ θείων καὶ πρὸς ἀρετὴν ἀγουσῶν μάλιστα
πάντων ἔμπειρός ἐστιν.

p. 484 d. καταγέλαστοι γίνονται.

- 16 καὶ γὰρ θέλουσιν ὑπὸ τῶν ἀνοήτων καταγελασθαι οὕτω
γ' οὖν καὶ ὁ Θαλῆς περιπατῶν καὶ τὸν νοῦν εἰς τὸν οὐρανὸν
ἔχων καὶ ἀστρονομῶν εἰς τέλμα ἐνέπεσεν καὶ φησιν αὐτῷ
Θρηῖσσα γυνή, ὅτι οὗτος τὰ κατὰ γῆν οὐκ οἶδεν καὶ τὰ ἐν
οὐρανοῖς θέλει εἰδέναι· δεῖ τοίνυν τῶν τοιούτων ἀμελεῖν καὶ
κατὰ κόρης πατάξωσιν ἡμᾶς, πρὸς δὲ τὸ θεῖον ἀνατείνειν
ἑαυτούς.

p. 485 b. καὶ ἐλευθέριον.

- 17 ἐλευθέριον, ἐπειδὴ τὸ κατὰ φύσιν αὐτῷ ποιεῖ, τὸ δὲ κατὰ
φύσιν καλόν, τὸ δὲ καλὸν ἐλευθέριον.

p. 485 d. φεύγοντι τὰ μέσα τῆς πόλεως.

- 18 καὶ φεύγει καὶ οὐ φεύγει ὁ φιλόσοφος· ὁ μὲν οὖν θεωρη-
τικὸς ἀεὶ φεύγει πρὸς τὸ θεῖον ὁρῶν, ὁ δὲ πολιτικός, ἐὰν
ἀξιόους ἔχῃ πολίτας, μένει καὶ ῥυθμίζει αὐτούς· εἰ δὲ μὴ ᾧσιν
ἄξιοι κατὰ ἀλήθειαν ἀναχωρεῖ καὶ τειχίον ἑαυτῷ ποιήσας καθ-
έζεται φεύγων τὴν τρικυμίαν τῆς πόλεως· οὕτω γ' οὖν καὶ
ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων ἐποίησαν· μέγας τοίνυν Σωκράτης
γέγονεν οὕτως ὥς καὶ τὸν Πύθιον Ἀπόλλωνα μαρτυρῆσαι αὐτῷ.

11 cf. Plat. Theaet. 174 a

25 cf. Plat. Euthyd. 293 a

11 mg. ση. τὰ περὶ Θαλοῦ καὶ ὅτι τὰ κατὰ τὸν οὐρανὸν τοῖς
ὄμμασιν διαθρῶν ἐμπέπτωκε τέλματι, καὶ τοῦ ἐπὶ τῇ πτώσει αὐ-
τοῦ τῆς γυναικὸς λόγον

4 τὴν ἡδονήν **M** τῶν ἡδονῶν codd. Plat.

p. 485 d. ἀριπρεπεῖς γίνεσθαι.

ἰστέον, ὅτι καὶ ὁ ποιητὴς οἶδεν ῥήτορα καλόν· ἐπήγαγεν γὰρ 19
αἰδοῖ μιλίχην, ὥστε δεῖ ἀναστρέφεσθαι μετὰ τῶν ἀγαθῶν τε
καὶ καλῶν. ἰστέον γὰρ ὅτι τὸ μὲν δικάσαι ὑπὲρ καλοῦ τὸ
συμφέρον οὐδὲν μέγα· τὸ δὲ ποιῆσαι τινὰ ἀγαθόν τε καὶ
καλὸν μέγιστον.

p. 485 e. πρὸς τὸν Ἀμφίωνα.

ὁ Ἀμφίων οὗτος μουσικὸς ἦν, ὁ οὖν Ζήθος ὁ ἀδελφὸς 20
αὐτοῦ ἔλεγεν αὐτῷ, ὅτι ῥίψον τὴν λύραν καὶ κέχρησο ὅπλοις·
κἀγὼ οὖν λέγω σοι· ὅτι ῥίψον τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἐπὶ τὴν
πόλιν δεῦρο καὶ δικάζε.

p. 485 e. μεираκιώδει τινὶ διαπρέπεις.

ὁρᾷς πῶς τοῦ Εὐριπίδου γυναικῶδει εἰρηκότος αὐτὸς με- 21
ρακιώδει εἶπεν.

p. 486 a. καὶ οὐτ' ἂν δικαῖς βουλαῖσιν.

ὁ Εὐριπίδης εἶπεν· καὶ οὐκ ἂν ἀσπίδος κύτει προσομιλή- 22
σεις· οὗτος δὲ φησιν· δίκαις σχόλαζε, ὦ Σώκρατες.

p. 486 a. εὐνοία γὰρ ἐρῶ τῇ σῇ.

κατὰ ἀλήθειαν ὁ Καλλικλῆς ὡς εὐνοῶν ἔλεγεν, ἀλλ' ὁ Σω- 23
κράτης κελεύει αὐτὸν σκοπῆσαι, εἰ τῷ ὄντι ἡ εὐνοία αὕτη ἐπ-
ωφελὴς ἐστίν· οὕτω γ' οὖν καὶ ἐν τῷ Κρίτῳ πρὸς τὸν Κρίτωνά
φησιν.

p. 486 c. πραγμάτων δὲ εὐμουσίαν.

ἐκεῖνος εἶπεν τῷ Ἀμφίῳ, ὅτι πολέμων δὲ εὐμουσίαν ἄσκει· 24
οὗτος δὲ φησι πραγμάτων.

3 I 441   4 Θ 172   16 Eurip. fr. 185   21 Plat. Criton. 46 b

4 mg. ση.   8 mg. περὶ Ζήθου καὶ Ἀμφίωνος

7 Ἀμφίωνα M Ἀμφίωνα codd. Plat.   15 δικαῖς M δίκης
codd. Plat.   17 δίκαις] -s supr. add. M σχολάζε Jahn σχολάζει M
21 Κρίτῳ Jahn Κριτία M   24 Ἀμφίῳ correxi Ἀμφίῳ M

p. 486 c. ἐξ ὧν κενοῖσιν.

- 25 παῦσαι τούτων ἐξ ὧν ἐν κενοῖς καὶ ματαίοις κατοικήσεις οἴκοις· οὐδὲν γὰρ ἐκ τούτων κερδανεῖς. ἰστέον δέ, ὅτι δεῖ καὶ σωμάτων καὶ χρημάτων καταφρονεῖν διὰ τὴν τῆς ψυχῆς ὠφελείαν καὶ εὐδαιμονίαν· ἀμέλει καὶ ὁ Ἐπίκτητος φησιν· ὅτι εἰ παιδίον φιλῆς, λογίζου ὅτι ἄνθρωπον φιλεῖς, ἵνα εἰ ἀποθάνοι, μηδὲν λυπηθῆς μηδὲ ταραχθῆς· καὶ χύτρα δὲ κλασθῇ, ἐνθυμοῦ, ὅτι χύτρα ἦν· μὴ οὖν εἴπῃς, ὅτι ὦ οἶα χύτρα ἐκλάσθη· ἐπὶ μηδενὶ οὖν ταραχθῆς, ἀλλὰ ῥᾶον φέρε στομούμενος μᾶλλον ἐκ τούτων.

p. 486 d. καὶ βίος καὶ δόξα.

- 26 βίον ἐνταῦθα καλεῖ τὸν πλοῦτον.

XXVII.

Πρᾶξις σὺν θεῷ κζ'.

p. 486 d. εἰ χρυσὴν ἔχων ἐτύγχανον τὴν ψυχὴν.

- 1 τῇ συνήθει ὠφελείᾳ ὁ Σωκράτης κεχρημένος φησὶ πρὸς τὸν Καλλικλέα, ὅτι οὐ λυποῦμαι ταῦτά σου λέγοντος ἀλλὰ καὶ πάννυ χαίρω· θέλω γάρ σε πᾶν, ὃ ἂν ἔχῃς, εἰπεῖν, ἵνα ἢ ἐλέγξῃς ἢ ἐλεγχθῇς· ἀπόρει οὖν ὃ θέλεις. ἰστέον γάρ, ὅτι οὐκ ἀποροῦσιν ἢ οἱ ὑπὲρ ἡμᾶς οἶον τὰ θεῖα ἢ οἱ παντάπασι μηδὲν εἰδότες. ὥσπερ οὖν πύριον πυρίῳ παρατριβομένον φῶς ἀνάπτει, οὕτως καὶ ἀπορία ἀπορία παρατριβομένη εὐρέσεως αἰτία γίνεται. λέγει τοίνυν ὁ Σωκράτης, ὅτι εἰ εἶχον χρυσὴν ψυχὴν, εἶχον ζητῆσαι τὴν λίθον, ἥτινι βασανίζουσι καὶ κρίνουσι τὸν καλὸν χρυσόν· ἐπεὶ οὖν οὐκ ἔστι χρυσὴ ἀλλὰ λογική, πολλῷ μᾶλλον ζητῶ τὸν ὀφείλοντα καθάραι αὐτὴν κεκιβδηλευμένην· καὶ ἰδοὺ πῶς οἰκείως τὸν μὲν Καλλικλέα ὥς στερέμνιον καὶ σκληρόν τῷ ἥθει λίθῳ ἀπέλκασεν,

5 Epictet. man. III. XI—XII

19 Plat. reip. IV 435 a

2 mg. ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις 5 mg. ση. τὰ Ἐπικτήτου λόγια 18 mg. ση. ἐν τίσιν τὸ μὴ ἀπορεῖν

ἑαυτὸν δὲ χρυσῷ καθαρῷ καὶ ἰὸν μὴ ποιοῦντι· διὰ γὰρ τοῦτο
κακείνους εἶπεν·

χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ

διὰ τὸ καθαρὸν· δεῖ οὖν πάντας τοὺς λόγους ἐκθέσθαι,
ἵνα τὸ ἀληθὲς ὁφθῇ. λέγει τοίνυν αὐτῷ ὁ Σωκράτης, ὅτι
ἐπειδὴ φίλος μοι εἶ, μὴ ἀπατήσης με, ἀλλὰ ἔλεγξον, εἰ δύνα-
σαι· οἶδα δὲ ὅτι εὐνοεῖς μοι, ἐπειδὴ οἶδα, ὅτι ἑταῖροι τέσσα-
ρες γεγόνατε πάλαι καὶ ἐλέγετε πρὸς ἀλλήλους, ὅτι μέχρι πό-
σου φιλοσοφοῦμεν καὶ οὐκ ἀπεχόμεθα καὶ λοιπὸν πολιτικοὶ
γινόμεθα· ταῦτα οὖν καὶ πρὸς ἐμὲ εἶπας, καὶ δῆλον ὅτι καμὲ
φιλῶν τούτοις ἐχρήσω τοῖς λόγοις. δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι διὰ 2
τούτων ὁ Σωκράτης κανόνα ἡμῖν παραδίδωσιν διακριτικὸν
τοῦ συμβούλου· λέγει τοίνυν, ὅτι σύμβουλος θέλει τὰ τρία
ταῦτα ἔχειν· ἐπιστήμην, εὐνοίαν, παρρησίαν· εἰ οὖν ἐπιστή-
μην μὲν ἔχοι, εὐνοίαν δὲ μή, οὐκ ἂν συμβουλεύσοι μισῶν
τὰ δέοντα· οὕτω γ' οὖν καὶ ὁ ἰατρὸς μισῶν τὸν κάμνοντα οὐκ
ιάσεται· καὶ πάλιν εἰ ἔχοι μὴν ἐπιστήμην καὶ εὐνοίαν μὴ
μέντοι παρρησίαν, οὐκ ἂν συμβουλεύσοι· οὕτω γ' οὖν βασι-
λεῦσιν οὐ συμβουλεύουσιν, ἐπειδὴ οὐ θαρροῦσιν· φησὶν οὖν
ὁ Σωκράτης, ὅτι ἐπειδὴ ἔχεις ἐπιστήμην, ὥς οἶει καὶ μαρ-
τυροῦσίν σοι οἱ Ἀθηναῖοι· καὶ ἰδοὺ τὸν πολὺν ἄνθρωπον
φέρει μαρτυροῦντα αὐτῷ· ἔχεις δὲ καὶ εὐνοίαν, φιλεῖς γάρ.
ὥσαύτως δὲ καὶ παρρησίαν, εἰ καὶ μὴ κυρίαν ἀλλὰ ἄλογον·
ἀναίδειαν γὰρ ἔχεις, εἴ γε ἐγκαλεῖς Γοργίᾳ τε καὶ Πῶλῳ ὥς
αἰσχυρυνθεῖσιν· ἐπεὶ οὖν ἔχεις τὰ τρία, γενοῦ σύμβουλος καὶ
ἔλεγξον, εἰ κακῶς φρονῶ· ἐπεὶ τοίνυν διὰ τὰ τρία ταῦτα τὰ
μέγιστα ἀμαρτάνομεν ἢ διὰ τὸ ἔχειν διάστροφον δόξαν ἢ διὰ
θυμὸν ἢ δι' ἐπιθυμίαν, ἐλήλεγκται δὲ τὸ διάστροφον ἦθος
ἐν τοῖς πρὸς Γοργίαν λόγοις, τὸ δὲ θυμοειδὲς ἐν τοῖς πρὸς
Πῶλον. νῦν οὖν δεῖ ἐλεγχθῆναι τὸ ἐπιθυμητικόν, ἵνα τελέως
πιστεύσωμεν τῇ ἀληθείᾳ καὶ πλησίον, ὅσον οἶόν τέ ἐστι, γε-

3 Δ 2

13 mg. ση. τὰ τρία στοιχεῖα τοῦ ἀγαθοῦ συμβούλου 18 mg.
ση. 28 mg. ση. ὅτι περὶ τρία τὸ ἀμαρτάνειν ἡμᾶς

7.8 ἑταῖροι 5, ἕτεροι M

3 νώμεθα τῶν κοινῶν ἐννοιῶν. ὅρα δὲ μεγίστην σοφίαν τοῦ Σωκράτους· ἃ γὰρ ἔδει τὸν Καλλικλέα ποιεῖν εἰς ἑαυτὸν ἀναφέρει, ἵνα οὕτως ἐπιστρέψῃ αὐτόν· λέγει γάρ, ὅτι, ὦ Καλλικλεις, ἐὰν μὲν πείσῃς φρονεῖν, ὥς σὺ οὐ μόνον λόγοις ἔχω συγκαταθέσθαι, ἀλλὰ καὶ ἔργοις ἔχω τοὺς λόγους παραδοῦναι· οὐ δεῖ γὰρ ἄχρὶ λόγων ἴστασθαι, ἀλλὰ τὰ πράγματα ζητεῖν, ὅπου γε καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους διὰ τὰ ἔργα τὰ χρηστὰ παραλαμβάνομεν· ὥστε οὖν εἰ κἀγὼ σε πείσω, ὦ Καλλικλεις, ἀεὶ πράττε, ἃ συγκατατιθῇ, καὶ μὴ μόνον λόγοις· ἐπεὶ τοίνυν ὁ Καλλικλῆς ἔλαβεν τοὺς κρείττονας καὶ τοὺς βελτίονας καὶ τοὺς ἀμείνονας πλείονα δύνασθαι, λέγει, ὅτι εἰπέ μοι ταῦτα τὰ ὀνόματα, πότερον διάφορά εἰσιν ἢ ταῦτόν τί ἐστὶ ταῦτα πάντα, καὶ ἀπλῶς πότερον, κατὰ δύναμιν λαμβάνεις ταῦτα τὰ ὀνόματα ἀντὶ τοῦ κατὰ ῥώμην, ὅτι εἰ ἰσχυροὶ εἰσιν ἢ κατ' ἐπιστήμην καὶ τέως λαμβάνει κατὰ δύναμιν καὶ λέγει, ὅτι τούτους πάντας ἰσχυροὺς καλῶ. πλέκεται τοίνυν τοιοῦτος συλλογισμός· τὸ δίκαιον καλὸν ἐστὶ καὶ ἀγαθὸν παρὰ τοῖς πολλοῖς, οἳ πολλοὶ τοῦ ἐνὸς ἰσχυρότερον, οἳ ἰσχυρότεροι κρείττους καὶ ἀμείνους καὶ βελτίους, τὸ δίκαιον ἄρα καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἐστὶ παρὰ τοῖς κρείττοσι καὶ ἀμείνοσι· ταῦτα τέως ἀρκέσει ἡμῖν.

p. 487 e. ποῖόν ποτε χρὴ εἶναι τὸν ἄνδρα.

4 δίκαιον ἢ ἄδικον.

p. 487 e. καὶ τί ἐπιτηδεύειν.

5 ἐπιστήμην ἢ οὐκ ἐπιστήμην.

p. 487 e. καὶ μέχρι τοῦ.

6 ἄρα ἐν νεότητι μόνον, ὥς φησιν ὁ Καλλικλῆς, ἢ ἄχρὶ γήρως;

p. 488 a. ὅτι οὐχ ἐκὼν ἐξαρματάνω.

7 ἰδοὺ ἀκούσια λέγει τὰ ἀμαρτήματα, ἐπειδὴ ἀκούσιον τὸ ψεῦδος· παραλογιζόμεθα οὖν ἑαυτοὺς ψευδόμενοι κατὰ τὴν καθολικὴν πρότασιν.

22 ποῖόν ποτε M ποῖον τινά ποτε cod. Plat. F ποῖόν τινα codd. Plat. BT

p. 488 a. βλάκα εἶναι.

ἀντὶ τοῦ χαῦνον τῇ προαιρέσει· τὸ δὲ βλάξ ὄνομα γέγονεν 8
ἀπὸ τοῦ μαλακοῦ, ἢ οὖν μάλαξ τις· εἴτα εἶχεν εἶναι μλάξ,
ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μ μετὰ τοῦ λ οὐ συμπλέκεται, ἐτράπη εἰς τὸ
β καὶ γέγονε βλάξ· ἰστέον δέ· ὅτι δεῖ εἰδέναι ἡμᾶς καὶ τὸ τέ-
λος, ὅ ἐστι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἐπὶ τὸ τέλος.

p. 488 b. ἐξ ἀρχῆς δέ μοι.

ἀναλαμβάνει τὰ εἰρημένα παρὰ τοῦ Καλλικλέους καὶ λέγει, 9
ὅτι τί σοι βούλονται τὰ ὀνόματα τοῦ κρείττονος καὶ τῶν λοι-
πῶν, καὶ πλέκεται ὡς εἴρηται συλλογισμός.

p. 488 c. ἢ ἔστι βελτίω μὲν εἶναι ἥττω δέ.

ἢ οὐκ ἔστι ταῦτόν, ἀλλὰ δύναται βελτίων μὲν τις εἶναι, 10
ἥττων δὲ καὶ ἀσθενέστερος· ταῦτα οὖν διασάφησόν μοι καλῶς.

XXVIII.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ κή'.

p. 488 d. ἀλλ' ἐγὼ σοι σαφῶς λέγω, ὅτι ταῦτόν ἐστιν.

ὡς εἴρηται περὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματα αὐτοῦ ἐλάβετο καὶ εἶπεν, 1
ὅτι πῶς λέγεις τὸν καλλίονα καὶ κρείττονα; ἄρα κατὰ τὴν
ῥώμην ἢ κατὰ τὴν ἀνδρείαν; καὶ ταύτην μετὰ ἐπιστήμης ἢ
ἄνευ ἐπιστήμης· πρότερον οὖν κατὰ τὴν ῥώμην λαμβάνει
καὶ συλλογίζεται, ὅτι εἰ τὸ δίκαιον καλὸν καὶ ἀγαθὸν παρὰ
τοῖς πολλοῖς, οἱ δὲ πολλοὶ τοῦ ἐνὸς ἰσχυρότεροι, οἱ δὲ ἰσχυ-
ρότεροι βελτίους καὶ ἀμείνους, οἱ δὲ ἀμείνους καὶ βελτίους
κατὰ φύσιν, τὸ ἄρα δίκαιον κατὰ φύσιν. πρὸς τοῦτο τοίνυν
ἀγανακτεῖ ὁ Καλλικλῆς καὶ ὑβρίζει τὸν Σωκράτην, ὅτι φλυα-
ρεῖς καὶ λέξεις θηρᾶς· οὐκ ἔδει γάρ σε λαβέσθαι μου κακῶς

2 cf. schol. in Gorg. p. 315

2 mg. περὶ τοῦ βλάξ ὀνόματος τί τε σημαίνει καὶ ὁπόθεν γί-
νεται, δηλοῖ δὲ καὶ τὸν μωρὸν καὶ τυφώδη

13 ἥττων 5 ἥτιον M

εἰπόντος μίαν λέξιν· οὐ γὰρ τοὺς ἰσχυροὺς λέγω· καὶ πρῶτον
 μὲν ὁ Σωκράτης οὐ φλυαρεῖ, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον καὶ πρὸς ἀγα-
 θὸν ἔλκει, ἔπειτα δὲ φαίνεται ἀπαίδευτος ὁ Καλλικλῆς ὁμο-
 λογῶν κακῶς δεδωκέναι· λοιπὸν ὁ Σωκράτης φησὶν, ὅτι μὴ
 οὖν οὐ τοῦτο ἠθέλες εἰπεῖν· ἦδεν γὰρ καὶ γὰρ, ὅτι οὐκ ἠθε- 5
 λες τοῦτο εἰπεῖν, καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων ἅμα μὲν ὑβρίζει
 αὐτόν, ἅμα δὲ καὶ μέτριον ἦθος ἐνδείκνυται· φησὶν οὖν αὐτῷ
 ὁ Σωκράτης, ὅτι μὴ ἄρα τοὺς φρονίμους θέλεις, ὁ δὲ φησιν,
 2 ὅτι ναί, καὶ τοῦτο ἠθέλον εἰπεῖν. καὶ ἰδοὺ πάλιν οὐδὲν ἴδιον
 φθέγγεται, ἐπεὶ οὖν τοῦτο εἶπεν, φησὶν ὁ Σωκράτης, ὅτι οἱ 10
 φρόνιμοί εἰσιν οἱ κρείττους καὶ ἀμείνους· πλεον οὖν θέλουσιν
 ἔχειν κατ' αὐτὸ τοῦτο τὸ φρονεῖν, πλεον τῶν ἄλλων, οἷον εἰ
 ὑπάρχουσι ἰατροὺς εἰς μετὰ ἀνιάτρων πολλῶν, φρόνιμος ἔσται ὁ
 εἰς· καὶ προσταττέτω τοῖς μὲν βόεια κρέα, τοῖς δὲ ἄλλα· ἄρα
 εἰ εἴη ἀσθενής, θελήσει πλεον τῶν ἄλλων φαγεῖν ἵνα νοσήσῃ; 15
 οὐδαμῶς· ὥστε οὐ τοῦτό ἐστι τὸ πλεον, ἀλλὰ πλεον ἔχει κατὰ
 τὴν φρόνησιν· καὶ πάλιν ὁ ὑφαντῆς τῶν μὴ εἰδότες τοῦτο
 πλεον ἔχει τὸ εἰδέναι· οὐ γὰρ τὸ πολλὴν ἐσθῆτα φορεῖν,
 ἐπεὶ οὕτως καὶ καταγελασθήσεται πολλὰ ἅμα ἐνδυσάμενος·
 ὡσαύτως καὶ ὁ σκυτότομος. εἶτα πρὸς ταῦτα ὁ Καλλικλῆς 20
 λέγει, ὅτι τί γὰρ ἐγὼ κατὰ τοῦτο λέγω αὐτοὺς πλεον ἔχειν
 κατὰ τὸ φορεῖν ἢ ἐσθίειν, οὐ· ἀλλὰ κατὰ τὸ χρήματα ἀφαι-
 ρεῖσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα· παρακαλεῖ οὖν αὐτόν ὁ Σωκράτης
 εἰπεῖν τελείως τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ καὶ οὕτως ἐλέγχει· ἰστέον
 δέ, ὅτι εἶπεν αὐτῷ, ὅτι μὴ τοὺς φρονίμους λέγεις, ἐπειδὴ 25
 πάντες ἄνθρωποι σπεύδουσι φρονήσεως ἀντιποιεῖσθαι διὰ
 τὸ συμφέρον αὐτοῖς, ὡσαύτως καὶ σωφροσύνης. εἰ οὖν ἦν
 3 εἰρηκὼς δικαίους ὁ Καλλικλῆς εὐθέως ἀπεστρέφετο. πλέκει
 τοίνυν συλλογισμόν ὁ Σωκράτης· συλλογισμόν τοιοῦτον· τὸ
 τὸ πλεον ἔχον τοῦ προσήκοντος βλαβερόν καὶ αἰσχρὸν παρὰ 30
 τοῖς φρονίμοις νομίζεται, τὸ παρὰ τοῖς φρονίμοις νομιζόμενον
 παρὰ τοῖς κρείττοις καὶ ἀμείνοσι νομίζεται, τὸ παρὰ τοῖς
 κρείττοις καὶ ἀμείνοσι νομιζόμενον κατὰ φύσιν ἐστίν, τὸ ἄρα

31 Gorg. 485 e

9 καί (pr.) supr. lin. add. M^c27 ἦν supr. lin. add. M^c

δίκαιον νόμῳ ὃν κατὰ φύσιν ἐστίν· ὡσαύτως καὶ ἐκ τοῦ ἐναν-
 τίου· τὸ τὸ ἄδικον ἔχον καλὸν καὶ ἀγαθὸν παρὰ τοῖς οὐ
 φρονίμοις νομίζεται, τὸ παρὰ τοῖς οὐ φρονίμοις νομιζόμενον,
 παρὰ τοῖς κρείττοσι καὶ ἀμείνοσιν οὐ νομίζεται, τὸ μὴ παρὰ
 τούτοις νομιζόμενον οὐδὲ παρὰ τῇ φύσει, τὸ ἄρα ἄδικον
 νόμῳ μὴ ὄν, οὐδὲ παρὰ τῇ φύσει ἐστίν. ταῦτα μὲν οὖν περὶ
 τῶν συλλογισμῶν. ἐπειδὴ δὲ τοῖς παραδείγμασι κέχρηται τοῖς
 τοῦ ἱατροῦ καὶ τοῦ ὑφαντοῦ καὶ τοῦ σκυτοτόμου, λέγει αὐτῷ
 ὁ Καλλικλῆς, ὅτι αἰεὶ τὰ αὐτά μοι λέγεις. ὁ δὲ Σωκράτης
 φησὶν, ὅτι καὶ περὶ τῶν αὐτῶν οὐ μόνον τὰ αὐτά· οὕτως αἱ
 ἀποδείξεις ἀσφαλεῖς εἰσιν· ὁ τοίνυν Καλλικλῆς προστίθῃσι
 τῷ φρονίμῳ καὶ τὸ ἀνδρεῖον, ὅτι τοὺς φρονίμους καὶ ἀνδρεί-
 ους λέγω κρείττονας καὶ βελτίονας· λέγει οὖν ὁ Σωκράτης,
 ὅτι ἰδού, πῶς ἐναντίοι ἐσμέν· ἐγὼ μὲν γὰρ περὶ τῶν αὐτῶν
 καὶ τὰ αὐτά λέγω, σὺ δὲ ἄλλο τε ἄλλα· πρὸ ὀλίγου μὲν γὰρ
 ἔλεγες μόνον τοὺς φρονίμους, νῦν δὲ καὶ τοὺς ἀνδρείους·
 ἀκριβῶς οὖν εἰπέ μοι καὶ διορίσαι τίνας λέγεις μοι.

p. 489 d. πάλαι τοπάζω.

φησὶν ὁ Σωκράτης, ὅτι εἰκάζω σε τοῦτο θέλειν εἰπεῖν, 4
 ἀλλ' οὐ δύνασαι ἀκριβῶσαι· πόθεν δὲ ἤδει ὁ Σωκράτης, ὅτι
 ἤθελεν εἰπεῖν, ὅτι ταῦτά ἐστιν, ἐπειδὴ ὅπως ἂν τις κατα-
 βαπτισθῇ τῷ κακῷ, οὐ δύναται μὴ ὁπωσοῦν δὴ ποτε ἔννοιαν
 ἔχειν τῶν κοινῶν ἐννοιῶν.

p. 489 d. ἀποφοιτήσω παρὰ σοῦ.

εἰ καὶ εἰρωνεύεται, ἀλλ' οὖν καὶ ἀληθεύει· διδάσκει γὰρ 5
 αὐτὸν μὴ τραχὺν εἶναι ἀλλὰ πρᾶον· εἶτα τοῦ Καλλικλέους
 εἰπόντος, ὅτι κατ' εἰρωνείαν ταῦτα λέγεις, φησὶν ὁ Σωκράτης,
 ὅτι οὐ μὰ τὸν Ζῆθον· ὁμνυσι δὲ κατὰ τοῦ Ζήθου ὡς παίζων,
 ἐπειδὴ ὁ Καλλικλῆς ἄνω τὸν Ἀμφίονα καὶ τὸν Ζῆθον φέρων
 εἰρωνεύετο αὐτὸν λέγων, ὅτι ψυχὴν γενναίαν ἔχεις.

p. 490 b. ἀθρόοι.

καλῶς τὸ ἀθρόοι ἀντὶ τοῦ ἅμα πάντες, ἐπειδὴ δύνανται 6
 πολλοὶ μὲν εἶναι, μὴ ἀθρόοι δὲ καὶ ἅμα.

29 Ἀμφίονα correxi Ἀμφίωνα M

p. 491 b. ἀλλὰ καὶ ἀνδρεῖοι.

7 ἰδοὺ προσέθηκε τὸ ἀνδρεῖον νῦν.

p. 491 b. σύ τε ἐμοῦ κατηγορεῖς καὶ ἐγὼ σοῦ.

8 σὺ μὲν γὰρ κατηγορεῖς μου ὡς τὰ αὐτὰ λέγοντος, ἐγὼ δὲ ὅτι οὐ τὰ αὐτὰ λέγεις, ἀλλὰ ἄλλο τε ἄλλα, ὥστε ἀγαθὲ ἀκριβῶς εἰπέ· τίνας λέγεις τούτους.

XXIX.

Πρᾶξις σὺν θεῷ κθ'.

p. 491 d. τί δέ; αὐτῶν, ὦ ἑταῖρε.

- 1 ἐπειδὴ ἀσαφῶς προεβάλλοντο καὶ ἀδιαρθρώτως τὰ ὀνόματα, καὶ οἱ δύο ἔλεγον φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖον, καὶ ὅτι τὸ πλεόν 10 ἔχουσιν οἱ φρόνιμοι καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ ἄλλως μὲν ὁ Σωκράτης τὸ φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖον ἐνόει καὶ τὸ πλεόν ἔχειν, ἄλλως δὲ ὁ Καλλικλῆς, θέλει ὁ Σωκράτης ἀγαγεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἑτέραν ἀρετήν, τὴν σωφροσύνην φημί· εἴτα ἐπειδὴ εἶχεν ἀνιστάμεναι καὶ ὁ Καλλικλῆς, οὐκ εὐθέως ἄρχεται ἀπ' αὐτῆς, 15 ἀλλὰ πρότερον λέγει αὐτῷ, ὅτι τὸν ἄρχοντα τίνας δεῖ πρότερον; ἑαυτοῦ ἄρχειν ἢ οὐ; ὁ τοίνυν Καλλικλῆς οὐ νοεῖ τί αὐτῷ λέγει, ἀλλὰ φησιν, ὅτι ἢ τοῦτο ἀντί του λέγεις; πάλιν φησὶν, ὅτι δεῖ ἑαυτοῦ ἄρχειν ἢ οὐ, καὶ πάλιν οὐ νοεῖ· εἴτα πάλιν ἐρωτᾷ· ὁ δὲ ὑπενόει, ὅτι λέγει αὐτῷ, ὅτι ἑαυτοῦ ἄρχειν ὀφείλει τὸν 20 μὴ ἔχοντα πατέρα ἀλλὰ αὐτεξούσιον ὄντα καὶ πάντα τὰ δοκοῦντα πράττοντα· ὡς τοίνυν οὐ νοεῖ, φησὶν, ὅτι ἀποκαλύπτω σοι καὶ λέγω, ὅτι ἑαυτοῦ λέγω ἄρχειν τὸν τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν ἰδίων καὶ τῶν ἀκολάστων ἡδονῶν κρατοῦντα καὶ ὄντα σώφρονα. καὶ ἐντεῦθεν ἀναφαίνεται τὸ τελικὸν αἷτιον, ὅτι κατὰ μὲν τὸν 25 Καλλικλέα ἢ ἡδονὴ ἐστὶν ἢ αἰσχροτά· τί δὲ τὸ τέλος κατὰ Σωκράτην μαθησόμεθα· λέγει τοίνυν ὁ Καλλικλῆς, ὅτι σώφρονα καλεῖς τὸν ἡλίθιον· τοῦτο δὲ λέγει, ἐπειδὴ παράκεινται τῇ ἀρετῇ δύο κακίαι· αὐτὸς οὖν ὡς ἀκόλαστος τοὺς σώφρονας
- 2 ἡλιθίους ἔλεγεν, ὁ Σωκράτης δὲ λέγει, ὅτι οὐ τούτους καλῶ. 30

8 αὐτῶν M codd. Plat. WF αὐτῶν codd. Plat. BT 18 ἢ M ἢ τί codd. Plat. (cf. edd. Stallb., Burn.)

λοιπὸν ὁ Καλλικλῆς ἄρχεται κατὰ τῆς σωφροσύνης λέγειν, ὅτι οἱ μὴ ἔχοντες χρήματα, ἵνα δῶσιν ἐν αἰσχροῖς ἡδοναῖς, οὗτοι λέγουσι τὴν σωφροσύνην καλήν· ἐπεὶ οἱ ἔχοντες ἀποστρέφονται αὐτήν, οὕτω γ' οὖν βασιλέων υἱοὶ καὶ δυνάσται, εἰ ἤθελον ἢ νόμους εὐλαβεῖσθαι τοὺς κελεύοντας μὴ μοιχεύειν ἢ λόγους ἢ ψόγους κατ' αὐτῶν, οὐκ ἂν ἔζων ὥς ἤθελον· ἔστι δὲ νόμος μὲν ὁ ἔγγραφος, λόγος δὲ καὶ ψόγος ἄγραφοι· δεῖ οὖν ἡδονῆς ἀντιποιεῖσθαι καὶ τοῦ ἔχειν· ἔφη δὲ υἱέας βασιλέων καὶ οὐκ αὐτοὺς τοὺς βασιλέας, ἐπειδὴ οἱ παῖδες ὥς νέοι ἀτακτοῦσιν. ἰστέον τοίνυν, ὅτι παρακαλεῖ τὸν Καλλικλέα πάντα ἐκθέσθαι τὰ ὑπὲρ αἰσχροῦς ἡδονῆς, ἵνα μηδὲν ἀνέλεγκτον μένη· ἄξιον δὲ ζητῆσαι, εἰ δεῖ ἀποδέχεσθαι τοὺς ὁμολογοῦντας περὶ τῶν ἑαυτῶν κακῶν ἢ οὐ. λέγομεν τοίνυν, ὅτι εἰ μὲν ὥς μεταμελόμενος λέγει καὶ θέλων ἐπιστρέψαι, ὀφείλομεν χαίρειν, ὅτι δημοσιεύουσι τὰ κακά, ἵνα ἐκμοχλευθῶσιν· οὕτω γὰρ καὶ ὁ ἰατρὸς χαίρει ἔξω φερομένης τῆς ὕλης καὶ λέγει· εὖ γε ὅτι ἔξω ἠνέχθη· εἰ δὲ καὶ ἀποδείξεις πειρῶνται λέγειν ὑπὲρ αὐτῶν, δεῖ ἐπιστομίζειν· ὁ τοίνυν Σωκράτης ποιεῖ τὸν Καλλικλέα πάντα εἰπεῖν, ἵνα καὶ ἐπιστομίῃ αὐτὸν καὶ διδάξη. ἐλέγχει 3 τοίνυν αὐτὸν ἐκ τινων ἔξ ἐπιχειρήσεων, τριῶν μὲν ἐνδόξων, τριῶν δὲ πραγματειωδεστέρων. καὶ τῶν ἐνδόξων ἡ μὲν πρώτη ἐκ τῆς τῶν πολλῶν δόξης λαμβάνεται, ἡ δὲ δευτέρα ἐκ τῶν ποιητῶν, ἡ δὲ τρίτη ἐκ τῶν Πυθαγορίων. τῶν δὲ πραγματειωδεστέρων ἡ μὲν πρώτη ἐξ εἰκόνοσ τινὸς ὥς μαθησόμεθα, ἡ δὲ δευτέρα ἐκ τοῦ ἀπεμφαίνοντος, ἡ δὲ τρίτη ἐξ ἀποδείξεως· καὶ αὕτη ἢ κατ' εὐθὺν ἢ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ· ἡ μὲν οὖν τῶν ἐνδόξων πρώτη ἔστιν αὕτη· οἱ πολλοὶ μακάριον λέγουσι τὸν μηδενὸς δεόμενον, ὁ δὲ μηδενὸς δεόμενος οὐχ ἄρπάζει, οὐκ ἀδικεῖ, ἀλλὰ κρατεῖ πάντων τῶν αἰσχροῶν, ὁ ἄρα μακάριος δίκαιός ἐστι καὶ εὐδαίμων· πρὸς τοῦτο ὁ Καλλικλῆς λέγει, ὅτι οὐκοῦν καὶ οἱ λίθοι ὥς μὴ δεόμενοι εὐδαίμονές εἰσιν. ἀφρυῶς δὲ λαμβάνεται· ἐκεῖνο γὰρ μὴ δέεσθαι

12 mg. ἀπορία   13 mg. λύσις   ση. ὅτι τὰ κακὰ οὐ δεῖ ἐξαγορεύειν, εἰ μὴ πρὸς ἀρετὴν ἐπιστρέφοιμεν   26 ἐπιχειρήματα α'
32 mg. ση. τίνα τὰ μὴ δεόμενα λέγονται

19 διδάξη ε διδάξει M

λέγεται, ἢ ὃ ἔχει πολλὰ καὶ οὐ δεῖται, ἢ τὸ πεφυκὸς μὴ δέχεσθαι, μὴ μέντοι δεχόμενον ἔτι δεόμενον· οὐδεὶς γ' οὖν τὸν κύνα γραμματικὸν λέγει, ἐπειδὴ οὐδὲ πέφυκεν· οὕτως οὖν τὸν λίθον οὐδεὶς λέγει δέεσθαι, ἐπειδὴ οὐ πέφυκεν· δεύτερον πιστοῦται ἐκ τοῦ Εὐριπίδου, ἐπειδὴ καὶ ὁ Καλλικλῆς τῷ Εὐ-
 5 ριπίδῃ ἐχρήσατο καὶ φησιν, ὅτι ὁ Εὐριπίδης λέγει, ὅτι τὸ μὲν ζῆν κατθανεῖν ἐστὶ, τὸ δὲ κατθανεῖν ζῆν. ἐνταῦθα γὰρ ἐρχομένη ἡ ψυχὴ ὥς δίδωσι ζωὴν τῷ σώματι καὶ μεταλαμβάνει ἀζωίας τινός· κακὸν δὲ τοῦτο· χωριζομένη οὖν τῷ ὄντι ζῆ·
 10 τέθνηκεν γὰρ ἐνταῦθα ἀζωίας μετέχουσα· ὥστε κακῶν αἴτιον
 4 γίνεται τὸ σῶμα· δεῖ οὖν κατακρατεῖν αὐτοῦ. ἡ δὲ Πυθαγόριος ἐπιχείρησις συμβολικὴ ἐστὶ, λαμβάνει γὰρ μυθῶριον καὶ λέγει, ὅτι ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα τεθνήκαμεν καὶ ἔχομεν τάφον· ἐστὶ δὲ ἐκεῖ Ἄιδης καὶ δύο πίθοι, ὁ μὲν εἰς τετρημένος, ὁ δὲ εἰς
 15 ὑγιῆς· οἱ μὲν οὖν ἐνταῦθα τελεσθέντες ἐν τῷ ὑγιεῖ εἰσιν, οἱ
 δὲ μὴ μυηθέντες καὶ τελεσθέντες παράγουσιν ὕδωρ εἰς κόσ-
 κινον ἐπιβάλλειν εἰς τὸν τετρημένον πίθον· ἀνήκεστα οὖν
 πάσχουσιν οὗτοι· πρῶτον μὲν γάρ, πῶς δύνανται διὰ τοῦ
 κοσκίνου ἀγαγεῖν τὸ ὕδωρ, ἔπειτα δὲ οὐδὲ εἰ τοῦτο δυνατόν
 ἦν, ὁ πίθος ἐγεμίζετο διαρρέων· δεῖ τοίνυν μὴ στήναι ἐν τῷ
 20 φαινομένῳ τούτῳ, ἀλλ' εἰπεῖν· τί μὲν ἐστὶ τὸ τεθνάναι ἡμᾶς,
 τίς δὲ ὁ τάφος καὶ τίνες οἱ μεμνημένοι καὶ τίνες οἱ μὴ με-
 μνημένοι καὶ τίνες οἱ πίθοι, ὅ τε ὑγιῆς καὶ ὁ τετρημένος,
 καὶ τί τὸ ὕδωρ καὶ τί τὸ κόσκινον; ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἑτέρα παρα-
 25 λελείφθω θεωρία, ἀναγινωσκέσθω δὲ ἡ λέξις.

p. 492 c. ἢ τοῖς ἐχθροῖς.

- 5 οὐδὲν γὰρ ἢ τοὺς φίλους εὐεργετοῦσιν ἢ τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνονται οἱ θέλοντες δίκαιοι εἶναι· δεῖ οὖν λαμβάνειν φησὶν καὶ τοῖς ἡδοναῖς χαρίζεσθαι.

5 Eurip. fr. 638

4 mg. β'. ση. τὸ Εὐριπίδῃ περὶ τοῦ ζῆν εἰρημένον.
 τίς δ' οἶδεν, εἰ τὸ ζῆν μὲν ἐστὶ κατθανεῖν,
 τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν κάτω νομίζεται.

11 mg. γ'. ση. τὸν Πυθαγόριον μῦθον τὸν αἰνιττόμενον τὴν ἐν-
 ταῦθα ζωὴν τῆς ἡμετέρας ψυχῆς

17 πίθον e πίθου corr. M^c

XXX.

Πρᾶξις σὺν θεῷ λ'.

p. 492 e. φημὶ ταῦτα.

ἤδη εἴρηται, ὅτι τὸ τελικὸν αἴτιον ζητεῖται τῆς εὐδαιμονίας· 1
 θέλομεν οὖν δεῖξαι, ὅτι οὐχ ἡ κατὰ Καλλικλέα ἡδονή ἐστι τὸ
 τέλος, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ἔξ οὖν ὡς εἴρηται ἐπιχειρήσεις τίθησι
 καὶ εἴρηνται ἤδη αἱ δύο· λοιπὸν δεῖ τὴν Πυθαγορίαν εἰπεῖν·
 ἀναπτύξωμεν οὖν τὸν μῦθον· ἰστέον, ὅτι τεθνάναι λεγόμεθα,
 ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ ἀζωίας μεταλαμβάνει, τὸν δὲ τάφον, ὃν περι-
 φέρομεν, τί ἐστίν, αὐτὸς ἐξηγεῖται· λέγει γὰρ τάφον τὸ σῆμα,
 σῆμα δὲ τὸ σῶμα· Ἄιδην δὲ λέγει τὸ ἀφανές, ὅτι ἐν ἀφανεῖ
 ἐσμεν τῆς ψυχῆς δουλωθείσης τῷ σώματι· πίθους δὲ λέγει
 τὰς ἐπιθυμίας, ἢ παρὰ τὸ σπεύδειν πληροῦν τὰς ἐπιθυμίας,
 ὥσπερ καὶ τοὺς πίθους, ἢ παρὰ τὸ ἀναπείθειν ἡμᾶς αὐτούς,
 ὅτι καλὸν ἢ ἐπιθυμία· εἰς μὲν οὖν τὸν ὑγιᾶ εἰσὶν οἱ τετελεσ-
 μένοι, ὃ ἐστίν οἱ τελείαν ἔχοντες γνῶσιν· οὗτοι γὰρ πεπλη-
 ρωμένον ἔχουσι τὸν πῖθον, ἀντὶ τοῦ τελείαν τὴν ἀρετὴν ἔχου-
 σιν· οἱ δὲ μὴ τετελεσμένοι ἀντὶ τοῦ οἱ μηδὲν τέλειον ἔχοντες
 τοὺς τετρημένους ἔχουσιν, ἐπειδὴ οἱ ἐπιθυμία δουλεύοντες
 αἰὲν πληροῦν θέλουσιν καὶ μᾶλλον ἐκκάνονται καὶ διὰ τοῦτο
 τετρυπημένους ἔχουσι τοὺς πίθους ὡς ἂν μηδέποτε ἐμπιμπλά-
 μενοι· κόσκινον δὲ ἐστίν ἡ λογικὴ ψυχὴ μεμιγμένη τῇ ἀλόγῳ.
 ἰστέον γάρ, ὅτι ἡ ψυχὴ κύκλος καλεῖται διὰ τὸ αὐτὴν ζητεῖν, 2

5 mg. ἀνάπτυξις τοῦ Πυθαγορίου μύθου.

ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα τεθνηκότες	ψυχὴ ἀζωίας μεταλαβοῦσα
τάφος	σῶμα
Ἄιδης	ἀφανές
πίθοι	ἐπιθυμία
οἱ εἰς τὸν ὑγιᾶ ὄντες	οἱ τε τελεσμένοι κατὰ τὴν
	ἐπιθυμίαν καὶ γνῶσιν
οἱ εἰς τὸν τετρημένον ἀν- τλοῦντες	οἱ ἀτέλεστοι καὶ μηδέποτε
κόσκινον	ἐμπιμπλάμενοι
	ἡ λογικὴ ψυχὴ καὶ κυκλικῶς
	κινουμένη
ῥόδωρ	ῥευστὸν φύσεως

21 ση. ὅτι ἡ λογικὴ ψυχὴ κύκλον μιμεῖται ὡς εἰς ἐαυτὴν ἐπι-
 στρέφουσα, ἢ δ' ἄλογος εὐθείαν ὡς ἀνεπίστροφος

αὐτὴν ζητεῖσθαι, αὐτὴν εὐρίσκειν, αὐτὴν εὐρίσκεσθαι· ἡ δὲ ἄλογος εὐθεῖαν μιμεῖται, ἐπειδὴ πρὸς ἑαυτὴν οὐκ ἐπιστρέφει ὥσπερ κύκλος· ἐπεὶ τοίνυν ἐστὶ τὸ κόσκινον κυκλοτερές, λαμβάνεται εἰς τὴν ψυχὴν· ἐπειδὴ δὲ ὑπέστρωται ταῖς εὐθείαις ταῖς ἐκ τῶν ὁπῶν γινομέναις, λαμβάνεται καὶ εἰς τὴν ἄλογον· 5 εἰσὶν οὖν τὰ ἐν μέσῳ τῶν ὁπῶν εὐθεῖαι· διὰ οὖν τοῦ κοσκίνου σημαίνει τὴν λογικὴν ὑπεστρωμένην τῇ ἀλόγῳ· ὕδωρ δὲ ἐστὶ τὸ ῥευστὸν τῆς φύσεως· ὥς γὰρ ἔφη ὁ Ἡράκλειτος· ψυχῆς ἐστὶ θάνατος ἢ ὑγρασία· ταῦτα μὲν οὖν ἔχει τὰ σύμβολα, ὥστε δεῖ καλῶς πολιτεύεσθαι· τοὺς δὲ τοιούτους μύθους 10 οὐ πάνυ ἀτόπους καλεῖ, ὥς πρὸς τοὺς ποιητικούς παραβάλλων, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι μὲν βλάπτουσιν, οὗτοι δὲ ὠφελοῦσι τοὺς 3 εὖ φρονοῦντας. οὐκ ἀρέσκεται τοίνυν ὁ Καλλικλῆς τούτοις καὶ λοιπὸν ἄρχεται εἰς τὰς πραγματειώδεις καὶ ἀπὸ τινος εἰκόνοσ ἀρχεται· φησὶ γάρ, ὅτι ἔστωσαν δύο ἄνθρωποι ἔχον- 15 τες πίθους δυσπόριστα τινὰ βάλλοντες εἰς αὐτούς· ἰστέον δέ, ὅτι σχεδὸν τὸ αὐτό ἐστὶ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο τῷ Πυθαγορίῳ· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ εἶπεν ὁ Σωκράτης, ὅτι τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου ἄκουε λοιπόν· δυσπόριστα δὲ βαλλέτωσαν, οἷον γάλα καὶ μέλι καὶ οἶνον καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ πάλιν ὁ μὲν εἰς πίθος 20 ἔστω ὑγιής, ὁ δὲ ἕτερος τετρημένος· ἄρα τίς μᾶλλον κάμνει ὁ ἔχων τὸν πεπληρωμένον ἢ ὁ ἔχων τετρημένον μὲν θλιβόμενος δὲ καὶ μεταβάλλων καὶ ἀγοράζων πλείονα· ἰστέον ὅτι ὁ ἔχων πεπληρωμένον χαίρει καὶ ἀναπαύεται, ὁ δὲ ἄλλος μοχθεῖ· δυσπόριστα δὲ ἔφη, ἐπειδὴ ταῦτα τῶν ἐκτός ἐστι, τὰ 25 δὲ ἐκτός δυσχερῶς κτώμεθα· τὴν δὲ ἀρετὴν ἐφ' ἡμῖν οὖσαν θάττον λαμβάνομεν· φανοτάτη γὰρ ἐστίν· οὕτω γ' οὖν ἐν τοῖς μετὰ τὰ φυσικὰ ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν, ὅτι τὰ θεῖα καὶ φανότατά ἐστι καὶ ἀφανῆ· φανότατα μὲν τῇ οἰκείᾳ ἐνεργείᾳ, ἀφανῆ δὲ ἡμῖν τυφλώττουσιν· ὥσπερ οὖν ὁ ἥλιος αἰεὶ φανότατός 30

8 cf. Heracl. fr. 77   18 Gorg. 493 d, cf. schol. p. 317   28 Aristot. metaph. E 1, 1026 a 13 sqq.

8 mg. ση. τὸν Ἡρακλείτου περὶ ψυχῆς λόγον· ψυχῇσι θάνατος ὑγρῇσι γενέσθαι   15 mg. δ'

9 ἢ supr. add. M   28 post ἰστέον ÷ ÷ in ras. M

ἔστι, ταῖς δὲ νυκτερίσι διὰ τὸ ἀνεπιτήδειον αὐτῶν ἀφανής
 ἔστιν, οὕτω καὶ ἡμῖν νυκτερίσιν οὖσιν ἀφανῆ τὰ θεῖα. οὐ
 πείθει τοίνυν οὐδὲ οὕτως ὃ θέλει· λοιπὸν τῷ ἀπεμφαίνοντι
 κέχρηται· καὶ φησιν, ὅτι ἐπειδὴ τὴν ἡδονὴν εὐδαιμονίαν λέ-
 γεις, οἱ ψωριῶντες εὐδαίμονές εἰσιν· οὗτοι γὰρ κνώμενοι
 ἡδονταί. ὁ Καλλικλῆς τοίνυν πρὸς τοῦτό φησιν, ὅτι δημήγο- 4
 ρος εἶ, ὦ Σώκρατες, τὰ γὰρ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκοντα λέγεις.
 οὗτοι γὰρ οὐκ ἂν εἴποιεν τοὺς τοιούτους εὐδαίμονας· ἐπεὶ τοί-
 νυν ὁρᾷ ὁ Σωκράτης τὸν Καλλικλέα ἀναίδειαν πολλὴν νο-
 σοῦντα, οὐκ ἀνέχεται αἰσχυνθῆναι, ὥς εἰδώς, ὅτι ἔστιν ὅτε
 βλάπτει. ἔφη γὰρ κακεῖνος αἰδώς ἢ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται·
 ἀλλὰ καὶ τῶν αἰσχυρῶν ἀναγκάζεται ἄπτεσθαι προσδοκῶν πεί-
 θειν· λέγει τοίνυν, ὅτι οὐκοῦν καὶ ὁ τῶν κιναίδων βίος
 εὐδαίμων ἔστιν, ἐπειδὴ πράττοντες αἰσχυρῶς ἡδονταί καὶ μὴν
 καὶ δεινοὶ εἰσιν οἱ τοιοῦτοι καὶ αἰσχυροὶ καὶ ἄθλιοι· δεινοὶ
 μὲν ἀντὶ τοῦ μεγάλως κακοὶ ὥς πεπτωκότες τοῦ ἀγαθοῦ,
 αἰσχυροὶ δὲ ὥς πρὸς τῇ ὕλῃ ὄντες, ἄθλιοι δὲ ὥς μὴ ἔχοντες
 ἐλπίδα σωτηρίας· ἐπεὶ τοίνυν οὐδὲν ἐκ τούτου πείθεται, ἀναγ-
 κάζεται λοιπὸν ἑτέρα ἀποδείξει κεχρηῆσθαι· λέγει γὰρ ὁ
 Καλλικλῆς, ὅτι ταῦτόν ἐστι παρ' ἐμοὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ἀγαθόν·
 ὕστερον τοίνυν ἔχει εἰπεῖν, ὅτι τίς ἡδονὴ ἀγαθόν ἐστιν; ἐπεὶ
 οὐ πᾶσα· καὶ λοιπὸν ἀποδείξαι ἔχει ὁ Σωκράτης, ποία μὲν
 ἡδονὴ ἀγαθόν ἐστι, ποία δὲ οὐ.

p. 493 a. Σικελικός.

οἶον Ἐμπεδοκλῆς, Πυθαγόριος γὰρ ἦν οὗτος ὑπῆρχεν δὲ 5
 Ἀκραγαντῖνος· Ἀκράγας δὲ τῆς Σικελίας.

p. 493 e. διὸ ἀπιστίαν τε καὶ λήθην.

ἀπιστίαν μὲν τῷ μηδὲ ὅλως παραδέχεσθαι, λήθην δὲ τῷ 6
 παραδέχεσθαι μὲν, ἐπιλανθάνεσθαι δέ.

6 Gorg. 494 d   11 Ω 45, cf. Hes. opp. 318   13 Gorg. 494 e
 19 Gorg. 495 a   25 cf. schol. p. 317

26 mg. ad Ἀκράγας· πόλις Σικελίας ἀπὸ Ἀκραγαντος ποταμοῦ,
 ἐξ ἧς οὗτος τε καὶ ὁ Ολύμπιος ὁ μελοποιὸς ἐγένετο

16 πεπτωκότες M ἐκπεπτωκότες 5   24 Σικελικός M Stob. Iambl.
 cod. Plat. F Σικελός codd. Plat. BT   27 διὸ M δι' codd. Plat.

p. 493 d. τοῦτο ἀληθέστατον εἴρηκας.

- 7 ὅτι μυθολογεῖς καὶ μύθοις οὐ πιστεύω.

p. 494 b. χαραδριοῦ.

- 8 ἡ ζῶον λέγει, ὃ ἐσθίει καὶ εὐθέως ἐκκρίνει· ἡ αὐτὰ τὰ κοῖλα τῶν πετρῶν, ἃ δέχεται τὸ ὕδωρ καὶ ἀποβάλλει· ὁ οὖν πλήρη ἔχων θεοῦοιζή· ὁ Καλλικλῆς δὲ οἶεται λίθου βίον αὐτὴν ζῆν†.

p. 494 c. μὴ ἀπαισχυνεῖ.

- 9 ἀντὶ τοῦ μὴ αἰσχυνθείης· ἀλλὰ λέγε πάντα τὰ ἐνοχλοῦντά σοι.

p. 494 e. ὁ τῶν κιναίδων βίος.

- 10 ἱατρὸν μιμεῖται μὴ αἰσχυνόμενον ἐμβρουληίαν ποιῆσαι· ἀλλὰ διὰ τὸ συμφέρον ἀπτόμενον καὶ ὧν οὐ θέμις ἐστίν.

p. 495 a. ἵνα δὴ μοι μὴ ὁμολογούμενος.

- 11 γράφεται καὶ ἀνομολογούμενος καὶ μὴ ὁμολογούμενος· ἀλλ' εἰ μὲν ἀνομολογούμενος, ἀποφαίνεται ὅτι, ἵνα μὴ ὁμολογήσω ἐμὰυτῷ ταῦτόν λέγων ἡδὺ καὶ ἀγαθόν· εἰ δὲ μὴ ὁμολογούμενος ἡθικῶς προβάλλεται· ὅτι εἰς ταῦτά με φέρεις, φησὶν, ὦ Σώκρατες, ἵνα μὴ ὁμολογήσω ταῦτόν ἡδὺ καὶ ἀγαθόν· μᾶλλον δὲ τὸ ἀποφαίνεσθαι κάλλιον· ἀμέλει φησὶν ὁ Σωκράτης, ὅτι ἐναντία σαυτῷ λέγεις· εἶπας γὰρ σύ, ὅτι δεῖ τὰ δοκοῦντα λέγειν· πῶς οὖν πρὸς ἀντιπάθειαν ταῦτα φθέγγῃ;

3 mg. ad χαραδριοῦ: ὄρνις τις, ὃς ἅμα τῷ ἐσθίειν ἐκκρίνει· εἰς ὃν ἀποβλέψαντες, ὡς λόγος, οἱ ἰκτεριῶντες ῥᾶον ἀπαλλάττονται· ὅθεν καὶ ἐγκρύπτουσιν αὐτοὺς οἱ πιπράσκοντες, ἵνα μὴ προῖκα ὠφελῶνται οἱ κάμνοντες· καί μιν καλύπτει μῶν χαραδριὸν περνάς· οὕτως Ἰππῶναξ (fr. 52 Bergk cf. schol. p. 318 schol. in Aristoph. aves 267) 10 mg. ad κιναίδων: ἀσελγῶν μαλακῶν· καὶ κιναίδα ἢ πόρνη καὶ ἡ ἀσχημοσύνη· ἀπὸ τοῦ ὀρνέου τῆς τυγγὸς (ἵγγος scribendum est) ὃ καὶ κιναίδιον καλεῖται. (cf. schol. p. 318)

1 ἀληθέστατον M cod. Plat. F ἀληθέστερον codd. Plat. BT
6 θεοῦοιζή] M corruptum 8 ἀπαισχυνεῖ scripsi ἀπαισχύνει M
ἀπαισχυνῇ codd. Plat. 13 ὁμολογούμενος M cod. Plat. F ἀν-
ομολογούμενος codd. Plat. BT

ὡμολόγησον οὖν, πῶς οἶει τὸ ἡδὺ ταῦτόν εἶναι τῷ ἀγαθῷ·
εἰ μὲν γὰρ τῷ ὄντι οὕτως ἔχεις, δεῖ ἐλέγξαι, εἰ δὲ οὐχ οὕτως
ἔχεις, ἀλλὰ μόνον λέγεις, οὐ χρειά ἐλέγχου· ἡ γὰρ προαίρε-
σις ἐλέγχεται, οὐ τὸ λεγόμενον.

p. 495 b. οὐ τοίνυν ὁρθῶς.

εἰ ἐκεῖνα μὴ πρεσβεύω, ἃ λέγω, οὐδὲ ἐγὼ καλῶς ποιῶ. 12

XXXI.

Πρᾶξις σὺν θεῷ λα΄.

p. 495 b. ἀλλ' ὦ μακάριε ἄθρει.

τοῦ ἔκτου ἐπιχειρήματος ἐφαπτόμεθα, ὃ διττόν ἐστι· τὸ 1
μὲν κατ' εὐθύ, τὸ δὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς· τί οὖν
ἔλεγεν ὁ Καλλικλῆς δύο ταῦτα, ὅτι τε τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ἀγαθὸν
ταῦτόν ἐστι, καὶ ὅτι ἡ φρόνησις καὶ ἡ ἀνδρεία ἕτεραι τέ εἰσιν
ἀλλήλων καὶ ἕτεραι τοῦ ἀγαθοῦ· ὅτι γὰρ ἕτερον ὥετο τὴν
φρόνησιν τῆς ἀνδρείας, δῆλον ἐκ τοῦ μνησθῆναι αὐτὸν φρο-
νήσεως ἀνωτέρω καὶ πάλιν ὕστερον ἐπαγαγεῖν τὴν ἀνδρείαν·
ἀνατρέψωμεν τοίνυν, ὅτι οὐκ ἔστιν ταῦτόν τὸ ἡδὺ τῷ ἀγαθῷ,
προλαβόντες λῆμμα τοῦτο, ὅτι τε τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ ἅμα
οὐ συνίστανται, καὶ ὅτι ἅμα οὐκ ἀπογίνονται· οὐ γὰρ ἅμα
ὑγίεια καὶ νόσος ἀπογίνεται· τούτων τοίνυν οὕτως εἰρημέ-
νων ἰστέον, ὅτι ἡδονὴ γίνεται ἐκ προηγησαμένης λύπης· εἰ
τοίνυν σφοδρὰ εἴη ἡ λύπη, σφοδρὰ καὶ ἡ ἡδονή, εἰ μέτρια,
μέτρια· οὕτω γ' οὖν ὁρῶμεν, ὅτι εἰ πάννυ διψῶμεν, πάννυ ἡδό-
μεθα πίνοντες. ἐν τῷ πίνειν τοίνυν ἀμφοτέρω θεωρεῖται ἢ τε
ἡδονὴ καὶ ἡ λύπη· ὅτι δὲ ἀμφοτέρω θεωρεῖται, δῆλον· εἰ γὰρ
ἀναχαιτίσωμεν πρὸ καιροῦ ἑαυτοὺς αἰσθανόμεθα τῆς λύπης
πάλιν, εἰ δὲ ἐμπλήσωμεν ἑαυτοὺς γίνεται ἡμῖν τὸ λεχθέν·

πίοντό τε ἀκέοντό τε διψᾶν.

27 X 2

9 mg. 5'

6 δ] seq. — in ras. 13 ἕτερον] supra lin. ex ἐρωτᾶν
corr. M^c 27 πίοντό τε M πίον τ' codd. Hom.

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

10

- 2 εἴπωμεν τοίνυν οὕτως· τὰ ἐναντία οὔτε ἅμα συνίστανται οὔτε ἅμα ἀπογίνονται· ἡ ἡδονὴ καὶ ἡ λύπη ἅμα συνίστανται καὶ ἅμα ἀπογίνονται, ἡδονὴ ἄρα τῇ λύπῃ οὐκ ἔστιν ἐναντία. εἰ τοίνυν ἡ ἡδονὴ καὶ ἡ λύπη ἅμα συνίστανται, ἔστιν δὲ τῷ μὲν ἡδεῖ ταῦτόν τὸ ἀγαθόν, τῷ δὲ λυπηρῷ τὸ κακόν, ὥς σὺ δέδωκας, ἔσονται καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ἅμα συνιστάμενα, ὅπερ ἄτοπον· ἐναντίον γὰρ τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ. εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι ἄλλ' οὐκ εἴσιν ἐναντία, τὰ γὰρ ἐναντία εἰδοπεποιημένα θέλει εἶναι, ὥς τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, τὸ δὲ κακὸν οὐκ εἰδοπεποιήται· ἔτι μᾶλλον τὸ ἄτοπον τοῦ Καλλικλέους αὐξήσει, ὁμοίως γὰρ ἔστι στέρησις τὸ κακόν· οὐδέποτε οὖν μετὰ τῆς οἰκείας ἕξεως εὐρεθήσεται ὥστε ἐλήλεγκται ὁ Καλλικλῆς· εἰ δέ τις εἴποι· ὅτι διὰ τὶ λέγεις, ὦ Σώκρατες, ἅμα αὐτὰ συνίστασθαι τὴν τε ἡδονὴν καὶ τὴν λύπην καὶ μὴν προγίνεται ἡ λύπη; εἰπέ πρὸς αὐτόν· ὅτι ἀγνοεῖς, ὥς ἄλλο ἐστὶν εἰπεῖν ὑφίστασθαι καὶ ἄλλο προγίνεσθαι· προγίνεται μὲν οὖν ἡ λύπη·
- 3 λοιπὸν δὲ ἅμα θεωροῦνται. πάλιν δὲ εἰ ἀπορήσοι τις· ὅτι πῶς λέγεις μὴ εἶναι ἐναντίαν τὴν ἡδονὴν τῇ λύπῃ. καὶ μὴν ἐν τῷ Φαίδωνι τοῦτο εἴρηκας· εἰπέ πρὸς αὐτόν, ὅτι οὐδὲ ἐκεῖ τοῦτο εἶπεν, ἀλλὰ ἐναντία μὲν ἔλαβεν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθοράν, τὸ κατὰ φύσιν καὶ τὸ παρὰ φύσιν, τὴν δὲ ἡδονὴν καὶ τὴν λύπην· αὐτὰς μὲν οὐκ ἐναντίας, ὁδοὺς δὲ τῶν ἐναντίων, ὥς οὖν ὁδοὶ ἐναντίων καλοῦνται ἐναντίαι, ἐπεὶ οὐκ εἴσιν ἐναντίαι. εἰ δὲ πάλιν εἴποι τις· ὅτι πῶς λέγεις, ὅτι τὰ ἐναντία ἅμα ἐν τῷ αὐτῷ οὐ συνίστανται καίτοι ἐν τῷ φαιῷ ἐστὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, καὶ ἐν τῷ χλιαρῷ τὸ θερμὸν ἢ τὸ ψυχρόν, εἰπέ· ὅτι τὰ ἐναντία ἅκρα οὐ συνίστανται ἅμα, ἀλλὰ κολαζομένων τῶν ἀκροτήτων· ἐν οὖν τῷ φαιῷ καὶ τοῖς τοιούτοις ἐκολάσθησαν αἱ ἀκρότητες καὶ οὐκ ἐνέμειναν ἅκρα τὰ ἐναντία. οὕτω μὲν οὖν περὶ τούτου.
- 4 ἔλθωμεν δὲ λοιπὸν ἐπὶ τὸ ἕτερον καὶ δείξωμεν, πῶς οὐκ

19 Plat. Phaed. 69 e; 103 a; cf. Olympiod. in Phaed. A IX 2; B 9 c', 9 c d', 9 c e' CI β'; Simplic. in Aristot. phys. 182, 21; Philopon. in Aristot. phys. 111, 30

1 mg. α' ὁ κατ' εὐθύ	12 mg. ἀπορία	15 mg. λύσις
17 mg. ἀπορία	19 mg. λύσις	23 mg. ἀπορία
31 mg. β' ὁ δι' ἀδύνατον		26 mg. λύσις

ἔστιν ἄλλη ἢ φρόνησις παρὰ τὴν ἀνδρείαν ἢ αἱ δύο παρὰ τὸ ἀγαθόν· ἐπεὶ γὰρ λέγεις διαφόρους εἶναι τὰς τε δύο πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς τὸ ἀγαθόν, ὑποκείσθωσαν δύο ἄνθρωποι, ὁ μὲν εἷς δειλός, ὁ δὲ ἕτερος ἀνδρεῖος, καὶ ἔστωσαν ἐν τῇ πόλει πολέμιοι θέλοντες ἀνελεῖν τοὺς πολίτας· ἀναχωρεῖτωσαν τοίνυν οἱ πολέμιοι, ἄρα ἀναχωρούντων αὐτῶν τίς μᾶλλον ἡδεται, ὁ ἀνδρεῖος ἢ ὁ δειλός. λέγει τοίνυν ὁ Καλλικλῆς, ὅτι ἢ παραπλησίως ἢ μᾶλλον ὁ δειλός· συλλογίζεται τοίνυν οὕτως, ὅτι ὁ δειλὸς καὶ ἀνδρεῖος ὁμοίως, ὥς φῆς, ἡδονται· οἱ ὁμοίως ἡδόμενοι ὁμοίως πρὸς τῇ ἡδονῇ εἰσὶν· οἱ ὁμοίως πρὸς τῇ ἡδονῇ ὄντες ὁμοίως πρὸς τῷ ἀγαθῷ εἰσιν· οἱ ὁμοίως πρὸς τῷ ἀγαθῷ ὄντες ὁμοίως ἀγαθοὶ εἰσιν. ἔστιν δὲ ὁ δειλὸς κακός, ὅτι ὅλως δειλίαν νοσεῖ· ὁ δὲ ἀνδρεῖος ἀγαθός· ὁ κακὸς ἄρα ἔσται ὁμοίως ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ, ὅπερ ἄτοπον· ἄλλως τε ὥς μὲν δειλὸς κακός ἐστιν· ὥς δὲ ἡδόμενος ἀγαθός· ὁ αὐτὸς ἄρα καὶ κακός ἐστι καὶ ἀγαθός, ὅπερ ἄτοπον· εἰ δὲ μᾶλλον ἡδεται ὁ δειλός, ὅτι μᾶλλον τὸ ἄτοπον ἀνέξηθήσεται· ὁ γὰρ μᾶλλον ἡδόμενος μᾶλλον πρὸς τῇ ἡδονῇ ἐστιν· ὁ μᾶλλον πρὸς τῇ ἡδονῇ ὢν μᾶλλον πρὸς τῷ ἀγαθῷ ἐστιν· ὁ μᾶλλον πρὸς τῷ ἀγαθῷ ὢν μᾶλλον ἀγαθός ἐστιν· ὁ ἄρα δειλὸς μᾶλλον τοῦ ἀνδρείου ἀγαθός ἐστι καὶ κακός δὲ ἐστιν ὥς δειλός· ὁ κακὸς ἄρα τοῦ ἀγαθοῦ μᾶλλον ἀγαθός ἐστι, καὶ ὁ αὐτὸς ἔσται καὶ κακός καὶ μᾶλλον ἀγαθός, ὅπερ ἄτοπον. ἐκ πάντων τοίνυν δέδεικται, ὅτι ἀρετῆς δεῖ ἐπιμελεῖσθαι καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἡδονὴν λαμβάνειν· λοιπὸν δὲ ὁ Καλλικλῆς τίθεται, ὅτι οὐ πᾶσαν ἡδονὴν δεῖ λέγειν ἀγαθήν, καὶ ὁ Σωκράτης ἀποδείκνυσιν, ποία μὲν ἡδονή ἐστιν ἀγαθή, ποία δὲ κακή.

p. 495 d. φέρε δὲ ὅπως μεμνησόμεθα.

ἐπειδὴ οἶδεν τὸ ἄστατον αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ἀναλαμβάνει καὶ 5 ἐρωτᾷ αὐτόν, εἰ βούλεται συνθέσθαι.

p. 495 e. οἶμαι δὲ γε οὐδὲ Καλλικλῆς.

φησὶν ὁ Σωκράτης, ὅτι οὐδὲ σύ, ὦ Καλλίκλεις, ταῦτα 6 ὁμολογεῖς· εἰ γὰρ γινῶς τίς εἶ καὶ ἀναδράμης ἐπὶ τὰς κοινὰς ἐννοίας, παύσασθαι ἔχεις τῆς δόξης ταύτης.

p. 496 c. αὐτὸ λέγω τὸ πινῆν.

- 7 καλῶς αὐτὸ τὸ πινῆν, ἵνα ἢ πινῇ, ἐξετασθήσεται ὡς πινῇ· εἰ γὰρ πινῇ τις μέλλων πολυτελῶς ἐσθίειν ὀρφοὺς τυχόν καὶ ἰσικοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα οὐκ ἀνιάρᾳ αὐτῷ ἢ πίνῃ.

p. 496 e. αἰσθάνη οὖν τὸ συμβαῖνον.

- 8 ἰδὸν καὶ αὐτὸς πρὸ Ἀριστοτέλους τὸ συμβαίνειν ἐπὶ συλλογισμοῦ εἶπεν.

p. 496 e. εἴτε ψυχῆς εἴτε σώματος βούλη.

- 9 ἐπειδὴ οὐδὲ μόνως σώματός ἐστιν, ἄζωον γὰρ τοῦτο, οὐδὲ ψυχῆς, ἀσώματος γάρ, ἀλλὰ τοῦ συναμφοτέρου. διὰ τοῦτό 10 φησὶν ἐστὶν ὅς ἂν ἢ, οὐ πρόκειται νῦν ζητεῖν.

p. 497 a. ἀλλὰ ἀκκίζει.

- 10 ἀκκῶ γέγονε γυνή τις μωρὰ καὶ ἀνόητος· φησὶν οὖν ὁ Σωκράτης, ὅτι οἶσθα τί λέγω, ἀλλὰ ἀκκίξῃ ἀντὶ τοῦ· ἀλλὰ προσποιῇ μωρίαν καὶ τὸ μὴ εἰδέναι.

p. 497 b. μηδαμῶς, ὧ Καλλίκλεις.

- 11 ὁ Γοργίας θέλων τε ὠφεληθῆναι καὶ ἔτι ἐλεγχθῆναι τὸν Καλλικλέα, ἵνα μὴ αὐτὸς εἴη μόνος ἐληλεγμένος, παρακαλεῖ τὸν Καλλικλέα, ὅτι μὴ παύσῃ ἀλλὰ μεῖνον, ἵνα εἰδῶμεν, τί συμπεραίνει· ὁ τοίνυν Καλλικλῆς φησιν, ὅτι αἰεὶ σμικρὰ τοιαῦτα καὶ εὐτελεῖ ἐρωτᾷ ὁ Σωκράτης· ὁ Γοργίας πάλιν φησὶν, ὅτι καὶ τί πρὸς σε, οὐ γὰρ σὴ ἐστὶν αὕτη ἢ τιμὴ ἀλλ' εἴτε κακῶς ἐρωτᾷ εἴτε καλῶς, οὐδὲν πρὸς σε.

6 Aristot. anal. pr. I 1 24 b 18; cf. Ammon. in Aristot. anal. pr. 29, 20

13 mg. ση. ad ἀκκῶ: ταύτην καὶ ἀπὸ τοῦ ἰστοῦ καθελομένην θοιμάτιον ἀμφιέσασθαί φασιν ἡμίεργον· εἷς τε τὸ κάτοπτρον βλέπουσαν πρὸς τὴν παρ' αὐτῆς ἔμφασιν εἰς αὐτὸ γινομένην ὡς ἑτέρα προσλαλεῖν γυναικί· μέμνηται ταύτης Ἑρμιππος ἐν Ἀθηνᾶς γοναῖς καὶ Ἀμφίς ἐν τῷ ὁμωνύμῳ αὐτῇ δράματι (cf. schol. in Gorg. p. 319)

1 πινῆν **M** πεινῆν codd. Plat. πινῇ (bis) scripsi, πινῇ **M**
8 βούλη **M** βούλει codd. Plat. 12 ἀκκίζει **M** ἀκκίξῃ codd. Plat.

XXXII.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ λβ.

p. 499 b. πάλαι τοί σου ἀκροῶμαι, ὦ Σώκρατες.

ἰστέον ὅτι διὰ τῶν προλαβόντων ἀπεδείχθη, ὅτι οὐ πᾶσα 1
 ἡδονὴ ἀγαθόν ἐστι, τοῦ Καλλικλέους λέγοντος, ὅτι πᾶσα
 ἡδονὴ ἀγαθόν ἐστι· πέπονθε τοίνυν τι ὁ Καλλικλῆς ὑπὸ τῶν
 Σωκρατικῶν λόγων, ἀλλ' οὐκ εὐγνωμόνως φέρεται, ἀλλὰ
 φησιν, ὅτι παίζων ἔλεγον, ὅτι πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν ἐστίν·
 ἐπεὶ τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι τινὲς μὲν ἡδοναὶ ἀγαθαί εἰσι, τινὲς δὲ
 κακαί· ἐπεὶ τοίνυν τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ τινες μὲν ἀγαθαί
 εἰσι, τινὲς δὲ κακαί, δεῖ ζητῆσαι τέχνην τὴν δυναμένην δια-
 κρίναι τὴν ἀγαθὴν ἡδονὴν ἀπὸ τῆς κακῆς. ἴδωμεν τοίνυν
 τὰς ἄλλας τέχνας, πῶς διακρίνουσι καὶ οὕτως εὐρίσκομεν καὶ
 ἐπὶ τούτων ἡ τεκτονικὴ ἔχει ὄργανον τὸ διακρίνον τὸ καμπύ-
 λον ἀπὸ τοῦ εὐθέως, ὡσαύτως καὶ ἡ οἰκοδομικὴ ὄργανον
 ἔχει, καθὼς κοσμεῖ καὶ τάττει τὸ ἔργον· οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα
 χρεῖα ὀργάνων διακριτικῶν τῆς ἀγαθῆς καὶ τῆς οὐκ ἀγαθῆς
 ἡδονῆς. δύο δὲ ταῦτά ἐστι· τάξις καὶ κόσμος· ἀλλ' ἡ μὲν
 τάξις τῆς δικαιοσύνης ἐστίν, ὁ δὲ κόσμος τῆς σωφροσύνης·
 οὐκοῦν διὰ δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης εὐρίσκομεν ταῦτα.
 σκοπὸς τοίνυν ἐστὶν ἐν τοῖς ἐφεξῆς διδάξαι, τίς ἐστὶν ἡ 2
 πολιτικὴ εὐδαιμονία. εἴτα τοῦ Καλλικλέους μνησθέντος τῶν
 τεσσάρων ἐκείνων Περικλέους Θεμιστοκλέους Μιλτιάδου Κί-
 μωνος, καὶ λέγοντος, ὅτι· τί οὖν οὗτοι οὐκ εἴσι πολιτικοί·
 φησὶν, ὅτι οὐ, καὶ καλῶς ἀποφαίνεται, καὶ μάτην ὁ Ἀριστεί-
 δης πολλοὺς φληνάφους λόγων καταβάλλει καὶ ἐκεῖνα διὰ
 πολλῶν λέγει περὶ αὐτῶν, ἃ πρὸ αὐτοῦ ὁ Πλάτων αὐτὸς
 εἶπεν· ἀμέλει καλῶς εἶπέ τις τῶν ἐξηγητῶν, ὅτι, ἃ ὁ Πλάτων
 κακῶς εἶπεν περὶ αὐτῶν, ταῦτα ὁ Ἀριστείδης διὰ τὸ πλῆθος
 τῶν λόγων ἀμφίβολα ἐποίησεν· λέγει γὰρ καὶ αὐτός· ὅτι
 ἔσωσαν τὴν πόλιν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν πολιτικοί, καὶ φέρει παρά-

24 Aristid. XLV 89

16 mg. ση. τίνα τὰ διακριτικὰ ὄργανα τῆς ἀγαθῆς καὶ κακῆς
 ἡδονῆς 27 mg. ση.

δειγμα τὴν ἰατρικὴν· φησὶν δὲ ὁ φιλόσοφος Ἀμμόνιος· ὅτι λαβὼν ἀφορμὰς ἐκ τοῦ τετάρτου τῶν πολιτειῶν τρανῶσαι ἐλπίζω τὸ δόγμα τοῦτο· ἔστι δὲ τοιόνδε· ἰστέον ὅτι τριττὴ ἔστιν ἡ ἰατρικὴ, ἡ μὲν ψευδώνυμος, ἡ δὲ ἀληθής, ἡ δὲ μέση· ψευδώνυμος μὲν ἡ πρὸς κολακείαν ὁρῶσα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ καμνόντος ἐμπιπλῶσα, καὶ εἰ εἴποι τυχόν, ὅτι ἰτρογάλα θέλω φαγεῖν, λέγει ὁ ἰατρὸς καὶ βλάβη αὐτόν, ὅτι ναὶ δέσποτα φάγε· μάλιστα εἰ καὶ μέλλοι μετ' αὐτοῦ ἐσθίειν. ἀληθὴς δὲ ἔστιν ἡ ἀρχοντικὴ καὶ μηδενὸς φειδομένη, ἀλλ' εἴτε ἀρχοντας ὁρῶη εἴτε βασιλεῖς ἐπιπλήττουσα καὶ λέγουσα, ὅτι εἰ μὴ ποιήσης τὰ προστασσόμενα, οὐκ ἔτι σε ὁρῶ. μέση δὲ ἔστιν, ἡ τις πρὸς κολακείαν μὲν οὐχ ὁρᾷ, ἀλλ' οἶδε τὰ ὠφελοῦντα μὴ μέντοι μηδὲ πρὸς τὸ ἀληθὲς ὁρῶσα ἀλλὰ διὰ χρήματα ἢ τι ἕτερον κέρδος σιωπῶσα καὶ μὴ ἀναχαιτίζουσα κατακόρως, ἀλλὰ πρὸς ἅπαξ μὲν λέγουσα τὸ συμφέρον, 15 λοιπὸν δὲ καταπίπτουσα· ἀμέλει εἴ τι ἀπαντήσοι λυπηρὸν ὕστερόν φησιν, ὅτι τί ἔστιν, οὐκ ἔλεγόν σοι, μὴ ποιήσης τόδε;

3 οὕτω τοίνυν καὶ ἡ ῥητορικὴ τριττὴ ἔστιν, ἡ μὲν ψευδώνυμος, ἡ πρὸς κολακείαν ὁρῶσα, ὥς ὅτ' ἂν εἴπῃ τί βούλεσθε, τί γράψω, τί ὑμῖν χαρίσωμαι· ἡ δὲ ἀληθὴς, ἡ καὶ συνέριθος 20 τῇ πολιτικῇ, ἡ δὲ μέση ἡ ἀποστρεφομένη μὲν τοὺς κόλακας, ἥς ἦν καὶ Δημοσθένης· διαβάλλει γὰρ τοὺς κολακεύοντας· μὴ μέντοι μηδὲ αὕτη πρὸς τὸ ἀληθὲς ὁρῶσα· ταύτης τοίνυν τῆς μέσης ἦσαν οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι· ἔσωζον μὲν γὰρ τοὺς πολίτας· τὴν δὲ ὄντως σωτηρίαν καὶ εὐζωίαν οὐκ ἐχαρίζοντο 25 αὐτοῖς· ὁμοιοῦντο οὖν τοῖς πημενταρίοις· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι

19 Demosth. orat. III 22

3 mg. ὅ(τι) τριττὴ ἡ ἰατρικὴ. α'	9 mg. β'	12 mg. γ'
τέχναι	ἰατρικὴ	ῥητορικὴ
ἀληθὴς	πρὸς ὠφέλειαν ὁρῶσα	πολιτικὴ
μέση	πρὸς ἅμφω	συναμφοτέρος
ψευδὴς	πρὸς κολακείαν	κολακευτικὴ
18 mg. ὅτι καὶ ἡ ῥητορικὴ τριττὴ α'	20 mg. β'	21 mg. γ'
26 mg. ση.		

11 τασσόμενα s στασσόμενα M   17 φησιν supr. lin. add. M^c
 20 χαρίσωμαι s χαρίσομαι M   26 πημενταρίοις s πιμεντα-
 ρίοις M

ἔχουσι μὲν βοτάνας καὶ ἄλλα βοηθήματα, οὐκ ἴσασι δὲ χρῆ-
 σθαι ἀλλὰ διακονοῦσι τοῖς ἰατροῖς, οὕτως καὶ οὗτοι οἱ τέσσα-
 ρες διακονικοὶ ἦσαν φυλάττοντες μὲν τὴν σωτηρίαν, μὴ εἰδό-
 τες δὲ ἐπὶ τὸ καλὸν ἄγειν καὶ ψυχὴν σῶσαι· εἰ δέ τις εἴποι·
 ὅτι τί οὖν κακῶς ἐποιοῦν σῶζοντες; καὶ μὴν χρεῖα σωτηρίας,
 ἵνα σωζόμενοι ὠφελοῦνται· οὐ γὰρ τὸ μὴ ὄν ὠφελεῖται ἀλλὰ
 τὸ ὄν καὶ σωζόμενον· εἶπέ· ὅτι χρεῖα μὲν τῆς σωτηρίας τῶν
 σωμάτων, ἀλλ' οὐ ταύτης μόνης, ἀλλὰ πρὸ ταύτης τῆς ὄν-
 τως τῶν ψυχῶν σωτηρίας· ὅτι γὰρ οὐδὲν χρηστὸν ἐποιοῦν,
 ὅρα ἐκ τοῦ ἐν δημοκρατίᾳ αὐτοὺς εἶναι καὶ μηδέποτε ἀριστο-
 κρατίαν πεποιηκέναι. δεῖ τοίνυν μὴ δυνάμενόν τινα ῥυθμίζειν 4
 τοὺς ἀρχομένους ἀπαναχωρεῖν καὶ μὴ μένειν μετ' αὐτῶν·
 ὅμοιον γὰρ οἱ μένοντες πάσχουσι τοῖς ἑαυτοὺς ἐν μέσῳ πολλῶν
 καὶ δεινῶν θηρίων βάλλουσι καὶ θέλουσι καταψήχειν αὐτά.
 ταῦτά ἐστιν, ἃ μέλλει λέγειν διὰ τῶν μελλόντων· πάλαι τοι
 σοῦ ἀκροῶμαι, ὦ Σώκρατες, ὥς εἴρηται, ἐπειδὴ ὁ Καλλικλῆς
 ἔφη, ὅτι προσπαίζων σοι ταῦτα δέδωκα, ἐπεὶ οἶδα, ὅτι τῶν
 ἡδονῶν τινὲς μὲν εἰσιν ἀγαθαί, τινὲς δὲ κακαί· διὰ τοῦτο
 τοίνυν ὁ Σωκράτης φησὶν, ὅτι ναὶ μηκέτι παίξεως, ἀλλὰ ζή-
 τησον τέχνην διακριτικὴν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ἡδέος, καὶ
 δείξωμεν, εἰ τῷ ὄντι οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι ἄνδρες πολιτικοὶ ἦσαν·
 ὁφθήσονται γὰρ μὴ ὄντες πολιτικοί, ἀλλὰ διακονικοὶ καὶ
 ἐπιθυμίας προτρεπτικοί· ἐπειδὴ δὲ ἄχθονται οἱ ῥήτορες πρὸς
 ταῦτα τὰ ὀνόματα, εἴπωμεν τί εἰσιν. ἰστέον ὅτι διακονικοὶ κα-
 5 λοῦνται, ἐπειδὴ μιμοῦνται τοὺς πημενταρίους· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ-
 νοι διακονοῦσι τοῖς ἰατροῖς, οὕτως καὶ οὗτοι διάκονοι ἦσαν
 τῶν πολιτικῶν αὐτοὶ μὴ ὄντες πολιτικοί· πῶς γὰρ ἦσαν
 πολιτικοὶ οἱ ἐν δημοκρατίᾳ ὄντες τεταραγμένη πολιτεία, καὶ
 κληρωτικῶς καὶ κατὰ τύχην ἄρχοντας ἐχούση καὶ μὴ ὀρθοὺς
 10 ἄνδρας. μηδὲ ἐν ἀριστοκρατίᾳ, ἐν ἣ κελεύει ὁ Πλάτων διὰ

30 Plat. reip. VII 521 c

4 mg. ἀπορία   7 mg. λύσις   11 mg. ση. ὅτι δεῖ τὸν ἄρ-
 χοντα μὴ ὠφελοῦντα τοὺς ἀρχομένους ἀφίστασθαι τῆς ἀρχῆς
 22 mg. ση. τί δηλοῖ τὸ διακονικὸς ὄνομα παρὰ Πλάτωνι

25 πημενταρίους M πιμενταρίους 5

μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς καὶ τῶν μαθημάτων φέρεσθαι, καὶ ἵνα ἴδιον μηδὲν ἔχωσιν ἀλλὰ τρέφονται ἀπὸ τῶν ἀριστοκρατουμένων, καὶ ἵνα οἱ μὲν ἄρχοντες τοὺς ἀρχομένους τροφείας λέγοιεν, οἱ δὲ ἀρχόμενοι τοὺς ἄρχοντας σωτῆρας· θεὸν γὰρ ἐμιμοῦντο, ἀριστοὶ ὄντες καὶ σώζοντες τὴν πόλιν· καὶ οὐκ ἦν ἄδικον θείους αὐτοὺς ὄντας κατιέναι εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα· ἢ γὰρ πόλις ἦν αὐτοὺς ποιήσασα τοιούτους, καὶ ἔδει τροφεῖα τῇ πόλει ἀποδοῦναι· διὰ τοῦτο οὖν διάκονοι
 5 ἐλέγοντο. πάλιν ὅταν ἀκούσωσιν ἐπιθυμίας αὐτοὺς εἶναι προτρεπτικούς, οὐκ ἐπιθυμίας φαρμέν αἰσχυρᾶς, ἀλλὰ μόνον σωματικῆς· ὥσπερ γὰρ οἱ ὑφανταὶ καὶ οἱ ὑποδημάτων τεχνίται ἐπιθυμίας ἀντιποιοῦνται οὐκ αἰσχυρᾶς ἀλλὰ καὶ ἀναγκαίας· χρήζομεν γὰρ ἐσθῆτος καὶ ὑποδημάτων, σωματικῆς δὲ ὅμως καὶ οὐ ψυχικῆς· οὕτως καὶ οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔσωζον τὴν πόλιν ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἐπιθυμίαν σωματικὴν ἐχορήγουν, οὐδα-
 15 μοῦ δὲ ψυχῆς ὠφέλεια ἐγίνετο· τῇ μέσῃ οὖν ἰατρικῇ ὁμοιοῦντο· ὁ μὲν γὰρ ὄντως πολιτικὸς οὐδέποτε πρὸς ἡδονὴν ὁρᾷ, ἀλλὰ ἀεὶ τὰ ἀληθῆ λέγει καὶ λυπηρὰ ἦ, καὶ οὐδέποτε κρύπτει τὸ λυπηρόν. οὗτοι δὲ οἱ ἄνδρες ἔστιν ὅτε μὲν ἔλεγον τὰ λυποῦντα, ἔστιν ὅτε δὲ οὐ· καὶ γὰρ ὁ Δημοσθένης φησί· τέ-
 20 θνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ Δία ἀλλὰ ἀσθενεῖ· καὶ διὰ τοῦτο ἐλύπησε τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τὸ χρηστὸν αὐτοὺς φέρων· ἀλλὰ φαίνεται πάλιν ἐν ἄλλοις μὴ λυπῶν· διὰ τοῦτο τοίνυν φαρμέν, ὅτι οὐκ ἦσαν πολιτικοὶ ἀλλὰ διακονικοὶ καὶ ἐπιθυμίας προ-
 25 τρεπτικοί· οὐ δεῖ γὰρ σωματῶν μόνον φροντίζειν, ἀλλὰ μάλι-
 30 στα ψυχῆς· ἢ γὰρ εὐδαιμονία τῆς ψυχῆς ἔστιν οὐ τοῦ σώματος· χρὴ οὖν τὸ ἀγαθὸν ἀεὶ προσανακαλίσσεσθαι· καὶ ταῦτα μὲν τὰ παρὰ Πλάτωνος. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τοῖς Ἠθι-
 30 κοῖς φησιν, ὅτι ἡ εὐδαιμονία ἢ μὲν κοινὴ ἔστιν, ἢ δὲ ἰδίᾳ καὶ κατ' ἐξάίρετον· κοινὴ μὲν ἥτις καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις
 ὑπάρχει, οἷον ἡ τῆς ὑγιείας καὶ τῆς ἰσχύος καὶ τῶν τοιούτων·

20 Demosth. orat. IV 10
 schol. in Gorg. p. 320

28 Aristot. eth. Nic. X 1178 b 24. cf.

20 mg. ση.

16 ὁμοιοῦντο 5 ὁμοιωντο M 27 ἀεὶ 5 αἰεὶ M

κατ' ἐξαίρετον δὲ ἢ μόνοις ἀνθρώποις ὑπάρχουσα, λογισμὸν ἔχουσα καθ' ἣν χωριζόμεθα ἀπὸ τῶν ἀλόγων ζώων· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἐφιεμένη, ταύτην τοίνυν θέλει ἔχειν ὁ πολιτικός, ὥστε ἀριστοκρατίαν ποιεῖν καὶ μὴ εἶναι ἐν δημοκρατία.

p. 499 c. καὶ μοι ὥσπερ παιδὶ χρῆ.

τὰ γὰρ παιδία εἰώθασι παίζεσθαι· οὐ δεῖ σε οὖν οὕτως 6 μοι προσιέναι.

p. 499 c. κατὰ τὸν παλαιὸν λόγον τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν.

παροιμία ἐστὶν λέγουσα τὸ παρὸν εὖ τίθει· διὰ τούτου δὲ 7 σημαίνεται, ὅτι τὰ ἐκ τῆς τύχης διδόμενα κόσμει, μάλιστα δὲ τοῦτο λέγεται ὑπὸ τῶν κυβευόντων· ἐὰν γὰρ ἀριθμὸς νικητήριος πέσοι, εἴη δὲ καὶ τεχνίτης ὁ κυβεύων, θαυμαστῶς νικᾷ· εἰ δὲ ἡ τύχη μὲν παρέχοι τὰ δεξιὰ, ὁ δὲ δεχόμενος ἄτεχνος ὢν μὴ εἰδείη χρήσασθαι, οὐδὲν χρηστὸν ἀποβαίνει.

p. 499 e. καὶ ἐκείνου ἔνεκα δεῖν πάντα τὰ ἄλλα πράττεσθαι.

ἰστέον γάρ, ὅτι τὸ ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν ἔνεκά του, ἀλλὰ οὖν 8 ἔνεκα· ἔνεκα μὲν γάρ του ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἐπὶ τὸ τέλος, οὖν δὲ ἔνεκα αὐτὸ τὸ τέλος· τὸ οὖν ἀγαθὸν οὖν ἔνεκά ἐστιν.

p. 500 a. ἐκ τρίτων.

τὸν Γοργίαν καὶ τὸν Πῶλον ὥς ἓνα λαμβάνει, ἐπειδὴ 9 ἤδη καταλέλυσται ὁ πρὸς αὐτοὺς ἄγων· ἔστιν οὖν ὁ Γοργίας καὶ ὁ Πῶλος ὥς εἷς· ἔστιν ὁ Καλλικλῆς· ἔστιν ὁ Σωκράτης· ἰδοὺ τρεῖς.

p. 500 a. ἄρα οὖν παντὸς ἀνδρός ἐστιν.

τοῦτό φησιν, ἐπειδὴ ὁ Πῶλος ἔλεγεν, ὅτι παντὸς ἀνδρός 10 ἐστὶν εἰδέναι, ποῖα ἀγαθὰ ἐστὶ καὶ ποῖα ἡδέα· φησὶν οὖν, ὅτι ἄρα παντὸς ἀνδρός ἐστὶν ἐκλέξασθαι ἢ οὐ, ἀλλὰ χρεῖα τέχνης.

10 mg. ση. παροιμίαν

6 χρῆ codd. Plat. χρῆ **M** 16 ἔνεκα **M** cod. Plat. **F** Iambl. Stob. ἔνεκεν codd. Plat. **BT** τὰ ἄλλα **M** τὰλλα codd. Plat.

p. 500 b. καὶ πρὸς Φιλίου, ὃ Καλλίκλεις.

- 11 ἐπὶ τὸν ἔφορον τῆς φιλίας φέρει αὐτόν, ἵνα εἰδῶς, ὅτι θεός ἐστιν ὁ τῆς φιλίας προστάτης· μὴ πάλιν παίζῃ· ὁ γὰρ παίζων εἰς φίλον τὸν προστάτην ταύτης θεὸν παίζει.

p. 500 b. μήτε αὐτὰ παρ' ἐμοῦ οὕτως ἀποδέχου ὥς παίζοντος.

- 12 οὐ δεῖ γὰρ ὥς ἐκεῖνός φησιν παρὰ τὰ σπουδαῖα τοῖς γελοίοις χαίρειν, καὶ μάλιστα νῦν ὅπου χρεῖα ζητῆσαι, πῶς ἡμῖν βιωτέον εἰ τῷ ὄντι καθ' ἡδονὴν ἢ οὐ.

p. 500 c. τὰ τοῦ ἀνδρὸς δὴ ταῦτα πράττοντα.

- 13 τοῦτο πρὸς τὸ εἰπεῖν ἀνωτέρω τὸν Καλλικλέα, ὅτι δεῖ ἐκεῖνα πράττειν, ἃ ὁ Γοργίας κελεύει· φησὶν οὖν ὁ Σωκράτης, ὅτι δεῖ εἰδέναι τὸν βίον ἐφ' ὃν ὀφείλομεν ἐλθεῖν, εἴτε ἐφ' ὃν ὁ ἀνὴρ οὗτος κελεύει, εἴτε ἐφ' ὃν ἡ φιλοσοφία προτρέπει. εἰρηκῶς δὲ τὰ τοῦ ἀνδρὸς δὴ ταῦτα ἔμφασιν εἰρωνείας διὰ τοῦ ΔΗ δέδωκεν πολλήν.

p. 500 d. διαιρεῖσθαι διελομένους.

- 14 ἰστέον ὅτι τινὰ τῶν πραγμάτων πλείονα μὲν ἔχουσιν ὀνόματα, ἔν δὲ πρᾶγμα, ὥς τὸ μέρος καὶ βροτὸς καὶ ἄνθρωπος καὶ ἀπλῶς τὰ πολυώνυμα· φησὶν οὖν, ὅτι δεῖ πρότερον διελέσθαι τὰ ὀνόματα καὶ ἰδεῖν εἰ ταῦτά ἐστιν ἢ διάφορα, καὶ οὕτως λοιπὸν ζητῆσαι τὸ προκείμενον· δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ταυτόν ἐστι πολιτικὸς καὶ ἀριστοκρατικὸς καὶ βασιλεύς.

p. 501 a. οὐδὲν διαριθμησαμένη.

- 15 ἀντὶ τοῦ διακρίνασα· ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ δὲ εἴρηται τὸ διαριθμησαμένη, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἀριθμοὶ διακρίνονται ἀπ' ἀλλή-

2 cf. schol. in Gorg. p. 320

20 mg. ση. τὴν περὶ τῶν πολυωνύμων διάταξιν 25 mg. τί σημαίνει τὸ διαριθμησαμένη

2 τὸν] -ν supr. add. M 5 μήτε αὐτὰ M μὴ ταῦτα cod. Plat. F μητ' αὐτὰ codd. Plat. BT 21 ἰδεῖν] supr. ι add. ει M

λων· ἡ πρὸς ἡδονὴν οὖν ὁρῶσα ἰατρικὴ μόνον σπεύδει ἀρέσαι καὶ πῶς ἵνα ἀρεσθῇ, ὁ δὲ κάμνων τῷ ζῶμῳ, ἐπεὶ οὐ μέλει αὐτῷ, εἴτε βλάβη εἴτε μή.

p. 501 c. οὐκ ἔγωγε, ἀλλὰ συγχωρῶ.

συγχωρῶ τοῖς λεγομένοις παρὰ σοῦ καὶ περαίνειν θέλε ὁ 16 βούλει.

XXXIII.

Πρᾶξις σὺν θεῷ λγ'.

p. 501 d. πότερον δὲ περὶ μὲν μίαν ψυχὴν.

ἤδη ἡμῖν εἴρηται, ὅτι χρεῖα τεχνῶν πρὸς τὸ διακρίναι τὸ 1 ἀγαθὸν ἀπὸ τοῦ ἡδέος· ἐρωτᾷ τοίνυν ὁ Σωκράτης τὸν Καλλικλέα· ὅτι ποῖαί εἰσιν τέχναι πρὸς ἡδονὴν ὁρῶσαι καὶ ποῖαι πρὸς τὸ ἀγαθόν; καὶ ἄρχεται ἀπὸ τῶν πρὸς ἡδονὴν ὁρῶσων καὶ τούτων ἀπὸ τῆς αὐλητικῆς ὡς πόρρω οὔσης τοῦ λόγου· πόρρω δὲ λόγου καλοῦμεν τὴν αὐλητικὴν, ἐπειδὴ πρῶτον μὲν οὐ κέχρηται λόγῳ, ὥσπερ ἡ κιθαριδική· ἐκείνη μὲν γὰρ δύναται καὶ κρούειν ταῖς χερσὶ τὰς χορδὰς καὶ ᾄδειν μέλος· αὕτη δὲ τὸ στόμα κατὰ τοῦ αὐλοῦ βαλοῦσα λόγον οὐ προφέρειται· ἄλλως τε δὲ καλεῖται πόρρω λόγου, ὅτι ἡ μὲν αὐλητικὴ δύναται καὶ ἄλογα ζῶα κινῆσαι, ἡ δὲ κιθαριστικὴ οὐ, ἀλλὰ μόνον τὰ λογικά· λέγει τοίνυν, ὅτι αὕτη πρὸς ἡδονὴν ὁρᾷ· ὡσαύτως καὶ ἡ κιθαριστικὴ καὶ ἡ ποιητικὴ· δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἡ ποιητικὴ γίνεται δημηγορία· ὅπερ γὰρ λέγει καὶ ὁ Ἰσοκράτης· λάβε τῆς ποιητικῆς τὰ μέτρα καὶ τὸν ῥυθμὸν καὶ μένει δημηγορία, ἣ κέχρηται οἱ δημαγωγοί· δημαγωγούς δὲ καλῶ τοὺς ῥήτορας, ἐπειδὴ αὐτοὶ τὸν δῆμον ἄγουσιν, ὅπῃ βούλονται· τῆς δὲ ῥητορικῆς ἡ μὲν ἐστὶ διδασκαλική, καθ' ἣν οὗτοι οἱ σοφισταὶ διδάσκουσιν, ἡ δὲ ἐργαζομένη ὡς ἡ τῶν δικολόγων. λέγει τοίνυν ὅτι 2 αὗται αἱ τέχναι ἢ πρὸς τὰ καθέκαστα λαμβάνονται ἢ πρὸς τὰ

22 Isocrat. IX 10, cf. Gorg. Hel. 9; Plat. reip. X 601 b

18 mg. ὅτι ἡ μὲν αὐλητικὴ καὶ τῶν ἀλόγων κινητικὴ, ἡ δὲ κιθαριστικὴ τῶν λογικῶν μόνων 25 mg. ὅτι τῆς ῥητορικῆς ἡ μὲν διδασκαλική, ἡ δὲ ἐργαστική

καθόλου, καὶ ἢ πρὸς ἄνδρας μόνους ἢ καὶ πρὸς γυναῖκας, καὶ ἢ πρὸς δεσπότας μόνους ἢ καὶ πρὸς δούλους. ἢ μὲν οὖν αὐλητική καὶ πρὸς ἄνδρας γίνεται καὶ πρὸς γυναῖκας, καὶ πρὸς πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ πρὸς ἕνα, καὶ πρὸς δούλους καὶ πρὸς ἐλευθέρους. ἢ δὲ δημηγορία πρὸς ἄνδρας μόνους, οὐ γὰρ εὐρίσκονται γυναῖκες ἐν συλλόγῳ, οὐ περὶ μίαν τοίνυν ἐστὶν ψυχὴν τὸ διακρίναι τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ τοῦ ἡδέος ἀλλὰ περὶ πλείονας· φησὶν οὖν ὁ Σωκράτης, ὅτι οὐκ ἔστι τις, ὃς τὸ ἀγαθὸν διώκει ἐν τῇ πόλει, ὁ Καλλικλῆς δὲ λέγει, ὅτι ναὶ γεγόνασιν οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι ἄνδρες, καὶ ὁ μὲν Καλλικλῆς ἄρχεται ἀπαριθμεῖσθαι αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους πολλὰ δεδωκότος τῇ πόλει καὶ ποιήσαντος τὸ ξύλινον τεῖχος· λήγει δὲ ἐπὶ τὸν Περικλέα ὡς γνώριμον τῷ Σωκράτει. ἐμέμνητο γὰρ ὁ Σωκράτης τοῦ Περικλέους. τὸν μὲν γὰρ Θεμιστοκλέα οὐ κατέλαβεν, τὸν δὲ Περικλέα ναί. ὁ μέντοι Σωκράτης οὐ κέχρηται ταύτῃ τῇ τάξει, ἀλλὰ ἀπὸ Περικλέους ἄρχεται, ἵνα ἀπὸ τῶν κουφοτέρων κολάσεων λήξῃ ἐπὶ τὰς βαρυτέρας· τοῦ μὲν γὰρ Περικλέους κλοπῆς κατηγορήσαν· ἰδοὺ πῶς κούφη ἡ ἔγκλησις· τὸν δὲ Κίμωνα ἐξωστράκισαν, τὸν δὲ Θεμιστοκλέα ἐπεχείρησαν μὲν συλλαβεῖν, ὅτε ἡτιάσαντο καὶ αὐτὸν οἱ Λακεδαιμόνιοι μηδίζειν μετὰ τοῦ Πausanίου· μὴ δυνηθέντων δὲ αὐτῶν τοῦτο ποιῆσαι φυγὰς γενόμενος ὁ Θεμιστοκλῆς περὶ τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν ἑαυτῷ ἀπεχρήσατο αἵματι ταυρείῳ χρησάμενος. ὅθεν καὶ ὁ κωμικὸς περὶ τούτου φησὶν· ὁ Θεμιστοκλέους θάνατος αἰρετώτερος. λήγει δὲ ἐπὶ τὸν Μιλτιάδην ὡς βαρυτέραν ὑπο-

17 mg. περὶ τῶν τεσσάρων δημαγωγῶν ἱστορία 18 mg. κοινῇ πᾶς ὁ δῆμος ὀστράκοις ἐψηφίζετο καὶ τὸ ἔργον ἐκαλεῖτο ὀστρακοφορία καὶ τὸ πάθος ὀστρακισμός· ἐγένετο δὲ οὕτως· περισχονίσαντές τι μέρος τῆς ἀγορᾶς ἔδει φέρειν εἰς τὸν περιορισθέντα τόπον Ἀθηναίων τὸν βουλούμενον ὀστρακὸν ἐγγεγραμμένον τοῦνομα τοῦ μέλλοντος ἐξοστρακίζεσθαι· ὅτῳ δ' ἐξακισχίλια γένοιτο τὰ ὀστρακα, τοῦτον φεύγειν ἐχρῆν· οὐχ ὡς κατεγνωσμένον ἀλλ' ὡς τῆς πολιτείας βαρύτερον, δι' ἀρετῆς φθόνον μᾶλλον ἢ διὰ κακίας ψόγον (Philostr. fr. 79 b FHG I 396; Plut. Aristid. 7) 23 mg. ad ἀπεχρήσατο: ἀπέκτεινεν 24 mg. ση. ὅτι ἀναιρεῖ τὸ ταύρειον αἷμα πωθέν

13 γνώριμον] ὠριμον cum γ supra ω M 20 ὅτε] ὅ supr. add. M

μείναντα κόλασιν· ἐν δεσμοῖς γὰρ αὐτὸν ἀπέθεντο σφοδροῖς, ὥς καὶ ἀποθανεῖν αὐτὸν δεσμώτην ὄντα. φησὶν οὖν ὁ Σωκράτης, ὅτι διὰ τοῦτο οὐκ ἐγένοντο ὄντως πολιτικοί, ἐπειδὴ κακῶς αὐτοῖς ὁ δῆμος ἐκέχρητο· διακονικοὶ οὖν ἦσαν, ἐπειδὴ διηκόνουν τῷ δήμῳ, καὶ ἐπιθυμίας ἦσαν παρασκευασταί· ἐπιθυμίας δὲ οὐκ αἰσχροῦς· ἔστιν γὰρ καὶ καλὴ ἐπιθυμία· οὕτω γ' οὖν ὁ νοσῶν ἐπιθυμεῖν ὑγείας, ἐπιθυμοῦμεν γὰρ τῶν μὴ παρόντων· εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι πῶς οὖν οἱ ὑγιαίνοντες ἐπιθυμοῦσιν ὑγείας καὶ μὴν πάρεστιν, λέγε· ὅτι ἐπιθυμοῦσιν, ἵνα μείνῃ καὶ μὴ ἀπαναχωρήσῃ· ὥστε λέγει ὁ Σωκράτης, ὅτι οὐδὲ ἀληθεῖς ἦσαν ῥήτορες οὐδὲ τῆς κολακικῆς ἀλλὰ τῆς μέσης· μέμνησθε οὖν, ὅτι οὐδαμοῦ κόλακας αὐτοὺς λέγει, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον φησὶν, ὅτι οὐκ ἦσαν κόλακες, ὥστε συκοφαντοῦσιν τὸν Πλάτωνα οἱ εἰρηκότες, ὅτι κόλακας αὐτοὺς ἀποκαλεῖ. ἰστέον δὲ ὅτι τὴν τραγωδίαν καὶ τὴν κωμωδίαν ἐξέφερεν τῆς ἑαυτοῦ πολιτείας ὁ Πλάτων· διὰ τί μὲν οὖν τὴν κωμωδίαν δῆλον, ἐπειδὴ γραῶδη εἰσφέρει μυθάρια, τὴν δὲ τραγωδίαν, ἐπειδὴ τὰ πάθη ἡμῶν ἐκκαλεῖται καὶ τὸ λυπηρὸν τὸ ἐν ἡμῖν αὖξει· οἱ δὲ θέλοντες εἰσφέρεισθαι τὴν τραγωδίαν ἀπολογοῦνται, ὅτι δεῖ εἰσφέρεισθαι, πρῶτον μὲν ἐπειδὴ ἥρωικὰ πράγματα μιμεῖται, ἔπειτα ἐπειδὴ οὐκ ἔῃ ἐν ἡμῖν μένειν τὰ πάθη φλεγμαίνοντα ἀλλὰ προκαλεῖται αὐτὰ καὶ ἐκβάλλει. ὅτι δὲ λύπης ἐστὶν ἀνάμεστα, ἔφη τις· ὅτι εἰ μὴ κλαύσωσιν οἱ θεώμενοι, οὐδὲν ἐποίησεν ἡ τραγωδία· ἄξιον δὲ ἀπορῆσαι, πῶς ἔφη ὁ Πλάτων ἐν τούτοις, ὅτι ἡ τραγωδία ἡδονὴν ποιεῖ, καὶ μὴν ὥς εἴρηται λύπην γεννᾷ· φαμέν, ὅτι ἐστὶ καὶ ἐν λύπῃ ἡδονή, οὕτω γ' οὖν γυναῖκες εἰ θρηνοῖεν δι' ἀποβολὴν τέκνων, λυποῦνται εἴ τις αὐτὰς κωλύσει, ἡδονταὶ οὖν θρηνοῦσαι· ἡ οὖν τραγωδία λύπην μὲν ποιεῖ, ἐπεὶ δὲ ἡδονταὶ οἱ ἀκροώμενοι ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ λυπεῖσθαι· διὰ τοῦτο ἔφη τὴν τραγωδίαν ἡδονὴν ποιεῖ· ταῦτά ἐστιν, ἃ βούλεται διὰ τούτων εἰπεῖν.

14 Plat. reip. II 377 a X 605 c. Aristot. poet. 1449 b 22; pol. 1341 b 19

7 mg. ἀπορία   9 mg. λύσις   14 mg. ση. αἰτία δ' ἦν ὁ Πλάτων ἐκβάλλει τῆς ἑαυτοῦ πολιτείας τὴν τε κωμωδίαν(!) καὶ τραγωδίαν   23 mg. ση. τὸ τῆς τραγωδίας δραστήριον   24 mg. ἀπορία   26 mg. λύσις   28 mg. ση. ὥς παναληθὲς τὸ περὶ τοῦ θρήνου λεγόμενον

p. 501 e. ἢ ἐν τοῖς ἀγῶσιν.

- 4 εἰ γὰρ αὐτὴ ἢ ἐν τοῖς ἀγῶσι παραλαμβανομένη καὶ δοκοῦσα ἀγαθὸν τι ποιεῖν πρὸς ἡδονὴν μόνην ὁρᾷ, πολλῷ μᾶλλον ἢ ἄνευ ἀγῶνος ἡδονῆς ἔνεκεν παραλαμβάνεται.

p. 501 e. Κινησίαν τὸν Μέλητος.

- 5 οὗτος διδάσκαλος ἦν μελῶν πρὸς ἡδονὴν ὁρῶντων· ὁ δὲ πατήρ οὐ μόνον οὐ πρὸς ἡδονὴν ἐώρα, ἀλλὰ καὶ ἡνία ἄτεχνος ὢν καὶ ἀηδίζων τοὺς ἀκούοντας.

p. 503 a. ἐξαρχεῖ.

- 6 ἀποδέχεται ὁ Σωκράτης, ὅτι ὁ Καλλικλῆς οὐχ ἀπλῆν οἶεται τὴν ῥητορικὴν· ἔφη γάρ, ὅτι εἰσὶ ῥήτορες οἱ ὠφελοῦντες, εἰσὶ δὲ οἱ βλάπτοντες· φησὶν οὖν ὁ Σωκράτης, ὅτι ἀρκεῖ, ὅτι ὅλως κατέθου· τοῦτο γὰρ κἀγὼ θέλω ἀποδείξαι.

p. 503 c. εἰ ἔστι γε, ὦ Καλλικλεῖς.

- 7 φησὶν ὁ Σωκράτης, ὅτι εἰ μὲν ἀρετὴ ἐστὶ τὸ ἐμπιμπλάναι τὴν ἐπιθυμίαν, ὥσπερ πρὸ τούτου ἔλεγες τῷ ὄντι γεγόνασιν οὗτοι κατ' ἀρετὴν ζῶντες· εἰ δὲ ὥς νῦν δέδωκας οὐ πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθή, οὐπω ὁμολογῶ, ὅτι ἀγαθοὶ οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐγένοντο· εἰπέ μοι γὰρ κύριοι ἦσαν οὗτοι τῶν πραγμάτων ἢ οὐ· εἰ μὲν γὰρ κύριοι ἦσαν, ὥφειλον εὖ σῶζειν τοὺς πολίτας καὶ ἄγειν αὐτοὺς ὥς βούλονται· εἰ δὲ οὐκ ἦσαν κύριοι, δῆλον ὅτι ἤρχοντο ὑπὸ τοῦ δήμου· ἀρχόμενοι δὲ διηκόνουν αὐτῷ· διακονικοὶ ἄρα ἦσαν.

XXXIV.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ λδ'.

p. 503 d. ἴδωμεν δὲ ἀτρέμα.

- 1 διορισάμενος ὁ Σωκράτης τὰς τέχνας τὰς διακριτικὰς τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ἡδέος καὶ δείξας τί ἴδιον τοῦ πολιτικοῦ, καὶ εἰρηκότος τοῦ Καλλικλέους, ὅτι οἱ τέσσαρες οὗτοι ἄνδρες πο-

6 cf. Pherecrat. fr. 145; fr. 6; Aristoph. av. 1372

1 ἢ M ἢ codd. Plat. 25 ἀτρέμα M οὕτως ἀτρέμα codd. Plat.

λιτικοὶ γεγόνασι, εἶπεν αὐτός, ὅτι οὐ. ἄξιον οὖν ζητῆσαι, εἰ τῷ ὄντι γεγόνασι πολιτικοὶ ἢ οὐ· λέγει οὖν, ὅτι ἀτρέμα σκοπήσωμεν ἢ γ' οὖν ἡσύχως καὶ ἀταράχως· εἴωθε γὰρ ὁ τάραχος καὶ ἡ ἀταξία πολλῶν κακῶν αἰτία γίνεσθαι. εἶτα ὁ Σωκράτης ἀπὸ τῶν καθολικῶν ἀρχόμενος ἐπὶ τὰ μερικὰ προκόπτει· λέγει γάρ, ὅτι πάντες ἄνδρες ἀγαθοὶ εἰσι κόσμου καὶ τάξεως ψυχικῆς φροντίζοντες· εἶτα πιστοῦνται ταῦτα ἐκ μερικῶν τινων· καὶ τινες μὲν νομίζουσιν, ὅτι ἐπαγωγῇ κέχρηται· οὐκ ἔστι δέ· ἀλλὰ τὰ καθολικὰ πιστοῦνται, ὥσπερ ὅτ' ἂν εἴπωμεν, ὅτι τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ἴσα· λοιπὸν διὰ τῶν μερικῶν πιστούμεθα, ὅτι εἰ γὰρ τοῖς δέκα καὶ δέκα προσθῆς πέντε καὶ πέντε τὰ αὐτὰ ἴσα ποιήσεις· οὕτω καὶ νῦν τὰ καθόλου ἐκ τῶν μερικῶν πιστοῦνται καὶ μάλιστα νῦν διὰ τὸν Καλλικλέα· ἐπειδὴ τὰ μὲν καθόλου ἀκούοντες πιστεύομεν, οὐκέτι δὲ τοῖς μερικοῖς πενθόμεθα, οἷον λέγοντες, ὅτι πᾶσα ἀγαθὴ ἡδονὴ καλὸν ἐστὶν ἀρεσκόμεθα· οὐκέτι δὲ ἐπὶ τῶν μερικῶν, ὅτι τὸ ἀδικεῖν κακόν· οὕτω γ' οὖν οὐκ ἀνέχεται ὁ Καλλικλῆς τῆς κατηγορίας τῆς ἀκολασίας· πιστοῦνται τοίνυν ἐκ τῶν μερικῶν ὁ Σωκράτης. τρία δέ εἰσι ταῦτα· εἰκόνες, παραδείγματα, ψυχὴ 2 αὐτή· τούτων δὲ τὰ μὲν δύο τὰ ἐκ τῆς εἰκόνης καὶ τῶν παραδειγμάτων ἐπὶ ἀψύχων παραλαμβάνει· τὸ δὲ ἓν ἐπὶ τῶν ἐμψύχων· φησὶν οὖν, ὅτι οἱ ζωγράφοι εἰκόνας ποιοῦντες καὶ κόσμου φροντίζουσι καὶ τάξεως, καὶ οἱ οἰκοδόμοι παραδείγματα ἄψυχα ποιοῦντες κοσμοῦσι τοὺς οἴκους καὶ τὰ τοιαῦτα· εἰ τοίνυν αὗται αἱ τέχναι αἱ περὶ ἄψυχα καταγινόμεναι φροντίζουσι κόσμου καὶ τάξεως, πολλῷ μᾶλλον αἱ περὶ ψυχάς· κόσμος δὲ ἐστὶ ψυχῆς ἢ σωφροσύνης· κόσμος γὰρ ἐστὶ τὰ χείρονα τοῖς κρείττοσιν ὑποτάττεσθαι, ὅ ἐστι τὴν ἐπιθυμίαν τῷ λόγῳ. τάξις δὲ ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη. τάξεως γὰρ ἐστὶ τὸ ἐκάστω τὰ πρὸς ἀξίαν νέμειν· ἐρωτᾷ τοίνυν ὁ Σωκράτης τὸν Καλλικλέα· ὅτι εἰπέ μοι τί μὲν τέλος τοῦ ἱατροῦ; τί δὲ τοῦ γυμναστοῦ; λέγει ὁ Καλλικλῆς, ὅτι τοῦ μὲν ὑγίεια, τοῦ δὲ εὐεξία· εἰπέ μοι οὖν καὶ τί τῆς περὶ ψυχὴν τέχνης καταγινόμενης τὸ τέλος; θέλει δὲ ἀκοῦσαι, ὅτι σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη· ὁ δὲ Καλλικλῆς, ἢ μὴ εἰδὼς ἢ εἰδὼς μὲν ἀποκρύπτομενος δέ, οὐκ ἀποκρίνεται

οὐδέν, ἀλλὰ φεύγει τὴν οὐσίαν καὶ φησιν· ὅτι εἴ τι θέλεις
λέγε, ἐμοὶ γὰρ οὐ μέλει· λοιπὸν ὁ Σωκράτης πληρῶσαι τοὺς
λόγους τούτους, ἐπειδὴ μὴ θέλει διαλεχθῆναι ὁ Καλλικλῆς,
αὐτὸς καθ' αὐτὸν ἐξετάζει τὸν λόγον καὶ δείκνυσι τὸν σκοπὸν
τοῦ διαλόγου καὶ λέγει περὶ τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου τῆς πολιτικῆς
εὐδαιμονίας καὶ τοῦ εἰδικοῦ· καὶ τοῦτο εἰκότως ποιεῖ καὶ καθ'
3 αὐτὸν ἐξετάζει. δεῖ γὰρ πρότερον καταγωνίζεσθαι τὰ πολυκέφαλα
θηρία, ὅ ἐστιν ἀναστομοῦν τὰ πάθη καὶ οὕτως λοιπὸν αὐτὸν
καθ' αὐτὸν γίνεσθαι· ἐπεὶ οὖν κατηγωνίσατο Πῶλον καὶ
Καλλικλέα, λοιπὸν αὐτὸς καθ' αὐτὸν ἐρευνᾷ τὸ ἀληθές καὶ 10
φησιν· ὅτι ἐγὼ μὲν κατ' ἐμαυτὸν δείκνυμι, ὅμως δέ, εἰ κακῶς
λέγω, μὴ συγχωρήσητέ μοι οἱ παρόντες, ἀλλὰ ἐλέγξατε· τοῦτο
δὲ καὶ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ἀρμόζει· οὐδὲ γὰρ πιστεύειν
Σωκράτει ἀπλῶς, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ· τοῦτο γὰρ καὶ ἐν τῷ
Φαίδωνι ποιεῖ καὶ λέγει· ὅτι Σωκράτους μὲν μηδὲ ὀλίγον 15
φροντίσητε, τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ· καὶ ζητήσατε, εἰ τῷ ὄντι
ἀθάνατος ἢ ψυχὴ· καὶ νῦν οὖν κελεύει λαμβάνεσθαι αὐτοῦ
πάντας εἰ κακῶς λέγει· φησὶ γάρ· ὅτι οὐ πάντως ὥς εἰδῶς
λέγω· καὶ ἄξιον ἀπορῆσαι, διὰ τί λέγει· ὅτι οὐκ εἰδῶς λέγω·
τί οὖν; ὁ Σωκράτης ἀγνοεῖ; φαμέν, ὅτι πρῶτον μὲν διδάσκει 20
μέτριον ἦθος, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν· ἔπειτα δὲ
ὥσπερ γνώσεως πολλαὶ διαφοραί, οὕτως καὶ ἀληθείας· πῶς
δὲ γνώσεως πολλαὶ διαφοραί; ῥητέον, ὅτι ἄλλη γνώσις ἢ
κατὰ τὴν αἴσθησιν, καὶ ἄλλη ἢ κατὰ τὴν δόξαν· ἢ μὲν γὰρ
τῶν μερικῶν ἐστίν, ἢ δὲ τῶν καθόλου· καὶ ἄλλη πάλιν γνώσις 25
ἢ νοερὰ καὶ θεία· ταύτην οὖν τὴν γνώσιν ὁ Σωκράτης λέγει
μὴ εἰδέναι· τίς γὰρ οὕτως γινώσκει ὥς ὁ νοῦς αὐτός; παρα-
καλεῖ τοίνυν λαβέσθαι, καὶ εὐεργέτην καλεῖ τὸν ὠφελοῦντα,

15 Plat. Phaed. 91 b

13 mg. ση.

19 mg. ἀπορία

20 mg. λύσις

22 mg. γνώσεις
αἴσθησις
δόξα
νοῦς

γνωστά
μερικά
καθόλου
εἶδη

1 οὐδέν] οὐ- supr. add. M
terdecies repet.

4 ἐξετάζει] sequitur in ras. ÷

ἐπειδὴ μεῖζον τῆς ἀληθείας οὐδέν ἐστιν. λέγει τοίνυν· ὅτι 4
 βούλεσθε, ὅτι κινήσω τὸν λόγον, ἵνα κεφαλὴν ἔχῃ ὁ μῦθος ἢ
 οὐ; κεφαλὴ δὲ τοῦ μύθου τὸ ἐπιμύθιον· αὐτὸ γὰρ τὸ ἀληθὲς
 τὸ κεκρυμμένον ἐν τῷ μύθῳ διδάσκει, ὃ ἔχρην καὶ τοὺς ποι-
 ητικοὺς ἔχειν καὶ οὐκ ἂν ἡπατώμεθα εὐθέως τὴν ἀλήθειαν
 μανθάνοντες· ἔδει οὖν μὴ εἶσαι ἀκέφαλον τὸν λόγον· ὁ τοίνυν
 Γοργίας ἡσθεὶς αἰτεῖ τὸν Σωκράτην δεῖξαι καὶ φησιν· ὅτι
 ἀκροῶνταί σου πάντες καὶ αὐτὸς ὁ Καλλικλῆς· λέγει τοίνυν
 ὁ Σωκράτης, ὅτι ἡθέλον ἐπιμεῖναι τὸν Καλλικλέα, ἵνα ἀντεῖπον,
 ὥσπερ καὶ ὁ Ἀμφίων τῷ Ζήθῳ· τοῦτο δὲ φησὶν, ἐπειδὴ ἐν
 τοῖς προλαβοῦσιν ὁ Καλλικλῆς ἀπὸ τῆς Ἀντιόπης ἡγάγεν
 ἰάμβια καὶ εἶπεν, ὅτι ὥσπερ ὁ Ζῆθος στρατιώτης ὢν ἔλεγεν
 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τῷ Ἀμφίονι ὄντι κιθαρωδῷ, ὅτι μάτην
 κιθαρίζεις μηδὲν ὠφελῶν, ἀλλὰ ἔξελθε, στρατιωτικὸν βίον
 ζῆσον καὶ πόρησον καὶ τυράννησον· οὕτως καὶ σύ, ὦ Σώκρατες,
 τί φιλοσοφεῖς· μᾶλλον γὰρ πλούτησον καὶ ἄρπασον· ὥσπερ οὖν
 ἀντεῖπεν ὁ Ἀμφίων τῷ ἀδελφῷ, ἡθέλον κἀγὼ τῷ Καλλικλεῖ
 πρὸς ταῦτα ἀντειπεῖν. ἐπεὶ οὖν ὁ Γοργίας ἡήτησεν εἰπεῖν, λέγει
 ὁ Σωκράτης αὐτὸς καθ' αὐτόν.

p. 504 b. καὶ μὲν τὰ σώματα;

ἐκ τοῦ ἥττονος κατασκευάζει, ὅτι εἰ τὸ σῶμα κόσμον καὶ 5
 τάξεως χρήζει, πολλῷ πλέον ἢ ψυχὴ θειότερα οὖσα.

p. 504 b. τί οὖν ὄνομά ἐστιν ἐν τῷ σώματι;

ὑπερβατῶς νόησον, τί οὖν ὄνομά ἐστι τῆς τάξεως καὶ τοῦ 6
 κόσμου τῶν ἐν σώματι γινομένων· οὐ γὰρ ὄνομα σώματος
 θέλει εἰπεῖν, ἀλλὰ τῆς τάξεως καὶ τοῦ κόσμου.

2 cf. Plat. Phaedr. 264 e; Tim. 69 b schol. in Gorg. p. 321 8 cf.
 Gorg. 485 e

3 mg. ση. ὅτι κεφαλὴ τοῦ μύθου τὸ ἐπιμύθιον 12 mg. ση.

2 βούλεσθε ὅτι] ε βούλεσθε M εἰ βούλεσθε Jahn 15 πό-
 ρησον M πόρισον fort. scrib. 20 τὰ σώματα M καὶ τὰ σώματα
 codd. Plat.

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

11

p. 504 d. καὶ ἐάν τι ἀφαιρῇται.

- 7 εἰ γάρ τις ἀδικήσῃ τινὰ καὶ λάβῃ τὰ αὐτοῦ, ὁ πολιτικὸς βία ἀπολαμβάνει αὐτά.

p. 504 e. τί γὰρ ὄφελος;

- 8 ὁ μὲν Καλλικλῆς συνεχώρησεν, ὁ δὲ Σωκράτης οὐδὲν ἥτιον 5
κατασκευάζει καὶ φησιν· ὅτι ὄφελος τὸ μὲν σῶμα φροντίζε-
σθαι καὶ μὴ ἐᾶσθαι ἀτακτεῖν, ἀλλ' εἰ ἐμπλησθῇ διαιτῶν αὐτὸ
καὶ κενοῦν, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ μοχθηρῶν ἐμπεπλησμένην δο-
ξῶν καθαίρεσθαι καὶ κατευνάζεσθαι.

p. 505 a. ὑγιαίνοντα μὲν ἐῷσιν οἱ ἰατροί. 10

- 9 ἄξιον ἀπορῆσαι, διὰ τί εἶπεν, ὅτι τὸν ὑγιαίνοντα ἐῷσιν
οἱ ἰατροί, ὅσα θέλει ἐσθίειν· τί οὖν εἰ ἀκολασταίνων ὀρέγοιτο
πλειόνων, δεῖ διδόναι αὐτῷ; φαμέν, ὅτι πρῶτον μὲν ὑγιαί-
νοντα εἶπεν· εἰ δὲ ἀκολασταῖνοι, οὐχ ὑγιαίνει· αὐτῷ γὰρ τῷ
ἀκολασταίνειν νοσεῖ· ἔπειτα ἐπελύσατο αὐτὸς τὴν ἀπορίαν τῇ 15
προσθήκῃ τοῦ ὥς τὰ πολλά.

p. 505 c. οὐκ οἶδα ἅττα λέγεις.

- 10 ἡγανάκτησε κακηγορηθείσης τῆς ἀκολασίας.

p. 505 c. οὗτος ἀνὴρ οὐχ ὑπομένει.

- 11 λοιπὸν καταφορικῶς αὐτῷ κέχρηται. 20

p. 505 c. αὐτὸς γνώσῃ.

- 12 ἀντὶ τοῦ εἴ τι θέλεις, ποίει· ἐμοὶ γὰρ οὐ μέλει.

p. 505 e. ἵνα μοι τὸ τοῦ Ἐπιχάρμου γένηται.

- 13 οὗτος γέγονεν ὁ Ἐπίχαρμος κωμικὸς καὶ εἰσήγαγε δύο τι-
νὰς διαλεγόμενους πρὸς ἀλλήλους· καὶ ὕστερον ἓνα τῶν δύο 25
πάλιν τὰ τῶν δύο διαλεγόμενον.

22 cf. schol. in Gorg. p. 321
schol. in Gorg. p. 321

24 Epicharm. fr. 16 (Diels), cf.

11 mg. ἀπορία

13 mg. λύσις

16 προσθήκη] -ι supr. add. M

p. 506 a. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν οὐ δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.
ὁ Γοργίας παρακαλεῖ περαίνειν αὐτὸν τὸν λόγον.

14

p. 506 c. οὐκ ἀχθεσθ' ἤσομαί σοι.
ἰδοὺ τὸ μέτριον τοῦ Σωκράτους.

15

XXXV.

Πρᾶξις σὺν θεῷ λε'.

p. 506 c. ἄκουε δὴ ἐξ ἀρχῆς ἐμοῦ.

ἤδη εἴρηται, ὅτι ὁ πολιτικός ἐστίν ἄνθρωπος, ὃς οἶδεν 1
διακρίναι τὸ ἡδὺν ἀπὸ τοῦ ὠφελίμου καὶ τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ τοῦ
κακοῦ καὶ τὸ καλὸν ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ· εἶχε τοίνυν ὁ Σωκράτης
δεῖξαι λοιπὸν τὸ τέλος τῆς πολιτικῆς εὐδαιμονίας, ὅτι τὸ
ἀγαθόν ἐστίν, ὃ παραγίνεται διὰ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης
καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν. ἀλλὰ ὁ Καλλικλῆς ἀπεσκίρτησεν· οὐ
γὰρ ἐκαρτέρησεν ἀκοῦσαι κακηγορουμένην τὴν ἀκολασίαν·
νῦν τοίνυν ὁ Σωκράτης πρὸς ἑαυτὸν διαλέγεται καὶ ἑαυτὸν
ἐρωτᾷ καὶ ἀπορεῖ καὶ ἀποκρίνεται· λέγει τοίνυν· ὅτι, ἐπειδὴ
διέκοψεν ὁ Καλλικλῆς τὴν ὁρμὴν τοῦ λόγου, ἐξ ἀρχῆς ἀνα-
λαμβάνω τὸν λόγον. ἐξ ἀρχῆς δὲ λέγει οὐ τοῦ διαλόγου,
μωρὸν γάρ, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς, ἢ τινος ἀρχῆς, οἷον ἐκ τῆς τοῦ
τελικοῦ αἰτίας ἀρχῆς· ἀναλαμβάνων οὖν συλλογίζεται, ὅτι ὁ
εὐδαίμων σῶφρων ἐστὶ καὶ δίκαιος τοῦτον τὸν τρόπον· ὁ εὐ-
δαίμων μέγιστα ἀγαθὰ κέκτηται, ὁ μέγιστα ἀγαθὰ κεκτημένος
ἴδια ἀγαθὰ κέκτηται, τὸ γὰρ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν ἴδιον
ἡμῶν ἐστίν· ὁ ἴδια ἀγαθὰ κεκτημένος ἀρετὰς ἔχει, ὁ ἀρετὰς
ἔχων κόσμιός ἐστι καὶ τεταγμένος, ὁ κόσμιος καὶ τεταγμένος
σῶφρων ἐστὶ καὶ δίκαιος, εἴ γε ὁ μὲν κόσμος τοῦ σῶφρονός
ἐστίν ὡς ὑποτάττοντος τὰ χεῖρωνα τοῖς κρείττοσιν· ἡ δὲ τάξις
τοῦ δικαίου ὡς εἰδότος τὰ πρὸς ἀξίαν ἐκάστω ἀπονέμειν.
ὁ ἄρα εὐδαίμων σῶφρων ἐστὶ καὶ δίκαιος, καὶ οὐ μόνον τοῦ- 2
το, ἀλλὰ καὶ φρόνιμος καὶ ἀνδρεῖος· συντρέχουσι γὰρ ταύταις
κἀκεῖναι· ὁ γὰρ σῶφρων ὑποτάττει τὸ χεῖρον τῷ κρείττονι.

17 cf. schol. in Gorg. p. 322

ἔμφρονος δέ ἐστιν ἀνδρὸς καὶ πάννυ φρονιμωτάτου τὸ εἰδέναι τὰ κρείττονα καὶ ποιεῖν αὐτὰ προὔχειν τῶν χειρόνων. πάλιν ὁ σώφρων καὶ δίκαιός ἐστι καὶ ἀνδρεῖος· ὁ γὰρ ὑποτάττων τὰ χείρονα τοῖς κρείττοσι καὶ μὴ ἔων ἡττᾶσθαι τὸν λόγον ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, οὗτος ἀνδρεῖός ἐστιν· ἡ δὲ δικαιοσύνη ἔχει καὶ τὸ ὅσιον· θεῶ γὰρ ἀρέσκει ὁ τοιοῦτος· συντρέχουσιν οὖν ἀλλήλαις αἱ ἀρεταί, καὶ ἐστὶν ἐκ τούτων ἐπιλύσασθαι τὸ φερόμενον περὶ τῆς προνοίας ἄπορον· ὅτι εἰ αὐτάρκης ἢ εὐδαιμονία πρὸς ἀρετήν, οἱ ἔχοντες τὰς ἀρετὰς οὐκ ὀφείλουσιν εὐχεσθαι καὶ δεῖσθαι τοῦ θεοῦ ἀλλὰ ἀρκεῖσθαι· φαμέν οὖν· ὅτι εἰρήκαμεν, ὥς ὁ σώφρων θέλει τὰ κρείττονα εἰδέναι καὶ ποιεῖν αὐτὰ προὔχειν· τοῦτο γὰρ ὅσιον, ὥστε δεῖ εὐχεσθαι· ἡ γὰρ εὐχὴ σημεῖον γίνεται τοῦ εἰδέναι ἡμᾶς τὰ κρείττονα καὶ παρακαλεῖν αὐτά· ὥστε ἐν αὐταῖς ταῖς ἀρεταῖς τὸ εὐχεσθαι διὰ τοῦ ὁσίου περιέχεται. εἰπὼν τοίνυν ταῦτα ὁ Σωκράτης λοιπὸν φησιν· ὅτι εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, κακῶς τε ὁ Πῶλος ἐλάβετο τοῦ Γοργίου λέγων, ὅτι κακῶς συνεχώρησας, ὦ Γοργία, ὅτι τῶν δικαίων ἐπιστήμων μόνων θέλει εἶναι ὁ ῥήτωρ· καὶ ἔτι πάλιν παγκάκως ὁ Καλλικλῆς τοῦ Πῶλου ἐλάβετο λέγων, ὅτι ἡ ἀκολασία ἀγαθὸν ἐστίν· δέδεικται γάρ, ὅτι οὐ τῶν δικαίων μόνων ὁ εὐδαίμων θέλει ἀντέχεσθαι, καὶ ὅτι ἡ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη ἐστὶν ἀγαθόν. δεῖ οὖν μὴ ἐπιμένειν τοῖς πάθεσιν, ἀλλὰ ἐκτέμνειν αὐτά· εἰ γὰρ τοῖς ἰατροῖς χάριν ἔχωμεν πολυχρονίων παθῶν ἀπαλλάττουσι τὰ σώματα, πολλῷ μᾶλλον τοῖς ψυχὴν ἀπαλλάττουσιν ἐσκηρωμένων παθῶν δεῖ χάριν ἔχειν. καὶ πάλιν εἰ οἱ τὰ σώματα κακῶς ἔχοντες παρέχουσιν ἑαυτοὺς ἐτοίμως καὶ πρὸς καῦσιν καὶ τομὴν καὶ ἀλγεδόνας ἑτέρας χάριν τοῦ ἰαθῆναι, πολλῷ μᾶλλον οἱ ψυχὴν νοσοῦντες ὀφείλουσι πυρὶ καὶ σιδήρῳ ἐκκόπτειν τὰ πάθη. δεῖ οὖν μεμνησθαι τῶν λόγων τούτων· ἱκανοὶ γὰρ εἴσι καταψῆξαι τὰ ἐν ἡμῖν πολυκέφαλα θηρία.

16 Gorg. 461 b

7 mg. ἀπορία   11 mg. λύσις. ση. ὅτι δεῖ τοὺς σπουδαίους καὶ διὰ τὴν τῶν κρειττόνων γνῶσιν εὐχεσθαι

p. 506 d. πάνυ γε.

ἐαυτῷ ἀποκρίνεται ὁ Σωκράτης.

4

p. 506 d. καὶ τέχνη τις ἐκάστῳ.

ἰδὸν τὸ ποιητικὸν αἴτιον λέγει.

5

5 p. 507 a. ὅτι, εἰ σώφρων ἀγαθὴ ἐστίν.

ἐκ τοῦ ἐναντίου πιστοῦνται· εἰ γὰρ ἡ σώφρων ψυχὴ ἀγαθὴ 6
ἐστίν, ἡ ἀκόλαστος δηλονότι κακὴ.

p. 507 b. οὔτε διώκειν οὔτε φεύγειν.

οὔτε γὰρ διώκειν δεῖ καὶ προσαγκαλίζεσθαι τὸν δίκαιον τὰ 7
10 κακὰ πράγματα· οὔτε πάλιν τὰ ἀγαθὰ φεύγειν· οὐ προσήκει
γὰρ οὕτω διαπράττεσθαι.

p. 507 b. καὶ λύπας.

ἰδού, ὅτι δεῖ πολλάκις μὲν φεύγειν τὰς λύπας, εἰ μηδὲν 8
συμβάλλοιτο πρὸς εὐδαιμονίαν· πολλάκις δὲ καὶ διώκειν
15 αὐτὰς καὶ ἀσπάζεσθαι, εἰ ἀρετὴν προξενούσιν ἡμῖν.

p. 507 d. ὥς ἔχει ποδῶν ἕκαστος ἡμῶν.

ἀντὶ τοῦ ὅσον δυνάμεθα ὀφείλομεν φεύγειν τὰς κακὰς πρά- 9
ξεις· κατὰ ἀναλογίαν οὖν εἶπεν πόδας ὥσπερ πόδας Ἰδης· δεῖ
οὖν φεύγειν τὰ ἄχρηστα καὶ αἰσχροὶά πράγματα, καὶ οὐκ ὀφεί-
20 λομεν δίκην ὀστράκου περιστροφῆς περιάγεσθαι ἀλλὰ καταφρο-
νεῖν τῶν παθῶν.

p. 507 d. οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ σκοπὸς εἶναι.

πάλαι οἱ σοφισταὶ ἡμιλλῶντο, ὅτι σκοπὸς οὐδαμοῦ εὔρηται 10
ἐπὶ τῆς προθέσεως· ἰδὸν οὖν ἐνταῦθα εὔρηται· σκοπὸν γὰρ

18 cf. Plat. Phaedr. 241b schol. in Gorg. p. 322

18 mg. ad Ἰδης: ὄρος ἐν Τροίᾳ καὶ Κρήτῃ καὶ ὁ ψιλὸς τόπος
ἀλλὰ δὴ καὶ σύμφυτον ὄρος 20 mg. παροιμία ὀστράκου περι-
στροφῇ ἐπὶ τῶν ταχέως τι ποιούντων ἢ μεταβαλλομένων λεγομένη.3 τέχνη τίς M τέχνη, ἥτις codd. Plat. 5 εἰ σώφρων M εἰ ἡ σώ-
φρων codd. Plat. 9 τὸν] -ν supr. lin. add. M^c 22 σκοπὸς M
ὁ σκοπὸς codd. Plat. 23 οἱ supr. add. M^c

δεῖ ἔχειν τοῦτο· ἀντὶ τοῦ δεῖ προτίθεσθαι τὸ ἀγαθὸν καὶ τοῦτο τελειοῦν· σκοπὸς δὲ καὶ τέλος τῇ σχέσει μόνῃ διαφέρουσιν· ὅτι σκοπὸς μὲν ἐστὶν ἡ ἀρχή, τέλος δὲ σκοπὸς εἰς ἐνέργειαν ἀχθείς.

p. 507 e. ἀνήνυτον κακὸν ληστοῦ βίον ζῶντα.

- 11 ἀνήνυτον μὲν κακόν, ἐπειδὴ αἰὲ σχολάζει τούτοις, καὶ οὐδέποτε τέλος ἔχει οὐδὲ πληροῦται· ὥσπερ οὐδὲ ὁ πίθος ὁ τετρημένος ποτὲ πληροῦται, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ῥεῖν αἰὲ τὸ ἐμβαλλόμενον καὶ μείζων τῇ ῥύμῃ ἢ ὁπῇ γίνεται· ληστοῦ δὲ βίον ὁ τοιοῦτος ζῇ, ἐπειδὴ ἀδικεῖ· οὐκοῦν τῶν ἀλλοτριῶν ἐρᾷ· ἐπέ- 10
χεται οὖν καὶ γυναιξὶ καὶ χρήμασι, λάθρα δὲ ταῦτα ποιεῖ ὥσπερ ληστής· ληστοῦ γὰρ βίον ζῇ ὁ ἀδικίας ἀνάπλεως.

p. 507 e. κοινωνεῖν γὰρ ἀδύνατος.

- 12 ἡ γὰρ κοινωνία φιλία τίς ἐστίν· ἡ δὲ φιλία ὡς οἱ σοφοὶ φασιν, ὅ ἐστιν οἱ Πυθαγόριοι καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς φάσκων 15
τὴν φιλίαν ἐνοῦν τὸν σφαῖρον, ἐνοποιός ἐστιν· ἡ γὰρ φιλία πρὸς τῇ μιᾷ τῶν πάντων ἐστὶν ἀρχῇ, εἴγε ἐκεῖ ἔνωσις πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ διάκρισις· ὁ οὖν ἀδικὸς παντὶ ἐχθρὸς ἐστὶ καὶ οὐδενὶ κοινωνεῖ.

p. 507 e. τὴν κοινωνίαν συνέχειν.

- 13 γῆν γὰρ καὶ οὐρανὸν καὶ πάντα τὸν κόσμον ἡ φιλία συν-
έχει ἐνοποιὸς οὖσα. σὲ δὲ λέληθεν, ὦ Καλλικλείς, ὅτι ἡ γεωμε-
τρικὴ ἰσότης μέγα δύναται καὶ ἐν θεοῖς καὶ ἐν ἀνθρώποις.
ἰστέον γάρ, ὅτι τρεῖς εἰσὶν ἰσότητες· γεωμετρικὴ, ἀριθμητικὴ,
ἁρμονικὴ· καὶ ἡ μὲν γεωμετρικὴ ἰσότης ἐστίν, ὅταν ἀναλογία 25
φυλάττηται, οἷον ὡς ὁ ἡ' πρὸς τὸν δ', οὕτως ὁ δ' πρὸς τὸν

2 cf. schol. in Gorg. p. 322   15 cf. schol. in Gorg. p. 322.
Empedocl. frgg. 28; 29; 31. Doxogr. Gr. 327, 8   24 cf. schol.
in Gorg. p. 323. Plat. legg. VI 757b; Tim. 36a; Nicom. arith.
intr. p. 122 sqq. Theon. Smyrn. p. 82, 6. Iambl. in Nic. ar. intr.
p. 100 sqq. Procl. in Plat. Tim. II 171 sqq., 226 sqq.

2 mg. ὅτι κατὰ σχέσιν μόνῃν σκοπὸς τέλους διαφέρει   15 mg.
περὶ Ἐμπεδοκλέους καὶ ὡς τὴν φιλίαν φησὶν ἐνοῦν τὸν σφαῖρον

β'· πανταχοῦ γὰρ ὁ διπλάσιος λόγος· ἀριθμητικὴ δὲ ἐστίν, ὅτ' ἂν
 ἢ ὑπεροχὴ ἢ αὐτὴ φυλάττεται· ἀριθμητικὴ δὲ ἐστίν, ὅτ' ἂν ἢ
 ὑπεροχὴ ἢ αὐτὴ φυλάττεται· ἀριθμητικὴ δὲ λέγεται, ἐπειδὴ
 καὶ ἡ τάξις τῶν ἀριθμῶν οὕτως προβαίνει καθ' ὑπεροχὴν·
 5 ἢ γὰρ δυὰς τῆς μονάδος μονάδι ὑπερέχει, καὶ ὁ γ' τοῦ β' μονάδι,
 καὶ ὁ δ' τοῦ γ', καὶ ὁ ε' τοῦ δ', καὶ ἐφεξῆς· ὁ οὖν ε' καὶ ὁ ε'
 καὶ ὁ δ' ἀριθμητικὴν ἰσότητα ἔχουσιν· ἡ μὲν οὖν ἀριθμητικὴ
 ἰσότης ὑπεροχὴν μὲν ἔχει τὴν αὐτήν, ἀναλογίαν δὲ οὐκέτι·
 ὥσπερ γὰρ ὁ ε' τοῦ ε' μονάδι ὑπερέχει, οὕτως καὶ ὁ ε' τοῦ δ'· ἰδοὺ
 10 οὖν ἢ αὐτὴ ὑπεροχὴ, οὐκέτι δὲ ἢ αὐτὴ ἀναλογία· ὁ μὲν γὰρ
 ε' τοῦ ε' ἐπίπεμπτός ἐστιν, ὁ δὲ ε' τοῦ δ' οὐκέτι ἐπίπεμπτος
 ἀλλ' ἐπιτέταρτος· ἐν μέντοι τῇ γεωμετρικῇ ἰσότητι τὸ ἀνάπα-
 λίν ἐστίν· ἡ μὲν γὰρ ἀναλογία σώζεται καὶ ἐστίν ἰσότης· ὥσπερ
 γὰρ ὁ η' τοῦ δ' διπλάσιος, οὕτως καὶ ὁ δ' τοῦ β', ἡ δὲ ὑπεροχὴ
 15 οὐκέτι ἴση· ὁ μὲν γὰρ η' τοῦ δ' τοῖς δ' ὑπερέχει, ὁ δὲ δ' τοῦ β'
 δυάδι· ἀρμονικὴ δὲ ἐστίν ἐν ἣ τὰ μέρη τῶν πλεονασμῶν τὰ
 αὐτά ἐστίν, οἷον ιβ' ἢ ε'· ὁ γὰρ ιβ' τοῦ η' τέτρασιν ὑπερέχει,
 τὰ δὲ δ' τρίτον μέρος ἐστὶ τοῦ ιβ'· οὕτως τοίνυν καὶ ὁ η' τῶν
 ε' ὑπερέχει δυάδι, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ β' τρίτον μέρος ἐστὶ τοῦ ε'.
 20 ταῦτα μὲν οὖν, ὅσον εἰπεῖν τί ἐστίν ἰσότης· ἰστέον δὲ ὅτι ἡ
 μὲν γεωμετρία πρὸς διανομὰς συμβάλλεται, ἡ δὲ ἀριθμητικὴ

24 (p. 166) mg. περὶ τριῶν ἰσοτήτων.

α' ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν εἶναί φα-
 σιν, ὅτ' ἂν τριῶν ἀριθμῶν ἀνί-
 σων ὁ μέσος ὑπερέχῃ τε τῷ ἴσῳ
 καὶ ὑπερέχεται, οἷον β' δ' ε'

β' γεωμετρικὴν δὲ ὅτ' ἂν τριῶν ἀρι-
 θμῶν ὄντων ἀνίσων ὃν ἔχει λό-
 γον ὁ πρῶτος πρὸς τὸν δεύτερον
 τοῦτον καὶ ὁ δεύτερος πρὸς τὸν
 τρίτον, οἷον δ' ε' θ'

γ' ἀρμονικὴν δὲ ὅτ' ἂν τριῶν ἀρι-
 θμῶν ἀνίσων, εἰ ὥς ὁ μέγιστος
 πρὸς τὸν ἐλάχιστον, οὕτως ἔχει
 καὶ ἡ τῶν μειζόνων διαφορὰ πρὸς
 τὴν τῶν ἐλαττόνων, οἷον β' γ' ε'

β' ὑπεροχὴ δ' ὑπεροχὴ ε'
 β β

δ' λόγος ε' λόγος θ'
 ἡμιόλιος ἡμιόλιος

β' ὑπεροχὴ γ' ὑπεροχὴ ε'
 α' γ'

ὑπεροχὴ β'
 τριπλάσιος

τριπλάσιος

25 (p. 166) mg. α' γεωμετρικὴ

1 mg. β' ἀριθμητικὴ

16 mg.

ἀρμονικὴ 20 mg. πρὸς τίνα συμβάλλονται

πρὸς συμβόλαια· οὕτω γ' οὖν γεωμετρίας ἐστὶ τὸ διανομὴν ποιῆσαι τὴν πρέπουσαν· καὶ γὰρ στρατηγὸς λάφυρα διανέμων στρατιώταις οὐ πᾶσι τὰ αὐτὰ παρέχει, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀριστεύουσι πλείονα, τοῖς δὲ μὴ ἐλάττονα, καὶ ὁ ποιητὴς γ' οὖν φησὶν· ἐσθλὰ μὲν ἐσθλὸς ἔδωκε χειρίονα δὲ χείρονι δόσκειν· οὕτω γ' οὖν καὶ 5 ἐν τῷ παντί ἐστίν ἡ γεωμετρία, εἴ γε οὐδὲν ἄτακτον, ἀλλ' ἕκαστον τῷ οἰκείῳ μέτρῳ τετίμηται.

p. 508 b. εἰ σπουδάζων λέγοιμι.

- 14 ὥετο γὰρ ὁ Καλλικλῆς, ὅτι παίζων λέγει· ἀμέλει καὶ τὸν Χαιρεφῶντα ἡρώτα, ὅτι ἄρα ὁ Σωκράτης ταῦτα σπουδάζων 10 λέγει ἢ παίζων· ὁ τοίνυν Σωκράτης οὐ μόνον οὐ παίζων ταῦτα βοᾷ ἀλλὰ καὶ ἀδαμαντίνοις λίνοις θηρᾶται τὴν τούτων ἀπόδειξιν.

p. 508 b. καὶ ἃ Πῶλον αἰσχύνῃ ῥον.

- 15 καὶ ἃ ἐνόμιζες αἰσχύνῃ τί τὸν Πῶλον ὁμολογεῖν, ταῦτα 15 ἀληθῆ ἐστίν, ὥστε οὐκ ἔστιν τὸ παραδειγματικὸν αἴτιον τοῦ πολιτικοῦ ἢ τυραννίς, ἀλλ' ὁ κόσμος, πρὸς ὃν δεῖ ἀποβλέπειν τὸν θέλοντα εὐδαιμονίας ἀντιποιηθῆναι.

p. 508 c. ὁ αὖ Γοργίαν.

- 16 δέδεικται ἄρα καί, ὅτι δεῖ τὸν ῥήτορα τὸν ὀρθὸν δίκαιον 20 εἶναι, οὐκ ἔστιν οὖν, ὃ Πῶλος ἔλεγεν· ἔφασκεν γὰρ ὁ Πῶλος, ὅτι αἰσχυνόμενος ὁ Γοργίας δέδωκε τοῦτο, ὅτι ὁ ῥήτωρ δικαίων θέλει πραγμάτων ἀντιποιεῖσθαι.

4 Ξ 382

5 ἔδωκε χειρίονα] -ωκε χειρι- in ras. M^c κε supr. add. ἔδυνε χέρηα Hom. 9 ὥετο] -ι- supr. lin. M^c

XXXVI.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ λς'.

p. 508 c. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων.

ἐν παντὶ προβλήματι χρεῖα δύο λόγων τινῶν· διπτοὶ γὰρ 1
 ἀναγκαίως γίνονται τρόποι λόγων· εἷς μὲν ὁ αὐτὸ τὸ πρόβλημα
 αὐτὸ καθ' αὐτὸ σκοπῶν, οἷον ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἢ ὅτι ὁ
 κόσμος αἰδῖος· αὐτὸ γὰρ τοῦτο τὸ προβαλλόμενον καθ' αὐτὸ
 τὸ πρόβλημα κατασκευάζει. ἕτερος δὲ λόγος ὁ τὰς ἀπορίας τὰς
 φερομένας κατὰ τῆς κατασκευῆς ἀναιρῶν καὶ ἐκκόπτων αὐτάς·
 τοῦτο τοίνυν καὶ ὁ Σωκράτης ποιεῖ· καὶ πρότερον μὲν κατα-
 σκευάζει τὸ πρόβλημα αὐτὸ καθ' αὐτό· εἴτα καὶ τὰς ἀπορίας
 ἐπιλύεται. ποῖον δὲ ἦν τὸ πρόβλημα τὸ λέγον, ὅτι ὁ εὐδαίμων
 σῶφρων ἐστὶ καὶ δίκαιος· τοῦτο οὖν ἤδη διὰ τῶν προλαβόν-
 των κατεσκευάσεν λέγων, ὅτι ὁ εὐδαίμων τὸ μέγιστον τῶν
 ἀγαθῶν ἔχει, ὁ τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν ἔχων ἀρετὴν ἔχει, ὁ ἀρε-
 τὴν ἔχων κόσμιός ἐστι καὶ τεταγμένος, ὁ κόσμιος καὶ τεταγμένος
 σῶφρων καὶ δίκαιός ἐστιν, ὁ εὐδαίμων ἄρα σῶφρων καὶ δίκαιός
 ἐστι· καὶ ὅτι ἡ μὲν ἀκολασία κακόν, ὁ δὲ κόσμος ἀγαθόν· καὶ ταῦτα
 μὲν καὶ Ἰσοκράτης καὶ ἄλλοι ἠθικὰ γράψαντες παραδεδώκασιν
 ἡμῖν. ἀλλὰ χάρις Σωκράτει μετὰ ἀποδείξεως αὐτὰ εἰρηκότι· τοῦτο
 μὲν οὖν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ πρόβλημα. λοιπὸν δὲ θέλει καὶ 2
 τὰς ἀπορίας ἐλέγξει τὰς τοῦ Καλλικλέους· ἰστέον δέ, ὅτι καὶ ὁ
 Καλλικλῆς διπτῷ τρόπῳ ἠπόρει· ἐνὶ μὲν ᾧ αὐτὸς προετρέπετο
 πράττειν, ἐνὶ δὲ ᾧ ἀπέτρεπεν· προέτρεπεν μὲν γὰρ τρυφᾶν
 καὶ πλουτεῖν καὶ ἀδικεῖν καὶ ἀποκτείνεσθαι· καὶ ἔφασκεν τοῦ-
 τον εὐδαίμονα εἶναι τὸν βίον· ἀπέτρεπεν δὲ ἀπὸ τοῦ φιλο-
 σόφου βίου καὶ ἔλεγεν, ὅτι ὁ τῶν φιλοσόφων βίος ἐλεεινὸς
 καὶ ἀθλῖος· ἔξον γάρ, ὧς Σώκρατες, τὸν βουλούμενον κατὰ
 τῆς κόρης σε πατάξαι καὶ ὑβρίσαι καὶ φονεῦσαι καὶ ἀδικῆσαι
 καὶ ἀπλῶς πᾶν ὁτιοῦν ποιῆσαι. αὗται οὖν αἱ ἀπορίαι πρὸς
 ταύτας τοίνυν ἀντιλέγει ὁ Σωκράτης καὶ φησιν· ὅτι τὸ μὴ
 ἀδικεῖσθαι ἢ ἄρχοντός ἐστιν ἢ ἐτέρου τῆς τοιαύτης πολιτείας·
 οὔτε γὰρ ὁ ἄρχων ἀδικεῖται οὔτε ὁ μὴ ὢν μὲν ἄρχων, φίλος

δὲ τυγχάνων τοῖς ἄρχουσιν· φίλος δὲ οὐ κατὰ ὑπόκρισιν ἀλλὰ
καθ' ἑξίν· εἰ γὰρ κατὰ ἀλήθειαν μὲν ἐχθρὸς εἴη τοῖς ἄρχου-
σιν, ὑποκρίσει δὲ δουλεύων δοκεῖ φίλος εἶναι, ὕστερον τῷ
χρόνῳ πειρᾶται καὶ μισεῖται καὶ ἐκβάλλεται· εἰ δὲ τῷ ὄντι
φιλοῖη τοὺς ἄρχοντας, ἄχρι ἂν ᾧσιν οἱ ἄρχοντες, φιλεῖται
3 καὶ οὐκ ἀδικεῖται. ταῦτα ἀκούσας ὁ Καλλικλῆς χαίρει καὶ λέ-
γει, ὅτι τί ἐστίν, ὦ Σώκρατες; οὐ ταῦτα κἀγὼ ἔλεγον καὶ
ὑπενόεις με κακῶς φθέγγεσθαι, οἰόμενος ὅτι τῷ ὄντι ταῦτα
λέγει ὁ Σωκράτης. ὁ τοίνυν Σωκράτης ἀποδεικτικαῖς ἀνάγκαις
ἀποφαίνεται, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἄθλιοί εἰσιν· λέγει οὖν ὁ Σωκράτης,¹⁰
ὅτι ἐὰν δείξω μὴ βλαπτόμενος εἰς τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν,
τί μοι μέλει, κἂν τύπτωμαι κἂν ὑβρίζωμαι; οὐ μέλει γὰρ
μοι τοῦ σώματος τούτου. οὕτω τοίνυν καὶ ὁ Ἀνάξαρχος ἔλεγε·
πίσσε πίσσε τὸν Ἀναξάρχου θύλακα, αὐτὸν γὰρ Ἀναξάρχον
οὐ πίσσεις ποτέ· ἵνα τοίνυν εὕρωμεν τὸ μέγιστον ἀγαθόν, τρία¹⁵
τινὰ λάβωμεν· ψυχὴν, σῶμα, τὰ ἐκτός· πρώτην τοίνυν τάξιν
ἔχει ἡ ψυχὴ, ἐπειδὴ αὕτη ἐστὶν ἡ κινουσα τὸ σῶμα· μέσον
ἐστὶ τὸ σῶμα καὶ τρίτον τὰ ἐκτός· ἰστέον τοίνυν, ὅτι ἐπὶ τού-
των διάφορα μέτρα ἐστὶν ἀγαθότητος ὡσαύτως καὶ κακίας·
μέγιστον μὲν ἀγαθὸν τὸ τῆς ψυχῆς, ἥττον δὲ τὸ τοῦ σώματος·²⁰
ἔτι δὲ ἥττον τὸ τῶν ἐκτός· δεῖ οὖν τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ μᾶλ-
λον φροντίζειν καὶ αἰρεῖσθαι τὸ ἥττον κακὸν διὰ τὸ μέγιστον
ἀγαθόν· οὕτω γ' οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ἐκτός ὁρῶμεν· ἐστὶν γὰρ
ἀγαθὸν μὲν τοῦ σώματος ἡ ὑγίεια, κακὸν δὲ ἡ νόσος· τῶν
δὲ ἐκτός μέγιστον μὲν ἀγαθὸν ὁ πλοῦτος, κακὸν δὲ ἡ πενία·²⁵
ἄρα οὖν τί κρεῖττον· ὑγίειαν ἔχειν μετὰ πενίας ἢ πλοῦτον
μετὰ νόσου ἀνιάτου· δῆλον ὅτι κρεῖττόν ἐστι πένεσθαι μετὰ

13 Diog. L. IX 10; Apost. 15, 6. Dion. Chrys. XXXVII 45

13 mg. Ἀνάξαρχος φιλόσοφος ἦν· οὗτος συσχεθεὶς ὑπὸ Ἀρχε-
λάου τοῦ τυράννου καὶ βληθεὶς ἐν ὀλμῷ ἐπίσσετο μοχλῷ ξυλίνῳ·
πίσσεσθαι δὲ ἐστὶ τὸ δίκην πτισάνης τύπτεσθαι· ἐνθεν καὶ
πτισάνη παρὰ τὸ πίσσεσθαι· πτισσόμενος δὲ οὕτως ἔφη· πίσσε,
πίσσε τὸν Ἀναξάρχου θύλακον, οὐ γὰρ πίσσεις Ἀναξάρχον, αἰ-
νιττόμενος οἷα φιλόσοφος δῆθεν τοῦ σώματος μηδὲνα λόγον ποι-
εῖσθαι

7 ὅτι] -τι supr. add. M^c

14 πίσσε] (pr.) in ras. M

ὑγείας, ἐπειδὴ ἡ ὑγίεια μεῖζον ἀγαθόν ἐστιν. εἰ τοίνυν ἐπὶ 4
 σώματος τοῦτο, πολλῶ μᾶλλον ἐπὶ ψυχῆς. ἄμεινον οὖν τὸ τῆς
 ψυχῆς ἀγαθὸν ἔχειν μετὰ τοῦ τὸ σῶμα τύπτεσθαι καὶ ὑβρίζε-
 σθαι καὶ μετὰ τοῦ καὶ τὰ ἐκτὸς ἀφαιρεῖσθαι· εἰ οὖν καὶ τύπ-
 τεται ὁ φιλόσοφος καὶ ἀφαιρεῖται χρημάτων, καταφρονεῖ τού-
 των ἐνὸς μόνου ἀντιποιοῦμενος τὸ τῆς ψυχῆς ἀγαθὸν μὴ
 ἀφαιρεθῆναι· μάτην οὖν ὁ Καλλικλῆς οἶεται καὶ ἀδικεῖν τοὺς
 φιλοσόφους. οὐκ ἀφαιρεῖται γὰρ τὸ ὄντως ἀγαθὸν τὸ τῆς
 ψυχῆς, ὥστε δεῖ πανταχοῦ τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ φροντίζειν
 καταφρονουῦντας τοῦ σώματος· καὶ καλὸν μὲν ἐστιν, ὥς εἴρη-
 ται, μηδέτερον προδιδόναι μήτε ψυχὴν μήτε σῶμα. εἰ δὲ βία
 τις βιάσοιτο, κρεῖττόν ἐστι τὴν ψυχὴν προσαγκαλίσασθαι καὶ
 μὴ προδιδόναι αὐτήν, τὸ δὲ σῶμα τῷ βουλομένῳ πρὸς πλη-
 γὰς καὶ ὕβρεις παρέχειν· καὶ ταῦτα μὲν καλῶς εἴρηται. ὁ δὲ
 Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ ὁ γράψας τὸν Παναθηναϊκὸν ἐν τῇ ἐπι-
 στολῇ τῇ πρὸς τὸν Καπίωνα λέγει· ὅτι ἐγὼ δείκνυμι τὸν
 Πλάτωνα αὐτὸν ὁμολογοῦντα, ὅτι ἡ ῥητορικὴ κρείττων ἐστὶ
 τῆς φιλοσοφίας· ἐκθώμεθα οὖν κατὰ πλάτος τὰ δόγματα·
 φησὶν ὁ Ἀριστείδης, ὅτι ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν Νόμων λέγει ὁ
 Πλάτων, ὅτι τὸ μὲν μὴ ἀδικεῖν ἥττον ἀγαθόν ἐστιν, τὸ δὲ μὴ
 ἀδικεῖσθαι μέγα ἀγαθόν καὶ θεῖον· ἐπεὶ οὖν τὸ μὲν μὴ ἀδι-
 κεῖσθαι μέγιστον ἀγαθόν ἐστι καὶ θεῖον κατὰ τὸν Πλάτωνα,
 τὸ δὲ μὴ ἀδικεῖν ἥττον ἀγαθόν, ἔστι δὲ τὸ μὲν μὴ ἀδικεῖσθαι
 ῥητορικῆς, τὸ δὲ μὴ ἀδικεῖν φιλοσοφίας, καὶ ἡ ῥητορικὴ ἄρα
 μεῖζον ἀγαθόν ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας· ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀρι-
 στείδης· παρελογίσατο δὲ ἑαυτὸν ἐκ τῆς ὁμωνυμίας· δεῖ γὰρ 5
 εἰδέναι, ὅτι σχεδὸν ἅπαντες οἱ παραλογισμοὶ ἐκ τῆς ὁμωνυμίας
 γίνονται· τό τε οὖν μὴ ἀδικεῖσθαι καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν διττόν
 ἐστὶ· τὸ μὲν κυρίως, τὸ δὲ οὐ κυρίως· λέγεται γὰρ καὶ τὸ μὴ
 ἀδικεῖσθαι κυρίως καὶ οὐ κυρίως, καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν κυρίως
 καὶ οὐ κυρίως· κυρίως μὲν οὖν. ὅτ' ἂν ἐπὶ ψυχῆς λαμβάνεται,
 οὐ κυρίως δέ, ὅτ' ἂν ἐπὶ σώματος ἢ τῶν ἐκτὸς, οἷον ἐπὶ ψυχῆς

15 Aristid. XLVII p. 421 cf. XLV p. 98   20 Plat. legg. VIII 829 a

15 mg. περὶ Ἀριστείδου τοῦ ῥήτορος   19 ἐπιχείρημα   26 mg. λύσις

λαμβάνεται τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι ἀντὶ τοῦ μὴ ταράττεσθαι τὴν ψυχὴν μηδὲ συνειδέναι ἑαυτῇ ἄδικόν τι πράγμα· ὁ τοίνυν μὴ ἀδικούμενος τὴν ψυχὴν οὗτος οὐδὲν ἀδικεῖ· ὅλως γὰρ εἰ οὐ ταράττεται ἡ ψυχὴ οὐδὲ ἠδίκησέ τινα· συντρέχει οὖν τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι τὴν ψυχὴν τῷ μὴ ἀδικεῖν· ἰστέον δὲ ὅτι, εἰ ἔχουσιν κατὰ μὲν τὸ ἀγαθὸν Σωκρατικὸν καὶ Πλατωνικὸν βίον, κατὰ δὲ τὸ ἀλεξίκακον Ἀχιλλεῖον καὶ Ἡράκλειον, οὗτος οὐδὲ κατὰ τὴν ψυχὴν ἀδικεῖται οὐδὲ κατὰ τὸ σῶμα ἢ τὰ ἐκτός, κατὰ μὲν τὴν ψυχὴν οὐκ ἀδικηθήσεται ὥς ἀγαθὸν ὄν, κατὰ δὲ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐκτός οὐκ ἀδικηθήσεται ὥς δυνάμενος διὰ τὴν Ἀχιλλεῖον καὶ Ἡράκλειον δύναμιν ἑαυτῷ βοηθεῖν. εἰ δὲ ἀγαθὸς μόνον εἴη, δύναται μὲν μὴ ἀδικεῖσθαι κατὰ τὴν ψυχὴν, ἀδικεῖσθαι δὲ κατὰ τὰ ἐκτός καὶ κατὰ τὸ σῶμα. ἐν τῷ ὀγδόῳ τοίνυν τῶν Νόμων ὁ Πλάτων φησὶν, ὅτι τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι οὐ κατὰ τὸ ἐκτός ἀλλὰ κατὰ τὴν ψυχὴν μέγιστον ἀγαθὸν ἐστὶ καὶ θεῖον, καὶ ὅτι περὶ τῆς ψυχῆς λέγει, δηλοῖ τὸ ἐπαγόμενον. φησὶ γάρ· τοῦτο δὲ οὐδενὶ προσγίνεται εἰ μὴ μόνῳ τῷ ἀγαθῷ· ὁρᾷς ὅτι περὶ ψυχῆς λέγει· οὐ δεῖ οὖν παραλογισμοῖς κατὰ τῆς ἀληθείας ὀπλίζεσθαι, ἐπεὶ αὐτοὶ ἐλέγχονται καὶ οὐκ ἡ ἀλήθεια, εἴ γε τὸ ἀληθὲς οὐδέποτε ἐλέγχεται.

p. 508 e. οὔτε τὸ βαλάντιον.

6 ἀντὶ τοῦ οὔτε τὸ ζημιοῦσθαι.

5 mg. ση. ὅτι τὸν ἀγαθὸν καὶ δυνατὸν ἀδικεῖσθαι ἀδύνατον
12 mg. ὅτι ὁ ἀγαθὸς καὶ ἀδύνατος ἀδικεῖται.

8 τὴν ψυχὴν εἰς ψυχὴν M
βαλλάντιον codd. Plat. BT

21 βαλάντιον M cod. Plat. F

p. 508 e. καὶ εἰ ἀγροικότερόν τι εἶπεῖν ἔστιν.

ἰδοὺ ἐπειδὴ τινες λέγουσιν, ὅτι ἀμφιβάλλων ταῦτα λέγει ὁ 7
Σωκράτης, μέμνησθε, ὅτι ἀποφαίνεται καὶ φησιν, ὅτι ἀδαμαν-
τίνοις καὶ σιδηροῖς λόγοις ἀποδέδεικται τοῦτο· τὸ δὲ ἀγροι-
κότερον λέγει, ἐπειδὴ κατακέχρηται τούτῳ σίδηρον καὶ ἀδάμαντα
ἐπὶ λόγων φθεγγόμενος.

p. 509 a. ἢ σοῦ τις νεανικώτερος.

ἐπειδὴ εἶπεν, ὅτι σιδηροῖς δεσμοῖς δέδενται οἱ λόγοι, διὰ 8
τοῦτο ἐπέμεινεν τῇ προτροπῇ καὶ εἶπεν, ὅτι εἰ ἔχεις σοῦ
νεανικώτερον, φέρε ἵνα λύσῃ τοὺς λόγους· οὐ δύνανται δὲ
λυθῆναι, ἐπειδὴ ἐρρωμένοι εἰσίν.

p. 509 b. μεγίστου ὄντος εἰ οἷόν τέ ἐστιν.

ἐπειδὴ εἰρηκὼς μέγιστον, ἐπιτάσσει ἡθέλησε χρήσασθαι· 9
οὐκ ἔστι δὲ τοῦ μεγίστου μεῖζόν τι, διὰ τοῦτο εἶπεν εἰ οἷόν
τέ ἐστι.

p. 509 b. δευτέραν δὲ τὴν τοῦ δευτέρου κακοῦ.

τὴν τοῦ σώματος· δεύτερον γὰρ μετὰ τὴν ψυχὴν τοῦτό 10
ἐστι, τρίτον δὲ τὰ ἐκτός.

p. 509 c. οὐκ ἄλλως.

οὐδεὶς γὰρ δύναται ἀντειπεῖν τοῖς ἀποδεικτικοῖς λόγοις. 11

XXXVII.

Πρᾶξις σὺν Θεῷ λζ'.

p. 509 c. δυοῖν μὲν οὖν ὄντοιιν.

πάντα μὲν ἤδη εἴρηται τὰ παραδιδόμενα· πάλιν δὲ ἀνα- 1
μιμνήσκουμεν τῶν αὐτῶν. ἰστέον τοίνυν, ὅτι ἔτι πρὸς Καλλικλέα
ἐνίσταται λέγοντα, ὅτι τὸ ἀδικεῖν καλόν ἐστι, τὸ δὲ ἀδικεῖσθαι
φραῦλον καὶ αἰσχρὸν καὶ πρέπον φιλοσόφοις· εἶπεν δὲ ὁ Σω-

7 ἢ σοῦ codd. Plat. ἥς οὐ M
22 μὲν] M om. codd. Plat.

12 ἐστιν] M om. codd. Plat.

κράτης, ὅτι καλὸν μὲν μηδέτερον πάσχειν, εἰ δὲ ἄρα ἀνάγκη
φθάσοι, κρεῖττον ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν· λέγει τοίνυν
ὁ Σωκράτης τῷ Καλλικλεῖ· ὅτι εἰπέ μοι πρὸς τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι,
τίνων χρεία; ἄρα βουλήσεως μόνης ἢ οὐ μόνης ἀλλὰ καὶ δυνά-
μεως; δεῖ τοίνυν εἰδέναι ὅτι καὶ δυνάμεως· εἰ γὰρ βουλόμεθα
μὲν μὴ ἀδικεῖσθαι, μὴ μέντοι δυνάμεθα οὐδὲ διαπραττόμεθα·
δεῖ οὖν καὶ δύνασθαι ἄρχοντα εἶναι ἢ ἄρχοντος φίλον· πάλιν
πρὸς τὸ μὴ ἀδικεῖν τίνος χρεία; βουλήσεως χρεία μόνης ἢ
καὶ δυνάμεως; καὶ οὐ μόνον δυνάμεως ἀλλὰ καὶ τέχνης. ὁ γὰρ
μὴ θέλων ἀδικεῖν ὀφείλειν τέχνην ἔχειν τὴν εἰδυῖαν τὴν φύσιν
τοῦ ἀδίκου καὶ τοῦ δικαίου· ἐπεὶ, εἰ μὴ εἰδείη τί μὲν δίκαιον,
τί δὲ ἄδικον, ἀδικήσει ὅλως μὴ εἰδώς. χρεία οὖν τέχνης καὶ
θέλει ταύτην ὁ αὐτὸς ἔχειν, ὥσπερ ὁ ἰατρὸς οἶδεν τὰ ὠφελοῦντα
καὶ βλάπτοντα πρὸς τὸ τὰ μὲν ἐλεῖν τὰ δὲ φυγεῖν. ἢ εἰ μὴ
ἔχοι αὐτὸς τὴν τέχνην, ὀφείλει παρὰ τοῦ ἔχοντος μανθάνειν.
2 οὕτω γ' οὖν εἰσὶ τινες ἐρωτῶντες· ὅτι πῶς ἔχω ἀπαλλαγῆναι
τοῦ πράγματος, ἵνα μὴ ἀδικήσω; χρεία οὖν καὶ τέχνης· εἰ
τοίνυν καὶ ἐν τῷ μὴ ἀδικεῖσθαι χρεία δυνάμεως καὶ ἐν τῷ μὴ
ἀδικεῖν χρεία δυνάμεως, τίς ἢ διαφορὰ τῶν δυνάμεων; λέγω·
ὅτι ἢ μὲν τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι πολιτικὴ ἐστὶν ἀρχικὴ οὕσα ἢ
φίλη ἄρχοντι· ἢ μέντοι τοῦ μὴ ἀδικεῖν κατὰ ἀρετὴν ἐστὶν·
ἀρετῆς γὰρ ἐστὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν· κυρίως γὰρ αὕτη δύναμις
ἐστὶ, τὸ γὰρ ἀδικεῖν ἀδυναμίας ἐστίν, καὶ οὐ βουλόμεθα ἀδικεῖν·
συντρέχει γὰρ τὸ ἀγαθὸν καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βούλησις· ἡ
γὰρ δύναμις σωστικὴ ἐστὶν. ὁ γὰρ ἀδικῶν οἶεται καλῶς ποιεῖν,
οὐ γὰρ βούλεται· μόνος γὰρ βούλεται ὁ τὸ ἀγαθὸν θέλων·
ὥστε ἐνταῦθα ἀναφαίνεται Πλατωνικὸν δόγμα τὸ λέγον, ὅτι
πάντα τὰ ἁμαρτήματα ἀκούσιά ἐστιν, εἴ γε οὐ βουλόμεθα,
καὶ ἐστὶ παράδοξον· ὁρῶμεν γὰρ καὶ ἐκούσια ἁμαρτήματα, καὶ
αὐτὸς δὲ ὁ Πλάτων ἐν ταῖς Πολιτείαις λέγει, ὅτι τῶν ἁμαρτη-
μάτων τὰ μὲν ἐκούσια τὰ δὲ ἀκούσια, οἷον ὁ Ὀρέστης ἐκουσίως

30 Plat. reip. III 412 e

3. 4 mg. τίνων ἡμῖν χρεία πρὸς τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι 8 mg.
τίνων δεῖ πρὸς τὸ μὴ ἀδικεῖν 20 mg. ση.

13 ὠφελοῦντα ε ὀφελοῦντα M 18 καὶ (pr.) supr. add. M^c

ἤμαρτεν ἀποκτείνοντας τὴν μητέρα· ὁ δὲ ἄλλον ἀντ' ἄλλου φονεύσας
 ἐν νυκτὶ ἢ ἐν ἡμέρᾳ, οὗτος ἀκουσίως ἤμαρτεν· πῶς οὖν ἐν-
 ταῦθα ἀκούσια πάντα λέγει. φαμέν· ὅτι ἀκούσια λέγει καθὸ
 παραλογιζόμεθα ἑαυτούς, οἷον ὁ Ὀρέστης ἐνθυμηθεὶς, ὅτι
 πᾶσα γυνὴ ἀνδροκτόνος ὀφείλει ἀποθνήσκειν, εὐθέως ἀπέκτει-
 νεν τὴν ἰδίαν μητέρα· ἰδοὺ οὖν παρελογίσατο ἑαυτόν· εἰ γὰρ καὶ
 ἔδει αὐτὴν φονευθῆναι, ἐχρῆν ὑπὸ ἄλλου καὶ οὐχ ὑπὸ τοῦ
 οἰκείου υἱοῦ· λέγεται οὖν ἀκουσίως πεφονευκέναι αὐτήν, καθὸ
 ἠγνόησεν τὴν ἐλάττονα πρότασιν καὶ παρελογίσατο ἑαυτόν·
 ἀκούσιον οὖν λέγεται, ἐπειδὴ ἄκοντες περιπίπτομεν τῷ ψεύδει,
 οὐδεὶς γὰρ ἀγνοίας ἐρᾷ, ἀλλὰ πάντες τοῦ εἰδέναι ἐφίενται, 3
 σημεῖον δὲ ἢ τῶν αἰσθήσεων ἀγάπησις· ὥστε οὐ δεῖ ἀδικεῖν,
 ἐπεὶ ὁ ἀδικῶν καὶ ὁ ἀφαιρούμενος τὰ ἀλλότρια, οἷον ἀγροὺς
 ἢ τινα τοιαῦτα, τὸν μὲν ἀγρὸν λαμβάνει, τὴν δὲ ψυχὴν λελω-
 βημένην ἀποτελεῖ καὶ ἀντικαταλλάττεται τοῦ ἀγροῦ τὴν ψυχὴν·
 οὐ χρυσὰ ἀντὶ χαλκείων, ὥς ὁ Διομήδης, ἀλλὰ χάλκεια ἀντὶ
 χρυσῶν, ὥς ὁ Γλαῦκος, καὶ χθόνια ἀντὶ οὐρανίων· τὰ γὰρ
 ἐκτὸς προκρίνει καὶ ἀπόλλυσι τὴν ψυχὴν· ὥστε οὐ δεῖ τὸν
 ἄδικον φονεύειν τὸν ὅσιον ἐπεὶ κάκιστον τοῦτο· λέγει τοίνυν
 ὁ Καλλικλῆς, ὅτι καὶ γὰρ ἀγανακτεῖν δεῖ, εἰ ὅσιος φονευθείη,
 ὁ δὲ Σωκράτης φησὶν· ὅτι οὐ δεῖ ἀγανακτεῖν ἐφ' οἷς ὁ ὅσιος
 τέθνηκεν, ἐκεῖνος γὰρ τὴν ψυχὴν ἔσωσεν, εἰ καὶ τὸ σῶμα
 ἀπώλεσεν· ἀλλὰ χρὴ τὸν φονεύσαντα ἐλεεῖν καὶ θρηνεῖν, ὅτι
 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐρύπωσε καὶ διὰ τὴν ἐκτὸς περιουσίαν ἄν-
 θρωπον μηδὲν βλάψαντα αὐτὸν ἀδίκως ἐφόνευσεν· δεῖ οὖν
 φεύγειν τοὺς τοιούτους καὶ μὴ εἶναι φίλους αὐτῶν. ἰστέον
 γάρ, ὅτι κακὸς κακῷ οὐκ ἔστι φίλος· ἢ γὰρ φιλία τῶν συμ-
 μέτρων ἐστὶν καὶ τὰ ὅμοια τῶν ὁμοίων ἐστὶ φίλα, τὰ δὲ ἄμετρα,
 ὥς εἴρηται ἐν τοῖς Νόμοις, οὔτε ἀλλήλοις φίλα οὔτε τοῖς ἐμ-
 μέτροις. πῶς γὰρ τὸ ἄμετρον φίλον δύναται εἶναι; εἰ οὖν τις

11 Aristot. metaph. A 980 a 21   16 Z 235   29 Plat. legg.
 IV 716 e. cf. Lys. 214 b, Symp. 195 b, Phaedr. 240 c

2 mg. πῶς ὁ Πλάτων ἀκούσια πάντα τὰ ἀμαρτήματα λέγει
 4 mg. ὀφείλει ἀποθνήσκειν — γυνὴ ἀνδροκτόνος — ἢ Ὀρέστου
 μήτηρ   26 mg. ση.

τοιοῦτος φίλος τύραννος τυράννῳ γένηται, εἴη δὲ ὁ τύραννος ἄδικος, αὐξήσῃ τὴν κακίαν αὐτοῦ· χρεία οὖν πανταχοῦ τῆς ὀρθῆς πολιτείας.

p. 510 a. ἔστω σοι τοῦτο, ὦ Σώκρατες.

- 4 ἀγανακτῶν καὶ μὴ εὐρίσκων, τί ὀφείλει εἰπεῖν πρὸς ταῦτά φησιν· ὅτι ἔστω ταῦτα συμπέρανον, ὃ βούλει.

p. 510 a. ἢ ὥς ὀλίγιστα σκέψαι.

- 5 καλῶς ἢ ὥς ὀλίγιστα, ἐπειδὴ δύναται καὶ ἄρχων εἶναι καὶ μὴ ἀδικεῖσθαι· ὅμως μέντοι εἰκὸς κλέπτεται ὑπὸ ἀνδραπόδου οἰκείου καὶ λέγεται ἀδικεῖσθαι· διὰ τοῦτο εἶπεν ἢ ὥς ὀλίγιστα ἀντὶ τοῦ οὐ δύναται ἀδικεῖσθαι, εἰ μὴ τι ἄρα κατὰ τὸ σπάνιον ἴδιος δοῦλος κλέψῃ· πάλαι μέντοι τῷ Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μακεδόνι ἔφη τις, ὅτι ἔκλεψε σοῦ τις τόδε τι· ὁ δὲ ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ ἔκλεψεν καὶ πάλιν γὰρ ἐμά ἐστίν· οὕτως ἐθάρρει τῷ φρονήματι τῷ οἰκείῳ, ὅτι πάντων κρατεῖ.

p. 510 a. ὁρᾷς, ὦ Σώκρατες.

- 6 νομίζων ὁ Καλλικλῆς, ὅτι τῷ ὄντι οὕτως ἔχει ὁ Σωκράτης, ἀποδέχεται καὶ φησιν, ὅτι καὶ γὰρ, ὦ Σώκρατες, οὕτως ἔχω ὥς λέγεις.

p. 510 b. καὶ σοφοὶ λέγουσιν.

- 7 τοῦτο γὰρ εἶπεν καὶ ἀνωτέρω, ὅτι οἱ Πυθαγόριοι φασίν, ὥς ἢ φιλία τὸ πᾶν τοῦτο κρατεῖ.

p. 510 c. οὐκ ἂν ποτε δύναίτο φίλος γενέσθαι.

- 8 ἐπειδὴ οὐκ εἰσὶν ὅμοιοι ἀλλ' ἀμετρία ἐστίν· ὁ μὲν γὰρ ἀσθενέστερος, ὁ δὲ πολὺν βελτίων.

12 mg. ση. τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνοιο περὶ τῶν κλαπέντων ψευδῇ μεγαληγορίαν

6 συμπέρανον ὃ βούλει M ἵνα διαπεράνῃς τὸν λόγον codd. Plat. 12 τῷ] supr. add. M^c

p. 510 c. καταφρονοῖ γὰρ ἄν αὐτοῦ.

τὰ μὲν γὰρ κρείττονα φοβούμεθα ὥς μείζονα, τὰ δὲ εὐτελεῖ 9
 πάλιν οὐκ ἀξιοῦμεν λόγου ὥς εὐκαταφρόνητα ὄντα καὶ τὸ
 λεγόμενον οὐδὲ ἐν λόγῳ οὐδὲ ἐν ἀριθμῷ.

p. 510 d. καὶ ἄχθεσθαι τῷ δεσπότῃ.

ἰδοὺ δοῦλον τὸν τοιοῦτον ἐποίησεν ὥς ἀνδραποδωδῶς ζῶντα 10
 καὶ ἀθλίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν μᾶλλον δούλου.

p. 510 e. ὥς ὁ ὑμέτερος λόγος.

ἰδοὺ οὐκ εἶπεν, ὥς ὁ ἐμὸς λόγος, ἀλλ' ὥς ὁ ὑμέτερος, ἵνα 11
 δείξῃ ἀδικίαν αὐτοῦς συζῶντας καὶ ἐλεεινοὺς καὶ ἀθλίους καὶ
 ἐσχάτους.

p. 511 a. καὶ λελωβημένῳ.

ἵνα γὰρ μιμήσῃται ὥς δοῦλος ἔτι πλέον τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην 12
 καὶ ἀρπάσῃ τὸν ἀγρὸν ἢ τι ἕτερον ἔχει τὴν ψυχὴν λελωβημένην.

p. 511 a. οὐκ οἶδα ὅπῃ στρέφεις.

πάλιν ἀγανακτεῖ ὁ Καλλικλῆς.

13

p. 511 b. εἰ μὴ κωφός γε εἰμί.

ἀκούω γὰρ παρὰ παντὸς τοῦ συρφετοῦ, ὅτι μέγας ἐστὶ πᾶς 14
 ὁ δυνάμενος ἀποκτείνῃν καὶ ἀφαιρεῖν. ἀλλὰ καὶ σὺ ἐμοῦ
 ἀκούεις· ὅτι φονεύει πονηρὸς ὢν ἀγαθόν· εἴτα ὁ Καλλικλῆς
 φησιν· ὅτι τοῦτό ἐστι τὸ ἀγανακτικόν· ὁ δὲ Σωκράτης φησὶν·
 ὅτι οὐ δεῖ ἐκεῖνον θρηνεῖν τὸν φονευθέντα, ἀλλὰ τὸν ἀδίκως
 φονεύσαντα καὶ δοκοῦντα ζῆν.

XXXVIII.

Προᾶξις σὺν Θεῷ λή'.

p. 511 b. οὐ νοῦν γε ἔχοντι ὥς ὁ λόγος σημαίνει.

πέπονθέ τι ὁ Καλλικλῆς ὑπὸ τῶν Σωκρατικῶν λόγων, ἀλλ' 1
 εἰ καὶ πέπονθεν, οὐδέπω ἐξενίψατο πάντα τὰ πάθη· ὅτι γὰρ
 οὐ δεῖ τὴν ἀκολασίαν πρὸς τῷ ἀγαθῷ τίθεσθαι, ὡμολόγησεν·

— 6 τὸν] -ν supr. add. M^c 15 ὅπῃ M cod. Plat. F ὅποι codd.
 Plat. BT 19 ἀποκτείνῃν] -ει- in ras. M^c 21 ἀγανακτικόν M
 ἀγανακτικόν codd. Plat.

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

νῦν δὲ ἐπιεικέστερον πάθος νοσεῖ, ὃ καὶ ὁ πολὺς ἄνθρωπος οἶεται, ὅτι μέγιστον κακὸν ἐστὶ τὸ ἀποθανεῖν, μέγιστον δὲ ἀγαθὸν τὸ ζῆν· τοῦτο τοίνυν καὶ ὁ Καλλικλῆς οἶεται καὶ φησιν· ὅτι εἰ μέγιστον ἀγαθὸν ἐστὶ τὸ εἶναι, μέγιστον δὲ κακὸν τὸ ἀποθανεῖν, ἡ δὲ ῥητορική ἀπαλλάσσει τοὺς ἀνθρώ- 5 πους φόβου, ἡ μέντοι φιλοσοφία φονεύει, ὥς καὶ ὁ Σωκράτης συκοφαντηθεὶς ἀπέθανεν. κρείττων ἄρα ἡ ῥητορική φιλοσοφίας· λέγει τοίνυν ὁ Σωκράτης, ὅτι οὐκ ἔστιν μέγιστον κακὸν ὁ θάνατος· τοῦ σώματος γὰρ ἐστὶ· τὸ δὲ εἶναι κυρίως κατὰ τὴν ψυχὴν ἔχομεν. δεῖ οὖν φροντίζειν τῆς ψυχῆς παν- 10 ταχοῦ καὶ μὴ μέλειν ἡμῖν, εἰ τὸ σῶμα ἀποθνήσκει· εἰ γὰρ τὸ εἶναι κατὰ τὴν ψυχὴν ἔχομεν, φροντίσωμεν ταύτης αἰεὶ· οὐκοῦν τοῦ ἀγαθοῦ ἀντιλαβώμεθα· τὸ γὰρ ἀγαθὸν ἐπὶ πλεον ἐστὶ τοῦ εἶναι· καὶ οὐ δήπου τὸ μὴ ὂν ἤδη καὶ ἐν 15 κακοῖς ἐστὶ· δύναται γὰρ καὶ μὴ εἶναί τις μηδὲ ζῆν καὶ ἐν ἀγαθῷ εἶναι, διὰ τὸ τὴν ψυχὴν εὖ πολιτεύεσθαι· οὐδὲ γὰρ τὸ σῶμά ἐσμεν ἡμεῖς οὐδὲ τὸ συναμφοτέρον, ἀλλὰ ψυχὴ μόνη, ὁργάνῳ τῷ σώματι κεχρημένη· πιστοῦται δὲ τοῦτο ὁ Σωκρά- 20 τῆς τοῦτον τὸν τρόπον· λέγει, ὅτι ἡ σωτηρία ἀπλῶς καὶ ἡ ζῶν μέγιστον ἀγαθόν, ὁ δὲ θάνατος μέγιστον κακόν. ὅσαι 25 μὲν τέχναι χαρίζονται ἡμῖν τὴν ζωὴν μέγισταί εἰσιν, ὅσαι δὲ τὸν θάνατον κάκισται· οὐκοῦν εἰ τοῦτο ἡ κυβερνητικὴ μεγίστη ἐστίν, μάλιστα εἰ σώσοι καὶ τὰ χρήματα ἐν τῇ θαλάττῃ καὶ παῖδιά καὶ γυναῖκας καὶ ἄνδρας· ἔδει οὖν αὐτὴν μεγαλαυχεῖν καὶ μὴν οὐ σεμνύνεται ὥς ἡ ῥητορική· ἔτι δὲ πλεον μεγίστη 25 ἐστὶν ἡ μηχανικὴ ὥς πόλεις ὅλας σώζουσα· οὕτω γ' οὖν ὁ Ἀρχιμήδης διὰ τῶν πυρίων τὰς τριήρεις κατέφλεξε καὶ πόλιν ὅλην ἔσωσεν· μέγιστα οὖν αὗται αἱ τέχναι καὶ μείζους ῥη- 30 τορικῆς· ἄρα οὖν σὺ ἡδέως εἶχες ἢ θυγατέρα κυβερνήτου ἢ ἀδελφὴν ἢ ἀπλῶς τινα αὐτοῦ πρὸς γάμον λαβεῖν; οὐ γὰρ ἂν 30

26 cf. Lucian. Hipp. 2; Galen. de temp. III 2; Zonar. XIV 3. IX 4; Anthem. in paradoxogr. p. 156

18 mg. ση. 27 mg. περὶ Ἀρχιμήδους καὶ τῶν πυρίων

10 ψυχὴν] om. mg. add. M^c 19 ἡ σωτηρία] ἡ σω- om. mg.
add. M 26 ἐστὶν] sequit. in M — — in ras.

ἡξίωσας· καὶ μὴν ἔδει, ἐπειδὴ σώζει, ὥστε οὐ δεῖ προσέχειν
 τῷ οὕτως σώζοντι, ὅπου γε μᾶλλον καὶ ἀχαριστεῖν. τί γὰρ εἰ
 σώσοι ἄνθρωπον ὁ κυβερνήτης ἀνίατον ἔχοντα πάθος καὶ
 συμπεπαρμένον· ἡὔχετο γὰρ ἐκεῖνος μὴ διασωθῆναι, ἀλλὰ
 5 μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ ζῆν οὕτως δυστυχῶς· καὶ πάλιν οὐ χαρί-
 ζεται τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἔχοντι πάθη ψυχικά· ἔδει γὰρ αὐτὸν
 μᾶλλον ἀποθανεῖν, ὥστε οὖν δεῖ καταφρονεῖν θανάτου καὶ
 πανταχοῦ ἓνα σκοπὸν ἔχειν τὸ ὠφελεῖν τὴν ψυχὴν· ταῦτα
 μὲν οὖν καλῶς εἴρηται. ὁ δὲ ἀντιλογικὸς καὶ μακρὸς φλήνα-
 10 φος ὁ Ἀριστείδης παραλογίζεται ἑαυτὸν ἐν τούτοις, οὐδὲ γὰρ
 τὸν Σωκράτην, καὶ φησιν, ὅτι οὐκοῦν καὶ τὰ χρήματα κάκι-
 στά ἐστι σώζοντα ἡμᾶς ἀπὸ θανάτου καὶ τὰ ἀναγκαῖα παρ-
 ἔχοντα, καὶ ἡ σωματικὴ ὑγίεια, καὶ πρὸς τούτοις ἀχαριστη-
 σωμεν τοῖς θεοῖς, ὅτι γε δὴ τὸ εἶναι ἡμῖν ἐχαρίσαντο καὶ
 15 σώζουσιν ἡμᾶς; λέγομεν τοίνυν, ὅτι οὐκ οἶδεν ὁ Ἀριστείδης 3
 τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων· διάφορα γὰρ μέτρα ἐστὶ τῶν ἀγα-
 θῶν, ἐστὶν γὰρ ἀγαθὸν ἐν πλούτῳ, ἐστὶν ἀγαθὸν ἐν σώματι,
 ἐστὶν ἀγαθὸν καὶ ἐν ψυχῇ· καλὸν τοίνυν πᾶσιν ἐπ' ἀγαθῷ
 κεχρησθαι, ἀλλὰ μάλιστα μὲν τοῦ τῆς ψυχῆς ἀγαθοῦ φρον-
 20 τιστέον, ἥττον δὲ τοῦ περὶ τὸ σῶμα, καὶ ἔτι ἥττον τοῦ περὶ
 τὰ χρήματα· χάριν γ' οὖν ὁμολογοῦμεν καὶ τοῖς δοῦσιν ἡμῖν
 χρήματα καὶ τοῖς ἰατροῖς θεραπεύσασιν, καὶ τοῖς διδασκάλοις
 διδάξασιν καὶ τοῖς ψυχὴν ὠφελήσασιν, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως πᾶσιν,
 ἀλλὰ τοῖς μὲν ψυχὴν ὑγιᾶ ποιήσασιν πλείστην, ἥττον δὲ τοῖς
 25 ἰατροῖς καὶ ἔτι ἥττον τοῖς περὶ χρήματα. καὶ γὰρ καὶ ὁ Πλά-
 των τὸν Πλοῦτον τὸν κόσμιον ἐπαινεῖ καὶ φησιν, ὅτι ἐστὶν
 Πλοῦτος τυφλός, ἐστὶ δὲ καὶ ὀξύς, ἐὰν ἅμα φρονήσῃ ἐπηρεῖται.
 ἰδοὺ γὰρ καὶ τὸ ἅμα εἶπεν καὶ τὸ ἐπηρεῖται, ἵνα μὴ πόρρω
 ἀκολουθήσῃ τῇ φρονήσῃ, ἀλλ' ἐγγύς· ἐπειδὴ δὲ εἶπεν, ὅτι
 30 καὶ θεοῖς ἀχαριστοῦμεν τὸ εἶναι χαρισαμένοις, βλέπε πῶς

10 Aristid. orat. II 7   25 Plat. legg. I 631 c; reip. VIII 554 b.
 cf. Dion. Chr. IV 92. Porphy. de abst. IV 4

10 mg. ἀπορία Ἀριστείδους   15 mg. λύσις   25. 26 ση. τί
 Πλάτων περὶ Πλούτου λέγει

8 ἔχειν] ε om. M   9 ὁ] sequit. in M — in ras.

12*

μάτην φθέγγεται. ὁ γὰρ θεὸς τὸ εἶναι ἐχαρίσατο μετὰ τοῦ εὖ εἶναι, οὐ γὰρ βούλεται ὁ θεὸς αἰσχροῦς ἡμᾶς ζῆν· ἀμέλει καὶ τὸ εἶναι ἡμῖν δέδωκε μετὰ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν, ἵνα πρὸς τὸ ἀγαθὸν ὁρῶμεν, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ εὖ εἶναι λογικὰς ἡμῖν δέδωκεν ψυχὰς, ἵνα δυνάμεθα ἐπὶ τὸ ἄμεινον ἐπιστρέφειν, 5

4 ὥστε δεῖ τὸ εὖ εἶναι μᾶλλον αἰρεῖσθαι ἢ τὸ εἶναι· εἰ δὲ εἴποι ὁ Καλλικλῆς, ὅτι ἡ μὲν κυβερνητικὴ εἰ καὶ σώζει ἀλλ' οὖν ἄλογός ἐστι καὶ διὰ τοῦτο οὐ τιμία, ἡ δὲ ῥητορικὴ λογικὴ ἐστι τέχνη, εἰπέ, ὅτι μᾶλλον ὀφείλει διὰ τοῦτο ἀτιμάζεσθαι ἡ ῥητορικὴ, ὅτι λογικευομένη πειρᾶται ἀδίκως σώζειν· ὥσπερ 10 γὰρ ἐκ φύσεως ζῇ τὰ ἄλογα ζῶα καὶ οὐ μεμπτέα ὥς μὴ κεχρημένα λόγῳ, ἡμεῖς δὲ οἱ λογικοὶ ἀμαρτάνομεν καὶ τιμωρούμεθα ὥς μετὰ λόγου καταφρονήσαντες καὶ πράξαντες κακῶς· οὕτως καὶ ἡ ῥητορικὴ μεμπτέα ἐστὶν ὥς πειρωμένη διὰ λόγου σώζειν, ὥστε τοίνυν καὶ ἡμεῖς τοὺς περὶ τὸν 15 Περικλέα ἐπαινοῦμεν ὥς σώματα σώσαντας, οὐκέτι ὥς ψυχὰς. εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι καὶ τοῦ δικαίου ἐφρόντιζον καὶ οὐ συνεχώρουν ἀδικεῖσθαι, ὅθεν ἐκώλυον καὶ τὸν ἐπὶ Σικελίαν πλοῦν, εἰπέ· ὅτι οὐχ ἀπλῶς δι' αὐτὸ τὸ καλῶς ἔχον, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ἄλλους ἀδικεῖν, ἀλλὰ ἐκείνους. εἴ γε καὶ οἱ ἄδικοι οὐ 20 συνίστανται, εἰ μὴ πρὸς ἀλλήλους φυλάξωσι τὰ δίκαια· διὰ τοῦτο οὖν πρὸς ἀλλήλους δίκαια ἐφύλαττον, ἵνα δυνηθῶσιν ἄλλους ἀδικῆσαι, ὥστε διακονικοὶ ᾗσαν καὶ ἐπιθυμίας παρασκευασταί.

p. 511 d. ἢ οὐ μόνον τὰς ψυχὰς σώζει. 25

5 ψυχὰς νῦν καλεῖ τὰς ζωάς, ὅ ἐστι τὴν σωματικὴν ζωὴν· ἐπεὶ δῆλον, ὅτι ἡ λογικὴ ψυχὴ, καὶν ἀποθάνῃ, μένει, εἴ γε ἀθάνατός ἐστι καὶ οὐ φθείρεται.

p. 511 d. καὶ οὐ σεμνύνεται.

6 οὐδὲ γὰρ ὑπέρογκον ἔχει ἡ κυβερνητικὴ οὐδὲ σεμνύνεται, 30 ἐφ' οἷς ζωὴν χαρίζεται.

7 mg. ἀπορία
λύσις

9 mg. λύσις

17 mg. ἀπορία

19 mg.

8 οὐ] supr. add. M

p. 511 d. ἀλλὰ ταῦτα διαπραξαμένη.

οὐ σεμνύνεται ἡ κυβερνητικὴ ἀλλὰ τὰ αὐτὰ ἢ καὶ μείζονα 7
τῇ ῥητορικῇ διαπραξαμένη· ἐὰν μὲν ὀλίγον διάστημα διασώ-
σῃ, οἷον ἀπὸ Αἰγίνης ἐνταῦθα δύο ὀβολοὺς λαμβάνει· εἰ δὲ
5 ἀπὸ πολλοῦ, οἷον ἀπὸ Πόντου ἢ ἀπὸ Αἰγύπτου διασώσῃ
καὶ παιδία καὶ γυναῖκας καὶ ἄνδρας καὶ ἀγάγῃ ἐπὶ τὸν
λιμένα, μόνας δύο δραχμὰς ἀπαιτεῖ καὶ λοιπὸν μετὰ τὸ δια-
σῶσαι ἐκβὰς ἀπὸ τῆς θαλάσσης μετρίως ἀναπατεῖ καὶ κοσμί-
ως μηδὲν ἀλαζονικὸν ἔχων.

p. 511 e. λογίζεσθαι γὰρ οἷμαι ἐπίσταται.

τὸ λογίζεσθαι ἔλαβεν ἀντὶ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν· φησὶν οὖν, 8
ὅτι διὰ τοῦτο οὐκ ἀλαζονεύεται ὁ κυβερνήτης, ἐπειδὴ ὅπως-
οὖν δήποτε κατὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας ζῶν οἶδεν, ὅτι τινὰς
κακῶς ἐποίησεν διασώσας· οὐδὲν γὰρ αὐτοὺς ὠφέλησεν, ἀλλὰ
15 τοιοῦτοι διέμειναν, οἷοι καὶ εἰσῆλθον ἢ κατὰ τὰ σώματα
νοσοῦντες ἀνιάτως ἢ κατὰ τὴν ψυχὴν ποικίλοις πάθεσι δου-
λεύοντες.

p. 512 d. ἀλλ' αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ἀρετῆς.

εἰ ἀρετὴ ἐστὶ τὸ σώζειν τὰς πόλεις καὶ τὰ σώματα κατα- 9
20 γέλαστός σοι φαίνεται ὁ ψόγος τοῦ ἱατροῦ καὶ τοῦ μηχανο-
ποιοῦ· ἔδει γὰρ αὐτοὺς ἐπαινεῖν ὡς καλῶς ποιήσαντας· δεῖ
τοίνυν μᾶλλον τὴν ψυχὴν σώζειν, αὕτη γὰρ ἐστὶν ἀρετή.

XXXIX.

Πρᾶξις σὺν θεῷ λθ'.

p. 512 d. ἀλλ' ὦ μακάριε, ὄρα.

τὸ προκείμενόν ἐστιν ἐλέγξει τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ Καλλι- 1
κλέους τὴν λέγουσαν· ὅτι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν, ὃ ἐστὶν ὁ
θάνατος, διὰ τῆς φιλοσοφίας ἡμῶν παραγίνεται. λέγει τοίνυν

1 ταῦτα M ταύτά codd. Plat.
διαπραττομένη codd. Plat. BT
24 ὄρα codd. Plat. ἄρα M

διαπραξαμένη M cod. Plat. F
18 ἀρετῆς M ἀρετή codd. Plat.

ὁ Σωκράτης, ὅτι οὐκ ἔστι τοῦτο μέγιστον κακόν· εἰ γὰρ μέγιστον ἀγαθὸν ἢ εὐδαιμονία ἐστὶ καὶ τοῦτο τυγχάνει ὄν τὸ τέλος, μέγιστον κακόν ἐστὶ τὸ ἐναντίον ἢ κακία καὶ τὸ ἀκολασταίνειν· ὥστε οὐχ ὁ θάνατος κακόν, ἀλλὰ τὸ κακῶς ζῆν· παραπέμπει τοίνυν αὐτὸν ἐπὶ τὰς γυναῖκας, ὅτι εἰ αἱ γυναῖ-
 κές φασιν, ὅτι οὐκ ἔστιν παρ' εἰμαρμένην ἀποθανεῖν, διὰ τί μέγιστον κακόν ἐστίν· ὅταν γὰρ βούλεται ἡ εἰμαρμένη, ἀπο-
 θνήσκωμεν· παραπέμπει δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὰς γυναῖκας, ἐπειδὴ τῷ ὄντι τεθηλυμένης ἐστὶ προαιρέσεως τὸ οἶεσθαι πάντα ἐξ ἀνάγκης εἶναι καὶ καθ' εἰμαρμένην καὶ μηδὲν ἐκ τῆς προαι-
 ρέσεως τῆς ἡμετέρας γίνεσθαι· ὃ γὰρ εἴρηται δεῖ ἑαυτῷ μέμφεσθαι καὶ μὴ ἄλλῳ· κάλλιον δὲ μηδὲ ἑαυτῷ μηδὲ ἄλλῳ· εἰμαρμένη γὰρ οὐδὲν ἕτερόν ἐστίν ἢ ἡ περίοδος τῶν οὐρανίων·
 τῇ τοιάδε γὰρ κινήσει τῶν οὐρανίων τὰ καθ' ἡμᾶς ἄγεται, ὥστε μὴ νόμιζε, ὅτι οὐ δυνατόν παρ' εἰμαρμένην ἀποθανεῖν·
 δυνατόν γάρ, εἴ γε ἡ προαίρεσις ἀναγκάσοι, καὶ γὰρ ἡ εἰμαρ-
 μένη ἐκ τῆς προνοίας ἡρτῆται· καὶ ἀπλῶς τῶν πραγμάτων τὰ μὲν εἰσιν ἐφ' ἡμῖν, τὰ δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν· δεῖ τοίνυν ἐπιθυμεῖν
 τῶν ἐφ' ἡμῖν, οἷον σωφροσυνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν· εἰ γὰρ ἐπιθυμήσωμεν τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, οἷον πλούτου, βασιλείας
 καὶ τῶν τοιούτων, μάταιοί ἐσμεν καὶ εἰκόκαμεν τοῖς ἐν ὀνείροις δοκοῦσι πέτασθαι· καὶ πάλιν ὀφείλομεν ἐκκλίνειν τὰ ἐφ' ἡμῖν, οἷον ἀκολασίαν, ἄνοιαν, ἀδικίαν· οὐ γὰρ τὰ οὐκ ἐφ' ἡμῖν, οἷον μάταιος ὁ θέλων ἐκκλῖναι φίλον αὐτοῦ ἀπὸ θανάτου ἢ
 2 ἀπὸ ζημίας· ταῦτα γὰρ οὐκ ἐφ' ἡμῖν· πανταχοῦ οὖν δεῖ
 σπεύδειν τοῦ ἀγαθοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι· ὃ γὰρ θέλων μὴ ἀδικεῖσθαι ὀφείλει τῆς κρατούσης πολιτείας φίλος εἶναι, ὃ δὲ ὢν φίλος τῆς παρούσης πολιτείας ὁμοιοῦται αὐτῇ, ὁμοιού-
 μενος δὲ αὐτῇ λωβᾶται τὴν ψυχὴν καὶ πρόρριζος ἀναιρεῖται κατὰ τὰς Θετταλικὰς γυναῖκας· ἡ δὲ ἱστορία ἐστὶν αὕτη· ὥσπερ
 νῦν ἐν ταῖς ἐκλείψεσιν νομίζουσι μάγους καταφέρειν τὴν σελήνην, οὕτω καὶ πάλαι ὦντο τὰς Θετταλικὰς γυναῖκας λέγειν

16 mg. ση. οἷον παράδοξον πρᾶγμα περὶ εἰμαρμένης καὶ θανάτου λέγει 30 mg. περὶ ἐκλείψεων καὶ τῶν Θετταλικῶν γυναικῶν

13 γὰρ] om. mg. add. M 19 τῶν pr.] sequunt. ÷ ÷ in ras. M

τινά· καὶ εἰ μὲν δυνηθείησαν φασὶν καταγαγεῖν, ἐποιοῦν τὸ
 σπουδαζόμενον, εἰ δὲ ἀδυνάτως ἔσχον πρὸς τὸ καταγαγεῖν,
 πρόρριζοι ἀπώλοντο αὐταί τε καὶ τὰ παῖδιά καὶ οἱ ἄνδρες
 καὶ αἱ πόλεις. τοῦτο οὖν λέγει, ὅτι ὁ ὁμοιούμενος τῇ κρατούσῃ
 5 πολιτείᾳ πρόρριζον τὴν ψυχὴν ἀπόλλυσιν. ἰστέον δέ, ὅτι οὐ
 δεῖ πιστεύειν τοῖς μυθαρίοις τούτοις, ὅτι καταφέρουσι τὴν
 σελήνην, ἀλλ' ἐκλειψις γίνεται, οἱ πολλοὶ δὲ ἀπατῶνται·
 οὕτω γοῦν καὶ ἕως νῦν φασὶν, ὅτι ἐν Αἰγύπτῳ εἰσὶ μάγοι,
 οἵτινες τοὺς ἀνθρώπους κροκοδείλους ποιοῦσι καὶ ὄνους καὶ
 10 εἰς οἴαν βούλονται ιδέαν ἀμείβουσι, καὶ οὐ δεῖ πιστεύειν.
 ὁ τοίνυν φιλόσοφος Ἀμμώνιος εἶπεν ἡμῖν ἐξηγούμενος, ὅτι
 ἐκράτησέ μου τὸ πάθος τοῦτο καὶ τελῶν παῖς ὥομην ἀληθῆ
 ταῦτα εἶναι. ταῦτα μὲν οὖν περὶ τούτων. ἄξιον δὲ ἀπορῆσαι,
 πῶς λέγει, ὅτι οὐ δεῖ ὁμοιοῦσθαι τῇ πολιτείᾳ, καὶ μὴν αὐτὸς
 15 κελεύει ἀλλαχοῦ ὁμοιοῦσθαι; φαμέν ὅτι οὐ τῇ τοιαύτῃ ἀλλὰ τῇ
 ὄντως· φησὶ γάρ, ὅτι πόλις ἡμῶν ἐστὶν ὁ κόσμος, ἄρχων δὲ
 ὁ θεός· δεῖ οὖν ἐξομοιοῦσθαι τῷ τε θεῷ καὶ τῷ κόσμῳ καὶ
 πρὸς ἐκείνην τὴν πολιτείαν ζῆν καὶ μὴ πρὸς ταύτην.

p. 512 e. οὐ φιλοψυχητέον.

20 ἀντὶ τοῦ οὐ φιλοζωωτέον· ψυχὴν γὰρ πάλιν κἀνταῦθα κα- 3
 λεῖ τὴν ζωὴν.

p. 513 b. εἴτε ἐπὶ τὸ βέλτιον, εἴτε ἐπὶ τὸ χειρόν.

τὸ γὰρ ἀνόμοιον ἢ κατὰ τὸ βέλτιόν ἐστὶν ἀνόμοιον ἢ κατὰ 4
 τὸ χειρόν, ὥσπερ καὶ τὸ ἄνισον ἢ κατὰ τὸ μεῖζον ἢ κατὰ τὸ
 25 ἔλαττον.

p. 513 b. οὐ γὰρ μιμητὴν δεῖ εἶναι.

καὶ μὴν ἀνωτέρω εἶπεν, ὅτι δεῖ μιμεῖσθαι τὸν κρατοῦντα· 5
 πῶς οὖν λέγει, ὅτι οὐ δεῖ μιμητὴν εἶναι· πρόσθες τὸ οὐ μόνον,
 οὐ γὰρ μόνον δεῖ μιμητὴν εἶναι, ἀλλὰ καὶ αὐτοφυῶς ὁρέγεσθαι
 30 τοῦ ὁμοίου, ἐπεὶ εἰ μόνον μιμεῖται πλαττόμενος φωρᾶται καὶ
 ἐκβάλλεται.

7 mg. ση.

13 mg. ἀπορία

15 mg. λύσις

17 τε supr. add. M

p. 513 c. οὐκ οἶδα ὄντινά μοι τρόπον.

- 6 ὁ θεὸς ἐγκατέσπειρεν ἡμῖν τὰς κοινὰς ἐννοίας, ἵνα μὴ τελέως ἀπολλύμεθα· ὅπως οὖν ἂν τις εἴῃ ἄθεος καὶ ἀκόλαστος, ἐφίεται ὅπωςδὴποτε τοῦ ἀγαθοῦ· οὕτω τοίνυν καὶ ὁ Καλλικλῆς ὁμολογεῖ μὲν, ὅτι καλῶς λέγει ὁ Σωκράτης, ἐπειδὴ δὲ συνε- 5 τράφη καὶ συνέζησε τῷ πολλῷ ἀνθρώπῳ, οὐ θέλει τελείως ἐκνίψασθαι τὰ πάθη καὶ πεισθῆναι τοῖς Σωκρατικοῖς λόγοις.

p. 513 c. ὁ δῆμον γὰρ ἔρως.

- 7 τὸ δημεραστεῖν σε, ὦ Καλλίκλεις, τοῦτο ποιεῖ· σπεύδεις γὰρ τῷ τε Ἀθηναίων δήμῳ καὶ τῷ Πυριλάμπους ἀρέσκειν· 10 καὶ οὕτως οὐ βούλει μετατεθῆναι.

p. 513 c. ἀλλ' ἐὰν πολλάκις ἴσως.

- 8 ὃ εἴρηται ἐν τῷ Φαίδωνι· λέγει, ὅτι δεῖ πολλάκις ταῦτά λέγειν· ἢ γὰρ συνεχῆς χρῆσις τῶν ἀγαθῶν λόγων κατεπάρδει τὰ πάθη καὶ ἴσως ἐκκόπτει αὐτά· τὸ δὲ ἴσως προσέθηκεν, ἐπειδὴ 15 οὐ πάντως· τί γὰρ εἰ πάννυ εἴῃ φλεγμαίνοντα τὰ πάθη καὶ μὴ τεμνόμενα μηδὲ ἰώμενα ὑπὸ τῶν λόγων.

XL.

Πρᾶξις σὺν θεῷ μ'.

p. 513 d. ἀναμνήσθητι δ' οὖν.

- 1 ἐπειδὴ τῇ προτεραίᾳ περὶ τῶν Θετταλικῶν γυναικῶν ἔφαμεν, 20 ἄξιον εἰπεῖν τὸ ἔθος, διὰ τί τε νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι τοὺς γόητας καταφέρειν τὴν σελήνην, καὶ διὰ τί κτυποῦσιν ἐν χαλκῷ οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι· ἰστέον, ὅτι ἐκλειψις οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ στέρησις φωτός· ἐν γ' οὖν τῇ στέρῃσει ταύτῃ σκότους ὄντος μάλιστα δαίμονες χθόνιοί τινες περιπλανῶνται ὥς ἀφεγ- 25 γοῦς ὄντος τοῦ παντός· οἱ τοίνυν ἀνόσιοι καὶ θεοστυγεῖς

13 Plat. Phaed. 105 a

23 mg. ἐξήγησις τοῦ ἐν ταῖς ἐκλείψεσιν ἔθους καὶ αἰτιολογία τοῦ ἐν χαλκῷ κτύπου τοῦ πολλοῦ ἀνθρώπου τὴν σελήνην εἰς γῆν τοὺς γόητας οἰομένου κατάγειν

γότες τότε κέχρηται ἐπικλήσεσσι τισι καὶ ἄγουσι τοὺς τοιούτους δαίμονας· ὁ οὖν πολὺς ἄνθρωπος οἶεται, ὅτι ἐκεῖνοι καταφέρουσι τὴν σελήνην· ἐπεὶ τοίνυν δαιμόνων ἐστὶ τότε παρουσία, κτυποῦσιν ἐν τῷ χαλκῷ· διὰ τοῦ τοιούτου κτύπου ἀποσεύοντες καὶ ἀποδιώκοντες τὰς δαιμονικὰς ἐνοχλήσεις. ταῦτα μὲν οὖν εἴρηται διὰ τὸ μὴ ἀνεννοήτους ἡμᾶς εἶναι τῶν ἐθνῶν τούτων.

λοιπὸν δὲ ἔλθωμεν ἡμεῖς ἐπὶ τὸ προκείμενον· ἐνταῦθα ὁρμᾷ 2 κατασκευᾶσαι, ὅτι οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι οἱ πολυθρύλητοι ἄνδρες οὐκ ἦσαν πολιτικοί· καὶ κέχρηται τοιούτῳ συλλογισμῷ ἐν δευτέρῳ σχήματι, ὅτι οἱ πολιτικοὶ καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ποιοῦσι τοὺς πολίτας, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν σώφρονας καὶ δικαίους· οἱ δημαγωγοὶ οὐ ποιοῦσι τοὺς πολίτας καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς· οἱ πολιτικοὶ ἄρα οὐκ εἰσὶ δημαγωγοί· οἱ μέντοι τέσσαρες ἐκεῖνοι δημαγωγοὶ ἦσαν, ἐν δημοκρατίᾳ γὰρ ἦσαν. εἰ δέ τις εἴποι· καὶ μὴν ἔσωζον τοὺς πολίτας καὶ παρήνουν πᾶν ἐσθαι τοῦ ἀδικεῖν· εἰπέ, ὅτι οὐκ ἐκ τούτων ἐκρίνοντο ὡς πολιτικοί· καὶ γὰρ οἱ λησταὶ πρὸς ἀλλήλους τὰ δίκαια φυλάττουσι· καὶ γὰρ ἰστέον, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀδικία, εἰ μὴ ἔχοι δικαιοσύνην, οὐ δύναται ὑποστῆναι· θέλουσι γὰρ πρὸς ἀλλήλους φυλάττειν τὸ δίκαιον, ἵνα συμφράξωνται. αὐτοὶ τοίνυν οἱ λησταὶ ἴσασιν, ποῦ μὲν ὀφείλουσιν ἐπεμβῆναι, ποῦ δὲ οὐ· ἔστι γ' οὖν ἀκοῦσαι αὐτῶν, ὅτι εἰ θελήσωμεν τῷδε ἐπελθεῖν, δυνατός ἐστι καὶ μὴ φονεύσῃ ἡμᾶς, πανσώμεθα οὖν τούτου. οὕτω τοίνυν καὶ οὗτοι οἱ τέσσαρες σκοποῦντες, ποῖοι μὲν οἱ ἰσχυρότεροι, ποῖοι δὲ οἱ ἀσθενέστεροι, τοὺς μὲν ἰσχυροτέρους οὐκ ἤθελον ἀδικεῖν, ἐπεὶ μηδὲ ἠδύναντο, τοῖς μέντοι ἀσθενεστέροις ἐπέβαινον· δεῖ τοίνυν πανταχοῦ 3 πολιτικὸν εἶναι καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀντιποιεῖσθαι καὶ ἐπιπλήττειν τοῖς κακῶς πολιτευομένοις. οὕτω γ' οὖν ἐν τοῖς Νόμοις πρὸς τὸν Λάκωνα διαλεγόμενος ἐπιπλήττει· εἰρηκότος γὰρ τοῦ Λάκωνος, ὅτι ἡ ἡμετέρα πολιτεία θαυμαστὴ ἐστίν· αἰ γὰρ ἐν

28 Plat. legg. I 636 b

14 mg. ἀπορία   16 mg. λύσις   17 mg. ὅτι καὶ ἡ ἀδικία
εἰ μὴ δικαιοσύνη χρήσεται οὐκ ἂν ὑποσταίη

4 χαλκῷ] seqq. ÷ ÷ in ras. M   8 πολυθρύλητοι] -v-λ- in ras. M
24 ἰσχυρότεροι] -ό- in ras. M   25 ἰσχυροτέρους] -ο- in ras. M

λύπαις ἀναστρεφόμεθα καὶ γυμνασίοις καὶ κινήσεσι· λέγει, ὅτι οὐ δεῖ μόνον ὑμᾶς τὰ ἀριστερὰ διώκειν ἀλλὰ καὶ τὰ δεξιὰ· ἀριστερὰ δὲ καλεῖ τὰ λυπηρὰ, δεξιὰ δὲ τὰ τῆς ἡδονῆς· φησὶν οὖν ὅτι δεῖ ὑμᾶς καὶ ἡδονῇ ὁμιλεῖν, ἵνα μᾶλλον στομῶθῃ ἡ ψυχὴ· γίνεσθε γὰρ μᾶλλον πρόθυμοι εἰς τὸ τὴν φανύλην ἡδονὴν φυγεῖν καὶ τὴν χρηστὴν λαβεῖν, καὶ πάλιν τὴν κακὴν ἡδονὴν κακίζει ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς Κρητας· ἐκεῖνοι γὰρ ἔλεγον, ὅτι δεῖ ἡδονῇ δουλεύειν, ἐπειδὴ καὶ οἱ θεοὶ κέχρηται αὐτῇ· εἰ οὖν ὁ Ζεὺς, φασί, μετὰ Γανυμήδους ἡδεται, ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς μιμεῖσθαι αὐτόν· λέγει τοίνυν αὐτοῖς, ὅτι ὑμεῖς διὰ τὰς αἰσχροὺς ὑμῶν πράξεις τὸν μῦθον λόγον ἐποιήσατε· μῦθος γὰρ ἐστὶν οὗτος, ἐπεὶ οὐκ ἂν μῖξις ἦν ἐπὶ θεοῦ καὶ μῖξις παράνομος, ἀλλὰ δηλοῦται διὰ τούτου, ὅτι Γανυμήδης τις ἀνήγαγεν ἑαυτὸν πρὸς τὰ θεῖα, ὥς καὶ συνεστίασθαι αὐτοῖς λέγεται καὶ οἰνοχοεῖν ἀντὶ τοῦ ἀύλως καὶ θείως πολιτεύεσθαι 15

4 πάσης δυσχερείας ἀπηλλαγμένον. δεῖ οὖν πολιτείαν ἀγαθὴν προσαγκαλίσσεσθαι· οὐκ ἂν δὲ ἄλλως πολιτικός τις γένοιτο, εἰ μὴ διὰ τῶν μαθημάτων ἀχθῇ καὶ πρότερον διὰ μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς καὶ οὕτως κατὰ μικρὸν ἀχθείῃ ἐπὶ τὰ μείζονα· εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι τί οὖν οὐ δυνατόν ἄνευ ἐπιστήμης θαν- 20

μαστόν τινα γενέσθαι; εἶπέ· ὅτι ναὶ δυνατόν διὰ εὐζωίας μόνης μέγιστον ἀγαθὸν κτήσασθαι καὶ ἀρέσαι θεῷ· πολιτικὸν μέντοι γενέσθαι ἄνευ ἐπιστήμης οὐ δυνατόν· ὁ γὰρ πολιτικὸς θέλει εἰδέναι τοὺς ὑποβεβλημένους αὐτῷ ἀνθρώπους· εἰ δὲ τοῦτο θέλει εἰδέναι καὶ τίς ἡ οὐσία τοῦ ἀνθρώπου, εἰ τὸ σῶμα, 21

εἰ τὰ ἐκτός, εἰ ἡ ψυχὴ, καὶ ὅταν εὖρῃ, ὅτι ἡ ψυχὴ, πάλιν ποία ψυχὴ, ὥστε θέλει ἐπιστήμην ἀσκεῖν· ταῦτα τοίνυν πολ- λάκις λέγει ὁ Σωκράτης καὶ μὴ ταραχθῇτε· ποτὲ μὲν συλ- λογιστικῶς προφέρει τὸν λόγον, ποτὲ δὲ ἀνακεφαλαιωδῶς, ποτὲ δὲ ἀποτάδην, πανταχοῦ τῇ συνεχείᾳ ἔλκων ἡμᾶς ἐπὶ τὸ 22

ἀγαθόν· ἀγαπητὸν γὰρ, εἰ δυνηθείημεν τῇ συνεχείᾳ παθεῖν

4 mg. ση. ὅτι δεῖ ταῖς ἀγαθαῖς τῶν ἡδονῶν ὁμιλεῖν 9 mg.
ση. τὴν Κρητῶν καὶ ἀθεμιτουργίαν καὶ βλ(α)σφημίαν 13 mg.
τῆς περὶ Γανυμήδους μυθολογίας ἀλληγορία 20 mg. ἀπορία
21 mg. λύσις

21 διὰ] -ἀ supr. add. M

τι ὑπὸ τῶν λόγων τούτων καὶ ἐκκόψαι τὰ πάθη· θέλων τοίνυν 5
εἰπεῖν πῶς οὐκ ἦσαν πολιτικοί, πρῶτον κανόνα λαμβάνει τοῦτον·
ὅτι ὁ πολιτικὸς θέλει ἐπιστήμων εἶναι τῶν πολιτικῶν πραγ-
μάτων, δεύτερον δὲ οὐχ ἀπλοῦν, ἀλλὰ πολλαχῶς λαμβανόμενον
τὸν λέγοντα, ὅτι πόθεν δῆλον, ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἐπιστήμονές
εἰσι· λαμβάνεται οὕτως ποικίλως καὶ οὐχ ἀπλῶς· ἢ γὰρ ἐκ τῶν
προηγουμένων ἢ ἐκ τῶν ἐπομένων· ἐκ μὲν τῶν προηγουμένων,
ἵνα γινώσκων, εἰ ἔσχον διδασκάλους ἢ ἐξήτησαν· οὐ τοσαύτην
δὲ ὠφέλειαν ἢ ζήτησις παρέχει, ὅσην ἢ διδασκαλία· ἐπειδὴ
γὰρ ἀγνοοῦντες ἀπὸ τοῦ δυνάμει ἐπὶ τὸ ἐνεργεῖα ὀδεύομεν,
χρεῖα ἑτέρου ἐνεργείᾳ τοῦ ὀφείλοντος ἡμᾶς εἰς ἐνέργειαν ἄγειν,
ἐνεργείᾳ δὲ οἶδεν ὁ διδάσκαλος· ἐκ δὲ τῶν ἐπομένων ἢ ἀπο-
τελεσμάτων ἢ μαθητῶν· ἐκ τούτων γὰρ πάντων γνωρίζομεν,
εἰ τε ἐπιστήμων τίς ἐστίν· εἰ μὲν γὰρ εὐτύχησεν ἀγαθοῦ διδασκά-
λου καὶ ἐξήτησεν, ὀφείλει ἐπιστήμων εἶναι· εἰ δὲ μήτε ἐξήτησεν,
μήτε ἐδιδάχθη, πόθεν ἔχει εἰδέναι· πάλιν ζήτησον, εἰ φέρονται
αὐτοῦ ἀποτελέσματα, εἰ ἀρχιτεκτονικήν τις ἐπαγγέλλεται, ζήτησον
εἰ ἐποίησεν ἀποτελέσματα ἐν τῇ πόλει, καὶ εἰ ἐποίησεν καλὰ·
τοῦ γὰρ καλοῦ χρεῖα· ἐπεὶ δύναται καὶ πολλὰ πεποιηκέναι,
ἀλλὰ κάκιστα, λέγε ὅτι ἐπιστήμων ἐστίν, ὡσαύτως καὶ εἰ μὴ
ἐποίησεν μὲν ἀποτελέσματα, ἔχοι δὲ ἀρίστους μαθητάς, λέγε
ἐπιστήμονα αὐτὸν εἶναι· δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ὁ τοιοῦτος θέλει
πρότερον ἑαυτὸν κοσμεῖν καὶ οὕτως ἄλλους, οἷον εἰ ἰατρός τις
εἴη, ὀφείλει πρότερον ἑαυτὸν ὑγιᾶ ποιεῖν καὶ οὕτως ἄλλους· οὕτω
γοῦν, ὥς φησιν ὁ φιλόσοφος ὁ ἡμέτερος Ἀμμώνιος, ἔλεγεν ὁ
Ἰάκωβος, ὅτι οὐ δεῖ ἰατρὸν νοσεῖν, ὀφείλει οὖν πρότερον ἑαυτὸν

25 cf. Damasc. vit. Isid. 120
p. 344 a 5

26 Suid. II 601, 24; Phot. bibl.

7 mg.

ὁ πολιτικὸς λαμβάνεται

ἐκ τῶν προηγουμένων

ἐκ τῶν ἐπομένων

ἢ ἔσχεν διδασκά-
λους

ἢ ἐξήτησεν
αὐτός

εἰ ἔχοι ἀποτε-
λέσματα

εἰ ἔχοι μαθη-
τάς

10 mg. ση. ὅτι πλέον ὠφελοῦμεθα παρὰ διδασκάλων μανθάνοντες
ἢ ζητοῦντες αὐτοὶ μόνοι 26 mg. ση.

4 λαμβανόμενον] -ον supr. add. M
corr. M -ι supr. add.

10 ἐνεργείᾳ] ex ἐνέργεια

ὑγιάζειν καὶ οὕτως ἄλλους· εἰ δὲ ἡ φύσις δύσκρατον αὐτῷ
 παρέσχευεν σῶμα, ὀφείλει, ὅσον οἶόν τε ἐστίν, ὅπως οὖν δὴ ποτε
 6 σπεύδειν ἐπὶ εὐκρασίαν αὐτὸ φέρειν. λέγει τοίνυν ὁ Σωκράτης
 τῷ Καλλικλῆϊ, ὅτι εἰ μηδὲν εἰδότες τῆς ἱατρικῆς θελήσωμεν
 ἐν τῇ πόλει ἰατρεῦσαι, καταγνῶναι ἡμῶν ἔχουσιν, ἐπειδὴ
 οὐδὲν ἐκ διδασκάλων οὐδὲ ἐκ ζητήσεως κοσμούμεθα, ἀλλ' οὐδὲ
 ἀποτελέσματα ἡμῶν φέρεται οὐδὲ μαθηταί· πάννυ δὲ ἀκριβῶς
 καὶ ἐμμελῶς ἔρωτᾷ τὸν Καλλικλέα, ἐπειδὴ γάρ, ὥς εἴρηται, δεῖ
 πρότερον ἑαυτοῦ ἐπιμελεῖσθαι καὶ οὕτως ἄλλου· οὐ λέγει ὅτι, ὡ
 Καλλίκλεις, ἄρα σαντοῦ ἐπεμελήσω, ἵνα μὴ δόξη ὀνειδίζειν
 αὐτῷ· ἥδη γὰρ μεγάλη τῇ φωνῇ ἐβόησεν, ὅτι ἀκολασίαν πρεσβεύει
 ἀλλ' ἀκριβῶς ποιῶν τὸ μὲν ἑαυτοῦ φροντίζειν, ἐπὶ ἑαυτοῦ
 λαμβάνει ὁ Σωκράτης καὶ φησιν, ὅτι ἄρα δύναμαι ἑμαυτὸν
 ἰάσασθαι μὴ εἰδὼς ἱατρικὴν; τὸ δὲ ὅτι δεῖ καὶ ἄλλους ἰάσασθαι
 ἐμμελῶς ποιῶν τε καὶ μὴ ὀνειδίζων ἐπὶ τὸν Καλλικλέα φέρει 15
 καὶ φησίν, ὅτι εἰ θελήσουσί τινες πολιτικόν σε ποιῆσαι, δύνασαι
 βοηθῆσαι αὐτούς· σκοποῦμεν οὖν μήπως μὴ δυνηθείημεν· εἰ γὰρ
 οἰκοδόμος φιλεῖται, ὅτε ἑαυτῷ πρότερον σκευάζων καλὸν οἶκον καὶ
 φίλοις, ὁ δὲ μὴ δυνάμενος μισεῖται, δηλονότι καὶ ἐπὶ τοῦ πολι-
 τικοῦ τοῦτό ἐστι, καὶ οὐ χρὴ ἀπλῶς καὶ ὥς ἔτυχεν· εἰ γὰρ ὄνος ἢ 20
 ἵππος ὑπὸ τῶν τυχόντων οὐ τρέφεται ἀλλ' ὑπὸ τῶν δυναμένων
 θρέψαι, πολλῷ πλέον ψυχὴ ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων ὀφείλει παι-
 δεύεσθαι καὶ ἐν καιρῷ· εἰ γὰρ τὰ μὴ καθαρὰ τῶν σωματίων,
 ὁκόσῳ ἂν θρέψῃς, μᾶλλον βλάβεις, πολλῷ πλέον ψυχὴν ῥυπα-
 ράν· ὅσῳ γὰρ ἂν ἀθλίαν ψυχὴν πλουσιωτέραν ποιῇς, τοσούτῳ 25
 κακοδαίμονα αὐτὴν ἀπεργάζῃ· δεῖ οὖν κατὰ μικρὸν ἐντρέ-
 φεσθαι καὶ παιδεύεσθαι· κατὰ γὰρ τὴν κεραμίαν οὐ πρότερόν
 τις ἐπιτηδεύει πίθον ποιῆσαι· γελοῖον γὰρ ἀπὸ τῶν μειζόνων

24 cf. Hippocrat. de aliment.   26 cf. schol. in Plat. Lach. 292

27 mg. ἐν πίθῳ τὴν κεραμίαν μανθάνειν παροιμία ἐπὶ τῶν
 μὴ ἀπὸ τῶν ἀτελεστέρων ἀρχομένων ἀλλ' ἀπὸ τῶν τελειοτέρων
 μανθάνειν

2 ἐστίν] seqq. ÷ ÷ ÷ ÷ in ras. M   13 ἑμαυτὸν] ε ἑαυτὸν M
 22 πολλῷ] -ι supr. add. M   24 ὁκόσῳ] -ι supr. add. M   πολλῷ]
 πολλῳ M   25 ὅσῳ] -ι supr. add. M   ποιῇς ε ποιεῖς M   το-
 σούτῳ] -ι supr. add. M

ἀρχεσθαι, ἀλλὰ πρότερον εὐτελῆ τινα ὁ ἀρχόμενος κεραμεὺς πλάττει, οἷον πίνακας ἢ τι τοιοῦτον καὶ οὕτως ἐπὶ πίθους καὶ τὰ μείζονα ἔρχεται· καὶ δεῖ πρότερον μετὰ τῶν διδασκάλων ποιεῖν καὶ μετὰ τὸ μαθεῖν, οὕτως καὶ καθ' ἑαυτούς· ἀδύνατον γὰρ μὴ ἁμαρτεῖν τι πρότερον· οὕτω γ' οὖν καὶ ἰατροί· κατ' ἀρχὰς μὲν ἁμαρτάνουσι, τῷ δὲ χρόνῳ ἢ πείρᾳ διδάσκαλος αὐτοῖς γίνεται· οὐ δεῖ οὖν οὐδὲ ἐπὶ τὴν πολιτικὴν ἀμέσως ἐπεισπηδᾶν, ἀλλὰ πρότερον ἐπιστήμονα γίνεσθαι· ἵνα δὲ μὴ νῦν πράγματα εὗρωμεν, ἐάσωμεν τὸν λόγον κατασκευάζοντα, ὅτι οὐκ ἦσαν οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι πολιτικοί, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ μνημονεύοντες αὐτῶν, ἐν ᾧ αὐτὸς Σωκράτης λέξει περὶ αὐτῶν.

p. 514 a. ἢ χρήματα πολλὰ λαμβάνειν.

ἰδοὺ ὅτι καὶ ὁ Σωκράτης θέλει λαμβάνειν χρήματα ἀλλ' 7 οὐ πολλά· τῷ γὰρ ὄντι χρεῖα τοῦ συμμέτρου, ἐπεὶ πόθεν πένης τις ὢν ζήσεται· ὁ οὖν πολιτικὸς ὀφείλει ἀφαιρεῖσθαι ἀπὸ τῶν μὴ κατ' ἀξίαν ἐχόντων καὶ διδόναι τοῖς χρήζουσιν.

p. 514 b. καὶ ἐλλογίμους.

ἐλλογίμους καλεῖ οὐ τοὺς νῦν ἐλλογίμους, ὀνομαζομένους 8 πολυλόγους, ἀλλὰ τοὺς λόγου ἀξιούς.

p. 514 d. ὁ Σωκράτης πῶς ἔχει.

ἰδοὺ ἐπὶ ἑαυτοῦ προφέρει τὸν λόγον, ἵνα μὴ ὀνειδίσῃ τῷ 9 Καλλίκλει.

p. 514 d. ἢ δοῦλος ἢ ἐλεύθερος.

οὐ γὰρ παρὰ τὴν τύχην καταβιβάζεται τὸ ἀξίωμα τῆς τέχνης, 10 ἀλλ' εἴτε δοῦλον εἴτε ἐλεύθερον ἱκανὸς ἢ ἰάσασθαι ἰατρός· καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ δὲ τῇ ἰατρικῇ ὁμοιοῖ τὸν τε ἀληθῆ ῥήτορα καὶ τὸν πολιτικόν· ἀμέλει φησὶν, ὅτι εἰ μὲν Ἰπποκράτει τῷ

26 Plat. Phaedr. 270 b cf. Herm. in Phaedr. 244, 20

15 ση. τί φησι ποιεῖν τὸν πολιτικὸν εἰς τοὺς παρ' ἀξίαν πλου-
τοῦντας 18 mg. ση.

7 οὐδὲ] sup. add. M^c 24 οὐ] seqq. ÷ ÷ in ras. M 27 τῷ]
-ι sup. add. M

τῶν Ἀσκληπιαδῶν δεῖ πείθεσθαι, καὶ ὅτι, ὥς φησιν Ἱπποκράτης τε καὶ ὁ ἀληθὴς λόγος· ταῦτα δὲ λέγει τῇ ἰατρικῇ ὁμοιῶν τὸν τε πολιτικὸν καὶ τὸν ἀληθῆ ῥήτορα· ὅς ἀληθὴς ῥήτωρ, θέλει ὑπηρετεῖν τῷ πολιτικῷ.

p. 515 a. Καλλικλῆς ἤδη τινὰ βελτίω πεποίηκεν.

- 11 ἰδοὺ τοῦτο ἐπὶ τὸν Καλλικλέα φέρει καὶ φησὶν, ὅτι ἄρα ἐποίησεν ὁ Καλλικλῆς τινα βελτίονα; ποιεῖ δὲ τὸν μὲν Καλλικλέα ἡγούμενον, ἑαυτὸν δὲ ἐπόμενον, ἐπειδὴ ἤδη εἶπεν, ὅτι ἔπομαί σοι, ὦ Καλλίκλεις.

p. 515 b. φιλόνεικος εἶ, ὦ Σώκρατες.

- 12 ἀπορῶν τί εἰπεῖν φιλόνεικον αὐτὸν ἀποκαλεῖ· ὁ δὲ Σωκράτης φησὶν, ὅτι οὐ φιλονεικία χρώμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ἐρῶν τοῦ ἀληθοῦς καὶ θέλων τοῦτο μαθεῖν.

p. 515 c. ὑπὲρ σοῦ ἀποκρινοῦμαι.

- 13 ἐπειδὴ οὐκ ἐβούλετο ὁ Καλλικλῆς ἀποκριθῆναι, οὐ γὰρ εἶχε τί εἴποι ὑπὸ τοιούτων λόγων ἐλεγχόμενος, φησὶν ὁ Σωκράτης, ὅτι ὑπὲρ σοῦ ἐγὼ ἀποκρίνομαι καὶ λέγω, ὅτι ναὶ ὁμολογοῦμεν, ὅτι δεῖ ταῦτα πάντα πράττειν τὸν πολιτικόν.

XLI.

Πρᾶξις σὺν θεῷ μά'.

p. 515 c. εἰ τοίνυν τοῦτο δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα παρασκευάζειν.

- 1 τὸ προκείμενον αὐτῷ ἐστὶ δεῖξαι διὰ τούτων, ὅτι οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι οἱ πολυθρύλητοι ἄνδρες οὐκ ἦσαν πολιτικοί. θέλων δὲ τοῦτο δεῖξαι λαμβάνει μίαν καθολικὴν καταφατικὴν πρότασιν ὁμολογουμένην τὴν λέγουσαν, ὅτι οἱ πολιτικοὶ θέ- λουσι τοὺς ἐν τῇ πόλει ποιεῖν καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν σώφρονας καὶ δικαίους. ἐπεὶ οὖν ὁμολόγηται αὕτη

1 Ἀσκληπιαδῶν] Ἀσκληπιαδῶν M 10 φιλόνεικος M φιλόνικος codd. Plat. 17 ἀποκρίνομαι] post -vo seq. in ras. 23 πολυθρύλητοι] -ύ- seq. ras. un. litt.

ἡ πρότασις, λοιπὸν τὴν μερικὴν κατασκευάζει· οὗτοι οἱ ἄνδρες οὐκ ἦσαν πολιτικοί· οὐ γὰρ ἐποίησαν καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς τοὺς ἐν τῇ πόλει. πόθεν τοίνυν δῆλον, ὅτι οὐκ ἐποίησαν καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς; ἐπειδὴ οὐδεὶς αὐτοῖς εὐχαρίστησεν, ἀλλὰ Θεμιστοκλῆς μὲν ἐξωστρακίσθη, καὶ τελευταῖον πέπονθεν, ἃ προεῖρηται· οἱ δὲ ἄλλοι καὶ αὐτοὶ ἀνηκέστοις δεινοῖς ὠμίλησαν. ὁ μέντοι Μιλτιάδης ὁ καὶ πολλὰ ἀγαθὰ δούς καὶ τὸν Περσικὸν πόλεμον τὸν ἐν Μαραθῶνι νικήσας ἐν δεσμοῖς ἀπέθανεν· ὥστε οὖν οὐκ ἐποίησαν καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς· οὐ γὰρ ἂν οὕτως ἀτίμως κατέλυσαν. εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι· ἀλλὰ πάλιν τὸν Περικλέα ἐποίησαν στρατηγὸν μετὰ τὸ καθελεῖν αὐτόν, εἰπέ· ὅτι οὐ προαιρέσει γνησίᾳ καὶ εὐχαριστηρίῳ τρόπῳ ἀλλ' ἀνάγκῃ, ἐπειδὴ οὐκ ἦν ἄλλος ὁ βοηθήσων.

ἰστέον οὖν, ὅτι οὐκ ἦσαν πολιτικοὶ ἐν δημοκρατουμένῃ 2 πόλει ὄντες, καὶ μὴ ἢ φεύγοντες τὴν πόλιν ἢ εἰς ἀριστοκρατίαν μεταβάλλοντες· δεῖ γὰρ ὥς ἐν τειχίῳ ἀπαναχωρεῖν τὸν μὴ δυνάμενόν τι ὠφελῆσαι, ἐπεὶ μένων ὁμοίον τι ποιεῖ τοῖς ἐξιοῦσιν εἰς ἔρημον τόπον ἔχοντα ποικίλα θηρία καὶ βουλομένοις αὐτὰ καταψήχειν· ἔδει οὖν αὐτοὺς μένοντας ἀριστοκρατίαν ποιῆσαι. ταύτην δὲ ὁ Πλάτων διὰ μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς ἐκέλευεν κατορθοῦσθαι· οὐ δῆπου μουσικῆς ταύτης τῆς δημώδους· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ψεύδεσι συντρεφόμεθα μύθους ποιητικοὺς ἀκούοντες, ἐκέλευε μέλη τινὰ παραδίδοσθαι ἡμῖν, ἃ μῦθοι μὲν ἦσαν ἀλλὰ ἀληθεῖς καὶ οὐ ψευδεῖς, ὅτι ὁ θεὸς ἀγαθός, ὅτι δεῖ τοὺς γονεῖς τιμᾶν καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ διὰ τούτων κατὰ μικρὸν ἐπὶ τὴν πολιτείαν ἔφερεν αὐτούς. εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι καὶ μὴν ταῦτα οὐκ εἰσὶ μῦθοι ἀλλὰ κοινὰ ἔννοια, τὸ γὰρ θεοὺς τιμᾶν οὐκ ἔστι μῦθος· εἰπέ· ὅτι οὐκ ἄντικρυς ταῦτα ἐκέλευε μανθάνειν ἀλλὰ Πυθαγορίως καὶ συμβολικῶς, ἀλλὰ τὰ αἰνίγματα συνάδοντα

20 Plat. reip. IV 441 e

10 mg. ἀπορία   11 mg. λύσις   27 mg. ἀπορία   29 mg. λύσις

5 ἐξωστρακίσθη] ἐξοστρακίσθη M   14 οὖν] supr. add. M^c
30 Πυθαγορίως] -ί- in ras.

ἦσαν ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις· ἐπεὶ οὖν περικεκαλυμμένως παρεδίδοντο οὗτοι οἱ λόγοι, διὰ τοῦτο μύθους αὐτοὺς καλεῖ.

- 3 ἐπεὶ οὖν ταῦτα οὕτως εἴρηται, ἀποροῦσί τινες πρὸς τὰ εἰρημένα· πρῶτον μὲν περὶ Σωκράτους, ὅτι πῶς οὖν αὐτὸς οὐκ ἠδυνήθη μετακοσμήσαι Ἀλκιβιάδην καὶ Κριτίαν; ἔπειτα δὲ καὶ τοῦτο ἀποροῦσιν, ὅτι εἰ διὰ τὸ ἀχαριστηθῆναι καὶ παθεῖν κακῶς οὐκ ἦσαν πολιτικοί, οὐδὲ Σωκράτης ἦν πολιτικός, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἀνηρέθη. ἀποροῦσι δὲ καὶ πρὸς Πλάτωνα, ὅτι πῶς τὸν Διονύσιον τὸν τύραννον οὐκ ἠδυνήθη πείσαι; πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ περὶ Ἀριστοτέλους λέγουσιν, ὅτι καὶ αὐτὸς διεφώνησε πρὸς Πλάτωνα, ὅθεν ἐβουλήθη, ὥς φησιν Ἀριστείδης, καὶ ἐπιτειχίσαι τὸ Λύκιον καὶ ἕτερα δόγματα εἰσαγαγεῖν. ταῦτά ἐστι τὰ ἀπορούμενα· ἐπιλυσώμεθα δὲ ἕκαστον αὐτῶν καὶ πρότερον τὰ πρὸς Σωκράτην. πρῶτον μὲν οὖν ὁ Σωκράτης πολλοὺς καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἐποίησεν, Κέβητα, Πλάτωνα, Ἀριστοτέλη καὶ τοὺς τοιούτους· δεύτερον δὲ δεῖ εἰδέναι, ὅτι ἄλλο ἐστὶ διδάσκαλον εἶναι καὶ ἄλλο πολιτικόν· ὁ μὲν γὰρ πολιτικὸς πιστεύεται τὰ τῆς πόλεως καὶ ἀνάγκην ἔχει καλῶς ἄγειν αὐτήν, ὁ δὲ διδάσκαλος τί ποιήσοι, εἰ μὴ πείθοιντο οἱ ἀκροαταί; ὁ οὖν Ἀλκιβιάδης οὐκ ἐπείθετο ἀκούων τὰ χρηστά· οὐδὲν οὖν πρὸς τὸν Σωκράτην. οἱ μέντοι τέσσαρες οὗτοι οὐκ ἐπέπληττον αἰεὶ· ἄλλως τε δὲ οὐδὲ πολὺν χρόνον παρέμεινεν Ἀλκιβιάδης Σωκράτει ὥς δρασαί τι εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοὺς λόγους· ἀμέλει καὶ Ἰσοκράτης μέμνηται τούτου ἐν τῷ Βουσιρίδι λέγων, ὃν οὐδεὶς ἤσθετο παρ' αὐτῷ παιδευόμενον· δηλονότι διὰ τὸ ὀλίγον τοῦ χρόνου· πρὸς δὲ τούτοις κάκεινο ἰστέον, ὅτι οὐδὲ ἐπολιτεύσατο Ἀλκιβιάδης κακῶς φοιτῶν εἰς Σωκράτην, ἀλλ' ὕστερον ἀποφοιτήσας. ἄλλως τε δὲ ἐκεῖνα ἐποίησεν Ἀλκιβιάδης, ὃ καὶ ἐμαντεύσατο ὁ Σωκράτης. ἐν οὖν τῷ Ἀλκιβιάδῃ μεμαθήκαμεν, ὅτι εἶπεν αὐτῷ

24 Isocr. XI 5

30 Plat. Alcib. 131 e

3 mg. ἀπορία α'

6 mg. ἀπορία β'

8 mg. ἀπορία γ'

10 mg. ἀπορία δ'

15 mg. λύσις τῆς α'

30 mg. ση.

10 οἱ] inserui

20 οὐκ] ins. M

25 ἤσθετο] -ι- add. M

27 κάκεινο] seq. — in ras.

ὁ Σωκράτης, ὅτι εὐφυῆς μὲν εἶ, τὸ δὲ δημεραστεῖν σε οὐκ ἀγαθὸν καὶ δέδοικα, μὴ εἰς κακὸν σοι ἀποβῇ· ὥστε διὰ πάντων ἀποδέδεικται, ὅτι οὐκ ἦν Σωκράτης αἴτιος, εἴ γε καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλκιβιάδης πανταχοῦ δι' εὐφημίας ἔχει τὸν Σωκράτην καὶ ἐγκωμιάζει αὐτόν· ταῦτα μὲν περὶ Ἀλκιβιάδου. ὁ δὲ 4
Κριτίας εἰς ἦν τῶν τριάκοντα ἀρχόντων, καὶ ἐπειδὴ αἰεὶ ἐπέπληττεν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐσυκοφάντησαν αὐτόν καὶ πρὸς θάνατον δέδωκαν· τὸ δὲ λέγειν πῶς οὖν καὶ αὐτὸς τέθνηκεν, γελοῖον· δι' αὐτὸ γὰρ τοῦτο τέθνηκεν, ἐπειδὴ ἐπέπληττεν 10
πᾶσι καὶ φιλτάτην ἡγεῖτο τὴν ἀλήθειαν, ὥστε θέλων ῥυθμίζειν αὐτοὺς εὗρεν τὸν θάνατον. ἀμέλει καὶ παρήνουν αὐτῷ, ὅτι μὴ εὗρίσκου μετὰ τῶν νέων. ὁ δὲ φησιν, ὅτι μηδὲ τοῖς πωλοῦσι νέοις ὁμιλήσω· αἰσχύνεσθε μᾶλλον εἰπεῖν μοι, ὅτι 15
ἔξελθε τὴν πόλιν· μᾶλλον γὰρ Ἀθήνησιν ὦν ἔχω Μεγαρεῦσιν ὁμιλεῖν· τοσαύτη ἦν ἡ παρρησία τοῦ ἀνδρός· κατεφρόνει οὖν ἀπάντων καὶ ἐπέπληττεν καὶ ἀπανεχώρει. εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι πῶς οὖν ἐδίκησεν, εἰπέ· ὅτι πρῶτον μὲν οὐκ ἔχομεν τοῦτο, εἰ δὲ ἄρα καὶ ἐδίκησεν οὐχ ὥς πολιτικὸς ἀλλ' ὥς πολίτης· οὐκ ἡδύνατο γὰρ μὴ ὥπωσοῦν δῆποτε συμπάσχειν τοῖς πολίταις, 20
ὅθεν καὶ πολλοὶ ἐλυπήθησαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ.

ἀμέλει διὰ τὸ πολὺ κλέος τοῦ Σωκράτους ἦλθόν τινες ἐκεῖ 5
παιδευθῆναι, καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ὁ Ἰσοκράτης ἀνιώμενος λαβὼν τοὺς νέους ἀπήγαγε πρὸς Ἀνυτον καὶ Μέλητον λέγων, ὅτι δέξασθε, παιδεύσατε αὐτοὺς ὑμεῖς, ἐπειδὴ Σωκράτης οὐκέτι 25
ἔστιν· ὥστε πανταχοῦ τὸν πολιτικὸν ἐζήλωσεν· εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι καὶ οἱ τέσσαρες οὗτοι ἀδωροδόκητοι ἦσαν καὶ οὐκ ἔκλεπτον, οὐδὲν μέγα· οὐ γὰρ ἀρκεῖ τὸ μὴ κλέπτειν πρὸς εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ τὸ τὴν ψυχὴν ἐν πᾶσι κοσμεῖσθαι, ἐπεὶ τὸ μὴ κλέπτειν οὐδὲν ἔστιν. ἀμέλει ἔφη τίς τινι· ὁ ἄρχων καλὸς ἔστιν· οὐ γὰρ 30
κλέπτει· ὁ δὲ προσφυνῶς ἀπεκρίθη, ὅτι εἰ δὲ ἔκλεπτεν, οὐδὲ ἀνδράποδον καλὸν ποιεῖ· οὕτως οὐδὲν ἔστι τοῦτο. ταῦτα μὲν οὖν πρὸς Σωκράτην. περὶ δὲ Πλάτωνος δεῖ εἰπεῖν οὕτως, ὥς 6

32 Plat. Phaed. 78 a

7 mg. λύσις τῆς β' 11 mg. ση 16 mg. ἀπορία. λύσις
21 mg. ση. περὶ Ἰσοκράτους καὶ ὅπως Σωκράτους ὑπερεπάθησεν
29 mg. ση. 31 mg. λύσις τῆς γ'. τὰ περὶ Πλάτωνος ἱστορούμενα
BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947] 13

μεμαθήκαμεν ἐν τῷ Φαίδωνι· τελευτῶν ὁ Σωκράτης εἶπεν τοῖς ἐταίροις αὐτοῦ, ὅτι τούτοις τοῖς λόγοις συνεχῶς κατεπαύετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ κρατήσωσιν ὑμῶν τὰ πάθη· τῶν δὲ εἰπόντων, ὅτι καὶ τίς ὁ κατεπάδων σοῦ ἀπιόντος, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὅτι μεστὴ μὲν ἡ Ἑλλάς, μεστὴ δὲ τῶν βαρβάρων ἡ 5 χώρα· μὴ κατοκνήσητε οὖν καὶ χρήματα ἀναλῶσαι πρὸς τὸ ὠφεληθῆναι· καλὸν γὰρ τὸ ἐν καιρῷ ἀναλίσκειν. ἐπεὶ τοίνυν τοῦτο εἶπεν, ὁ Πλάτων ἐφύλαξεν, καὶ ἀκούσας ἐν Σικελίᾳ Πυθαγορίους εἶναι, ἀπῆλθεν ὠφεληθησόμενος· παρὰ γὰρ Σωκράτους τὰ ἠθικὰ ὠφέλητο μόνον, ἀλλὰ διὰ θεμελίους εἰλήφει· 10 νέος γὰρ ἦν ἔτι Σωκράτους ἀποθανόντος καὶ οὐδέπω ἦν ἀψάμενος τῶν βαθυτέρων τοῦ Σωκράτους λόγων. ὅτι δὲ νέος ἦν, δῆλον ἐκ τοῦ ἀπολογητικοῦ αὐτοῦ· ἠθέλησεν γὰρ ὑπὲρ Σωκράτους ἀπολογήσασθαι, καὶ ἀνελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα εἶπεν· νεώτατος εἶπεῖν· εἴτα οὐ συνεχωρήθη ἄλλο τι εἶπεῖν, ἀλλ' εὐθέως 15 τοῦτο αὐτῷ εἰρηκότι ἔκραξαν ἅπαντες· κατάβα, κατάβα. ἀπῆλθεν οὖν εἰς Σικελίαν καὶ εὔρεν τοὺς Πυθαγορίους ἀσχοῦντας εἰς ἄκρον τὰ μαθήματα, γεωμετρίαν καὶ ἀστρονομίαν, καὶ ὑπέστρεψεν ὀφείλων καὶ αὐτὸς κατορθῶσαι· εἴτα ἦλθεν εἰς τὴν Διβύην καὶ ἐν Κυρήνῃ παρὰ Θεοδώρῳ ἐπαιδεύθη τὴν 20 γεωμετρίαν· ἐκεῖθεν ἐλθὼν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἀστρονομίαν κατώρθωσεν, καὶ ὅπως ἐτιμήθη παιδευόμενος, οὐ δεῖ λέγειν. κατορθώσας τοίνυν ὑπέστρεφεν ἐπὶ Σικελίαν βουλόμενός τε ἱστορῆσαι τοὺς πυρίνους κρατῆρας τῆς Αἴτνης καὶ ἐντυχεῖν τοῖς Πυθαγορίοις· ἐλθὼν τοίνυν εἰς Σικελίαν εὔρεν τὸν 25 Δίωνα γνήσιον ἐραστὴν τῆς φιλοσοφίας, καὶ ἐτίμησε τὸν Πλάτωνα διὰ τὸ θεῖον ἦθος. οὗτος δὲ ὁ Δίων εἶχεν ἀδελφὴν

14 cf. Diog. L. II 5, 20

25 cf. schol. in Plat. p. 390; Plut. Dion. 3 sqq.

16 mg. ση.

27 mg. ἀδελφοὶ ἄμφω

9 γὰρ mg. add M^c

Ἀριστομάχην, ἥντινα Διονύσιος ὁ τύραννος εἶχε γυναῖκα·
 Συρακοσία δὲ ἦν αὕτη· εἶχε δὲ καὶ ἑτέραν γυναῖκα Λοκρίτιν·
 τοσοῦτον γὰρ ἄδικός τις ἦν, ὅτι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δύο γυναῖκας
 ἔγημεν, τὴν τε Ἀριστομάχην τὴν Συρακοσίαν τὴν ἀδελφὴν
 5 Δίωνος καὶ τὴν Λοκρίτιν· εἶχε δὲ καὶ ἀδελφὸν Λεπτίνην ὁ
 Διονύσιος. λέγει τοίνυν ὁ Δίων τῷ Πλάτωνα, ὅτι ἔντυχε τῷ
 Διονυσίῳ, εἰκὸς πείθεις αὐτὸν τοῖς λόγοις σωφρόνως πολι-
 τεύσασθαι καὶ σώξεις ὅλας πόλεις. ὁ δὲ εἷξας τῇ φιλίᾳ ἐν-
 τυγχάνει αὐτῷ· εἶτα ἐρωτᾷ ὁ Διονύσιος τὸν Πλάτωνα ὅτι·
 10 τίς γέγονεν εὐδαίμων ἀνθρώπων, νομίζων, ὅτι ἔχει εἰπεῖν ὁ
 Πλάτων ὅτι· σύ. ὁ δὲ ἔφη ὅτι· Σωκράτης· εἶτα ἐπειδὴ φήμην
 εἶχεν ὥς καλῶς δικάζων, λέγει αὐτῷ ὁ Διονύσιος, ὅτι μέγιστον
 ἀγαθὸν τὸ δικάζειν. ὁ δὲ Πλάτων ἔφη· ὅτι οὐ· ἔοικε γὰρ τὸ
 δικάζειν ταῖς ἀμνηστρίσι γυναιξίν, ὅ ἐστι ταῖς ῥαπτούσαις·
 15 ὥσπερ γὰρ ἐκεῖναι ὑγιῇ μὲν καὶ σῶα τὰ ἱμάτια οὐ ποιοῦσιν,
 ἐπανορθοῦνται δὲ τὰ διεσσωγότα, οὕτως καὶ ὁ δικάζων ἀναρ-
 ματήτους μὲν οὐ ποιεῖ, ἐπανορθοῦται δὲ ἀμαρτάνοντας· καὶ
 πάλιν ἠρώτησεν αὐτόν, ὅτι ὁ Ἡρακλῆς οὐ φαίνεται σοι γε-
 γονῶς εὐδαίμων; ὁ δὲ Πλάτων φησὶν, ὅτι εἰ τοιοῦτος γέγο-
 20 νεν, οἷον αὐτὸν οἱ μῦθοι λέγουσιν, οὐδὲ ὅλως ἦν εὐδαίμων.
 εἰ δὲ σὺν ἀρετῇ ἔζησεν, κατὰ ἀλήθειαν τότε ἦν εὐδαίμων.
 ἐπεὶ τοίνυν οὐκ ἐφείδετο αὐτοῦ, ἀλλὰ τὰ κάλλιστα συνεβού- 8
 λευεν αὐτῷ, ὠργίζετο καὶ ἐφλέγμαινεν· καὶ τινὲς μὲν φασιν, ὅτι
 ὁ Δίων εὐλαβηθεὶς μή πως ἐπιβουλεύσῃ αὐτῷ ὥς μιὰς ὁ
 25 Διονύσιος, ἤτησεν Πόλλητά τινα στρατηγὸν Λακεδαιμονίων
 νύκτωρ ἐκπορίσαι αὐτὸν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἵνα λάθῃ· ἄλλοι δέ
 φασιν, ὅτι αὐτός ὁ Διονύσιος εἶπεν τῷ Πόλλητι λάθρα, ἵνα
 αὐτὸν ἐκβάλῃ, καὶ δὴ ἐξεβλήθη καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Αἴγι-
 ναν· εἶτα γνοῦς ὁ Πόλλης, ὅτι πολῖται αὐτοῦ Λακεδαιμόνιοι
 30 αἰχμάλωτοί εἰσι παρὰ Ἀθηναίοις, φησὶν· ὅτι, εἰ μὴ ἀπολύσωσιν
 αὐτοὺς οὐκ ἀπολύω σε. κατ' ἐκεῖνον τοίνυν τὸν χρόνον Ἀννίκε-

9 Olympiod. vita Plat. 4; Diog. L. III 14; Plut. Dion. 5; Aristid. XLVI 234

13 mg. ση.

15 ὥσπερ] ·περ supr. add. M^c

21 ἔζησεν] seq. ÷ in ras

13*

ρίς τις παρῆλθεν ἐπὶ τὰ Ολύμπια ἀπὶ ὧν ἀγωνισόμενος· ἰδὼν
 δὲ τὸν Πλάτωνα καὶ μαθὼν δίδωσιν ἢ μνᾶς καὶ λαμβάνει
 αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν μετὰ πολλῆς τιμῆς· ὕστερον δὲ ἠθέ-
 λησεν ὁ Πλάτων δοῦναι αὐτῷ τὰς ἢ μνᾶς καὶ οὐκ ἠθέλησεν
 λαβεῖν λέγων· ὅτι μείζονα εὐκλειαν ἡγησάμην λύσας σε τῆς
 ἐκ τοῦ Ὀλυμπιάσι γινομένης μοι ἀγῶνος. τούτων οὕτως ἐχόν-
 των τέθνηκεν ὁ τύραννος Διονύσιος καταλείψας ἕξ ἑκατέρας
 τῶν γυναικῶν ἀνὰ ἓνα υἱόν· ἐμάχοντο τοίνυν, τίς ὀφείλει τυ-
 ραννεῖν· οὐ γὰρ ἤδεσαν αἱ γυναῖκες, ποία προτέρα ἐμίχθη,
 ἵνα ὁ ἐκ τῆς προτέρας βασιλεύσῃ· ἐπίτηδες γὰρ ὁ Διονύσιος
 ἐσπούδασε λαθεῖν, ποία προτέρα συνεκαθεύδῃσεν. ἡ Ἀριστο-
 μάχη τοίνυν ὥρετο ἐπιβουλεύειν τῷ υἱῷ αὐτῆς τὸν ἀδελφὸν
 αὐτῆς Δίωνα καὶ ἐμίσει αὐτόν. γίνεται τοίνυν ὁ ἐκ τῆς Λο-
 κρίτιδος γυναικὸς υἱὸς τύραννος, Διονύσιος καὶ αὐτὸς καλού-
 μενος· φίλος οὖν ἦν αὐτῷ Δίων, καὶ λέγει αὐτῷ, ὅτι εἰ θέ-
 λης κρατῆσαι κοσμίως, πέμψον φέρε τὸν Πλάτωνα, καὶ αὐτός
 σε παιδεύει· ἔπεμψαν οὖν πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ Πλάτων τοῖς με-
 γιστᾶσιν ἀνεκοινώσατο, εἰ θέλουσιν αὐτὸν ἀπελθεῖν· καὶ δὴ
 οἱ μὲν ἑταῖροι αὐτοῦ κατένευσαν ὥς θέλοντες αὐτὸν τοὺς λό-
 γους ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν δεῖξαι, οἱ δὲ πολιτικοὶ ὥς βουλό-
 μενοι πάσας τὰς πόλεις εὖ διατεθῆναι. ἀπῆλθε τοίνυν καὶ
 ἀκούσας Διονύσιος ὁ νεώτερος, ὅτι παραγίνεται, τὰ εὐαγγέλια
 θυσίας καὶ πανηγύρεις ἐποίησε, καὶ δὴ ἐπαιδεύετο κατὰ τά-
 ξιν· καὶ κόνις ἦν καὶ ῥυπαρία ἐν τῷ ἀρχεῖῳ αὐτοῦ μὴ προ-
 ιόντος ἀλλὰ γεωμετροῦντος. ἐπειδὴ δὲ ἦν ἀτυχής, κόλακές
 τινες ἀναπεύθουσιν αὐτὸν λέγοντες· ὅτι ὁ Δίων θέλει σοι ἐπι-
 βουλεύσαι, παῦσαι οὖν τούτων καὶ ἔχου τῶν πατρῶων θρό-
 νων· καὶ δὴ δίδωσιν ἑαυτὸν τοῖς κόλαξι καὶ καταφρονεῖ τῶν
 λόγων, καὶ οὕτως ἀναχωρεῖ Πλάτων πανταχοῦ τὴν ἀλήθειαν
 9 ἀγαπήσας. ταῦτα καὶ περὶ Πλάτωνος. περὶ δὲ Ἀριστοτέλους
 λεκτέον, ὅτι πρῶτον μὲν οὐδὲν διαφωνεῖ πρὸς Πλάτωνα, ἀλλὰ
 κατὰ τὸ φαινόμενον· δεύτερον δέ, εἰ καὶ διαφωνεῖ, πάλιν
 ὠφεληθεὶς ἐκ Πλάτωνος· φησὶ γὰρ ἐν Ἀλκιβιάδῃ, ὅτι εἰ μὴ
 σὺ σαυτοῦ λέγοντος ἀκούσης, ἄλλω λέγοντι μηδέποτε πιστεύ-

33 Plat. Alcib. 114 e

30 mg. λύσις τῆς δ'. τὰ περὶ Ἀριστοτέλους

σης, καὶ πάλιν ἐν τῷ Φαίδωνί φησιν, ὅτι Σωκράτους μὲν ὀλίγον ὑμῖν μελέτω, τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ, ὥστε αὐτὸς ὁ Πλάτων κελεύει μὴ πείθεσθαι αὐτῷ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ ζητεῖν. ἀμέλει φησὶν ὁ φιλόσοφος Ἀμμώνιος, ὅτι εἰ καὶ κακῶς ἐποίησα, ἀλλ' οὖν ποτὲ λέγοντί τινι καὶ φάσκοντι, ὅτι Πλάτων ἔφη, εἶπεν, ὅτι οὐκ ἔφη μὲν οὕτως, ὅμως ἰλήκοι μοι ὁ Πλάτων, εἰ καὶ εἶπεν οὕτως, οὐ πείθομαι, εἰ μὴ μετὰ ἀποδείξεως· ὅτι δὲ καὶ Ἀριστοτέλης σέβει αὐτὸν ὡς διδάσκαλον, δῆλός ἐστι γράψας ὅλον λόγον ἐγκωμιαστικόν· ἐκτίθεται γὰρ τὸν βίον αὐτοῦ καὶ ὑπερεπαινεῖ· οὐ μόνον δὲ ἐγκώμιον ποιήσας αὐτοῦ ἐπαινεῖ αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἐλεγείοις τοῖς πρὸς Εὐδήμον αὐτὸν ἐπαινῶν Πλάτωνα ἐγκωμιάζει γράφων οὕτως·

ἐλθὼν δ' ἐς κλεινὸν Κεκροπίης δάπεδον
εὐσεβέως σεμνῆς φιλίας ἰδρύσατο βωμόν
ἀνδρός, ὃν οὐδ' αἰνεῖν τοῖσι κακοῖσι θέμις·
ὅς μόνος ἢ πρῶτος θνητῶν κατέδειξεν ἐναργῶς
οἰκείῳ τε βίῳ καὶ μεθόδοις λόγων,
ὥς ἀγαθός τε καὶ εὐδαίμων ἅμα γίνεται ἀνὴρ·
οὐ νῦν δ' ἔστι λαβεῖν οὐδενὶ ταῦτα ποτέ.

20 p. 515 c. εἰ τοίνυν τοῦτο δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα.

ἐπειδὴ λείπει τι τοῖς ἤδη εἰρημένοις, δεῖ κακεῖνο προσθεῖναι περὶ Πλάτωνος. γεγόνασι ῥήτορες θαυμαστοὶ Ἰσοκράτης καὶ Δημοσθένης καὶ Λυκούργος· ἀλλ' ὁ μὲν Ἰσοκράτης ἰσόχρονος αὐτῷ, ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ ὁ Λυκούργος μαθηταὶ αὐτοῦ. εἰ τοίνυν Δημοσθένης ἐπαινεῖ τὸν Πλάτωνα, πῶς δεῖ πείθεσθαι τοῖς φληνάφοις Ἀριστείδου; ὁ γὰρ Δημοσθένης γράφων πρὸς Ἡρακλεόδωρόν τινα ἀκροασάμενον ἐπ' ὀλίγον Πλάτωνος, εἶτα ἀτυχῶς φερόμενον καὶ καταφρονήσαντα τῶν λόγων, ἐπιπλήττει αὐτῷ καὶ λέγει, ὅτι οὐκ αἰσχύνῃ παιδείας

1 Plat. Phaed. 91 c

11 Aristot. fr. 673

26 Demosth. epist. 5

4 mg. ση.

6 mg. ad ἰλήκοι: ἰλεώς μοι εἶη

21 mg. ση

1. 2 ὀλίγον] seqq. ÷ ÷ in ras. 27 ἀκροασάμενον] seqq. — — in ras.

καταφρονήσας καὶ λόγων, ὧν Πλάτωνος ἡκροάσω; καὶ πάλιν ὁ Φιλίσκος τὸν βίον γράφων τοῦ Λυκούργου φησὶν· ὅτι μέγας γέγονε Λυκούργος καὶ πολλὰ κατώρθωσεν, ἃ οὐκ ἔστι δυνατόν κατορθῶσαι τὸν μὴ ἀκροασάμενον τῶν λόγων Πλάτωνος. δεῖ δὲ καὶ τὸ χαρίεν εἰπεῖν, ὃ ἔφη τις φιλόσοφος, ὅτι 5 ἑαυτῷ ἐναντιούμενος ὁ Ἀριστείδης, οὐκ οἶδεν· εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ Ἀριστείδης Ἑρμοῦ τύπον ἔφη τὸν Δημοσθένην, ὁ δὲ Δημοσθένης ἐπαινεῖ Πλάτωνα, πολλῷ πλέον Πλάτων θεῖος· λόγος τοίνυν, ὅτι ὁ Δημοσθένης ἡκροᾶτο Πλάτωνος καὶ τὴν φράσιν ἐπὶ ἡνείκε, εἴτα ἑταῖρός τις παρέσχεν αὐτῷ κόνδυλον 10 ὥς μὴ προσέχοντι τοῖς θεωρήμασι. ταῦτα μὲν οὖν περὶ Πλάτωνος.

- 11 διὰ τοῦτο δὲ φησιν, ὅτι οὐκ ἦσαν οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι πολιτικοί, ἐπειδὴ κακῶς ὑπέμειναν παρ' αὐτῶν. ἢ γὰρ ἀγρίους αὐτοὺς παραλαβόντες ὄφελον αὐτοὺς ἡμέρους καὶ δικαίους ποιῆσαι, 15 ἢ εἰ ἡμέρους αὐτοὺς παρέλαβον, ὄφελον ἢ φυλάξαι αὐτοὺς οὕτως, ἢ καὶ ἐπιτεῖναι τὸ ἡμέρον. νῦν δὲ καὶ ἀγριώτεροι γέγονασιν· οὐκ ἄρα πολιτικοὶ ἦσαν· καὶ γὰρ καὶ ἡνίοχος ἵππους λαμβάνων ἀγρίους ἡμέρους αὐτοὺς ποιεῖ· εἰ γὰρ ἀπὸ ἡμέρων ἀγρίους ποιήσῃ, πειρᾶται κακῶν· καταβάλλουσι γὰρ αὐτόν· 20 ὥσπερ οὖν ὁ τρέφων ὄνους ἢ ἵππους οὐ τῆς εὐμορφίας ὀφείλει φροντίσαι, ἀλλὰ τοῦ ἡμέρους αὐτοὺς ποιεῖν, οὕτω πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ ἀνθρώπων δεῖ ἡμερότητος φροντίζειν· λέγει τοίνυν, ὅτι οὗτοι οἱ τέσσαρες στρατηγοὶ μὲν ἦσαν ἀγαθοί, ὅτι ὅλως ἔσωζον· καὶ ἰδοὺ πρὸ τοῦ Ἀριστείδου ταῦτα βοᾷ. οὐ μέντοι 25 τῇ ἀληθεῖ ῥητορικῇ ἐχρῶντο, οὐ γὰρ ἂν ἐξέπεσον· ἰδοὺ οὖν, ὅτι οἶδεν καὶ ἀληθεῖ ῥητορικῇ, ὑπὲρ ἧς ῥητορικῆς οὐδὲ ὄναρ ἔσχε φαντασίαν εἰπεῖν ὁ Ἀριστείδης, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δημώδους· φησὶ τοίνυν ὁ Σωκράτης, ὅτι οὗτοι οἱ τέσσαρες ἦσαν καὶ ἀργοὶ καὶ δειλοὶ καὶ λάλοι καὶ φιλάργυροι. πῶς δὲ ἕκαστον 30 τούτων λέγεται ἴδωμεν· ἀργοὺς αὐτοὺς λέγει, ἐπειδὴ τῶν Λακεδαιμονίων ἐπιόντων καὶ πρὸς πεζομαχίαν προσκαλουμένων,

1 Plut. dec. orat. vit. 841

16 ὄφελον] seqq. ÷ ÷ in ras. 22 τοῦ] -οῦ in ras. πολλῷ] πολλῶ M

οὗτοι οὐ συνεχώρουν οὕτως πολεμεῖν, ἀλλὰ ναυμαχίᾳ ἐκέ-
 χρηντο· καὶ καλῶς μὲν ὥς στρατηγοὶ ἔσωζον τὴν πόλιν, οὐ
 μὴν ὥς πολιτικοί. παρακελεύεται γὰρ ὁ Πλάτων ἀεὶ μὲν ὅπου
 δῆποτε ἀνθίστασθαι μετὰ τῆς ψυχῆς καὶ ταύτην σπεύδειν
 5 σῶσαι· εἰ δὲ βία καλέσῃ καὶ διὰ τοῦ σώματος βοηθεῖν ἑαυτῷ,
 εἰ δὲ ἔτι μᾶλλον γένηται βία, δόρατι καὶ ἀκοντίῳ κεκρῆσθαι,
 καὶ ἐπιτεινομένου τοῦ κακοῦ ἵππῳ, ναυσὶ δὲ μηδέποτε· καὶ 12
 δηλοῖ τοῦτο καὶ Ὅμηρος εἰσφέρων τὸν Ὀδυσσεῆα τὸν ἔμφρονα
 λέγοντα τῷ Ἀγαμέμνονι:

Ἀτρεΐδῃ ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων

καὶ τὰ λοιπά, ἐν οἷς ἐκέλευε μὴ ναῦς ἄλλαδε ἐλκέμεν ἀμφιε-
 λίσσας, μὴ χάσμα γενώμεθα δυσμενέεσσιν. δεῖ οὖν φεύγειν
 τὴν ναυμαχίαν. πρῶτον μὲν ὅτι οὐ πολεμοῦσι προθύμως, ἀλλ'
 εἰ ἴδοιέν τι φορτικὸν ἔτοιμον ἔχοντες τὴν διὰ τῶν πλοίων
 15 φυγὴν φεύγουσι, καὶ ἀνόνητος ὁ πόλεμος γίνεται. δεύτερον
 δέ, ὅτι οὐδὲ οἱ θέλοντες ὥς δεῖ ἐναντιωθῆναι δύνανται αὐτο-
 κινήτως ἐνεργῆσαι, ἀλλ' ἑτεροκινήτως· πολλοῖς γὰρ κακοῖς
 δουλεύουσι κύμασι, ναυσὶν, ἀνέμοις καὶ τοῖς τοιούτοις. τρί-
 τον ὅτι εἰ νικήσωσιν, ὁ πολιτικὸς οὐκ οἶδεν, τίνα τιμήσοι ὥς
 20 νικήσαντα· ἄδηλον γὰρ εἰ οἱ στρατιῶται καλῶς ἐπολέμησαν ἢ
 οἱ κυβερνήται καλῶς παρεσκευάσαντο, ὥστε διὰ ταῦτα πάντα
 οὐ δεῖ ναυμαχίᾳ κεκρῆσθαι. εἰ δέ τις εἴποι· ὅτι πῶς οὖν ὁ
 Ἀπόλλων ἐρωτηθεὶς, πῶς δεῖ σωθῆναι, ἔχρησεν ὅτι διὰ ναυ-
 μαχίας; εἰπέ· ὅτι ἡρωτήθη, πῶς δεῖ σωθῆναι, οὐ μέντοι πῶς
 25 εὖ σωθῆναι, ὥστε οὐ ταῦτόν ἐστι τὸ τοῦ χρησμοῦ καὶ τοῦ πο-
 λιτικοῦ. ὁ μὲν γὰρ θεὸς ἐν αὐτῷ τῷ εἶναι καὶ τοῦ εὖ εἶναι
 προΐσταται, ὁ μὲντοι πολιτικὸς, ὅσον οἶόν τε ἐστίν, ὀφείλει
 σπεύδειν εὖ σῶζειν τοὺς ἀρχομένους· εἰ δὲ οἱ ἐν Σαλαμῖνι

10 Δ 350; B 165; K 193

3 mg.

τίνα ἐστὶ δι' ὧν κελεύει Πλάτων περ(ι) ποιεῖν ἑαυτοῖς σωτηρίαν
 μετὰ ψυχῆς διὰ σώματος δόρατι ἵππῳ ναυσὶν
 λόγοις ῥώμῃ ἀκοντίῳ καὶ τοῖς ὁμοίοις οὐδέποτε
 α' β' γ' δ'

6 mg. ση. 13 mg. αἰτίαι δι' ἃς ἡ ναυμαχία φευκτέα, α' 15 mg. β'
 18 mg. γ' 22 mg. ἀπορία 23 mg. λύσις

ναυμαχήσαντες ἐσώθησαν, οὐδὲν μέγα κατὰ συμβεβηκὸς νικῆσαι κατὰ τὸ σπάνιον· δεῖ οὖν πανταχοῦ ἴστασθαι καὶ μὴ φεύγειν ἀλλὰ μιμεῖσθαι τοὺς ἐν Θερμοπύλαις τριακοσίους Λακεδαιμονίους· οὗτοι γὰρ πρὸς ἀπείρους μυριάδας στάντες καὶ πολεμήσαντες, εἰ καὶ ἐφονεύθησαν τὰ σώματα ἀλλ' οὖν αἱ ψυ- 5 χαὶ ἀνδρεῖαι, ὅτι πρὸς τοσούτους ἔστησαν ἄνδρας· οὕτως μὲν οὖν ἦσαν ἀργοί· δειλοὶ δὲ ὅτι ἀπέκλειον αὐτοὺς ἐν τοῖς τείχεσι καὶ οὐκ ἐξήεσαν θάπτον· λάλοι δὲ ὅτι πρῶτος Περικλῆς τὰς νησιωτικὰς δίκας εἰς Ἀθῆνας μετήγαγεν, ἵνα σχοιῇεν τι λέγειν. οὕτω γοῦν καὶ οἱ κωμικοὶ φασιν, ὅτι οἱ μὲν τέττιγες 10 ἐπὶ δύο μῆνας ἄδουσιν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐν δίκαις ὅλον τὸν χρόνον· φιλάργυροι δὲ ὅτι φόρους ἐπενόουν, δι' ὧν ἐτρέφοντο· ταῦτα δὲ διὰ κέρδος ἐγίνετο.

p. 515 e. τῶν τὰ ὦτα κατεαγότων.

- 13 περὶ Λακεδαιμονίων λέγει, ἢ ὅτι ἐν ταῖς παλαίστραις ὑπέ- 15 τριβον τὰ ὦτα, ἢ τοῦτο λέγει πρὸς τοὺς μὴ δυναμένους ὑπείναι τὰ ὦτα καὶ ἀκοῦσαι τῶν λεγομένων.

p. 516 a. κλοπῇν αὐτοῦ κατεψηφίσαντο.

- 14 ἀπὸ τῶν κουφοτέρων παθῶν ἄρχεται καὶ λήγει ἐπὶ τὰ βα- 20 ρύτερα· ἢ οὖν ὥς ἀπὸ κούφου πάθους τῆς κλοπῆς ἄρχεται, ἢ ὅτι γνώριμος ἦν αὐτῷ ὁ Περικλῆς καὶ ἀπὸ γνωριμωτέρου ἄρχεται.

p. 516 a. μηδὲ κυρίττοντας.

- 15 ἀντὶ τοῦ τοῖς κέρασιν ἐπερχομένους· εἰ οὖν τοὺς τὰ ἄλογα ζῶα ἡμεροῦντας ἀποδεχόμεθα καὶ ἰατροὺς σώματα θεραπεύον- 25 τα· τιμῶμεν, πῶς οἱ ῥήτορες οὗτοι, εἴ γε ἡμέρους ἐποίησαν

18 Plut. Per. 35; Diod. XII 45

2 mg. ση. 10 mg. ση. τὸ τῶν κωμικῶν λόγιον 11 mg.
τὸν ἐνιαυτὸν οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ σελήνην ἄγουσι δι' ἡμερῶν τνδ, ὥς εἶναι ἕκαστον τῶν ιβ μηνῶν κθς ἡμερῶν· γίνονται οὖν αἱ πᾶσαι τνδ· καὶ ἐπεὶ δέκα φυλὰς ἔχουσιν, ἕκαστη λαμβάνει αὐτῶν λε ἡμέρας, ὅστις ἀριθμὸς λέγεται πεντανεμία· γίνονται οὖν ἡμέραι τν· λοιπαὶ δ, ἃς λαμβάνουσιν αἱ πρῶται δ φυλαὶ ὥς πληροῦσθαι τὰς τνδ.

24. 25 θεραπεύοντας] seqq. ÷ ÷ in ras.

τοὺς ἀνθρώπους, οὐκ ἂν ἐδοξάσθησαν· ἀλλὰ Μιλτιάδης ὁ
Μαραθώνιος καὶ διὰ τοῦ Μαραθώνιος αὖξει αὐτοῦ τὴν δό-
ξαν, ἐν δεσμοῖς ἀπέθανε· καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Κίμων ἔμελλεν
οὕτως διαφθεῖρεσθαι, εἰ μὴ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ἡ Ἑλπινίκη
5 εὐπρεπεστάτη οὖσα ἐκδέδωκεν ἑαυτὴν πρὸς γάμον ζαπλούτῳ
τινὶ Καλλίᾳ, καὶ χρημάτων εὐπορήσασα καὶ δοῦσα τὴν τοῦ
πατρὸς καταδίκην ἐρύσατο αὐτόν.

p. 516 e. καὶ εἰ μὴ διὰ τὸν πρύτανιν.

ὁ γὰρ πρύτανις ἔσωσεν αὐτόν.

16

p. 517 a. οὐδένα ἡμεῖς ἴσμεν.

καλῶς τὸ ἡμεῖς ἴσμεν· οὐδὲ γὰρ ἄτοπον ἢ προγεγονέναι 17
πολιτικούς ἢ καὶ ἀλλαχοῦ εἶναι, ὅπου οὐκ ἤδεσαν· οὕτω γοῦν
καὶ Τίμαιος ὁ Πυθαγόρειος πολιτικῶς ἤρξεν ἐν Ἰταλίᾳ.

p. 517 a. οὐδὲ τῇ κολακικῇ.

ἰδοὺ ἄντικρυς βοᾷ, ὅτι οὐκ ἦσαν κόλακες· μάτην οὖν αὐτόν 18
συκοφαντεῖ ὁ Ἀριστείδης, πλὴν καὶ ὁ Ἀριστείδης γυμνάσασθαι
ἠθέλησεν, ἀλλ' ἐπὶ ἀτυχεῖ ὑποθέσει δυσφημῶν κατὰ τηλικού-
του ἀνδρός.

XLII.

Πρᾶξις σὺν θεῷ μβ'.

p. 517 a. ἀλλὰ μέντοι πολλοῦ γε δεῖ.

τὸν Ὀμηρικὸν Σίσυφον μιμεῖται ὁ Καλλικλῆς· ὥσπερ γὰρ 1
ἐκεῖνος κατὰ τὸν ποιητὴν ποτὲ μὲν ἀνάγει τὸν λίθον, ποτὲ

3 cf. Plut. Cim. 14; Per. 10 22 λ 593

3 mg. ση. 8 mg. ad verb. πρύτανις: εἰς οὗτος τῶν πρυτα-
νείων, οἱ τὴν βουλήν συνάγουσιν ὁσημέραι πλὴν εἴαν τις ἄφαιτος
εἴη· τὸν δὲ δῆμον ἐκάστης πρυτανείας τετράκις· καὶ προγράφουσι
προτέρας βουλῆς καὶ πρὸ ἐκκλησίας, ὑπὲρ ὧν χρηματίζειν δεῖ· ὁ
δὲ τούτων ἀριθμὸς ἑ, τὸ δέκατον μέρος τῆς τῶν φ βουλῆς, καὶ
πρυτανεύουσιν ἐκ διαδοχῆς κατὰ πρυτανείαν διοικοῦντας τὰ τῆς
βουλῆς

8 τὸν] -ν supr. add. M^c

14 οὐδὲ M, οὔτε codd. Plat.

δὲ καθέλκει πάλιν, οὕτω καὶ ὁ Καλλικλῆς ποτὲ μὲν συντίθεται τῷ Σωκράτει ἀναγκαζόμενος, ποτὲ δὲ πάλιν καταπίπτει. λέγει τοίνυν, ὅτι ἄριστοι ἦσαν οἱ ῥήτορες ἐκεῖνοι, ὁ δὲ Σωκράτης φησὶν· ὅτι οὐ σκώπτω αὐτοὺς ὡς στρατηγούς ἀλλ' ἐπαινῶ, καὶ φημι· ὅτι θαυμαστοὶ ἦσαν στρατηγοί, διακονικοὶ μέντοι καὶ οὐ πολιτικοί· ὥσπερ γὰρ ὁ ἰατρὸς ἔχει τοὺς ὑπηρετοῦντας αὐτῷ οἶον καπήλους διὰ καλὸν οἶνον καὶ αἰγαιοπράτας διὰ τὸ κελεύειν θάλπεσθαι τὸ σῶμα καὶ πημενταρίους, ὡσαύτως καὶ ὁ γυμναστὴς ἔχει ὀψοποιούς καὶ τοὺς τοιούτους, οὕτως καὶ ὁ πολιτικὸς ἔχει ὑπηρετάς καὶ ἣν παρέχουσι χρεῖαν οἱ ὀψοποιοὶ καὶ οἱ πημεντάριοι τοῖς γυμνασταῖς καὶ τοῖς ἰατροῖς, ταύτην καὶ οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ γυμνασταὶ τῷ πολιτικῷ ὑπηρετοῦσι γὰρ οὗτοι· ὥσπερ τοίνυν ἐπαινοῦμεν τὸν ὑγιάζοντα ἰατρὸν καὶ φονέα καὶ μοιχὸν ὡς ἰατρόν, οὐ μέντοι ὡς πολιτικόν· ὁ γὰρ πολιτικὸς ἐκέλευσεν ἀναιρεθῆναι αὐτὸν μᾶλλον ὡς φονέα, οὐ γὰρ ὑγιασθῆναι, οὕτως καὶ τούτους ἐπαινοῦμεν ὡς σώζοντας τοὺς πολίτας οὐ μέντοι ὡς πολιτικούς· οὐ γὰρ ἱκανή ἐστὶν ἡ ὑγίεια πρὸς εὐδαιμονίαν· ὅπου γε πολλάκις καὶ ἐπὶ κακῷ τινες ἔχουσι τὴν ὑγίειαν· πρὸ τοῦ Ἀριστείδου οὖν καὶ αὐτὸς ἐπαινεῖ αὐτοὺς ὡς στρατηγούς· λέγει δὲ αὐτοὺς ἐπιθυμίας παρασκευαστάς· οὐ δῆπου ὡς κόλακας ἢ αἰσχροὺς ἀλλ' ἐπιθυμίας· ἡδείας μὲν, οὐκ ἀγαθῆς δέ· ἐπιθυμοῦμεν γὰρ καὶ ζῆν καὶ ὑγιαίνειν· ταύτην οὖν τὴν ἐπιθυμίαν **2** παρασκευάζον αὐτοῖς τὴν πρὸς σωτηρίαν τῶν σωμάτων. ὅτι δὲ δεῖ μὴ δημοκρατίαν ἀλλ' ἀριστοκρατίαν ἐντεῦθεν δῆλον· ἰστέον, ὅτι οὐ μόνον ὁ ἄνθρωπος μικρὸς κόσμος ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἡ πόλις· εἰ οὖν κόσμος ἐστὶν ἡ πόλις, δεῖ μιμεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους τὸν κόσμον· πόλις γάρ ἐστιν, ὡς καὶ ὁ Δημοσθένης φησὶν, οὐ τὰ κτίσματα ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι· λέγει γὰρ, ὅτι πόλιν δέ, ὅταν λέγω, ὑμᾶς λέγω· δεῖ οὖν μιμεῖσθαι τὸν ὅλον κόσμον· ἐν δὲ τῷ ὅλῳ κόσμῳ εἷς ἐστὶν ἄρχων· τίς οὗτος; ὁ θεός. εἴ γε

οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίῃ, εἷς κοίρανος ἔστω.

19 Aristid. XLVI

33 B 204

4 φησὶν add. supr. M^c 8 πημενταρίους 5 πιμενταρίους M
11 πημεντάριοι 5 πιμεντάριοι M

δεῖ οὖν μὴ πλῆθος δημοτῶν ἄρχειν, ἀλλ' ἓνα ἔμφορον καὶ πολιτικόν. εἰ δέ τις εἴποι· ὅτι ἀλλ' αὕτη μοναρχία ἐστὶν καὶ οὐκ ἀριστοκρατία καὶ οὐκ ἐστὶν ταυτόν· εἰπέ ὃ εἶπεν ὁ φιλόσοφος Ἀμμώνιος· δὸς αὐτῷ κόνδυλον καὶ εὐφήμει· ταυτόν γάρ ἐστιν, εἴγε εἴρηται ἐν ταῖς πολιτείαις, ὅτι ὁ κρατῶν ἢ ἀριθμῷ θέλει εἶς εἶναι ἢ ζωῇ. εἰ οὖν καὶ πολλοὶ ὥσιν ἀριστοὶ ἄνθρωποι, εἰς εἰσι τῇ ζωῇ, κοινὰ γὰρ ἔχουσι πάντα· ἄχρηστος οὖν πανταχοῦ ἢ δημοκρατία, καὶ ὁ ὢν ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει θεοῦ χρήζει τοῦ ὀφείλοντος ῥύσασθαι αὐτὸν ἐκ τῶν μεγίστων κακῶν· ὥσπερ καὶ Σωκράτης ὑπὸ θεοῦ ἐφυλάχθη καὶ ἔμεινεν θεῖος καὶ μᾶλλον στομούμενος· ἐπειδὴ δὲ παραβάλλει αὐτοὺς Θεαρίωνι τῷ ἀρτοποιῷ καὶ Μιθαίῳ τῷ ὀψοποιῷ καὶ Σαράμβῳ τῷ καπήλῳ, ἀγανακτεῖ ὁ Ἀριστείδης· καίτοι οὐδεὶς μέμφεται τῷ Ὀμήρῳ εἰσαγαγόντι τὸν Αἴαντα τὸν ὡς εἰπεῖν μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα ὄνῳ ἑοικότα καὶ ἀργῷ ὄνῳ· φησὶ γάρ·

ὥς δ' ὅτ' ὄνος παρ' ἄρουραν,

καὶ πάλιν·

ὦ τε ῥόπαλ' ἄμφις ἐάγη·

οὐ δεῖ οὖν διὰ τὴν παραβολὴν κακίζειν· λέγει γάρ, ὅτι ὥσπερ ἐκεῖνοι καλοὶ ἦσαν κάλλιστα παρασκευάζοντες τὰ πρὸς τὴν χρείαν, οὕτως καὶ οἱ τέσσαρες οὗτοι ὡς σώζοντες μὲν ἐπαίνου ἄξιοι, ὡς μέντοι πολιτικοὶ οὐκέτι.

p. 517 c. πρᾶγμα οὖν γελοῖον ποιοῦμεν ἐγὼ τε καὶ σύ.

συγκαταριθμεῖ ἑαυτὸν τῷ γελοίῳ, ἢ διὰ τὸ μέτριον ἦθος ἢ βουλόμενος δεῖξαι, ὅτι ἐὰν καταγελάστωσιν ὁ μαθητὴς πολιτεύεται, καὶ ὁ διδάσκαλος ὑβρίζειται.

p. 517 e. ἡ σκυτοδεψόν.

ἀττικώτερον τὸ σκυτοδεψόν, ἐπειδὴ τὰ σκυῖλα, ὅ ἐστι τὰ νεκρὰ σώματα καὶ δέρματα, ἐψῶνται.

11 Aristid. XLV 86; XLVI 121 sqq.

16 A 558 sq.

2 mg. ἀπορία

4 mg. λύσις

28 mg. πόθεν σκυτοδεψόν

3 δ] seq. ÷ in ras.

14 εἰσαγαγόντι] -αγ- supr. add. M^c

p. 518c. καὶ τὰς ἀρχαίας σάρκας.

- 5 ἀντὶ τοῦ τὰς κατὰ φύσιν· ἡ γὰρ πολλὴ τρυφή καὶ τὸ πολὺ πάχος νόσου αἴτιον γινόμενον μᾶλλον φθείρει τὴν σάρκα.

p. 518d. καὶ αἰτίους τῶν κακῶν.

- 6 μάλιστα, ὥς φησιν ὁ φιλόσοφος Ἀμμώνιος, εἰ εἴησαν ἀτυχεῖς οἱ ἱατροί, τότε οἱ κάμνοντες λέγουσιν· τίς μοι ἤνεγκε τούτους τοὺς ἱατροὺς καὶ σκώπτει αὐτοὺς μὴ ὄντας ὅλως αἰτίους, καὶ ἐπαινεῖ τοὺς πάλαι θρέψαντας αὐτὸν καὶ παχύναντας τὸ σῶμα αὐτοῦ, μὴ εἰδὼς ὅτι ἐκεῖνοι τῆς νόσου ἐγένοντο αἴτιοι καὶ οὐχ οἱ ἱατροί. νῦν γὰρ τοὺς ἱατροὺς λαμβάνει ὥς μὴ τῶν κολάκων ὄντας αὐτοὺς καὶ ποιήσαντας τὴν νόσον, ἀλλ' ὥς μετὰ τὴν νόσον παρόντας· εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ θέλοντες ἐσθίειν, παρασκευάσωσιν ἄνθρωπον ἐσθίειν πολλὰ καὶ λοιπὸν οὗτος νοσήσῃ, οὐδὲ τότε αἴτιοι τοῦ πάθους εἰσὶν οἱ ἱατροὶ ἀλλὰ συναίτιοι. ὅλως γὰρ διὰ τί ἐπείθετο ἐκεῖνος ταῖς κολακείαις.

p. 518e. καὶ ὕπουλός ἐστιν.

- 7 ὕπουλον γὰρ ὅν τὸ πάθος τῷ χρόνῳ οἶδεῖ καὶ ἐλέγχεται καὶ οὐκ αἰσθάνονται, ὅτι ἔκπαλαι τοῦτο ἐμελετᾶτο.

p. 519a. καὶ τοιούτων φλυαριῶν.

- 8 ἀντὶ τοῦ καὶ πάντων τῶν περιττῶν· εἰ γὰρ ἡ φλυαρία περιττὸς λόγος ἐστὶ καὶ πᾶν τὸ περιττὸν φλυαρόν ἐστι, διὰ τοῦτο γ' οὖν πᾶν, ὅτι ἂν ἡ περιττὸν φλυαρίαν ὁ Σωκράτης καλεῖ.

p. 519a. σοῦ δὲ ἴσως ἐπιλήψονται.

- 9 σὲ δὲ λαιδορήσουσιν ὥς ἐκείνων ἀναιτίων ὄντων· ἐνταῦθα δὲ Μιλτιάδου οὐκ ἐμνήσθη, ἐπειδὴ ἐφρόνησεν κρεῖττον τῶν ἄλλων, καὶ οὐ ναυμαχίᾳ ἀλλὰ πεζομαχίᾳ ἐνίκησεν.

19 mg. ὅτι ἡ φλυαρία τὸ περιττὸν σημαίνει παρὰ Πλάτωνι

4 αἰτίους codd. Plat. αἴτιος M

XLIII.

Πρᾶξις σὺν θεῷ μγ'.

p. 519 b. καίτοι ἔγωγε ἀνόητον πρᾶγμα.

τεκμηρίῳ ἐχρήσατο ὁ Σωκράτης τοῦ μὴ πεποιηκέναι καλοὺς 1
 σάγαθους τοὺς ἐν τῇ πόλει τοὺς τέσσαρες ἐκείνους τῷ μὴ εὐχαρι-
 κτεῖσθαι παρὰ τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ μεμισῆσθαι, καὶ μὴ εὐγνωμο-
 σύνης δεδέχθαι πράγματα. ὁ Καλλικλῆς τοίνυν καὶ οἱ κατ'
 αὐτὸν ἴσως εἴποιεν, ὅτι οὐδὲν πρὸς αὐτούς· τοῦτο γὰρ τῆς
 ἐκείνων ἀνοίας τε καὶ ἀχαριστίας ἐστίν, οὐ τῆς τούτων· οὕτω
 γ' οὖν καὶ θεὸς μὲν χαρίζεται ἀφθόνως τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ, εἰ δὲ
 οἱ ἀσεβεῖς καὶ θεοστυγεῖς ἀχαριστησώσιν, οὗτοί εἰσιν οἱ μέμ-
 ψεως ἄξιοι, οὐχ ὁ θεός. δεῖ τοίνυν καὶ ἐπὶ τούτων τοῖς πο-
 λίταις μέμψασθαι τοῖς ἀγνωμονήσασιν οὐ τοῖς εὐεργετηκόσιν·
 λύει τοίνυν ὁ Σωκράτης ταύτην τὴν ἀπορίαν φάσκων οὕτως·
 διάφορά ἐστι τὰ μέτρα τῶν εὐεργεσιῶν· ἢ γὰρ ψυχὴν τις
 εὐεργετεῖ ἢ σῶμα ἢ τὰ ἐκτός· εἰ μὲν οὖν εὐεργετήσῃ τίς τινα
 ἐν χρήμασι, καὶ ὕστερον ἐκεῖνος ἀχαριστησῇ αὐτῷ, δεῖ τῷ ὄντι
 οὐ τὸν εὐεργετήσαντα μέμφεσθαι ἀλλὰ τὸν εὐεργετηθέντα ὡς
 ἀχαριστησάντα· ὡσαύτως δὲ καὶ ἰατρὸς εἰ ὠφελήσῃ σῶμα καὶ
 ὑγιὲς ποιήσῃ, καὶ μὴ δῶ ὁ θεραπευθεὶς μισθοὺς μηδὲ χάριν
 ἔχοι, ἐκείνῳ δεῖ μέμφεσθαι, οὐ τῷ ἰατρῷ. εἰ δέ τις προθέμε-
 νος ψυχὴν εὐεργετεῖν, ἀχαριστηθῇ δὲ ὑπὸ τοῦ εὐεργετουμένου
 τὴν ψυχὴν, δεῖ καὶ τῷ εὐεργετησῇ ἐπαγγειλαμένῳ τὴν ψυχὴν
 μέμψασθαι· δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ ἐποίησεν, ὃ ἐπηγγείλατο· εἰ γὰρ ἦν
 εὐεργετήσας τὴν ψυχὴν, πάντως οὐκ ἠχαριστεῖτο· αὐτὸ γὰρ τοῦτο
 ὁ ὠφεληθεὶς τὴν ψυχὴν οὐκ ἠνείχετο ἀδικῆσαι καὶ ἀγνώμων
 ὀφθῆναι περὶ τὸν ὠφελήσαντα τὴν ψυχὴν. δῆλον οὖν, ὅτι οὐκ
 ὠφέλησεν· καὶ γὰρ εἰ ἰατρὸς ἐπαγγέλλοι τὸ θεραπεύειν τι, μὴ
 θεραπεύσῃ δὲ ἀλλὰ τὸ ἐναντίον καὶ ἐπιτεῖνοι τὸ πάθος, ἀχα-
 ριστεῖται ὑπὸ τοῦ κάμνοντος καὶ εἰκότως ἀχαριστεῖται, ἐπειδὴ ὁ
 ἐπηγγείλατο, οὐκ ἐποίησεν. ὥστε οὖν καὶ οὗτοι οἱ τέσσαρες ἠχαρι- 2

6 mg. ἀπορία   13 mg. λύσις   20 mg. ση. τὴν ἀναμφίλεκ-
 τον ἀπόδειξιν

19 δῶ S δῶ M

στήθησαν, ἐπειδὴ οὐκ ἐποίησαν, ἀ ἐπηγγείλαντο· εἰ γὰρ ἦσαν ποιήσαντες ὁρθὰς τὰς ψυχάς, οὐκ ἂν ἀγνωμοσύνην ἀπηνέγκαντο· ὥσπερ οὖν ὁ Διογένης ἐωρακὼς ἀτακτοῦν μειράκιον τὸν παιδαγωγὸν ἔτυψεν. εἰ γὰρ ἤθελεν ἐκεῖνος φροντίζειν, οὐκ ἠτάκτει· οὕτως καὶ ἐπὶ τούτων· ἐπειδὴ ἀγνωμόνως ἐκεῖνοι ἠνέχθησαν, δεῖ τούτοις μέμψασθαι ὥς μὴ πολιτικοῖς. εἰ γὰρ ἐπαίδευσαν ὥς ἔδει, καὶ ἐκόντες ἀφ' ἑαυτῶν χάριν εἶχον· οὕτως γ' οὖν καὶ μαθηταὶ αἰσθόμενοι ὠφελείας οὐ δέονται ἀκοῦσαι παρὰ τῶν διδασκάλων ἐνεγκεῖν μισθούς, ἀλλ' ἐξ ἑαυτῶν ὁρμῶσιν εἰς τὸ θεραπεῦσαι καὶ εὐχαρίστως ἐνεχθῆναι. ταῦτα μὲν οὖν περὶ τούτων.

- 3 ἐπειδὴ δὲ τῇ προτεραίᾳ ἔφη τις· ὅτι τί γὰρ ὅλως ἐστὶν ἀριστοκρατία; φαμέν· ἐν ἣ τὸ ἄριστον ἄρχει, ὃ ἐστὶν ὁ λόγος· ἐπειδὴ γὰρ τριμερὴς ἡμῶν ἐστὶν ἡ ψυχὴ, ἔχει γὰρ καὶ λόγον καὶ θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν, ὅταν ἄρχῃ ὁ λόγος καλλίστη γίνε-
ται πολιτεία, γίνεται οὖν ἀριστοκρατία· ἐπειδὴ τὸ ἄριστον κρατεῖ τῶν ἐν ἡμῖν, λέγω δὴ ὁ λόγος· εἰ δὲ ὁ θυμὸς κρα-
τήσοι, γίνεται τιμαρχία· εἰ δὲ ἡ ἐπιθυμία, αὕτη ἢ φιλο-
χρήματός ἐστιν ἢ φιλήδονος· εἰ μὲν οὖν τὸ φιλοχρήματον κρατήσοι, ποιεῖ τὴν ὀλιγαρχίαν, ὀλίγοι γὰρ ἔχουσι χρήματα·
εἰ δὲ τὸ φιλήδονον ἢ ἔννομόν ἐστι τοῦτο ἢ παράνομον· εἰ μὲν οὖν τὸ ἔννομον κρατήσοι, ποιεῖ τὴν δημοκρατίαν, εἰ δὲ τὸ παράνομον ποιεῖ τὴν τυραννίδα.

p. 519b. τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν μεταχειρίζηται.

- 4 τῶν μὴ ὄντων μὲν πολιτικῶν, νομιζομένων δὲ εἶναι πολι-
τικῶν.

3 mg. ση. περὶ Διογένους καὶ ὃ τι ἐποίησεν			
13 mg.	μέρη ψυχῆς	πολιτεῖαι	
	α' λόγος	ἀριστοκρατία	
	β' θυμός	τιμαρχία	
	ἐπιθυμία γ' φιλοχρήματον	ὀλιγαρχία	
	<δ'> φιλήδονον ἔννομον	δημοκρατία	
	<ε'> φιλήδονον παράνομον	τυραννίς	
15 mg. α'	18 mg. β'	19 mg. γ'	22 mg. δ', ε'

12 γὰρ supr. lin. add. M^c 24 μεταχειρίζηται codd. Plat. με-
ταχειρῆται M

p. 519d. ὡς ἀληθῶς δημηγορεῖν με ἡνάγκασας.

ἐπειδὴ ὁ Καλλικλῆς ἀνωτέρω εἶπεν, ὅτι δημηγόρος εἶ, ὃ 5
Σώκρατες, νῦν ὁ Σωκράτης φησὶν· ὅτι τῷ ὄντι δημηγόρον με
ἐποίησας· ἐγὼ γὰρ πάντα λέγω σοῦ μηδὲν ἀποκρινομένου· ὅτι
δὲ ἀληθές ἐστίν, ὡς οὐ δεῖ τὸν διδάσκαλον περὶ μισθοῦ λέ-
γειν· πάντως γὰρ εἰ ὠφελήθη ὁ μαθητής, οὐκ ἀδικήσῃ, εἰ
γὰρ ἀδικήσῃ, οὐκ ὠφέληται· ὅτι οὖν ἀληθές ἐστὶ τοῦτο ση-
μεῖον ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου· οὕτως γ' οὖν κἀκεῖνος πάλαι μὲν
ἔφευγεν τὸν Σωκράτην, ὡς δὲ ὠφελείας ἥσθετο, τοσοῦτον
εὐγνωμόνως ἡνέχθη, ὅτι μηδενὸς ἀναγκάζοντος ἔφη, ὡς τὰ
ἐναντία φρονοῦμεν νῦν. πάλαι μὲν γὰρ σὺ ἐραστής μου ἦς,
ὃ Σώκρατες, νῦν δὲ κινδυνεύεις σὺ μὲν εἶναι ὁ ἐρώμενος,
ἐγὼ δὲ ὁ ἐραστής.

p. 520a. σὺ δὲ δι' ἄγνοιαν.

ὁ μὲν γὰρ Σωκράτης αἰσχυνθεὶς τὸν Γοργίαν οὐδὲν εἶπεν 6
κατὰ τῆς σοφιστικῆς· ὁ δὲ Καλλικλῆς ἐλοιδορήσατο αὐτῇ μὴ
αἰσχυνθεῖς· διαφέρει δὲ τῆς ῥητορικῆς, ὅτι ἡ μὲν σοφιστικὴ
περὶ τὰ καθόλου καταγίνεται, ἐκείνη δὲ περὶ τὰ μερικά.

p. 520d. οὐκοῦν εἴ τις αὐτὸ τοῦτο ἀφαιρεῖ
τὴν ἀδικίαν.

ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων εἰκὸς ἀχαριστηθῆναι ἢ τὸν ἰατρὸν ἢ 7
τὸν παιδοτρίβην καὶ μεμφθῆναι τὸν ἀγνωμονήσαντα· εἰ δὲ
εὐεργετῶν τις τὴν ψυχὴν, ἀδικήθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ εὐεργετου-
μένου, αὐτῷ τῷ εὐεργετοῦντι δεῖ μέμφεσθαι ὡς μὴ ὠφελή-
σαντι· αὐτὸ γὰρ τοῦτο ἐπηγγέλλετο διδάσκειν αὐτὸν τὸ μὴ
ἀδικεῖν· τοῦτο γὰρ ἐστὶ ψυχὴν εὐεργετῆσαι. εἰ οὖν ἡδίκησεν,
οὐκ ὠφελήθη. ὠφελήθη γὰρ οὐκ ἂν ποτε ἡδίκησεν.

8 cf. Plat. Alcib.

4 mg. ση. περὶ τοῦ διδασκαλίας μισθοῦ
ρεῖ ῥητορικὴ σοφιστικῆς

16 mg. τί διαφέ-

11 ἐραστής] post ἐρα seq. in ras. ÷ M

26 οὖν] ε οὖ M

p. 520 e. ὄντινα ἂν τις τρόπον ὥς βέλτιστος εἶη.

ὁ Ἀριστοτέλης τὸ πρακτικὸν διαιρεῖ εἰς ἠθικὸν καὶ οἰκονομικὸν καὶ πολιτικόν. ἰδοὺ δὲ καὶ πρὸ Ἀριστοτέλους τοῦτο ποιεῖ ὁ Πλάτων. διὰ μὲν γὰρ τοῦ εἰπεῖν ὥς βέλτιστος εἶη τὸ ἠθικὸν ἐδήλωσεν, διὰ δὲ τῶν ἐφεξῆς τὰ λοιπά· διὰ μὲν γὰρ τοῦ καὶ ἄριστα ἂν τὴν αὐτοῦ οἰκίαν διοικοίη, τὸ οἰκονομικὸν ἐσήμανεν, διὰ δὲ τοῦ καὶ πόλιν τὸ πολιτικόν. ὁ οὖν μαθὼν ταῦτα οὐκ ἂν ἀχαριστήσοι τῷ διδάξαντι, ἀλλὰ ἔσπευσεν ἂν ὁ εὖ παθὼν ἀντιποιῆσαι τὸν διδάσκαλον.

XLIV.

Πρᾶξις σὺν θεῷ μδ'.

p. 521 a. ἐπὶ ποτέραν οὖν.

- 1 δεῖ καὶ πρὸς τὰς τυχοῦσας ἀπορίας ἀπαντᾶν, ἵνα μὴ δόξωσί τι εἶναι καὶ θορυβεῖν τὴν ψυχὴν· ἦσαν δὲ ἀπορίαι περὶ τε Λυκούργου καὶ Θησέως, καὶ ἐλέγετο, ὅτι ἄρα πολιτικοὶ ἦσαν, ἐπειδὴ οἱ ἱστορικοὶ μέμνηνται αὐτῶν ὥς μὴ μεγίστων, ἀλλ' ὥς κακῶς ἀναιρεθέντων. φαμέν οὖν, ὅτι ψεῦδος· οὐ γὰρ τοιαῦτα λέγεται περὶ Λυκούργου ἀλλὰ θαυμαστά· πρῶτον μὲν γὰρ ὁ χρησμὸς ὁ Πυθικὸς ἐπήνεσεν αὐτὸν ὥς θεῖαν ἔχοντα πολιτείαν, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ μαρτυρεῖ αὐτῷ, ὅτι ἦν πολιτικός· πρῶτον μὲν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἀπαθανόντος καὶ καταλείψαντος παῖδα καὶ βασιλεύσαντος τοῦ παιδός· καὶ πάλιν ἔγκυον γυναῖκα αὐτοῦ καταλειπόντος καὶ τεθνηκότος ἢ γυνὴ ἐδήλωσε τῷ Λυκούργῳ· ὅτι εἰ βούλει, διαφθείρω τὸ ἔμβρυον καὶ βασίλευσον σύ. ὁ δὲ ἐμέμψατο πάνυ τῇ γυναικὶ καὶ τεχθὲν τὸ βρέφος ἐκέλευσεν ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου αὐτὸ τεθῆναι, καὶ πάντες ἐθαύμασαν τὸ δίκαιον αὐτοῦ.

17 Plut. Lyc. 5

13 mg. ἀπορία
ἱστορούμενον α'

16 mg. λύσις
19 mg. β'

17 mg. τὰ περὶ Λυκούργου

2 Ἀριστοτέλης] seq. ÷ in ras. M
mg. add. M

19—20 ἄλλα—καὶ] om.

πρὸς τούτοις πάλιν τῶν Ἡρακλειδῶν εἰς Μεσσήνην καὶ 2
 Ἄργος καὶ Σπάρτην αὐτὸς ἐβασίλευσε τῆς Σπάρτης, καὶ τὰ
 μὲν λοιπὰ δύο, τὰ τε Μεσσήνια καὶ τὰ τοῦ Ἄργους, ἐφθάρη
 πράγματα, τὰ δὲ τῆς Σπάρτης ἔμεινεν, ἐπειδὴ ἐπολιτεύσατο
 5 Πλατωνικῶ νόμῳ· ὁ γὰρ Πλάτων κελεύει ἐν τῇ πόλει μήτε
 δούλους πάντας εἶναι, ἐπεὶ μῖσος γενήσεται ἐκ τούτου πρὸς
 τοὺς ἄρχοντας, μήτε πάντας ἐλευθέρους, ἐπεὶ πάλιν καταφρο-
 νοῦσι τῶν ἀρχόντων, ἀλλὰ καὶ δούλους καὶ ἐλευθέρους. ὁ τοί-
 νυν Λυκούργος ὑπὸ κῆ γερόντων ἐκέλευσεν διοικεῖσθαι, ἵνα
 10 ὥς γέροντες μήτε τῶν ἀρχόντων φείδονται, εἰ φαῦλόν τι δια-
 πράξονται περὶ τὸν δῆμον, ἀλλ' ἐπιπλήξουσιν, μήτε τῶν πο-
 λιτῶν, εἰ ἴδοιεν τι ἄτακτον αὐτοὺς πράττοντας. ἀμέλει καὶ
 ἐλάττονα ἐποίησε τὴν πόλιν, καὶ ἐρωτηθεὶς, ὅτι ἐλάττων γέ-
 γονεν ἢ πόλις, ἔφη· ὅτι ἀλλ' ἀσφαλεστέρα. πρὸς δὲ τούτοις
 15 καὶ ἀγῶνας καὶ γυμνάσια ἐποίησε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ
 ἐκέλευσε συνεστιᾶσθαι αὐτούς, ἵνα φιλίαν σχοῖεν, καὶ συν-
 τέλειαν ἐποίησε τῶν πλουσίων, ὅθεν τινὲς μὲν ἱστοροῦσιν, ὅτι
 οἱ πλούσιοι ἀχθεσθέντες ἐφόνευσαν αὐτόν. Διοσκουρίδης δὲ
 ὁ ἱστορικὸς λέγει, ὅτι οὐ· ἀλλ' ἐπῆλθον αὐτῷ καὶ Κλέανδρος
 20 τις ἐξετύφλωσεν αὐτόν καὶ ἔφριξαν πάντες οἱ ἄλλοι ἀνισθάν-
 τεσ· ἀληθέστερον δὲ εἰπεῖν οὐδὲ ἐβλάβησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
 ἀλλὰ ἔσχεν καλῶς. ἱστορεῖται γάρ, ὅτι Πιλλίας Ἀθηναῖς ἱερὸν
 ἐποίησεν, πτίλλους δὲ ἐκάλουν τοὺς ὀφθαλμούς. εἰ δὲ ἦν τυ-
 φλωθεὶς, οὐκ ἂν ἐποίησεν ἱερὸν. καὶ ἄλλο δὲ ἐποίησεν. ἐμη-
 25 χανήσατο γὰρ τὸν πλοῦτον ἄχρηστον εἶναι, ὥς μηδένα θέλειν
 πλουτεῖν· ἐκέλευσε γὰρ χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν νόμισμα μὴ
 πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ χαλκοῦν, καὶ τοῦτο ὅξει βρεχόμενον, ἵνα
 σηποίτο. λοιπὸν οὖν καὶ ξενηλασίαι ἐγίνοντο· ἕκαστος γὰρ
 ἐνεθυμεῖτο, ὅτι εἰ ἐνταῦθα μείνω καὶ ἐργάζωμαι καὶ λάβω
 30 νομίσματα τοιαῦτα ἐν τῇ ἐμῇ πόλει, οὐ δύναμαι αὐτοῖς χρή-
 σασθαι. ταῦτα μὲν περὶ Λυκούργου καὶ οὐδὲν ἄτοπον ὕλην
 τινὰ εὗρεθείσαν ἄχρηστον, οἷον τὸν Κλέανδρον ἐπιβουλεῦσαι
 τηλικούτῳ ἀνδρὶ.

18 Plut. Lyc. 11

1 mg. γ' 5 mg. ση. τὴν διάταξιν 14 mg. δ' 17 mg. ε' 24 mg. ζ'

19 Κλέανδρος e Λέανδρος corr. M^c 32 ἄχρηστον] om. mg. add. M^c

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

14

- 3 εἵπωμεν δέ τι καὶ περὶ Θησέως. ἰστέον ὅτι οἱ ἱστορικοὶ πολλὰ μυθώδη ὥς ἱστορίας λέγουσιν· οὕτω γ' οὖν φασιν αὐτόχθονας εἶναι τοὺς Ἀθηναίους καὶ μὴν μυθῶδες καὶ παντελῶς ἀνόητον. μῦθος γάρ ἐστιν, ὅτι, ὅτε ὁ Ἥφαιστος ἀπέτεμεν τὴν κεφαλὴν τοῦ Διός, ἐξῆλθεν ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ ἤρξατο διώκειν αὐτὴν ὁ Ἥφαιστος, ὥς θέλων μιγῆναι, εἶτα μὴ καταλαβὼν ἀπεσπέρμαინεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐγένετο ὁ Ἐριχθόνιος, ἐξ οὗ οἱ Ἀττικοί. ἰδοὺ οὖν, ὅτι ταῦτα ὥς ἱστορίας οἱ ἱστορικοὶ παραλαμβάνουσιν. ἔδει δὲ κατὰ Πλάτωνα αὐτόχθονας εἰπεῖν. λέγει γὰρ αὐτός· ὅτι εἵπωμεν τοὺς ἐν πόλει αὐτόχθονας ψευδόμενοι Φοινίκιόν τι· ἔστι δὲ Φοινίκιον τὸ τοῦ Κάδμου, ὅτι ἔσπειρεν ὀδόντας δράκοντος καὶ ἀνῆλθον· ὀδόντας οὖν ἂν θρέψωμεν τοὺς ἀνθρώπους ψευδόμεθα, καὶ εἵπωμεν αὐτοὺς αὐτόχθονας, ἵνα μὴ μόνον ὥς θρεψαμένην εὐεργετήσωσι τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ ὥς ἐνεγκαμένην καὶ μὴ ὥς ξένοι πολιτεύ-
 4 σονται. οὐ δεῖ οὖν τὰ μυθώδη παραδέχεσθαι, ἀλλ' εἰδέναι, ὅτι δράκων μὲν ἐστιν ἡ μερικὴ τῶν ψυχῶν ζωὴ· ὥσπερ γὰρ οὗτος ἀποδύεσθαι τὸ γῆρας λέγεται, οὕτως καὶ ἡ ψυχὴ τῷ αἰεὶ ἔρχεσθαι εἰς τὴν γένεσιν νεάζει· γῆ δὲ ἐστὶ τὸ περίγειον τῆς ψυχῆς φρόνημα, ὀδόντες δὲ τὸ μεριστὸν τῆς ζωῆς, ἐπειδὴ τοῖς ὁδοῦσι μερίζομεν τὴν τροφήν καὶ καταλεαίνομεν· πάλιν Χίμαιράν φασιν τὴν ἔχουσαν λέοντος εἶδος καὶ δράκοντος, καὶ τινες ἀλληγοροῦντες χεῖροσι περιπίπτουσιν. φασὶν γὰρ ὅτι λέων καὶ δράκων γεγόνασιν ἄνδρες δεινοί· ὁ δὲ φιλόσοφος Ἀμμόνιος ἔφη· ὅτι ἐμοὶ εἶπεν πολλάκις ὁ Σόλων, ὁ τῆς Ἀλεξαν-
 5 δρείας γενόμενος στρατηλάτης, ὅτι οὐ, ἀλλ' ἐν Λυκίᾳ ἐγένετο γυνή, ἣτις ἐκαλεῖτο Χίμαιρα, καὶ αὕτη ἔτεκεν δύο τέκνα Λέοντα καὶ Δράκοντα καλούμενα. παντελῶς δὲ ἀνόητα ταῦτα, ἀλλὰ διὰ μὲν τοῦ λέοντος οἱ ποιηταὶ τὸ ἐν ἡμῖν θυμοειδὲς σημαίνουσι, διὰ δὲ τοῦ δράκοντος τὸ ἐν ἡμῖν ἐπιθυμητικόν.
 5 καὶ πάλιν, ἵνα ἔλθωμεν εἰς τὸν Θησέα, φασὶν ὅτι Πασιφάη

9 Plat. reip. III 414 c; legg. II 663 e; Tim. 23 e; Critiae 109 c

1 mg. τὰ περὶ Θησέως   11 mg. τῶν περὶ Κάδμου ἀλληγο-
 ρία   22 mg. τῶν περὶ Χιμαίρας ἀλληγορία   31 mg. τῶν περὶ
 Πασιφάης καὶ Μινωταύρου καὶ Ἀριάδνης ἀλληγορία

1 ἰστέον] seqq. ÷ ÷ in ras.   11 Φοινίχιόν] seq. ÷ in ras.

γέγονεν Ἡλίου θυγάτηρ καὶ ἐφίλησε Ταῦρον καὶ ἐποίησε τὸν Μινώταυρον, ὃν ἐφόνευσε ὁ Θησεύς· καὶ τινές φασιν, ὅτι Ταῦρός τις ἄνθρωπος στρατηγὸς τοῦ Μίνωος εἰς ἔχθραν αὐτῷ ἦλθεν καὶ ἐπολέμησεν αὐτῷ καὶ διὰ τοῦτο Μινώταυρος ἐκλήθη ἀντὶ τοῦ ὁ Μίνωος στρατηγὸς Ταῦρος· πρὸς τοῦτον οὖν ἐπέμφθη πολεμήσων ὁ Θησεύς· ψεῦδος δέ· μετὰ δασμοῦ γὰρ ἀπεστάλη, οὐκ ἂν δὲ πρὸς τοιοῦτον στρατηγὸν πεμπόμενος δασμῷ ἐπέμπετο· καὶ πάλιν φασὶν Ἀριάδνην μίτον δεδωκέναι καὶ οὕτως σεσωκέναι αὐτὸν ἐκ τοῦ Λαβυρίνθου. πάντα οὖν ταῦτα ἕτερόν τι σημαίνει· ὁ μὲν γὰρ Μινώταυρος τὰ ἐν ἡμῖν θηριώδη πάθη σημαίνει, ὁ δὲ μίτος θεϊάν τινα δύναμιν ἐξημμένην, ὁ δὲ Λαβύρινθος τὸ σκολιὸν καὶ πολυποίκιλον τοῦ βίου· ὁ τοίνυν Θησεὺς ἄριστος ὢν κατεκράτησε τῶν παθῶν τούτων, καὶ οὐ μόνον αὐτὸς κατεκράτησεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἐπαίδευσεν.

τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ σῶσαι καὶ ἄλλους πεμφθέντας μετ' αὐτοῦ. ἰστέον οὖν, ὅτι μείζονα εἶχεν ὁ Θησεὺς μέτρα τοῦ Ὀδυσσεύος· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἑαυτὸν ἐπαίδευσεν, ἄλλους δὲ οὐκ ἐδυνήθη παιδεῦσαι· οὐ γὰρ ἔσωσε τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ. ὁ μὲντοι Θησεὺς καὶ ἄλλους ἐπαίδευσεν. καὶ πάλιν φασὶν, ὅτι ὁ Ἡρακλῆς κατῆλθεν εἰς Αἶδου καὶ τὸν Θησέα ἔλαβεν πείσας τὸν Κέρβερον κύνα· καὶ τινες πάλιν ἐροῦσιν, ὅτι Κύων τις γέγονεν ἀπηνῆς ἄνθρωπος· ψεῦδος δέ· ἀλλὰ κύων ἐστὶν ἡ ἐλεγκτικὴ ζωή. ὁ οὖν Ἡρακλῆς εὐδαίμων ὢν καὶ μέγιστος ἐλέγχων πάντας ἔσωζεν καὶ γὰρ οἱ ἱβ αὐτοῦ ἄθλοι ἕτερα σημαίνουσιν· καὶ πάλιν φασὶ τὸν Σκίρωνα ἐν τῷ Ἰσθμῷ ὄντα περὶ κρημνώδεις τόπους, οὓς ὁ φιλόσοφος Ἀμμώνιος ἔφη ἱστορηκέναι, κελεύειν τοὺς παριόντας νίπτειν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ λακτίζειν αὐτοὺς καὶ φονεύειν· ἄλλοι δὲ εὐνομώτατον καὶ δικαιοτάτον αὐτόν φασιν, ὥστε ἀμφιβάλλεται ταῦτα ὡς μυθώδη καὶ οὐ δεῖ πιστεύειν ἀμφιβάλλουσι αὐτοῖς.

εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι οὐκοῦν οὐδὲ τοῖς φιλοσόφοις πιστευτέον, ἔπειδὴ ἀμφιβάλλουσι, καὶ οἱ μὲν ὕδωρ φασὶ τὴν ψυχὴν, οἱ

21 mg. περὶ Ἡρακλέους ἀλληγορία
30 mg. ἀπορία

26 mg. τὰ περὶ Σκίρωνος

27 κρημνώδεις 5 κριμνώδεις M

δὲ αἰέρα, οἱ δὲ θνητήν, οἱ δὲ ἀθάνατον, φασκέν· ὅτι ἐνταῦθα πιστεύομεν τοῖς μᾶλλον ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις ἀκολουθοῦσιν, ἐκεῖ δὲ οὐκ εἰσι κοινὰ ἐννοιαί, ἵνα διὰ τούτων παιδαγωγηθῶμεν. δεῖ οὖν πρότερον ἀναπτύσσειν τοὺς μύθους, καὶ γὰρ καὶ ὁ Πλάτων ἀναπτύσσει· οὕτως γ' οὖν ἐν τοῖς προλαβοῦσιν εἶπεν, τί μὲν ἐστὶ πῖθος; τί δὲ τὰ κόσκινα καὶ τὰ λοιπά; οὐ δεῖ οὖν ἐπὶ τῶν μύθων μένειν ἀλλὰ φροντίζειν ἀρίστης πολιτείας. ἀμέλει καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ ἐρωτηθεὶς ὁ Σωκράτης, τί ἐστὶ τὸ τοῦ Μινωταύρου καὶ τὰ τῶν τοιούτων μύθων, φησὶν. ὅτι ἐγὼ οὐκ οἶδα, τίς ὅλως εἰμὶ καὶ πῶς ἔχω τὴν ἐμαυτοῦ φύσιν ἐάσας ταῦτα ζητεῖν· σπεύδειν οὖν χρὴ τὴν ἑαυτοῦ οὐσίαν, τίς ποτέ ἐστι μανθάνειν· τούτου γὰρ μεῖζον οὐδέν· ὅτι δὲ ὁ Σκίρων εὐδαίμων ἦν, πιστοῦνται τινες ἐκ τοῦ Ἀιακοῦ πενθερὸν εἶναι, ὃ ἐστὶ πάππον Πηλέως καὶ Τελαμῶνος.

- 8 ἄλλως τε δεῖ τοῖς τὰ τοιαῦτα μυθάρια λέγουσιν εἰπεῖν, ὃ ἀπεκρίθη Πλάτων τῷ Διονυσίῳ περὶ τοῦ Ἡρακλέους· ὅτι εἰ μὲν ταῦτα ἀληθῆ ἐστίν, ἃ περὶ αὐτοῦ λέγουσιν, οὔτε Δίος ἦν οὔτε εὐδαίμων, ἀλλ' ἄθλιος, εἰ δὲ Δίος ἦν καὶ εὐδαίμων, ψευδὴ ἐστὶ ταῦτα· ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ Θησέως δεῖ εἰπεῖν, ὅτι εἰ τοιαῦτα ἐποίει, οἷα οἱ μύθοι λέγουσιν, αἰσχρὸς ἦν, εἰ δὲ ἥρως ἦν, δῆλον ὅτι ἄλλα τινὰ διὰ τούτων αἰνίττονται· ἐπειδὴ δὲ ἠπόρουν τινές, ὅτι ἐφόνευσαν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι, ψεῦδος· ἐξεβλήθη μὲν γὰρ ὑπ' αὐτῶν· οὐ μὲν ἐφρονεύθη. πανταχοῦ τοίνυν δεῖ καταφρονεῖν τῶν μύθων καὶ ἐπείγεσθαι ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ ταύτην διώκειν ὥς εὐζωίας ἡμῖν αἰτίαν γινομένην.

8 Plat. Phaedr. 230 a

1 mg. λύσις 17 mg. ση. τί Πλάτων ἀποκρίθη Διονυσίῳ περὶ τοῦ Ἡρακλέους ἐρωτηθεὶς

XLV.

Πρᾶξις σὺν θεῷ μέ.

p. 521 a. ἐπὶ ποτέραν οὖν με παρακαλεῖς.

ἔδειξεν ὁ Σωκράτης τὸ ποιητικὸν αἴτιον τῆς πολιτι- 1
κῆς εὐδαιμονίας, ὅτι ἡ ἀρετὴ ἐστίν, ἐπεὶ οὔτε ἡ διδασκα-
λικὴ ῥητορικὴ οὔτε ἡ δημαγωγικὴ· ἡ γὰρ διδασκαλικὴ ἐπι-
στήμονας ποιεῖ ἢ οὐ, ἀλλ' εἰ μὲν οὐ ποιεῖ ἐπιστήμονας, τίς
ἦν χρεῖα αὐτῆς, εἰ δὲ ποιεῖ, πῶς οὐδένα ἐποίησεν; πάλιν
ἡ δημαγωγικὴ ἀχρεῖα ἐστίν ὥς τῷ δήμῳ ὑπηρετοῦσα καὶ τὴν
δημοκρατίαν ἀσπαζομένην. διὰ τοῦτο τοίνυν καὶ Λυκούργος
θαυμάζεται, ἐπειδὴ τὴν Λακεδαιμονίων πολιτείαν εἰς τὸ
ἄμεινον μετήγαγεν. ἀμέλει ἱστορεῖται περὶ αὐτοῦ, ὅτι χρηστὴν
αὐτοῖς πολιτείαν παραδούς, ἐπειδὴ ἤδη τοὺς ἀνθρώπους μὴ
μένοντας βεβαίως, ὅρκον αὐτῶν ἔλαβεν· ὅτι ἐπειδὴ ἐξέρχομαι
ἀπὸ τῆς πόλεως, ἄχρι οὗ ἔρχομαι, φυλάξατε τὴν πολιτείαν
ταύτην, καὶ δὴ φιλοῦντες αὐτὸν ὥμοσαν, καὶ ἐπειδὴ ἐφύλατ-
τον, ἵνα τῇ αἰδοῖ τῇ περὶ τὸν ὅρκον κρατήσωσι τὴν πολιτείαν,
ἐπὶ ξένης ἀπέθανεν ὁ Λυκούργος, καὶ ἔσπευσεν ἀφανὲς γε-
νέσθαι αὐτοῦ τὸ σῶμα, ἵνα μὴ μετὰ θάνατον λάβωσιν αὐτὸ
Λακεδαιμόνιοι καὶ λοιπὸν λύσωσι τοὺς ὅρκους ὥς ἤδη δεξά-
μενοι τὸν Λυκούργον· ἔμεινε τοίνυν ἐπὶ πόλιν παρ' αὐτοῖς
ἀρίστη πολιτεία ἄχρι Ἀγίδος τοῦ τοῦ Ἀρχιδάμου. δεῖ οὖν παντα-
χοῦ τὴν ἀρετὴν διώκειν· χωρὶς γὰρ ταύτης ἀδύνατον πολιτι-
κὸν γενέσθαι. ὁ τοίνυν Καλλικλῆς, ὥς εἴρηται τὸν Σίσυφον
μιμεῖται· ὑπερκύπτει μὲν γὰρ τῶν παθῶν, πάλιν δὲ καθέλ-
κεται· καὶ ἀπλῶς ἔπαθεν τι ὑπὸ τῶν Σωκρατικῶν λόγων, καὶ
τῶν μὲν ἄλλων παθῶν καθυφῆκεν, ταράττει δὲ αὐτὸν τὸ τοῦ
θανάτου πάθος καὶ μέγιστον κακὸν οἶεται τὸν θάνατον· ὁ
τοίνυν Σωκράτης λέγει· ὅτι οὐκ ἐστίν τοῦτο μέγιστον κακόν,
οὐδὲ γὰρ δεῖ λυπεῖσθαι ἐπὶ τῷ θανάτῳ, ἐπειδὴ οὐδὲ ἐφ' ἡμῖν
ἐστίν· ὁ πιστεύσας οὖν τοῦτο ἡμῖν τὸ σῶμα πάλιν ἀφαιρεῖ-
ται αὐτό, ὅτε βούλεται, ὥστε οὖν μέγιστον κακόν ἐστι τὸ τὴν
ψυχὴν βλάπτειν. οὐ δεῖ οὖν ἀφαιρεῖσθαι χρήματα, ἐπεὶ τὴν 2

11 mg. ση. περὶ Λυκούργου Λακεδαιμονίων νομοθέτου

οἰκείαν ψυχὴν ἀδικεῖ ὁ τοῦτο ποιῶν· κ' ἂν γὰρ πάντα ἃ ἀφεί-
 λεν χρήματα ἀδίκως, δῶ τοῖς δεομένοις, οὐδὲν ἥττον ἠδίκησε
 τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν· ἔδει γὰρ αὐτὸν μᾶλλον πείσαι τὸν ἔχοντα
 διαδοῦναι τοῖς δεομένοις καὶ μὴ αὐτὸν βία λαβεῖν· λέγει τοί-
 νυν ὁ Καλλικλῆς, ὅτι μέγιστον κακὸν ὁ θάνατος· ἡ οὖν ῥη-
 τορικὴ μεγίστη ἐστὶν ὡς ῥυομένη τοῦ κακοῦ, ἡ δὲ φιλοσοφία
 τὸ ἀνάπαλιν καὶ καταφρονεῖται· οὕτως γ' οὖν καὶ ἔλκεται ὁ
 φιλόσοφος βία καὶ κατὰ κόρῃς τύπτεται καὶ οὐδὲν τολμᾷ
 ποιῆσαι. ὁ τοίνυν Σωκράτης φησὶν· ὅτι πῶς ἵνα μὴ τὴν ψυ-
 χὴν μου ἀδικήσω, ἐπεὶ εἰ ἔλκει μέ τις ὡς πονηρὸν αὐτὸν
 ἐχέτω εἰδώς, ὅτι ἀδίκως τοῦτο ποιεῖ; λέγει τοίνυν αὐτῷ ὁ Καλ-
 λικλῆς· ὅτι ὀφείλεις εἶναι ἐν τῇ πόλει καὶ ποιεῖν τὰ συμφέ-
 ροντα τῷ δήμῳ· ὁ δὲ συλλογισμὸν φησιν· ὅτι ὁ ἐν τῇ πόλει
 ὢν καὶ τὰ συμφέροντα αὐτοῖς ποιῶν καὶ τὰ πρὸς χάριν λέγων
 ἀνόητός ἐστιν· ὑποθετικῶς τοίνυν κέχρηται συλλογισμῷ καὶ
 λέγει· ὅτι εἰ ὁ ποιῶν τὰ συμφέροντα αὐτοῖς ἀνόητός ἐστιν,
 ἀλλὰ μὴν ἐγὼ ἀνόητος οὐκ εἰμι, οὐ ποιῶ ἄρα τὰ συμφέροντα
 αὐτοῖς· ἰστέον τοίνυν, ὅτι τὴν πρόσληψιν ὡς ἐπαχθῇ οὐ κα-
 τασκευάζει οὐδὲ ἐκτίθεται· ποία δὲ ἐστὶν ἡ πρόσληψις ἡ λέ-
 γουσα· ὅτι ἀλλὰ μὴν ἐγὼ ἀνόητος οὐκ εἰμι· οὐκ ἐκτίθεται οὖν
 αὐτὴν ὡς φορτικὴν· ἄτοπον γὰρ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν. λοιπὸν φέρει
 παράδειγμα ὀψοποιοῦ καὶ ἱατροῦ καὶ φησιν· ὅτι ὁ μὲν ἱατρὸς
 δίδωσι καὶ πικρὰ φάρμακα εἰ χρεῖα καλέσῃ, ὁ δὲ ὀψοποιὸς
 πρὸς τὸ ἡδὺν αἰεὶ βλέπει· εἰ τοίνυν κατηγορηθῇ ὁ ἱατρὸς καὶ
 πρὸς παιδία τοὺς ἀγῶνας ποιοῖτο, νικήσοι ὁ ὀψοποιός· πῶς
 γὰρ πείσαι ἔχει τοὺς ἀνοήτους, ὅτι διὰ τὸ συμφέρον προσέ-
 φερεν πικρὰ φάρμακα, ἀλλὰ πάντες καταψηφίζονται αὐτοῦ·
 οὕτως τοίνυν καὶ ἐμοῦ ἔαν κατηγορήσωσι, διὰ τί τοὺς νέους
 διδάσκω, πότε πεισθήσονται, ὅτι ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος
 αὐτῶν, ἵνα γένωνται καλοὶ καὶ ἀγαθοί; δεῖ τοίνυν ἐπὶ τῆς
 τοιαύτης πολιτείας τειχίον ἑαυτῷ ποιεῖν καὶ κεῖ τὸν πάντα χρό-
 νον ἡσυχάζειν.

1 mg. ση. οἷα περὶ χρημάτων διατάσσεται χορηγίας τῆς εἰς
 τοὺς δεομένους

2 δῶ 5 δῶ M 8 κόρῃς 5 κόρης M 22 ὅτι] seq.
 ÷ in ras. 24 κατηγορηθῇ 5 κατηγορηθη M

p. 521a. ἢ ὥς διακονήσονται καὶ πρὸς χάριν
ὁμιλήσονται.

φησὶν· ὅτι βούλει με διάκονον εἶναι Ἀθηναίων καὶ πρὸς 3
χάριν λέγειν, ὅ ἐστι κόλακα εἶναι· καὶ ἰδοὺ ἐντεῦθεν νομίζου-
5 σιν αὐτὸν καὶ τοὺς τέσσαρας ἐκείνους κόλακας λέγειν· εἰ γὰρ δια-
κόνους αὐτοὺς εἶπεν ἄνω, νῦν δὲ τοὺς διακόνους κόλακας
λέγει· εἶπεν γὰρ ὅτι διακονήσονται καὶ πρὸς χάριν ὁμιλήσονται,
ὥστε κακεῖνοι διάκονοι ὄντες καὶ κόλακες ἦσαν· φαμέν οὖν
ὅτι οὐ· εἶπεν γὰρ, ὅτι οὐδὲ τῇ κολακικῇ ἐχρῶντο, νῦν δὲ
10 τοῦτο περὶ ἑαυτοῦ λέγει· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ οἱ τέσσαρες οὐκ ἦσαν
κόλακες, ἀλλὰ διάκονοι, ἐπειδὴ ὁ ὑπενόουν εἶναι ἀγαθὸν εἰ καὶ
μὴ κατορθωμένως, ὅμως γ' οὖν αὐτὸ συνεβούλευον. ὁ μέντοι
Σωκράτης οἶδεν τὸ ὄντως ἀγαθόν· εἰ τοίνυν εἰδὼς τὸ ὄντως
ἀγαθὸν ὁ Σωκράτης, διακονήσοι τῇ πόλει καὶ τὰ συμφέροντα
15 αὐτοῖς πράξοι καὶ παρίδοι τὸ ὄντως ἀγαθὸν ὁμολογουμένως
κόλαξ ἐστίν· ὥς εἰδὼς μὲν τὸ ἀγαθὸν κρύπτων δὲ αὐτὸ διὰ
τὴν κολακείαν.

p. 521b. εἴ σοι Μυσόν.

ἡ παροιμία αὕτη ἐκ τοῦ Τηλέφου ἐστὶν Εὐριπίδου· ἐκεῖ 4
20 γὰρ ἐρωτᾷ τις περὶ τοῦ Τηλέφου καὶ φησιν· τὸ Μυσὸν Τή-
λεφον· εἴτε δὲ Μυσὸς ἦν εἴτε ἄλλοθεν ποθεν, πῶς ὅτι ὁ Τή-
λεφος γνωρίζεται, οὕτως καὶ ἐνταῦθα, εἴτε κόλακα θέλεις εἰπεῖν
τὸν τοιοῦτον εἴτε διάκονον εἴτε ὄντινα οὖν, δεῖ φησιν ὁ Καλ-
λικλῆς τοιοῦτον εἶναι περὶ τὴν πόλιν.

25 p. 521b. οὐχ ἔξει ὅτι χρήσεται αὐτοῖς.

τί οὖν οὐ χρήσεται τοῖς χρήμασιν ὁ ἀφαιρῶν; φαμέν· ὅτι 5
κακῶς χρῆται· τοῦτο δὲ οὐκ ἔστι χρήσασθαι· ἀδικῶν γὰρ τὴν
οἰκείαν ψυχὴν χρῆται αὐτοῖς.

p. 521c. καὶ φάυλον.

30 ἀντὶ τοῦ εὐτελοῦς· νῦν γὰρ οὐ σημαίνει τὸ κακοῦ· ἤδη 6
γὰρ εἶπεν μοχθηροῦ.

5 mg. ἀντίθεσις

8 mg. λύσις

19 mg. παροιμία

p. 521 e. καὶ ἰσχυαίνων.

- 7 γράφεται καὶ ἰσχυων καὶ πνίγων· ἀλλ' εἰ μὲν ἰσχυων καὶ ἰσχυαίνων, πρὸς τοῦτο ἀποδίδωσι τὸ πινεῖν καὶ διψεῖν· εἰ δὲ πνίγων τὸ προσφέρων πικρὰ φάρμακα δεῖ ἀποδοῦναι.

p. 522 e. τὸ ὑμέτερον δὴ τοῦτο, ὧ ἄνδρες δικασταί.

- 8 ἔθος γὰρ τοῖς ῥήτορσι πανταχοῦ λέγειν τὸ ὧ ἄνδρες δικασταί· ἀναγκασθήσομαι οὖν κἀγὼ μὴ δυνάμενος τάληθῃ λέγειν τούτοις κεχρησθαι τοῖς λόγοις.

p. 522 d. ἀγανακτοίην ἄν.

- 9 οὐ κατὰ τοῦ δημιουργοῦ λέγει ὥς ποιοῦντος αὐτὸν ἀπο- 10 θνήσκειν, ἀλλὰ καθ' ἑαυτοῦ, ὅτι ἀποθνήσκει μηδὲν ἀγαθὸν διαπραξάμενος.

p. 522 e. τὸ γέμοντα τὴν ψυχὴν.

- 10 τὸν ἄνθρωπον γέμοντα κατὰ τὴν ψυχὴν πολλῶν ἀδικη- 15 μάτων ἀποθανεῖν ἔσχατον κακὸν ἐστίν.

p. 522 e. ἀλλ' ἐπέιπερ γε καὶ τὰ ἄλλα ἐπέραντας.

- 11 ἔσχον τέλος οἱ λόγοι· λοιπὸν ἐντεῦθεν ὁ μῦθος διαδέχεται.

XLVI.

Πρᾶξις σὺν θεῷ μς'.

p. 523 a. Ἀκουε δὴ, φασί, μάλα καλοῦ λόγου.

- 1 ἰστέον ὅτι ἡ ἀριστοκρατία μάλιστα παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις 20 ἦνθει. ἀριστοκρατία γάρ ἐστιν ἡ ποιοῦσα καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς τοὺς πολίτας· γίνονται δὲ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ τελείαν ἔχοντες τὴν ψυχὴν. τελειότης δὲ οὐκ ἂν γένοιτο ψυχῆς, εἰ μὴ διὰ ζωῆς τε καὶ γνώσεως· καὶ πάλιν γνώσις οὐκ ἂν γένοιτο, εἰ μὴ πρό-

19 mg. ἀρχὴ τοῦ μύθου

13 τὸ γέμοντα M γέμοντα codd. Plat.

τερον διὰ ζωῆς κατορθωμένης· ἐρῶνπωμένη γὰρ ψυχῇ οὐκ ἐγγίνεται γνῶσις· πρότερον τοίνυν οἱ Πυθαγόριοι τὴν ζωὴν ἐκάθαιρον διὰ τοῦ ἐθίζειν σιγῇν ἀσκεῖν, καὶ ἀπογεύεσθαι τῶν ὄψων ἄκρῳ μόνῳ δακτύλῳ. καὶ λοιπὸν τὴν γνῶσιν παρεδίδοσαν, ὥστε ἀριστοκρατία συνέζων. ταῦτα ἔδει προστεθῆναι καὶ προστέθεται, ὥσπερ τις κολοφῶν τῶν ἤδη λελεγμένων.

λοιπὸν ἔλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμενον· ἀλλ' ἐπειδὴ μῦθον **2** ἐκτίθεται ὁ Πλάτων, πρότερον ζητήσωμεν, πόθεν ὅλως ἦλθον οἱ παλαιοὶ εἰς τὸ μύθους πλάττειν. δεύτερον δὲ τίς ἢ διαφορὰ τῶν φιλοσόφων μύθων πρὸς τοὺς ποιητικούς, καὶ τρίτον τίς ὁ σκοπὸς τοῦ νῦν παραδιδόμενου μύθου. ἀρξώμεθα τοίνυν ἀπὸ τοῦ προτέρου προβλήματος καὶ εἰπώμεν, πόθεν προετράπησαν εἰς τὸ ποιεῖν μύθους. δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι εἰς δύο ταῦτα ἀποβλέψαντες μύθοις ἐχρήσαντο, εἰς τε τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ψυχὴν. καὶ εἰς μὲν τὴν φύσιν τε καὶ δημιουργίαν οὕτως· δεῖ εἰδέναι, ὅτι τὰ ἀφανῆ ἐκ τῶν φανερῶν πιστοῦνται καὶ τὰ ἀσώματα ἐκ τῶν σωμάτων. εἰσὶ γὰρ ἀσώματοι δυνάμεις, καὶ ὅτι εἰσὶν ἐκ τῶν σωμάτων ἐν νῷ ἐρχόμεθα. ὁρῶμεν γὰρ αὐτὰ εὐτακτα καὶ ἐννοοῦμεν, ὅτι προϊσταταί τις ἀσώματος δύναμις. οὕτως οὖν καὶ τῶν οὐρανίων προέστηκεν δύναμις κινητική. ἐπεὶ οὖν ὁρῶμεν, ὅτι τὸ σῶμα τὸ ἡμέτερον κινεῖται καὶ μετὰ θάνατον οὐκέτι, ἐννοοῦμεν, ὅτι ἦν τις ἀσώματος δύναμις, ἣτις αὐτὸ ἐκίνει. ἰδοὺ οὖν, ὅτι ἐκ τῶν φανερῶν τε καὶ σωματικῶν τὰ ἀσώματά τε καὶ ἀφανῆ πιστούμεθα, καὶ οἱ μῦθοι τοίνυν γεγόνασιν, ἵνα ἐκ τῶν φαινομένων εἰς ἀφανῆ τινα ἐρχόμεθα, οἷον ἀκούοντες μοιχείας θεῶν καὶ δεσμούς καὶ σπαραγμούς καὶ Οὐρανοῦ ἀποτομὰς καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐκ τῶν τοιούτων μὴ αὐτὸ τὸ φαινόμενον διώκομεν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἀφανὲς ἐρχόμεθα καὶ ζητοῦμεν τὸ ἀληθές· οὕτως οὖν εἰς τὴν φύσιν ἀποβλέποντες μυθοποιίαις ἐχρήσαντο.

εἰς δὲ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν οὕτως· παῖδες ὄντες κατὰ φαν- **3** τασίαν ζῶμεν· τὸ δὲ φανταστικὸν μέρος ἐν μορφαῖς καὶ τύ-

7 Olympiod. in Plat. Phaed. C III ξ'; D ρκθ'

11 mg. α'

7 ἐπὶ] ἐπὶ M ἐ- lin. exeunte

ποις καὶ τοῖς τοιούτοις· ἵνα οὖν τὸ ἐν ἡμῖν φανταστικὸν τη-
 ρῇται, μύθοις χρῶμεθα, ὥς ἂν τοῦ φανταστικοῦ χαίροντος
 τοῖς μύθοις· ἄλλως τε καὶ μῦθος οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ λόγος
 ψευδῆς εἰκονίζων ἀλήθειαν. εἰ οὖν εἰκὼν ἐστὶν ἀληθείας ὁ
 μῦθος, ἐστὶ δὲ καὶ ἡ ψυχὴ εἰκὼν τῶν πρὸ αὐτῆς, εἰκότως μύ-
 θοις χαίρει ἡ ψυχὴ ὥς εἰκὼν εἰκόνι. ἐπεὶ οὖν ἐκ παίδων καὶ
 ἀπαλῶν ὀνύχων συντρεφόμεθα μύθοις, δεῖ αὐτοὺς παραλαμ-
 βάνεσθαι. ταῦτα μὲν οὖν εἴρηται εἰς τὸ δεῖξαι τὸ πρῶτον
 πρόβλημα τὸ ζητοῦν, πόθεν εἰς ἔννοιαν ἦλθον τῶν μύθων.
 4 λοιπὸν δὲ εἰπεῖν τί διαφέρουσιν οἱ τῶν φιλοσόφων μῦθοι
 τῶν ποιητικῶν. φαμέν, ὅτι ἐκάτερος αὐτῶν καὶ πλεονεκτεῖ τὸν
 ἕτερον καὶ πάλιν ἔχει ἐλάττωμα, οἷον ὁ ποιητικὸς ἔχει πλεον-
 ἐκτημα, ὅτι τοιαῦτα λέγει, ὥς καὶ τὸν τύχοντα μὴ πείθεσθαι
 ἀλλ' ἐρχεσθαι ἐπὶ κεκρυμμένην ἀλήθειαν. τίς γὰρ νοῦν ἔχων
 πιστεύει, ὅτι ὁ Ζεὺς ἤθελεν Ἥρα μιγῆναι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ 15
 ἐδάφει, μὴ δὲ ἐπὶ τοῦ δωματίου ἐρχόμενος. ὥστε οὖν πλεο-
 νέκτημα ἔχει, ὅτι τοιαῦτα λέγει ὁ ποιητικὸς μῦθος, ἃ μὴ ἐᾷ
 εἰς τὸ φαινόμενον ἴστασθαι, ἀλλὰ ζητεῖν ποιεῖ κεκρυμμένην
 ἀλήθειαν· οὐ μόνον δὲ περὶ θεῶν ταῦτα λέγουσιν ἀλλὰ καὶ
 περὶ ἡρώων. πῶς γὰρ στρατιώτης εἶχε λέγειν βασιλεῖ·
 οἶνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων,
 πῶς δὲ καὶ διὰ γύναιον ἐδάκρυσεν ἥρως ἄνθρωπος καὶ οὐ
 σωφροσύνην ἡσπάζετο; καὶ μὴν αὐτὸς Ὅμηρος τὴν μὲν Ἀν-
 τειαν μαινομένην εἶπεν ὥς πόρνην, ἔφη γάρ·
 τῷδε γυνὴ Προίτου ἐπεμήνατο δι' Ἀντεια,
 τὸν δὲ Βελλεροφόντην ὥς σώφρονα ἔφη ἀγαθὰ φρονέειν. πῶς
 οὖν ὁ ταῦτα λέγων νῦν ἐπὶ Ἀχιλλέως τὰ ἐναντία φθέγγεται,
 ὥστε ἕτερόν τι σημαίνει, καὶ δεῖ τὸ κεκρυμμένον ζητεῖν. πλεο-
 νεκτοῦσιν οὖν κατὰ τοῦτο, οὐ γὰρ ἥδεσαν, ὅτι μοχθηρὸς ἔχει
 βίος ἀνθρώπων γενέσθαι, ὃς τιμᾷ μόνον τὸ φαινόμενον καὶ 30
 οὐδὲ ὅλως ζητεῖ τὸ ἐν βάθει τοῦ μύθου κεκρυμμένον, ὥστε
 πλεονεκτεῖ μὲν ὁ ποιητικὸς μῦθος κατὰ τοῦτο, ὅτι τοιαῦτα

21 A 225

25 Z 160

27 A 188

10 mg. β'

21 κυνὸς supr. lin. add. M

λέγει, ὃ μὴ παραδέχεται μηδὲ τυχοῦσα ἀκοή ἀλλ' ἐπὶ τὸ κε-
κρυμμένον ἔρχεται. ἔχει δὲ ἐλάττωμα, ὅτι ἀπατᾷ νέαν ἀκοήν.

ἀμέλει ὁ Πλάτων διὰ τοὺς τοιούτους μύθους ἐκβάλλει ἐκ 5
τῆς ἑαυτοῦ πολιτείας τὸν Ὅμηρον. λέγει γάρ, ὅτι νέοι τοιού-
των μύθων οὐ δύνανται γνησίως ἀκροᾶσθαι, ὥστε οὐ δεῖ τοὺς
νέους ἀκούειν τοιούτων μύθων· οὐδὲ ἄχρι ὑπονοίας ἄγειν
ἀντὶ τοῦ ἄχρι ἀλληγορίας, οὐδὲ γὰρ τῆς ἀλληγορίας ἀνέχον-
ται· οὐ δεῖ οὖν αὐτοὺς ἀκούειν· οὐκ ἴσασι γὰρ οἱ νέοι κρί-
νειν, ὅ τι τε τοιοῦτόν ἐστι καὶ ὅ τι μή. καὶ ὃ ἂν κρατήσωσι δυσ-
εκνίπτως ἔχουσιν· ἄλλους οὖν παρακελεύεται μύθους αὐτοὺς
μανθάνειν. οὕτως μὲν οὖν οἱ ποιητικοί.

οἱ δὲ φιλόσοφοι μῦθοι τὸ ἀνάπαλιν ἔχουσιν, ὅτι κ' ἂν μείνη 6
τις ἐπὶ τῶν φαινομένων, οὐ βλάπτεται, ὑποτίθενται γὰρ ὑπὸ
γῆν κολάσεις καὶ ποταμούς· εἰ οὖν καὶ ἄχρι τούτων μείνωμεν
οὐ βλαπτόμεθα, ὥστε τοῦτο ἔχουσιν οὗτοι πλεονέκτημα, ὅτι
κ' ἂν μείνωμεν ἐπὶ τοῦ φαινομένου, οὐ βλαπτόμεθα· ἔχουσι δὲ
ἐλάττωμα, ὅτι ἐπειδὴ τὸ φαινόμενον αὐτῶν οὐ βλάπτει, πολ-
λάκις ἐν αὐτοῖς ἀπομένομεν, καὶ οὐ ζητοῦμεν τὴν ἀλήθειαν.
οὕτως οὖν διαφέρουσιν οἱ μῦθοι. γεγόνασι δὲ οὗτοι καὶ πρὸς
τὸ μὴ ὥς ἔτυχεν παραδίδοσθαι τὰ δόγματα· ὥσπερ γὰρ ἐν
ἱεροῖς τὰ τε ἱερατικὰ ὄργανα καὶ τὰ μυστήρια παραπετάσματα
ἔχει, ἵνα μὴ οἱ ἀνάξιοι ὥς ἔτυχεν θεῶνται, οὕτως καὶ ἐνταῦθα
προκαλύμματά εἰσιν οἱ μῦθοι τῶν δογμάτων, ἵνα μὴ γυμνὰ
ᾧσι καὶ βατὰ τοῖς βουλομένοις· καὶ ἄλλως οἱ φιλόσοφοι μῦθοι
πρὸς τὰς τρεῖς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς ὁρῶσιν. εἰ μὲν γὰρ παντά-
πασιν ἡμεν μόνως νοῖ μηδὲν ἔχοντες φαντασιῶδες, οὐκ ἂν
ἐχρήζομεν μύθων ἀεὶ τοῖς νοεροῖς ὁμιλοῦντες. εἰ δὲ πάλιν
ἡμεν παντάπασιν ἄλογοι καὶ κατὰ φαντασίαν ζῶντες καὶ ταύ-
την μόνον πρόβολον ἔχοντες, ἔδει ἡμᾶς ἅπαντα τὸν βίον μυ-
θώδη ἔχειν· ἐπειδὴ δὲ ἔχομεν καὶ νοῦν καὶ δόξαν καὶ φαν-
τασίαν, πρὸς μὲν τὸν νοῦν ἐδόθησαν αἱ ἀποδείξεις, καὶ φησιν
ὁ Πλάτων· ὅτι εἰ βούλει κατὰ νοῦν ἐνεργῆσαι, ἔχεις ἀποδεί-

4 Plat. reip. II 378 d

32 Plat. Gorg. 509 a

32 νοῦς

δόξα

φαντασία

ἀπόδειξις

μαρτυρίαι ἐνδόξων

μῦθοι

ξεις ἀδαμαντίνους δεσμοῖς θηρασθείσας, εἰ δὲ κατὰ δόξαν, ἔχεις ἐνδόξων προσώπων μαρτυρίας, εἰ δὲ κατὰ φαντασίαν, ἔχεις μύθους ἐγείροντας ταύτην, ὥστε ἐκ πάντων ἔχεις τὸ συμφέρον. ταῦτα καὶ περὶ τοῦ δευτέρου προβλήματος.

7 λοιπὸν δεῖ ζητῆσαι τίς ὁ σκοπὸς τοῦ μύθου τούτου. κατ' ἀρχάς, εἰ μέμνησθε, ἐζητοῦμεν τὸ ποιητικὸν αἶτιον τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης καὶ ἔφραμεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ ῥητορικὴ οὔτε ἡ διδασκαλικὴ οὔτε ἡ δημαγωγικὴ ἀλλὰ ἦν εὐδαιμονία, καὶ ἀπεδείξαμεν τοῦτο· πάλιν ἐν τοῖς πρὸς Καλλικλέα λόγοις ἀπεδείχθη τὸ τελικὸν αὐτῆς αἶτιον, ὅτι οὐ τὸ ἡδὺ ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν· νῦν τοίνυν διὰ τοῦ μύθου τούτου τὸ παραδειγματικὸν αἶτιον λέγει, καὶ ἤδη μὲν καὶ τοῦτο ἀποδέδεικται, ἔνθα ἡγάγεν τὸ πᾶν τοῦτο καὶ εἶπεν, ὅτι κόσμος ἔστιν οὐκ ἀκοσμία, καὶ δεῖ πρὸς τοῦτο ὁρᾶν· καὶ νῦν δὲ λέγει τὸ παραδειγματικόν· φησὶν οὖν, ὅτι εἰσὶν καθολικοὶ ἄρχοντες, οἳ τινες δικάζουσι μετὰ τὴν ἔξοδον τοῦ σώματος τούτου καὶ ἀπονέμουσι τὰ πρὸς ἀξίαν ἐκάστῳ. ἐπεὶ οὖν ὁ Καλλικλῆς ἔλεγεν, ὅτι μεγάλη ἔστιν ἡ ῥητορικὴ, ῥύεται γὰρ ἀπὸ δικαστηρίων τοὺς ἀνθρώπους, φησὶν ὁ Σωκράτης· ὅτι μὴ ἀπόβλεπε πρὸς τούτους τοὺς μερικοὺς δικαστὰς ἀλλὰ πρὸς τοὺς καθόλου· ἐπὶ ἐκείνων γὰρ ὁ εὖ βεβιωκὼς λήψεται τὴν ψῆφον, καὶ οὐδενὸς ἀξία ἔστιν ἡ ῥητορικὴ, ἀδωροδόκητοι γὰρ οἱ δικασταί. εἰ τοίνυν ἀποβλέψῃς πρὸς ἐκείνους, τό τε εὐρήσεις καὶ τὸ θέσει νόμιμον συντρέχον τῇ φύσει, καὶ οὐκ εἴποις, ὅτι οὐκ εἰσὶν φύσει οἱ νόμοι ἀλλὰ θέσει. διὰ τοῦτο τοίνυν ἐνταῦθα παραλαμβάνεται ὁ μῦθος. τί δὲ περιέχει ἐν τῇ κατὰ μέρος ἐξηγήσει λέξομεν.

8 τέως δὲ πρὸς τούτοις πᾶσι ζητήσωμεν καὶ τοῦτο· ἄρα νεκυῖά ἐστιν ὁ μῦθος οὗτος ἢ μόνον μυθοποιία; ἵνα δὲ γνῶμεν, τί ἐστὶ τὸ λεγόμενον, εἴπωμεν οὕτως· πολλαχοῦ ὁ Πλάτων φαίνεται μύθους ἐκτιθέμενος· εἶπε γὰρ μῦθον καὶ ἐν τῷ Πολιτικῷ λέγων· ὅτι πάλαι ἐν τῷ χρυσῷ γένει οὐκ ἦν

32 Plat. Pol. 272 c

5 mg. γ'

25 ἀλλὰ] seqq. ÷ ÷ in ras.

τοιαύτη ἡ κίνησις τῶν οὐρανίων ὥς ἐναντίαν εἶναι τὴν τῶν
 πλανήτων τῇ ἀπλανεῖ· ἀμέλει οὐκ ἦν θέρος οὐ χειμῶν· ὁμολο-
 γουμένως οὖν μῦθος ὁ τοιοῦτος, ἀλλὰ διὰ τούτων αἰνιττόμε-
 νος· εἶπεν δὲ καὶ ἐν τῷ Συμποσίῳ περὶ ἔρωτος μῦθον· λέγει
 5 καὶ ἐν ταῖς Πολιτείαις μῦθον· ἔφη καὶ ἐν τῷ Φαίδωνι, καὶ
 ἀνωτέρω δὲ ἐν τούτῳ τῷ διαλόγῳ ἐξέθετο μῦθον· ἰδοὺ καὶ
 νῦν. ἀλλὰ χρὴ γινώσκειν, ὅτι οὐ πᾶσα μυθοποιία καὶ νεκυῖά
 ἐστίν, ἀλλ' ἐκεῖνοι οἱ μῦθοι νεκυῖα καλοῦνται, ὅσοι περὶ
 ψυχῆς τι διαλέγονται. ὁ τοίνυν ἐν τῷ Πολιτικῷ οὐκ ἔστι νε-
 10 κυῖα· οὐ γὰρ περὶ ψυχῆς εἶπέν τι, ἀλλὰ περὶ οὐρανίων. ὥσαύ-
 τως οὐδὲ ὁ ἐν τῷ Συμποσίῳ.

τρεις τοίνυν μόναι εἰσὶν νεκυῖαι, μία ἐν ταῖς Πολιτείαις, ὁ 9
 γὰρ μῦθος τῆς Πολιτείας περὶ ψυχῶν διαλέγεται, καὶ μία ἐν
 τῷ Φαίδωνι, καὶ ἡ ἐνταῦθα παραδιδομένη. ἰστέον δὲ ὅτι
 15 εἰσὶν ἐκεῖ δικασταί, εἰσὶ καὶ τὰ κολαστήρια, καὶ πρὸς τούτοις
 αὐτοὶ οἱ κρινόμενοι. ἐν μὲν οὖν τῷ Φαίδωνι περὶ αὐτῶν τῶν
 κολαστικῶν τόπων διαλέγεται, ὅτι εἰσὶ τέσσαρες ποταμοὶ καὶ
 ὅτι ἐν τῇ Ἀχερουσίᾳ λίμνῃ ἀποκαθαίρονται αἱ ψυχαί, καὶ
 ἀλλὰ ὅσα καὶ οἱ ποιηταὶ λέγουσιν· καὶ ὅτι μὲν εἰσὶν ὑπὸ γῆν
 20 πύρεια στοιχεῖα, πιστοῦται τοῦτο ἐκ τῶν Σικελικῶν τῆς Αἴτ-
 νης ὁρῶν· λέγει γάρ, ὅτι τὸ μὲν οἶεσθαι εἶναι πῦρ ὑπὸ γῆν
 ἔμφρονος ἀνδρός, τὸ δὲ δισχυρίζεσθαι, ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς
 ποταμοῖς καὶ τοῖς τοιούτοις μέλλομεν κολάζεσθαι, οὐκ ἔχομεν
 λέγειν· ὅπως δὲ οἶδα ἢ τῷ ὄντι ταῦτά ἐστίν ἢ εἰ μὴ ταῦτα
 25 ἀλλ' οὖν γε τοιαῦτα, ὥστε ἐκεῖ περὶ τῶν τόπων διαλέγεται.
 ἐν μέντοι ταῖς Πολιτείαις περὶ τῶν κρινόμενων· ἐνταῦθα δὲ
 περὶ τῶν δικαστῶν τῶν κρινόντων. ἐπεὶ τοίνυν καὶ ταῦτα
 καλῶς εἴρηται, ἄξιον ζητῆσαι, τί δήποτε, ὥς λέλεκται τριῶν
 οὐσῶν νεκυῶν, φαίνεται ὁ Ἰάμβλικας ἐν τινι αὐτοῦ ἐπιστολῇ
 30 τῶν δύο μόνων μνημονεύων, τῆς τε ἐν τῷ Φαίδωνι καὶ τῆς

4 Plat. Conv. 189 c   5 Plat. reip. X 614 b cf. Procl. in Plat.
 remp. II 128, 12 Plat. Phaed. 107 c cf. Olympiod. in Plat. Phaed.
 C III; D πα'; in Aristot. meteor. 144, 22   6 Plat. Gorg. 492 e
 9 Plat. Pol. 269 c

7 mg. ση. τίνες τῶν ὑπὸ Πλάτωνος ῥηθέντων μύθων νεκυῖαι
 λέγονται   28 mg. ἀπορία

ἐν τῇ Πολιτείᾳ, ταύτης δὲ οὐ. φαμέν οὖν, ὅτι ἴσως ὁ ἄνθρωπος, πρὸς ὃν ἐποιεῖτο τὴν ἐπιστολήν, περὶ τούτων τῶν δύο νεκυῶν ἦν αὐτὸν αἰτήσας εἰπεῖν τι, καὶ διὰ τοῦτο ἐκείνων μόνον ἐμνήσθη· οὐ γὰρ ὁ τηλικούτος φιλόσοφος ἡγνόει ταύτην. εἰσὶ δὲ ὑπὸ γῆν ἀλγύνσεις, ἐπειδὴ τὰ πάθη ἡμῶν διὰ γλυκυθυμίαν ἀνάπτεται· εἰ οὖν διὰ ἡδύνσεως τὰ πάθη, διὰ ἀλγύνσεως δῆλον ὅτι ἡ ἐκκοπή τῶν παθῶν καὶ ἐπὶ τὸ κάλλιον ἀναγωγή· κρατεῖ γὰρ κἀνταῦθα ἡ Ἰπποκρατεία διάταξις ἢ λέγουσα τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων εἶναι ἰάματα.

XLVII.

Πρᾶξις σὺν θεῷ μζ'.

10

p. 523a. ἄκουε δὴ, φασί, μάλα καλοῦ λόγου.

- 1 τὸ προοίμιον τοῦ μύθου πρὸς ἐπιστρεπτικὸν ποιεῖται τὸν ἀκροώμενον, ἐπειδὴ δέ, ὅταν θέλωμεν τινί τι ποτὲ εἰπεῖν, φαμέν· ἄκουε ἑταῖρε, καὶ οἶονεὶ λοιπὸν εἰς παροιμίαν ἐξῆλθεν τὸ ἄκουε τοῦτο· πάντες γὰρ αὐτῷ κέχρηται προσδιαλεγόμενοι· διὰ τοῦτο εἶπεν τό φασιν ἀντὶ τοῦ ἄκουε· οὕτως γὰρ οἱ προσδιαλεγόμενοί φασιν· ἄκουε δὴ μάλα καλοῦ λόγου. διὰ τί δὲ εἶπεν μάλα καλοῦ; φαμέν· ὅτι πρὸς ἀντιδιαστολήν τῶν ποιητικῶν μύθων· ἐκεῖνοι γὰρ μόνως καλοί εἰσιν, οὐκέτι δὲ μάλα· οὐ γὰρ καὶ τὸ φαινόμενον ἔχουσι καλόν, ἀλλὰ μόνον τὸ βάθος· οἱ δὲ φιλόσοφοι καὶ τὸ φαινόμενον καλὸν ἔχοντες μάλα καλοί εἰσιν· ὅτι γὰρ καὶ οἱ ποιηταὶ ὥς ἐν μύθου σχήματι τὰ περὶ θεῶν προφέρονται, δῆλον ἐντεῦθεν· λέγουσι τοὺς θεοὺς αἰὲν ἑόντας καὶ πάλιν φασὶν αὐτοὺς ἀποσπερμαίνειν καὶ μὴν ἀσύγγνωστα ταῦτά ἐστι· τὸ γὰρ ἀποσπερμαίνειν ἀκμῆς ἐστίν. ἐν γὰρ τῇ ἀκμῇ ἀποσπερμαίνομεν· τὸ δὲ ἔχον ἀκμὴν καὶ παρακμὴν ἔχει, τὸ δὲ ἔχον παρακμὴν αἰεὶ εἶναι οὐ δύναται· πῶς οὖν ἀποσπερμαίνοντες θεοὶ αἰὲν ἑόντες εἰσίν; ὥστε ἄλλα διὰ τούτων τινὰ αἰνίττονται· ἐπεὶ τοίνυν ὁ Σω-

1 mg. λύσις

3 νεκυῶν 5 νεκυων M
τινα M^c

29 τινὰ αἰνίττονται ex αἰνίττονται

κράτης διὰ βάθους χωρεῖ τῶν μύθων, καὶ οὐ προσέχει τῷ
 φαινομένῳ, διὰ τοῦτο λέγει· ὅτι ἐγὼ οἶμαι λόγον ἀληθῆ, σὺ
 δὲ, ὦ Καλλίκλεις, μῦθον, ἐπειδὴ οὐχ οἷός τε εἶ τὸ κεκρυμ-
 μένον ἐλεῖν· ταῦτα μὲν οὖν περὶ τούτων. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι 2
 5 οἱ φιλόσοφοι μίαν τῶν πάντων ἀρχὴν οἶονται εἶναι καὶ ἐν τῷ
 πρώτιστον αἴτιον ὑπερκόσμιον, ἐξ οὗ πάντα πέφυκεν, ὃ οὐδὲ
 ὀνόματι ἐκάλεσαν· τίς γὰρ ὀνοματοθεσία ἐκείνου; ἀμέλει καὶ
 φησὶν τις ἐν ὕμνῳ·

πῶς σε τὸν ἐν πάντεσσι ὑπείροχον ὕμνοπλεύσω
 τίς δὲ λόγος μέλψει σε τὸν οὐδὲ νόῳ περιληπτόν

ὥστε λέγουσι μίαν εἶναι τὴν πάντων ἀρχὴν· οὐκ ἀμέσως δὲ
 ταύτην παράγει τὰ τῆδε· τοῦτο γὰρ ἂν ἄτακτον ἦν, εἰ ἡμεῖς
 αὐτόθεν ὑπὸ τοῦ πρώτου αἰτίου παρηγόμεθα· θέλει γὰρ ὅσον
 οἶον τέ ἐστι τὸ αἰτιατὸν ἐξομοιοῦσθαι τῷ αἰτίῳ, ὅσον οὖν ἂν ἦ
 15 μείζον τὸ αἴτιον τοῦ αἰτίου, τοσοῦτον καὶ τὸ αἰτιατὸν τοῦ αἰτια-
 τοῦ· οὕτω γ' οὖν καὶ ὁ μᾶλλον ἐπιστήμων μᾶλλον εὐδοκίμους μα-
 θητὰς διδάσκει· ἐχρῆν οὖν ἄλλας μείζονας δυνάμεις ὑπὸ τοῦ
 πρώτου παραχθῆναι, εἴθ' οὕτως ὑπὸ τούτων ἡμᾶς· ἡμεῖς γὰρ
 τρύξ ἐσμέν τοῦ παντός, ἐπειδὴ ἔδει διὰ τὸ μὴ εἶναι ὀτελῆ
 20 τὸν κόσμον. εἰσὶν οὖν μείζους ἄλλαι δυνάμεις, ἃς καὶ χρυσὴν
 σειρὰν οἱ ποιηταὶ φασιν διὰ τὴν συνέχειαν αὐτῶν. ἔστιν οὖν
 πρώτη δύναμις νοερά, εἴτα ἡ ζωοποιὸς καὶ ἡ παιωνία καὶ
 ἐφεξῆς, ἃς ὀνόμασι θέλοντες σημᾶναι, καλοῦσι συμβολικῶς·
 οὐ δεῖ οὖν ταράσσεσθαι πρὸς τὰ ὀνόματα ἀκούοντα Κρονίαν
 25 δύναμιν καὶ Δίαν καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ τῶν πραγμάτων
 φροντίζειν· ὅτι γὰρ ἄλλο τι οὖν σημαίνομεν ταῦτα λέγοντες,
 εἰ βούλει μὴ νόμιζε ταύτας τὰς δυνάμεις ἔχειν ἰδίας οὐσίας
 καὶ διακεκρίσθαι ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλὰ ἀποτίθεσθαι αὐτὰς ἐν τῷ
 πρώτῳ αἰτίῳ καὶ λέγε, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτῷ καὶ νοεραὶ καὶ ζω-
 30 τικαὶ δυνάμεις. ὅταν οὖν Κρόνον λέγωμεν, μὴ ταράττου πρὸς
 τὸ ὄνομα, ἀλλὰ ζήτει τί λέγω· Κρόνος γὰρ ἐστιν ὁ κόρος νοῦς,

8 Hymn. inc. 20 © 18 Heraclit. alleg. Hom. p. 53, 5 30 Olym-
 pioid. in Plot. Phaed. A 15

8 mg. ση. τὸν θεσπέσιον τοῦτον ὕμνον 30 mg. περὶ Κρόνου
 ἀλληγορία

ὅ ἐστιν ὁ καθαρὸς· οὕτω γ' οὖν καὶ τὰς καθαρὰς καὶ παρθένους γυναῖκας κόρας καλοῦμεν· διὰ οὖν τοῦ ὀνόματος τούτου τὴν νοερὰν δύναμιν σημαίνομεν· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ οἱ ποιηταὶ φασιν αὐτὸν καταπίνειν τὰ ἴδια τέκνα καὶ πάλιν ἐμεῖν, ἐπειδὴ ὁ νοῦς πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρέφει, καὶ αὐτὸς ζητεῖ καὶ αὐτὸς ζητεῖται· διὰ τοῦτο οὖν λέγεται τὰ ἴδια τέκνα καταπίνειν, ἐμεῖν δέ, ὅτι οὐ μόνον ζητεῖ καὶ τίκτει, ἀλλὰ καὶ προάγει καὶ ὠφελεῖ· διὰ τοῦτο καὶ ἀγκυλομήτην αὐτόν φασιν, ἐπειδὴ τὸ ἀγκύλον σχῆμα πρὸς ἑαυτὸ ἐπινεύει· καὶ πάλιν οὐδὲν ἄτακτον καὶ νεώτερον ἐν τῷ νῷ· διὰ τοῦτο γέροντα αὐτὸν ἱστοροῦσιν καὶ βραδυκίνητον· ἀμέλει καὶ οἱ ἀποτελεσματικοὶ φασιν τοὺς ἔχοντας καλῶς τὸν Κρόνον φρονίμους καὶ νουνεχεῖς γίνεσθαι· ταῦτα οὖν σημαίνεται διὰ τούτων.

4 πάλιν τὴν ζωὴν προσαγορεύουσι τῷ τοῦ Ζηνὸς ὀνόματι καὶ τῷ τοῦ Διὸς, ὅτι δι' ἑαυτοῦ τὴν ζωὴν δίδωσι. καὶ πάλιν φασὶ τὸν μὲν Ἥλιον ἐπὶ τεσσάρων πῶλων βεβηκέναι καὶ νέον αὐτὸν ἱστοροῦσι τὰς τέσσαρας τροπὰς καὶ τὸ ἀκμαῖον αὐτοῦ σημαίνοντες, τὴν δὲ Σελήνην ἐπὶ δύο ταύρων· ἐπὶ δύο μὲν διὰ τὴν αὕξησιν καὶ τὴν μείωσιν, ἐπὶ ταύρων δέ, ἐπειδὴ ὥσπερ οὗτοι τὴν γῆν ἐργάζονται, οὕτως καὶ αὕτη τὸν περίγειον κόσμον κυβερνᾷ. καὶ πάλιν τὸν μὲν Ἥλιον ἄρρενά φασι, τὴν δὲ Σελήνην θήλειαν, ἐπειδὴ προσῆκεν ἄρρενι μὲν διδόναι, τῷ δὲ θήλει δέχεσθαι· ἐπεὶ οὖν ὁ μὲν ἥλιος δίδωσι τὸ φῶς, ἡ δὲ Σελήνη δέχεται, διὰ τοῦτο τὸν μὲν ἄρρενα, τὴν δὲ θήλειαν ὀνομάζουσιν. ταῦτα οὖν ἐστὶ τὰ ποιητικὰ καὶ οὐ δεῖ ταράττεσθαι· λέγει τοίνυν, ὅτι ἀπὸ τοῦ Κρόνου διενείμαντο τὴν βασιλείαν ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Πλούτων, καὶ ἐπειδὴ ὁ Πλάτων ποιητικὸν οὐ πλάττει μῦθον ἀλλὰ φιλόσοφον, οὐκ εἶπεν, ὥς οἱ

26 Olympiod. in Plat. Phaed. C III ε'; Procl. in Plat. remp. II 140, 17

14 mg. περὶ Διός	16 mg. περὶ Ἡλίου	18 mg. περὶ Σε-
λήνης	οὐράνια	σκῆπτρον
26 mg. Ζεύς	μεταξύ	τρίαινα
Ποσειδῶν	χθόνια	κυνέα
Πλούτων		

15 ἑαυτοῦ] ἐ- supra add. M

ποιηταί, ὅτι βία τινὶ ἔλαβον τὴν βασιλείαν τοῦ Κρόνου, ἀλλὰ ἔφη διενείμαντο. τί δέ ἐστι τὸ ἀπὸ Κρόνου λαβεῖν τὸν νόμον; νόμος ἐστὶν ἢ τοῦ νοῦ διανομή· εἴρηται δέ, ὅτι ὁ Κρόνος σημαίνει τὸν νοῦν· διὰ τοῦτο οὖν ἐκεῖθεν ὁ νόμος·
 5 ἰστέον δέ, ὅτι τριττὴ ἢ φύσις τῶν ἐγκοσμίων μετὰ τὰ ὑπερ-
 κόσμια· ἐκεῖνα γὰρ καὶ ἄνευ σωμάτων παντελῶς καὶ τῶν οὐρανίων τυγχάνει ὄντα· τριττὰ οὖν ἐστὶ τὰ ἐγκόσμια· τὰ μὲν οὐράνια, τὰ δὲ χθόνια καὶ τὰ μεταξὺ τούτων, ἃ ἐστὶ πύρια, ἄερια, ὑδάτινα· τὰ μὲν οὖν οὐράνια ἔχει ὁ Ζεὺς, τὰ δὲ
 10 χθόνια ὁ Πλούτων, τὰ δὲ μεταξὺ ὁ Ποσειδῶν. πάλιν διὰ τού-
 των δυνάμεις ἐφεστηκυῖαι τούτοις σημαίνονται· ὁ γὰρ Ζεὺς σκῆπτρον διὰ τοῦτο ἔχει ὡς σημαίνων τὸ δικαστικόν, ὁ δὲ Ποσειδῶν διὰ τοῦτο τρίαιναν ὡς ἔφορος τοῦ τριτοῦ τούτου τοῦ μεταξὺ, ὁ δὲ Πλούτων κυανέαν διὰ τὸ σκοτεινόν· ὥσπερ
 15 γὰρ ἡ κυανέα κρύπτει τὴν κεφαλὴν, οὕτως καὶ αὕτη ἡ δύνα-
 μεις τῶν ἀφανῶν ἐστὶ.

καὶ μὴ νομίσητε, ὅτι οἱ φιλόσοφοι λίθους τιμῶσι καὶ τὰ 5
 εἰδῶλα ὡς θεῖα, ἀλλ' ἐπειδὴ κατ' αἴσθησιν ζῶντες οὐ δυνά-
 μεθα ἐφικέσθαι τῆς ἀσωμάτου καὶ ἀύλου δυνάμεως, πρὸς
 10 ὑπόμνησιν ἐκείνων τὰ εἰδῶλα ἐπινενόηται, ἵνα ὁρῶντες ταῦτα
 καὶ προσκυνοῦντες εἰς ἔννοιαν ἐρχώμεθα τῶν ἀσωμάτων καὶ
 ἀύλων δυνάμεων. λέγεται τοίνυν καὶ τοῦτο παρὰ τῶν ποιητῶν,
 ὅτι ὁ Ζεὺς τῇ Θέμιδι μιγείς ἐποίησε τρεῖς θυγατέρας Εὐνο-
 15 μίαν, Δίκην, Εἰρήνην· Εὐνομία μὲν οὖν πολιτεύεται ἐν τῇ
 ἀπλανεῖ· ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ καὶ ὡσαύτως ἡ αὐτὴ κίνησις καὶ οὐδὲν
 διηρημένον· ἐν μέντοι τῇ τῶν πλανωμένων ἡ Δίκη· ἐνταῦθα
 γὰρ ἡ τῶν ἀστέρων διάκρισις, ὅπου δὲ διάκρισις, ἐκεῖ χρεῖα
 20 δίκης τῆς πρὸς ἀξίαν νεμούσης· ἐνταῦθα δὲ ἡ Εἰρήνη, ἐπειδὴ
 καὶ ἡ μάχη ἐνταῦθα· ὅπου γὰρ μάχη, ἐκεῖ χρεῖα Εἰρήνης
 μάχη δὲ θερμοῦ ψυχροῦ, ὑγροῦ ξηροῦ, πλὴν καίπερ μάχη
 οὔσα συμβάλλεται· ταῦτα οὖν ἐστὶ τὰ ὑπὸ τῶν ποιητῶν. διὰ

22 Hes. theog. 901. Hymn. Orph. XLIII

16 mg. ση. τί λέγει περὶ εἰδῶλων 23. 24 mg. Εὐνομία ἀπλανής
 Δίκη πλανωμένη
 Εἰρήνη γένεσις

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

15

τοι τοῦτο καὶ τὸν Ὀδυσσεά λέγουσιν κατὰ θάλατταν πλα-
 νᾶσθαι βουλῇ τοῦ Ποσειδῶνος· σημαίνουσι γὰρ τὴν Ὀδύσ-
 σειον ζωὴν, ὅτι οὐδὲ χθονία ἦν, ἀλλ' οὐδὲ μὴν ἔτι οὐρανία,
 ἀλλὰ μέση· ἐπεὶ οὖν ὁ Ποσειδῶν τοῦ μεταξὺ τόπου κύριός
 ἐστι, διὰ τοῦτο καὶ τὸν Ὀδυσσεά φασὶ βουλῇ Ποσειδῶνος,
 ἐπειδὴ τὸν κληρὸν τοῦ Ποσειδῶνος εἶχεν· οὕτω γ' οὖν καὶ
 τοὺς μὲν φασὶ Διὸς υἱούς, τοὺς δὲ Ποσειδῶνος, τοὺς δὲ Πλού-
 τωνος, πρὸς τοὺς κλήρους ἐκάστου· τὸν μὲν γὰρ ἔχοντα θείαν
 καὶ οὐρανίαν πολιτείαν Διὸς φαμεν υἱόν, τὸν δὲ χθονίαν
 Πλούτωνος, τὸν δὲ τὴν μεταξὺ Ποσειδῶνος, καὶ πάλιν ὁ
 Ἥφαιστος δύνάμεις τις ἐστὶν τοῖς σώμασιν ἐφεστηκυῖα, καὶ
 διὰ τοῦτο εἶπεν περὶ αὐτοῦ· πᾶν δὲ ἡμᾶρ φερόμεν, ἐπειδὴ
 αἰετῶν σωμάτων ἐπιμελεῖται· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐν φύσσει
 ἐργάζεται ἀντὶ τοῦ ἐν ταῖς φύσεσιν· αὕτη γὰρ ἡ δύναμις
 6 προάγει τὴν φύσιν εἰς τὸ κήδεσθαι τῶν σωμάτων. ἐπεὶ τοίνυν 15
 μέμνηται ἐνταῦθα μακάρων νήσων καὶ δίκης καὶ τίσεως καὶ
 δεσμοτηρίου, εἵπωμεν τί ἐστὶν ἕκαστον αὐτῶν; οἱ μὲν οὖν γεω-
 γράφοι φασὶ τὰς μακάρων νήσους περὶ τὸν Ὠκεανὸν εἶναι
 κακεῖ ἀπιέναι τὰς ψυχὰς τὰς εὖ βεβιωκυῖας· τοῦτο δὲ ἀνόητον·
 κνήμωνα γὰρ βίον οὕτως ἔζων αἱ ψυχὰς ἐκεῖ ἐξωτάτω ἀπιοῦ- 20
 σαι ὥς μηδενὸς θέλουνσαι μετέχειν· τί οὖν φαμεν; ἰστέον, ὅτι
 οἱ φιλόσοφοι τὸν βίον τὸν ἀνθρώπειον θαλάττῃ ἀπεικάζουσιν
 διὰ τὸ ταραχῶδες καὶ γόνιμον καὶ ἄλμυρόν καὶ ἐπίπονον· δεῖ
 δὲ εἰδέναι, ὅτι αἱ νῆσοι ὑπερκύπτουσι τῆς θαλάσσης ἀνω-
 τέρω οὔσαι· τὴν οὖν πολιτείαν τὴν ὑπερκύψασαν τοῦ βίου 25
 καὶ τῆς γενέσεως μακάρων νήσους καλοῦσιν· ταῦτόν δέ ἐστι
 καὶ τὸ Ἠλύσιον πεδίον· διὰ τοι τοῦτο καὶ ὁ Ἡρακλῆς τελευ-
 ταῖον ἄθλον ἐν τοῖς Ἑσπερίοις μέρεσιν ἐποιήσατο ἀντὶ τοῦ
 κατηγωνίσασθαι τὸν σκοτεινὸν καὶ χθόνιον βίον· καὶ λοιπὸν ἐν
 ἡμέρᾳ ὅ ἐστιν ἐν ἀληθείᾳ καὶ φωτὶ ἔξῃ· ἰστέον δέ, ὅτι δια- 30
 7 φέρει τίσις δίκης· ἡ μὲν γὰρ δίκη καθολικωτέρα ἐστίν· φέρε-
 ται γὰρ καὶ κατὰ τῶν ἀνοσίων ἢ δίκη τιμωρουμένη αὐτούς,
 φέρεται δὲ καὶ κατὰ τῶν δικαίων ἀπολαύειν παρέχουσα ἐπι-

15 mg. περὶ τῶν μακάρων καὶ τῶν περὶ αὐτὰς μυθολογουμέ-
 νων ἀλληγορία 30 mg. τίνι διαφέρει τίσεως δίκη

27 πεδίον s παιδίον M

29 σκοτεινὸν] -ει- ex -ι- in ras.

καρπιῶν· ἡ δὲ τίσις μερική ἐστι κατὰ μόνων τῶν ἡμαρτηκό-
των γινομένη· τί δέ ἐστι τὸ εἶναι ἐν τῇ τίσει δεσμωτήριον·
ἰστέον, ὅτι οἱ φιλόσοφοι οἴονται σήραγγας ἔχειν τὴν γῆν
ὥσπερ τὴν κίσηριν, καὶ ὅτι διατέτρηται ἄχρι τοῦ ἐσχάτου τοῦ
κέντρου αὐτῆς· ἐνταῦθα δὲ κατὰ τὸ κέντρον διαφόρους τινὰς
τόπους καὶ πυρίνους καὶ καταψύχρους καὶ χαρωνίας δυνάμεις
εἶναι, ὡς δηλοῦσιν αἱ ἀναθυμιάσεις τῆς γῆς· καλεῖται οὖν
οὗτος ὁ τόπος ὁ ἐσχατος Τάρταρος· δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι
μένουσιν ἐνταῦθα αἱ ψυχαὶ αἱ κακῶς βιώσασαι χρόνον τινά,
ἄχρι οὗ τὸ ὄχημα αὐτῶν δῶ δίκη· ἐπειδὴ γὰρ ὡς εἴρηται
διὰ γλυκυθυμίαν ἡμαρτον, δι' ἀλγύνσεως καὶ κολάζονται·
ἰστέον οὖν, ὅτι τὸ δεσμούμενον ἀκίνητον μένει κρατούμενον·
ἐπεὶ οὖν φερόμεναι ἐν τῷ Ταρτάρῳ, οὐκέτι κινουῦνται· κέντρον
γὰρ ἐστι τῆς γῆς καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ κατωτέρω· εἰ γὰρ κι-
νηθῶσιν, πάλιν ἄνω ἀπέρχονται· τὰ γὰρ ὑπὲρ τὸ κέντρον ἄνω
ἐστίν· διὰ τοῦτο οὖν ἐκεῖ ἐστι τὸ δεσμωτήριον τῶν δαιμο-
νίων καὶ χθονίων δυνάμεων ἐφισταμένων· τὰς δαιμονιώδεις
γὰρ δυνάμεις διὰ τοῦ Κερβέρου κυνὸς καὶ τῶν τοιούτων ση-
μαίνουσιν· καὶ ἰδοὺ ἔχεις ἐντεῦθεν διαφορὰν θείων καὶ νερ-
τερίων δυνάμεων.

p. 523a. ἦν οὖν νόμος ὅδε.

εἴρηται πολλάκις, ὅτι ἐπὶ τοῦ θείου οὐδὲ τὸ ἦν οὐδὲ τὸ 8
ἔσται λέγεται· ἐπειδὴ τὸ μὲν ἦν παρῆλθεν καὶ οὐκέτι ἐστίν,
τὸ δὲ ἔσται ἀτελὲς καὶ μήπω ὄν· οὐδὲν δὲ τούτων ἐπὶ τοῦ

2 Olympiod. in Plat. Phaed. C III νη'

2 mg.

3 σήραγγας 5 σίραγγας M
10 δῶ 5 δῶ M

7 εἶναι supr. lin. add. M^c

θείου ἐννοῆσαι δυνατόν· οὐδὲ οὖν τὸ ἦν οὐδὲ τὸ ἔσται ἐπὶ αὐτοῦ λέγεται· τὸ δὲ ἔστιν αἰεὶ· ἐπεὶ τοίνυν ὁ Πλάτων ὥς μῦθον πρόφερει τοῦτον, διὰ τοῦτο εἶπεν τὸ ἦν ἵνα δῶ χώραν τῷ μύθῳ· ἐπειδὴ δὲ οὐ ποιητικὸς ὁ μῦθος ἀλλὰ φιλόσοφος, ἐπήγαγεν καὶ τὸ αἰεὶ ἔστιν, ἢ τὸ αἰεὶ ἔστιν εἶπεν, ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ Κρόνου εἶπεν προενηνέχθαι, ὃ ἀπὸ τοῦ νοῦ· ταῦτα δὲ αἰεὶ ἔστιν.

p. 523 a. καὶ ὁσίως.

- 9 δίκαιος λέγεται ὁ περὶ ἀνθρώπους φυλάττων τὰ δίκαια· ὅστις δὲ καὶ περὶ τὸ θεῖον εὖ ἔχει, οὗτος καὶ ὅσιος· ἀμέλει ἁνοσίους τοὺς ἀθέους ἀποκαλοῦμεν· δίκαιος οὖν καὶ ὁσιός ἐστιν ὁ καὶ θεὸν τιμῶν καὶ ἀνθρώποις τὰ πρὸς ἀξίαν νέμων.

XLVIII.

Πρᾶξις σὺν θεῷ μῆ.

p. 523 b. τούτων δὲ δικαστὰ ἐπὶ Κρόνου.

- 1 ἡ πολιτικὴ ἢ τε θεία καὶ ἡ ἀνθρωπίνη διαίρεσιν ποιεῖ τῶν ὄντων καὶ διαιρεῖ εἰς τε τοὺς ἄρχοντας ὃ ἔστι τοὺς δικάζοντας καὶ νομοθετοῦντας, καὶ εἰς τοὺς δικαζομένους· μῦθον τοίνυν παραδίδωσι τοιοῦτον, ὅτι πάλαι ὁ Πλούτων ἀπήγγειλεν τῷ Διὶ ὥς μοχθηρῶς αἱ δίκαι γίνονται καὶ παρ' ἀξίαν· εἰσὶν γάρ τινες οἱ εὖ βιώσαντες εἰς τὸν Τάρταρον ἔρχονται καὶ οὐκ ἀπιᾶσιν εἰς μακάρων νήσους. καὶ ἄλλοι αἰσχυρῶς βιώσαντες καὶ ὀφείλοντες τοῦ Ταρτάρου ἀπολαῦσαι καὶ εἰς τὰς μακάρων νήσους ἀπέρχονται. λέγει τοίνυν ὁ Ζεὺς· ὅτι ἐγὼ παύσω τὴν δίκην ταύτην, παύσω δὲ ποιήσας μηκέτι τοὺς δικάζοντας ἐν σώματι δικάζειν, ἀλλὰ γυμνοὺς καὶ τοὺς δικαζο-

9 mg.

τὸ δίκαιον

πρὸς τὸ θεῖον
ὅσιον

πρὸς ἀνθρώπους
δίκαιον ὃ μετὰ νοῦ

πρὸς τὰ ἄλογα ζῶα
κηδεμονικόν

3 δῶ 5 δῶ M

μένους ὁμοίως οὐκέτι ἐν σώμασιν ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς γυμνοὺς·
 πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἀφελῶ τὴν πρόγνωσιν τοῦ θανάτου, ὥστε
 μὴ εἰδέναι πότε ἀποθνήσκουσιν· οὕτως μὲν οὖν ὁ μῦθος ὡς
 μῦθος προιὼν τὰ ἅμα ὄντα ἀεὶ οὐ φυλάττει ἅμα, ἀλλὰ διαι-
 ρεῖ εἰς τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, καὶ πρότερα τὰ ἀτελέστερα
 λέγει, εἰθ' οὕτως τὰ τέλεια· δεῖ γὰρ ἀπὸ τῶν ἀτελῶν ἐπὶ τὰ
 τέλεια προκόπτειν. ὃ δὲ λέγω τοῦτό ἐστιν· φησὶν ὁ μῦθος, ὅτι
 πάλαι μὲν ἐν σώμασιν ἦσαν οἱ δικάζοντες, νῦν δὲ γυμνοί· καὶ
 ὅτι πάλαι μὲν μοχθηρῶς ἐγίνοντο οἱ δίκαι, νῦν δὲ ἀγαθῶς·
 ἰδοὺ τοίνυν ὅτι διαιρεῖ· δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ὡς μῦθος τοῦτο
 ποιεῖ, ἐπεὶ κατὰ ἀλήθειαν ὡς δείξομεν καὶ ἀεὶ γυμνοὶ οἱ δικασταὶ
 καὶ ἀεὶ μετὰ σωμάτων καὶ ἀεὶ οἱ δικαζόμενοι γυμνοὶ καὶ ἀεὶ μετὰ
 σωμάτων· καὶ ἀεὶ μοχθηραὶ δίκαι καὶ ἀεὶ κάλλισται. εἵπωμεν οὖν 2
 τὰς ἐξηγήσεις τοῦ μύθου καὶ ἀναφαίνεται τοῦτο· φησὶν ὁ Πλά-
 των, ὅτι μοχθηραὶ γίνονται αἱ δίκαι, καὶ οἱ μὲν κακῶς βιοῦν-
 τεσ ἀποστέλλονται εἰς μακάρων νήσους, οἱ δὲ εὖ πολιτευσά-
 μενοι εἰς Τάρταρον. τοῦτο σημαίνει τὴν δίκην τὴν ἡμετέραν
 τὴν τοῦ βίου τούτου· ἡμεῖς γὰρ πολλάκις μοχθηροῦ ἀνθρώ-
 που ἀποθνήσκοντός φαμεν· ὅτι βαβαὶ οἷος ἄνθρωπος θεῖος
 ἀπέθανεν· ἀπέλθοι εἰς μακάρων νήσους· καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς κατὰ
 τὴν ἡμετέραν κρίσιν οὐ πέμπομεν αὐτὸν εἰς Τάρταρον ὡς
 ἄθλιον, ἀλλ' εἰς μακάρων νήσους. τοῦτο δὲ ποιοῦμεν ἐμπα-
 θῶς κρίνοντες· πολλάκις γὰρ καὶ ἴσμεν, ὅτι μοχθηρὸς ἦν,
 ἀλλ' ἐπειδὴ συνεκρότει ἡμᾶς ἢ γ' οὖν τρέφων ἢ κέρδη περι-
 ποιῶν ἢ τι ἕτερον εὐφημοῦμεν αὐτὸν ὡς ἀγαθόν· ἔστι δὲ ὅτε
 οὐκ ἐμπαθῶς ζῶντες ταῦτα ποιοῦμεν ἀλλὰ ἀπαθῶς μὲν ἡπα-
 τημένως δέ· πολλάκις γὰρ νομίζομεν κατὰ τὸ φαινόμενον
 ἀγαθὸν αὐτὸν εἶναι καὶ διὰ τοῦτο ἐπαινοῦμεν, ἡπατήμεθα δέ·
 ἔχει γὰρ κεκρυμμένην κηλίδα. ἰδοὺ οὖν, ὅτι ἡμεῖς κακῶς κρί-
 νομεν. οἱ δὲ θεῖοι δικασταὶ καλῶς. ἴσασι γὰρ τοὺς τε ὀφεί-
 λοντας εἰς τὸν Τάρταρον ἀπελθεῖν καὶ τοὺς εἰς τὰς μακάρων
 νήσους· πρὸς οὖν τὴν ἡμετέραν κρίσιν ὁ μῦθος εἶπεν μοχθη-
 ρῶς γίνεσθαι τὰς δίκας· ὅρα τοίνυν, ὅτι καὶ ἡμεῖς ἀεὶ διε-
 στραμμένως καὶ μοχθηρῶς κρίνομεν καὶ τὰ θεῖα ἀεὶ θείως·
 ὁ μέντοι μῦθος ἀπὸ τῶν ἀτελῶν ἀρξάμενος καὶ εἰπὼν, ὅτι

- πάλαι μοχθηρῶν αἱ δίκαι ἐγίνοντο ἐπὶ τὰ τέλεια χωρεῖ φάσκων, ὅτι νῦν δὲ δικαίως. διὰ τί δὲ μὴ ὁ Ζεὺς ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦτο ἐποίησεν, ἀλλ' ὁ Πλούτων ἀγγέλλει αὐτῷ; φαμέν· ὅτι διὰ τούτου σημαίνεται, ὅτι αἰεὶ τὰ χείρονα πρὸς τὰ κρείττονα ἐπιστρέφει, ὥς χείρων οὖν δύναμις ἐπὶ τὴν δικαστικὴν δύναμιν ἐπιστρέφει· ταῦτα μὲν οὖν περὶ τοῦ εἰπεῖν τί σημαίνει τὸ τῶν μοχθηρῶν δικῶν. ἔλθωμεν δὲ πάλιν εἰς τὸ δεῖξαι τί ἐστὶ τὸ πάλαι μὲν ἐν σώμασι, νῦν δὲ γυμνοί· πάλιν κἀνταῦθα τὸ ἅμα ὁ μῦθος διαιρεῖ καὶ ἀπὸ τῶν ἀτελεστέρων ἡμᾶς ἐπὶ τὸ τέλειον προκαλεῖται· δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι κἀνταῦθα τὸν τε βίον ἡμῶν τοῦτον αἰνίττεται καὶ τὸν ἐκεῖ· ἡμεῖς μὲν γὰρ ἐν σώμασιν ὄντες κρίνομεν ἐν σώμασιν ὄντας τοὺς κρινομένους· ἐντεῦθεν δὲ ἀπάτη γίνεται· διὰ γὰρ τὸν πλοῦτον τὸν περικείμενον καὶ τὴν πολλὴν περιουσίαν τοῦ κρινομένου ἀναγκαζόμεθα κακῶς κρίνειν, καὶ κεχαρισμένα λέγειν ἄρχουσι καὶ τοῖς τοιούτοις. ἐκεῖ δὲ γυμνοὶ οἱ δικασταί· ὥσπερ γὰρ οἱ διὰ σφέκλου ὀρῶντες οὐ καθαρῶς ὀρῶσιν, οὕτως καὶ οἱ μετὰ σωμάτων κρίνοντες οὐκ ἀκραιφνῶς κρινούσιν· γυμνοὶ οὖν οἱ ἐκεῖ δικασταί, ὡσαύτως καὶ οἱ κρινόμενοι· οὐ γὰρ ἐξαπατῶσι περιουσίᾳ χρημάτων τοὺς δικαστάς· ἰδοὺ οὖν καὶ περὶ τοῦ αἰεὶ τε γυμνοὶ οἷ τε δικάζοντες καὶ οἱ δικαζόμενοι καὶ αἰεὶ μετὰ σωμάτων, ἀλλ' ὥς μῦθος τὸ ἀτελὲς προέταξεν ἐπὶ τὸ γυμνὸν καὶ τέλειον ὀδεύων. ταῦτα δὲ οἱ ἐξηγηταὶ ἠδυνήθησαν ἐλεῖν διὰ βάθους χωρήσαντες τῶν Πλατωνικῶν λέξεων·
- 4 σαφῶς γὰρ ταῦτα βοᾷ καὶ οὐδὲν ἕτερον. ἐπεὶ τοίνυν εἰρήκαμεν καὶ περὶ τούτου λοιποὶ καὶ τὸ τρίτον ζητήσωμεν. τί ἐστὶ τὸ ἀφελεῖν τὴν πρόγνωσιν τοῦ θανάτου; φαμέν γὰρ ὅτι ὥς ἀγαθὸν τι ἐποίησε τὴν πρόγνωσιν τοῦ θανάτου ἢ ὥς κακόν· εἰ μὲν γὰρ ὥς ἀγαθόν, διὰ τί νῦν ἀφήρηται αὐτὴν ἀγαθὴν οὔσαν; εἰ δὲ ὥς κακὸν αὐτὴν οὔσαν ἀφείλατο, διὰ τί ὅλως κακὸν τι οὔσαν αὐτὴν προήγαγεν ἐξ ἀρχῆς; ἐπεὶ οὖν ταῦτα ἀπορεῖται κατὰ τὸ φαινόμενον, δεῖ εἰπεῖν τὴν κεκρυμμένην ἀλήθειαν. φασὶ τινες, ὅτι καλῶς ἐποίησεν ἀφελόμενος τὴν πρόγνωσιν τοῦ θανάτου· εἰ γὰρ ἤδειμεν, πότε ἀποθνήσκομεν,

7 mg. β' 26 mg. γ' ἀπορία
αἰτίαν ἀγνοοῦμεν τὸν θάνατον

33 mg. λύσις ση. δι' ἣν

εἶχομεν αἰεὶ κακῶς καὶ ἀδικῶς βιοῦν, καὶ πρὸς τῇ ὥρᾳ τοῦ
θανάτου μικρὰν τινα μοῖραν ἀγαθοῦ ἐργάζεσθαι καὶ δοκεῖν
ἀγαθῶς πολιτεύεσθαι, νῦν δὲ μέγιστον ἀγαθὸν τὸ μὴ εἰδέναι
τὸν καιρὸν τοῦ θανάτου· ἀναγκαζόμεθα γὰρ αὐτοκινήτως
5 ἐνεργεῖν καὶ τῷ ὄντι ὡς λογικοί· ἀμέλει καὶ ὁ Ἐπίκτητός φησιν,
ὅτι μάλιστα τὸν θάνατον ἐν νῷ ἔχε καὶ οὐ ποιήσεις τι φαῦ-
λον ἐν τῷ πανδοκείῳ τούτῳ· καὶ ἄλλῳς μὲν οὖν καὶ τοῦτο λέ-
γεται. δεῖ δὲ εἰπεῖν τί ἐστὶ τὸ πάλαι μὲν εἶναι πρόγνωσιν, νῦν
δὲ ἀφηρηθῆναι αὐτήν. χρὴ γινώσκειν, ὅτι τρεῖς εἰσὶν ἀντιθέ-
01 10 σεις· πρώτη μὲν ἡ ζητοῦσα, εἰ ἄρα ἐνταῦθα μόνον μετὰ τοῦ
σώματος βιοῖ ἡ ψυχὴ καὶ συμφθείρεται αὐτῷ, ἢ καὶ χωρί-
ζεται τοῦ σώματος καὶ μένει αὐτὴ καθ' αὐτήν. δευτέρα δέ,
ὅτι ἄρα ἐνταῦθα μόνον ἐν τῷ βίῳ τούτῳ κρίνεται ἢ καὶ ἐν
ἄλλῳ βίῳ, καὶ τρίτη ἄρα μόνοι ἄνθρωποι εἰσι κρίνοντες ἢ
01 15 καὶ θεία δύναμις. τούτων τοίνυν τῶν ἀντιθέσεων αἱ μὲν ἑτέ-
ραι τρεῖς ἀλλήλαις ἀντιστρέφουσιν, αἱ δὲ ἄλλαι πάλιν ἀλλή-
λαις· οἷον εἰ ἐνταῦθα μόνον βιοῖ ἡ ψυχὴ καὶ συμφθείρεται
τῷ σώματι, δῆλον ὅτι καὶ ἐνταῦθα μόνον κρίνεται καὶ ἀλλα-
χοῦ οὐ, καὶ ὅτι ἄνθρωποι μόνοι εἰσὶν οἱ κρίνοντες καὶ οὐ
02 20 θεία δύναμις· πάλιν αἱ ἄλλαι τρεῖς ἀλλήλαις ἰσοδυναμοῦσιν·
εἰ γὰρ αὐτὴ καθ' αὐτήν ἐστὶν ἡ ψυχὴ χωριζομένη τοῦ σώ-
ματος, δῆλον ὅτι καὶ κρίνεται ἐν ἄλλῳ βίῳ, καὶ ὅτι θεία δύ-
ναμις κρίνει καὶ οὐκ ἄνθρωποι· πάλιν οὖν ἐνταῦθα ὁ μῦ-
θος διακρίνει· ἡμεῖς μὲν γὰρ πρόγνωσιν θανάτου ταύτην
02 25 οἴομεθα τὴν ἐνταῦθα ἀπαλλαγὴν νομίζοντες μηκέτι κρίνεσθαι
αὐτήν, τὸ δὲ ἀληθὲς ἐκεῖ ἐστὶν ἡ ὄντως κρίσις· τὴν ἐνταῦθα
οὖν πρόγνωσιν ἀληθέστερον δὲ εἰπεῖν ἄγνοιαν ἀφαιρεῖται
ἡμῶν διδάσκων ἡμᾶς, ὅτι δεῖ πρὸς ἐκείνους τοὺς δικαστὰς
βλέπειν.

02 30 ὁ μῦθος τοίνυν πρὸς τὸν Καλλικλέα διδάσκων, ὥς οὐ δεῖ 5
τοῖς παροῦσι πείθεσθαι δικαιοταῖς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐκεῖ ὄρᾶν·
οὕτως γὰρ αὐτοκινήτως ἂν ἐνεργήσωμεν, ἐφ' ἡμῖν γὰρ ἐλέσθαι
ἀρετὴν καὶ μή· οὐδὲ γὰρ ἀναγκαστικόν· οὐδὲ γὰρ ἡ ἀστρο-

5 cf. Epictet. diss. IV 5, 15

5 mg. ση. τὸ Ἐπικτήτου παράγγελμα 10 mg. α' 12 mg. β'
14 mg. γ'

λογία ἔχει χώραν, ἐπεὶ οὕτως ἀνηρεῖτο ἡ πρόνοια καὶ οἱ νόμοι καὶ αἱ δίκαι· καὶ φησιν ὁ φιλόσοφος Ἀμμώνιος· ὅτι ἐγὼ οἶδα ἀνθρώπους τινάς, ὅσον κατὰ τὴν ἀστρολογίαν θέματα μοιχῶν ἔχοντας καὶ σωφρονοῦντας, περιγινόμενου τοῦ αὐτοκινήτου τῆς ψυχῆς· πρὸς τὴν ἀξίαν οὖν ἐκάστου καὶ τὸν κληρὸν δοκεῖ εἶναι τι ἡ ἀστρολογία· ἐπεὶ εἰ αὐτοκινήτως τις ἐνεργήσῃ οὐδὲν ἐκ ταύτης ἀποβήσεται· καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ διὰ τοῦ εἰσφέρειν τὸ ἐνδεχόμενον ἀποσεύεται αὐτήν, καὶ ὁ Πλωτῖνος δὲ ἐκ διαιρέσεως ἀναιρεῖ τὴν ἀστρολογίαν λέγων· ὅτι τὰ ἄστρα ἔμψυχά ἐστιν ἢ ἄψυχα· εἰ μὲν γὰρ ἄψυχα, ὅπερ οὐδέ ἐστιν, πῶς δύναται τι ποιῆσαι ἀψύχως ἐνεργοῦντα, εἰ δὲ ἔμψυχά ἐστι καὶ θειοτέρως ἢ καθ' ἡμᾶς ἐνεργεῖ, πῶς τῷδε μὲν τι πλοῦτον καὶ ἄλλα τινὰ χαρίζονται, τῷδε δὲ πενίαν καὶ ἄλλα ἀτυχήματα; δεῖ οὖν ὥς αὐτοκινήτους ἡμᾶς ἐνεργεῖν ὥς εἰδότας, ὅτι ἐφ' ἡμῖν τοῦτο. ἐπειδὴ δὲ λέγει, ὅτι τῷ Προμηθεῖ ἐκέλευσεν παῦσαι τὴν πρόγνωσιν, εἴπωμεν καὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ ποιητικοῦ κατὰ τὸν Προμηθεῖα μύθου· Προμηθεὺς ἐστὶν ὁ ἔφορος τῆς καθόδου τῶν λογικῶν ψυχῶν· τοῦτο γὰρ ἔργον τῆς λογικῆς ψυχῆς τὸ προμηθεῖσθαι καὶ πρὸ ἄλλου ἑαυτὴν γινώσκειν· τὰ μὲν γὰρ ἄλογα πληττόμενα τῇ πληγῇ συναισθάνεται, ἐπεὶ πρὸ πληγῆς οὐδὲν γινώσκει· ἡ δὲ λογικὴ καὶ πρὸ ἄλλου δύναται ἐπιβάλλειν τοῖς χρηστοῖς· διὰ τοῦτο γ' οὖν καὶ ὁ Ἐπιμηθεὺς εἰς τὸν ἔφορον τῆς ἀλόγου ψυχῆς λαμβάνεται, ὅτι ἐπὶ τῇ πληγῇ γινώσκει καὶ οὐ πρὸ ταύτης. ἔστιν οὖν Προμηθεὺς μὲν ἡ δύναμις ἢ ἐφηστηκυῖα τῇ καθόδῳ τῶν λογικῶν ψυχῶν, πῦρ δὲ ἐστὶν ἡ λογικὴ αὕτη ψυχὴ, ἐπειδὴ ὥσπερ τοῦτο ἀνώφορόν ἐστι, οὕτως καὶ ἡ ψυχὴ τὰ ἄνω διώκει καὶ τούτων ἀνέχεται· διὰ τί δὲ λέγεται κεκλοφέναι τὸ πῦρ;

7 cf. Aristot. phys. II 2, 193 b 23; Simplic. in Aristot. phys. 290, 1
9 Plot. II 3 28 Hesiod. theog. 566; cf. Olympiod. in Plat. Phaed. B ρ ξ η'

2 mg. ση. τί φησὶν ὁ φιλόσοφος Ἀμμώνιος, ὅτι τὸ τῆς ψυχῆς αὐτοκίνητον ὑπερισχύει τοῦ τῆς εἰμαρμένης νόμου 15. 16 mg. περὶ Προμηθεῖος καὶ Ἐπιμηθεῖος καὶ τῶν κατ' αὐτοὺς ἀλληγορία

3 ὅσον] seq. ÷ in ras. 23 τὸν] -ν supr. add. M^c

τὸ κλεπτόμενον ἀπὸ τοῦ οἰκείου τόπου εἰς ἀλλότριον μετὰγε-
 ται· ἐπεὶ οὖν καὶ ἡ λογικὴ ψυχὴ ἀπὸ τῶν ἄνω τῶν οἰκείων
 τόπων καταπέμπεται ἐνταῦθα ὡς εἰς ἀλλότριον, διὰ τοῦτο λέ-
 γεται καὶ κεκλέφθαι τὸ πῦρ· διὰ τί δὲ διὰ νάρθηκος; ὁ νάρ-
 5 θηξ σηραγγώδης ἐστὶ· σημαίνει οὖν τὸ ῥευστὸν σῶμα εἰς ὃ
 φέρεται ἡ ψυχὴ· διὰ τί δὲ παρὰ γνώμην τοῦ Διὸς κεκλοφέ-
 ναι; πάλιν ὁ μῦθος ὡς μῦθος διαγίνεται· ἀμφοτέροι μὲν γὰρ
 ἤθελον, ὃ τε Προμηθεὺς καὶ ὁ Ζεὺς, ἄνω μένειν τὴν ψυχὴν,
 ἀλλ' ἐπειδὴ ἔδει κατενεχθῆναι, ὁ μῦθος τὰ οἰκεῖα τοῖς προσ-
 10 ὡποις ἐποίησεν, καὶ τὸ μὲν κρεῖττον, ὃ ἐστὶ τὸν Δία, ὡς μὴ
 θέλοντα ποιεῖ, βούλεται γὰρ αὐτὴν αἰετῶν εἶναι, τὸ δὲ χει-
 ρον ἀναγκάζει κατέλκεσθαι αὐτήν. δέδωκε τοίνυν τὴν Παν- 7
 δώραν γυναῖκα· ἀντὶ τοῦ τὸ θηλυπρεπές· τί δὲ ἐστὶ τοῦτο; ἡ
 ἄλογος ψυχὴ· ἐπειδὴ γὰρ ἡ ψυχὴ πέπτωκεν ἐνταῦθα, οὐκ
 15 ἠδύνατο δὲ ἀσώματος οὔσα καὶ θεῖα ἀμέσως σώματι συναφθῆ-
 ναι, συνάπτεται διὰ τῆς ἀλόγου ψυχῆς· διὰ τοῦτο γὰρ Παν-
 δώρα λέγεται, ἐπειδὴ ἕκαστός φησι τῶν θεῶν δῶρον αὐτῇ
 ἔχαρίσατο· σημαίνεται δὲ διὰ τούτου, ὅτι ἡ ἔλλαμψις τοῖς
 τῇδε διὰ τῶν οὐρανίων σωμάτων· ἔφη γάρ, ὅτι τρέπεσθε
 20 ὑμεῖς κατὰ τῶν καταδεεστέρων· ἐπειδὴ γάρ, ὡς τὸ φῶς αὐτῇ
 τῇ ἐνεργείᾳ φωτίζει, οὕτως καὶ ὁ θεὸς αὐτῇ τῇ ἐνεργείᾳ κοσ-
 μοποιεῖ· ἔδει οὖν τέλειον εἶναι τὸν κόσμον, τὸ δὲ τέλειον ἔχει
 ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ τέλη· ἔχρην οὖν καὶ τρύγα καὶ ἔσχατον
 ἔχειν τὸν κόσμον, ἵνα ἡ τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ· εἶπεν δὲ ὁ
 25 Ἡσίοδος, ὅτι δέδωκεν ἡμῖν αὐτὴν καὶ ἐλάβομεν αὐτὴν
 ἔδον κακὸν ἀμφαγαπῶντες,

σημαίνων ὡς διὰ τῆς ἀλόγου ψυχῆς ἡ ἐμπαθὴς ἡμῖν ψυχὴ
 προσγίνεται. ταῦτα καὶ περὶ τούτων. ἐπεὶ δὲ καὶ Μίνω καὶ
 Ῥαδάμανθυν φησιν ὁ μῦθος δικάζειν, φαμέν· ὅτι ψυχὰς θεο-
 30 φιλεῖς λέγει· οὐδὲν γὰρ θαυμαστὸν εἶναι βεβιωκυίας ψυχὰς εἰδέ-
 ναι τὰ ἄλλων ψυχῶν ἀμαρτήματα, πλὴν μέντοι εἰ καὶ ἴσασι
 καθ' ἑαυτὰς ἔχουσιν, οὐ δικάζουσιν· δικαστοῦ γὰρ ἐστὶν

26 Hesiod. opp. 58

28 mg. περὶ Μίνω καὶ Ῥαδαμάνθυνος ἀλληγορία

32 δικαστοῦ] post δικα- seq. ÷ in ras.

ἐπιθεῖναι τὴν ψῆφον· ὅτι γὰρ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος Μίνως ἢ
 Ῥαδάμανθυς δῆλον, πρῶτον μὲν ὅτι ἐκεῖ ἄνθρωποι οὐ δικά-
 ζουσιν, ἔπειτα δὲ εἴ εἰσιν ἄνθρωποι δικάζοντες, ἄρα πρὶν
 οὗτοι ἀπέλθωσιν ἐκεῖ, αἱ ψυχαὶ οὐκ ἐδικάζοντο καὶ ἐκρί-
 νοντο; γνωρίζουσι δὲ καὶ ἀλλήλας αἱ ψυχαὶ ἐκεῖσε ἄσωμάτως
 ἐνεργοῦσαι μετὰ τὸ καθαρθῆναι· ταῦτα ἡμῖν εἴρηται καὶ οὐδὲν
 ἔτι δύσκολον ἐν τῷ λόγῳ.

p. 523 c. ζῶντες γὰρ κρίνονται.

- 8 ἰδοὺ ἐκ τούτων πάντων ἐστὶν ἐλεῖν, ὅτι περὶ τῶν ἐνταῦθα
 λέγει καὶ τῶν ἐκεῖσε.

p. 523 d. ὁ φθαλμοὺς καὶ ὦτα καὶ ὅλον τὸ σῶμα.

- 9 ἰδοὺ πῶς περὶ τῶν ἐνταῦθα κρινόντων καὶ κρινομένων σα-
 φῶς βοᾷ.

p. 523 b. ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ.

- 10 αὕτη ἡ λέξις ἀνωτέρω κεῖται πλησίον τῆς ἀρχῆς τῆς πρά-
 ξεως, ἀλλὰ κατὰ λήθην ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ ἐξηγήσεως οὐκ
 ἔτυχεν. ἡμέραν ἐκείνην καλεῖ ἢ τὸν βίον τοῦτον ἢ τὴν τοῦ
 θανάτου ὥραν· διὰ γὰρ τοῦτο ἔφη καὶ ὁ Σόλων· ὅρα τέλος
 μακροῦ βίου· φησὶν οὖν, ὅτι οἱ ζῶντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ θά-
 νάτου ἐδίκασον κρίνοντες, εἴτε καλὸς ἦν ὁ ἀποθνήσκων εἴτε
 φαῦλος, μὴ εἰδότες, ὅτι ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐκεῖσε δικασταὶ πρὸς
 οὓς δεῖ ὁρᾶν· ἐκεῖνοι γὰρ ἀδεκάστως δικάζουσιν ὑπὸ μηδενὸς
 ἀπατώμενοι· οὐ γάρ ἐστιν ἐκείνους ποτὲ δωροδοκηθῆναι.

18 Sol. fr. 27, 17

18 mg. ση. περὶ Σόλωνος

19 ζῶντες ζ ζῶν M

XLIX.

Προᾶξις σὺν θεῷ μῦθ'.

p. 523 e. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα ἐγνωνκὼς πρότερον
ἢ ὑμεῖς.

πάννυ φιλανθρώπως ποιῶν ὁ Πλάτων λέγει τι καὶ ἀληθὲς 1
5 ἐν τῷ μύθῳ, ἵνα μὴ ἐμμένωμεν ἐν τῷ μύθῳ καὶ καταφρονῶ-
μεν τῆς ἐν βάθει κεκρυμμένης ἀληθείας· ἐπεὶ τοίνυν ἔφη ὁ
μῦθος, ὅτι πάλαι μὲν μοχθηρῶς ἐγίνοντο αἱ δίκαι, ὕστερον
δὲ ὁ Πλούτων καὶ οἱ αὐτοῦ ἐπιμεληταί, ὃ ἐστὶν αἱ ἀγγελικαὶ
δυνάμεις, ἦλθον πρὸς τὸν Δία καὶ εἰρήκασιν, ὅτι κακῶς γί-
10 νονται καὶ δεῖ διορθωθῆναι· ἐπεὶ οὖν ταῦτα εἶπεν ὁ μῦθος,
ἵνα μὴ μείνωμεν ἐπὶ τοῦ φαινομένου, ποιεῖ τὸν Δία λέγοντα,
ὅτι ἐγὼ πρότερος ὑμῶν ἐγνωνκα ταῦτα, καὶ ἐποίησα τοὺς ἐμαν-
τοῦ υἱοὺς δικαστάς· ἰδοὺ οὖν, ὅτι ὁ μὲν μῦθος ὥς μῦθος τὰ
ἅμα τῇ φύσει διακρίνει, καὶ ἀπὸ τῶν ἀτελεστέρων φέρει ἡμᾶς
15 ἐπὶ τὰ τελειότερα, ὥστε οὖν ἥδει ὁ θεός· εἰ γὰρ αὐτῷ τῷ
εἶναι παράγει τὰ τῇδε, πῶς οὐκ οἶδεν πάντα τὰ γινόμενα,
ὅς καὶ ἔφη ὅτι

καὶ κωφοῦ ξυνίημι καὶ οὐ λαλέοντος ἀκούω.
ἐπεὶ τοίνυν εἴρηται ταῦτα, εἵπωμεν· διὰ τί παῖδες μὲν Διὸς
20 καλοῦνται οὗτοι; διὰ τί δὲ οἱ μὲν τοὺς ἐν Ἀσίᾳ κρίνουσιν,
οἱ δὲ τοὺς ἀπὸ Εὐρώπης; οὐ δήπου γὰρ ταῦτα οὕτως ἔχει.
δεῖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι εἰ ταῦτα ὥς ἀληθῆ λάβωμεν, γελοῖος
ἔσται ὁ λόγος· πρῶτον μὲν ποιούντων ἡμῶν κάκει ἀνθρώπους
πάλιν δικάζειν, ἔπειτα δὲ πῶς καὶ θεοὶ ἀνθρώπους πάλιν δι-
25 κάζειν, ἔπειτα δὲ πῶς καὶ θεοὶ ἀνθρώπους τίκτουσι· γελοῖον

18 cf. Porphy. vit. Plot. 22

18 mg. οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμον τ' ἀριθμὸν καὶ μέτρα θαλάσσης,
καὶ κωφοῦ ξυνίημι καὶ οὐ λαλέοντος ἀκούω,
ὁδμὴ μ' ἐς φρένας ἦλθε κατὰ ῥῖν' οἷα χελώνης,
ἐψομένης ἐν χαλκῷ ἅμ' ἀρνείοισι κρέασιν,
ἢ χαλκὸς μὲν ὑπέστρωται, χαλκὸς δ' ἐπίκειται

2 πρότερον M Plutarchus πρότερος codd. Plat., Stob.

γὰρ καὶ ἄπιστον· ἄλλως τε καὶ συμβαίνει τοὺς πρὸ τούτων
 τῶν ἀνδρῶν τεθνηκότας μὴ κεκρίσθαι, ἐπειδὴ οὐκ ἦν ὁ κρί-
 νων, πρὸς τούτοις δὲ καὶ οὐ κρίνονται αἱ τοῦ παντὸς κόσμου
 ψυχαί· οὐδὲ γὰρ ὅλος ὁ κόσμος εἰς Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην με-
 μέρισται, ἀλλ' ἢ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένη, ἐπεὶ ἐν τῇ ἀντοικου- 5
 μένῃ σφαιροειδοῦς οὔσης τῆς γῆς οὐκ ἔστιν Εὐρώπη ἢ Ἀσία,
 2 εὐρεθήσονται οὖν αἱ ψυχαὶ ἐκεῖναι μὴ κρινόμεναι. εἴπωμεν
 οὖν τὸ ἀληθὲς πρὸς τὴν ζωὴν, ἣν ἕκαστος ἔχει, λέγεται πα-
 τέρα ἔχειν θεὸν συμβολικῶς, οἷον ὁ νοερῶς ἐνεργῶν, λέγεται
 Κρόνου παῖς, ἐπειδὴ θεοειδῶς ἐνεργεῖ· ὡσαύτως καὶ ὁ δι- 10
 καστικὸς λέγεται Διὸς υἱός· ἐπειδὴ οὖν οὗτοι οἱ τρεῖς, ὃ τε
 Μίνως καὶ ὁ Ῥαδάμανθυς, οἳ τινες τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας ἔκρι-
 νον, καὶ ὁ Αἰακός, ὅστις τοὺς ἐκ τῆς Εὐρώπης, δικαστικὴν
 ζωὴν ἐσχήκασιν ἐνταῦθα, διὰ τοῦτο παῖδας Διὸς αὐτοὺς ὁ
 μῦθος λέγει, καὶ δικάζειν ἐκεῖ. τί δὲ σημαίνει Ἀσία καὶ Εὐ- 15
 ρώπη; ἰστέον ὅτι ἡ μὲν Ἀσία ὡς ἴσμεν ἀνατολική ἐστιν, ἡ δὲ
 Εὐρώπη δυτικωτέρα· ἀναλογεῖ δὲ τὰ μὲν ἀνατολικά διὰ τὸ
 φῶς τοῖς οὐρανίοις, ἡ δὲ Εὐρώπη διὰ τὴν κρύψιν τοῖς χθο-
 νίοις· διὰ οὖν τούτων τῶν δύο, τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώ-
 πης, τὴν τε οὐρανίαν καὶ τὴν χθονίαν πολιτείαν δηλοῖ· ἔστι 20
 δὲ καὶ μέση πολιτεία, ἣν σημαίνει διὰ τῆς τῶν ἄκρων δι-
 δασκαλίας· εἰρηκῶς γὰρ οὐρανίαν καὶ χθονίαν πολιτείαν δηλοῖ
 καὶ τὴν μέσην, ὥσπερ καὶ ἀνωτέρω εἰρηκῶς τὰς μὲν εἰς μα-
 κάρων νήσους ἀπιέναι, τὰς δὲ εἰς τὸν Τάρταρον ἐδήλωσεν καὶ
 τὰς μέσης ζωῆς οὔσας ψυχάς. ἄξιον δὲ ζητῆσαι, διὰ τί δύο 25
 μὲν δικάζειν τοὺς ἐξ Ἀσίας, ἓνα δὲ τοὺς ἐξ Εὐρώπης· καὶ γὰρ
 ἔδει τὸ ἀνάπαλιν εἰπεῖν, εἴ γε τὰ οὐράνια πρὸς τῇ μονάδι
 ἐστίν, τὰ δὲ χθόνια πρὸς τῇ δυάδι· λέγομεν τοίνυν ὅτι οὐδὲ
 ἐνταῦθα λαμβάνει δύο μονάδας καὶ τὴν μίαν μονάδα ἐξηρη-
 μένην· τί γὰρ εἶπεν ὁ μῦθος; ὅτι τὰ πρεσβεῖα δώσω τῷ 30
 Μίνῳ, ἵνα εἰ ἀπόρητον, οἱ δύο ὃ τε Ῥαδάμανθυς καὶ ὁ Αἰα-
 κὸς ἀναφέρουσι τῷ Μίνῳ. ὁρᾷς πῶς ἡ δυὰς ἡρτῆται ἐκ τῆς
 οὐρανίας μονάδος; ἀποροῦσιν οὖν οἱ ἐκεῖ δικασταί· φαμέν·
 ὅτι ἐπειδὴ εἴωθεν ἡ ἀπορία γινῶσιν τίκτειν, τὴν καταδεεστέ-

25 mg. ἀπορία 28 mg. λύσις 32 mg. ἀπορία 33 mg. λύσις

26 τοὺς 5 τὸν M

ραν γνῶσιν ὡς πρὸς τὴν θείαν γνῶσιν καὶ ἐξηρημένην ἀπο-
ρίαν ἐκάλεσεν. ἐπεὶ οὖν αἱ καταδεεστέραι δυνάμεις ἤρτηνται 3
τῆς μίας πάντων ἀρχῆς, διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν. λέγει δὲ καὶ
τὸν τόπον, ἐνθα δικάζουσιν οὗτοι, καὶ φησιν, ὅτι ἐν τῷ λει-
5 μῶνι καθεύδονται καὶ δικάζουσιν ἐν τριοδία· τί τοίνυν ἐστὶν ὁ
λειμών; ἰστέον, ὅτι τὴν γένεσιν ὑγρὰν καλοῦσιν οἱ παλαιοί·
οὕτω γ' οὖν καὶ λέγεται περὶ τῆς ψυχῆς·

ψυχῆσιν βροτέαις θάνατος ὑγρῇσι γενέσθαι, διὰ τὸ ρευ-
στὸν καὶ ὑδρηλὸν καὶ διὰ τὸ ἀνθεῖν αὐτῶν ἐνταῦθα τὰς ζωάς.
10 λέγεται τοίνυν ὁ δικαστικὸς τόπος ἐν τῷ αἰθέρι εἶναι μετὰ
τὰ ὑπὸ σελήνην· ἐπεὶ οὖν ἐν τῷ τελευταίῳ τόπῳ τῆς γενέσεώς
ἐστὶν ὁ δικαστικὸς τόπος. λειμῶν δὲ ἐστὶν οὗτος ὡς εἴρηται
διὰ τὸ δίνυρον καὶ ποικίλον· διὰ τοῦτο λειμῶν λέγεται· ἐστὶν
δὲ ἐκεῖ τριοδία, ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ τόπου ἐκείνου αἱ μὲν ἀνά-
15 γονται ὡς ἄξιαί τῆς ἀναγωγῆς τῆς ἐπὶ τὰ οὐράνια, αἱ δὲ κα-
ταπέμπονται ἐπὶ τὰ χθόνια, αἱ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τόπῳ κατ-
έρχονται, ὅ ἐστιν ἐν τῇ γενέσει. πάλιν δικαστῆς δὲ λέγεται,
οἷον δικαστῆς νῦν τις ὢν, ἐπειδὴ διχάζει καὶ τὸν μὲν ἀδι-
κοῦντα κατακρίνει, τὸν δὲ εὖ βιοῦντα γερῶν ἄξιοι. ταῦτα δὲ
20 κατὰ ἀναλογίαν νόει, οὐ γὰρ τοπικῶς ἀνέρχονται ἢ κατὰγον-
ται· πάλιν τοι κἀνταῦθα εἰρηκῶς τριοδίαν εἶναι ἐν τῇ δι-
δασκαλίᾳ τῆς τε οὐρανίας ὁδοῦ καὶ τῆς χθονίας μέμνηται,
οὐκέτι δὲ καὶ τῆς ἐπὶ τὴν γένεσιν τῆς μεταξὺ ὡς ἂν πάλιν
ἡμῶν ὀφειλόντων ἐκ τῶν ἄκρων ἐπινοεῖν τὰ μέσα. ἰστέον δέ,
25 ὅτι καὶ τοῦτο οἱ φιλόσοφοι μῦθοι πλέον τῶν ποιητικῶν ἔχου-
σιν, ὅτι οἱ φιλόσοφοι καὶ ἀποδείξεις ἐν τῷ μέσῳ τῶν μύθων
προβάλλουσι μιμούμενοι τὸ ἐπιμύθιον τῶν Αἰσωπείων μύ-
θων· οὕτως τοίνυν κἀνταῦθα· ἐπειδὴ ἡμελλέ τις λέγειν, ὅτι
κἀκεῖ ὄντες οἱ δικασταὶ αἰεὶ πῶς ἴσασι τὰ τῇδε γινόμενα, φη-
30 σίν, ὅτι οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν θάνατος ἢ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ
σώματος· ὥσπερ οὖν τὸ σῶμα ἔχει μετὰ θάνατον ἄχρι τινὸς
χρόνου τὰ πάθη ἢ γ' οὖν τὰ βοηθήματα, οἷον τὴν φαλακρό-

8 Heraclit fr. 77

8 τὸ λόγιον Ἡρακλείτου φασίν

9 ὑδρηλὸν εἰς ὑγρηλὸν M
23 γένεσιν] seq. ÷ in ras.16 τὰ] seqq. ÷ ÷ ÷ in ras.
27 Αἰσωπείων] αἰ- in ras.

τητα, εἰ ἦν φαλακρός, τὸ μέγα εἰ ἦν μέγας, τὸ μικρὸν εἰ ἦν μικρός, οὐλᾶς εἰ εἶχεν ἐξ ἐλκῶν οὐλᾶς καὶ τὰ τοιαῦτα, οὕτως καὶ αἱ ψυχαὶ ἐξιοῦσαι ἔχουσι τὸ εἶδος αὐτῶν τῆς ζωῆς, οἷον τὸ συνειδός· καὶ λοιπὸν ὁρῶσιν οἱ δικασταὶ τὸ εἶδος τοῦτο καὶ τὸ συνειδός καὶ γινώσκουσι τὰς πράξεις. ἰδοὺ οὖν, ὅτι καὶ 5 ἀπέδειξεν, ὥς πρὸς μῦθον ἀπαντῶν, ἐπεὶ τις οὐκ οἶδεν, ὅτι θεῖαι οὔσαι δυνάμεις αἱ κρίνουσαι καὶ τὰ τῆδε καὶ τὰ πανταχοῦ ἴσασιν, ἀλλὰ ἀποδείκνυσιν ὥς πρὸς μῦθον ἀποτεινόμενος· τοῦτο γὰρ καὶ ἐν τῷ Φαίδωνι πεποίηκεν περὶ τοῦ πυρός καὶ εἶπεν, ὅτι οὐδὲν θαυμαστὸν εἶναι πῦρ ὑπὸ γῆν, ὥς δη- 10 λοῦσιν οἱ ἀνὰ θυμιάσεις.

p. 524 a. ταῦτά ἐστιν, ὦ Καλλίκλεις.

- 4 ἐπειδὴ καὶ ὁ Καλλικλῆς ἤδει τοὺς μύθους τούτους, ἀλλὰ διὰ βάθους οὐκ ἤρχετο αὐτῶν, διὰ τοῦτο τούτους αὐτῷ προφέρει καὶ λέγει αὐτῷ τὸ βάθος, ἵνα γνῶ, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ δι- 15 κασταὶ ἀδωροδόκητοί εἰσι καὶ οὐδὲν ἐκεῖ ὠφελήσει ῥητορικὴ θέλουσα ἀδικεῖν.

p. 524 d. ἢ τὰ πολλὰ ἐπὶ τινὰ χρόνον.

- 5 καλῶς καὶ τὸ ἐπὶ τινὰ χρόνον· οὐ γὰρ διὰ παντός· καὶ ἄλλως καὶ τὸ ἢ τὰ πολλὰ· τί γὰρ ὅτι ἐπιπόλαιά τινα εἶχε 20 πάθη, ἃ εὐθέως ἅμα τῷ ἀποθανεῖν συνέπεσεν καὶ ἀφανῆ ἐγένετο.

p. 524 d. τά τε τῆς φύσεως.

- 6 μὴ νομίσης ἐκ τούτου, ὅτι φυσικὴ ἐστὶν ἡ κακία τῇ ψυχῇ, ἐπεὶ εἰ ἀσώματός ἐστιν καὶ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ, ἔχοι δὲ καὶ ἐκ 25 φύσεως τὴν κακίαν, καὶ ἡ κακία ἔσται ἀθάνατος, ὅπερ ἄτοπον· ἀλλ' ἐκ φύσεως λέγει ἢ τὴν συζήσασαν τοῖς αἰσχροῖς, ὥς οἶονεῖ συνουσιωθῆναι αὐτῇ τὴν κακίαν, ἢ τὴν ταῖς κράσεσι τοῦ σώματος δουλεύσασαν. εἴρηται γὰρ, ὅτι ταῖς τοῦ σώματος κράσεσιν ἔπονται αἱ τῆς ψυχῆς δυνάμεις· ἀλλὰ προστιθέασι 30

9 Plat. Phaed. 111 d

30 mg. ση. οἷα τὰ ἐκ φιλοσοφίας ἡμῖν ἐγγινόμενα δῶρα

χωρίς, εἰ μὴ τὰ κατὰ φιλοσοφίαν ἀντιπράξοι· δίδωσιν οὖν καὶ
 ὑπὲρ τούτου τιμωρίας ἢ ψυχῇ, ὅτι ὅλως αὐτοκίνητος οὖσα καὶ
 παραλαβοῦσα θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν καὶ τοιάσδε τινὰς κράσεις
 οὐκ ἐρύθμισεν αὐτὰς τῷ αὐτοκινήτῳ καὶ ἐπὶ τὸ κάλλιον ἡγα-
 5 γεν· ὥσπερ γὰρ τὸν ὀφθαλμιῶντα ὁ ἰατρὸς εἰκὸς μαστίζει,
 οὐχὶ διότι ὀφθαλμιᾶ, ἀλλ' ὅτι ψηλαφᾷ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ
 ἐρεθίζει, καὶ οὐ φυλάττει τὸ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ γεγονὸς σχῆμα,
 οὕτω καὶ ὁ δημιουργὸς τιμωρεῖται τὰς ψυχὰς ὥς μὴ τῷ αὐτο-
 κινήτῳ κρατήσασας τῶν ἐπ' ἀγαθῷ δεδομένων παθῶν· ἔδει
 οὖν γὰρ κρατῆσαι καὶ ἐπ' ἀγαθῷ χρῆσασθαι καὶ μὴ ἐπὶ κακῷ.

L.

Πρᾶξις σὺν θεῷ ν'.

p. 524 d. ἐπειδὴ οὖν ἀφίκωνται παρὰ τὸν δικαστήν.

μῦθον μὲν ἡμῖν ὁ Πλάτων παραδίδωσιν· οὐκ ἔῃ δὲ αὐτὸν 1
 ποιητικὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀποδείξοις προστίθῃσιν· τοῦτο γὰρ
 5 ἴδιον φιλοσόφων μύθων· ἐπεὶ τοίνυν εἶπεν περὶ τῶν κρινόν-
 των, ὅτι γυμνοὶ εἰσιν οἱ κρίνοντες, εἶπεν δὲ καὶ περὶ τῶν
 κρινομένων, ὅτι ἀποφέρουσι τὸ συνειδὸς τὸ οἰκεῖον καὶ κρί-
 νονται· θέλει τοίνυν εἰπεῖν, ὅτι μάλιστα οἱ δυνάσται κρίνον-
 ται· οἱ γὰρ πτωχοὶ οὐδὲν δύνανται ἄξιον λόγου ἀμαρτεῖν· οὐ
 γὰρ ἔχουσιν ὄργανα τὰ ὑπηρετοῦντα αὐτοῖς· πρὸς τὴν κακίαν
 ταύτην καὶ φησιν, ὅτι καὶ Ὅμηρος μαρτυρεῖ τούτῳ λέγων, ὅτι
 ὁ Οδυσσεὺς κατελθὼν εἰς Ἄιδου οὐκ ἶδε τὸν Θερσίτην κρι-
 νόμενον, ἐπειδὴ οὐδὲ ἦν δυνατὸς καί τι εἶχεν ἀμαρτεῖν, ἀλλὰ
 τὸν Σίσυφον καὶ τὸν Τιτυὸν καὶ τὸν Τάνταλον, καὶ τὸν μὲν
 Τιτυὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἶδεν κείμενον, καὶ ὅτι τὸ ἥπαρ αὐτοῦ
 ἦσθιε γύψ. τὸ μὲν οὖν ἥπαρ σημαίνει, ὅτι κατὰ τὸ ἐπιθυμη-
 τικὸν μέρος ἔζησε καὶ διὰ τοῦτο ἐσωφρονίζετο, ἢ δὲ γῆ ση-

18 mg. ση. εὖγε ὑμῖν ὦ μακάριοι πτωχοὶ εἰ τὸ μὴ κρίνεσθαι
 ὑμᾶς ἐπαληθεύοι 24 mg. περὶ Τιτυοῦ, Σισύφου, Ταντάλου καὶ
 τῶν κατ' αὐτοὺς ἀλληγορουμένων

4 ἐρύθμισεν] ἐρύθμι- seq. ras. un. litt. 6 ψηλαφᾷ] -ι supr.
 lin. add. M^c 23 ἐπειδὴ] seq. ÷ in ras.

μαίνει τὸ χθόνιον αὐτοῦ φρόνημα· ὁ δὲ Σίσυφος κατὰ τὸ φιλότιμον καὶ θυμοειδὲς ζήσας ἐκύλιε τὸν λίθον καὶ πάλιν κατέφερεν, ἐπειδὴ περὶ αὐτὰ καταρρεῖ ὁ κακῶς πολιτευόμενος· λίθον δὲ ἐκύλιε διὰ τὸ σκληρὸν καὶ ἀντίτυπον τῆς αὐτοῦ ζωῆς· τὸν δὲ Τάνταλον ἶδεν ἐν λίμναις καὶ ὅτι ἐν δένδροις ἦσαν ὀπῶραι καὶ ἤθελε τρυγᾶν καὶ ἀφανεῖς ἐγίνοντο αἱ ὀπῶραι· τοῦτο δὲ σημαίνει τὴν κατὰ φαντασίαν ζωὴν· αὕτη δὲ σημαίνει τὸ ὀλισθηρὸν καὶ δίνυρον καὶ θᾶττον ἀποπαυόμε-
 2 νον. λέγει δέ, ὅτι ὁ Ῥαδάμανθυς ἐκεῖ κρίνει τὸν μέγαν βασιλέα· μέγας δὲ βασιλεὺς ἐστὶν ὁ τῶν Περσῶν· ἐπειδὴ εἶπεν τὸν 10 Ῥαδάμανθυν τοὺς τῆς Ἀσίας κρίνειν, ὁ δὲ Περσῶν βασιλεὺς ἐκράτει τῆς Ἀσίας· ἐπειδὴ δὲ ἠπόρησέ τις ποτέ, ὅτι διὰ ποίαν αἰτίαν τὸν Ῥαδάμανθυν καὶ τὸν Μίνωα τῆς Ἀσίας λέγει κριτάς, καίτοι ὁ μὲν Αἰβύς ἦν, ὁ δὲ Κρήτης, εἶπέ· ὅτι ἐπειδὴ κατὰ τοὺς γεωγράφους τοὺς διαιροῦντας εἰς δύο τὴν καθ' ἡμᾶς 15 οἰκουμένην εἰς Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην, καὶ ἡ Λυβύη καὶ ἡ Κρήτη τῆς Ἀσίας εὐρίσκετο. δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι αἱ μὲν μέτρια ἡμαρτηκυῖαι ψυχαὶ ἐπ' ὀλίγον χρόνον κρίνονται, καὶ λοιπὸν καθαιρόμεναι ἀνάγονται· ὅτ' ἂν δὲ λέγω ἀνάγονται, οὐ τοπικῶς, ἀλλὰ διὰ τῆς ζωῆς· καὶ γὰρ ὁ Πλωτῖνός φησιν· 20 ὅτι ἀνάγεται δὲ ἡ ψυχὴ οὐ ποδὶ ἀλλὰ ζωῇ· αἱ δὲ μέγιστα ἁμαρτήσασαι εὐθὺς εἰς τὸν Τάρταρον πέμπονται ἀντὶ τοῦ θᾶττον· τὸ δὲ εὐθὺς εἶπεν, ἐπειδὴ ἡ εὐθειᾶ ἐλαχίστη ἐστὶν τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσων καὶ ἀεὶ αὗται κρίνονται μηδέποτε καθαιρόμεναι. καὶ ἄξιον ἀπορῆσαι διὰ τί λέγει ἀεὶ· τί οὖν; 25 οὐδέποτε λῆξις γίνεται τῆς κολάσεως· δεῖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι δεῖ μὲν δι' ἀλγύνσεως ἡμᾶς ἐπιστραφῆναι, ἐπειδὴ διὰ γλυκυθυμίας γεγόνασιν τὰ πάθη, τὰ δὲ ἐναντία τῶν ἐναντίων ἰάματα, πλὴν μέντοι οὐκ ἀεὶ κολαζόμεθα· κρεῖττον γὰρ λέγειν φθαρτὴν τὴν ψυχὴν ἢ τοῦτο πρεσβεύειν· εἰ γὰρ ἀεὶ κολάζεται ἡ 30 ψυχὴ καὶ οὐδέποτε ἀγαθοῦ ἀπολαύει, ἀεὶ ἐν κακίᾳ ἐστίν· ἄλλως τε καὶ ἡ κόλασις πρὸς τι ἀγαθὸν βλέπει· οὐ δεῖ οὖν

20 Plotin. IV 3

12 mg. ἀπορία   14 mg. λύσις   20 mg. ση. τὸν τοῦ θαυμασίου Πλωτίνου λόγον   25 mg. ἀπορία

αἰὲν ἐν τῷ παρὰ φύσιν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν ὁ-
 δεύειν· εἰ οὖν μηδὲν ἡμᾶς ὠφελεῖ ἢ κόλασις, μηδὲ ἐπὶ τὸ
 κρεῖττον φέρει, μάτην γέγονεν, οὐδὲν δὲ μάτην οὐδὲ ὁ θεὸς
 οὐδὲ ἡ φύσις ποιεῖ. τί οὖν ἐστὶ τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῦ, ὅτι 3
 5 αἰὲν; φαμέν· ὅτι ἐπτά εἰσι σφαῖραι, ἡ τῆς Σελήνης καὶ τοῦ
 Ἑλίου καὶ αἱ λοιπαί· ἐστὶν δὲ ἡ ἢ τῆς ἀπλανοῦς· ἡ μὲν οὖν
 σεληνιακὴ θάττον ἀποκαθίσταται, διὰ γὰρ λ ἡμερῶν, ἡ δὲ τοῦ
 Ἑλίου βραδύτερον, δι' ἐνιαυτοῦ γάρ· ἐτι δὲ μᾶλλον ἢ τοῦ Διός,
 διὰ ιβ γάρ, πολλῶ δὲ μᾶλλον ἢ τοῦ Κρόνου, διὰ λ γάρ·
 10 οὐκοῦν οὐδὲ συναποκαθίστανται οἱ ἀστέρες ἀλλήλοις, εἰ μὴ
 κατὰ τὸ σπάνιον· οὕτω γ' οὖν ὁ τοῦ Κρόνου καὶ ὁ τοῦ Διὸς
 διὰ ξ ἐτῶν συναποκαθίστανται· εἰ γὰρ ὁ τοῦ Διὸς ἀπὸ
 τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ διὰ ιβ ἐτῶν ἔρχεται, ὁ δὲ τοῦ Κρό-
 νου διὰ λ, δῆλον ὅτι ὅσον ὁ Ζεὺς πεντάκις κινεῖται, ἐν
 15 τοσοῦτῳ ὁ Κρόνος δῖς, καὶ γίνεται δῖς μὲν λ ξ, πεντάκις
 δὲ ιβ ξ, ὥστε συναποκαθίστανται διὰ ξ ἐτῶν· αἱ οὖν ψυχαὶ
 τοιαύτας τινὰς περιόδους κολάζονται, συναποκαθίστανται δὲ
 καὶ αἱ ξ σφαῖραι τῇ ἀπλανεῖ, ἀλλὰ διὰ πολλῶν μυριάδων ἐτῶν·
 ταύτην οὖν τὴν περίοδον τῆς συναποκαταστάσεως τῶν ζ μετὰ
 20 τῆς ἀπλανοῦς τὸν αἰὲ χρόνον εἶπεν· αἱ οὖν πατροφόνοι ψυχαὶ
 ἢ μητροκτόνοι ἢ ἀπλῶς αἱ τοιαῦται τὸν αἰὲ χρόνον καλάζον-
 ται ἀντὶ τοῦ τὴν περίοδον ταύτην· εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι καὶ εἰ
 ἀποθάνοι σήμερον πατροφόνος ψυχὴ καὶ μετὰ 5 μῆνας ἢ
 γ' οὖν ἔτη ἢ καὶ ἡμέρας γενήται ἢ συναποκατάστασις τῶν ζ
 25 μετὰ τῆς ἀπλανοῦς, ἐκεῖνον μόνον τὸν χρόνον κολάζονται·
 εἰπέ· ὅτι οὐ τοῦτο λέγω, ἀλλ' ὅτι τοσαῦτα ἔτη κολάζεται, ὅσα
 ἀρκεῖ πρὸς τὴν συναποκατάστασιν, οἷον εἰ διὰ χιλίων γίνεται
 ἢ συναποκατάστασις ἐτῶν, ὅτε δὴ ποτε ἀποθάνῃ, χίλια ἔτη
 κολάζεται· τοῦτον οὖν τὸν χρόνον καὶ ταύτην τὴν περίοδον
 30 αἰὲ εἶπεν, ἐπεὶ ἀδύνατον ἐπ' ἄπειρον κολάζεσθαι· ἐπιστρέφει

5 mg. λύσις   6 mg. ση. τὸ αἰὲ τὴν κόλασιν εἶναι παναλη-
 θές ὄν, πῶς αὐτὸ τοῦτο παρερμηνεύει οὗτος   22 mg. ἀπορία
 26 mg. λύσις

9 πολλῶ] -ι supr. lin. add. M^e

BT Olymp. in Plat. Gorg. ed. Norvin [1947]

οὖν καὶ αὐτὴ πρὸς ἑαυτὴν ἢ ψυχὴ, ἀλλὰ κατὰ μικρόν. καὶ
 λοιπὸν πρὸς τὴν οἰκείαν ἀξίαν δέχεται πάλιν ἐνταῦθα ὄργανον,
 πρὸς τε τὴν προγεγενημένην αὐτῶν πολιτείαν τοῖα ἢ
 τοῖα, οἷον λελωβημένα ἢ πηρὰ ἢ ἕτερα δέχονται ὄργανα· δεῖ
 τοίνυν εἰδέναι καὶ τοῦτο, ὅτι ἐξήπται τῆς ψυχῆς πνευματικὸς 5
 χιτῶν καὶ κολάζεται μὲν καὶ οὗτος ἢ θερμαινόμενος ἄγαν ἢ
 ψυχόμενος· ἔστιν δὲ εἰπεῖν, ὅτι καὶ φαντάζονται τοιαῦτά τινα
 καὶ ἐκδειματοῦνται, ὥς φησι καὶ ὁ τραγικὸς τὰς αἱματωποῦς
 κόρας καὶ τὰ τοιαῦτα· κακεῖνο δὲ γίνωσκε, ὅτι οὐ μόνον ἐκεῖ
 κολάζονται αἱ ὀφείλουσαι καθαρθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα, καὶ 10
 4 ἔστιν ὅτε ἐνταῦθα καθαίρονται ἐκεῖσε μὴ καθαρθεῖσαι. δεῖ
 γὰρ εἰδέναι, ὅτι ἡ κόλασις σωφρονεστέραν αὐτὴν ποιεῖ καὶ
 ἐπιτηδειοτέραν αὐτὴν ἐργάζεται εἰς τὸ καθαρθῆναι· ἐπεὶ οὐδὲν
 αὐτὴν καθαίρει, εἰ μὴ ἡ ἐπίγνωσις ἢ πρὸς ἑαυτὴν ἢ τις δι'
 ἀρετῆς κατορθοῦται· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἀρετὴ λέγεται αἰρετὴ 15
 τις οὕσα καὶ ληπτὴ δι' ἑαυτήν· μὴ οὖν νόμιζε, ὅτι κολάσεις
 αὐτὴν καθαίρουσιν· εἰ γὰρ κολάζοιτο μὲν, μὴ ἐπιστρέφοι δέ,
 οὐ κεκάθαρται· ὅτ' ἂν οὖν νήψη καὶ ἐπιστρέψῃ ὥς αὐτοκί-
 νητος, τότε καθαίρεται, ἐπεὶ καὶ ἰατρὸς καθαίρει μοχθῆρον
 σῶμα, καὶ οὐκ ἀρκεῖται τῇ καθάρσει, ἀλλὰ ὁ κάμνων λοιπὸν 20
 αἴτιος γίνεται ὑγείας φυλάττων ἑαυτὸν καὶ μὴ πάλιν ἀτακτῶν
 καὶ πλημμελῶν κατὰ τὴν ἄχρηστον τροφήν· καὶ ὥσπερ πάλιν
 ὁ ἀπὸ ὑγείας ἐπὶ νόσον ἐρχόμενος ἐπιλανθάνεται τινων, ὧν
 ἐν τῇ ὑγείᾳ ἐποίησεν, βαδίζων δὲ ἐπὶ ὑγίειαν πάλιν μέμνη-
 ται· οὕτως καὶ ἡ ψυχὴ ἐρχομένη ἐνταῦθα ἐπιλανθάνεται τῶν 25
 ἐκεῖσε κολάσεων καὶ οὕτως ἀμαρτάνει· εἰ γὰρ αἰεὶ συναίσθη-
 σιν εἶχεν, οὐκ ἂν ἡμάρτανεν· δεῖ τοίνυν εἰδέναι, ὅτι ἐπ'
 ἀγαθῷ δέδοται αὐτῇ τὸ ἐπιλανθάνεσθαι· εἰ γὰρ ἐμέμνητο καὶ

9 Eurip. Orest. 246

4 mg. ση. ὅτι καὶ αἰσθητὴν τὴν κόλασιν λέγει διὰ τοὺς ἐξημ-
 μένους τῶν ψυχῶν πνευματικὸς χιτῶνας 13 mg. ὅτι ἡ κά-
 θαρσις τῆς ψυχῆς διὰ τῆς ἑαυτῆς γνώσεως, οὐ διὰ κολάσεως, δι'
 τῆς ἢ πρὸς κάθαρσιν ἔστιν ἐπιτηδειότης αὐτῇ καὶ μόνον 22 mg. ση.

8 ἐκδειματοῦνται 5 ἐκδηματοῦνται M 28 ὑγείας] -ι- supra
 lin. add. M^c 24 ὑγεία] -ι- supr. lin. add. M^c

διὰ τὸν φόβον μὴ ἡμάρτανεν, διὰ δέος ἠϋρίσκετο φυλάττουσα
τὸ ἀγαθόν, καὶ οὐκέτι δι' αὐτὸ τὸ καλῶς ἔχον καὶ ὡς αὐτο-
κίνητος· ἐπιλανθάνεται οὖν, ἵνα ζητήσῃ ὡς αὐτοκίνητος τὸ
ἀγαθόν· ἐπεὶ καὶ οἰκέτας ἀγαπῶμεν καὶ πλείονος ἐσθῆτος
5 ἀξιοῦμεν, οὐ τοὺς κατὰ φόβον δουλεύοντας ἀλλὰ τοὺς οἰκεία
γνώμῃ· ἰστέον οὖν, ὅτι καὶ ἐνταῦθα κολάζονται· μάλιστα δὲ
ἐκεῖ δοκοῦσι καθαίρεσθαι, ἐπειδὴ ἢ ἄνευ σώματος ζωὴ μᾶλ-
λον αὐταῖς ἐστὶν οἰκειότερα. εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι διὰ τί μὴ καὶ
οἱ πτωχοὶ κολάζονται, οἱ προαίρεσιν ἔχοντες ἀδικῆσαι, ἀλλὰ
10 μόνοι οἱ δυνάσται, καὶ γὰρ καὶ οἱ πτωχοί, εἰ εἶχον ὄργανα τὰ
ὑπηρετοῦντα, οἷον πλοῦτον καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ αὐτοὶ ἂν
ἡμάρτανον· φαμέν οὖν, ὅτι καὶ αὐτοί, εἰ ἔσχον ἀδικον προαί-
ρεσιν, κολάζονται, ἀλλὰ διάφορα τὰ μέτρα· οὐ γὰρ ὁμοίως κο-
λασθήσεται, ὅτε μόνην προαίρεσιν ἐσχηκὼς καὶ ὁ ἐνεργήσας
15 καὶ πράξας· λέγει τοίνυν ὁ Σωκράτης τῷ Καλλικλεῖ· ὅτι οὗτοι
μῦθοι μὲν λογίζονται παρὰ σοι, λόγοι δὲ εἰσιν ἀληθεῖς· οὐδὲ
γὰρ Γοργίας οὐδὲ Πῶλος οὐδέ σὺ οὐδὲ ἄλλος, ὅστις οὖν δύ-
ναται ταῦτα ἀνατρέψαι· εἰ οὖν κεκράτυνται ταῦτα ἐχώμεθα
ὡς ἀσφαλούς ἀγκύρας αὐτῶν· πρόσεχε οὖν, ὦ Καλλίκλεις,
20 μὴ ἐκεῖ τυφθήσῃ καὶ ἐπὶ κόρρης παταχθήσῃ· ταῦτα δὲ λέγει
αὐτῷ, ἐπειδὴ ἀνωτέρω ἐκεῖνος τῷ Σωκράτει ἔλεγεν, ὅτι κατα-
παίξῃ καὶ ἐπὶ κόρρης τύπτῃ· τὸ οὖν ἐνταῦθα τυφθῆναι
οὐδέν ἐστι· πῶς, ἵνα ἐκεῖ θείας λήξεως τύχωμεν.

p. 524 e. Θεᾶται ἐκάστου τὴν ψυχὴν.

25 ἀντὶ τοῦ τῷ συνειδότι προσέχει· οὐ ζητεῖ γὰρ, τίς τέ ἐστιν, 5
ἀντὶ τοῦ εἰ εὐγενὴς εἰ ἀγενής, οὔτε εἰ πλούσιος, οὔτε εἰ πέ-
νης, οὔτε ἐκ ποίων, ἀντὶ τοῦ ἐξ εὐγενῶν ἢ ἀγενῶν ἢ κακῶν
ἢ ἀγαθῶν· ἀλλὰ τὰς πράξεις ζητεῖ.

p. 525 a. καὶ πάντα σκολιά.

30 ἐρρυπωμένη γὰρ ψυχὴ καὶ τετραυματισμένη τοῖς πάθεσιν 6
οὐδὲν ὀρθὸν ἔχει ἀλλὰ σκολιά πάντα.

8 mg. ἀπορία 12 mg. λύσις

5 οἰκεία] -ι supr. lin. add. M^c 17 ὅστις] ὅσ- supr. lin. add. M^c

16 *

p. 525 b. παράδειγμα ἄλλοις γίνεται.

- 7 καὶ γὰρ αὕτη σωφρονίζεται πάσχουσα καὶ ταῖς βλεπούσαις παράδειγμα γίνεται, ἐπειδὴ καὶ ἄρχων δημοσίᾳ κολάζει, ἵνα οἱ ὀρῶντες σωφρονέστεροι γένωνται.

p. 525 d. εἰ ἀληθῆ λέγει Πῶλος.

5

- 8 ἰδοὺ πῶς ἀσφαλῶς, εἴπερ κατὰ Πῶλον ἄδικός ἐστιν, οὐκ εὐδαίμων ὁ τοιοῦτος, ἀλλὰ δώσει δίκας.

p. 526 a. οὐδὲ μὴν κωλύει καὶ ἐν τούτοις ἀγαθοῦς.

- 9 ἐπειδὴ κατεῖπεν τῶν δυναστῶν, ἡμελλέ τις λέγειν, ὅτι τί οὖν; οὐδεὶς ἐν δυναστείᾳ ὦν ἀγαθῶς πολιτεύεται; πρὸς τοῦτο 10 οὖν φησιν· ὅτι ναί, οὐδὲν κωλύει καὶ δυνατοὺς ἄνδρας εὖ πολιτεύεσθαι καὶ δεῖ θαυμάζειν αὐτούς, ὥς Καλλίκλεις· θαυμαστὸν γὰρ τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν αὐτοὺς πολλὴν καταφρονῆσαι καὶ θείως πολιτεύεσθαι· καὶ γεγόνασιν οὖν καλοὶ ἄνδρες δυνάσται, καὶ εἰσι καὶ γενήσονται· οὕτως γ' οὖν καὶ 15 παρὰ τοῖς Ἑλλησι γέγονεν δυνάστης καλὸς Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, καὶ ἰδοὺ, ὅτι ἐπαινεῖ αὐτόν. οὐ μέντοι ὥς πολιτικὸν ἀλλ' ὥς τῶν ἄλλων πλεον τι ἔχοντα· ὅτι δὲ καὶ αὐτὸς οὐκ ἦν εἰς ἄκρον πολιτικός, δῆλον ὅτι καὶ κακῶς ἐπαθεν, καὶ ὅτι ἡ κωμωδία φησὶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἐπὶ Ἀριστείδου οὐδὲν γέγονεν 20 νεόττιον.

p. 526 b. εἰς ἐλλόγιμος.

- 10 ἐλλόγιμον καλεῖ οὐ κατὰ τὴν συνήθειαν τὸν πολλὰ εἰδότα, ἀλλὰ τὸν λόγου ἄξιον.

20 mg. δίκαιον οὐδὲν οὐδαμοῦ νεόττιον

1 παράδειγμα **M** Eusebius Theodoretus παράδειγμάτι codd. Plat. **BT** παραδείγματα cod. Plat. **F** ἄλλοις **M** cod. Plat. **F** Gellius Theodoretus Suidas τοῖς ἄλλοις codd. Plat. **BT** γίνεται **M** γίνεσθαι codd. Plat. 3 δημοσίᾳ] -ι supr. lin. add. **M**^c 8 οὐδὲ **M** οὐδὲν codd. Plat. 22 εἰς ἐλλόγιμος **M** εἰς δὲ καὶ πάννυ ἐλλόγιμος codd. Plat.

p. 526 c. ῥάβδον ἔχων.

διὰ τῆς ῥάβδου σημαίνεται τὸ εὐθὺν καὶ ἴσον τῆς δίκης· 11
οὐδὲν γὰρ ἐκεῖ ἄδικον.

p. 526 c. χρυσοῦν σκῆπτρον.

5 πάλιν τὸ σκῆπτρον τὴν ἰσότητα δηλοῖ· χρυσοῦν δὲ ἀντὶ τοῦ 12
ἄυλον· ἄυλος γὰρ ἡ ἰσότης παντὸς κέρδους ἀπηλλαγμένη, τὸ
δὲ ἄυλον διὰ τοῦ χρυσοῦ σημαίνεται, ἐπειδὴ μόνος ὁ χρυσὸς
ἰὸν οὐ ποιεῖ πασῶν τῶν ἄλλων ὑλῶν τοῦτο πασχουσῶν.

p. 526 e. παρακαλῶ δὲ καὶ τοὺς ἄλλους.

10 ἐφήπλωται γὰρ τὸ Σωκρατικὸν ἀγαθὸν ἐπὶ πάντας καὶ βού- 13
λεται ἕκαστον εὖ πολιτεύεσθαι.

p. 526 e. τὸν τῆς Αἰγίνης υἱόν.

προσέθηκεν τὴν Αἰγείναν, ἐπειδὴ καὶ ὁ Καλλικλῆς ἀπὸ 14
Αἰγίνης ἦν.

15 p. 527 b. μόνος οὗτος ἡρεμεῖ ὁ λόγος.

ἀντὶ τοῦ ἀσάλευτος μένει, ὑπὸ μηδενὸς ἐλεγχόμενος. 15

p. 527 d. οὐδὲν γὰρ δεινὸν πείσει.

οὐ γὰρ βλάβπη ἐνταῦθα τυπτόμεντος. 16

p. 527 e. τούτῳ οὖν ἐπώμεθα.

20 ὥς ἡγεμόνι τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ ὑπὸ μηδενὸς νικηθέντι δεῖ 17
ἔπεσθαι καὶ πάντως καὶ ἐνταῦθα κάκει ἔχομεν εὖ βιοῦν.

† Σχόλια εἰς τὸν Γοργίαν ἀπὸ φωνῆς †
Ολυμπιοδώρου τοῦ μεγάλου φιλοσόφου.

7 mg. ση. ὅτι μόνος ὁ χρυσὸς τῶν μετάλλων ἰὸν οὐ ποιεῖ

17 πείσει M πείση codd. Plat. 21 ἔχομεν εὖ βιοῦν] -εν εὖ-
in ras. 22—23 semiunc. litt. in spat.

I. INDEX NOMINUM

- Ἀγαμέμνων* 80 25 199 9
Ἅγις 213 19
Ἀθηνᾶ 129 28 210 5
Ἀθηνᾶ Πιλλία 209 22
Ἀθῆναι 60 24 193 14 195 26 200 9
Ἀθηναῖοι 2 2 sqq. 60 23 sqq. 62 2
 96 22 sqq. 102 1 103 2 122
 22 sq. 133 21 152 22 195 30
 200 11 210 3 212 23
Αἰακός 212 14 236 13 sqq.
Αἶας 7 15 80 24 126 8
Αἰγείνα, Αἴγινα 181 4 195 28
 245 13
Αἰγύπτιος 122 15 124 19
Αἴγυπτος 181 5 183 8 194 21
Ἄιδης 140 14 141 10 211 21 239 22
Αἰσχίνης 63 17
Αἰσώπειος 237 26
Αἴτνη 194 24 221 20
Ἀκράγας 143 26
Ἀκραγαντῖνος 143 26
Ἀλέξανδρος (ὁ Ἀλκέτου) 94 4
Ἀλέξανδρος (ὁ Μακεδών) 176 12
Ἀλέξανδρος (ὁ Πάρις) 46 9
Ἀλκέτης 93 25 sqq.
Ἀλκιβιάδης 10 4 23 3 122 22. 32
 124 6. 11 192 5 sqq. 193 4 sq.
Ἀμμώνιος 118 6 150 1 183 11
 187 25 197 4 203 4 204 5 210 25
 211 27 232 2
Ἀμφίων 131 8. 24 137 29 161
 10 sqq.
Ἀνάξαρχος 170 13 sq.
Ἀνδροτίων 28 12
Ἀννίκερις 195 31
Ἄντεια 218 23
Ἀντιόπη 129 19 161 11
Ἄνυτος 193 23
- Ἀπόλλων* 130 27 199 23
Ἄργος 46 12 209 2 sq.
Ἄρειος Πάγος 79 14
Ἀριάδνη 211 8
Ἀριστείδης (ὁ Λυσιμάχου) 197
 26 201 16 244 16 sq.
Ἀριστομάχη 195 1. 4 196 11 sqq.
Ἀριστοτέλης 192 10. 16 196 30
 197 8
Ἀριστοφῶν (ὁ Ἀγλαοφῶντος) 19 21
Ἀρχέλαος 92 25 sqq. 96 7. 13 sqq.
 99 3 116 26 sq.
Ἀρχίδαμος 213 21
Ἀρχιμήδης 178 27
Ἀσία 235 20 236 4 sqq. 240 11 sqq.
Ἄττικοί 210 8
Ἀχερούσια λίμνη 221 18
Ἀχέρων 113 21
Ἀχιλλεύς 10 27 36 31 172 7 218 27
Βελλεροφόντης 218 26
Γανυμήδης 186 9 sqq.
Γηρυόνης 129 18
Γλαῦκος 88 5 175 17
Δῆμος 122 24 sqq.
Δημοσθένης 13 21 33 21 63 17
 66 25 197 23 sqq. 198 7 sqq.
 202 28
Δίκη 225 24
Διογένης 110 9 206 3
Διομήδης 175 16
Διονύσιος 192 9 195 1. 6 sqq. 196
 7 212 17
Διοσκουρίδης 209 18
Δίων 194 26 sq. 195 5 sqq. 196
 13 sq.
Δράκων 210 28

Εἰρήνη 225 24 sqq.
 Ἐκτωρ 126 8 sqq.
 Ἑλένη 7 14 46 10
 Ἑλλάς 47 15 122 14 194 5
 Ἕλληνες 60 23 244 16
 Ἑλπινίκη 201 4
 Ἐμπεδοκλῆς 6 16 143 25
 Ἐπιμηθεύς 232 22
 Ἐριχθόνιος 210 7
 Ἑρμῆς 198 7
 Ἑσπέριοι 226 28
 Εὐδήμος 197 12
 Εὐνομία 225 23 sq.
 Εὐρώπη 235 21 236 4 sqq.
 Ζεῦξις 40 18
 Ζεύς 18 14 32 23 54 21 186 9 210 5
 212 18 sqq. 218 15 223 24 224
 14 sq. 26 225 9 sqq. 226 7 sqq.
 228 19 sqq. 230 2 233 8 235
 9 sqq. 236 11 241 11 sqq.
 Ζῆθος 131 8 137 28 161 10 sqq.
 Ἥλιος 211 1 224 16 sqq. 241 6 sqq.
 Ἥλύσιον πεδῖον 226 27
 Ἡρα 28 18 29 7 218 15
 Ἡρακλεῖδαι 209 1
 Ἡρακλεόδωρος 197 28
 Ἡρακλῆς 129 16 195 18 211
 21 sqq. 212 17 226 27 Ἡρά-
 κλειον 172 7 sqq.
 Ἡρόδικος Λεοντῖνος 19 11 24 3
 44 13 52 19
 Ἡρόδικος Σηλυμβριανός 19 12
 24 3
 Ἡφαιστος 10 4 sqq. 226 11
 Θάλῃς 130 11
 Θεαίτητος 10 4
 Θεαρίων 203 12
 Θέμις 225 23
 Θεμιστοκλῆς 13 21. 30 14 9 16 27
 47 12 149 22 156 11 sqq. 191 4
 Θεόδωρος 194 20
 Θερμοπύλαι 200 3
 Θερσίτης 35 10 239 22
 Θετταλικοί 182 30 184 20

Θεσεύς 208 14 210 1. 32 211 2 sqq.
 212 20
 Θρασύμαχος 1 17 7 25 92 5
 Ἰάκωβος 187 26
 Ἰδῆ 165 18
 Ἰπποκράτης 189 27 190 1 Ἰπ-
 ποκρατεία διάταξις 222 8
 Ἴρος 93 11
 Ἰσθμός 211 26
 Ἰσοκράτης 14 2 193 22 197 22
 Ἰταλία 201 13
 Κάδμος 210 11
 Καλλίας 201 6
 Κέβης 32 24 192 15
 Κέρβερος 211 22 227 18
 Κίμων 149 22 156 19 201 3
 Κλέανδρος 209 19. 32
 Κλεόπατρα 94 10
 Κρής 186 7 240 14
 Κρήτη 240 16
 Κριτίας 192 5 193 6
 Κρίτων 131 21
 Κρόνος 223 31 sqq. 224 12. 26
 225 1 sqq. 236 10 241 9 sqq.
 Κρόνιος 223 25
 Κυρήνη 194 20
 Κύων 211 22
 Κωκυτός 113 21
 Λαβύρινθος 211 9 sqq.
 Λακεδαιμόνιοι 156 20 198 31
 200 3 201 15 209 15 213 10
 Λεοντῖνοι 2 1
 Λεπτίνης 195 5
 Λέων 210 28
 Λιβύη 194 20 240 16
 Λίβυς 240 14
 Λοκρῖτις 195 2
 Λυκία 210 27
 Λύκιον 192 12
 Λυκοῦργος 197 23 sqq. 198 2
 208 14 sqq. 209 9 sqq. 213 9 sqq.
 Μακεδονία 44 19
 Μαραθῶν 191 8

- Μεγαρεῖς 193 14
 Μέλητος 193 23
 Μενέλαος 7 15
 Μεσσήνη 209 1 sqq.
 Μίθαικος 203 12
 Μιλτιάδης 149 22 191 7 201 1
 204 25
 Μίνως 211 3 sqq. 233 28 234 1
 236 12 sqq. 240 13 sqq.
 Μινώταυρος 211 2 sqq. 212 9
 Μουννυχία 47 15

 Νέστωρ 7 8

 Ξέρξης 128 25

 Ὀδυσσεύς 80 25 199 8 211 18
 226 1 sqq. 239 22 Ὀδύσσειος
 ζωή 226 2
 Ὀλύμπια 196 1
 Ὀρέστης 56 12 174 31 175 4
 Οὐρανός 217 27

 Πανδώρα 233 12
 Παρμενίδης 6 22 sq.
 Πασιφάη 210 32
 Πανσανίας 21 4 156 21
 Πειραιᾶ 47 16
 Περδίκκας 93 25 sqq.
 Περικλῆς 13 21 47 13 96 22 99
 19 149 22 156 13 sqq. 180 16
 191 11 200 8
 Πέρσαι 25 4 156 23 191 7 240 10
 Πηλεύς 212 14
 Πλοῦτος 179 26 sq.
 Πλούτων 224 27 225 10 sqq. 226
 7 sqq. 228 18 230 3 235 8
 Πόλλης 195 25. 29
 Πολύγνωτος 19 21
 Πόντος 181 5
 Ποσειδῶν 224 27 225 10 sqq.
 226 2 sqq.
 Πρόκλος 118 6 sq.

 Προμηθεύς 232 15 sqq. 233 8 sqq.
 Πυθαγόρας 36 21
 Πυθαγόριοι 139 23 142 17 166 15
 194 8. 17. 25 216 20 217 2
 Πυθικός 208 18
 Πύθων 14 2 63 17
 Πυριλάμπης 122 25 sqq.
 Πυριφλεγέθων 113 21

 Ῥαδάμανθυς 233 29 234 2 236
 12 240 9 sqq.

 Σαλαμῖς 199 28
 Σάραμβος 203 13
 Σελήνη 224 18 sqq. 241 5
 Σικελία 2 2 143 26 180 18 194 8.
 17. 23 sqq. 221 20
 Σίσυφος 213 23 239 24 240 1
 Σκίρων 211 26 sqq. 212 13
 Σόλων (ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας
 στρατηλάτης) 210 26
 Σοφοκλῆς 39 6
 Σπάρτη 209 2 sqq.
 Στησίχορος 37 10
 Συρακοσία 2 3 195 2 sqq.

 Τάνταλος 239 24 240 5
 Τάρταρος 227 8. 13 228 20 sqq.
 229 17 sqq. 236 24 240 22
 Ταῦρος 211 1 sqq.
 Τελαμών 212 14
 Τήλεφος 10 26
 Τίμαιος (ὁ Πυθαγόριος) 201 13
 Τιτνός 239 24 sq.

 Φάληρα 47 17
 Φίλιππος 14 2 152 21
 Φιλίσκος 198 2

 Χαρμίδης 10 4
 Χίμαιρα 210 23. 28

 Ὠκεανός 226 18

II. INDEX LOCORUM

Anaxag. fr. 1: 76 21
 Archil. fr. 6: 128 16
 Aristid. rhet. 192 12 198 6 sqq.
 201 16 *II* 7: 179 10 *XLV* 86:
 203 11 *XLV* 89: 149 24 *XLV*
 98: 171 15 *XLVI* 121: 13 25
 202 19 203 11 *XLVII* 421:
 171 15
 Aristot. 17 18 23 25 41 12 208 2
 Cat. 6 a 36: 110 24 anal. pr.
I 24 b 18: 116 14 148 6 top.
I 100 a 6: 116 14 phys. *I* 184 a
 10: 43 22 *II* 193 b 23: 232 7
 metaph. *I* 980 a 21: 175 11
 982 a 30: 43 22 *II* 995 a 27:
 78 14 *V* 1026 a 13: 142 28 eth.
 Nic. *I* 1094 a 2: 84 3 *X* 1173 b
 31: 72 29 1178 b 24: 152 28
 pol. *IV* 1293 b 22: 81 1 fr. 57:
 73 22 fr. 673: 197 11
 Chrysipp. Stoic. vet. fr. *II* 23,
 19: 63 6
 Cleanth. Stoic. vet. fr. *I* 110, 18:
 63 4
 Demosth. orat. *III* 22: 27 13 16
 66 20 150 19 orat. *IV* 10: 152
 20 orat. *V* 14: 44 17 orat. *XVIII*
 136: 14 3 epist. *V*: 197 26
 Dion. Chrysost. *LXVI* 20: 93 11
 Empedocl. fr. 28. 29. 31: 166 15
 fr. 134: 29 15
 Epicharm. fr. 16: 162 24
 Epictet. diss. *I* 28, 10: 86 10
III 16, 4: 89 15 *IV* 5, 15: 231 5
 man. *III*. *XI*. *XII*: 132 5
XVII: 87 28 *XXXII* 2: 89 15
XLVII: 89 1
 Euripid. Orest. 246: 242 8 258:
 101 25 Teleph.: 215 19 fr. 183:
 129 19 fr. 185: 131 16 fr. 638:
 140 5
 Gorg. Hel. 9: 155 22
 Heraclit. fr. 77: 142 8 237 7

Herodot. *VII* 88: 129 6
 Hesiod. theog. 566: 232 28 901:
 225 22 opp. 40: 127 9 58: 233
 26 318: 60 4
 Hippocrat. *I* 1, 4, 17: 51 28
 Hom. 8 14 24 9 *A* 188: 218 27
 225: 218 21 249 sq.: 7 8 364:
 36 31 *B* 165: 199 10 204: 202
 33 216: 35 10 68 12 *Γ* 167: 7
 13 225: 7 13 *Δ* 2: 133 3 350:
 199 10 *E* 127: 129 28 *Z* 160:
 218 25 235: 88 6 175 16 506:
 129 6 *Θ* 18: 223 21 *I* 119:
 119 11 441: 131 3 *K* 193: 199
 10 *A* 515: 44 5 558 sq.: 203 16
Ξ 382: 168 6 *Π* 388: 94 8
P 105: 101 16 *T* 87: 119 8
X 2: 145 27 *Ω* 44 sq.: 60 4 143
 11 *ϑ* 172: 131 4 325: 59 10
κ 306: 59 10 *λ* 563: 239 21
 593: 201 22 *ς* 6: 93 11 *υ* 18:
 36 33
 Iamblich. epist. 221 29
 Isocrat. *IX* 10: 155 22 *XI* 5:
 192 24 *XII* 131: 169 18
 Orphica 6 6 28 30 83 25 223 9
 225 22
 Pind. fr. 169: 129 15
 Plat. 56 8 Alcib. 5 1 47 14 207 8
 103 a: 123 6 109 c: 25 7 110 e:
 25 16 112 a: 35 15 114 e: 96
 20 196 33 116 b: 104 8 120 b:
 13 25 131 e: 192 30 Clitoph.
 407 b: 102 8 Conv. 185 c: 21 4
 179 a: 123 6 180 b: 123 6
 189 c: 221 4. 11 Critiae 109 c:
 210 9 Criton. 46 b: 131 21 Eu-
 thyd. 293 a: 130 25 Gorg. 454 b:
 51 15 121 15 461 b: 164 16:
 471 a: 121 17 481 b: 121 27
 485 e: 136 31 161 8 490 e:
 123 25 492 e: 221 6 493 d:
 142 18 494 d: 143 6 494 e: 143

13 495 *a*: 143 19 509 *a*: 219 32
 517 *c*: 13 26 522 *d*: 13 25 legg.
I 631 *c*: 179 25 636 *b*: 185 28
II 652 *a*: 106 19 663 *e*: 210 9
IV 716 *e*: 175 29 *VI* 757 *b*:
 166 24 772 *e*: 118 15 773 *e*: 117 3
VIII 829 *a*: 171 20 *IX* 868 *e*:
 118 18 *Phaed.* 5, 5. 62 *a*: 32 23
 69 *e*: 146 19 78 *a*: 193 32 91 *a*:
 95 1 91 *b*: 160 15 91 *c*: 197 1
 105 *a*: 184 13 107 *c*: 221 5 107 *d*:
 114 8 111 *d*: 238 9 *Phaedr.* 53,
 21. 230 *a*: 212 8 237 *b*: 15 2
 237 *c*: 35 23 241 *b*: 165 18
 244 *d*: 123 6 260 *b*: 25 9 264 *e*:
 161 2 270 *b*: 77 5 189 26 *pol.*
 257 *b*: 75 2 269 *c*: 221 9 272 *c*:
 220 32 *reip.* *I* 329 *e*: 39 5
 343 *b*: 7 25 343 *d*: 1 17 *II*

372 *e*: 57 26 376 *b*: 72 10 377 *a*:
 157 14 378 *d*: 219 4 380 *a*: 1 8
III 394 *c*: 36 27 412 *e*: 174 30
 414 *c*: 210 9 *IV* 435 *a*: 132 19
 441 *e*: 191 20 *VII* 521 *c*: 151 30
VIII 554 *b*: 179 28 562 *a*: 90
 18 *X* 601 *b*: 155 22 605 *c*: 157
 14 614 *b*: 221 5 12 *sqq.* *sophist.*
 220 *e*: 27 4 235 *a*: 27 4 *The-*
aet. 174 *a*: 130 11 183 *e*: 6 21
 187 *b*: 50 2 *Tim.* 23 *e*: 210 9
 36 *a*: 166 24 69 *b*: 161 2
Plotin. *II* 3: 232 9 *IV* 3: 240 20
Plut. Lyc. 5: 208 17 11: 209 18
Solon. *fr.* 27, 17: 234 18
Thucyd. *II* 45: 93 23
Trag. fr. adesp. 465: 87 26
Zenon. Stoic. vet. fr. *I* 21, 3:
 63 11

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

OLYMPIODORVS
IN PLAT. GORG. COMM.

EDIDIT
W. NORVIN

1947

LIPSIAE
IN AEDIBVS B.G. TEVBNERI

16. 1. 34.

15. 3.

12. 80

Geschenk von:		Preis: 72.80
AK-Hinw.		
Fach 2 Griech. Lit. FF		
Bio K	Bild K	
SWK		
Mag.-Stdnr. 10.8° 5349	zu:	
GHKL Sonder-Aufst.	Ausl.-V.	zu: